

LENIN

OPERE COMPLETE

Proletari din toate țările, uniți-vă!

LENIN

OPERE
COMPLETE

39

TRADUCEREA ÎN LIMBA ROMÂNĂ
APARE ÎN URMA HOTĂRÎRII C.C.
AL P.C.R. EA A FOST ÎNTOCMITĂ
DUPĂ ORIGINALUL ÎN LIMBA RUSĂ,
ED. A V-A

INSTITUTUL DE MARXISM-LENINISM
DE PE LÎNGĂ C.C. AL P.C.U.S.

V. I. LENIN

OPERE
COMPLETE

EDIȚIA A DOUA

EDITURA POLITICĂ
BUCUREȘTI — 1966

INSTITUTUL DE MARXISM-LENINISM
DE PE LÎNGĂ C.C. AL P.C.U.S.

V. I. LENIN

VOL.

39

Iunie—decembrie 1919

EDITURA POLITICĂ
BUCUREȘTI — 1966

P R E F A Ț A

Volumul al 39-lea din Operele complete ale lui V. I. Lenin cuprinde lucrările scrise între 28 iunie și 15 decembrie 1919. Aceasta a fost pentru Statul sovietic una dintre cele mai grele perioade, în care lupta împotriva dușmanilor interni și externi căpătase un caracter deosebit de înverșunat.

În vara anului 1919, cercurile guvernante din S.U.A., Anglia, Franța și din alte state ale Antantei au întreprins o nouă campanie militară împotriva Rusiei Sovietice. De data aceasta, imperialiștii își puneau toată speranța în armata lui Denikin. Împreună cu Denikin urmau să intre în luptă rămășițele trupelor de sub comanda lui Kolceak, armata lui Miller, trupele Poloniei burghezo-moșierești și cele ale lui Iudenici. Guvernele imperialiste încercaseră să atragă în lupta împotriva Rusiei Sovietice și micile state burgheze învecinate cu ea. Dar aceste țări, arată V. I. Lenin, „au păstrat față de Rusia Sovietică o neutralitate binevoitoare și au mers împotriva atotputernicei Antante, căci Antanta era tâlharul care voia să le sugrume“ (volumul de față, p. 403).

Sprrijinindu-se pe ajutorul acordat de S.U.A., Anglia și Franța, într-un scurt răstimp Denikin a adunat și a înarmat o armată numeroasă și a început ofensiva pe tot Frontul de sud. Albgardiștii și intervenționiștii au fost sprijiniți de păturile înstărite ale căzăcimii de pe Don și din Kuban, precum și de chiaburi. Pe Denikin îl sprijineau, de asemenea, cadeții, menșevicii, eserii, naționaliștii

burghezi, adică toți cei care erau împotriva Puterii sovietice. Armata lui Denikin a înaintat rapid în interiorul țării. Până în prima jumătate a lunii octombrie, ea a reușit să ocupe o mare parte din teritoriul Ucrainei, precum și orașele Kursk și Orel, ajungând să amenințe nemijlocit Tula și capitala Statului sovietic — orașul Moscova. În același timp, armata lui Iudenici s-a apropiat de Petrograd. Se crease o situație extrem de primejdioasă pentru Rusia Sovietică.

Poporul sovietic a trebuit să înfrunte asaltul dușmanului în condițiile unor uriașe dificultăți economice. Rusia centrală era izolată de principalele baze de materii prime și produse alimentare, transporturile erau paralizate, țara suferea de o cumplită lipsă de combustibil, de alimente, iar epidemiile făceau ravagii.

Lucrările incluse în volumul de față oglindesc activitatea multilaterală desfășurată de V. I. Lenin în domeniul organizării apărării țării, al conducerii partidului și a Statului sovietic. În ele și-a găsit expresia dezvoltarea marxismului în noile condiții istorice.

Dintre aceste lucrări menționăm, în primul rând, scrisoarea C.C. al P.C. (b) din Rusia către organizațiile de partid intitulată „Totul pentru lupta împotriva lui Denikin”, scrisoare care a fost întocmită de Lenin și care conținea un program de mobilizare a forțelor și mijloacelor necesare pentru a se putea respinge noul atac al imperialiștilor. Comitetul Central a cerut tuturor oamenilor muncii să-și concentreze toate eforturile asupra satisfacerii nevoilor nemijlocite ale frontului, indicând că în acest scop este necesar să se facă reduceri de personal și să fie vremelnice închise instituțiile care nu lucrează pentru apărare, iar cei mai buni și mai experimentați lucrători din organizațiile de partid și de stat să fie trimiși în Armata Roșie. Comitetul Central al partidului a subliniat totodată că este necesar să se desfășoare în mase o amplă muncă de lămurire politică și să se explice poporului ce vor în realitate Kolceak și Denikin. Scrisoarea acorda o mare importanță creării unui puternic spate al frontului, ca una dintre principalele condiții ale victoriei asupra ina-

micului, precum și organizării muncii în spirit revoluționar.

Un loc considerabil dețin în acest volum rapoartele și cuvântările lui Lenin, apelurile și scrisorile adresate maselor largi de oameni ai muncii. În ele, V. I. Lenin chema pe muncitori și pe țărani să dea dovadă de fermitate, abnegație și eroism și demonstra cu multă putere de convingere că victoria finală va fi, fără doar și poate, a poporului sovietic. „Un război revoluționar — spunea el —, atunci când antrenează efectiv masele muncitoare asupra și le trezește interesul, când le face să-și dea seama că luptă împotriva exploataților, — un asemenea război revoluționar declanșează în ele energia și generează capacitatea de a săvârși minuni“ (p. 325). Lenin arăta că regimul sovietic a creat posibilități fără precedent pentru mobilizarea tuturor resurselor economice și morale. În război învinge acela care dispune de mai multe rezerve, de mai multe surse de forțe, de mai multă putere de rezistență în adâncul maselor populare.

În cuvântările și în scrierile sale, Lenin explica maselor sarcinile care stăteau în fața țării, esența politicii partidului comunist și a guvernului sovietic. „Victoriile noastre se explică prin aceea — scria Lenin — că partidul nostru și Puterea sovietică se adresează direct maselor muncitoare, arătându-le fiecare greutate și fiecare sarcină la ordinea zilei; că știu să explice maselor de ce în cutare sau cutare moment este necesar să depunem toate eforturile într-un domeniu sau altul al activității de stat; că știu să stimuleze energia, eroismul și entuziasmul maselor, concentrând eforturile revoluționare asupra celei mai importante sarcini la ordinea zilei“ (p. 309). În „Scrisoare către muncitori și țărani cu prilejul victoriei asupra lui Kolceak“, Lenin arată care sînt în domeniul întăririi capacității de apărare a Republicii sovietice principalele sarcini care decurg din experiența luptei victorioase împotriva lui Kolceak. Să întărim Armata Roșie, să organizăm aprovizionarea ei cu pîine, armament, muniții, să respectăm cît mai strict ordinea revoluționară, să învățăm a aprecia partidele politice după faptele, și nu după spusele lor, să întărim alianța dintre clasa muncitoare și țărănimea mun-

citoare — acestea sînt învățămintele, spunea Lenin, pe care trebuie să le tragă muncitorii și țărani pentru a se asigura împotriva oricărei repetări a calamităților dominației lui Kolceak.

În acele zile de grea cumpănă, masele muncitoare se uniseră și mai strîns în jurul partidului comunist. O expresie vie a încrederii lor în partid a fost intrarea în masă a muncitorilor și țăranilor în rîndurile lui. Ținînd seama de creșterea atracției pe care partidul o exercita asupra maselor muncitoare, plenara din 26 septembrie 1919 a C.C. al P.C. (b) din Rusia a adoptat hotărîrea de a organiza o săptămîină a partidului. Chemînd pe oamenii muncii să intre în rîndurile sale, partidul spunea deschis că-i cheamă la munca grea în domeniul construcției de stat, la luptă împotriva dușmanului, la muncă plină de abnegație. În cursul săptămîinii partidului au fost primiți în partid peste 200 000 de oameni. Ca urmare, a crescut numărul muncitorilor membri de partid, a sporit combativitatea partidului, s-au lărgit și s-au întărit legăturile lui cu masele populare. Lenin a apreciat rezultatele săptămîinii partidului ca un succes strălucit al partidului comunist și al Puterii sovietice.

În perioada luptei împotriva lui Denikin, a avut o mare însemnătate afluxul de noi forțe proletare în rîndurile Armatei Roșii. Partidul comunist a trimis pe fronturile războiului civil numeroase detașamente de muncitori, în mare parte formate din comuniști și comsomoliști, ceea ce a constituit una dintre principalele cauze ale întăririi Armatei Roșii și ale victoriilor ei. Lenin a subliniat în repetate rînduri că, intrînd în unitățile Armatei Roșii, în care majoritatea o formau țăranii, muncitorii înaintați vor constitui un puternic nucleu proletar și de partid și vor ajuta la desfășurarea unei ample munci de luminare politică.

În lupta pentru păstrarea cuceririlor revoluției socialiste, masele muncitoare au făcut minuni de vitejie pe front și au dat dovadă de abnegație în munca desfășurată în spatele frontului. În țară a luat o mare amploare avîntul în muncă al maselor, care și-a găsit o expresie vie în

organizarea subotnicelor comuniste. Lenin a arătat că eroismul în muncă merită aceeași atenție ca și eroismul pe front.

Volumul cuprinde remarcabila lucrare „Marea inițiativă“, în care Lenin face o analiză multilaterală a importanței subotnicelor comuniste și generalizează experiența maselor care porniseră pe calea construirii socialismului. Apreciind marea importanță a subotnicelor, Lenin arată că ele au marcat începutul unei revoluții în conștiința oamenilor, revoluție mai anevoioasă, mai profundă, mai hotărâtoare decât răsturnarea burgheziei, „căci ea înseamnă victoria asupra propriei noastre rutine, asupra indisciplinei, asupra egoismului mic-burghez, asupra acestor deprinderi pe care blestematul capitalism le-a lăsat moștenire muncitorului și țăranului“ (p. 5).

Lenin considera că importanța istorică a subotnicelor constă în faptul că ele exprimă atitudinea comunistă a muncitorilor față de muncă, trecerea lor la o disciplină nouă. El arată că organizarea feudală a muncii sociale se baza pe disciplina bîtei, organizarea capitalistă — pe disciplina foamei, pe cînd cea comunistă se bazează, și pe măsură ce va trece timpul se va baza tot mai mult, pe disciplina liber consimțită și conștientă a oamenilor muncii care au doborît jugul moșierilor și capitaliștilor.

Marea Revoluție Socialistă din Octombrie a creat premisele economice și politice pentru o atitudine conștientă față de muncă, pentru desfășurarea inițiativei în muncă a maselor. Subotnicele comuniste au fost o expresie a entuziasmului în muncă, o măreață inițiativă creatoare a maselor care sfărîmaseră cătușele capitalismului. Lenin a definit subotnicele ca început efectiv al comunismului. „Comunismul — scria el — începe acolo unde *muncitorii de rînd*, biruind greutatea muncii, manifestă o grijă neprecupețită pentru ridicarea productivității muncii, pentru păstrarea *fiecărui pud de grîn, de cărbune, de fier* sau de alte produse, care nu le revin lor personal și nici ființelor ce le sînt «apropiate», ci unor ființe «îndepărtate», adică întregii societăți“ (p. 23).

Lenin consideră că subotnicele sînt deosebit de importante prin faptul că în cadrul lor muncitorii sporesc considerabil productivitatea muncii. În lucrarea „Marea

inițiativă“, Lenin arată marele rol transformator al creșterii productivității muncii, care este factorul cel mai important, cel mai de seamă al victoriei noii orînduiri sociale. Fiecare formațiune social-economică ridică forțele de producție și productivitatea muncii la un nivel mai înalt decît cel atins în formațiunea care a precedat-o : „Capitalismul — scrie Lenin — a creat o productivitate a muncii pe care n-a cunoscut-o feudalismul. Capitalismul poate fi și va fi definitiv învins prin aceea că socialismul creează o nouă și mult mai înaltă productivitate a muncii“ (p. 22).

Lenin arată cît de importante sînt subotnicele pentru combaterea foametei, a ruinei economice, pentru ajutarea frontului, pentru strîngerea legăturilor dintre clasa muncitoare și țărănime, întărirea unității partidului și curățirea rîndurilor lui. El scrie că nimic n-a contribuit atît de mult la creșterea prestigiului partidului comunist, la creșterea stimei muncitorilor fără partid față de comuniști, cum au contribuit subotnicele atunci cînd au încetat să fie un fenomen izolat și cînd muncitorii fără partid au văzut în fapt că membrii partidului comunist au îndatoriri mai mari decît cei fără partid, că partidul primește în rîndurile sale noi membri nu pentru a le oferi posibilitatea de a se bucura de avantajele inerente situației de partid de guvernămînt.

Lenin a acordat o mare importanță organizării și răs-pîndirii largi a subotnicelor, prevăzînd dezvoltarea continuă a acestei mari inițiative, apariția de noi și noi forme de inițiativă în muncă a maselor. Cerînd o atitudine plină de atenție față de primele mlădițe ale comunismului, el arăta că îngrijirea acestor mlădițe constituie o îndatorire primordială și generală.

În această perioadă de grea cumpănă pentru Țara Sovietelor, Lenin acordă, ca întotdeauna, o mare atenție problemelor teoriei, dezvoltă învățătura marxistă despre lupta de clasă, despre stat, despre dictatura proletariatului. Lenin arată că după cucerirea puterii politice de către clasa muncitoare și instaurarea dictaturii proletariatului lupta de clasă nu încetează, ci ia alte forme. Schimbarea sarcinilor, a formelor și caracterului luptei de clasă este

determinată în primul rînd de faptul că după victoria revoluției socialiste proletariatul devine clasă dominantă. În capitalism, clasa muncitoare luptă pentru eliberarea sa economică și politică ; după victoria revoluției socialiste, ea luptă pentru menținerea puterii cucerite, pentru zdrobirea împotrivirii burgheziei, pentru asigurarea victoriei socialismului. Acestea sînt sarcini ale luptei de clasă pe care înainte proletariatul nu și le punea și nici nu putea să și le pună.

În lucrarea „Despre dictatura proletariatului“, Lenin indică cinci forme principale noi ale luptei de clasă a proletariatului : reprimarea împotrivirii exploataților ; războiul civil ; „neutralizarea“ micii burghezii, și în special a țărănimii, făurirea alianței dintre clasa muncitoare și țărănime, în care rolul conducător să aparțină proletariatului ; „folosirea“ burgheziei, atragerea specialiștilor burghezi la construirea noii societăți ; făurirea unei discipline noi.

După instaurarea dictaturii proletariatului, clasa muncitoare trebuie să învingă împotrivirea claselor răsturnate. Prin comploturi și sabotaj, prin înrîurirea micii burghezii și dezlănțuirea războiului civil, burghezia încearcă să restaureze capitalismul. Mijloacele și formele împotrivirii exploataților nu sînt întotdeauna și pretutindeni aceleași. Ele sînt determinate de raportul forțelor de clasă dinăuntrul țării și pe arena internațională. În Rusia, prima țară care pornise pe calea revoluției socialiste într-un timp oînd pe arena internațională burghezia era mai puternică decît proletariatul, împotrivirea exploataților a fost deosebit de înverșunată. „Rusia — scria Lenin — este prima țară căreia istoria i-a hărăzit rolul de deschizător de drum al revoluției socialiste, și tocmai de aceea avem de dus o luptă atît de grea și de îndurat atîtea suferințe“ (p. 138). Imperialiștii își dădeau seama că în Rusia se dă o lovitură nu numai burgheziei ruse, ci și întregului capitalism mondial. De aceea, ei au făcut tot ce le-a stat în putință ca să vină în ajutorul burgheziei ruse, care, printr-un sîngeros război civil, încerca să răstoarne Puterea sovietică. La împotrivirea armată a bur-

gheziei, proletariatul a fost nevoit să răspundă prin contramăsuri corespunzătoare.

Lenin arată că, după 7 noiembrie 1917, guvernul sovietic n-a interzis nici măcar ziarele burgheze și a pus în libertate nu numai pe miniștrii lui Kerenski, ci și pe generalul Krasnov, care luptase împotriva Rusiei Sovietice, și că numai după ce „capitaliștii au trecut la o amplă acțiune de împotrivire, am început să luăm împotriva ei sistematice măsuri de reprimare, inclusiv teroarea“ (p. 116). Caracterul ascuțit al luptei de clasă din Rusia era determinat de împotrivirea înverșunată a burgheziei, și nicidecum de vreo tendință spre violență din partea clasei muncitoare.

Dușmanii clasei muncitoare, apărătorii capitalismului și revizionisții de tot felul, denaturînd esența dictaturii proletariatului, o reduc numai la violență. Lenin a arătat în repetate rînduri că esența dictaturii proletariatului constă nu numai în violență și nu atît în violență. Esențialul în dictatura clasei muncitoare îl constituie sarcinile și funcțiile ei constructive, faptul că „proletariatul reprezintă și înfăptuiește un tip superior de organizare socială a muncii în comparație cu cel din capitalism. Aceasta este esențialul. În aceasta rezidă izvorul forței comunismului și cheazăia inevitabilei sale victorii depline“ (p. 14). Lenin a subliniat că, pentru a putea învinge, proletariatul trebuie să îndeplinească o dublă sarcină : în primul rînd, să antreneze prin eroismul său întreaga masă muncitoare și exploatată în lupta pentru răsturnarea burgheziei și reprimarea oricărei împotriviri din partea acesteia ; iar în al doilea rînd, să ducă după sine masa muncitoare pe calea noii construcții economice, a creării economiei socialiste și a unor noi relații sociale. „Această a doua sarcină — arăta Lenin — este mai grea decît prima, pentru că în nici un caz nu poate fi îndeplinită prin eroismul unui asalt izolat, ci necesită un foarte îndelungat și extrem de perseverent eroism în masă în munca *de fiecare zi*, eroismul cel mai greu dintre toate. Dar această sarcină este totodată mai esențială decît prima, căci, în ultimă analiză, cel mai adînc izvor de forță pentru victoriile asupra burgheziei și unica cheazăie a trăinicieii și perma-

nenței acestor victorii poate fi numai un mod de producție socială nou, superior, înlocuirea producției capitaliste și mic-burgheze prin marea producție socialistă“ (p. 18).

În această perioadă, Lenin acordă multă atenție problemelor privind trecerea revoluționară de la capitalism la socialism, analizei legilor ei fundamentale. În volumul de față a fost inclusă lucrarea „Economicul și politicul în epoca dictaturii proletariatului“, scrisă cu prilejul celei de-a doua aniversări a Puterii sovietice. Principalele teze din această lucrare au o mare importanță pentru teoria și practica construirii socialismului. În această lucrare, Lenin generalizează experiența primului, stat sovietic din lume, arată importanța istorică a victoriei dictaturii proletariatului, definește și concretizează politica clasei muncitoare în opera de construire a socialismului.

Analizînd economia și structura de clasă a societății în perioada de trecere, Lenin arată că principalele forme de economie socială în perioada de trecere sînt socialismul, mica producție de mărfuri și capitalismul. Principalelor sectoare economice le corespund forțe de clasă bine determinate: proletariatul, mica burghezie și burghezia. Existența acestor trei principale sectoare și clase este inevitabilă în perioada de trecere în toate țările cu producție capitalistă mai mult sau mai puțin dezvoltată. Fiecare țară care trece la socialism, subliniază Lenin, va aduce ceva specific în rezolvarea problemelor transformării socialiste, dar aceste particularități în nici un caz nu pot afecta esențialul. În comparație cu țările dezvoltate, scria el, în Rusia dictatura proletariatului trebuia în mod necesar să se distingă prin unele particularități, datorită stării foarte înapoiate și caracterului mic-burghez al țării. Dar principalele forțe și principalele forme de economie socială au fost în Rusia aceleași ca în orice țară capitalistă. Aceste concluzii, deduse de Lenin din analiza economiei perioadei de trecere în Rusia Sovietică, au fost întru totul confirmate de experiența istorică a țărilor lagărului socialist. În economia perioadei de trecere au existat în Țara Sovietelor atît elemente de capitalism cît și elemente de socialism. În toate domeniile vieții economice s-a desfășurat o luptă între socialismul deja născut, dar la început

încă slab, și capitalismul învins, dar încă nelichidat. Principala sarcină a dictaturii proletarietului o constituia transformarea economiei cu multe sectoare într-o economie socialistă.

De rezolvarea acestei sarcini era legată lupta pentru transformarea socialistă a agriculturii. Economia țărănească, care continua să fie mică producție de mărfuri, constituia baza care zi de zi și ceas de ceas genera capitalism. Fiind o clasă de mici proprietari, țărănimea avea o situație intermediară între proletariat și burghezie și oscila între ele. Trebuiau întreprinse acțiuni pentru a rupe definitiv țărănimea muncitoare de burghezie și pentru a o atrage la construirea socialismului. Clasa muncitoare, scria Lenin, trebuie să facă distincție între țăranul om al muncii și țăranul proprietar, între țăranul muncitor și țăranul negustor, între țăranul care trăiește din munca sa și țăranul care face speculă. Sarcina proletarietului este să conducă țărănimea, să lupte pentru influență asupra ei. Clasa muncitoare trebuie să ducă după sine elementele șovăielnice, nestatornice. Lenin arăta că și aceasta este tot „o luptă, dar de un fel deosebit, înfrângerea unei anumite împotriviri, ce-i drept, cu totul alt fel de împotrivire și cu totul alt gen de înfrângere“ (p. 464—465). În acest domeniu, principalele mijloace sînt educarea, metoda convingerii, instruirea prin intermediul exemplului.

Lenin sublinia că clasa muncitoare trebuie să atragă pe țărani pe calea construcției socialiste, pe calea creării marii gospodării colective. Totodată el arăta că numai demonstrarea în practică a superiorității marii gospodării față de mica gospodărie poate asigura succesul. Este necesar, spunea el, ca fiecare artel și comună agricolă „să devină o adevărată pepinieră de idei și vederi comuniste în rîndurile țăranilor, un exemplu concret care le va dovedi că fiecare comună și fiecare artel este o mlădiță care, deși încă mică și slabă, nu este artificială, nu este o plantă de seră, ci o mlădiță reală a noii orînduiri socialiste“ (p. 387).

Într-o serie de lucrări incluse în acest volum, Lenin elaborează probleme ale învățaturii marxiste despre stat, demonstrează esența de clasă a statului, scoate la iveală

opoziția dintre democrația sovietică și cea burgheză. Cu greu s-ar putea găsi o problemă — spune Lenin în prelegerea sa „Despre stat” — pe care ideologii claselor exploataatoare, reprezentanții filozofiei, sociologiei și jurisprudenței burgheze s-o fi încurcat în halul în care au încurcat problema statului, ceea ce se datorește faptului că această problemă afectează nemijlocit interesele fundamentale ale claselor exploataatoare. În dorința de a-și eterniza dominația, burghezia estompează natura de clasă a statului, prezentându-l drept ceva situat în afara claselor, deasupra societății. Lenin subliniază caracterul istoric, trecător, al statului capitalist, inevitabilitatea înlocuirii lui cu cel proletar. Vorbind despre statul sclavagist, despre statul feudal și despre cel burghez, Lenin arată care sînt legitățile trecerii de la un tip de stat la altul și subliniază că pricina acestei treceri trebuie căutată în schimbarea modului de producție, a structurii de clasă a societății.

Lenin scoate la iveală esența statului capitalist și arată că acest stat este o dictatură a burgheziei. Demascînd caracterul formal al democrației burgheze, el arată că, în comparație cu feudalismul, capitalismul n-a făcut decît să schimbe forma exploatării și să creeze un paravan deosebit de comod pentru camuflarea ei, dar n-a schimbat și nici nu putea să-i schimbe esența. Ideologii burgheziei și socialiștii de dreapta prezentau și continuă să prezinte democrația burgheză drept democrație „pură”, „în afara claselor”. Lenin a relevat caracterul formal al libertăților burgheze. Votul universal, parlamentul, spunea el, nu sînt decît forme care nu schimbă oțuși de puțin esența lucrurilor. Iar esența constă în faptul că puterea rămîne în mâinile capitaliștilor. În legătură cu aceasta, Lenin scria că „nicăieri puterea capitalului, puterea unui pumn de miliardari asupra întregii societăți nu se manifestă cu atîta brutalitate, cu metode de corupție atît de fățișe ca în America” (p. 82—83).

Lenin subliniază că nici nu poate fi vorba de egalitate atîta timp cît în societate există proprietate privată și exploatarea omului de către om. Din punctul de vedere al proletariatului, scria el, problema se pune numai așa :

„eliberare de sub asuprirea cărei clase? egalitate între care clase? democrație pe terenul proprietății private sau pe terenul luptei pentru desființarea proprietății private? (p. 285). Lenin critică cu asprime pe liderii Internaționalei a II-a, care propovăduiau trecerea la socialism prin „democrație în general“, fără dictatura proletariatului. A încerca să rezolve sarcinile concrete ale dictaturii proletariatului cu ajutorul unor fraze generale despre libertate, egalitate, democrație, spune Lenin, înseamnă a trece pe pozițiile teoretice ale burgheziei.

Extinderea democrației pînă la nivelul democrației socialiste generale poate fi înfăptuită numai pe baza dictaturii proletariatului, care continuă lupta de clasă și o duce pînă la desființarea claselor. Chiar de la primele sale începuturi, din primele zile ale existenței sale, dictatura proletariatului poartă în sine trăsăturile democrației socialiste generale, posibilitatea transformării ei într-un stat al întregului popor. Această posibilitate a devenit realitate în Țara Sovietelor, unde, după cum se spune în Programul P.C.U.S. adoptat la Congresul al XXII-lea al partidului, dictatura proletariatului, după ce a asigurat victoria deplină și definitivă a socialismului și trecerea societății la construirea desfășurată a comunismului, „și-a îndeplinit misiunea istorică și, din punctul de vedere al sarcinilor dezvoltării interne, a încetat să fie necesară în U.R.S.S. În etapa nouă, contemporană, statul care a luat naștere ca stat al dictaturii proletariatului s-a transformat în statul întregului popor, într-un organ de exprimare a intereselor și voinței întregului popor“. În Program au fost formulate principalele teze cu privire la caracterul și sarcinile acestui stat, cu privire la destinele lui în comunism. Statul întregului popor reprezintă o etapă nouă, un jalon important pe calea transformării vieții de stat socialiste în autoconducere obștească comunistă.

Lucrările incluse în volumul de față arată în chip grăitor cît de mare este importanța pe care Lenin o atribuia atragerii maselor în opera de construire a socialismului, de conducere a statului și a economiei naționale.

Marea Revoluție Socialistă din Octombrie a dat un conținut nou activității maselor largi populare. O dată

cu victoria revoluției, oamenii muncii din Țara Sovietelor au devenit constructori conștienți ai societății comuniste. Participarea activă și largă a oamenilor muncii la construirea vieții noi creează posibilități fără precedent pentru accelerarea ritmului dezvoltării sociale, pentru înaintarea rapidă spre comunism. Spre deosebire de capitalism, care înăbușea orice inițiativă populară, orice inițiativă curajoasă a maselor și tindea să-i transforme pe oamenii muncii în executanți docili ai voinței burgheziei, Revoluția Socialistă din Octombrie, descătușând personalitatea umană, a creat posibilități nelimitate pentru dezvoltarea aptitudinilor și talentelor oamenilor muncii, a deschis câmp liber inepuizabilelor forțe creatoare ale poporului. Lenin avea o încredere profundă în marile posibilități creatoare ale maselor populare, în forțele lor revoluționare. El scria că printre oamenii muncii se găsesc foarte multe elemente înzestrate cu talent organizatoric și administrativ cărora capitalismul le bara drumul, dar care trebuie ajutate în fel și chip să se ridice și să participe la construirea socialismului. Partidul comunist, spunea Lenin, trebuie să descopere aceste talente noi, necunoscute, să atragă la munca de conducere a statului pe muncitorii și țărani de rînd, pe care veacuri de-a rîndul i-au asuprit și i-au terorizat moșierii și capitaliștii.

„Este o sarcină grea — scria V. I. Lenin —, pe care noi însă trebuie s-o îndeplinim neapărat, pentru a putea sorbi mai din adînc forțe noi din rîndurile clasei muncitoare, ale țărănimii muncitoare... Munca de construire a socialismului pot și trebuie s-o conducă în număr tot mai mare muncitorii și țărani muncitori de rînd“ (p. 227). Vorbind despre componența C.E.C. din Rusia care urma să fie ales la cel de-al VII-lea Congres general al Sovietelor, Lenin a recomandat ca el să cuprindă un mare număr de muncitori și de țărani muncitori. Lenin a subliniat în repetate rînduri necesitatea îmbunătățirii și simplificării aparatului de stat, a apropierei lui de nevoile maselor. El cerea lichidarea diferitelor denaturări birocratice, care frînau activitatea creatoare a oamenilor muncii și tărgăneau rezolvarea sarcinilor. „Cea mai mică

manifestare de birocrațism — scria el — trebuie pedepsită fără cruțare” (p. 312). În volumul al 39-lea e pentru prima oară inclusă în Opere o dispoziție dată în scris Secretariatului Consiliului Comisarilor Poporului la 19 iulie 1919 în legătură cu întârzierea aprobării unor instrucțiuni cu privire la trimiterea coletelor cu alimente. În această dispoziție, Lenin arăta că trebuie găsiți vinovații și elucidate cauzele întârzierii, în primul rînd pentru stabilirea răspunderilor, iar în al doilea rînd pentru elaborarea unor măsuri care să facă imposibilă repetarea unui asemenea caz.

Insistînd asupra principiului fundamental al muncii de conducere — principiul conducerii colective, Lenin s-a ridicat totodată împotriva denaturărilor acestui principiu, care duc la lipsă de răspundere. Transformarea colegiilor în simple locuri de pălăvrăgeală, scria el, este un mare rău, căruia trebuie să i se pună capăt cu orice preț și cît mai repede cu putință. Lenin cerea ca conducerea colectivă să fie îmbinată cu responsabilitatea fiecăruia pentru o muncă precis stabilită.

O serie de lucrări incluse în volum sînt consacrate problemelor privind politica națională a partidului comunist și a guvernului sovietic. Lucrări ca, de pildă, „Către tovarășii comuniști din Turkestan“, „Rezoluția C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la Puterea sovietică în Ucraina“ și altele au avut un rol însemnat în combaterea șovinismului de mare putere și a naționalismului burghez și au contribuit în practică la întărirea Puterii sovietice în republicile și regiunile naționale. Lenin scria : „Atitudinea Republicii muncitorești-țărănești sovietice față de popoarele slabe, pînă acum asuprite, va avea o însemnătate practică pentru toată Asia și pentru toate coloniile din lume, pentru multe milioane de oameni“ (p. 307). În „Rezoluția C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la Puterea sovietică în Ucraina“, adoptată la cea de-a VIII-a Conferință generală a P.C. (b) din Rusia, a fost confirmată recunoașterea independenței R.S.S.U., arătîndu-se totodată că formele alianței dintre R.S.S.U. și R.S.F.S.R. vor fi stabilite de muncitorii și de țărani muncitori din Ucraina. Se recomanda ca la aplicarea politicii agrare să

se acorde o atenție deosebită intereselor țărănimii sărace și mijlocașe. C.C. al P.C. (b) din Rusia cerea ca masele țărănimii sărace și mijlocașe să fie în mai mare măsură atrase la opera de construire a statului și să se ia toate măsurile pentru înlăturarea oricăror piedici din calea dezvoltării nestânjenite a limbii și culturii ucrainene.

Lenin atribuia o importanță enormă trezirii popoarelor Orientului. Prevăzând că sistemul colonial al imperialismului, pe atunci încă atotputernic, se va prăbuși sub loviturile mișcării de eliberare națională, Lenin scria că, privită în perspectiva istorică, eliberarea popoarelor Orientului este pe deplin realizabilă în practică. El își exprimă convingerea fermă că masele populare din Orient se vor ridica și-și vor asuma rolul de participanți de sine stătători la procesul dezvoltării istorice, de făuritori ai unei vieți noi.

O serie de lucrări din volumul de față, consacrate problemelor mișcării de eliberare națională a popoarelor Orientului, demască ororile colonialismului și exprimă convingerea neșrămutată că pieirea lui este inevitabilă. Deosebit de important e sub acest aspect „Raportul prezentat la cel de-al II-lea Congres general din Rusia al organizațiilor comuniste ale popoarelor din Orient“, în care Lenin subliniază uriașa importanță a Revoluției din Octombrie ca factor de revoluționare a țărilor coloniale și dependente. Adresându-se comuniștilor din Orient și îndemnându-i să se sprijine pe teoria și practica generală a comunismului, el adaugă: „Adaptându-vă la condiții specifice care nu există în țările europene, va trebui să știți să aplicați această teorie și practică în condiții în care principala masă o constituie țărănimea, iar lupta urmează a fi îndreptată nu împotriva capitalului, ci împotriva rămășițelor medievale“ (p. 334). În această luptă, spune Lenin, sutele de milioane de oameni ai muncii și de exploatați ai popoarelor din Orient au un aliat de nădejde: proletariatul internațional. Lenin spunea că rezolvarea problemelor mișcării de eliberare națională trebuie căutată în lupta comună pe care a început-o Rusia Sovietică.

O serie de lucrări ca, de pildă, „Către muncitorii americani“, „Răspuns la întrebările corespondentului ziarului american «The Chicago Daily News»“ etc. sînt consacrate analizei situației internaționale și elaborării principiilor politicii externe a Statului sovietic. Lenin a arătat că principiile de bază ale politicii externe sovietice în tot cursul perioadei istorice în care „vor coexista state socialiste și state capitaliste“ (p. 199) sînt: coexistența pașnică a statelor cu orînduirii sociale diferite, respectarea suveranității naționale și de stat a fiecărui popor, sprijinirea luptei popoarelor pentru libertate și independență. El a fost un promotor consecvent al politicii de pace, arătînd că în Rusia Sovietică ea decurge din înseși bazele orînduirii sociale și de stat ale țării. Lenin sublinia că guvernul sovietic este gata să garanteze neamestecul în treburile interne ale altor state, că Statul sovietic năzuiește spre pace și colaborare cu celelalte țări.

Guvernul sovietic a adresat în repetate rînduri guvernelor țărilor capitaliste propuneri de a începe negocieri pentru încetarea războiului. În volumul de față se publică „Proiectul de rezoluție cu privire la politica internațională“, în care guvernul sovietic a proclamat încă o dată ferma sa năzuință spre pace și a propus din nou Angliei, Franței, S.U.A., Italiei și Japoniei să înceapă negocieri de pace. „Republica Sovietică Federativă Socialistă Rusă — se spune în acest proiect — dorește să trăiască în pace cu toate popoarele și să-și concentreze toate eforturile asupra construcției interne, asupra organizării producției, transporturilor și a conducerii obștești pe baze sovietice“ (p. 373). Lenin a militat pentru principiul coexistenței pașnice a celor două sisteme, pentru colaborare între state. „Sîntem, fără doar și poate — scria el —, pentru o înțelegere economică cu America, cu toate țările, dar *mai ales* cu America“ (p. 211).

Volumul al 39-lea cuprinde și lucrări în care sînt tratate probleme ale mișcării muncitorești și comuniste internaționale: „Despre sarcinile Internaționalei a III-a (Ramsay MacDonald despre Internaționala a III-a)“, „Cum fi folosește burghezia pe renegați“, „Scrisoare către Sylvia Pankhurst“, „Salut comuniștilor italieni, francezi și

germani“, „Scrisoare în legătură cu sciziunea, adresată Comitetului Central al Partidului Comunist din Germania“, „Tovarășilor comuniști care au făcut parte din «Partidul Comunist din Germania» și care au format acum un partid nou“, „Tovarășului Serrati și comuniștilor italieni în general“ etc. În aceste lucrări, Lenin demască pe liderii Internaționalei a II-a, înfierându-i ca trădători ai socialismului și subliniind că fără luptă împotriva lor, fără despărțire de ei nici nu poate fi vorba de socialism adevărat. În același timp, el critică tendințele dogmatice, sectare care se manifestau în mișcarea comunistă din diferite țări. „Lupta împotriva trădătorilor socialismului, împotriva scheidemanniștilor și a kautskiștilor — scria el — trebuie să fie necruțătoare, dar ea nu trebuie să se desfășoare în jurul problemei participării sau neparticipării la parlamentele burgheze, la sindicatele reacționare etc. Aceasta ar fi o greșeală incontestabilă, și o greșeală și mai mare ar fi devierea de la ideile marxismului și de la linia lui practică (un partid politic puternic centralizat) spre ideile și practica sindicalismului. Trebuie să ne străduim ca partidul să participe și la parlamentele burgheze, și la sindicatele reacționare, și la «Societățile de întreprindere», ciuntite și castrate în maniera scheidemannistă, să activeze în toate organizațiile unde sînt muncitori“ (p. 223). Ulterior, aceste teze au fost dezvoltate și fundamentate de Lenin în lucrarea sa „«Stîngismul», boala copilăriei comunismului“.

*
* *
*

În volumul de față se publică 30 de documente care se includ pentru prima oară în Operele lui V. I. Lenin. Dintre acestea, 29 au mai fost publicate în „Culegeri din Lenin“, precum și în presa periodică. „Observațiile pe marginea proiectului de hotărîre cu privire la biroul fracțiunii P.C. (b) din Rusia de pe lîngă Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia“ se publică pentru prima oară (după manuscris).

Printre documentele incluse pentru prima oară în Opere figurează o serie de proiecte de hotărâri și directive ale C.C. al P.C. (b) din Rusia și ale guvernului sovietic, și anume: „Proiecte de hotărâri ale Biroului Politic al C.C. cu privire la măsurile de luptă împotriva lui Mamontov“, proiectul de hotărâre a C.C.P. cu privire la „Introducerea principiului conducerii unice la Centrala textilelor, în locul conducerii prin colegii“, „Deziderate în problema cooperăției“, „Proiect de hotărâre a plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia“, „În legătură cu proiectul de hotărâre a plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la componența C.E.C. al Sovietelor din Rusia“, proiectul de hotărâre a C.C.P. „Cu privire la îmbunătățirea conducerii căilor ferate“ și proiectul de rezoluție „Cu privire la activitatea aparatului de aprovizionare“.

Dintre documentele noi prezintă un deosebit interes: „Dispoziția către Secretariatul Consiliului Comisarilor Poporului“, „Convorbirea cu ambasadorul extraordinar al Afganistanului — Muhamed Vali-han“, „Cuvîntarea rostită în fața muncitorilor comuniști din Ivanovo-Voznesensk care pleacă pe front“, „Cuvîntarea rostită în fața audiențelor cursurilor pentru lucrătorii învățământului extrașcolar înainte de plecarea lor pe front“ și altele.

În secțiunea „Materiale pregătitoare“ se publică planuri de articole, cuvîntări și expuneri, „Însemnări pentru o broșură despre dictatura proletariatului și planul broșurii“, „Directive către Comisariatul poporului pentru agricultură cu privire la modificarea unor instrucțiuni“, „Însemnări făcute la o consfătuire a delegaților la cel de-al II-lea Congres general al organizațiilor comuniste ale popoarelor din Orient“, „Observații pe marginea proiectului de hotărâre cu privire la biroul fracțiunii P.C. (b) din Rusia de pe lângă Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia“.

*Institutul de marxism-leninism
de pe lângă C.C. al P.C.U.S.*

V. I. LENIN

1919

MAREA INIȚIATIVĂ

(DESPRE EROISMUL MUNCITORILOR
IN SPATELE FRONTULUI.
CU PRILEJUL „SUBOTNICELOR COMUNISTE“)

*Publicat în iulie 1919,
într-o broșură apărută
în Editura de stat, Moscova
Semnat : N. Lenin*

Se tipărește după manuscris

Результат работы.

(В результате работы с ~~участием~~
по поводу "коммунистических
самодеятельностей").

Наряду с другими мерами кривизна зрения
крайне опасна. Работы и упражнения в области
кровообращения, дыхания, зрения и слуха. Выходом
наоборот и наоборот, предвзятой кривизны
са кривизна и наоборот, жесткая и гибкая
социализмическая работа. Каждый и другие
идеи и упражнения, упражнения, упражнения
визуальное и речевое, но это идея визуальное
на, на на др. Визуальное упражнения, упражнения,
на упражнения упражнения для работы социализм,
визуальное упражнения основа работы социализм,
упражнения в Красной Армии, ее упражнения,
упражнения, упражнения.

Но основным средством развития зрения
работы в др. Упражнения - упражнения упражнения
на в др. упражнения упражнения упражнения
визуальное, но их упражнения упражнения,
социализмическая
самодеятельности. Упражнения, упражнения
каждый, но упражнения упражнения упражнения
визуальное. Упражнения - упражнения упражнения
визуальное упражнения, упражнения упражнения
визуальное упражнения, упражнения упражнения,
визуальное упражнения, упражнения упражнения,
визуальное упражнения, упражнения упражнения, упражнения

Presă publică numeroase pilde de eroism din partea ostașilor Armatei Roșii. În lupta împotriva trupelor lui Kolceak și Denikin, ca și împotriva celorlalte trupe ale moșierilor și capitaliștilor, muncitorii și țărani care apără cuceririle revoluției socialiste săvârșesc adesea minuni de vitejie și de rezistență. Încet și anevoios decurge procesul de lichidare a partizanatului, de biruire a oboselii și indisciplinei, dar, în pofida tuturor greutăților, acest proces continuă să se desfășoare. Eroismul maselor muncitoare, care fac în mod conștient sacrificii pentru cauza victoriei socialismului, — iată ce constituie baza disciplinei noi, tovrășești, în Armata Roșie, baza renașterii, a întăririi și creșterii ei.

Nu mai puțină atenție merită eroismul muncitorilor în spatele frontului. De o însemnătate cu adevărat imensă este, în această privință, faptul că din propria lor inițiativă muncitorii organizează *subotnice* * *comuniste*. Acesta nu e, desigur, decît un început, dar un început de o importanță deosebit de mare. Este începutul unei revoluții mai anevoioase, mai profunde, mai radicale și mai hotărîte decît răsturnarea burgheziei, căci ea înseamnă victoria asupra propriei noastre rutine, asupra indisciplinei, asupra egoismului mic-burghez, asupra acestor deprinderi pe care blestematul capitalism le-a lăsat moștenire muncitorului și țăranului. Cînd *această* victorie va fi con-

* Munca voluntară se preta de obicei sîmbăta, pe rusește „subota”, de aici denumirea de „subotnice”. — *Nota trad.*

solidată, atunci și numai atunci va fi creată noua disciplină socială, disciplina socialistă; atunci și numai atunci întoarcerea la capitalism va deveni imposibilă, și comunismul va deveni într-adevăr de neînvins.

„Pravda“ din 17 mai a publicat un articol al tov. A. J., intitulat „Muncă în spirit revoluționar (Un subotnic comunist)“. Acest articol e atât de important, încât îl vom reproduce în întregime :

MUNCĂ ÎN SPIRIT REVOLUȚIONAR (UN SUBOTNIC COMUNIST)

Scrisoarea Comitetului Central al Partidului Comunist din Rusia cu privire la necesitatea de a munci *în spirit revoluționar* a dat un puternic imbold organizațiilor comuniste și membrilor lor. Îndemnați de entuziasmul general, mulți comuniști de la căile ferate au plecat pe front, dar majoritatea comuniștilor nu și-au putut părăsi posturile de răspundere și n-au avut posibilitatea de a găsi noi metode de muncă în spirit revoluționar. Rapoartele primite de pe teren cu privire la încetinea muncii de mobilizare și la târăgăneala birocratică au determinat subraionul liniei ferate Moscova-Kazan să examineze mai îndeaproape felul cum se desfășoară munca în atelierele căilor ferate. S-a constatat că, din cauza lipsei mâinii de lucru și a slabei intensități a muncii, întârzie executarea unor comenzi urgente și a unor urgente reparații de locomotive. La 7 mai, în adunarea generală a comuniștilor și a simpatizanților din subraionul liniei ferate Moscova-Kazan s-a propus ca de la declarații pur verbale pe tema necesității de a se contribui la victoria asupra lui Kolceak să se treacă la fapte. Propunerea făcută suna astfel :

„Dată fiind greaua situație internă și externă, pentru a obține superioritatea asupra dușmanului de clasă, comuniștii și simpatizanții trebuie să-și înmulțească eforturile și să rupă din timpul lor de odihnă încă o oră de muncă, adică să-și prelungească ziua de lucru cu o oră, să grupeze laolaltă aceste ore și să facă sîmbăta 6 ore de muncă fizică, pentru a produce imediat o valoare reală. Considerînd că, atunci cînd e vorba de cuceririle revoluției, comuniștii nu trebuie să-și precupețească nici sănătatea, nici viața, propunem ca munca să fie efectuată fără plată. *Subotnicul comunist* să fie introdus în întregul subraion pînă la victoria deplină asupra lui Kolceak“.

După unele ezitări, această propunere a fost adoptată în unanimitate.

Sîmbătă 10 mai, la orele 6 seara, comuniștii și simpatizanții s-au prezentat militărește la lucru și, după ce s-au încolonat, maiștrii i-au condus, în cea mai desăvîrșită ordine, la locurile lor de muncă.

Rezultatele muncii *în spirit revoluționar se văd*. Tabelul de mai jos arată întreprinderile și felul de muncă :

Locul de muncă	Denumirea lucrărilor	Numărul muncitorilor	Numărul lor		Munca efectuată
			Unități de timp	Total	
Moscova. Atelierele centrale de reparații de locomotive	Încărcare de materiale pt. linie, dispozitive pt. repararea locomotivelor și a pieselor de vagoane, spre a fi expediate la Perovo, Murrom, Alatır și Sızran	48	5	240	Încărcat: 7 500 puduri Descărcat: 1 800 puduri
		21	3	63	
		5	4	20	
Moscova. Depoul de locomotive pt. trenuri de călători	Reparații complexe curente de locomotive	26	5	130	În total s-au reparat 1 locomotivă și jumătate
Moscova. Triaaj	Reparații curente de locomotive	24	6	144	S-au reparat 2 locomotive și la alte 4 s-au demontat piesele de reparat
Moscova. Secția vagoane	Reparații curente de vagoane pt. călători	12	6	72	2 vagoane de clasa a III-a
„Perovo“. Atelierele centrale de reparații de vagoane	Reparații de vagoane și mici reparații efectuate sâmbăta, duminica	46	5	230	12 vagoane de marfă acoperite și 2 platforme
		23	5	115	
	<i>Total</i>	205	—	1 014	În total s-au reparat 4 locomotive, s-au descărcat și încărcat 9 300 puduri.

Valoarea totală a lucrărilor efectuate — socotită la tariful normal — este de 5 000 de ruble, iar la tariful pentru ore suplimentare — 7 500.

La lucrările de încărcare intensitatea muncii depășește cu 270% pe aceea a muncitorilor obișnuți. La celelalte lucrări s-a înregistrat aproximativ aceeași intensitate.

Întârzierile în executarea comenzilor (urgente), întârzieri care, datorită lipsei mâinii de lucru și practicilor birocratice, variau între șapte zile și trei luni, au fost lichidate.

Munca a fost efectuată cu ajutorul unor dispozitive care aveau defecțiuni (ușor de înlăturat), ceea ce a pricinuit unora dintre grupe pierderi de timp variind între 30 și 40 de minute.

Personalul administrativ care fusese însărcinat cu conducerea lucrărilor abia reușea să pregătească noi lucrări, și poate că nu e prea exagerată afirmația unui maestru bătrîn că în timpul *subotnicului comunist* s-a făcut cam cît fac într-o săptămînă muncitori inconștienți și dezordonați.

Deoarece la această muncă au participat și oameni care sînt pur și simplu sinceri simpatizanți ai Puterii sovietice și deoarece se așteaptă ca la subotnicile viitoare participarea lor să fie și mai largă și dat fiind, de asemenea, că alte raioane vor să imite exemplul comunistilor de la linia ferată Moscova-Kazan, mă voi opri mai amănunțit asupra laturii organizatorice, pe baza comunicărilor primite de la diferitele locuri de muncă.

Circa 10% dintre participanții la muncă au fost comuniști care lucrează permanent la respectivele locuri de muncă. Ceilalți — oameni cu posturi de răspundere și cu funcții electivă, de la comisarul liniei ferate pînă la comisari din diferite întreprinderi, precum și activiști ai sindicatului, lucrători ai direcției și ai Comisariatului căilor de comunicație.

Munca s-a desfășurat într-o atmosferă de nemaivăzută însuflețire și bună înțelegere. Cînd, fără sudălmii și ciorovăieli, muncitori, funcționari de birou și lucrători ai direcției apucau un bandaj de roată în greutate de 40 de puduri pentru o locomotivă de pasageri și, asemenea unor harnice furnici, îl rostogoleau și-l așezau la locul lui, în inimile tuturor se aprindea un cald simțămînt de bucurie, bucuria muncii colective, și se întărea încrederea în trăinicia de nezdruincat a victoriei clasei muncitoare. Rechinii imperialismului mondial nu vor reuși să sugrume pe muncitorii învingători; zădarnic îl așteaptă pe Kolceak sabotorii dinăuntru țării.

După terminarea lucrului, cei prezenți au fost martorii unui spectacol impresionant: oboșiți, dar cu sclipiri de bucurie în ochi, cei o sută de comuniști au salutat succesul muncii cu acordurile solemne ale „Internaționalei” — și se părea că aceste valuri ale imnului victoriei se vor revărsa triumfător dincolo de ziduri, deasupra Moscovei muncitorești, și, asemenea undelor stîrnite de o piatră aruncată în apă, se vor împrăștia în tot cuprinsul Rusiei muncitorești și vor trezi pe cei oboșiți și lipsiți de vlagă.

Comentînd acest admirabil „exemplu, demn de imitat“, într-un articol publicat sub acest titlu, tov. N. R. scria în numărul din 20 mai al ziarului „Pravda“ :

„Asemenea exemple de muncă efectuată de comuniști nu sînt rare. Cunosc cazuri asemănătoare la uzina electrică și la diferite linii de cale ferată. În Atelierele căii ferate Nikolaevskaia, comuniștii au prestat ore suplimentare timp de cîteva nopți pentru ridicarea unei locomotive care se prăbușise pe placa turnantă ; în Atelierele căii ferate de nord, toți comuniștii și simpatizanții au lucrat astă-iarnă timp de cîteva duminici, curățind liniile de zăpadă, iar în multe gări de mărfuri membrii respectivelor celule de partid patrulează noaptea pe teritoriul gării, pentru a preveni furturile de mărfuri. Dar toate acestea au avut și au un caracter accidental, nesistematic. Tovarășii de la linia ferată Moscova-Kazan au introdus un element nou, care face ca această muncă să capete un caracter sistematic, permanent. «Pînă la victoria deplină asupra lui Kolceak» — au hotărît tovarășii de la această linie ferată, și în aceasta rezidă toată însemnătatea muncii lor. Ei prelungesc cu o oră ziua de lucru a comuniștilor și a simpatizanților pe tot timpul cît va dura starea de război și dau, totodată, un exemplu de muncă productivă.

Acest exemplu a și găsit imitatori și *trebuie* să găsească și în viitor oameni dornici de a-l imita. Adunarea generală a comuniștilor și a simpatizanților de la linia ferată Aleksandrovskaja, luînd în discuție situația de pe fronturile de luptă și hotărîrea tovarășilor de la linia Moscova-Kazan, a hotărît : 1) Să introducă «subotnice» pentru comuniștii și simpatizanții de la linia ferată Aleksandrovskaja. Primul subotnic se fixează pentru 17 mai. 2) Să fie organizați comuniștii și simpatizanții în brigăzi model, care să arate muncitorilor cum trebuie să se lucreze și ce se poate face în realitate cu materialele și uneltele existente și în actualele condiții de hrană.

După cum spun tovarășii de la linia ferată Moscova-Kazan, exemplul lor a produs o mare impresie, iar pentru sîmbăta următoare se așteaptă ca la această muncă să participe un număr considerabil de muncitori *fără partid*. În momentul în care scriem aceste rînduri, în Atelierele liniei ferate Aleksandrovskaja munca în ore suplimentare a comuniștilor n-a început încă ; dar îndată ce s-a răspîndit zvonul că se va presta asemenea muncă, el a trezit un viu răsunset în masa celor fără partid : «Dacă știam de ieri, ne pregăteam și veneam și noi la lucru», «Sîmbăta viitoare vin negreșit» — se aude din toate părțile. Impresia pe care o produc aceste subotnice este foarte mare.

Exemplul tovarășilor de la linia ferată Moscova-Kazan trebuie să fie urmat de toate celulele comuniste din spatele frontului. Nu numai celulele comuniste de la nodul de cale ferată Moscova, ci toate organizațiile de partid din Rusia trebuie să urmeze acest exemplu. Celulele comuniste de la sate trebuie să organizeze, în primul rînd, ajutorarea familiilor ostașilor Armatei Roșii în munca cîmpului.

La primul lor subotnic comunist, tovarășii de la linia Moscova-Kazan și-au încheiat munca cîntînd «Internaționala». Dacă organizațiile comuniste din toată țara vor urma acest exemplu și-l vor transpune sistematic în practică, lunile grele ce ne așteaptă vor fi trăite de Republica sovietică rusă în puternice acorduri ale «Internaționalei» cîntate de toți oamenii muncii din republică...

La muncă, tovarășii comuniști !"

„Pravda“ din 23 mai 1919 comunică :

„În ziua de 17 mai a avut loc la Atelierele căii ferate Aleksandrovskaia primul «subotnic» comunist. Nouăzeci și opt de comuniști și simpatizanți au lucrat, în conformitate cu hotărîrea adunării generale, 5 ore suplimentare fără plată, obținînd doar dreptul de a primi contra cost încă un prinz, la care li s-a distribuit, tot cu bani, cîte o jumătate de funt de piine, ca unor oameni care prestează muncă fizică“.

Deși subotnicul a fost slab pregătit și nu îndeajuns de bine organizat, *productivitatea muncii a fost totuși de 2—3 ori mai mare ca de obicei.*

Iată cîteva exemple :

5 strungari au lucrat în 4 ore 80 de axuri. Productivitatea a fost de 213% față de cea obișnuită.

20 de muncitori necalificați au strîns în 4 ore 600 de puduri de material vechi și 70 de arcuri de vagon de oște 3 $\frac{1}{2}$ puduri fiecare, în total 850 de puduri. Productivitatea a fost de 300% față de cea obișnuită.

„Tovarășii spun că aceasta se explică prin faptul că în orele obișnuite munca e neatrăgătoare, plictisitoare, pe cînd aici se lucrează cu plăcere, cu însuflețire. Acum însă se vor jena să facă în orele obișnuite mai puțin decît la subotnicul comunist“.

„Mulți muncitori fără partid declară acum că vor să participe la subotnicile comuniste. Brigăzile de la locomotive se angajează ca într-un subotnic să scoată din «cimitir» o locomotivă, s-o repare și s-o pună în funcțiune.

Sîntem informați că asemenea subotnice se organizează și pe linia Moscova-Veazma“.

Despre felul în care se desfășoară munca la aceste subotnice comuniste scrie tov. A. Diacenko în „Pravda“ din 7 iunie. Reproducem partea esențială a acestui articol, apărut sub titlul „Însemnări de la un subotnic“ :

„Cu mare bucurie ne-am pregătit, eu și încă un tovarăș, să ne facem «stagiul» de simbătă, în conformitate cu hotărîrea subraionului de partid al căii ferate, și să lăsăm pentru cîteva ore creierul să se odihnească, dînd de lucru mușchilor... Fuseserăm repartizați la atelierul de lemnărie al căii ferate. Prezentîndu-ne la locul de muncă, am găsit pe ai noștri și, după ce ne-am strîns mîinile și am schimbat cîteva glume, am făcut prezența și am constatat că sîntem în total 30 de oameni... În fața noastră zăcea «monstrul» — un cazan de aburi de o greutate respectabilă, de vreo 10—11 tone, pe care noi trebuia «să-l mutăm», adică să-l rostogolim pînă la platformă, pe o distanță de circa $\frac{1}{4}$ sau $\frac{1}{3}$ de verstă. Un început de îndoială ni se strecoară în inimi... Dar iată-ne la treabă: tovarășii au vîrit sub cazan niște butuci de lemn, au legat de el două frînghii, și munca a început... Cazanul a cedat cam greu, dar în cele din urmă s-a urnit. Asta ne bucură pe toți; sîntem doar atît de puțini... La deplasarea aceluiași cazan au lucrat timp de aproape două săptămîni de trei ori mai mulți muncitori necomuniști, dar el s-a împotrivit pînă am venit noi... Timp de o oră muncim încordat, cu eforturi unite, în ritmul cadențat al comenzii: «Un, doi, trei!», pe care o dă organizatorul nostru, iar cazanul înaintează mereu. Deodată, buf! cîteva tovarășii cad pe spate în mod caraghios — i-a «trădat» frînghia... Dar întreruperea e de scurtă durată: în locul frînghiei fixăm un odgon... Între timp s-a înserat; întunericul se îngroașă mereu, iar noi mai avem de biruit o pantă ușoară, după care treaba va fi repede terminată. Ne dor brațele, ne ard palmele, sîntem încinși de atîta efort, dar împingem cu toată puterea, și treaba sporește. Alături stau cîteva tovarășii de la administrație și, vădit impresionați de reușita noastră, vrînd-nevrînd, apucă și ei odgonul. Așa, pune umărul, de mult trebuia! Mai la o parte stă un ostaș al Armatei Roșii și se uită la ceea ce facem noi. În mîini ține o armonică. Probabil că se întrebă: Ce fel de oameni sînt aștia? Ce caută ei aici simbăta, cînd toată lumea stă acasă? Eu îi ghicesc gîndurile și-i spun: «Tovarășe, cîntă-ne ceva vesel, noi nu lucrăm aici de mîntuială, sîntem adevărați comuniști, — ia te uită cît de spornică ne e munca, nu ne lăsăm pe tînjeală, ci îi dăm mereu înainte!» Ostașul leapădă grijuliu armonică și se grăbește să pună mîna pe odgon...

— «Englezul cel șmecher!» — începe cu frumoasa lui voce de tenor tov. U. Noi îl acompaniem, și în văzduh răsună vechiul cîntec muncitoresc: «Ei, dubinuşka, uhnem...»

Din lipsă de obișnuință, mușchii ne sînt oboșiți, ne dor umerii, spatele, dar... mîine e zi de odihnă și vom putea dormi în voie. Încă puțin și vom isprăvi: după cîteva mici ezitări, «monstrul» nostru ajunge la cîteva pași de platformă; nu vă mai rămîne decît să puneți scînduri, să urcați cazanul pe platformă, și el va putea să îndeplinească treaba pe care de mult o așteptăm de la el! Ne îndreptăm cu toții spre «clubul» celei de aici; intrăm într-o cameră puternic luminată, cu pereții acoperiți de afișe, de arme atîrnate în cui, și, după ce cîntăm din toată inima «Internaționala», ne

delectăm cu ceai cu «rom» și chiar cu pâine. Această gustare, oferită de tovarășii de aici, este cât se poate de binevenită după munca noastră încordată. Ne luăm rămas bun de la tovarăși și ne încolomăm. În liniștea nopții, pe strada cufundată în somn răsună cântece revoluționare,acompaniate de cadența pașilor noștri. «Pășii înainte, tovarăși!», «Sculați voi, oropsiți ai vieții!» — se înalță imnul nostru, imnul Internaționalei și al muncii.

A trecut o săptămână. Brațele și umerii s-au odihnit, și iată-ne plecând la un «subornic» să reparăm vagoane, de data aceasta la o depărtare de 9 kilometri, la Perovo. Tovarășii s-au urcat pe acoperișul locomotivei și acum cîntă în cor «Internaționala». Călătorii din tren ascultă și sînt vădit mirați. Trenul aleargă în ritmul cadențat al roților, iar noi, nemaiavînd loc pe acoperiș, stăm agățai pe scările locomotivei, făcînd pe «curajoșii». Iată și halta; am ajuns la destinație. Treceam printr-o curte lungă și dăm de tov. comisar G., care ne întîmpină cordial.

— De lucru este, dar nu prea avem oameni! Nu-s decît vreo 30, iar noi trebuie să gătăm în 6 ore 13 vagoane care au nevoie de reparații parțiale. Uite colo boghiurile marcate; avem de reparat nu numai vagoane goale, ci și o cisternă plină... dar nu-i nimic, ne descurcăm noi cumva..., tovarăși!

Treaba merge strună. Eu și încă cinci tovarăși lucrăm la pîrghii. Sub apăsarea umerilor noștri și manevrate de pîrghii a căror acțiune e dirijată de tov. «șef de echipă», cuplurile de roți, în greutate de 60—70 de puduri, sar sprinten de pe o linie pe alta. De îndată ce un cuplu e mutat, altul îi ia locul. Iată-le acum pe toate așezate la rînd, și în scurtă vreme aceste fiare vechi sînt «expediate» la magazie... Un, doi, trei, — și, ridicate în aer cu ajutorul pîrghiei turnante, ele dispar de pe linie. De undeva, din întuneric, se aud lovituri de ciocane: sînt tovarășii care, asemenea unor harnice albine, lucrează la vagoanele lor «bolnave». Se fac lucrări de tîmplărie, de vopsitorie, se repară acoperișul — treaba merge strună, spre bucuria noastră și a tovarășului comisar. Acum mergem să dăm o mîină de ajutor fierarilor. Într-o forjă portativă se află o «oiște» încinsă, adică o bară de cuplaj cu cîrligul turtit de pe urma unei izbituri. Incandescentă și împrôscînd scînteii, ea zace acum pe o placă de fier, și, sub loviturile noastre iscusite, supravegheate de ochiul ager al unui tovarăș cu experiență, își recapătă forma normală. Capătul barei este încă încins, de un roșu aprins, dar, purtată pe umerii noștri, bara ajunge repede la destinație și, împrôscînd scînteii, este vîrîită prin deschizătura anume făcută în acest scop; cîteva lovituri, și iat-o la locul ei. Ne băgăm sub vagon. Aici constatăm că mecanismul cuplajelor și al barelor nu este atît de simplu pe cît pare: e un întreg sistem cu nituri și arcuri spirale...

Munca e în toi; s-a întunecat de-a binelea, și torțele ard mai viu. Curînd isprăvim. O parte dintre tovarăși «s-au aciuat» lîngă o stivă de obezi și «sug» ceai fierbinte. Răcoroasă e noaptea de mai și fermecător de frumoasă e secera lunii pe cerul înstelat! Din toate părțile se aud glume, rîsete, vorbe de duh.

— Tovarășe G., e timpul să dai semnalul de încetare a lucrului, îți ajung 13 vagoane!

Dar tov. G. nu se mulțumește cu atât.

După ce am isprăvit de băut ceaiul, începem să cîntăm cu toții și ne îndreptăm spre ieșire...”

Mișcarea pentru organizarea de „subotnice comuniste” nu se limitează numai la Moscova. „Pravda” din 6 iunie comunică :

„La 31 mai a avut loc la Tver primul subotnic comunist. La calea ferată au lucrat 128 de comuniști. În trei ore și jumătate s-au încărcat și s-au descărcat 14 vagoane, s-au reparat 3 locomotive, s-au tăiat cu ferăstrăul 10 steri de lemne și s-au efectuat diferite alte lucrări. Intensitatea muncii depuse de lucrătorii comuniști calificați a depășit de 13 ori productivitatea obișnuită”.

În „Pravda” din 8 iunie citim :

SUBOTNICE COMUNISTE

„Saratov, 5 iunie. Comuniștii de la calea ferată, răspunzînd chemării tovarășilor de la Moscova, au hotărît, la o adunare generală de partid, să lucreze în fiecare sîmbătă cîte cinci ore suplimentare fără plată, pentru sprijinirea economiei naționale”.

*

* * *

Am reprodus extrem de amănunțit și cît mai complet știrile referitoare la subotnicele comuniste, căci ele constituie unul dintre cele mai importante aspecte ale construcției comuniste, căruia însă presa noastră nu-i acordă suficientă atenție și pe care noi toți nu l-am apreciat încă îndeajuns.

Mai puțină trîncăneală politică și mai multă atenție la faptele cele mai simple, dar vii, ale construcției comuniste, fapte luate din viață și verificate de viață — iată lozincă pe care trebuie s-o repetăm noi toți, scriitorii noștri, agitatorii, propagandiștii, organizatorii noștri etc.

Este firesc și inevitabil ca în primul timp de după revoluția proletară să ne preocupe mai mult ca orice sarcina principală și fundamentală — înfrîngerea împotrivirii burgheziei, victoria asupra exploataților, înăbușirea com-

plotului lor (cum a fost „complotul stăpînilor de sclavi“ pentru cedarea Petrogradului, la care au participat toți, de la ultrareacționari și cadeți pînă la menșevici și eseri inclusiv ¹). Dar paralel cu această sarcină se impune tot atît de inevitabil — și pe măsura trecerii timpului se impune tot mai mult — sarcina, mai esențială, a construcției comuniste pozitive, a făuririi unor noi relații economice, a unei noi societăți.

Dictatura proletariatului — după cum am mai spus în repetate rînduri, între altele și în cuvîntarea rostită la 12 martie în ședința Sovietului din Petrograd — nu înseamnă numai violență exercitată împotriva exploata-torilor și nici nu înseamnă în primul rînd violență. Temelia economică a acestei violențe revoluționare, cheazășia viabilității și a eficacității ei constă în aceea că proletariatul reprezintă și înfăptuiește un tip superior de organizare socială a muncii în comparație cu cel din capitalism. Aceasta este esențialul. În aceasta rezidă izvorul forței comunismului și cheazășia inevitabilei sale victorii depline.

Organizarea iobăgistă a muncii sociale se sprijinea pe disciplina bîtei, în condiții de extremă incultură și abrutizare a oamenilor muncii, pe care îi jecmănea și batjocorea o mîna de moșieri. Organizarea capitalistă a muncii sociale se sprijinea pe disciplina foamei, și, cu tot progresul culturii burgheze și al democrației burgheze, marea masă a oamenilor muncii rămînea, chiar și în cele mai înaintate, mai civilizate și mai democratice republici, o masă incultă și abrutizată de robi salariați sau țărani oprimați, pe care îi jecmănea și batjocorea o mîna de capitaliști. Organizarea comunistă a muncii sociale, spre a cărei înfăptuire primul pas îl constituie socialismul, se sprijină — și pe măsura trecerii timpului se va sprijini tot mai mult — pe disciplina liber consimțită și conștientă a oamenilor muncii care au doborât atît jugul moșieresc cît și jugul capitalist.

Această disciplină nouă nu cade din cer și nu se naște din pioase deziderate; ea izvorăște din condițiile materiale ale marii producții capitaliste, și numai din ele. Fără aceste condiții, ea nu este cu puțință. Iar purtătorul acestor condiții materiale sau promotorul lor este o

anumită clasă istorică, creată, organizată, încheșată, instruită, luminată și călită de marele capitalism. Această clasă este proletariatul.

Dictatura proletariatului, dacă e să traducem în cuvinte mai simple această expresie latinească, științifică, istorică-filozofică, înseamnă următoarele :

numai o anumită clasă, și anume muncitorimea de la orașe — și în genere muncitorimea din fabrici și uzine, din industrie —, este în stare să conducă întreaga masă a celor ce muncesc și sînt exploatați în lupta pentru răsturnarea puterii capitalului, în procesul răsturnării propriu-zise, în lupta pentru păstrarea și consolidarea victoriei, în opera de făurire a orînduirii sociale noi, socialiste, în întreaga luptă pentru desființarea definitivă a claselor. (În paranteză fie zis : deosebirea științifică, dintre socialism și comunism se rezumă la aceea că primul cuvînt înseamnă prima treaptă a societății noi care se naște din capitalism, iar cel de-al doilea — treapta mai înaltă, ulterioară a acestei societăți.)

Greșeala Internaționalei galbene, „de la Berna“, constă în faptul că liderii ei recunosc doar în vorbe lupta de clasă și rolul conducător al proletariatului, temîndu-se să ducă raționamentul pînă la capăt, temîndu-se tocmai de acea concluzie inevitabilă care e deosebit de înspăimîntătoare și cu desăvîrșire inacceptabilă pentru burghezie. Ei se tem să recunoască faptul că dictatura proletariatului este *tot* o perioadă de luptă de clasă, care — lupta de clasă — este inevitabilă atîta timp cît nu au fost desființate clasele și care își schimbă formele, căpătînd, în prima perioadă de după răsturnarea domniei capitalului, un caracter deosebit de înverșunat și cu totul specific. Cucerind puterea politică, proletariatul nu încetează lupta de clasă, ci o continuă pînă la desființarea claselor, dar, bineînțeles, în alte condiții, într-o altă formă, cu alte mijloace.

Ce înseamnă însă „desființarea claselor“ ? Toți cei care se intitulează socialiști recunosc acest scop final al socialismului, dar nu toți îi aprofundează semnificația. Prin clase înțelegem mari grupuri de oameni care se deosebesc între ele după locul pe care-l ocupă într-un anumit sistem

de producție socială istoricește determinat, după raportul lor (de cele mai multe ori formulat și consfințit prin legi) față de mijloacele de producție, după rolul lor în organizarea socială a muncii și, deci, după modul de obținere și după mărimea acelei părți din averea socială de care dispun ele. Clasele sînt grupuri de oameni dintre care un grup își poate însuși munca altuia datorită locului diferit pe care îl ocupă într-un anumit sistem de economie socială.

Este clar că pentru desființarea completă a claselor nu e de ajuns să fie răsturnați exploatorii, moșierii și capitaliștii, nu e de ajuns să fie desființată proprietatea lor, ci mai trebuie desființată, de asemenea, orice proprietate privată asupra mijloacelor de producție, trebuie să fie lichidată atît deosebirea dintre oraș și sat, cît și deosebirea dintre oamenii muncii fizice și cei ai muncii intelectuale. Acesta este un proces foarte îndelungat. Pentru a-l putea înfăptui, societatea trebuie să facă un uriaș pas înainte în dezvoltarea forțelor de producție, să învingă împotrivirea numeroaselor rămășițe ale micii producții (împotrivire adesea pasivă, foarte tenace și foarte greu de înfrînt), să învingă enorma putere a obișnuinței și rutinei, legate de aceste rămășițe.

A considera că toți „oamenii muncii” sînt deopotrivă de apți pentru această muncă înseamnă a debita vorbe goale sau a nutri iluzii de socialist antediluvian, premarxist. Căci această aptitudine nu e dată de la sine, ci se formează istoricește și numai în condițiile materiale ale mării producții capitaliste. La începutul drumului care duce de la capitalism la socialism, numai proletariatul posedă această aptitudine. El este în stare să îndeplinească gigantica sarcină care apasă pe umerii lui, în primul rînd, pentru că este clasa cea mai puternică și cea mai înaintată a societăților civilizate, în al doilea rînd, pentru că în țările cele mai dezvoltate el reprezintă majoritatea populației, iar în al treilea rînd, pentru că în țările capitaliste înapoiate, ca în Rusia, de pildă, majoritatea populației e formată din semiproletari, adică din oameni care o parte a anului duc în mod constant un trai proletar, care în mod constant își cîștigă o anumită

parte din subzistența lor prestînd muncă salariată în întreprinderi capitaliste.

Cei care încearcă să rezolve problemele trecerii de la capitalism la socialism pornind de la fraze generale despre libertate, egalitate, democrație în general, despre egalitatea democrației muncii etc. (cum fac Kautsky, Martov și ceilalți eroi ai Internaționalei galbene, de la Berna) nu fac decît să-și trădeze mentalitatea lor de mici burghezi, de filistini, care pe plan ideologic se tîrăsc slugarnic în coada burgheziei. La o justă rezolvare a acestei probleme se poate ajunge numai prin studierea concretă a relațiilor speciale dintre clasa care a cucerit puterea politică, clasa proletariatului, și toată masa neproletară și semiproletară a populației muncitoare, ținîndu-se seama totodată de faptul că aceste relații nu se formează într-o ireală lume armonioasă, „ideală“, ci în condițiile reale ale împotrivirii înverșunate pe care burghezia o opune sub cele mai variate forme.

În orice țară capitalistă, inclusiv Rusia, marea majoritate a populației — și cu atît mai mult marea majoritate a populației muncitoare — a simțit pe propria ei piele apăsarea capitalului, jaful practicat de capitaliști, batjocura la care se dedau ei. Războiul imperialist — în care zece milioane de oameni au plătit cu viața rivalitatea dintre capitalul englez și cel german în lupta pentru întîietate în jefuirea lumii întregi — a dat acestor încercări o ascuțime, o amploare și o adîncime fără precedent și a făcut ca oamenii să-și dea seama care e izvorul lor. De aici simpatia inevitabilă a mării majorități a populației, și îndeosebi a masei muncitoare, față de proletariat, care, cu îndrăzneală eroică și cu neînduplecare revoluționară, doboară jugul capitalului, răstoarnă pe exploatare, înfrînge împotrivirea lor și cu prețul sîngelui său croiește drumul spre crearea unei societăți noi, în care nu va fi loc pentru exploatare.

Oricît de mari și de inevitabile sînt șovăielile și oscilările mic-burgheze manifestate de masele neproletare și semiproletare ale populației muncitoare, care trag înapoi, spre „ordinea“ burgheză, sub „aripioara“ burgheziei, ele nu pot totuși să nu recunoască autoritatea morală și poli-

tică a proletariatului, care nu numai că-i răstoarnă pe exploatatori și le înfrânge împotrivirea, ci și făurește relații sociale noi, superioare, o disciplină socială nouă, superioară: disciplina oamenilor muncii conștienți și uniți, care nu cunosc nici un jug și nici o autoritate în afară de autoritatea propriei lor uniuni, a propriei lor avangărzi revoluționare, care e mai conștientă, mai cutezătoare, strâns unită și disciplinată.

Pentru a putea învinge, pentru a putea făuri și consolida socialismul, proletariatul trebuie să îndeplinească o dublă sarcină, sau o sarcină unică cu dublu aspect: în primul rînd, să antreneze prin eroismul său fără preget întreaga masă muncitoare și exploatată în lupta revoluționară împotriva capitalului, s-o antreneze, s-o organizeze și s-o conducă pentru a răsturna burghezia și a sfărîma fără cruțare orice împotrivire din partea ei; iar în al doilea rînd, să ducă după sine întreaga masă muncitoare și exploatată, precum și toate păturile mic-burgheze pe calea noii construcții economice, pe calea creării unor noi relații sociale, a unei noi discipline a muncii, a unei noi organizări a muncii, care să unească ultimul cuvînt al științei și al tehnicii capitaliste cu organizarea în masă a oamenilor muncii conștienți, care făuresc marea producție socialistă.

Această a doua sarcină este mai grea decît prima, pentru că în nici un caz nu poate fi îndeplinită prin eroismul unui asalt izolat, ci necesită un foarte îndelungat și extrem de perseverent eroism în masă în munca *de fiecare zi*, eroismul cel mai greu dintre toate. Dar această sarcină este totodată mai esențială decît prima, căci, în ultimă analiză, cel mai adînc izvor de forță pentru victoriile asupra burgheziei și unica chezășie a trăinicieii și permanenței acestor victorii poate fi numai un mod de producție socială nou, superior, înlocuirea producției capitaliste și mic-burgheze prin marea producție socialistă.

★

★ ★

Marea însemnătate istorică a „subotnicelor comuniste“ se datorește tocmai faptului că în ele își găsește expresia

inițiativa conștientă și voluntară a muncitorilor în dezvoltarea productivității muncii, în trecerea la o nouă disciplină a muncii, în crearea condițiilor socialiste în economie și în viață.

J. Jacoby, unul dintre puținii, sau, mai bine zis, unul dintre rarissimi democrați burghezi din Germania care, după învățămintele anilor 1870—1871, n-au trecut în tabăra șovinismului și nici în cea a național-liberalismului, ci în tabăra socialismului, a spus că înființarea unei singure asociații muncitorești are o însemnătate istorică mai mare decât bătălia de la Sadova². Și pe bună dreptate. Bătălia de la Sadova a decis care dintre cele două monarhii burgheze, monarhia austriacă sau cea prusacă, va avea supremația în opera de creare a statului național capitalist german. Înființarea unei asociații muncitorești era un mic pas înainte spre victoria mondială a proletariatului asupra burgheziei. Așa și noi putem spune că primul subotnic comunist, organizat la Moscova în ziua de 10 mai 1919 de către muncitorii liniei ferate Moscova—Kazan, are o însemnătate istorică mai mare decât oricare dintre victoriile repurtate de Hindenburg sau de Foch și de englezi în războiul imperialist din 1914—1918. Victoriile imperialiștilor înseamnă măcelărirea a milioane de muncitori pentru profiturile miliardarilor anglo-americani și francezi; ele denotă brutalitatea capitalismului ghiftuit, care pierе putrezind de viu. Subotnicul comunist al muncitorilor de la linia ferată Moscova—Kazan este una dintre celulele societății noi, socialiste, care aduce tuturor popoarelor lumii eliberarea de sub jugul capitalului, izbăvirea de războaie.

Domnii burghezi și acoliții lor, inclusiv menșevicii și eserii, care s-au deprins să se considere reprezentanți ai „opinie publice”, iau, firește, în zeflema aceste speranțe ale comuniștilor, numindu-le „baobab într-un ghiveci de rezedă”, fac haz de numărul infim al subotnicilor în comparație cu numeroasele cazuri de fraudă, de trîndăvie, de scădere a productivității muncii, de irosire a materiilor prime și a produselor etc. Noi vom răspunde acestor domni: dacă intelectualitatea burgheză și-ar pune cunoștințele în slujba poporului muncitor, iar nu a capi-

taliștilor ruși și străini pentru restaurarea puterii acestora, revoluția s-ar desfășura mai rapid și mai pașnic. Dar asta e o utopie, căci problema se decide prin luptă de clasă, iar majoritatea intelectualității trage spre burghezie. Nu cu ajutorul intelectualității, ci în pofida faptului că (cel puțin în majoritatea cazurilor) ea ne pune bețe-n roate, proletariatul va învinge, înlăturînd pe intelectualii incorigibil burghezi, transformînd, reeducînd și subordonîndu-și pe cei șovăitori, cîștigînd treptat de partea sa o parte din ce în ce mai mare dintre ei. Jubilarea în fața greutăților și insucceselor revoluției, semănarea de panică, propagarea revenirii la trecut — toate acestea sînt armele și metodele luptei de clasă a intelectualității burgheze. Proletariatul nu se va lăsa înșelat de ele.

Dar dacă privim lucrurile în fond, s-a întîmplat oare vreodată în istorie ca un mod de producție nou să fi prins rădăcină dintr-o dată, fără a trece printr-un lung șir de insuccese, greșeli și răbufniri ale trecutului? La o jumătate de secol după desființarea iobăgiei, satul rus mai păstra numeroase rămășițe feudale. La o jumătate de secol după desființarea sclaviei negrilor în America, aceștia mai aveau încă pretutindeni o situație de oameni pe jumătate sclavi. Intelectualii burghezi, inclusiv menșevicii și eserii, își rămîn fideli lor înșiși cînd stau în slujba capitalului și continuă să uzeze de o argumentare pe de-a-ntregul falsă: înainte de revoluția proletară ei ne acuzau de utopism, iar după revoluție ne pretind să ștergem cît ai bate din palme urmele trecutului!

Noi însă nu sîntem utopiști și cunoaștem adevărata valoare a „argumentelor“ burgheze; știm de asemenea că, un anumit timp după revoluție, rămășițele vechiului în moravuri vor precumpăni inevitabil asupra mlădițelor noului. Așa se întîmplă întotdeauna atît în natură cît și în viața socială; cînd noul este abia născut, vechiul întotdeauna rămîne cîtva timp mai puternic decît el. Zeflemlile pe tema slăbiciunii mlădițelor noului, ieftinul scepticism de intelectual etc. etc., — toate acestea sînt în fond metode ale luptei de clasă a burgheziei împotriva proletariatului și înseamnă apărarea capitalismului îm-

potriva socialismului. Noi trebuie să studiem minuțios mlădițele noului, să le acordăm maximum de atenție, să le stimulăm pe toate căile creșterea, „să îngrijim“ aceste slabe mlădițe. Este inevitabil ca unele dintre ele să piară. Nu se poate afirma cu certitudine că tocmai „subotnicele comuniste“ vor juca un rol deosebit de important. Dar nu asta contează. Important e să sprijinim absolut toate mlădițele noului, din care viața va selecționa pe cele mai viabile. Dacă, spre a ajuta oamenilor să învingă sifilisul, un savant japonez a avut răbdarea să încerce 605 preparate pînă ce a reușit să găsească pe al 606-lea, care satisface anumite cerințe, — este de netăgăduit că cei care vor să rezolve o sarcină mult mai grea, care vor să învingă capitalismul, trebuie să dea dovadă de tenacitatea necesară pentru a încerca sute și mii de noi metode, procedee și mijloace de luptă, spre a putea elabora pe cele mai potrivite dintre ele.

Importanța „subotnicelor comuniste“ rezidă în faptul că ele au fost inițiate nu de muncitori care se bucură de condiții excepțional de bune, ci de muncitori cu calificare diferită, inclusiv muncitori fără nici o calificare, salahori, care trăiesc în condiții obișnuite, adică în condiții dintre cele mai grele. Cu toții cunoaștem foarte bine cauza principală a scăderii productivității muncii, fenomen care se observă nu numai în Rusia, ci în lumea întreagă : ruina și mizeria, întăritarea și oboseala provocate de războiul imperialist, bolile și subalimentarea. Ca importanță, aceasta din urmă ocupă primul loc. Foametea — iată cauza. Dar pentru a înlătura foametea e nevoie de ridicarea productivității muncii atît în agricultură cît și în transporturi și în industrie. Rezultă, așadar, un cerc vicios : pentru a ridica productivitatea muncii trebuie să scăpăm de foamete, iar pentru a scăpa de foamete trebuie să ridicăm productivitatea muncii.

Se știe că asemenea contradicții se rezolvă în practică prin ruperea acestui cerc vicios, printr-o schimbare radicală în starea de spirit a maselor, prin inițiativa eroică a unor grupuri, care, în cadrul acestei schimbări, are adesea rolul decisiv. Salahorii și feroviarii din Moscova (ne referim, bineînțeles, la majoritate, iar nu la mănun-

chiul de speculanți, birocrați și alți albgardiști de aceeași teapă) sînt oameni ai muncii care trăiesc în condiții extrem de grele. Subalimentarea este permanentă, iar acum, înainte de noua recoltă, în condițiile înrăutățirii generale a situației alimentare, în țară bîntuie o adevărată foamete. Ei bine, acești muncitori flămînzi, înconjurați de perfida agitație contrarevoluționară a burgheziei, a menșevicilor și eserilor, organizează „subotnice comuniste“, lucrează ore suplimentare *fără nici o plată* și obțin *o sporire enormă a productivității muncii*, cu toate că sînt oboșiți, istoviți de suferință, sleiți din pricina subalimentării. Nu este oare acesta un eroism măreț? Nu este oare acesta începutul unei cotituri care are o însemnătate istorică universală?

Productivitatea muncii este, în ultimă analiză, factorul cel mai important, cel mai de seamă al victoriei noii orînduiri sociale. Capitalismul a creat o productivitate a muncii pe care n-a cunoscut-o feudalismul. Capitalismul poate fi și va fi definitiv învins prin aceea că socialismul creează o nouă și mult mai înaltă productivitate a muncii. Este o operă extrem de anevoioasă și foarte îndelungată, dar *ea a fost începută*, și aceasta este esențialul. Dacă în Moscova înfometată, în vara anului 1919, muncitori flămînzi, care au îndurat cei patru ani de crîncen război imperialist și apoi un an și jumătate de și mai crîncen război civil, au putut să înceapă această operă măreață, atunci care va fi ritmul de dezvoltare după ce vom fi învins în războiul civil și vom fi cucerit pacea?

În comparație cu capitalismul, comunismul înseamnă o mai înaltă productivitate a muncii prestate de muncitori liberi, conștienți, uniți, care folosesc o tehnică înaintată. Subotnicele comuniste sînt extrem de prețioase ca început *efectiv al comunismului*, dar fenomenele de acest gen sînt extrem de rare, căci noi ne aflăm pe treapta pe care „se fac abia *primii pași* pe calea trecerii de la capitalism la comunism“ (cum foarte just se spune în programul partidului nostru³⁾).

Comunismul începe acolo unde *muncitorii de rînd*, biruind greutățile muncii, manifestă o grijă neprecupețită pentru ridicarea productivității muncii, pentru păs-

trarea *fiecărui pud de grâu, de cărbune, de fier* sau de alte produse, care nu le revin lor personal și nici ființelor ce le sînt „apropiate“, ci unor ființe „îndepărtate“, adică întregii societăți, zecilor și sutelor de milioane de oameni uniți la început în cadrul unui singur stat socialist, iar apoi în cadrul unei Uniuni de Republici sovietice.

În lucrarea sa „Capitalul“, Karl Marx persiflează grandilocvența marii carte burghezo-democratice a libertăților și drepturilor omului, toată frazeologia bombastică pe tema libertății, egalității și fraternității *în general*, cu care se îmbată micii burghezi și filistinii tuturor țărilor, inclusiv mîrșavii eroi de astăzi ai mîrșavei Internaționale de la Berna. Acestor pompoase declarații de drepturi Marx le opune felul simplu, modest, practic și concret în care proletariatul pune problema: reducerea prin lege a zilei de muncă, — iată un model tipic al acestui fel de a pune problema⁴. Toată justețea și profunzimea observației lui Marx ne apar cu atît mai clare și mai evidente cu cît mai larg se desfășoară conținutul revoluției proletare. „Formulele“ adevăratului comunism se deosebesc de frazeologia pompoasă, meșteșugită și festivă a celor de teapa lui Kautsky, a menșevicilor și eserilor în cîrdășie cu preaiubiții lor „confrați“ de la Berna tocmai prin faptul că ele reduc totul la *condițiile de muncă*. Mai puțină trîncăneală despre „democrația muncii“, despre „libertate, egalitate, fraternitate“, despre „suveranitatea poporului“ etc.; în aceste fraze grandilocvente, muncitorul și țăranul conștient din zilele noastre vor descoperi ușor șarlatania intelectualului burghez, așa cum un om cu experiență de viață, văzînd mutra „pomădată“ și înfățișarea sclivisită a unui „domn bine“, va stabili îndată și fără greș: „Desigur că e un pungaș“.

Mai puține fraze pompoase, mai multă treabă simplă, *de fiecare zi*, mai multă grijă pentru pudul de grâu și pentru pudul de cărbune! Mai multă grijă ca acest pud de grâu și acest pud de cărbune, atît de necesare muncitorului flămînd și țăranului zdrențaros și dezbrăcat, să fie procurate *nu prin tranzacții de tarabă*, nu în maniera capitalistă, ci prin munca conștientă, liberă, eroică

și neprecupețită a muncitorilor de rînd, de felul salahorilor și feroviarilor de la linia ferată Moscova-Kazan.

Trebuie să recunoaștem cu toții că rămășițele manierei bombastice în care intelectualul burghez tratează problemele revoluției se fac simțite pretutindeni, la fiecare pas, chiar și în rîndurile noastre. Presa noastră, de pildă, acordă prea puțină atenție luptei împotriva acestor putrede rămășițe ale putredului trecut burghezodemocratic, acordă prea puțin sprijin mlădițelor simple, modeste, dar vii, ale adevăratului comunism.

Să luăm situația femeii. Nici un partid democratic din lume, în nici una dintre republicile burgheze cele mai înaintate, n-a făcut în această privință, în decurs de decenii, nici a suta parte din ceea ce am făcut noi chiar în primul an de existență a Puterii sovietice. Noi n-am lăsat literalmente piatră pe piatră din mîrșavele legi care proclamă inegalitatea în drepturi a femeii, îngădesc divorțul, statornicesc odioasele formalități care-l însoțesc, nerecunoașterea copiilor nelegitimi, interzic căutarea paternității etc., — legi din care, spre rușinea burgheziei și a capitalismului, s-au păstrat numeroase rămășițe în toate țările civilizate. Avem tot dreptul să ne mîndrim cu ceea ce am făcut în acest domeniu. Dar cu cît *mai temeinic* am curățit noi terenul de balastul legilor și instituțiilor vechi, burgheze, cu atît mai clar a devenit pentru noi faptul că aceasta este numai o curățire a terenului pentru construcție, iar nu construcția însăși.

Cu toate legile care o eliberează, femeia continuă să rămîină o *sclavă casnică*, căci o apasă, o înăbușă, o îndobitocoște și o înjosește mărunta gospodărie *casnică*, care o leagă de bucătărie și de camera copiilor, irosindu-i munca într-o activitate stupid de neproductivă, mărunță, enervantă, îndobitocitoare și abrutizantă. Adevărata *eliberare a femeii*, adevăratul comunism va începe numai acolo și numai atunci, unde și cînd va începe (sub conducerea proletariatului aflat la cîrma statului) lupta de masă împotriva acestei mărunte gospodării casnice, sau, mai bine zis, *reconstrucția în masă* a acestei gospodării și transformarea ei în mare gospodărie socialistă.

Acordăm noi în practică suficientă atenție acestei probleme, care este teoreticește incontestabilă pentru orice comunist? Desigur că nu. Ne îngrijim noi îndeajuns de *mlădițele* comunismului deja existente în acest domeniu? Nu, și iarăși nu. Cantinele, creșele, grădinițele de copii — iată exemple de asemenea mlădițe, iată acele mijloace simple, cotidiene, care nu au în ele nimic pompos, grandilocvent și festiv, dar care sînt de natură să *elibereze efectiv femeia*, să micșoreze și să desființeze efectiv inegalitatea dintre ea și bărbat în ceea ce privește rolul ei în producția socială și în viața socială. Mijloacele acestea nu sînt noi; ele (ca și, în genere, toate premisele materiale ale socialismului) au fost create de marele capitalism, dar în condițiile acestuia ele erau, în primul rînd, extrem de rare, iar în al doilea rînd — și asta e deosebit de important — erau fie întreprinderi *negustorești*, cu toate odioasele lor aspecte de speculă, jecmăneală, înșelăciune și falsificare, fie „exhibiții ale filantropiei burgheze“, pe care cei mai buni dintre muncitori o urau și o disprețuiau pe bună dreptate.

Este cert că avem azi mult mai multe instituții din acestea și că ele *încep* să-și schimbe caracterul. Este cert că printre muncitoare și țărance există mult mai multe *talente organizatorice* decît cunoaștem noi, femei care se pricep să pună pe roate o treabă practică, cu participarea unui mare număr de colaboratori și a unui număr și mai mare de consumatori, fără acel prisos de fraze, de sterilă agitație, ciorovăială și palavrageală despre planuri, sisteme etc. de care „suferă“ în permanență mult prea încrezuta „intelectualitate“ sau „comuniștii“ făcuți în pripă. Dar noi *nu îngrijim* cum se cuvine aceste mlădițe ale noului.

Priviți burghezia. Cît de bine se pricepe ea să facă reclamă instituțiilor de care are *ea* nevoie! Priviți cum întreprinderile „model“, din punctul de vedere al capitaliștilor, sînt zgomotos elogiate în milioanele de exemplare ale ziarelor lor, cum instituțiile burgheze „model“ sînt transformate în obiect de mîndrie națională! Presa noastră însă nu se preocupă de loc sau nu se preocupă decît în mică măsură să descrie cele mai bune cantine și creșe,

să obțină prin insistențe zilnice transformarea unora dintre ele în instituții model, să le popularizeze, să explice amănunțit ce economie de muncă omenească, ce înlesniri pentru consumatori, ce economie de produse, ce eliberare a femeii de sub jugul gospodăriei, ce îmbunătățire a condițiilor sanitare se obțin printr-o *muncă comunistă exemplară* și se pot obține și extinde asupra întregii societăți, asupra tuturor celor ce muncesc.

Producție exemplară, subotnice comuniste exemplare, grijă și conștiinciozitate exemplară în producerea și distribuirea fiecărui pud de grâu, cantine-model, curățenie exemplară în cutare bloc muncitoresc, în cutare cvartal de locuințe — toate acestea trebuie să constituie, într-o măsură de zece ori mai mare decât acum, obiectul atenției și grijii presei noastre, a *fiecărei* organizații muncitorești și țărănești. Toate acestea sînt mlădițe ale comunismului, și îngrijirea lor constituie datoria noastră comună și de căpetenie. Oricît de grea ar fi situația noastră în domeniul aprovizionării și al producției, totuși, după 18 luni de putere bolșevică, progresele realizate *pe toată linia* sînt evidente: colectările de cereale s-au ridicat de la 30 000 000 de puduri (în perioada 1 august 1917—1 august 1918) la 100 000 000 de puduri (în perioada 1 august 1918—1 mai 1919); suprafața cultivată cu legume a crescut, la cereale suprafața rămasă neînsămîntată e mai mică anul acesta, transportul feroviar a început să se îmbunătățească în pofida tuturor enormelor greutatea de aprovizionare cu combustibil etc. Pe acest fond general și cu sprijinul puterii de stat proletare, mlădițele comunismului nu se vor ofili, ci se vor dezvolta și transforma în comunism deplin.

★

★ ★

Trebuie să aprofundăm temeinic semnificația „subotnicilor comuniste”, pentru a putea trage din această mare inițiativă toate învățămintele practice de mare importanță care decurg din ea.

Sprijinirea pe toate căile a acestei inițiative — iată primul și cel mai important dintre aceste învățăminte.

Cuvîntul „comună“ a început să fie cu prea multă ușurință întrebuițat la noi. Aproape că nu există întreprindere organizată de comuniști sau cu participarea lor care să nu fie imediat declarată „comună“, uitîndu-se adesea că *un asemenea titlu de onoare trebuie cucerit prin muncă îndelungată și tenace, prin succese practice efectiv obținute în construcția cu adevărat comunistă.*

De aceea este întru totul justă, socot eu, concluzia la care a ajuns majoritatea Comitetului Executiv Central, și anume că în decretul Consiliului Comisarilor Poporului trebuie modificată *denumirea* de „comune de consum“⁵. E de preferat o denumire cît mai simplă — atunci și deficiențele, lipsurile, inerente *primilor* pași ai noii munci organizatorice, nu vor fi puse pe seama „comunei“, ci (cum e și drept) pe seama acelor comuniști care *nu sînt* la înălțimea sarcinilor încredințate. Ar fi foarte util să scoatem din uzul *curent* cuvîntul „comună“, să interzicem primului venit să înhațe acest cuvînt sau să *recunoaștem această denumire numai* adevăratelor comune, care au dovedit efectiv în practică (și au confirmat prin recunoașterea unanimă a întregii populații din împrejurimi) că sînt în stare și se pricep să organizeze munca în spirit comunist. Dovedește mai întîi că ești în stare să muncești fără plată în interesul societății, în interesul tuturor oamenilor muncii, că ești în stare „să muncești în spirit revoluționar“, să ridici productivitatea muncii, să organizezi în mod exemplar treaba, și abia după aceea întinde mîna spre acest titlu de onoare care e „comuna“!

În această privință „subotnicele comuniste“ constituie o excepție deosebit de valoroasă, pentru că aici salahorii și feroviarii de la calea ferată Moscova—Kazan au arătat *mai întîi prin fapte* că sînt în stare să muncească în spirit *comunist*, și abia după aceea au dat inițiativei lor denumirea de „subotnice comuniste“. Trebuie să tindem și să obținem ca și pe viitor să fie la fel, ca toți cei care dau întreprinderii, instituției sau operei lor denumirea de comună *fără a fi dovedit* — prin muncă grea și prin *succesul practic al unei munci îndelungate*, printr-o organizare exemplară și cu adevărat comunistă — că au

dreptul la această denumire să fie fără milă făcuți de rîs și înfierăți ca șarlatani sau flecari.

Marea inițiativă a „subotnicelor comuniste“ trebuie să fie folosită și în altă privință, și anume pentru *curățirea* rîndurilor partidului. În prima perioadă de după revoluție, cînd masa oamenilor „leali“ și cu mentalitate filistină aveau o atitudine extrem de rezervată, cînd întreaga intelectualitate burgheză, inclusiv, bineînțeles, menșevicii și eserii, sabotau pe capete, aducînd astfel servicii burgheziei, în această perioadă era cu desăvîrșire inevitabil ca în partidul aflat la cîrma țării să se strecoare aventurieri și alte elemente arhidăunătoare. Așa a fost și așa va fi în orice revoluție. Esențialul este ca partidul aflat la cîrma țării și care se sprijină pe o clasă înaintată, sănătoasă și puternică să știe să-și curețe rîndurile.

În această direcție am început să lucrăm de multă vreme. Acțiunea începută trebuie continuată cu perseverență și tenacitate. Mobilizarea pe front a comuniștilor ne-a fost de folos: lașii și nemernicii s-au cărat din partid. Călătorie sprîncenată! O *asemenea* reducere a numărului membrilor de partid înseamnă o *enormă creștere* a tăriei și ponderii lui. Trebuie să continuăm acțiunea de curățire, folosind totodată inițiativa „subotnicelor comuniste“: primirea în partid să se facă după un „termen de încercare“, de „verificare“, să zicem, de șase luni de „muncă în spirit revoluționar“. O verificare similară trebuie să cerem *tuturor* celor care au intrat în partid după 25 octombrie 1917 și care nu și-au dovedit, prin activități sau merite deosebite, devotamentul și fidelitatea față de partid, capacitatea de a fi comuniști.

Curățirea rîndurilor partidului, îmbinată cu *sporirea neconținută* a exigenței lui în ceea ce privește desfășurarea unei activități cu adevărat comuniste, va îmbunătăți *aparatul* puterii de stat și va grăbi enorm *trecerea definitivă* a țaranilor de partea proletariatuului revoluționar.

Între altele, „subotnicele comuniste“ au aruncat o lumină neobișnuit de vie asupra caracterului de clasă al aparatului de stat în condițiile dictaturii proletariatuului. Comitetul Central al partidului scrie o scrisoare cu privire

la „munca în spirit revoluționar“ *. Ideea a fost sugerată de Comitetul Central al unui partid cu 100 000—200 000 de membri (presupun că atîția vor rămîne după o curățire serioasă, căci acum sînt mai mulți).

Această idee a fost îmbrățișată de muncitorii organizați în sindicate. La noi, în Rusia și în Ucraina, sindicatele numără circa 4 000 000 de membri. În covârșitoarea lor majoritate, aceștia sînt partizani ai puterii de stat proletare, ai dictaturii proletariului. 200 000 și 4 000 000 — iată raportul dintre aceste două „roți dințate“, dacă ne este îngăduit să ne exprimăm astfel. Urmează apoi *zecile de milioane* de țărani, care se împart în trei grupuri principale: semiproletarii, sau sărăcimea, care formează grupul cel mai numeros și cel mai apropiat de proletariat; apoi țărănimia mijlocasă; în sfîrșit, chiaburii, sau burghezia sătească, care formează un grup foarte restrîns.

Atîta timp cît are posibilitatea de a-și vinde pe piață grînele și de a specula foametea, țăranul rămîne (și acest lucru e inevitabil în decursul unei anumite perioade de timp sub dictatura proletariului) pe jumătate om al muncii, pe jumătate speculant. Ca speculant, el ne e ostil nouă, statului proletar și înclină să se înțeleagă cu burghezia și cu slugile ei credincioase, inclusiv cele de teapa menșevicului Șer sau a eserului B. Cernenkov, care sînt pentru libertatea comerțului cu grîne. Dar *ca om al muncii*, țăranul e prietenul statului proletar, aliatul cel mai de nădejde al muncitorului în lupta împotriva moșierului și a capitalistului. Ca om al muncii, țăranul, în marea sa masă de multe milioane, sprijină acea „mașină“ de stat în fruntea căreia se află o sută-două sute de mii de oameni ai avangărzii proletare comuniste și care e alcătuită din milioane de proletari organizați.

Un stat mai democratic, în înțelesul adevărat al cuvîntului, un stat mai strîns legat de masele muncitoare și exploatate *n-a existat încă pe lume*.

Munca proletară de felul celei care își găsește expresia în „subotnicele comuniste“ și pe care o promovează ele este singura în măsură să asigure definitiv statului pro-

* V. I. Lenin. Opere complete, vol. 38, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 268—273. — Nota red.

letar respectul și dragostea țărănimii. Numai o asemenea muncă îl convinge definitiv pe țăran de dreptatea noastră, de dreptatea comunismului, și-l transformă într-un partizan devotat al nostru, ceea ce la rândul său duce la înlăturarea deplină a greutateților de aprovizionare, la victoria deplină a comunismului asupra capitalismului în problema producției și distribuirii cerealelor, la consolidarea incontestabilă a comunismului.

28 iunie 1919

CU PRIVIRE LA SITUAȚIA ACTUALĂ ȘI SARCINILE IMEDIATE ALE PUTERII SOVIETICE

RAPORT PREZENTAT LA ȘEDINȚA COMUNĂ A C.E.C. DIN RUSIA,
A SOVIETULUI DE DEPUTAȚI AI MUNCITORILOR ȘI OSTAȘILOR
ROȘII DIN MOSCOVA, A CONSILIULUI CENTRAL AL SINDICATELOR
DIN RUSIA ȘI A REPREZENTANȚILOR COMITETELOR
DE ÎNȚEPRINDERE DIN MOSCOVA
4 IULIE 1919 *

Tovarăși, cînd se pune problema de a face în prezent o apreciere a situației noastre generale, fără să vrei îți vine în minte mai întîi de toate să faci o comparație între situația din iulie 1919 și cea din iulie 1918. Cred că această comparație, care se impune în mod firesc, ne va permite să ne facem lesne o idee justă despre dificultățile noi, dar care, într-o anumită măsură, sînt tot vechile noastre dificultăți, care s-au accentuat acum la noi, îngreuiind și mai mult situația și cerîndu-ne o nouă încredare a forțelor noastre, iar pe de altă parte ne va arăta ce pas uriaș a făcut revoluția mondială în acest an și de ce, chiar dacă privim lucrurile cu maximum de luciditate și prudență, ea ne dă totuși certitudinea deplină că mergem spre o victorie deplină și definitivă.

Tovarăși, amintiți-vă în ce situație ne aflăm noi acum un an. În iulie 1918 se îngrămădiseră deasupra Republicii sovietice nori care păreau cumplit de amenințători și calamități care păreau de nebiruit. Atunci, ca și acum, situația aprovizionării se înrăutățise în ajunul noii recolte, la sfîrșitul vechiului an alimentară, cînd rezervele sînt pe sfîrșite. Anul trecut situația era incomparabil mai grea. Ca și acum, greutatea din domeniul aprovizionării li se adăugaseră vara trecută și mai multe greutăți de ordin politic și militar, interne și externe. Cînd în vara anului trecut s-a întrunit congresul Sovietelor⁷, el a coincis cu rebeliunea eserilor de stînga de la Moscova⁸, cu trădarea eserului de stînga Muraviev⁹, pe atunci comandant-șef al

trupelor de pe Frontul de est, care era pe punctul de a deschide frontul nostru. Vara anului 1918 a coincis cu vastul complot de la Iaroslavl¹⁰, inspirat — după cum s-a dovedit astăzi și după cum recunosc participanții — de ambasadorul francez Noulens, care l-a îndrumat pe Savinkov să organizeze acest complot, garantându-i că trupele franceze care debarcă la Arhanghelsk vor veni în ajutorul Iaroslavlului, că, oricât de grea va fi situația acestui oraș, el va putea conta pe o joncțiune cu trupele de la Arhanghelsk, cu trupele aliaților și, prin urmare, pe căderea foarte apropiată a Moscovei. În est, dușmanul reușise în acest timp să ocupe Samara, Kazan, Simbirsk, Sîzran și Saratov. În sud, trupele căzăcești, sprijinite de imperialismul german — lucru stabilit în mod absolut precis —, căpătau bani și armament. Dușmanii năvăleau asupra noastră, ne înconjurau din două părți, își băteau joc de noi. În cercurile imperialiste, germane se spunea: „Dacă nu puteți ține piept atacului trupelor cehoslovace, înțelegeți-vă cu noi“. Iată pe ce ton impertinent își permiteau să vorbească imperialiștii germani.

Într-o astfel de situație se găsea pe atunci Republica sovietică, situație, s-ar părea, lipsită de orice ieșire, când întâmpinam nemaipomenite greutăți în domeniul aprovizionării și când armata noastră abia începuse să se înfiripeze. Ea nu era organizată, nu avea experiență, trebuia să înjghebăm în grabă, la repezeală, un detașament după altul; la o muncă sistematică, judicios concepută nici nu ne puteam gândi. Și dacă am supraviețuit greutăților acestui an, dacă, bazându-ne pe această experiență și avînd-o mereu în minte, privim situația actuală, sîntem cu totul îndreptățiți să spunem: da, situația e grea, dar, făcînd o comparație între ceea ce a fost anul trecut și situația de astăzi — asta e neîndoielnic pentru oricine vrea să studieze și să observe lucrurile cu atenție, fără a se lăsa influențat de starea lui de spirit —, această comparație ne arată, chiar și numai sub aspectul raportului de forțe dinăuntru țării, al confruntării faptelor referitoare la greutățile noastre temporare, că situația noastră actuală este incomparabil mai stabilă, și de aceea ar fi cea mai mare crimă să ne lăsăm cuprinși de panică.

Dacă acum un an situația a fost incomparabil mai grea și totuși am învins greutățile, putem spune cu certitudine absolută, fără să ne supraestimăm câtuși de puțin forțele și fără să subestimăm câtuși de puțin greutățile, că le vom învinge și acum. Eu mă voi referi doar la principalele date comparative, deoarece de această problemă se vor ocupa în mod mai amănunțit vorbitorii următori.

În vara anului trecut, când în domeniul aprovizionării situația se agravase, lucrurile ajunseseră la noi pînă acolo, încît în iulie și în august Comisariatul pentru aprovizionare, adică forul care conduce această ramură de activitate, nu avea în depozite absolut nimic care să poată fi distribuit populației extrem de istovite, extenuate și înfometate de la orașe și din regiunile neagricole. Anul acesta aparatul nostru a făcut un uriaș pas înainte. În perioada 1 august 1917—1 august 1918 n-am putut colecta decît 30 000 000 de puduri, pe cînd între 1 august 1918 și 1 mai 1919 am colectat 100 000 000 de puduri. Deși e foarte puțin în comparație cu ceea ce ne trebuie, aceasta dovedește totuși că în activitatea de colectare a produselor alimentare trebuie să învingem neînumăratele greutăți de ordin organizatoric pe care ni le creează orice țară care posedă surplusuri de cereale și care, deprins cu vechiul comerț de cereale pe piața liberă, consideră că are dreptul sacru de a-și vinde cerealele la preț liber; el nu este încă în stare să înțeleagă că într-o perioadă în care țara luptă împotriva capitalului rus și a celui mondial, într-o astfel de perioadă comerțul de cereale este o adevărată crimă împotriva statului, este o bătaie de joc la adresa celor săraci și înfomețați, este cel mai bun serviciu care poate fi adus capitalistului și speculantului. Noi știm că orice țaran care și-a cîștigat existența prin munca, prin truda lui, cu sudoarea și cu sîngele lui, știe ce este capitalismul. El simpatizează cu proletarul — deși în mod vag, instinctiv — deoarece vede că proletariatul își dedică întreaga viață luptei pentru doborîrea capitalului și își dă sîngele în această luptă. Dar de aici și pînă la a ști să aperi interesele statului socialist, să le pui mai presus de interesele speculan-

tului, care vrea să se îmbogățească acum, cînd poate vinde populației flămînde cereale la prețuri nemaiauzite și nemaivăzute, — pînă acolo mai e mult, e o mare distanță. Acum începem să străbatem această distanță. Am parcurs o parte din acest drum și de aceea știm precis că, oricît de greu, oricît de anevoios ar fi el, sîntem în stare să biruim aceste greutăți. Am făcut un uriaș pas înainte în comparație cu ceea ce a fost anul trecut, dar sîntem încă departe de a fi înlăturat toate greutățile. Nu putem făgădui o îmbunătățire imediată, dar știm că situația ne dă totuși speranțe mult mai mari, știm acum că posibilitățile noastre de a comunica cu regiunile producătoare de cereale nu sînt totuși atît de restrînse cum au fost anul trecut pe vremea asta — din cauza bandelor cazăcești în sud-est, din cauza imperialismului german în sud-vest și din cauza cehoslovacilor în estul bogat în cereale. Lucrurile stau mult mai bine, și de aceea în săptămînile viitoare, care fără îndoială vor aduce noi greutăți și vor impune noi jertfe, o vom scoate la capăt și vom învinge greutățile, știind că la fel am făcut și anul trecut, știind că acum situația noastră e mai bună, știind că aceasta este cea mai mare dintre marile greutăți ale oricărei revoluții socialiste, greutate legată de problema cerealelor și pe care noi am cunoscut-o în practică. Și nu pe bază de ipoteze și speranțe, ci într-adevăr pe baza propriei noastre experiențe practice afirmăm și susținem că am învățat s-o învingem și vom învăța s-o învingem pînă la capăt.

Dacă privim situația militară acum, cînd aliații, după ce au ocupat Ucraina luînd locul germanilor, au avut în mîna Odesa și Sevastopolul și totuși au dat greș, vedem că primejdia, care în ochii micii burghezii și ai filistinului înfricoșat părea de neînvins, s-a dovedit a fi o amenințare goală, vedem că această primejdie, acest colos avea picioare de lut. Ei au făcut tot posibilul ca să ajute cu armament și echipament pe albgardiști, pe moșieri și pe capitaliști. Ziarele engleze, precum și unii miniștri englezi s-au lăudat pe față că l-au ajutat pe Denikin. Ne-au parvenit știri în sensul că ei au trimis echipament pentru 250 000 de oameni și au furnizat întregul armament. Am

fost informați — și aceste informații s-au confirmat — că ei au trimis zeci de tancuri. Datorită acestui fapt, în momentul cînd eram presați dinspre est am primit lovituri deosebit de grele din partea lui Denikin. Știm cu toții prin ce momente grele am trecut în iulie 1918. Nu subestimăm cîtuși de puțin primejdia și nici nu închidem ochii asupra faptului că trebuie să vorbim deschis maselor celor mai largi, să le arătăm situația, să le arătăm tot adevărul, să le deschidem ochii, căci cu cît cunosc mai bine adevărul muncitorii și în special țărani — e foarte greu să-i faci pe țărani să înțeleagă adevărul —, cu atît mai hotărît, mai temeinic și mai conștient trec ei de partea noastră. (A p l a u z e.)

Tovarăși, ieri am stabilit în Comitetul Central ca raportul asupra situației militare să vă fie prezentat de tov. Troțki. Astăzi, din păcate, doctorii i-au interzis categoric să ia cuvîntul. De aceea vă voi expune eu în cîteva cuvinte situația: deși nu sînt de loc pregătit să fac o expunere în această problemă, pot să vă redau, tovarăși, foarte pe scurt ceea ce am auzit noi ieri de la tov. Troțki, care a vizitat Frontul de sud.

Situația este într-adevăr foarte grea acolo, am suferit lovituri cumplite, pierderile noastre sînt mari. La originea tuturor eșecurilor noastre stă o dublă cauză: primă este că a trebuit să retragem o parte considerabilă a trupelor noastre pentru a putea trimite întăriri în est, în momentul cînd primeam lovituri din partea lui Kolceak. Căci tocmai atunci decretase Denikin mobilizarea generală. Ce-i drept, unul dintre membrii Consiliului revoluționar al Frontului de sud, care lucrează de multă vreme acolo, ne-a comunicat că tocmai această mobilizare generală îl va doborî pe Denikin, așa cum l-a doborît și pe Kolceak. Atîta timp cît armata lui a fost o armată de clasă, atîta timp cît era alcătuită din voluntari, din dușmani ai socialismului, ea a fost bine cimentată și capabilă de luptă. Dar din moment ce Denikin a trecut la mobilizare generală, el a putut, firește, să înjghebeze repede o armată, dar cu cît această armată va fi mai mare, cu atît mai puțin va fi ea o armată de clasă și cu atît mai slabă va fi ea. Țărani mobilizați

În armata lui Denikin vor face în rîndurile ei ceea ce țărani din Siberia au făcut în armata lui Kolceak, adică îi vor aduce o descompunere totală.

Cealaltă cauză e eșecurilor noastre, în afară de enorma întărire a armatei lui Denikin, este extinderea partizanatului pe Frontul de sud, care ne-a fost de asemenea amănunțit descrisă ieri de tov. Troțki. Știți cu toții prin ce au trecut armatele noastre din cauza aventurii lui Grigoriev, care a fost o urmare a mahnovismului, și prin ce au trecut țărani ucraineni și întregul proletariat din Ucraina pe vremea cînd acolo se răspîndise mania alegerii de hatmani. În condițiile dezvoltării extrem de insuficiente a conștiinței proletare în Ucraina, în condițiile de slăbiciune și de lipsă de organizare, în condițiile dezorganizării petliuriste și ale apăsării imperialismului german s-au iscat acolo spontan vrajba și partizanatul. În fiecare detașament țărani puneau mîna pe arme și-și alegeau un hatman sau un „tătuc“, pentru a instaura, a crea astfel o putere locală. De puterea centrală ei nu țineau seama de loc ; fiecare „tătuc“ se considera hatman pe teritoriul său și-și închipuia că poate rezolva singur toate problemele Ucrainei, fără a ține seama de nimic din ceea ce se întreprinde la centru. Nouă ne este acum cît se poate de clar că, în situația actuală, numai cu entuziasmul, numai cu elanul nu poți cuceri țărănimia, — un asemenea mod de a proceda nu dă rezultate traionice. De mii de ori i-am prevenit noi pe tovarășii ucraineni că, atunci cînd se ajunge la o mișcare populară la care participă mase de milioane de oameni, nu mai sînt de ajuns cuvintele, ci e nevoie de propria experiență de viață a acestor mase pentru ca oamenii să verifice singuri indicațiile și să se convingă din propria lor experiență. Țărani ucraineni au plătit extrem de scump această experiență. În timpul ocupației germane ei au avut de îndurat suferințe fără precedent și au adus mari sacrificii, ei au suferit mult mai mult decît noi, și totuși încă nu știu cum să-și cucerească organizarea, neatîrnarea și independența de stat. În primul moment, cînd, după eliberarea de sub jugul imperialismului german, banderile lui Denikin au început să se întărească, trupele noastre

nu le-au dat întotdeauna riposta convenită, iar cînd, după năvalnica revărsare a apelor de primăvară, trupele noastre au fost nevoite să se oprească deoarece nu-și puteau continua drumul și de aici nu le mai veneau întăriri, s-a ivit acel moment catastrofal care a dat prima lovitură întregii țărănime ucrainene și țărănimii din zona învecinată cu Ucraina și cu regiunea Donului, dar care, din fericire, le va vindeca de aceste lipsuri, adică de partizanat și de haos. Știm foarte bine că forța țărănimii ucrainene va birui forțele lui Denikin, știm că loviturile pe care le-a primit ea sînt extrem de grele, dar ele vor trezi în rîndurile ei o nouă conștiință și noi forțe. Tov. Troțki, care a văzut acolo cu ochii lui pierderile nespuse de grele, declară categoric că această experiență nu poate să rămînă fără urmări pentru ucraineni, că este exclus ca ea să nu producă o cotitură radicală în mentalitatea țaranilor ucraineni; am trecut doar și noi prin asemenea încercări. Știm că anul trecut situația noastră nu era cu nimic mai bună. Știm că o serie întregă de țări ne priveau cu dispreț, tratau de sus tînăra republică rusă, dar acum în multe țări începe același proces, se observă aceleași fenomene.

Ucraina se vindecă mai greu decît noi, dar se vindecă. Ucraina a înțeles învățămîntele destrămării, ale partizanatului. Aceasta va fi o perioadă de cotitură în întreaga revoluție ucraineană și va avea repercusiuni asupra întregii dezvoltări a Ucrainei. Este o cotitură prin care am trecut și noi, cotitura de la partizanat și de la potopul de fraze revoluționare — „noi putem totul!” — la conștiința necesității unei munci organizatorice îndelungate, temeinice, perseverente și anevoioase. Este calea pe care noi am pășit după multe luni de la Revoluția din Octombrie și pe care am obținut succese considerabile. Privim viitorul cu convingerea fermă că vom învinge toate greutățile.

Unul dintre faptele pe care le-a subliniat tov. Troțki și care ilustrează în chip grăitor această cotitură este acela pe care l-a constatat dînsul în legătură cu atitudinea dezertorilor. El a străbătut multe gubernii dintre acelea în care noi trimisesem o serie de tovarăși ca să ia măsuri

împotriva dezertării și nu obținusem nici un rezultat. El însuși a luat cuvântul la mitinguri și s-a convins că zeci de mii de oameni au dezertat numai pentru că s-au lăsat cuprinși de panică sau pentru că erau prea înclinați să se târască în coada burgheziei. Iar noi aici eram gata să tragem concluzii vecine cu disperarea. Troțki, care a vizitat guberniile Kursk și Reazan, s-a convins de acest lucru în câteva orașe și ne-a declarat că în această privință s-a produs o cotitură pur și simplu uimitoare. Unii comisari au declarat că sîntem azi copleșiți de afluența de dezertori care se întorc în Armata Roșie. Ei se întorc într-un număr atît de mare, încît putem sista operațiile de mobilizare în măsura în care ne vom completa îndeajuns efectivul cu foștii dezertori care se întorc.

Țăranii au văzut ce înseamnă invazia cazacilor și a lui Denikin, iar masa țărănească, care începuse să privească lucrurile mult mai conștient și care voia să i se dea pacea imediat, nu era în stare să înțeleagă că războiul civil ne-a fost impus. Țăranii făceau totul ca să scape de mobilizare, să se ascundă în păduri și să intre în bandele verzi, iar pe urmă fie ce-o fi. Este starea de spirit care a generat haosul din Ucraina, starea de spirit care ne-a adus în situația de a avea mii de dezertori. Troțki vorbește despre revirimentul ce s-a produs în momentul în care, abordînd cu mai mult curaj problema, am acordat dezertorilor un termen de grație. În gubernia Reazan au venit să lucreze sute de tovarăși, și s-a produs un reviriment. Ca urmare a muncii de lămurire, dezertorii au început să dea năvală în unitățile Armatei Roșii. Comisarii locali spun că nu pridideau să-i repartizeze pe la unități. Aceasta este împrejurarea cu care a început consolidarea pozițiilor la Kursk și la Voronej și de care este legată recucerirea gării Liski. Această împrejurare l-a determinat pe Troțki să spună că în sud situația este grea și că trebuie să ne încordăm toate forțele. Eu afirm însă că *această situație nu este catastrofală*. Iată concluzia la care am ajuns noi ieri. (A p l a u z e).

Această concluzie este mai presus de orice îndoială ; noi vom face tot posibilul ca să ne încordăm toate forțele, și sîntem convinși că în cele din urmă va prevala con-

știința maselor muncitoare, căci în Ucraina experiența a confirmat că cu cât mai aproape sînt unitățile lui Denikin, cu cât mai clar își dau seama oamenii ce le aduc Denikinii, capitaliștii și moșierii, cu atît mai ușoară este lupta noastră împotriva dezertărilor și cu atît mai lesne ne decidem să prelungim cu încă o săptămînă termenul de grație pentru dezertori. Alaltăieri, în Consiliul Apărării¹¹, am prelungit acest termen cu încă o săptămînă, deoarece ne-am format convingerea deplină că limpezirea conștiințelor pe care o aduce înaintarea lui Denikin nu rămîne fără urmări pentru ei și că Armata Roșie va crește dacă în lunile care vin ne vom consacra toate forțele muncii pe tărîmul militar. Și trebuie să declarăm că, așa cum am dat ajutor în est, tot așa și acum vom depune toate eforturile ca să ajutăm sudul și să repurtăm acolo victoria. Tovarăși, în legătură cu aceasta s-ar putea ca un om lesne influențabil, care se lasă ușor cuprins de panică, să spună că, dacă ne vom concentra eforturile în sud, vom pierde ceea ce am cucerit în est. În această privință putem declara că, după toate datele, cuceririle trupelor noastre în est promit să se contopească cu revoluția din Siberia. (A p l a u z e.)

Ieri, la Moscova, a făcut o expunere menșevicul Golesov¹². Ați putut citi în „Izvestia“ relatarea expunerii acestui cetățean, care a spus că o serie de menșevici s-au dus în Siberia crezînd că acolo e Adunare constituantă și democrație, că acolo domnește votul universal și voința poporului, iar nu dictatura unei singure clase, nu un regim de uzurpare și de silnicie, cum obișnuiesc ei să numească Puterea sovietică. Experiența acestor oameni, care timp de opt luni au flirtat cu Kerenski și au dat totul lui Kornilov, care n-au tras nici un fel de învățăminte și s-au dus la Kolceak, — experiența le-a arătat acum că nu niște bolșevici, ci dușmani ai bolșevicilor, oameni care în întreaga lor activitate n-au făcut altceva decît să combată de pe poziții dușmănoase bolșevismul, au străbătut pe jos sute de verste și au ajuns la concluziile pe care le-am auzit și pe care publicul le-a aflat din expunerile făcute de menșevici, concluzii din care reiese că s-au îndepărtat de ei nu numai muncitorii, ci și țărani,

și nu numai țărani, ci chiar și chiaburii. Pînă și chiaburii se răscoală împotriva lui Kolceak ! (A p l a u z e.) Tot ce s-a relatat despre răscoalele împotriva regimului lui Kolceak nu e cîtuși de puțin exagerat. Și nu numai muncitorii și țărani, ci și intelectualitatea animată de sentimente patriotice, care la timpul său a sabotat pe capete, aceeași intelectualitate care se aliase cu Antanta — și ea s-a îndepărtat de Kolceak. Acum ni se spune că în Ural se răscoală populația ; și noi mergem în întîmpinarea unei perioade de adevărată insurecție muncitorească și spunem din nou că avem toate șansele și toate motivele să ne așteptăm ca, în lunile care vin, victoria din Ural să devină o cotitură spre victoria deplină a întregii mase a populației siberiene asupra regimului lui Kolceak.

Tovarăși ! Ați citit ieri în ziare că a fost luată Motoviliha, — de aici începe regiunea industrială a Uralului. Amănuntele în legătură cu luarea orașului Perm, unde cîteva regimente au trecut de partea noastră, confirmă acest lucru, și zilnic primim telegrame din care reiese că în Ural s-a produs o cotitură decisivă. Astăzi am primit din Ufa o telegramă datată 2 iulie care confirmă același lucru. Dispunem și de informații mai amănunțite care ne dau tot dreptul să afirmăm că s-a produs o cotitură decisivă și că vom învinge în Ural. Prin luarea Permului și apoi a Motovilihei — aceste centre de mare industrie, unde muncitorii se organizează, trecînd cu sutele de partea noastră și tăind liniile ferate în spatele dușmanului — am cîștigat mult. Probabil că puțini dintre dv. au avut posibilitatea să vadă muncitori și țărani veniți din acele regiuni, dar noi am dori ca la Moscova cît mai mulți să poată vedea oameni sosiți de acolo. Se știe doar că acum un an țărani din Ural și din Siberia erau gata să ne întoarcă spatele. Ei protestau cu indignare cînd bolșevicii cereau ajutor în acest crîncen război, cînd bolșevicii spuneau : „Victoria asupra moșierilor și capitaliștilor nu pică din cer, și dacă capitaliștii și moșierii ne fac război, trebuie să facem toate sacrificiile pentru a apăra cuceririle revoluției. Revoluție fără sacrificii nu se poate, și dacă vă veți pleca sub povara acestor sacrificii, dacă nu veți avea tăria să le suportați, veți duce de rîpă revoluția“. Țărani nici nu voiau să

audă de așa ceva; lor li se părea că astea nu sînt decît chemări revoluționare. Și cînd li s-a făgăduit acolo pacea și ajutor din partea Antantei, ei au început să treacă de partea cealaltă. Știți doar că țărani din Siberia n-au cunoscut iobăgia. Ei sînt țărani cei mai sătui, deprinși să exploateze pe deportații care veneau din Rusia; și deoarece nu vedeau nici o îmbunătățire de pe urma revoluției, ei și-au găsit conducători în rîndurile întregii burghezii ruse, în rîndurile menșevicilor și ale eserilor, — care erau acolo cu sutele, cu miile. La Omsk, de pildă, se află acum, după unii, vreo 900 000 de burghezi, după alții — 500 000. Acolo s-a adunat toată burghezia, s-au adunat toți cei care, în virtutea cunoștințelor și a pregătirii lor, a deprinderii de a conduce, aspirau la rolul de conducători ai poporului; toate partidele, de la menșevici pînă la eseri, s-au adunat acolo. Ei aveau țărani sătui, înstăriți și care nu înclinau spre socialism, aveau ajutor din partea tuturor statelor Antantei — state atotputernice, care dețin puterea în lumea întreagă. Aveau căi ferate cu liberă ieșire la mare, ceea ce înseamnă dominație deplină, deoarece pavilionul aliaților n-are rival în lume și domină tot globul pămîntesc. Ce le mai lipsea? Nimic nu le lipsea, și totuși, după doi ani de încercări, acești oameni care dispuneau de tot ce putea fi folosit împotriva bolșevicilor — și de un ținut cu țărani înstăriți, și de ajutorul Antantei — au suferit un eșec atît de lamentabil, încît în locul „puterii poporului“ n-a mai rămas decît stăpînirea sălbatică a odraslelor de moșieri și de capitaliști și s-a produs acea totală destrămare a regimului lui Kolceak care devine literalmente palpabilă acum, cînd ostașii Armatei Roșii se apropie de Ural ca eliberatori. Acum un an țărani spuneau: „Jos cu bolșevicii, căci ei aruncă povara pe umerii țăranilor“, și treceau de partea moșierilor și a capitaliștilor. Pe atunci ei nu dădeau crezare spuselor noastre. Între timp, însă, ei le-au verificat pe propria lor piele; au văzut că bolșevicii le luau un singur cal, pe cînd Kolceak le ia totul — și cai, și toate celelalte — și reintroduce disciplina țaristă. Iar acum țărani, trăgînd învățăminte din experiența trecutului, întîmpină Armata Roșie ca pe o armată eliberatoare și declară că o

dată cu bolșevicii se va statornici în Siberia o libertate deplină și trainică. (Aplauze.)

Ceea ce se întâmplă cu regimul lui Kolceak este pentru noi o experiență extrem de prețioasă, care ne arată în mic ceea ce se petrece în lumea întreagă, ne arată adevăratele izvoare — de nebiruit și de nesecat — din care își trag forța bolșevicii. Păream neputincioși cînd Siberia se afla în mîinile dușmanilor noștri. Acum toată această forță gigantică s-a năruit. De ce? Pentru că în aprecierea războiului imperialist și a urmărilor lui dreptatea a fost de partea noastră; am avut dreptate cînd am spus că din acest război omenirea va ieși altfel decît pînă acum, că oamenii au îndurat atîtea suferințe și chinuri și sînt atît de porniți împotriva capitalismului, încît va trebui să vină dominația clasei muncitoare și se va instaura socialismul. Aici s-a vorbit despre o „cale de mijloc“ și știu foarte bine că la această cale de mijloc visează eserii de dreapta și menșevicii, că cei mai buni oameni din aceste partide intermediare sînt foarte sinceri cînd visează la această cale de mijloc; dar noi știm din experiența unor țări întregi, din experiența popoarelor, că acestea sînt visuri deșarte, deoarece nu există cale de mijloc în această împărăție a Adunării constituante, în care alde Cernov și Maiski au încercat să-și refacă cariera ministerială și unde s-a ajuns la o prăbușire totală. Ce-i asta, întâmplare sau calomnie bolșevică? Nimeni nu va crede așa ceva! Și dacă au început cu o atît de fermă încredere în Adunarea constituantă și au terminat cu o prăbușire atît de scandalosă, asta confirmă încă o dată că bolșevicii au dreptate cînd spun: ori dictatura clasei muncitoare, dictatura tuturor oamenilor muncii și victoria asupra capitalismului, ori cea mai mîrșavă și mai sîngeroasă dominație a burgheziei, inclusiv monarhia, pe care Kolceak a și instaurat-o în Siberia. Și acum, după ce-am vorbit despre învățămintele și concluziile care decurg din exemplul Siberiei, pot încheia cu o scurtă expunere asupra situației internaționale.

Tovarăși, în ceea ce privește situația noastră internă am făcut acum un mare pas înainte, în sensul că milioane de țărani ruși care acum un an încă nu-și dădeau seama

pe ce lume trăiesc, credeau pe cuvînt pe oricine perora în termeni bombastici despre Adunarea constituantă, se discuta în fața greutăților legate de bolșevism și la prima chemare la luptă fugeau care încotro, — milioane de țărani ruși au trăit între timp experiența sîngeroasă și nespuse de grea a stăpînirii germane în sud și au învățat multe din această experiență. Am devenit incomparabil mai puternici pentru că milioane de oameni au învățat să înțeleagă cine este Kolceak; milioane de țărani din Siberia au trecut de partea bolșevismului — acolo toată lumea îi așteaptă pe bolșevici — și aceasta nu datorită propagandei și teoriilor noastre, ci datorită propriei lor experiențe, datorită faptului că, după ce au chemat pe eseri și i-au instalat la putere, din această instalare la putere a eserilor și a menșevicilor a rezultat vechea monarhie rusă, vechiul stat polițist, care într-un regim de „democrație” a adus țării nemaiauzite silnicii. Dar această vindecare a poporului este deosebit de prețioasă. (A p l a u z e.)

Să trecem acum la situația internațională. Nu este oare clar că în această privință am realizat în ultimul an mari progrese în comparație cu ceea ce a fost acum un an? Toată lumea știe că pe atunci s-au îndepărtat de noi chiar și oameni devotați revoluției, care spuneau că bolșevicii au dat Rusia pe mîna tîlharilor germani, că pacea de la Brest¹³ s-a dovedit a fi o greșeală ireparabilă, că numai alianța dintre Franța democratică și Anglia va salva Rusia. Și ce s-a întîmplat în realitate? La cîteva luni după criza din anul trecut, pacea de la Brest s-a destrămat. A trecut o jumătate de an de la 9 noiembrie 1918, cînd a fost înfrîntă Germania, și după șapte luni de eforturi imperialiștii francezi și englezi au încheiat pacea¹⁴. Și ce a adus această pace? Ea a făcut ca toți muncitorii care pînă acum au fost de partea acoliților imperialismului francez și englez — propovăduitorii războiului pînă la victoria finală — să treacă acum în ritm rapid de partea noastră și să-și spună: „Timp de patru ani ne-au înșelat ei, mînîndu-ne pe cîmpurile de luptă. În numele libertății ni s-a promis înfrîngerea Germaniei, triumful libertății, egalității și democrației, și în loc de aceasta ni se oferă

acum pacea de la Versailles, o pace nedemnă, silnică, impusă în scopuri de jaf și de îmbogățire“. Situația noastră în acest an a fost aceea a unei țări care duce o luptă grea pentru victoria revoluției internaționale. Și, în comparație cu situația dușmanilor, situația noastră a fost de așa natură, încît cu fiecare pas cîștigam tot mai mulți aliați în lumea întreagă. Iar acum vedem că ceea ce, din punctul lor de vedere imperialist, germanii consideră drept o înfrîngere, ceea ce francezii și englezii consideră drept victorie deplină nu e decît începutul sfîrșitului imperialismului englez și francez. Mișcarea muncitorească crește azi vîzînd cu ochii. Muncitorii cer retragerea trupelor străine din Rusia și anularea păcii de la Versailles. În fața păcii de la Brest ne aflăm singuri; ea s-a destrămat, și în locul ei a venit acum pacea de la Versailles, care sugrumă Germania.

Făcînd bilanțul ultimelor 12 luni, recunoscînd deschis toate greutățile, putem să vă spunem calm, cu convingere și fermitate: tovarăși, am venit iarăși în mijlocul dv. ca să vă expunem situația generală și să arătăm muncitorilor înaintați din Moscova greutățile de care ne-am lovit din nou. Vă rugăm să reflectați asupra învățămintelor pe care le-am tras din experiența acestui an greu și, bazați pe rezultatele acestei reflectări și pe acest bilanț, bazați pe această experiență, să ajungeți împreună cu noi la convingerea fermă, de nezdruccinat, că victoria va fi a noastră, și nu numai pe scara Rusiei, ci și pe scară internațională. Ne vom încorda încă și încă o dată forțele, pentru a remedia urmările înfrîngerilor suferite în sud. Vom recurge la mijloacele încercate ale organizării, disciplinei și devotamentului, și sîntem convinși că atunci Denikin va fi și el înfrînt și strivit și se va prăbuși la fel cum s-a prăbușit Kolceak și cum se prăbușesc acum imperialiștii englezi și francezi. (A p l a u z e f u r t u n o a s e.)

Dările de seamă au fost publicate la 5 iulie 1919 în ziarele „Pravda“ nr. 145 și „Izvestiia C.E.C.“ nr. 145

Publicat în întregime pentru prima oară în 1932, în edițiile a 2-a și a 3-a ale Operelor lui V. I. Lenin, vol. XXIV

Se tipărește după stenogramă, confruntată cu textele apărute în ziare

TOTUL PENTRU LUPTA ÎMPOTRIVA LUI DENIKIN !

(SCRISOAREA COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST
(BOLȘEVIC) DIN RUSIA CĂTRE ORGANIZAȚIILE DE PARTID) ¹⁵

Tovarăși ! Trăim unul din momentele cele mai critice și, după toate probabilitățile, chiar cel mai critic moment al revoluției socialiste. Apărătorii ruși și străini (și în primul rând cei englezi și francezi) ai exploatatorilor, ai moșierilor și capitaliștilor fac o încercare desperată de a restaura în Rusia puterea moșierilor și a exploatatorilor, a acestor jefuitori ai muncii poporului, pentru a-și întări astfel puterea care se prăbușește în lumea întregă. Capitaliștii englezi și francezi au dat greș cu planul lor de a cuceri Ucraina cu propriile lor trupe ; ei au dat greș și cu sprijinul pe care l-au acordat lui Kolceak în Siberia ; Armata Roșie, înaintînd eroinic în Ural cu ajutorul muncitorilor de acolo, care se răscoală cu toții, se apropie de Siberia pentru a o izbăvi de jugul crîncen și de nemaipomenitele atrocități ale stăpînitorilor ei — capitaliștii. În sfîrșit, imperialiștii englezi și francezi au dat greș și cu planul lor de a pune stăpînire pe orașul Petrograd cu ajutorul unui complot contrarevoluționar, la care au participat monarhiștii ruși, cadeții, menșevicii și eserii, inclusiv eserii de stînga.

Acum capitaliștii de peste hotare fac o încercare desperată de a restabili jugul capitalului cu ajutorul invaziei lui Denikin, pe care — ca deunăzi pe Kolceak — l-au ajutat cu ofițeri, echipament, muniții, tancuri etc. etc.

Muncitorii și țărani, întreaga Republică sovietică trebuie să-și încordeze toate forțele pentru a respinge invazia lui

Denikin și a-l înfrînge, fără a sista înaintarea victorioasă a Armatei Roșii în Ural și în Siberia. Aceasta este

SARCINA PRINCIPALĂ A MOMENTULUI

Toți comuniștii, în primul rînd și înaintea tuturor, toți simpatizanții lor, toți muncitorii și țărani cinstiți, toți lucrătorii Sovietelor trebuie să se ridice la înălțimea cerințelor războiului, consacînd o parte cît mai mare din munca lor, din eforturile și din grija lor sarcinilor directe ale războiului, respingerii grabnice a invaziei lui Denikin, restrîngînd și reorganizînd — în funcție de această sarcină — tot restul activității lor.

Republica sovietică este asediată de dușman. Ea trebuie să constituie nu în vorbe, ci în fapte o *tabără militară strîns unită*.

Întreaga muncă a tuturor instituțiilor trebuie să fie adaptată războiului și reorganizată potrivit condițiilor din timp de război !

Conducerea prin colegii e necesară pentru rezolvarea treburilor statului muncitorilor și țărănilor. Dar orice exagerare a principiului conducerii prin colegii, orice denaturare a lui care duce la birocratism, la lipsă de răspundere, orice transformare a instituțiilor conduse de colegii în locuri de trîncăneală constituie un rău imens, și acestui rău trebuie să-i punem capăt cu orice preț, cît mai grabnic, fără a ne da în lături de la nimic.

Aplicarea principiului conducerii prin colegii nu trebuie să meargă mai departe de minimul absolut necesar atît în ceea ce privește numărul de membri ai colegiilor, cît și în ceea ce privește desfășurarea practică a muncii, interzicerea „discursurilor“, accelerarea maximă a schimbului de păreri, reducerea acestui schimb de păreri la informare și propuneri practice precise.

Ori de cîte ori se ivește o posibilitate cît de mică, conducerea prin colegii trebuie să fie redusă la o cît mai sumară discutare a celor mai importante chestiuni într-un colegiu cît mai restrîns, iar *conducerea operativă practică* a instituției, a întreprinderii, a muncii, îndeplinirea practică a sarcinii trebuie să fie încredințată *unui singur tovarăș*, cu-

noscut prin fermitatea, hotărârea și curajul său, prin capacitatea sa de a organiza o activitate practică și care se bucură de cea mai mare încredere. În orice caz și în toate împrejurările, fără excepție, conducerea prin colegii trebuie să fie însoțită de stabilirea cât mai precisă a răspunderii individuale a *fiecărei* persoane pentru sarcini *precis* indicate. Lipsa de răspundere, camuflată sub paravanul conducerii prin colegii, este cel mai mare rău care amenință pe toți cei prea puțin experimentați în munca colectivă practică și care în domeniul militar duce de cele mai multe ori în mod inevitabil la catastrofă, haos, panică, la debandadă și înfrângere.

Un rău nu mai puțin periculos îl constituie forfota organizatorică sau proiectomania organizatorică. Impusă de război, reorganizarea muncii nu trebuie să ducă în nici un caz la reorganizarea instituțiilor și cu atât mai puțin la crearea pripită de noi instituții. Aceasta este absolut inadmisibil și nu duce decât la haos. Reorganizarea muncii trebuie să constea în închiderea vremelnică a instituțiilor care nu sînt absolut necesare sau într-o anumită restrîngere a activității lor. Cît privește însă activitatea în sprijinul frontului, ea trebuie să se desfășoare *în întregime și exclusiv în cadrul* instituțiilor militare *existente*, procedîndu-se la îmbunătățirea, întărirea, lărgirea și sprijinirea lor. Crearea de „comitete ale apărării“ sau de „revkomuri“ (comitete revoluționare sau comitete militare revoluționare) poate fi admisă numai cu titlu de excepție, aceasta în primul rînd; în al doilea rînd, numai cu aprobarea autorităților militare respective sau a forurilor sovietice superioare; în al treilea rînd, numai sub rezerva respectării obligatorii a condiției arătate mai sus.

SĂ SE EXPLICE POPORULUI ADEVĂRUL DESPRE KOLCEAK ȘI DENIKIN

Kolceak și Denikin sînt principalii și singurii dușmani serioși ai Republicii sovietice. Fără ajutorul Antantei (Anglia, Franța, America), ei s-ar fi prăbușit de mult. Numai datorită ajutorului Antantei reprezintă ei o forță. Dar se văd totuși nevoiți să recurgă la înșelarea poporului,

să facă din cînd în cînd pe partizanii „democrației“, ai „Adunării constituante“, ai „suveranității poporului“ etc. Menșevicii și eserii se lasă bucuros înșelați.

Adevărul despre Kolceak (iar Denikin este un alter ego al său) e acum pe deplin dezvăluit. Zeci de mii de muncitori executați. Execuții pînă și printre menșevici și socialiști-revoluționari. Biciuirea în masă a tuturor țăranilor într-o serie întregă de județe. Biciuirea în public a femeilor. Dezmățul fără frîu al puterii ofițerilor, al odraslelor de moșieri. Un jaf neîntrerupt. Acesta este adevărul despre Kolceak și Denikin. Chiar și printre menșevici și eseri, care au fost ei înșiși trădători ai muncitorilor și au fost de partea lui Kolceak și Denikin, se găsesc tot mai mulți oameni care se văd nevoiți să recunoască acest adevăr.

În centrul muncii noastre de agitație și propagandă trebuie să punem sarcina de a aduce la cunoștința poporului aceste lucruri, de a-i explica că nu poate fi decît una din două : ori Kolceak și Denikin, ori Puterea sovietică, puterea (dictatura) muncitorilor ; cale de mijloc nu există ; cale de mijloc nu poate exista. Trebuie să folosim în special mărturiile unor nebolșevici — menșevici, eseri și oameni fără partid — care vin din regiunile ocupate de Kolceak sau de Denikin. Să știe fiecare muncitor și fiecare țăran pentru ce se dă lupta și ce-l așteaptă în cazul cînd ar învinge Kolceak sau Denikin.

MUNCA PRINTRE CEI SUPUȘI MOBILIZĂRII

Una dintre principalele preocupări trebuie să fie acum munca printre cei supuși mobilizării, în vederea înlesnirii acesteia, precum și munca în rîndurile celor mobilizați. În toate localitățile în care sînt concentrate persoane mobilizate sau în care există garnizoane și îndeosebi batalioane de rezerviști etc. trebuie să fie puși în mișcare absolut toți comuniștii și simpatizanții. Toți, fără excepție, trebuie să se unească și să presteze, unii zilnic, alții, să zicem, 4 sau 8 ore pe săptămîină, muncă în ajutorul mobilizării, sau să desfășoare muncă de lămurire printre cei mobilizați, printre soldații garnizoanei locale, bine-

înțeles, în mod strict organizat, astfel încît munca fiecăruia să-i fie indicată de organizația locală de partid și de autoritatea militară locală.

Oamenii fără partid sau aparținînd altor partide decît cel comunist nu sînt, desigur, în stare să desfășoare o muncă ideologică împotriva lui Denikin sau Kolceak. Dar nu este admisibil ca din acest motiv să fie scutiți de orice muncă. Trebuie găsite felurite mijloace de a obliga toată populația, fără excepție (și în primul rînd populația *mai avută*, atît la orașe cît și la sate), să-și aducă contribuția, într-o formă sau alta, la sprijinirea mobilizării sau la pregătirea celor mobilizați.

O categorie specială de măsuri în această direcție trebuie să tindă la asigurarea unei cît mai rapide și mai temeinice instruirii a celor mobilizați. Puterea sovietică cheamă sub arme pe toți foștii ofițeri, subofițeri etc. Partidul comunist și, împreună cu el, toți simpatizanții și toți muncitorii trebuie să vină în ajutorul statului muncitoresc-țărănesc, în primul rînd contribuind prin toate mijloacele la descoperirea foștilor ofițeri, subofițeri etc. care se sustrag de la mobilizare, iar în al doilea rînd organizînd, sub controlul organizației de partid sau pe lîngă ea, grupe formate din oameni care în mod teoretic sau practic (de exemplu, participînd la războiul imperialist) au învățat meșteșugul armelor și sînt în măsură să aducă partea lor de folos.

MUNCA PRINTRE DEZERTORI

În ultimul timp s-a produs un reviriment vădit în lupta împotriva dezertării. Într-o serie de gubernii, dezertorii au început să se întoarcă cu miile în armată ; se poate spune, fără exagerare, că dezertorii au dat năvală în Armata Roșie. Aceasta se explică, în primul rînd, prin faptul că tovarășii membri de partid își duc munca cu multă pricepere și într-un mod mai sistematic ; în al doilea rînd, prin faptul că țărani îi dau din ce în ce mai bine seama că Denikin și Kolceak aduc cu ei restabilirea unor rînduielei care sînt mai rele decît cele de pe vremea țarului, restabilirea *robiei* pentru muncitori și țărani, a

bătăii cu biciul, a jafului, a batjocurii din partea ofițerilor și a odraslelor de nobili.

De aceea este necesar să intensificăm pretutindeni, *din toate puterile*, munca printre dezertori, eforturile pentru readucerea dezertorilor în armată. Aceasta este una dintre sarcinile primordiale și deosebit de urgente.

În legătură cu aceasta aș vrea să subliniez că posibilitatea de a-i înrîuri pe dezertori prin metoda convingerii și *succesul* acestei acțiuni de înrîurire arată că atitudinea statului muncitoresc față de țărănime este cu totul *deosebită* de cea a statului moșieresc sau capitalist. Domnia bîtei sau spectrul foamei — iată singurele izvoare de disciplină pentru aceste din urmă două tipuri de stat. Pentru statul muncitoresc sau pentru dictatura proletariatului este posibil un *alt* izvor de disciplină : convingerea țăranilor prin acțiuni de lămurire din partea muncitorilor, alianța tovarășească dintre ei. Când auzi martori oculari relatînd că în cutare gubernie (de pildă, în gubernia Reazan) se întorc de bunăvoie mii și mii de dezertori, că la mitinguri un apel adresat „tovarășilor dezertori“ are uneori efecte care întrec toate așteptările, începi să-ți dai seama cîtă *forță* nefolosită încă de noi zace în această alianță tovarășească dintre muncitori și țărani. Țăranul are o *prejudecată*, care-l trage pe urmele capitalistului, pe ale eserului, ale „comerțului liber“ ; dar el are și *judecată*, care îl duce tot mai mult spre alianță cu muncitorii.

AJUTORAREA DIRECTĂ A ARMATEI

Armata noastră are nevoie mai ales de *aprovizionare* : îi trebuie îmbrăcăminte, încălțăminte, armament, muniții. Într-o țară ruinată e nevoie de mari eforturi pentru a acoperi aceste nevoi ale armatei, și numai ajutorul pe care tîlharii capitaliști din Anglia, Franța, America îl acordă cu atîta dărnicie lui Denikin și Kolceak îi salvează pe aceștia de la o prăbușire inevitabilă din cauza aprovizionării insuficiente.

Oricît de ruinată este Rusia, se mai găsesc totuși în cuprinsul ei destule resurse pe care nu le-am folosit încă, pe care adesea *n-am știut* să le folosim. Mai există multe

depozite militare rămase neidentificate sau neverificate, multe posibilități de producție care rămân nefolosite, în parte din cauza sabotajului deliberat al funcționarilor, în parte din cauza birocratismului, a cancelarismului, zăpăcelii și neîndemînării — din cauza tuturor acestor „păcate ale trecutului“, care apasă atît de greu și inevitabil asupra oricărei revoluții care face un „salt“ spre o nouă orînduire socială.

În această privință ajutorarea directă a armatei este deosebit de importantă. Instituțiile care se ocupă de treburile armatei au o deosebită nevoie de „împrospătare“, de ajutor din afară, de *inițiativa* voluntară, energică, eroică a muncitorilor și țăranilor *pe teren*.

Spre această inițiativă trebuie atrași pe o scară cît mai largă toți muncitorii și țăranii conștienți, toți lucrătorii aparatului de stat ; trebuie verificate în diferite localități și în diferite domenii de muncă forme *variate* de ajutorare a armatei în această privință. „Munca în spirit revoluționar“ se desfășoară aici în mult mai mică măsură decît în celelalte domenii, în timp ce nevoia de „muncă în spirit revoluționar“ este aici *mult mai mare*.

Strîngerea armelor de la populație este una din părțile componente ale acestei munci. Este ceva firesc și inevitabil ca într-o țară care a trăit patru ani de război imperialist și a trecut apoi prin două revoluții populare să se mai găsească multe arme ascunse la țărani și la burghezi. Dar acum, în fața groaznicei invazii a lui Denikin, trebuie să luptăm *din răzputeri* împotriva acestui rău. Cel care ascunde sau ajută la ascunderea armelor comite cea mai mare crimă împotriva muncitorilor și țăranilor și merită să fie împușcat, deoarece e vinovat de moartea a mii și mii dintre cei mai buni ostași roșii, care adeseori pier numai din cauza lipsei de arme pe front.

Efectuînd — în mod strict organizat — percheziții masive, tovarășii din Petrograd au reușit să descopere mii și mii de arme. Trebuie ca restul Rusiei să nu rămînă în urma Petrogradului, ci să-l ajungă și să-l întreacă cu orice preț.

Pe de altă parte, nu încape îndoială că cele mai multe arme sînt ascunse de țărani, adeseori nu cu gînd rău, ci

pur și simplu din cauza înrădăcinatei neîncrederi în orice fel de „stat“ etc. Dacă am reușit să facem mult, foarte mult (în cele mai bune gubernii) prin metoda *convingerii*, printr-o agitație iscusită, printr-o justă abordare a problemei reîntoarcerii de bunăvoie a dezertorilor în Armata Roșie, nu încapе îndoială că putem și trebuie să facem tot atît de mult, dacă nu chiar mai mult, pentru restituirea de bunăvoie a armelor.

Muncitori și țărani ! Scoateți la iveală armele ascunse și predați-le armatei ! Prin aceasta vă veți salva de schingiuirile, execuțiile, bătăile în masă și jafurile la care se dedau Kolceak și Denikin !

RESTRÎNGEREA ACTIVITĂȚII NEMILITARE

Pentru a îndeplini fie și numai în parte sarcinile arătate pe scurt în rîndurile de mai sus, este nevoie de noi și noi activiști, și anume din rîndul comuniștilor celor mai siguri, mai devotați și mai energici. Dar de unde să-i luăm, cînd toată lumea se plînge de lipsa unor asemenea activiști și de supraaglomerarea lor ?

Este cert că aceste plîngeri sînt în bună parte îndreptățite. Dacă cineva ar calcula cu precizie ce pătură restrînsă de muncitori înaintați și de comuniști, bucurîndu-se de sprijinul și de simpatia masei muncitorești și țărănești, a condus Rusia în ultimele 20 de luni, ar ajunge la rezultate de-a dreptul uluitoare. Și am condus-o cu mare succes, făurind socialismul, biruind greutăți nemaipomenite, învingînd pe dușmanii care se ridicau din toate părțile și care aveau legături, direct sau indirect, cu burghezia. Și am învins pînă acum pe toți dușmanii, în afară de unul singur, în afară de Antantă, în afară de atotputernica burghezie imperialistă din Anglia, Franța și America, — dar chiar și acestui dușman i-am frînt deja unul din brațe — pe Kolceak ; ne amenință doar celălalt braț al lui — Denikin.

Se ridică rapid noi forțe muncitorești pentru conducerea statului și pentru înfăptuirea sarcinilor dictaturii proletariatului : este vorba de tineretul muncitoresc și țărănesc care învață cu atîta sinceritate, înflăcărare și abnegație,

asimilează noile impresii generate de noua orînduire și se debarasează de carapacea vechilor prejudecăți, capitaliste și burghezo-democratice, făurind astfel din rîndurile sale o generație de comuniști și mai fermi decît cei din generația veche.

Dar oricît de repede crește această pătură nouă, oricît de repede învață și se căleşte ea în focul războiului civil și al împotrivirii turbate a burgheziei, ea nu poate totuși să ne dea în lunile apropiate lucrători *gata* pregătiți pentru conducerea statului. Pe noi însă ne interesează tocmai lunile apropiate, vara și toamna anului 1919, căci lupta împotriva lui Denikin cere imperios o *soluție imediată*.

Pentru a căpăta un număr mare de lucrători *gata* pregătiți în vederea intensificării muncii militare, trebuie *restrînse* o serie întreagă de domenii și instituții din sfera activității nemilitare, sau, mai exact, nu direct militare, din sfera activității Sovietelor; trebuie *reorganizate* în acest sens (adică în sensul restrîngerii) toate instituțiile și întreprinderile care *nu sînt absolut necesare*.

Să luăm, de exemplu, secția tehnică-științifică a Consiliului economic superior. Este o instituție cît se poate de utilă, o instituție necesară pentru construirea deplină a socialismului, pentru o justă evidență și repartizare a tuturor forțelor tehnice-științifice. Dar este oare absolut necesară o astfel de instituție? Desigur că nu. Ar fi de-a dreptul o crimă ca în momentul de față să-i lași acestei instituții oameni care pot și trebuie să fie folosiți imediat pentru munca comunistă — urgentă și absolut necesară — *în armată și nemijlocit pentru armată*.

Avem destule asemenea instituții și secții de instituții atît la centru, cît și în provincie. Avînd ca țel înfăptuirea deplină a socialismului, noi nu puteam să nu începem imediat înființarea unor astfel de instituții. Dar am fi niște cretini sau criminali dacă în fața amenințătoarei invazii a lui Denikin nu am ști să *ne regroupăm rîndurile* în așa fel încît *tot ce nu este absolut necesar să fie sistat și restrîns*.

Să nu ne lăsăm cuprinși de panică și să ne ferim de orice febră organizatorică; nu trebuie nici să reorganizăm, nici să desființăm cu totul vreo instituție sau alta sau —

ceea ce e deosebit de dăunător atunci când lucrurile se fac în pripă — să începem să creăm noi instituții. Trebuie să *sistăm* pentru trei, patru sau cinci luni, atât la centru, cât și în provincie, activitatea *tuturor* instituțiilor și secțiilor de instituții care nu sînt absolut necesare sau, dacă activitatea lor nu poate fi sistată cu totul, *s-o reducem* pentru (aproximativ) aceeași perioadă de timp, s-o reducem cît mai mult cu putință, adică să lăsăm numai minimul de activitate absolut necesară.

Deoarece scopul nostru principal este de a obține imediat pentru munca militară un număr mare de comuniști sau de simpatizanți ai socialismului gata pregătiți, experimentați, devotați și încercați, putem accepta riscul de a lăsa un timp oarecare *fără nici un comunist* multe dintre instituțiile (sau secțiile de instituții) pe care le-am restrîns simțitor, de a le lăsa pe mîna unor lucrători exclusiv burghezi. Riscul nu este mare, deoarece e vorba numai de instituții care nu sînt absolut necesare; slăbirea activității lor (pe jumătate sistată) va cauza, desigur, prejudicii, dar acestea nu vor fi mari și în nici un caz nu ne vor duce la pieire, pe cînd lipsa de forțe pentru întărirea imediată și considerabilă a muncii militare poate să ne ducă la pieire. Trebuie să înțelegem clar acest lucru și să tragem de aici toate concluziile.

Dacă fiecare conducător de departament sau de secție de departament din fiecare gubernie, județ etc., dacă fiecare celulă comunistă, fără a pierde nici o clipă, își va pune întrebarea: este oare absolută nevoie de cutare instituție? De cutare secție? Vom pieri oare dacă o vom închide de tot sau dacă îi vom reduce la $\frac{1}{10}$ activitatea și o vom lăsa complet fără comuniști? — Dacă, după ce-și vor fi pus o astfel de întrebare, ei vor proceda energic la restrîngerea rapidă a activității și la transferarea comunistilor (și a ajutorilor lor absolut siguri din rîndurile simpatizanților și ale celor fără de partid), vom putea căpăta, în timpul cel mai scurt, sute și sute de lucrători pentru secțiile politice ale armatei, pentru posturile de comisari etc. Și atunci vom avea șanse serioase să-l învingem pe Denikin, așa cum l-am învins pe Kolceak, care era mai puternic.

MUNCA ÎN ZONA DE FRONT

În ultimele săptămîni, în Republica Sovietică Federativă Socialistă Rusă zona de front s-a extins enorm și s-a schimbat uimitor de repede. Acest fapt prevestește sau marchează momentul decisiv al războiului, apropierea deznoadămintului lui.

Pe de o parte, o imensă zonă din vecinătatea Uralului și din Ural a devenit pentru noi o zonă de front, în urma victoriilor Armatei Roșii și a dezagregării armatei lui Kolceak, în urma creșterii revoluției în ținuturile ocupate de Kolceak. Pe de altă parte, în preajma Petrogradului și în sud o zonă și mai mare a devenit pentru noi zonă de front datorită pierderilor noastre, datorită faptului că dușmanul s-a apropiat foarte mult de Petrograd și a invadat dinspre sud Ucraina și centrul Rusiei.

Munca în zona de front capătă o importanță deosebit de mare.

În Regiunea Uralului, unde Armata Roșie înaintează rapid, lucrătorii din armată, comisarii, membrii secțiilor politice etc., precum și muncitorii și țărani din partea locului manifestă dorința firească de a rămîne în regiunile recent cucerite pentru a desfășura acolo o muncă sovietică creatoare, dorință cu atît mai firească cu cît mai mare e oboseala de pe urma războiului, cu cît mai dureros e tabloul distrugerilor pricinuite de Kolceak. Dar nimic nu poate fi mai primejdios decît satisfacerea acestei dorințe, pentru că aceasta ar amenința să slăbească ofensiva, s-o întîrzie, să sporească șansele lui Kolceak de a-și reface forțele. Ar fi din partea noastră o adevărată crimă față de revoluție.

În nici un caz să nu se ia din armata din est pentru munca locală nici un lucrător mai mult decît e absolut necesar * ! În nici un caz ofensiva nu trebuie slăbită ! Singura șansă de a obține victoria deplină este participarea generală a populației din vecinătatea Uralului și din Ural, care a simțit pe propria ei piele ororile „democrației“

* Cînd nu e absolut necesar, să nu se ia de loc, ci să fie transferați din guberniile centrale !

lui Kolceak, — e continuarea ofensivei în Siberia pînă la *victoria deplină* a revoluției în Siberia.

Chiar dacă opera de construcție în aceste regiuni va întîrzia, chiar dacă va merge mai slab cu forțe pur locale, tinere, neexperimentate, slabe, asta nu va însemna pentru noi o primejdie de moarte. Pe cînd *slăbirea* ofensivei în Ural și în Siberia *înseamnă pieirea noastră*; trebuie să *intensificăm* această ofensivă cu forțele muncitorilor răsculați din Ural și cu forțele țăranilor din Regiunea Uralului, care au simțit acum pe pielea lor ce înseamnă promisiunile „constituantiste“ ale menșevicului Maiski și ale eserului Cernov și ce înseamnă adevăratul conținut al acestor promisiuni, *adică Kolceak*.

A slăbi ofensiva în Ural și în Siberia ar însemna a trăda revoluția, a trăda cauza eliberării muncitorilor și țăranilor de sub jugul lui Kolceak.

Activînd în zona, de curînd eliberată, din apropierea frontului, trebuie să ținem minte că sarcina principală este de a cîștiga nu numai încrederea muncitorilor, ci și pe cea a țăranilor, de a le explica în practică esența Puterii sovietice ca putere de stat a muncitorilor și țăranilor, de a promova din capul locului linia justă pe care partidul și-a însușit-o pe baza experienței celor douăzeci de luni de muncă. Nu trebuie să repetăm în Ural greșelile făcute uneori în Velicorusia, greșeli de care ne dezvățăm repede.

În zona de front de lîngă Petrograd și în acea uriașă zonă de front care a crescut atît de rapid și de amenințător în Ucraina și în sud, totul trebuie să fie pus pe picior de război, toată munca, toate eforturile, toate gîndurile noastre trebuie să fie în întregime subordonate războiului și numai războiului. Altfel nu vom putea respinge invazia lui Denikin. Acest lucru e cît se poate de clar. Și acest lucru trebuie să fie clar înțeles și în întregime tradus în fapt.

Aș vrea să arăt cu acest prilej că una dintre particularitățile armatei lui Denikin este abundența de ofițeri și de cazaci. Aceste elemente, care nu au de partea lor o forță de masă, sînt foarte capabile să întreprindă atacuri rapide, să se lanseze în aventuri, în acțiuni desperate, cu

scopul de a semăna panica, de a distruge de dragul distrugerii.

În lupta împotriva unui astfel de dușman se cere o disciplină și o vigilență militară duse la extrem. A scăpa momentul sau a-ți pierde cumpătul înseamnă a pierde totul. Fiecare lucrător cu muncă de răspundere în aparatul de partid sau de stat trebuie să țină seama de acest lucru.

Disciplină militară atît în domeniul militar, cît și în oricare alt domeniu !

Vigilență și severitate militară, fermitate în luarea tuturor măsurilor de precauție !

ATITUDINEA FAȚĂ DE SPECIALIȘTII MILITARI

Vastul complot care a răbufnit la Krasnaia Gorka și prin care se urmărea predarea Petrogradului a făcut ca la ordinea zilei să se pună din nou, cu deosebită acuitate, problema specialiștilor militari și a luptei împotriva contrarevoluției în spatele frontului. Nu încapă nici o îndoială că înrăutățirea aprovizionării și agravarea situației militare provoacă și vor provoca inevitabil, în viitorul apropiat, întetirea încercărilor contrarevoluționare (la complotul din Petrograd au participat și „Uniunea renașterii”¹⁶, și cadeții, și menșevicii, și eserii de dreapta ; au participat izolat, dar totuși au participat și eseri de stînga). Tot atît de neîndoielnic este că specialiștii militari vor da în viitorul apropiat un procent sporit de trădători, ca și chiaburii, intelectualii burghezi, menșevicii și eserii.

Dar ar însemna să comitem o greșeală ireparabilă și să dăm dovadă de o slăbiciune de neiertat dacă din acest motiv am pune problema modificării principiilor politicii noastre în domeniul militar. Ne trădează și ne vor trăda sute și sute de specialiști militari ; îi vom prinde și îi vom împușca ; dar la noi lucrează sistematic și vreme îndelungată mii și zeci de mii de specialiști militari, fără de care nu s-ar fi putut crea Armata Roșie, — acea armată care s-a debarasat de partizanatul de tristă amintire și care a știut să repurteze victorii strălucite în răsărit. Oa-

menii cu experiență care stau în fruntea departamentului nostru militar ne spun pe bună dreptate că acolo unde politica partidului în ceea ce privește specialiștii militari și stîrpirea partizanatului este aplicată cel mai riguros, acolo unde disciplina este deosebit de severă, unde munca politică în armată și munca comisarilor se face cu cît mai multă grijă, — acolo printre specialiștii militari se găsesc, în linii generale, mai puțini oameni dispuși să trădeze, acolo există cele mai mici posibilități ca asemenea oameni să-și poată realiza intențiile, acolo nu există delăsare în armată, acolo moralul și organizarea sînt mai bune, acolo se reperutează mai multe victorii. Partizanatul, urmele lui, rămășițele lui, vestigiile lui au adus armatei noastre și celei ucrainene incomparabil mai multe nenorociri, mai multă dezagregare, mai multe înfrîngeri, catastrofe, pierderi de oameni și pierderi de material militar decît toate trădările specialiștilor militari.

Programul partidului nostru a stabilit cu absolută precizie politica partidului comunist atît în ceea ce privește problema generală a specialiștilor burghezi, cît și în ceea ce privește problema particulară a uneia dintre varietățile de specialiști burghezi, specialiștii militari. Partidul nostru luptă și „va lupta fără cruțare împotriva părerii înfumurate, în aparență radicală, dar care de fapt dovedește ignoranță, cum că oamenii muncii ar fi în stare să biruie capitalismul și orînduirea burgheză fără să învețe de la specialiștii burghezi, fără să-i folosească și fără să facă o îndelungată școală a muncii alături de ei”¹⁷.

Totodată partidul nu face, bineînțeles, „nici cea mai mică concesie politică acestei pătri burgheze”, partidul reprimă și „va reprima fără cruțare orice tentativă contrarevoluționară din partea ei”. Firește că, atunci cînd o asemenea „tentativă” are loc sau apare ca mai mult sau mai puțin probabilă, „reprimarea” ei „necruțătoare” reclamă alte însușiri decît încetineala și prudența omului care învață, pe care le reclamă „școala îndelungată” și pe care ea le cultivă în oameni. Contradicția dintre mentalitatea celor ocupați cu „școala îndelungată a muncii alături” de specialiștii militari și mentalitatea celor preocupați de sarcina directă „a reprimării necruțătoare a tentativelor

contrarevoluționare“ ale specialiștilor militari poate ușor să ducă și duce efectiv la fricțiuni și conflicte. La fel stau lucrurile și atunci când este necesară transferarea unor persoane, uneori a unui mare număr de specialiști militari, în urma vreunui caz de „tentativă“ contrarevoluționară și cu atât mai mult în cazul unui vast complot.

Aceste fricțiuni și conflicte le rezolvăm și le vom rezolva pe linie de partid, cerînd același lucru tuturor organizațiilor de partid și insistînd să nu se aducă nici cea mai mică știrbire muncii practice, să nu se admită nici cea mai mică tărăgănare în luarea măsurilor necesare, nici umbră de șovăială în aplicarea principiilor statornicite ale politicii noastre militare.

Dacă unele organe de partid adoptă un ton greșit față de specialiștii militari (cum s-a întîmplat nu de mult la Petrograd) sau dacă în unele cazuri „critica“ adusă specialiștilor militari degenează și devine pur și simplu o piedică în calea unei munci sistematice și perseverente în vederea folosirii lor, partidul îndreaptă imediat și va continua să îndrepte aceste greșeli.

Mijlocul principal și fundamental de a îndrepta aceste greșeli este intensificarea muncii politice în rîndurile armatei și ale celor supuși mobilizării, îmbunătățirea muncii comisarilor în armată, îmbunătățirea componenței cadrelor de comisari, ridicarea nivelului lor, înfăptuirea *efectivă* a acelei cerințe a programului partidului care prea adesea se îndeplinește într-o măsură cu totul insuficientă, și anume „concentrarea în mîinile clasei muncitoare a controlului *multilateral* asupra cadrelor de comandă“ (ale armatei). A critica din afară pe specialiștii militari, a încerca să îndrepti lucrurile „la iuțeală“ este ceva mult prea ușor și deci fără sorti de izbîndă și vătămător. Toți cei care sînt conștienți de răspunderea lor politică, toți cei pe care îi preocupă îndeaproape lipsurile armatei noastre să se ducă în armată ca ostași de rînd sau în calitate de comandanți, ca lucrători politici sau comisari, să muncească fiecare — orice membru de partid își va putea găsi un loc pe măsura aptitudinilor sale — în cadrul organizației militare, spre a contribui la îmbunătățirea ei.

De multă vreme acordă Puterea sovietică maximum de atenție creării de posibilități ca muncitorii, apoi țăranii și în special comuniștii să învețe temeinic meșteșugul armelor. Aceasta se face într-o serie de instituții și în cadrul unor cursuri, dar se face într-o măsură cu totul insuficientă. Inițiativa personală, energia personală mai au mult de făcut în această direcție. Comuniștii trebuie, în special, să învețe sîrguincios întrebuițarea mitralierelor, a artileriei, a blindatelor etc., deoarece aici starea noastră de înapoiere se simte mai mult ca oriunde, aici superioritatea dușmanului, care dispune de mai mulți ofițeri, este mai accentuată, aici un specialist militar suspect poate pricinui un mare rău, aici rolul comunistului este extrem de important.

LUPTA ÎMPOTRIVA CONTRAREVOLUȚIEI ÎN SPATELE FRONTULUI

Ca și în iulie anul trecut, contrarevoluția ridică capul în spatele frontului nostru, în mijlocul nostru.

Contrarevoluția a fost învinsă, dar nici pe departe nimicită, și se înțelege că ea caută să profite de victoriile lui Denikin și de agravarea lipsei de alimente. Iar în urma contrarevoluției directe și fățișe, în urma ultrareacționarelor și a cadeților, care sînt puternici prin capitalul lor, prin legătura lor directă cu imperialismul Antantei, prin faptul că înțeleg necesitatea dictaturii și că sînt în stare s-o exercite (în maniera lui Kolceak), — se tîrăsc, ca întotdeauna, șovăitori, lipsiți de caracter și camuflîndu-și faptele sub paravanul unor vorbe frumoase, — menșevicii, eserii de dreapta și cei de stînga.

Nici un fel de iluzii în această privință ! Noi cunoaștem „mediul nutritiv“ care generează acțiuni, izbucniri, comploturi contrarevoluționare etc., îl cunoaștem foarte bine. Este mediul burgheziei, al intelectualității burgheze, al chiaburimii de la sate, al celor „fără partid“ din toată țara, precum și al eserilor și al menșevicilor. Supravegherea acestui mediu trebuie întreită și înzecită. Trebuie să ne înzecim vigilența, deoarece din această direcție ten-

tativele contrarevoluționare sînt absolut inevitabile tocmai în momentul de față și în viitorul apropiat. În aceste condiții, e de așteptat să se producă și repetarea încercărilor de a arunca în aer poduri, de a organiza greve, sînt de așteptat tot felul de acte de spionaj etc. Este necesar să se ia toate măsurile de precauție — măsurile cele mai energice și mai sistematice, repetate, masive și aplicate prin surprindere — în absolut toate centrele unde „mediul nutritiv“ al contrarevoluționarilor are o cît de mică posibilitate de „a se aciuia“.

În ceea ce-i privește pe menșevici, pe eserii de dreapta și de stînga trebuie să ținem seama de experiența recentă. La „periferia“ lor, în rîndurile oamenilor care gravitează în jurul lor se constată, incontestabil, o deplasare de la Kolceak și Denikin spre o apropiere de Puterea sovietică. Noi am ținut cont de această deplasare și, în ceea ce ne privește, de fiecare dată cînd această deplasare s-a manifestat prin ceva cît de cît real, am făcut un pas în întîmpinarea ei. Noi nu vom schimba în nici un caz această politică a noastră, și fără îndoială că, în general vorbind, numărul „transfugilor“ din tabăra menșevismului și a eserismului care trag spre Kolceak și Denikin în cea a menșevismului și eserismului care trag spre Puterea sovietică va crește.

Dar în momentul de față democrația mic-burgheză, în frunte cu eserii și cu menșevicii, șovăitoare și lipsită de caracter, ca întotdeauna, adulmecă încotro bate vîntul și înclină spre învingătorul Denikin. Acest lucru este deosebit de adevărat pentru „conducătorii politici“ ai eserilor de stînga, ai menșevicilor (de felul lui Martov & Co.), ai eserilor de dreapta (de felul lui Cernov & Co.) și ai „grupurilor lor publicistice“ în general, ai căror membri sînt, pe lîngă toate celelalte, profund afectați de totalul lor faliment politic și de aceea se simt aproape irezistibil „atrași“ spre aventuri *împotriva* Puterii sovietice.

Nu trebuie să ne lăsăm înșelați de cuvintele și de ideologia liderilor lor, de cinstea lor personală sau de ipocrizia lor. Asta prezintă importanță pentru biografia fie-

căruia dintre ei, dar nu prezintă importanță din punctul de vedere al politicii, adică din punctul de vedere al relațiilor dintre clase, al relațiilor dintre milioane de oameni. Martov & Co., „în numele C.C.“, condamnă solemn pe „activiștii“ lor și îi amenință (veșnic amenință!) cu excluderea din partid. Aceasta nu schimbă cu nimic faptul că „activiștii“ sînt cei mai tari printre menșevici, că se ascund în spatele lor și-și desfășoară activitatea în favoarea lui Kolceak și a lui Denikin. Volski & Co. îi condamnă pe Avksentiev, pe Cernov & Co., dar aceasta nu-i împiedică cîtuși de puțin pe aceștia din urmă să fie mai tari decît Volski, nu-l împiedică pe Cernov să spună: „Dacă nu noi și nu acum, atunci cine și cînd să-i răstoarne pe bolșevici?“ Eserii de stînga pot „lucra“ „independent“, în afara oricărei înțelegeri cu reacțiunea, cu Cernovii, dar în fapt nu sînt nici ei altceva decît aliați ai lui Denikin și simpli pioni în jocul *lui*, aidoma răposatului eser de stînga Muraviev, fostul comandant-șef, care din motive „ideologice“ a încercat să deschidă frontul în fața cehoslovacilor¹⁸ și a lui Kolceak.

Martov, Volski & Co. se cred „mai presus“ de ambele tabere în luptă, se cred capabili să creeze o „a treia tabără“.

Această dorință, chiar dacă ar fi sinceră, rămîne o iluzie de democrat mic-burghez care nici acum, după 70 de ani de la 1848, n-a învățat adevărul elementar că în mediul capitalist nu e posibilă decît sau dictatura burgheziei, sau dictatura proletariatului, că este exclusă o a treia cale. Martovii & Co. vor muri, probabil, cu această iluzie. Treaba lor. Noi însă trebuie să ținem minte că, în practică, oscilările unor asemenea indivizi, azi spre Denikin, mâine spre bolșevici, sînt inevitabile. Și astăzi trebuie să îndeplinim sarcina zilei de *azi*.

Noi trebuie să punem problema deschis: Ce e mai bine? Să prindem și să punem la popreală, iar uneori chiar să împușcăm sute de trădători cașeți, fără partid, menșevici sau eseri care „iau atitudine“ (unii cu arma în mîna, alții organizînd comploturi, alții făcînd agitație împotriva mobilizării, ca tipografii sau feroviarii menșevici etc.) *împo-*

triva Puterii sovietice, *adică pentru Denikin*, sau să lăsăm ca lucrurile să ajungă pînă acolo încît Kolceak și Denikin să poată stîlci în bătăi, să poată masacra și împușca zeci de mii de muncitori și țărani? Alegerea nu e grea.

Așa și numai așa se pune chestiunea.

Cine n-a înțeles acest lucru pînă acum, cine e în stare să se văicărească de „nedreptatea“ unei asemenea soluționări a problemei este un om iremediabil pierdut pentru noi, care nu merită decît deriziunea și oprobriul public.

MOBILIZAREA ÎNTREGII POPULAȚII PENTRU NEVOILE RĂZBOIULUI

Republica sovietică este o cetate asediată de capitalul mondial. Dreptul de a beneficia de refugiul pe care-l oferă ea împotriva terorii dezlănțuite de Kolceak și, în general, dreptul de a locui pe teritoriul ei nu-l putem recunoaște decît acelor care participă în mod activ la război și care ne ajută prin toate mijloacele. De aici decurge dreptul și datoria noastră de a mobiliza întreaga populație pentru nevoile războiului, fie pentru serviciul militar propriu-zis, fie pentru serviciul auxiliar în timp de război.

Înfăptuirea integrală a acestei sarcini reclamă o organizare ideală. Și deoarece organizația noastră de stat este foarte departe de a fi perfectă (ceea ce nu trebuie să ne mire cîtuși de puțin dacă ținem seama de faptul că e tîrnără, nouă și se dezvoltă în condiții excepțional de grele), ar fi un arhidăunător utopism organizatoric să te apuci să realizezi imediat în acest domeniu, în proporții mari, ceva deplin sau fie și numai ceva foarte amplu.

Parțial însă putem face mult ca să ne apropiem de ideal în acest domeniu, și în această privință „inițiativa“ activiștilor noștri de partid, a lucrătorilor din aparatul nostru de stat e departe, foarte departe de a fi suficientă.

Aici e de ajuns să punem această problemă și să atragem atenția tovarășilor asupra ei. Nu e nevoie să dăm indicații sau sugestii concrete.

Remarcăm doar că democraților mic-burghezi celor mai apropiați de Puterea sovietică, care, după cum e obiceiul,

Își zic socialiști, de pildă unora dintre menșevicii „de stînga“ etc., le place foarte mult să blameze metoda „barbară“, după părerea lor, a luării de ostatici.

N-au decît să blameze, dar fără asta nu se poate duce război și, în caz de agravare a primejdiei, folosirea acestui mijloc trebuie să fie în toate sensurile extinsă și să devină mai frecventă. Adesea putem vedea cum tipografiile menșevici sau galbeni, de pildă : feroviarilor din rîndul „administrativilor“ sau al speculanților clandestini, chiburii, partea avută a populației de la orașe (și sate) și alte asemenea elemente manifestă în problema apărării împotriva lui Kolceak și Denikin o nepăsare cu adevărat criminală și revoltător de insolentă, care se învecinează cu sabotajul. Trebuie întocmite liste de asemenea grupuri (sau să obligăm aceste elemente să întocmească ele însele grupuri cu răspundere solidară) și să le punem nu numai să sape tranșee, cum se face uneori, ci să le și obligăm să dea Armatei Roșii un ajutor material cît mai variat și mai multilateral.

Ogoarele ostașilor Armatei Roșii vor fi mai bine luate, aprovizionarea acestora din urmă cu alimente, tutun și alte obiecte necesare va fi mai bine organizată, primejdia pieirii a mii și mii de muncitori și țărani din cauza vreunui complot etc. va fi considerabil micșorată dacă vom folosi această metodă mai larg, mai variat și cu mai multă pricepere.

„MUNCĂ ÎN SPIRIT REVOLUȚIONAR“

Rezumînd cele spuse mai sus, ajungem la următoarea concluzie simplă : tuturor comuniștilor, tuturor muncitorilor și țăranilor conștienți, tuturor celor care vor să împiedice victoria lui Kolceak și a lui Denikin li se cere să desfășoare imediat — și în lunile următoare — o activitate neobișnuit de energică, li se cere „să muncească în spirit revoluționar“.

Dacă feroviarilor flămînzi, oboșiți și istoviți din Moscova, muncitori calificați și necalificați, au putut iniția, în ve-

derea victoriei asupra lui Kolceak și pînă la victoria deplină asupra lui, „subotnice comuniste“, dacă au putut munci fără plată cîteva ore pe săptămîină, realizînd totodată o nemaivăzută productivitate a muncii, mult mai mare decît cea obișnuită, aceasta dovedește că se mai poate face foarte, foarte mult.

Și noi trebuie să facem acest foarte mult.

Atunci vom învinge.

C.C. al P.C. (bolșevic) din Rusia

„Izvestiia C.C. al P.C. (b)
din Rusia“ nr. 4 din 9 iulie 1919

*Se tipărește după textul
apărut în ziar, confruntat
cu un exemplar dactilografiat,
corectat de V. I. Lenin*

DESPRE STAT

PRELEGERE ȚINUTĂ LA UNIVERSITATEA „SVERDLOV”
11 IULIE 1919¹⁹

Tovarăși, potrivit planului stabilit de instituția dv. și comunicat mie, subiectul prelegerii noastre de astăzi este problema statului. Nu știu în ce măsură sînteți deja familiarizați cu această problemă. Dacă nu mă înșel, cursurile dv. au început de curînd și este pentru prima oară cînd aveți prilejul să abordați sistematic această problemă. Dacă așa stau lucrurile, se prea poate ca în prima prelegere să nu reușesc să înfățișez destul de limpede această problemă grea, să nu reușesc să mă fac îndeajuns de clar înțeles de mulți dintre auditori. Și dacă s-ar întîmpla să fie așa, vă rog să nu vă neliniștiți, căci problema statului este una dintre problemele cele mai complexe, cele mai dificile, și pe care savanții, autorii și filozofii burghezi au încurcat-o, poate, mai mult decît pe oricare alta. De aceea nimeni nu trebuie să-și închipuie că s-ar putea ajunge dintr-o dată, într-o convorbire scurtă, la o deplină elucidare a acestei probleme. E necesar ca după prima convorbire pe această temă să vă notați punctele neînțelese sau neclare, spre a putea reveni asupra lor încă și încă o dată, spre a le putea completa și clarifica ulterior atît prin lectură, cît și prin prelegeri și convorbiri. Sper că vom mai avea prilejul să ne întîlnim încă o dată, și atunci vom putea face un schimb de păreri asupra tuturor chestiunilor complementare și să vedem ce a rămas neclar. Sper, de asemenea, că în completarea convorbirilor și a prelegerilor veți consacra un anumit timp lecturii cel puțin a unora din principalele scrieri ale lui Marx și Engels.

Fără îndoială că în bibliografiile și în manualele care în biblioteca dv. stau la dispoziția cursanților școlii pregătitoare de cadre sovietice și de partid veți găsi aceste scrieri principale. Și deși s-ar putea ca pe unii să-i sperie la început greutatea textului, trebuie să vă previn totuși că asta nu trebuie să vă îngrijoreze, căci ceea ce a rămas neînțeles la prima lectură va fi înțeles la recitirea respectivei lucrări sau când veți aborda ulterior problema sub un alt aspect, căci, repet, problema este atât de complexă, iar savanții și autorii burghezi au încurcat-o în asemenea hal, încât oricine dorește s-o aprofundeze cu toată seriozitatea și să-și însușească temeinic toate datele ei trebuie s-o reia de mai multe ori, să revină mereu asupra ei și s-o studieze sub diferite aspecte, spre a-și forma o idee clară și precisă despre stat. Și vă va fi cu atât mai ușor să reveniți asupra acestei probleme, cu cât este o problemă atât de fundamentală, atât de esențială a întregii politici, încât nu numai în aceste vremuri furtunoase, revoluționare prin care trecem în momentul de față, ci și în vremurile cele mai pașnice vă veți lovi în fiecare zi, în orice ziar, în legătură cu orice chestiune economică sau politică de problema : ce este statul, în ce constă esența lui, rolul lui și care este atitudinea față de stat a partidului nostru, partidul comunist, care luptă pentru doborârea capitalismului ; în fiecare zi veți avea cele mai diferite prilejuri să reveniți asupra acestei probleme. Esențialul este ca, în urma lecturilor dv., a convorbirilor și a prelegerilor despre stat pe care le veți asculta, să învățați să abordați în mod independent această problemă, deoarece o veți întâlni cu cele mai diferite prilejuri, în fiecare chestiune neînsemnată, în cele mai neașteptate îmbinări, în discuțiile și controversele cu adversarii. Numai atunci când veți fi învățat să vă descurcați singuri în această problemă vă veți putea considera destul de fermi în convingerile dv. și le veți putea susține destul de reușit în fața oricui și oricând.

După aceste sumare observații trec acum la fondul problemei : ce este statul, cum a apărut el și care trebuie să fie, în esență, atitudinea față de stat a partidului clasei muncitoare — partidul comunist —, care luptă pentru doborârea completă a capitalismului.

După cum am mai spus, cu greu s-ar putea găsi o problemă pe care reprezentanții științei, filozofiei, dreptului, economiei politice și publicisticii burgheze s-o fi încurcat — cu bună-știință sau fără să-și dea seama — în halul în care au încurcat problema statului. Pînă în ziua de azi această problemă este frecvent confundată cu problemele religioase, și de multe ori nu numai reprezentanții doctri- nelor religioase (din partea cărora e firesc să te aștepti la așa ceva), ci și oameni care se consideră liberi de prejudecăți religioase confundă problema specială a statului cu proble- mele religiei și încearcă să construiască o teorie — adesea destul de complicată, cu o tratare și fundamentare ideo- logică filozofică — în sensul că statul este ceva divin, supranatural, că este o forță prin care a trăit și trăiește omenirea și care dă sau are de dat oamenilor ceva care nu vine de la om, ci îi este dat din afară, — că este o forță de origine divină. Și trebuie spus că această teorie este atît de strîns legată de interesele claselor exploata- toare — moșierii și capitaliștii —, servește în așa măsură interesele lor, a pătruns atît de adînc în toate deprinde- rile, în toate concepțiile, în toată știința domnilor repre- zentanți ai burgheziei, încît rămășițele ei se întîlnesc la fiecare pas, inclusiv în concepția despre stat a menșevicilor și a eserilor, care contestă plini de indignare afirmația că sînt prizonierii unor prejudecăți religioase; ei sînt con- vinși că pot privi lucid problema statului. Și dacă această problemă se prezintă azi atît de confuză și de complicată, e pentru că atinge interesele claselor dominante într-o măsură mai mare decît oricare alta (exceptînd doar ba- zele științei economice). Teoria statului servește pentru a justifica privilegiile sociale, existența exploatării, existența capitalismului și iată de ce ar fi extrem de greșit să ne așteptăm la imparțialitate în această problemă, să ne în- chipuim că oamenii cu pretenții de științificitate ar putea să reprezinte aici un punct de vedere pur științific. Cînd vă veți familiariza cu această problemă și o veți pătrunde îndeajuns, veți vedea întotdeauna în problema statului, în învățătura despre stat, în teoria statului, lupta dintre diferite clase, luptă care se reflectă sau își găsește expres-

sia în lupta dintre concepțiile asupra statului, în aprecierea rolului și importanței statului.

Pentru a aborda în chip cât mai științific această problemă, trebuie să aruncăm o privire istorică, fie și fugitivă, asupra apariției și dezvoltării statului. În domeniul științelor sociale, metoda cea mai sigură și absolut necesară pentru a putea aborda în mod just o problemă dată, fără a te pierde într-un noian de amănunte sau în enorma diversitate a părerilor ce se înfruntă — lucrul cel mai important pe care trebuie să-l ai în vedere dacă vrei să abordezi din punct de vedere științific o problemă dată — este să nu uiți conexiunea istorică fundamentală, să privești fiecare problemă din punctul de vedere al modului în care a apărut în istorie un fenomen dat, al etapelor principale pe care acesta le-a parcurs în dezvoltarea lui și, prin prisma acestei dezvoltări, să vezi ce a devenit acest fenomen în prezent.

Sper că în legătură cu problema statului veți studia lucrarea lui Engels „Originea familiei, a proprietății private și a statului“. Este una dintre lucrările fundamentale ale socialismului contemporan, în care se poate da crezare fiecărei fraze, siguri fiind că nici o frază nu este spusă la întâmplare, ci scrisă pe temeiul unui vast material istoric și politic. Desigur că nu toate părțile acestei lucrări sînt deopotrivă de accesibile și ușor de înțeles; unele dintre ele presupun un cititor care posedă anumite cunoștințe de istorie și economie. Repet însă: nu trebuie să vă îngrijorați dacă la prima lectură nu veți înțelege conținutul acestei lucrări. Asta nu se întâmplă aproape niciodată. Dar reîntorcîndu-vă la această lucrare mai târziu, cînd vi se va trezi interesul pentru ea, veți ajunge s-o înțelegeți în cea mai mare parte, dacă nu chiar în întregime. Am ținut să amintesc de această carte, pentru că ea abordează just problema în sensul arătat aici. Ea începe printr-un studiu istoric în care se arată cum a apărut statul.

Pentru a aborda în mod just această problemă, ca și oricare alta, de pildă aceea a apariției capitalismului, sau a exploatării omului de către om, sau problema socialismului, cum a apărut socialismul, ce condiții i-au dat

naștere, pentru a putea aborda în mod temeinic orice problemă de acest fel, trebuie neapărat să aruncăm o privire asupra întregii ei evoluții în decursul istoriei. În această problemă trebuie să avem în vedere înainte de toate că statul n-a existat dintotdeauna. A fost o vreme când n-au existat de loc state. (Statul apare acolo unde și atunci când apare împărțirea societății în clase, când apar exploatarea și exploatați.)

Înainte de apariția primei forme de exploatare a omului de către om, a primei forme de împărțire în clase — stăpîni de sclavi și sclavi —, a existat familia patriarhală, sau, cum e denumită uneori, *clanul* (neamul, ginta, când oamenii trăiau în ginți); în modul de viață al multor popoare primitive au rămas urme destul de precise ale acestor timpuri primitive, și dacă veți lua orice lucrare privitoare la civilizația primitivă, veți găsi întotdeauna descrieri, indicații și reminiscențe, mai mult sau mai puțin precise, care arată că a fost o vreme, mai mult sau mai puțin asemănătoare cu comunismul primitiv, când societatea nu era împărțită în stăpîni de sclavi și sclavi. Pe atunci n-a existat statul, n-a existat un aparat special pentru folosirea sistematică a violenței și pentru a supune oamenii prin violență. Acest aparat este tocmai ceea ce se numește stat.

În societatea primitivă, când oamenii trăiau în ginți mici, aflîndu-se încă pe treptele cele mai de jos ale dezvoltării, într-o stare apropiată de cea a sălbăticiiei, într-o epocă de care omenirea civilizată de astăzi este despărțită prin cîteva milenii, — pe vremea aceea nu se văd încă semne de existență a statului. Vedem domnia obiceiurilor, vedem autoritatea, respectul, puterea de care se bucurau căpeteniile ginților, vedem că de această putere se bucurau uneori femeile — situația lor de atunci era cu totul alta decît cea de azi, când femeia e lipsită de drepturi și opri-mată —, dar nu vedem nicăieri o *categorie* specială de oameni care să se separe de ceilalți pentru a-i guverna și care în interesul, în vederea acestei guvernări să dispună în mod sistematic și permanent de un anumit aparat de constrîngere, de un aparat de violență, cum sînt în prezent — o știți cu toții — detașamentele militare înarmate,

închisorile și celelalte mijloace de a supune prin violență voința altora, adică ceea ce constituie esența statului.

Dacă lăsăm la o parte așa-numitele doctrine religioase, teoriile subtile, eșafodajele filozofice și variatele opinii formulate de oameni de știință burghezi, și căutăm adevărata esență a lucrurilor, vedem că statul se reduce tocmai la un asemenea aparat de guvernare, desprins de societatea umană. Când apare un grup special de oameni a căror îndeletnicire exclusivă este aceea de a governa și care, pentru a governa, au nevoie de un aparat special de constrângere — de închisori, de detașamente speciale de oameni, de armată etc. — spre a supune prin violență voința altora, atunci apare statul.

A fost însă o vreme când statul n-a existat, când legăturile dintre oameni, societatea însăși, disciplina, rânduiala muncii se mențineau prin puterea obișnuinței, a tradițiilor, prin autoritatea sau respectul de care se bucurau șefii ginții sau femeile, care pe atunci aveau adesea o situație nu numai egală cu a bărbaților, ci de multe ori chiar una mai înaltă, și când nu exista o categorie specială de oameni specializați în materie de guvernare. Istoria ne arată că statul, ca aparat special de constrângere a oamenilor, a apărut numai acolo unde și atunci când a apărut împărțirea societății în clase, adică împărțirea ei în grupuri de oameni dintre care unii își pot însuși în mod permanent munca altora, unii îi exploatează pe alții.

Această împărțire în clase a societății în decursul istoriei trebuie să ne stea mereu clar în față, ca un fapt fundamental. Dezvoltarea tuturor societăților omenești de-a lungul mileniilor ne arată în toate țările, fără excepție, caracterul legic general al acestei dezvoltări, regularitatea și consecutivitatea ei, astfel încât la început avem societatea fără clase, străvechea societate patriarhală, primitivă, în care n-au existat aristocrați; apoi societatea bazată pe sclavie, societatea sclavagistă. Prin acest stadiu a trecut întreaga Europă civilizată de astăzi, unde acum 2 000 de ani sclavia a fost pe deplin dominantă. Prin el au trecut, în imensa lor majoritate, și popoarele din celelalte continente. La popoarele mai puțin dezvoltate persistă și astăzi vestigiile ale sclaviei, iar în

Africa, de pildă, veți găsi și în zilele noastre instituția sclaviei. Stăpîni de sclavi și sclavi — iată prima mare împărțire în clase. Primul grup stăpînea nu numai toate mijloacele de producție — pămîntul, uneltele, oricît de rudimentare, de primitive ar fi fost ele pe atunci —, el avea în proprietatea sa și oameni. Cei care alcătuiau acest grup se numeau stăpîni de sclavi, iar cei care munceau, care prestau muncă în folosul altora se numeau sclavi.

Acestei forme i-a urmat în istorie o altă formă — iobăgia. În marea majoritate a țărilor, sclavia, în dezvoltarea sa, s-a transformat în iobăgie. Principala împărțire a societății este aici împărțirea în moșieri feudali și țărani iobagi. Forma relațiilor dintre oameni se schimbă. Pentru stăpînul de sclavi sclavul era proprietatea sa, iar legea consfințează acest punct de vedere, considerîndu-l pe sclav ca pe un lucru aflat în posesiunea deplină a stăpînului său. În ceea ce-l privește pe țăranul iobag s-a menținut asupra sa de clasă, dependența de moșierul feudal, dar acesta nu-l avea în proprietatea sa pe țăran, ca pe un lucru al său; el avea dreptul numai la munca acestuia și dreptul de a-l constrînge să presteze anumite servituți. În practică însă, după cum știți cu toții, iobăgia, mai ales în Rusia — unde s-a menținut mai mult ca oriunde și a luat forme dintre cele mai brutale —, nu se deosebea prin nimic de sclavie.

Apoi, în societatea feudală, pe măsură ce se dezvoltă comerțul și se forma piața mondială, pe măsură ce se dezvoltă circulația banilor, a început să apară o nouă clasă — clasa capitaliștilor. Marfa, schimbul de mărfuri, apariția puterii banului au generat puterea capitalului. În cursul secolului al XVIII-lea — sau, mai exact, începînd de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea — și în cursul secolului al XIX-lea au avut loc revoluții în toată lumea. Feudalismul a fost desființat în toate țările Europei occidentale. În Rusia acest lucru s-a întîmplat mai tîrziu ca oriunde. În 1861 a avut loc și în Rusia o răsturnare, a cărei consecință a fost înlocuirea unei forme a societății printr-o altă formă, înlocuirea feudalismului prin capitalism, în care s-a menținut împărțirea în clase, s-au

menținut diferite vestigii și rămășițe ale iobăgiei, dar în esență împărțirea în clase a luat o altă formă.

Posesorii de capital, proprietarii de pământ, proprietarii de fabrici și uzine au format și formează în toate statele capitaliste o infimă minoritate a populației, minoritate care dispune neîngrădit de întreaga muncă a poporului și, prin urmare, ține sub călcâiul său, asupra și exploatează întreaga masă de oameni ai muncii, în majoritatea lor proletari, muncitori salariați, care își dobândesc în procesul de producție mijloacele de existență exclusiv prin vânzarea brațelor lor de muncă, a forței lor de muncă. Țăranii, răzlețiți și oprimați încă din timpul iobăgiei, s-au transformat, o dată cu trecerea la capitalism, parte (majoritatea) în proletari, parte (minoritatea) în țărani înstăriți, care angajau ei înșiși muncitori și formau burghezia sătească.

Acest fapt fundamental — trecerea societății de la formele primitive de sclavie la iobăgie și, în sfârșit, la capitalism — trebuie să-l aveți mereu în vedere, deoarece numai ținându-l minte, numai încadrând în această schemă fundamentală toate doctrinele politice, veți avea posibilitatea să le apreciați în mod just și să vă dați seama la ce se referă ele, căci fiecare din aceste mari perioade ale istoriei omenirii — perioada sclavagistă, perioada feudală și cea capitalistă — îmbrățișează secole și milenii și prezintă o atât de mare diversitate de forme politice, doctrine și concepții politice, revoluții, încât pentru a te putea descurca în această extraordinară împesțire și mare diversitate — îndeosebi când e vorba de doctrinele politice, filozofice etc. ale oamenilor de știință și oamenilor politici burghezi — este neapărat necesar să urmezi cu strictețe firul călăuzitor al acestei împărțiri a societății în clase, al schimbării formelor dominației de clasă, și să examinezi din acest punct de vedere toate problemele sociale: economice, politice, spirituale, religioase etc.

Dacă veți privi statul din punctul de vedere al acestei împărțiri fundamentale, veți vedea că atâta timp cât societatea n-a fost împărțită în clase, după cum am mai spus, n-a existat nici statul. Pe măsură însă ce apare și se consolidează împărțirea societății în clase, pe măsură

ce apare societatea împărțită în clase, apare și se consolidează și statul. În istoria omenirii găsim zeci și sute de țări care au trecut sau trec în prezent prin sclavagism, feudalism și capitalism. În fiecare din ele, cu toate enormele schimbări istorice prin care au trecut, cu toate peripecțiile politice și cu toate revoluțiile care au fost legate de această dezvoltare a omenirii, de trecerea de la sclavagism, prin feudalism, la capitalism și la actuala luptă mondială împotriva capitalismului, veți constata întotdeauna apariția statului. Statul a fost întotdeauna un aparat distinct, desprins de societate și compus dintr-un grup de oameni care se îndeletnicesc numai, sau aproape numai, sau mai ales cu guvernarea. Oamenii se împart în guvernați și în specialiști în materie de guvernare, care se situează deasupra societății și se numesc guvernanți, reprezentanți ai statului. Acest aparat, acest grup de oameni care îi guvernează pe ceilalți își asigură întotdeauna un anumit aparat de constrângere, de forță fizică, indiferent dacă această violență exercitată asupra oamenilor își găsește expresia în bîta omului primitiv sau, în epoca sclaviei, într-un tip de armă mai perfecționat, sau în arma de foc, apărută în evul mediu, sau, în sfîrșit, în armamentul modern, care în secolul al XX-lea a ajuns să fie o adevărată minune a tehnicii, bazat fiind în întregime pe ultimele cuceriri ale tehnicii moderne. Metodele de exercitare a violenței au evoluat, dar existența statului a însemnat întotdeauna, în orice societate, existența unui grup de persoane care guvernează, comandă, domină și care, pentru a păstra puterea, dețin un aparat de constrângere fizică, un aparat de exercitare a violenței înzestrat cu armamentul corespunzător nivelului tehnicii din epoca respectivă. Și numai cînd examinăm cu atenție aceste fenomene generale, numai cînd ne punem întrebarea de ce n-a existat statul pe vremea cînd n-au existat clase, cînd n-au existat exploatatori și exploatați, și de ce a apărut el atunci cînd au apărut clasele, — numai atunci putem găsi un răspuns precis la întrebarea ce este statul și care este rolul lui.

Statul este o mașină pentru menținerea dominației unei clase asupra alteia. Cît timp în societate n-au existat clase, cît timp, înainte de epoca sclaviei, oamenii au muncit în condițiile primitive ale unei egalități mai mari și cînd productivitatea muncii era încă extrem de redusă, cît timp omul primitiv își procura cu greu mijloacele necesare unei existențe extrem de primitive, n-a apărut și nici nu putea să apară un grup aparte de oameni care să aibă funcția specială de a governa și care să domine tot restul societății. Numai atunci cînd apare prima formă a împărțirii societății în clase, cînd apare sclavia, cînd o anumită clasă de oameni, concentrîndu-și activitatea asupra extrem de primitivelor forme de muncă agricolă, ajunge să producă un oarecare surplus, care nu e absolut necesar pentru existența extrem de mizeră a sclavului și care intră în mîna stăpînului de sclavi, cînd se consolidează în acest fel existența acestei clase de stăpîni de sclavi și tocmai în vederea consolidării ei, devine necesară apariția statului.

Și astfel a apărut statul sclavagist, un aparat care dădea stăpînilor de sclavi puterea, posibilitatea de a governa pe toți sclavii. Atît societatea cît și statul aveau pe atunci proporții mult mai mici decît în prezent. Ele dispuneau de un aparat de comunicație incomparabil mai slab; pe atunci nu existau actualele mijloace de comunicație. Munții, fluviile și mările constituiau obstacole incomparabil mai mari decît în prezent, și procesul de formare a statului se desfășura într-un cadru geografic mult mai restrîns. Aparatul de stat, slab din punct de vedere tehnic, deservea un stat care ființa între hotare relativ restrînse și a cărui sferă de acțiune era relativ îngustă. Dar era totuși un aparat care îi constrîngea pe sclavi să rămînă în sclavie, menținea o parte a societății sub călcîiul, sub asuprirea celeilalte. Fără un aparat permanent de constrîngere nu poți sili partea cea mai mare a societății să muncească în mod regulat pentru cealaltă. Cît timp n-au fost clase, n-a existat nici acest aparat. Cînd au apărut clasele, o dată cu accentuarea și consolidarea acestei împărțiri a apărut peste tot și întotdeauna și o instituție specială — statul. Formele de stat au fost extrem de variate. În epoca sclavagismului, în țările

cele mai avansate, mai culte și mai civilizate pentru vremurile de atunci, de exemplu în Grecia și în Roma antică, care se întemeiau în întregime pe sclavie, găsim deja variate forme de stat. Încă pe atunci apare deosebirea dintre monarhie și republică, dintre aristocrație și democrație. Monarhia înseamnă puterea unei singure persoane, republica înseamnă electivitatea puterii de stat ; aristocrația e puterea unei minorități relativ restrânse, democrația — puterea poporului (democrație, în traducere literală din limba greacă nu înseamnă altceva decât puterea poporului). Toate aceste deosebiri au apărut în epoca sclaviei, dar, indiferent de ele, indiferent dacă era monarhie, republică aristocratică sau republică democratică, statul din acea epocă a fost un stat sclavagist.

La orice curs de istorie antică, în prelegerile consacrate acestui subiect veți auzi de lupta dintre statele monarhice și cele republicane, dar esențialul este că sclavii nu erau considerați oameni ; nu numai cetățeni, dar nici măcar oameni nu erau considerați. Pentru legea romană sclavul nu era decât un lucru. Legea referitoare la omor — ca să nu mai vorbim de celelalte legi de ocrotire a persoanei umane — nu-i avea în vedere pe sclavi. Ea ocrotea numai pe stăpînii de sclavi, singurii cărora li se recunoștea calitatea de cetățeni cu drepturi depline. Dacă se instituia o monarhie, era o monarhie sclavagistă ; dacă se instituia o republică, ea era o republică sclavagistă. În ele se bucurau de toate drepturile numai stăpînii de sclavi, pe cîtă vreme sclavii erau în fața legii doar lucruri, și nu numai că erau îngăduite orice acte de violență împotriva lor, dar nici chiar uciderea sclavului nu era considerată crimă. Republicile sclavagiste se deosebeau prin organizarea lor internă : existau republici aristocratice și republici democratice. În republicile aristocratice participau la alegeri un mic număr de privilegiați, în cele democratice participa toată lumea, adică toți stăpînii de sclavi, toți — în afară de sclavi. Acest fapt esențial nu trebuie scăpat din vedere, deoarece el elucidează cel mai bine problema statului și arată clar în ce constă esența lui.

Statul este o mașină de asuprire a unei clase de către alta, o mașină cu ajutorul căreia o clasă ține în frâu clasele

ce-i sînt subordonate. Această mașină poate avea felurite forme. Statul sclavagist poate fi o monarhie, o republică aristocratică sau chiar o republică democratică. În realitate, formele de guvernămînt au fost extrem de variate, dar fondul rămînea același ; sclavii nu aveau nici un fel de drepturi, rămînînd o clasă asuprită și nefiind considerați oameni. Același lucru îl vedem și în statul feudal. .

Schimbarea formei de exploatare a transformat statul sclavagist în stat feudal. Această transformare a avut o mare însemnătate. În societatea sclavagistă, sclavul era lipsit de orice drepturi ; el nu era considerat om. În societatea feudală, țăranul era legat de pămînt. Trăsătura caracteristică principală a iobăgiei este că țăranul (și țărăniile formau atunci majoritatea, populația orășenească fiind numericeste foarte slabă) era considerat legat de pămînt, de unde vine însăși noțiunea de iobăgie *. Țăranul putea să lucreze pentru sine un anumit număr de zile pe lotul pe care i-l dădea moșierul ; în celelalte zile țăranul iobag lucra pentru boier. Esența societății împărțite în clase rămăsese neschimbată : societatea era bazată pe exploatarea de clasă. Numai moșierii se bucurau de drepturi depline ; țărăniile erau lipsite de drepturi. Practic, situația lor se deosebea foarte puțin de cea a sclavilor în statul sclavagist. Pentru eliberarea lor însă, pentru eliberarea țărănilor se deschidea acum o cale mai largă, întrucît țăranul iobag nu era considerat proprietate directă a moșierului. El își putea întreprinde o parte din timp lucrînd pe lotul lui de pămînt, putea, ca să zicem așa, să-și aparțină într-o oarecare măsură lui însuși, iar feudalismul, dată fiind posibilitatea mai largă de dezvoltare a schimbului, a legăturilor comerciale, se descompunea tot mai mult și în aceeași măsură se lărgeau tot mai mult posibilitățile pentru eliberarea țărănilor. Societatea feudală a fost întotdeauna mai complexă decît societatea sclavagistă. Ea a avut puternice elemente de dezvoltare a comerțului, a industriei, ceea ce ducea încă pe atunci la capitalism. În evul mediu a predominat iobăgia. Și aici au existat variate forme de stat, și aici avem atît monarhia cît și republica, deși cu caracter mult mai slab

* În limba rusă — „krepostnoe pravo“ ; „krepostnoe“ vine de la „prikrepiți“, care în cazul de față înseamnă a lega. — *Nota trad.*

pronunțat, dar întotdeauna se considera că singurii dominanți sînt moșierii feudali. Țăranii iobagi erau cu de-săvîrșire excluși de la orice drepturi politice.

Atît în societatea sclavagistă cît și în societatea feudală, dominația unei mici minorități asupra imensei majorități a oamenilor nu este posibilă fără constrîngere. Întreaga istorie este un șir neîntrerupt de încercări ale claselor asuprite de a scutura jugul asupririi. Istoria sclaviei cunoaște războaie de eliberare din cătușele sclaviei, războaie care au durat decenii de-a rîndul. În treacăt fie zis, adoptînd acum denumirea de „spartachiști“, comuniștii din Germania — singurul partid german care luptă realmente împotriva jugului capitalist — au avut în vedere faptul că Spartacus a fost unul dintre cei mai de seamă eroi ai uneia dintre cele mai mari răscoale ale sclavilor, care a avut loc cu vreo două mii de ani în urmă. Ani în șir, atotputernicul — pe cît se părea — Imperiu roman, în întregime întemeiat pe sclavie, s-a cutremurat sub loviturile acestei uriașe răscoale a sclavilor, care se înarmaseră și se adunaseră sub conducerea lui Spartacus, formînd o armată de mari proporții. În cele din urmă au fost înfrinți, prinși și groaznic torturați de stăpînii de sclavi. De aceste războaie civile e plină întreaga istorie a societății împărțite în clase. Am amintit aici cel mai mare dintre aceste războaie civile din epoca sclaviei. Întreaga epocă a feudalismului este și ea un șir neîntrerupt de răscoale țărănești. În Germania, de pildă, în evul mediu lupta de clasă dintre moșieri și țăranii iobagi a atins mari proporții, transformîndu-se într-un război civil al țăranilor împotriva moșierilor. Cu toții cunoașteți și în Rusia exemple asemănătoare de repetate răscoale ale țăranilor împotriva moșierilor feudali.

Pentru a-și putea menține dominația, pentru a-și putea păstra puterea, moșierul trebuia să aibă un aparat care să reunească sub stăpînirea sa un mare număr de oameni, să-i supună unor anumite legi, norme, toate aceste legi reducîndu-se în fond la una singură, aceea de a asigura puterea moșierului asupra țăranului iobag. Un asemenea aparat a fost statul feudal, care în Rusia, de pildă, sau în țările asiatice cu totul înapoiate, în care pînă în ziua de azi mai domnesc rînduielile feudale, a avut forme diferite,

a fost sau republican, sau monarhic. În statul monarhic se recunoștea puterea unei singure persoane; în cel republican era admisă, într-o măsură mai mare sau mai mică, participarea unor reprezentanți aleși de moșieri — aceasta în societatea feudală. Societatea feudală se prezenta în așa fel împărțită în clase, încît imensa majoritate — țărăimea iobagă — se afla în totală dependență față de o infimă minoritate — moșierii, care stăpîneau pămîntul.

Dezvoltarea comerțului, dezvoltarea schimbului de mărfuri, a dus la formarea unei clase noi — clasa capitaliștilor. Capitalul a apărut la sfîrșitul evului mediu, cînd, după descoperirea Americii, comerțul mondial luase o mare dezvoltare, cînd cantitatea metalelor prețioase crescuse, cînd argintul și aurul deveniseră instrumente de schimb, cînd circulația monetară crease posibilitatea ca unii să concentreze în mîinile lor bogății imense. Argintul și aurul erau considerate ca bogăție în lumea întregă. Începea să scadă forța economică a clasei moșierilor și să se dezvolte forța unei clase noi, clasa reprezentanților capitalului. Transformarea societății se producea în așa fel încît toți cetățenii să devină — ca să zicem așa — egali, să dispară vechea împărțire în stăpîni de sclavi și sclavi, iar toți să fie considerați egali în fața legii, indiferent ce capital posedă fiecare din ei, dacă posedă pămînt în proprietate privată sau e sărac lipit pămîntului și nu posedă decît brațele de muncă; toți sînt egali în fața legii. Legea ocrotește deopotrivă pe toți, ocrotește proprietatea în mîinile celor care o dețin, împotriva oricăror atentate din partea masei, care, neavînd proprietate, neavînd nimic altceva decît brațele de muncă, sărăcește treptat, se ruinează și se transformă în proletari. Aceasta este societatea capitalistă.

Nu am posibilitatea să mă ocup amănunțit de această chestiune. Veți mai avea prilejul să reveniți asupra ei atunci cînd veți studia programul partidului; atunci se va face caracterizarea societății capitaliste. Această societate s-a ridicat împotriva feudalismului, împotriva vechii iobăgii, arborînd lozinca libertății. Dar aceasta era o libertate pentru cei care aveau proprietate. Și atunci cînd iobăgia a fost desființată — ceea ce s-a întîmplat la sfîrșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului

al XIX-lea, iar în Rusia mai târziu decît în alte țări, în 1861 —, în locul statului feudal a apărut statul capitalist, care afișează lozinca libertății întregului popor, se pretinde a fi exponentul voinței întregului popor, contestă că e un stat de clasă. Între socialiști, care luptă pentru libertatea întregului popor, și statul capitalist se desfășoară o luptă, care a dus acum la crearea Republicii Sovietice Socialiste și care cuprinde lumea întreagă.

Pentru a putea înțelege lupta începută împotriva capitalului mondial, pentru a putea înțelege esența statului capitalist, trebuie să ținem minte că lupta statului capitalist împotriva celui feudal s-a desfășurat sub lozinca libertății. Desființarea iobăgiei însemna pentru reprezentanții statului capitalist întronarea libertății, și aceasta le era de folos în măsura în care, prin desființarea iobăgiei, țăraniii căpătau posibilitatea să stăpînească în deplină proprietate pămîntul pe care-l dobîndiseră prin răs-cumpărare sau, în parte, prin plata dijmei — pe stat asta nu-l interesa: el ocrotea proprietatea, indiferent de proveniența ei, deoarece el, statul, se baza pe proprietatea privată. În toate statele civilizate moderne, țăraniii s-au transformat în proprietari privați. Statul ocrotea proprietatea privată și acolo unde moșierul ceda țăranului o parte din pămînt: statul îl despăgubea pe moșier prin răs-cumpărare, prin vînzare pe bani. Statul părea să declare că va păstra neștirbită proprietatea privată și îi acorda tot sprijinul și ocrotirea sa. Statul recunoștea această proprietate fiecărui negustor, industriaș și fabricant. Și această societate, bazată pe proprietatea privată, pe puterea capitalului, pe subordonarea deplină a tuturor muncitorilor și a maselor muncitoare ale țărănimii, care nu posedă nimic, această societate declara că domnia ei se bazează pe libertate. Luptînd împotriva iobăgiei, ea a declarat liberă proprietatea, mîndrindu-se mai ales cu aceea că statul ar fi încetat să mai fie un stat de clasă.

În realitate însă, statul a continuat să fie, ca și înainte, o mașină care-i ajută pe capitaliști să țină în frîu țărănimea săracă și clasa muncitoare, dar în aparență era liber. El introduce votul universal și declară prin glasul adeptilor, propovăduitorilor, savanților și filozofilor săi

că nu e stat de clasă. Chiar și acum, când împotriva lui a început lupta Republicilor sovietice socialiste, ei ne acuză că violăm libertatea, că statul nostru e clădit pe constrângere, pe reprimarea unora de către alții, în timp ce statul lor e un stat al întregului popor, un stat democratic. Acum, la începutul revoluției socialiste în lumea întreagă, și tocmai în momentul victoriei revoluției în unele țări, când lupta împotriva capitalului mondial a devenit deosebit de înverșunată, acum problema statului a căpătat cea mai mare însemnătate și a devenit, se poate spune, cea mai nevrologică dintre probleme, focarul tuturor problemelor politice și al tuturor controverselor politice din zilele noastre.

Orice partid am lua — în Rusia sau în orice altă țară mai civilizată —, aproape toate controversele, divergențele și opiniile politice se învârtesc acum în jurul noțiunii de stat. Este oare statul într-o țară capitalistă, într-o republică democratică — în special într-o republică ca Elveția sau America —, în cele mai libere republici democratice, este el oare expresia voinței poporului, expresia unei hotărâri a întregului popor, expresia voinței naționale etc., sau este o mașină destinată să ajute capitaliștilor din aceste țări să-și păstreze puterea asupra clasei muncitoare și asupra țărănimii? Aceasta este problema fundamentală în jurul căreia se învârtesc astăzi controversele politice în toată lumea. Ce se spune despre bolșevism? Presa burgheză ocărăște pe bolșevici. Nu veți găsi ziar care să nu repete acuzația curentă adusă bolșevicilor — acuzația că încalcă democrația. Dacă menșevicii și eserii noștri, în simplitatea lor (și poate nu numai în simplitatea lor, care s-ar putea să fie una dintr-acelea despre care se spune că e mai rea decât hoția), își închipuie că ei sînt descoperitorii și inventatorii acuzației aduse bolșevicilor că au încălcat libertatea și democrația, ei se înșală în modul cel mai ridicol. Printre marile ziare din țările cele mai bogate, care cheltuiesc zeci de milioane pentru difuzarea lor și care propagă, în zeci de milioane de exemplare, minciunile burgheze și politica imperialistă, nu veți găsi în prezent unul care să nu repete aceste principale argumente și acu-

zații ce se aduc împotriva bolșevismului : că America, Anglia și Elveția sînt state avansate, bazate pe democrație, pe cînd republica bolșevică este un stat de tîlhari, care nu cunoaște libertatea, că bolșevicii au încălcat principiul democrației și nu s-au dat în lături să dizolve Adunarea constituantă. Aceste teribile acuzații împotriva bolșevicilor sînt repetate în lumea întregă. Ele ne duc direct la întrebarea : ce este statul ? Pentru a putea înțelege fondul acestor acuzații, pentru a putea sesiza sensul lor real și adopta față de ele o poziție bine fundamentată, pentru a le putea aprecia nu din auzite, ci pe baza unei păreri proprii, temeinic fundamentate, trebuie să ne dăm clar seama ce este statul. Aici avem de-a face cu tot felul de state capitaliste și cu toate teoriile elaborate în apărarea lor în perioada dinainte de război. Pentru a aborda just rezolvarea acestei probleme trebuie să examinăm în mod critic toate aceste teorii și concepții.

De un mare ajutor în studierea acestei probleme vă va fi, după cum am mai spus, lucrarea lui Engels „Originea familiei, a proprietății private și a statului“. În această lucrare se spune că orice stat în care există proprietate privată asupra pămîntului și a mijloacelor de producție, în care domnește capitalul, oricît de democratic ar fi acest stat, el este un stat capitalist, este în mîna capitaliștilor o mașină menită să țină în frîu clasa muncitoare și țărănimea săracă. Iar votul universal, Adunarea constituantă, parlamentul — toate acestea nu sînt decît o formă, un fel de poliță, care nu schimbă cu nimic esența lucrurilor.

Forma de dominație a statului poate să difere : într-un fel își manifestă capitalul forța acolo unde există cutare formă și într-alt fel acolo unde există altă formă, dar în fond puterea rămîne în mîinile capitalului, indiferent dacă e vorba de vot cenșitar sau de un alt fel de vot, dacă e vorba de o republică democratică sau de o altă formă de guvernămînt ; ba chiar cu cît o republică este mai democratică, cu atît mai brutală, mai cinică este dominația capitalismului. Statele Unite ale Americii de Nord sînt una dintre cele mai democratice republici din lume, dar nicăieri puterea capitalului, puterea unui pumn de miliardari asupra întregii societăți nu se manifestă cu atîta brutalitate,

cu metode de corupție atît de fățișe ca în această țară (cine a fost acolo după 1905 și-a putut face, desigur, o idee despre această stare de lucruri). Din moment ce există, capitalul domină întreaga societate, și nici o republică democratică, nici un fel de drept de vot nu schimbă esența lucrurilor.

În comparație cu orînduirea feudală, republica democratică și votul universal au însemnat un progres enorm: ele au dat proletariatului posibilitatea de a atinge gradul de unire, de coeziune pe care-l are astăzi, de a forma acele cohorte strîns închegate, disciplinate, care duc lupta sistematică împotriva capitalului. Nimic asemănător nu a existat nici pe departe la țăranul iobag, fără să mai vorbim de sclavi. Sclavii, după cum știm, se revoltau, se răsculau, dezlănțuiau războaie civile, dar n-au fost niciodată în stare să alcătuiască o majoritate conștientă, să creeze partide care să conducă lupta, ei n-au fost niciodată în stare să înțeleagă clar ce scop urmăresc, și chiar și în cele mai revoluționare momente ale istoriei au fost întotdeauna simpli pionieri în mâinile claselor dominante. Republica burgheză, parlamentul, votul universal — toate acestea reprezintă un mare progres din punctul de vedere al dezvoltării istorice universale a societății. Omenirea evolua spre capitalism, și numai capitalismul, datorită culturii orașului, a dat asupritei clase proletare posibilitatea de a deveni conștientă de ea însăși și de a crea acea mișcare muncitorească mondială, de a forma în toată lumea acele milioane de muncitori organizați în partide, de a făuri acele partide socialiste care conduc în mod conștient lupta maselor. Fără parlamentarism, fără drept de vot, această dezvoltare a clasei muncitoare n-ar fi fost posibilă. Iată de ce toate acestea au căpătat o importanță atît de mare în ochii celor mai largi mase de oameni. Iată de ce cotitura pare atît de anevoioasă. Minciuna burgheză că statul este liber și că e merit să apere interesele tuturor este susținută și propagată nu numai de ipocriții conștienți, de savanți și de popi, ci și de mase de oameni care repetă cît se poate de sincer vechile prejudecăți și nu pot înțelege trecerea de la societatea veche, capitalistă, la socialism. Nu numai oamenii aflați în directă dependență față de burghezie, nu

numai oamenii asupriți de capital sau corupți de el (în slujba capitalului se află tot felul de învățați, artiști, popi etc.), ci și oameni pur și simplu stăpâniți de prejudecățile libertății burgheze, — toți aceștia în lumea întreagă s-au coalizat împotriva bolșevismului pentru faptul că, la întemeierea ei, Republica sovietică a respins această minciună burgheză și a declarat deschis: voi pretindeți că statul vostru e liber, dar în realitate, atâta timp cât există proprietate privată, statul vostru, fie el și republică democratică, nu este decît o mașină în mâinile capitaliștilor pentru reprimarea muncitorilor, și cu cît e mai liber statul, cu atît mai clar iese la iveală acest fapt. Un exemplu în această privință îl constituie Elveția în Europa și Statele Unite în America de Nord. Nicăieri capitalul nu-și exercită dominația într-un mod atît de cinic și de implacabil și nicăieri această dominație nu se manifestă atît de clar ca în aceste țări, cu toate că sînt republici democratice și cu tot decorul lor de fațadă, cu toată vorbăria despre democrația muncii, despre egalitatea tuturor cetățenilor. În realitate, în Elveția și în America domnește capitalul, și orice încercări ale muncitorilor de a obține o îmbunătățire cît de cît serioasă a situației lor sînt imediat întîmpinate cu război civil. Aceste țări au mai puțini soldați, mai puțină armată permanentă — în Elveția există miliție, și orice elvețian are acasă o armă, iar America pînă în ultimul timp n-a avut armată permanentă — și de aceea ori de cîte ori se produce o grevă, burghezia se înarmează, angajează mercenari și înăbușă greva; și nicăieri această reprimare a mișcării muncitorești nu se face cu atîta necruțătoare cruzime ca în Elveția și America și nicăieri influența capitalului în parlament nu se manifestă atît de puternic ca în aceste țări. Puterea capitalului e totul, bursa e totul, iar parlamentul, alegerile nu sînt decît marionete, păpuși... Cu trecerea timpului însă, muncitorilor li se deschid din ce în ce mai mult ochii, iar ideea de Putere sovietică devine tot mai răspîndită, mai ales după măcelul sîngeros prin care am trecut de curînd. Clasei muncitoare îi devine tot mai clară necesitatea unei lupte necruțătoare împotriva capitaliștilor.

Oricare ar fi formele pe care le-ar îmbrăca republica, fie chiar și cea mai democratică, dar, din moment ce este o republică burgheză, din moment ce în ea se menține proprietatea privată asupra pământului, asupra fabricilor și uzinelor, iar capitalul privat ține în robie salariată întreaga societate, adică din moment ce în ea nu se înfăptuiesc principiile proclamate de programul partidului nostru și de Constituția sovietică, acest stat este o mașină pentru asuprirea unora de către alții. Și această mașină noi o vom pune în mâinile clasei care trebuie să răstoarne puterea capitalului. Vom înlătura toate vechile prejudecăți care pretind că statul înseamnă egalitatea tuturor; asta e o minciună sfruntată: cât timp există exploatare, nu poate exista egalitate. Nu poate fi egalitate între moșier și muncitor, între flămînd și sătul. Mașina care se numește stat și în fața căreia oamenii se opresc cu superstițios respect, dînd crezare vechilor basme că ea ar întruchipa puterea întregului popor, — această mașină proletariatul o dă în lături, zicînd: e o minciună burgheză. Noi le-am smuls capitaliștilor această mașină, am luat-o pentru noi. Cu această mașină — sau bîtă — vom distruge orice exploatare și atunci cînd nu va mai rămîne pe lume nici o posibilitate de exploatare, cînd nu vor mai fi proprietari de pămînt și proprietari de fabrici, cînd nu va mai fi posibil ca unii să se îmbuibe, în timp ce alții flămînzesc, — numai atunci cînd acestea nu vor mai fi posibile, vom da această mașină la fier vechi. Atunci nu va mai exista stat, nu va mai exista exploatare. Iată punctul de vedere al partidului nostru comunist. Asupra acestei chestiuni sper să revenim — și nu o dată — în prelegerile următoare.

*Publicat pentru prima oară
la 18 ianuarie 1929
în ziarul „Pravda” nr. 15*

Se tipărește după textul stenogramei

EXPUNERE ASUPRA SITUAȚIEI INTERNE
ȘI EXTERNE A REPUBLICII PREZENTATĂ
LA CONFERINȚA ORGANIZAȚIEI MOSCOVA
A P.C. (b) DIN RUSIA
12 IULIE 1919²⁰

RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Antevorbitorul meu a arătat deja cît de greu ne este să admitem derogări de la sistemul politicii noastre de aprovizionare²¹. Asta nu înseamnă, desigur, altceva decît să cîrpești ca vai de lume o haină plină de găuri, în loc să-ți cumperi una nouă. Dar, procedînd astfel, procedăm just. Să ne amintim de anul trecut, cînd situația aprovizionării era mult mai proastă : pe atunci nu dispuneam de nici un fel de resurse alimentare. Faptul că a trebuit să admitem derogări de la principiile politicii noastre de aprovizionare a provocat și atunci o mare confuzie în rîndurile noastre. S-a crezut că micile concesiі vor atrage după sine concesiі mari, ceea ce va face imposibilă revenirea la o politică socialistă. Dar n-a fost așa. Oricît de grea a fost situația, am reușit să-i facem față. Speranțele dușmanilor noștri nu s-au îndeplinit.

Acum situația este mult mai bună decît anul trecut : avem azi resurse alimentare la care anul trecut nici nu puteam visa. Pe atunci teritoriul ocupat de inamic era mult mai mare. Acum am repurtat victorii mari în est, unde se prevede o recoltă neobișnuit de bogată. În afară de aceasta, avem azi experiență. Și asta-i principalul. Pe baza acestei experiențe afirmăm cu mai multă certitudine că vom birui greutățile care ne stau în cale. Iulie este luna cea mai grea nu numai din punctul de vedere al aprovizionării, ci și în sensul că contrarevoluția își ridică mai insolent capul.

Adevărul însă este că și valul contrarevoluției dinăuntrul țării a fost mai puternic anul trecut decît acum. Activitatea eserilor de stînga atinsese pe atunci punctul culminant. Trecerea lor bruscă de la sprijinire în vorbe la luptă armată a fost pentru noi o adevărată surpriză. Greutățile erau imense. Momentul fusese foarte bine ales. Eserii voiau să exploateze starea de spirit a cetățeanului de rînd, exasperat de foame. Tot pe atunci fusesem trădați de Muraviev pe front. Răscoala eserilor de stînga a fost foarte repede lichidată, dar în provincie au fost totuși timp de cîteva zile oscilări grave.

Acum, datorită experienței dobîndite în ultimul an, s-a statornicit la noi o atitudine mai justă față de partidele mic-burgeze. Aventura lui Mahno și cea a lui Grigoriev, oscilările menșevicilor și ale eserilor ne-au arătat că influența lor asupra maselor muncitorești și țărănești e doar aparentă. În realitate, așa-zisa lor forță nu e decît un bluf. De aceea, cînd ni se vorbește de recentul consiliu al partidului eserilor de dreapta²², la care Cernov a declarat: „Dacă nu acum și nu noi, cine să-i răstoarne pe bolșevici?” — răspundem: „Nu ne speriem noi cu una cu două“. Ne mirăm doar că nu li se urăște să facă mereu aceleași greșeli. Timp de doi ani am asistat la prăbușirea totală a tuturor iluziilor cu privire la „democrație în general“, și totuși fiecare dintre grupurile lor se consideră dator să facă în felul lui aceeași experiență. Desfășurarea revoluției ne arată că greșelile lor se repetă, și această repetare ne aduce calamități fără număr. În răsărit țărani i-au sprijinit atît pe eseri cît și pe menșevici, pentru că ei, țărani, nu voiau război și în același timp simțeau că bolșevicii reprezintă o putere de stat fermă, care le va cere să participe la război. Drept urmare a apărut Kolceak, care le-a adus nenumărate suferințe. Acum, în retragere, el distruge totul în calea sa — țara e cu desăvîrșire pustiită, suferințele ei sînt fără margini, mult mai mari decît cele pe care le îndurăm noi. E nevoie de toată ipocrizia publiciștilor burgezi pentru ca în fața acestor fapte să vorbești de atrocitățile bolșevicilor.

În experiența cu Kolceak, eserii și menșevicii au străbătut din nou, ca și în experiența cu Kerenski, același

drum politic sîngeros care i-a readus la vechiul punct de plecare și a învederat falimentul total al ideii de coaliție.

Acum masele s-au îndepărtat de ei, și sîntem în Siberia martorii unei răscoale la care participă nu numai muncitori și țărani, ci chiar și chiaburi și intelectuali. Asistăm la eșecul total al aventurii lui Kolceak. Probabil că pentru a deschide ochii maselor inconștiente este necesar ca fiecare greșeală a lor să se repete. Văzînd din experiență că orice coaliție duce la reacțiune, masele trec de partea noastră, frînte și istovite, dar călite și luminate de experiență. Același lucru se poate spune despre toți imperialiștii. Ei prelungesc războiul, agravează starea de istovire, dar prin aceasta nu fac decît să întărească în mase conștiința necesității revoluției. Oricît de greu ar fi acest an, el ne este totuși folositor prin aceea că nu numai vîrfurile, ci și masele largi, inclusiv țărani din cele mai îndepărtate județe și regiuni periferice au dobîndit o experiență care-i determină să ajungă la aceleași concluzii la care am ajuns și noi. Aceasta ne imprimă fermitate și ne dă certitudinea victoriei. Fără Kolceak, țăranul siberian n-ar fi ajuns într-un singur an la convingerea că are nevoie de puterea noastră, de puterea muncitorească. Numai experiența amară a acestui an l-a convins de acest lucru.

Se prea poate ca nici pînă la capătul vieții lor publicității menșevici și socialiști-revoluționari să nu înțeleagă nimic din revoluția noastră și multă vreme încă să mai repete, ca niște papagali, că puterea lor ar fi fost cea mai bună din lume — o putere fără război civil, cu adevărat socialistă și cu adevărat democratică — dacă n-ar fi fost Kolceak și bolșevicii; dar asta n-are nici o importanță, asemenea oameni ciudați și îndărătnici au fost în toate revoluțiile. Important este că masele care i-au urmat îi părăsesc acum. Este un fapt necontestabil că masele țărănimii au trecut de partea bolșevicilor. Cea mai bună dovadă în acest sens este ceea ce s-a întîmplat în Siberia. Țăranii nu vor uita prin cîte au trecut sub stăpînirea lui Kolceak. Cu cît sînt mai grele încercările, cu atît mai temeinic se însușesc învățămintele propagate de bolșevici.

Pe Frontul de est reputăm în prezent victorii mari, care ne permit să nădăjduim că în câteva săptămîni vom termina cu Kolceak. În sud s-a produs un reviriment pe front și, ceea ce este mai important, o schimbare radicală în starea de spirit a țăranilor din zona frontului. Și nu trebuie să uităm că e vorba aici de țărani bogați; în sud mijlocașii seamănă a chiaburi. Dar este fapt cert că în starea lor de spirit s-a produs o schimbare radicală în favoarea noastră; mărturie în această privință stau atît reîntoarcerea dezertorilor cît și rezistența armată pe care o opunem. Muncitorii, care trăiesc la orașe, unde viața pulsează din plin, își însușesc ideile noastre mai curînd din ședințe, cuvîntări și ziare. Țăranul nu poate așa; pe el îl convinge numai experiența vieții. În vorbe, țăranii din sud erau gata să-i blesteme pe bolșevici, dar cînd s-a apropiat Denikin, care țipa că vine să restaureze democrația (căci nu numai menșevicii și eserii se erijează în campioni ai democrației — în ziarul lui Denikin întîlnești în fiecare rînd acest cuvînt), țăranii au pornit la luptă împotriva lui, dîndu-și seama foarte repede, din experiență, că sub paravanul vorbelor frumoase se ascund biciul și jaful. Calamitățile și devastările din zona Frontului de sud duc la același rezultat ca și în est; ele ne aduc cuceriri mai trainice. Noi n-am uitat nici un moment greutățile prin care trecem, n-am uitat că e nevoie de un efort suprem și de mobilizarea forțelor noastre, dar spunem că rezultatul va fi o victorie mai trainică. Experiența acestui an a arătat maselor că acum este posibilă și necesară numai o singură putere: puterea muncitorească-țăărănească a bolșevicilor. Iată ce ne dă dreptul să afirmăm cu certitudine că acesta este ultimul iulie greu.

O succintă privire asupra situației internaționale nu face decît să ne întărească convingerea că victoria va fi a noastră.

În toate statele dușmane nouă cresc forțele care ne sînt prietene. În statele mici, de pildă, în țări ca Finlanda, Letonia, Polonia, România, toate încercările de a coaliza marea și mica burghezie în vederea luptei împotriva noastră s-au soldat printr-un eșec, și nici o altă putere decît aceea care există la noi nu va fi cu putință acolo.

În statele mari vedem același lucru. În Germania, de pildă, îndată după semnarea tratatului de pace de la Versailles a început o puternică mișcare revoluționară. Spectrul Antantei a fost înlăturat, și, cu toate sacrificiile suportate de proletariat, muncitorul se redresează. În acest an Germania a trăit, într-o formă întrucîtva diferită, aceeași experiență ca și noi, ca și Siberia — experiență care duce la revoluția comunistă. Dar Antanta, învingătorii? Ei spun că victoria i-a pus în afară de orice primejdie; dar n-au apucat bine să semneze tratatul de pace și s-a văzut clar că, semnîndu-l, ei și-au semnat propria lor sentință. Se intensifică mișcarea maselor împotriva lor. Iată de ce, ținînd seama de toate încercările prin care am trecut, de toată experiența acestui an, afirmăm cu certitudine că vom învinge greutățile, că acesta este ultimul iulie greu și că în iulie viitor vom întîmpina victoria Republicii sovietice internaționale, — și această victorie va fi deplină și definitivă.

„Pravda” nr. 154 din 16 iulie 1919

Se tipărește după textul
apărut în ziar

DESPRE SARCINILE INTERNAȚIONALEI A III-A

(RAMSAY MACDONALD DESPRE INTERNAȚIONALĂ A III-A)

În nr. 5 475 din 14 aprilie 1919 al ziarului social-șovin francez „L'Humanité”²³ a apărut un articol de fond semnat de Ramsay MacDonald, cunoscutul lider al așa-numitului „Partid laburist independent”²⁴ britanic, în realitate partid oportunist, întotdeauna dependent de burghezie. Acest articol e atât de tipic pentru poziția aceluia *curent* care în mod obișnuit e denumit „centru” și pe care l-a numit astfel primul Congres, de la Moscova, al Internaționalei Comuniste²⁵, încât îl vom reproduce în *întregime* împreună cu nota introductivă a redacției ziarului „L'Humanité” :

INTERNAȚIONALĂ A III-A

Prietenul nostru Ramsay MacDonald a fost pînă la război liderul recunoscut al Partidului laburist în Camera comunelor. Ca socialist convins și ca om de convingeri, el a socotit că e de datoria lui să condamne războiul imperialist, în opoziție cu cei care l-au salutat ca pe un război pentru triumful ideii de drept. De aceea, după 4 august el s-a retras din conducerea „Partidului laburist” (Labour Party) și, împreună cu tovarășii lui din „Independent” („Partidul laburist independent”), împreună cu Keir Hardie, pe care l-am admirat cu toții, nu s-a sfiit să declare război războiului.

Pentru aceasta a fost nevoie de o mare doză de eroism, de eroism cotidian.

Prin exemplul său personal, MacDonald a demonstrat că curajul, cum a spus Jaurès, „constă în a nu te pleca în fața legii minciunii triumfătoare și a nu te face ecoul aplauzelor celor proști și al hui-duielilor celor fanatici”.

În alegerile „din ordin” * care au avut loc la sfârșitul lunii noiembrie, MacDonalld a fost înfrînt de Lloyd George. Putem fi liniștiți : MacDonalld își va lua revanșa, și chiar foarte curînd.

Apariția tendințelor separatiste în politica națională și internațională a socialismului a fost o nenorocire pentru întreaga mișcare socialistă.

Nu e, desigur, nimic rău în faptul că în sînul socialismului există nuanțe de păreri și deosebiri de metode. Socialismul nostru se află încă în stadiul experimentării.

Principiile fundamentale ale socialismului sînt statornicite, dar modul cel mai bun de aplicare a lor, combinațiile de natură să aducă triumful revoluției, modul de organizare a statului socialist, — toate acestea sînt probleme care mai au a fi discutate și în privința cărorora nu s-a spus încă ultimul cuvînt. Numai printr-un studiu aprofundat al tuturor acestor probleme putem ajunge mai aproape de adevăr.

Extremele se pot ciocni între ele, și această luptă poate să contribuie la consolidarea concepțiilor socialiste ; răul însă începe atunci cînd fiecare vede în adversarul său un trădător, un credincios care și-a pierdut harul și în fața căruia trebuie închise porțile raiului, adică ale partidului.

Cînd socialității ajung să fie stăpîniți de un spirit dogmatic asemănător aceluia care pe vremuri aștîțase în creștinism războiul civil întru slăvirea lui dumnezeu și nimicirea diavolului, burghezia poate să doarmă liniștită, căci perioada dominației ei nu s-a încheiat încă, oricît de mari ar fi succesele locale și internaționale obținute de socialism.

Din nefericire, în momentul de față mișcarea noastră întîmpină în calea ei un nou obstacol. La Moscova a fost întemeiată o nouă Internațională.

Personal, regret profund crearea ei, căci în prezent Internaționala socialistă oferă suficient cîmp liber tuturor nuanțelor gîndirii socialiste și, cu toate divergențele de ordin teoretic și practic pe care le-a provocat în sînul ei bolșevismul, nu vād de ce aripa ei stîngă trebuie să se separe de centru și să formeze un grup de sine stătător.

În primul rînd, nu trebuie să uităm că încă n-am depășit perioada de naștere a revoluției. Formele de guvernămînt izvorîte din zgduirile politice și sociale provocate de război n-au fost încă încercate și nu pot fi considerate ca definitiv statornicite.

Mătura nouă mătură foarte bine la început, dar nu se poate prezice cu certitudine cum va mătura ea la sfârșit.

Rusia nu e Ungaria, Ungaria nu e Franța și Franța nu e Anglia ; de aceea, cine scindează Internaționala călăuzindu-se după experiența unei singure națiuni dă dovadă de o criminală mărginire spirituală.

* În traducere literală — „alegerile-kaki” : așa au fost ele denumite de către soldați, căroră li se ordonase să voteze pe candidații guvernului (nota redacției revistei „Internaționala Comunistă”. — *Nota red.*).

Ce valorează în realitate experiența Rusiei? Cine va răspunde la această întrebare? Guvernele aliate se tem să ne dea posibilitatea de a ne informa pe deplin. Sînt însă două lucruri pe care le știm.

Știm, în primul rînd, că actualul guvern rus nu a înfăptuit revoluția după un plan întocmit în prealabil. Ea s-a desfășurat în strînsă conexiune cu mersul evenimentelor. Începînd lupta împotriva lui Kerenski, Lenin a cerut convocarea Adunării constituante. Evenimentele l-au determinat să dizolve această Adunare. Cînd în Rusia a izbucnit revoluția socialistă, nimeni n-a bănuit că Sovietele vor ocupa în guvern locul pe care aveau să-l ocupe.

Pe urmă Lenin a procedat foarte just căuțînd să-i convingă pe unguri să nu copieze orbește exemplul Rusiei, ci să lase revoluția ungară să se dezvolte nestingherit, potrivit propriului ei spirit.

Dezvoltarea și oscilările experiențelor la care asistăm nu trebuiau în nici un caz să provoace o sciziune în rîndurile Internaționalei.

Toate guvernele socialiste au nevoie de ajutorul și de sfaturile Internaționalei. Internaționala trebuie să urmărească cu un ochi atent și critic experiențele lor.

Am auzit de curînd de la un prieten care l-a văzut nu de mult pe Lenin că nimeni nu critică atît de liber guvernul sovietic ca Lenin însuși.

*
* *
*

Dacă tulburările și revoluțiile de după război nu justifică sciziunea, atunci poate că ea își găsește o justificare în poziția pe care unele fracțiuni socialiste au adoptat-o în timpul războiului? Mărturisesc deschis că acest motiv poate să pară mai plauzibil. Dar chiar dacă exista realmente vreun motiv pentru o sciziune în rîndurile Internaționalei, în orice caz la Conferința de la Moscova această problemă a fost cît se poate de nefericit pusă.

Impărtășesc și eu părerea că dezbaterile care au avut loc la Conferința de la Berna în problema responsabilității pentru declanșarea războiului *n-au fost decît o concesie făcută opiniei publice a cercurilor nesocialiste.*

La Conferința de la Berna nu numai că nu a fost posibil să se adopte în această problemă o hotărîre care să aibă o oarecare valoare istorică (deși ea putea să aibă o oarecare valoare politică), dar însăși problema nu a fost pusă așa cum trebuie.

Condamnarea majorității germane (condamnare pe care ea a meritat-o pe deplin și la care m-am alăturat fără rezerve) nu putea să constituie o expunere a cauzelor războiului.

Dezbaterile de la Berna nu au fost însoțite de o examinare fățișă a poziției pe care au adoptat-o față de război ceilalți socialiști.

Ele nu au dat nici o formulă de conduită obligatorie pentru socialiști în timp de război. Tot ce spusese Internaționala pînă atunci era că, într-un război cu caracter de apărare națională, **socialiștii** trebuie să se alătore celorlalte partide.

Pe cine să condamnăm deci în asemenea condiții ?

Unii dintre noi știau că aceste hotărâri ale Internaționalei erau lipsite de semnificație și nu puteau servi ca îndreptar în activitatea practică.

Noi știam că acest război trebuie să se încheie cu o victorie imperialistă și, nefiind nici pacifiști, nici antipacifiști în sensul obișnuit al cuvîntului, am aderat la o politică care, după părerea noastră, era singura compatibilă cu internaționalismul. *Internaționala însă* nu ne-a prescris niciodată o asemenea linie de conduită.

Iată de ce în momentul izbucnirii războiului Internaționala a dat faliment. Ea și-a pierdut autoritatea și nu a adoptat nici o hotărâre pe baza căreia să fim azi în drept să condamnăm pe cei care au îndeplinit cinstit rezoluțiile congreselor internaționale.

De aceea, în momentul de față trebuie să adoptăm următorul punct de vedere : în loc să ne lăsăm scindați de ceea ce a fost în trecut, să creăm o Internațională cu adevărat activă, care să ajute mișcarea socialistă în perioada de revoluție și de construcție în care am intrat.

Trebuie să restabilim principiile noastre socialiste. Trebuie să elaborăm principii trainice care să stea la baza conduitei internaționale a socialiștilor.

Dacă se va dovedi însă că principiile noastre diferă esențialmente, dacă nu ne vom putea înțelege în problema libertății și a democrației, dacă se va constata că avem vederi diametral opuse asupra condițiilor în care proletariatul poate să ia în mâinile sale puterea, dacă, în sfîrșit, se va constata că războiul a infectat cu bacilul imperialismului unele secții ale Internaționalei, atunci s-ar putea să se producă o sciziune.

Eu nu cred însă să se ajungă la o asemenea nenorocire.

De aceea regret profund manifestul de la Moscova, document cel puțin prematur și, fără îndoială, inutil ; sper că tovarășii mei francezi, care în ultimii patru ani nefaști au avut de îndurat atîtea calomnii și năpaste, nu vor ceda unei clipe de nerăbdare și, în ceea ce-i privește, nu vor contribui la ruperea solidarității internaționale.

Altminteri copiii lor ar trebui să restabilească această solidaritate dacă proletariatului îi este dat să conducă vreodată lumea.

J. Ramsay MacDonald

După cum poate vedea cititorul, autorul acestui articol se străduiește să demonstreze că sciziunea nu era inevitabilă. În realitate însă, din felul *cum* argumentează Ramsay MacDonald, acest tipic reprezentant al Internaționalei a II-a și demn tovarăș de luptă al lui Scheidemann și Kautsky, al lui Vandervelde și Branting etc. etc., reiese tocmai inevitabilitatea sciziunii.

Articolul lui Ramsay MacDonald este o adevărată mostră de fraze netede, stereotipe, bine ticluite, în aparență

socialiste, care în toate țările capitaliste avansate servesc de multă vreme la camuflarea politicii burgheze în rîndurile mișcării muncitorești.

I

Vom începe cu ceva mai puțin important, dar deosebit de caracteristic. Autorul, asemenea lui Kautsky (în broșura lui „Dictatura proletariatului“), repetă minciuna burgheză cum că în Rusia nimeni nu ar fi prevăzut dinainte rolul Sovietelor, că eu și bolșevicii am fi început lupta împotriva lui Kerenski numai pentru Adunarea constituantă.

E o minciună burgheză. În realitate, încă la 4 aprilie 1917, chiar în ziua sosirii mele la Petrograd, am formulat o serie de „teze“ în care am cerut o republică *sovietică*, și nu una *burghezo-parlamentară* *. Am formulat de multe ori această revendicare pe vremea lui Kerenski, atît în presă cît și în adunări. Partidul bolșevic a proclamat-o solemn și oficial în hotărîrile conferinței lui din 29 aprilie 1917²⁶. A nu cunoaște acest lucru înseamnă *a nu voi* să cunoști adevărul despre revoluția socialistă din Rusia. A nu voi să înțelegi că republica burghezo-parlamentară cu Adunare constituantă reprezintă un pas înainte în comparație cu aceeași republică *fără* Adunare constituantă, în timp ce republica *sovietică* reprezintă doi pași înainte în comparație cu ea, înseamnă a închide ochii asupra deosebirii dintre burghezie și proletariat.

Cineva care se intitulează socialist și care, după doi ani de la punerea acestei probleme în Rusia, după un an și jumătate de la victoria revoluției sovietice în Rusia, nu vede această deosebire este un om care se îndărătnicește să rămînă întru totul prizonierul „opinie publice a cercurilor nesocialiste“, *adică* al ideilor și politicii burgheziei.

A te despărți de asemenea oameni este ceva necesar și inevitabil, căci revoluția socialistă nu poate fi în-

* Vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 31, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 109—110, 117.

făptuită mână în mână cu cei care țin partea burgheziei.

Și dacă oameni ca Ramsay MacDonald, Kautsky etc. nu au vrut nici măcar să-și dea osteneala de a învinge infima „greutate” pe care ar fi constituit-o pentru acești „conducători” lectura *documentelor* care reflectă atitudinea bolșevicilor față de Puterea sovietică și care atestă că această problemă a fost pusă atât înainte cât și după 25 octombrie (7 noiembrie) 1917, — n-ar fi oare ridicol să ne așteptăm ca acești oameni să dea dovadă de hotărârea și de capacitatea de a învinge greutățile incomparabil mai mari ale luptei reale pentru revoluția socialistă ?

Mai rău ca orice surd e acela care nu vrea să audă.

II

Să trecem la cel de-al doilea neadevăr (din nenumăratele neadevăruri care umplu tot articolul lui Ramsay MacDonald, căci articolul acesta conține mai multe neadevăruri decât cuvinte), poate cel mai grav dintre toate.

J. R. MacDonald afirmă că înainte de războiul din 1914—1918 Internaționala ar fi spus numai că, „Într-un război cu caracter de apărare națională, socialiștii trebuie să se alăture celorlalte partide”.

Aceasta este o flagrantă, o monstruoasă denaturare a adevărului.

Toată lumea știe că Manifestul de la Basel din 1912²⁷ a fost adoptat în unanimitate de către toți socialiștii și că, dintre toate documentele Internaționalei, e singurul care se referă tocmai la războiul dintre grupurile englez și german de rechini imperialiști care în 1912 se pregătea în văzul tuturor și care în 1914 a izbucnit efectiv. Tocmai despre acest război s-au spus în Manifestul de la Basel trei lucruri pe care MacDonald le trece sub tăcere acum, comițând astfel o gravă crimă împotriva socialismului și dovedind că despărțirea de oameni de teapa lui MacDonald este de neînlăturat, deoarece ei servesc în realitate interesele burgheziei, și nu ale proletariatului.

Aceste trei lucruri sînt următoarele :

războiul care amenință nu poate fi justificat cîtuși de puțin prin interesele libertății naționale ;

din partea muncitorilor ar fi o crimă să tragă unii în alții în acest război ;

războiul duce la revoluție proletară.

Iată cele trei adevăruri fundamentale, principale pe care MacDonald le „uită“ (deși le-a scris înainte de război), și prin aceasta el se situează *în fapt* de partea burgheziei, împotriva proletariatului, și dovedește că sciziunea e de neînlăturat.

Internaționala Comunistă nu va accepta unitatea cu partide care nu vor să recunoască acest adevăr și nu sînt în stare să-și dovedească prin *fapte* voința, hotărîrea și capacitatea de a promova în conștiința maselor aceste adevăruri.

Pacea de la Versailles a arătat pînă și proștilor și orbilor, pînă și mulțimii de miopi că Antanta a fost și rămîne un tîlhar imperialist tot atît de mîrșav și de sîngeros ca și Germania. Acest lucru puteau să nu-l vadă numai fățarnicii și mincinoșii care promovează cu bună știință politica burgheză în mișcarea muncitorească, slujitorii și agenții direcți ai burgheziei (labour lieutenants of the capitalist class, vatafii clasei capitaliștilor în rîndurile muncitorimii, cum spun socialiștii americani) sau niște oameni care se află în așa măsură sub influența ideilor și a mentalității burgheze, încît numai în vorbe sînt socialiști, pe cînd în fapt nu sînt decît niște mic-burhezi, niște filistini, niște oameni care țin isonul capitaliștilor. Deosebirea dintre aceste două categorii prezintă un interes de ordin pur personal, adică pentru aprecierea lui X sau Y din rîndurile social-șoviniștilor din toate țările. Pentru omul politic însă, adică din punctul de vedere al relațiilor dintre grupuri de milioane de oameni, dintre clase, această deosebire este neesențială.

Socialiștii care în timpul războiului din 1914—1918 n-au înțeles că acesta este de ambele părți un război criminal, reacționar, prădalnic, imperialist, sînt social-șoviniști, adică socialiști în vorbe, șoviniști în fapte ; sînt doar în vorbe prieteni ai clasei muncitoare, dar în fapt

sînt lachei ai burgheziei naționale „proprii“, pe care o ajută să amăgească poporul, prezentînd ca război „național“, „de eliberare“, „de apărare“, „drept“ etc. recentul război dintre tîlharii imperialiști englezi și cei germani, care sînt *deopotrivă* de mîrșavi, venali, sîngeroși, criminali și reacționari.

Unitatea cu social-șoviniștii înseamnă trădarea revoluției, trădarea proletariatului, trădarea socialismului și trecerea de partea burgheziei, căci este o „unitate“ cu *burghezia națională* din „propria“ țară *împotriva* unității proletariatului revoluționar internațional, este unitatea *cu* *burghezia împotriva* proletariatului.

Războiul din 1914—1918 a demonstrat definitiv acest lucru. Cine nu l-a înțeles n-are decît să rămînă în Internaționala galbenă, de la Berna, a social-trădătorilor.

III

Cu naivitatea amuzantă a unui socialist „de salon“, care aruncă vorbe în vînt fără a-și da seama ce sens serios au, fără a se gîndi cîtuși de puțin că *vorbele obligă la fapte*, Ramsay MacDonald declară : la Berna s-a făcut „o concesie opiniei publice a cercurilor nesocialiste“.

Nimic mai adevărat ! Noi considerăm galbenă, trădătoare, perfidă întreaga Internațională de la Berna tocmai pentru că *întreaga* ei politică este „o *concesie*“ făcută burgheziei.

Ramsay MacDonald știe foarte bine că noi am întemeiat Internaționala a III-a și am rupt definitiv cu Internaționala a II-a tocmai pentru că ne-am convins că nu mai e nimic de făcut cu ea, că este incorigibilă, că nu e decît o slugă a imperialismului, promotoare a influenței burgheze, a minciunii burgheze și a pervertirii burgheze în mișcarea muncitorească. Și dacă Ramsay MacDonald vrea să vorbească despre Internaționala a III-a fără a atinge fondul chestiunii, ci ocolindu-l pe departe, debitînd fraze goale și vorbind despre altceva decît trebuie, aceasta este vina lui și o crimă din partea lui. Căci proletariatul are nevoie de adevăr, și pentru cauza lui nu e nimic mai dăunător decît minciuna plauzibilă, decentă, filistină.

Problema imperialismului și a *legăturii lui* cu oportunismul din mișcarea muncitorească, cu trădarea cauzei muncitorești de către liderii muncitorilor a fost pusă de mult, foarte de mult.

Timp de *patruzeci* de ani, din 1852 pînă în 1892, Marx și Engels au atras neîncetat atenția asupra *îmburghezirii* vîrfurilor clasei muncitoare din Anglia, ca urmare a particularităților economice ale acesteia din urmă (colonii; monopolul pe piața mondială etc.)²⁸. În deceniul al 8-lea al secolului trecut, Marx și-a atras ura — care îi făcea cinste — a mîrșavilor eroi ai orientării internaționale „berniene“ de atunci, ura oportuniștilor și a reformiștilor, pentru că a înfierat pe mulți conducători ai trade-unionurilor engleze ca pe niște oameni care s-au vîndut burgheziei sau se lasă plătiți de ea pentru serviciile pe care ei le aduc *acestei* clase *înăuntrul* mișcării muncitorești.

În timpul războiului anglo-bur, presa anglo-saxonă a pus deja destul de clar problema imperialismului ca cel mai nou (*și ultimul*) stadiu al capitalismului. Dacă nu mă înșală memoria, nimeni altul decît Ramsay MacDonald s-a retras atunci din „Societatea fabienilor“²⁹, acest prototip al Internaționalei „de la Berna“, această pepinieră și mostră de oportunism, pe care Engels a caracterizat-o cu genială claritate, pregnanță și veridicitate în corespondența sa cu Sorge³⁰. „Imperialism fabian“ era pe atunci o expresie curentă în literatura socialistă engleză.

Dacă Ramsay MacDonald a uitat aceste lucruri, cu atît mai rău pentru el.

„Imperialism fabian“ și „social-imperialism“ e unul și același lucru: socialism în vorbe, imperialism în fapte, *transformarea oportunismului în imperialism*. Acest fenomen a devenit acum, în timpul războiului din 1914—1918 și după el, un fapt *de ordin internațional*. În neînțelegerea lui constă marea miopie a Internaționalei galbene, „de la Berna“, și marea ei crimă. Oportunismul sau reformismul a trebuit să se transforme inevitabil în *imperialism socialist* sau social-șovinism ca fenomen de semnificație istorică universală, căci imperialismul a dus la desprinderea unui mănunchi de națiuni avansate și extrem de bogate care jefuiesc întreaga lume. Și prin aceasta a dat burgheziei

acestor țări posibilitatea de a corupe cu o parte din supra-profitul ei monopolist (imperialismul este capitalism monopolist) *vîrfurile clasei muncitoare* din aceste țări.

Inevitabilitatea economică a acestui fapt în condițiile imperialismului pot să n-o vadă numai oamenii de o ignoranță crasă sau fățarnicii care înșală pe muncitori, împunându-le capul cu *platitudini* despre capitalism și punînd astfel în umbră adevărul amar că *unul dintre curentele socialismului* a trecut, *în întregul său*, de partea burgheziei imperialiste.

Iar din acest fapt decurg două concluzii incontestabile :

Prima concluzie : Internaționala „de la Berna“ este în fapt, prin rolul ei istoric și politic real, independent de buna-credință și de dezideratele pioase ale unora sau altora dintre membrii săi, *o organizație de agenți ai imperialismului mondial* care acționează în sînul mișcării muncitorești, promovînd *în rîndurile ei* influența burgheză, ideile burgheze, minciunile burgheze și pervertirea burgheză.

În țările cu vechi tradiții democratice-parlamentare, burghezia și-a însușit de minune arta de a folosi nu numai violența, ci și înșelăciunea, corupția, măgulirea, pe care le-a dus la forme dintre cele mai rafinate. Nu degeaba și-au dobîndit faima „prînzurile“ pe care le dau „liderii muncitorești“ (adică vatafii burgheziei pentru înșelarea muncitorilor) din Anglia și despre care a vorbit încă Engels³¹. Un fapt de același ordin îl constituie amabilitatea „fermecătoare“ cu care domnul Clemenceau l-a primit pe social-trădătorul Merrheim, ca și amabilitatea cu care miniștrii Antantei îi primesc pe liderii Internaționalei de la Berna etc. etc. „Voi îi formați, iar noi îi vom cumpăra“ — a spus o deșteaptă capitalistă engleză domnului social-imperialist Hyndman, care în memoriile sale povestește cum aprecia această doamnă — care era mai perspicace decît toți liderii Internaționalei „de la Berna“ luați la un loc — „strădaniile“ intelectualilor socialiști de a forma lideri socialiști din rîndurile muncitorilor.

În timpul războiului, cînd Vandervelzii, Brantingii și toată această bandă de trădători organizau conferințe „internaționale“, ziarele burgheze franceze făceau la adresa

lor ironii caustice și foarte reușite: „Acești Vandervelzi au un fel de tic. Așa cum oamenii care suferă de acest beteșug nu pot spune două vorbe fără ca mușchii feței lor să facă o grimasă ciudată, la fel și Vandervelzii nu pot rosti un discurs politic fără a repeta papagalicește cuvintele internaționalism, socialism, solidaritatea internațională a muncitorilor, revoluția proletariatului etc. N-au decît să repete oricîte formule sacramentale vor, numai să ne ajute să ducem de nas pe muncitori și să ne aducă servicii nouă, capitaliștilor, în ducerea războiului imperialist și subjugarea muncitorilor“.

Burghezii englezi și francezi dau uneori dovadă de multă deșteptăciune și apreciază la justa lui valoare rolul slugarnic al Internaționalei „de la Berna“.

Martov scrie undeva: voi, bolșevicii, ponegriți Internaționala de la Berna, dar în rîndurile ei se află și prietenul „vostru“ Lorient.

Acesta este un argument de șarlatan. Căci toată lumea știe că Lorient luptă pentru Internaționala a III-a fățiș, cinstit, eroic. Cînd, în 1902, Zubatov a organizat la Moscova adunări muncitorești în scopul de a-i prosti pe muncitori cu al său „socialism polițienesc“, muncitorul Babușkin, — pe care-l cunoșteam din 1894, cînd făcuse parte din cercul meu muncitoresc de la Petersburg, — unul dintre cei mai buni și mai devotați muncitori „iskriști“, unul dintre cei mai buni și mai devotați conducători ai proletariatului revoluționar, care a fost împușcat de Rennenkampf în 1906, în Siberia, *frecventa adunările lui Zubatov* pentru a lupta împotriva zubatovismului și a-i smulge pe muncitori din ghearele lui. Babușkin a fost tot atît de puțin „zubatovist“, pe cît de puțin „bernian“ e Lorient.

IV

A doua concluzie: Internaționala a III-a, Comunistă, a fost întemeiată tocmai pentru a nu îngădui unor „socialiști“ să se limiteze la acea recunoaștere *verbală* a revoluției pe care în articolul său Ramsay MacDonald o ilustrează în chip atît de elocvent. Recunoașterea verbală

a revoluției, recunoaștere care în realitate camuflează o politică pe de-a-ntregul oportunistă, reformistă, naționalistă, mic-burgheză, a fost păcatul principal al Internaționalei a II-a, și împotriva acestui rău ducem un război pe viață și pe moarte.

Cînd se spune : Internaționala a II-a a murit, dînd un faliment rușinos, trebuie să știi să înțelegi ce înseamnă aceste cuvinte. Ele înseamnă : a dat faliment și a murit oportunismul, reformismul, socialismul mic-burghez. Căci Internaționala a II-a are un merit istoric, ea are la activul ei o cucerire *eiș ăei* (pentru totdeauna), la care nici un muncitor conștient nu va renunța vreodată, și anume : crearea de organizații muncitorești de masă — cooperatiste, sindicale și politice —, folosirea parlamentarismului burghez, ca și în genere a tuturor instituțiilor democrației burgheze etc.

Pentru a înfrînge efectiv oportunismul, care a dus la moartea rușinoasă a Internaționalei a II-a, pentru a ajuta efectiv revoluția, a cărei apropiere este nevoit s-o recunoască *pînă și* Ramsay MacDonald, este necesar :

în primul rînd, ca întreaga muncă de propagandă și agitație să fie desfășurată din punctul de vedere al revoluției, în opoziție cu reformele, explicînd în mod sistematic maselor această opoziție atît pe plan teoretic cît și pe plan practic, la fiecare pas al activității parlamentare, sindicale, cooperatiste etc. În nici o împrejurare (în afară de cazuri speciale, cu titlu de excepție) nu trebuie să se renunțe la folosirea parlamentarismului și a tuturor „libertăților” democrației burgheze, nu trebuie să se renunțe la reforme, care însă trebuie să fie considerate *numai* ca un *rezultat accesoriu* al luptei revoluționare de clasă a proletariatului. Nici unul dintre partidele Internaționalei „de la Berna” nu satisface această cerință. Nici unul dintre ele nu dă dovadă că ar înțelege cel puțin că în *întreaga* muncă de propagandă și agitație trebuie explicată *deosebirea* dintre reforme și revoluție, că atît partidul cît și masele trebuie educate *neîncetat în vederea revoluției*.

În al doilea rînd, trebuie îmbinată munca legală cu cea *ilegală*. Bolșevicii au spus-o întotdeauna și deosebit

de insistent în timpul războiului din 1914—1918. Eroii josnicului oportunism luau în rîs această idee, proslăvind, plini de mulțumire de sine, „legalitatea“, „democrația“, „libertatea“ din țările, republicile etc. vest-europene. Azi numai niște șarlatani patentati, care cu frazele lor îi înșală pe muncitori, mai pot contesta că bolșevicii au avut dreptate. Nu există țară în lume, chiar dacă e cea mai avansată și mai „liberă“ dintre republicile burgheze, în care să nu domnească teroarea burgheziei, să nu fie interzisă libertatea agitației pentru revoluția socialistă, libertatea propagandei și a muncii organizatorice în această direcție. Un partid care nici pînă astăzi nu a recunoscut că așa e sub dominația burgheziei și care nu duce o muncă *ilegală* sistematică și multilaterală, în pofida legilor burgheziei și ale parlamentelor burgheze, este un partid de trădători și de nemernici, care prin recunoașterea pur verbală a revoluției nu fac decît să înșele poporul. Locul unor astfel de partide este în Internaționala galbenă, „de la Berna“. În Internaționala Comunistă n-au ce căuta.

În al treilea rînd, trebuie dusă o luptă neîncetată și necruțătoare în scopul de a izgoni din mișcarea muncitorească pe acei lideri oportuniști care s-au manifestat ca atare înainte de război și mai cu seamă în timpul războiului, atît în sfera politicii, cît și, mai ales, în sindicate și în cooperative. Teoria „neutralității“ este un fals și josnic tertip care a ajutat burgheziei să ducă după sine masele în anii 1914—1918. Partidele care în vorbe se declară pentru revoluție, dar în fapt nu activează neîncetat pentru a asigura influența partidului revoluționar și numai a partidului revoluționar în toate organizațiile de masă de orice fel ale muncitorilor sînt partide de trădători.

În al patrulea rînd, este inadmisibilă atitudinea acelor care în vorbe condamnă imperialismul, dar în fapt nu duc o luptă revoluționară pentru eliberarea coloniilor (și a națiunilor dependente) de sub jugul *propriei* lor burghezii imperialiste. Aceasta este ipocrizie. Este politica unor agenți ai burgheziei în mișcarea muncitorească (labour lieutenants of the capitalist class). Partidul

englez, francez, olandez, belgian etc. care în vorbe se declară împotriva imperialismului, dar în fapt nu duc înăuntrul coloniilor „proprii“ o luptă revoluționară pentru răsturnarea „propriei“ lor burghezii, nu sprijină în mod sistematic activitatea revoluționară din colonii, care a și început pretutindeni, și nu trimite acolo arme și literatură pentru partidele revoluționare din colonii este un partid de nemernici și de trădători.

În al cincilea rînd, culmea ipocriziei o constituie următoarea tactică tipică pentru partidele Internaționalei „de la Berna“ : în vorbe recunosc revoluția și debitează în fața muncitorilor fraze pompoase pe tema recunoașterii revoluției, dar în fapt dau dovadă de o atitudine pur reformistă față de germentii, mlădițele și manifestările de creștere ale revoluției, față de feluritele acțiuni ale maseselor care înfrîng legile burgheze și depășesc cadrul oricărei legalități, de pildă : grevele de masă, demonstrațiile de stradă, protestele soldaților, mitingurile din armată, răspîndirea de manifeste în cazărmi și lagăre etc.

De veți întreba pe oricare erou al Internaționalei „de la Berna“ dacă partidul lui ducе o astfel de muncă sistematică, el vă va răspunde fie cu fraze evazive, menite să ascundă inexistența unei asemenea munci — că partidul său nu dispune de organizații și de un aparat pentru desfășurarea ei, că nu este în stare să ducă o astfel de muncă, — fie cu perorații împotriva „pucismului“, „anarhismului“ etc. Or, tocmai în aceasta constă trădarea clasei muncitoare de către Internaționala de la Berna, trecerea efectivă a acesteia din urmă în tabăra burgheziei.

Toți acești nemernici — liderii Internaționalei de la Berna — își strigă în gura mare „simpatia“ față de revoluție în general și față de revoluția rusă în special. Dar numai niște ipocriți sau prostănaci ar putea să nu înțeleagă că succesele deosebit de rapide ale revoluției din Rusia sînt legate de munca pe care partidul revoluționar a depus-o timp de ani îndelungați în direcția aci arătată, lucrînd sistematic la crearea unui aparat ilegal pentru conducerea demonstrațiilor și grevelor și pentru munca în rîndurile armatei, la studierea minuțioasă a metodelor,

la crearea unei literaturi ilegale care a generalizat rezultatele experienței și a educat întregul partid în spiritul ideii necesității revoluției, la formarea de conducători ai maselor pentru astfel de cazuri etc. etc.

V

Divergențele cele mai adânci, cele mai esențiale, care rezumă tot ce s-a spus mai sus și explică inevitabilitatea intransigenței luptei teoretice și practice-politice a proletariatului revoluționar împotriva Internaționalei „de la Berna”, sînt cele existente în problema transformării războiului imperialist în război civil și în cea a dictaturii proletariatului.

Că Internaționala de la Berna este captiva ideologiei burgheze se vede mai ales din faptul că, neînțelegînd (sau nevrînd să înțeleagă, sau prefăcîndu-se că nu înțelege) caracterul imperialist al războiului din 1914—1918, ea n-a înțeles nici inevitabilitatea transformării lui în război civil între proletariatul și burghezia tuturor țărilor înaintate.

Cînd, încă în noiembrie 1914, bolșevicii au arătat inevitabilitatea acestei transformări, filistinii din toate țările au răspuns cu stupide zeflemeli, și printre acești filistini se numărau toți liderii Internaționalei de la Berna. Acum transformarea războiului imperialist în război civil a devenit realitate într-o serie întreagă de țări — nu numai în Rusia, ci și în Finlanda, în Ungaria, în Germania și chiar în Elveția neutră, iar apropierea războiului civil se observă, se simte, devine palpabilă în toate țările înaintate, fără excepție.

A trece sub tăcere azi această problemă (cum face Ramsay MacDonald) sau *a ocoli* cu mieroase fraze împăciuitoare problema inevitabilității războiului civil (cum fac d-nii Kautsky & Co.) înseamnă pur și simplu a trăda proletariatul, a trece în fapt de partea burgheziei. Căci adevărații conducători politici ai burgheziei au înțeles de mult inevitabilitatea războiului civil și lucrează de zor, în mod chibzuit și sistematic, la pregătirea lui, la consolidarea pozițiilor lor în vederea acestui război.

Cu imensă energie, cu multă chibzuială și hotărîre, fără a se da în lături de la nici o crimă, condamnînd la foamă și la exterminare țări întregi, burghezia din lumea întreagă pregătește din rășputeri înăbușirea proletariatului în războiul civil ce se apropie. Iar eroii Internaționalei de la Berna, asemenea unor prostănaci sau unor popi ipocriți, sau unor profesori pedanți, repetă într-una vechiul, banalul și răsuflatul refren reformist! Nici că se poate spectacol mai dezgustător și mai respingător!

Domnii Kautsky și MacDonald continuă să sperie pe capitaliști cu revoluția, să amenințe burghezia cu războiul civil, pentru a obține din partea ei concesiuni, consimțămîntul de a păși pe calea reformelor. La aceasta se reduce toată maculatura, toată filozofia, toată politica întregii Internaționale de la Berna. Această lamentabilă tactică de lachei a fost folosită în Rusia în 1905 de liberali (cadeți), iar în 1917—1919 — de menșevici și de „socialiștii-revoluționari“. A cultiva în mase conștiința necesității și inevitabilității biruirii burgheziei în război civil, a orienta întreaga activitate politică spre înfăptuirea acestui țel, a pune, a examina și a rezolva exclusiv din acest punct de vedere toate problemele sînt lucruri la care lacheii din Internaționala de la Berna nici nu se gîndesc. De aceea nu putem avea alt obiectiv decît acela de a-i împinge definitiv pe reformiștii incorigibili — adică nouă zecimi dintre liderii Internaționalei de la Berna — la lada cu gunoi a slugilor burgheziei.

Burghezia are nevoie de slugi care să se bucure de încrederea unei părți a clasei muncitoare și care cu vorbăria lor pe tema posibilității unei căi reformiste să prezinte burghezia într-o lumină mai bună, mai favorabilă, să arunce praf în ochii poporului, să abată poporul de la revoluție, etalîndu-i în fel și chip posibilitățile și splendorile căii reformiste.

Toate scrierile diversilor Kautsky, ca și cele ale menșevicilor și eserilor noștri, se reduc la o asemenea etalare, la scînceli de mic-burghez fricos, care se teme de revoluție.

Nu avem aici posibilitatea să arătăm încă o dată în mod amănunțit ce cauze economice fundamentale au

făcut inevitabilă tocmai calea revoluționară și numai calea revoluționară, au făcut ca problemele pe care istoria le-a pus la ordinea zilei să nu poată fi rezolvate pe nici o altă cale în afară de cea a războiului civil. Despre aceasta trebuie să se scrie și se vor scrie tomuri întregi. Dacă d-nii Kautsky și ceilalți lideri ai Internaționalei de la Berna nu au înțeles acest lucru, nu ne rămâne decât să spunem: prejudecata e mai departe de adevăr decât ignoranța.

Căci oamenii muncii și aliații lor neștiutori, dar sinceri, înțeleg mai ușor acum, după război, inevitabilitatea revoluției, a războiului civil și a dictaturii proletariului, decât alde Kautsky, MacDonald, Vandervelde, Branting, Turati și tutti quanti *, care sînt îmbîcsiți de arhisubtile prejudecăți reformiste.

În romanele lui Henri Barbusse „Le feu” și „Clarté” găsim una dintre cele mai grăitoare confirmări ale fenomenului general, care se observă pretutindeni, al creșterii conștiinței revoluționare în mase. Primul dintre ele a fost tradus în toate limbile, iar în Franța a atins un tiraj de 230 000 de exemplare. Procesul prin care omul de rînd, din masă, complet neștiutor și cu totul copleșit de ideile și prejudecățile sale, se transformă în revoluționar tocmai sub influența războiului, este înfățișat cu o forță neobișnuită, cu foarte mult talent și extrem de veridic.

Masele de proletari și semiproletari sînt cu noi și trec de partea noastră văzînd cu ochii. Internaționala de la Berna este un stat-major fără armată, care, dacă va fi demascat pînă la capăt în fața maselor, se va prăbuși ca un castel de cărți de joc.

În timpul războiului numele lui Karl Liebknecht a fost folosit de toată presa burgheză a Antantei ca mijloc pentru înșelarea maselor: ea a căutat să prezinte pe tîlharii și bandiții imperialismului francez și englez în postura de oameni care-l simpatizează pe acest erou, pe acest „singur german cinstit”, cum spuneau ei.

Astăzi eroii Internaționalei de la Berna se află în aceeași organizație cu Scheidemannii care au pus la cale asasi-

* — și toți ceilalți. — *Nota trad.*

narea lui Karl Liebknecht și a Rosei Luxemburg, cu Scheidemannii care au îndeplinit rolul de călăi proveniți din rândurile muncitorilor și care aduc burgheziei servicii de călăi. În vorbe ei fac încercări ipocrite de „a condamna“ pe alde Scheidemann (ca și cum această „condamnare“ ar putea schimba ceva !). În fapt ei se află în aceeași organizație cu asasinii.

În 1907, defunctul Harry Quelch a fost expulzat din Germania pentru că a calificat drept „o adunătură de tâlhari“ o conferință a diplomaților europeni³². Liderii Internaționalei de la Berna nu sînt numai o adunătură de tâlhari ; ei sînt o adunătură de mîrșavi asasini.

Ei nu vor scăpa de judecata muncitorilor revoluționari.

VI

De problema dictaturii proletariatului Ramsay MacDonald încearcă să se eschiveze cu două-trei cuvinte, ca de ceva care poate forma obiectul unei discuții pe tema libertății și democrației.

Nu. Acum e timpul să acționăm. A trecut vremea discuțiilor.

Mai periculoasă ca orice este la liderii Internaționalei de la Berna recunoașterea pur verbală a dictaturii proletariatului. Oamenii aceștia sînt în stare să recunoască orice, să subscrie la orice, numai să rămîna în fruntea mișcării muncitorești. Kautsky spune de pe acum că nu e împotriva dictaturii proletariatului ! Social-șoviniștii și „centriștii“ francezi semnează o rezoluție în favoarea dictaturii proletariatului !

Dar ei nu merită nici un pic de încredere.

Nu de o recunoaștere pur verbală e nevoie, ci de o ruptură completă și efectivă cu politica reformismului, cu prejudecata libertății burgheze și a democrației burgheze, de o promovare reală a politicii de luptă revoluționară de clasă.

Ei încearcă să recunoască în vorbe dictatura proletariatului, pentru a strecura pe ascuns, alături de ea, „voința majorității“, „votul universal“ (cum face Kautsky), parlamentarismul burghez, renunțarea la nimi-

cirea totală, la aruncarea în aer, la sfărîmarea completă a întregului aparat de stat burghez. De aceste noi tertipuri și noi stratageme ale reformismului trebuie să ne temem mai mult ca de orice.

Dictatura proletariatului n-ar fi cu putință dacă majoritatea populației nu ar fi alcătuită din proletari și semiproletari. Kautsky & Co. încearcă să falsifice acest adevăr în așa fel, încît să reiasă că, pentru a putea fi recunoscută drept „legitimă“, dictatura proletariatului are nevoie de „votul majorității“.

Ce pedanți caraghioși! Ei n-au înțeles că dreptul de vot în cadrul parlamentarismului burghez, cu instituțiile și uzanțele lui, este *o parte* din aparatul de stat burghez, care trebuie să fie sfărîmat și dărîmat de sus pînă jos pentru a face posibilă înfăptuirea dictaturii proletariatului, trecerea de la democrația burgheză la democrația proletară.

Ei n-au înțeles că, în genere, atunci cînd istoria pune la ordinea zilei dictatura proletariatului, *toate* problemele politice serioase se decid prin război civil și nu prin exercitarea dreptului de vot.

Ei n-au înțeles că dictatura proletariatului este puterea *unei singure* clase, care ia în mîinile sale *întregul* aparat al noului stat, *învînge* burghezia și *neutralizează* toată mica burghezie, țărănimea, păturile de mijloc, intelectualitatea.

D-nii Kautsky și MacDonald recunosc în vorbe lupta de clasă, pentru ca în fapt s-o dea uitării în momentul cel mai hotărîtor din istoria luptei pentru eliberarea proletariatului: în momentul cînd proletariatul, după ce a luat puterea de stat și sprijinit fiind de semiproletariat, *continuă* cu ajutorul acestei puteri lupta de clasă, ducînd-o pînă la *desfîințarea claselor*.

Ca niște filistini sută-n sută, liderii Internaționalei de la Berna repetă palavrele burghezo-democratice despre libertate, egalitate și democrație, fără să-și dea seama că rumeșă frînturi de idei cu privire la libertatea și egalitatea *posesorului de mărfuri*, fără să înțeleagă că proletariatul are nevoie de stat nu în interesul „libertății“,

ci *al reprimării* dușmanului său — exploatorul, capitalistul.

Libertatea și egalitatea *posesorului de mărfuri* au murit, după cum a murit și capitalismul. Și n-au să-l învie alde Kautsky și MacDonald.

Proletariatului îi trebuie desființarea claselor — iată conținutul *real* al democrației proletare, al libertății proletare (eliberare de *sub jugul* capitalistului, de schimbul de mărfuri), al egalității proletare (nu egalitatea *claselor* — la această platitudine ajung d-nii Kautsky, Vandervelde și MacDonald —, ci egalitatea oamenilor muncii care *doboară* capitalul și capitalismul).

Atîta timp cît există clase, libertatea și egalitatea claselor nu sînt decît o înșelătorie burgheză. Proletariatul ia puterea, devine clasă *dominantă*, sfărîmă parlamentarismul burghez și democrația burgheză, reprimă burghezia, reprimă *toate* încercările *tuturor* celorlalte clase de a se întoarce la capitalism, acordă libertate și egalitate *reală* oamenilor muncii (ceea ce se poate realiza numai prin *desființarea* proprietății private asupra mijloacelor de producție), le acordă nu numai „drepturi“, ci și posibilitatea *reală* de a folosi *ceea ce s-a luat* de la burghezie.

Cine n-a înțeles *acest* conținut al dictaturii proletariatului (sau — ceea ce-i totuna — al Puterii sovietice sau al democrației proletare), acela ia în deșert acest cuvînt.

Nu am aici posibilitatea să dezvolt mai amănunțit aceste idei, care se găsesc expuse în lucrările mele „Statul și revoluția“ și „Revoluția proletară și renegatul Kautsky“ *. Pot să închei dedicînd aceste însemnări delegaților la Congresul de la Lucerna³³ al Internaționalei de la Berna, care urmează să se întrunească la 10 august 1919.

14 iulie 1919

Publicat în august 1919,
în revista „Kommunisteskeii
Internatjonal“ nr. 4
Semnat: N. Lenin

Se tipărește după manuscris

* Vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 33, București, Editura politică, 1964, ed. a doua și vol. 37, 1965, p. 243—349. — Nota red.

CUVÎNTARE CU PRIVIRE
LA SITUAȚIA EXTERNĂ ȘI INTERNĂ
ROSTITĂ LA CONFERINȚA OSTAȘILOR ROȘII
FĂRĂ PARTID DIN GARNIZOANA HODÎNKĂ
15 IULIE 1919

SCURȚĂ RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

(Apariția tovarășului Lenin la tribună e salutată printr-un ropot de aplauze.) Tovarăși, trăim acum un moment deosebit de important — momentul terminării războiului imperialist. Începînd din noiembrie 1918, după ce au repurtat victoria asupra Germaniei, toți aliații au trecut la elaborarea condițiilor de pace, afirmînd totodată că imperialismul german a pierit și că popoarele și-au recucerit libertatea. Adunarea națională a ratificat tratatul de pace, — și în felul acesta a fost instaurată pacea după un război în care, pentru realizarea unor scopuri tîlhărești, de jaf, au fost măcelăriți 10 000 000 de oameni, iar 20 000 000 au fost schilodiți.

Acum, cînd tratatul de pace de la Versailles e semnat, s-a dovedit că bolșevicii au avut dreptate: această pace este mai rea decît cea de la Brest, pe care la timpul său am încheiat-o cu imperialismul german în agonie. Acum se vede tot mai clar că această zi a păcii de la Versailles va deveni ziua înfrîngerii imperialismului englez, american etc. Imediat după încheierea păcii, imperialiștii au trecut la împărțirea coloniilor: Anglia și-a luat Persia, se duc conciliabule pentru împărțirea Siriei, a Turciei; acum muncitorii din țările capitaliste s-au convins definitiv că acesta a fost un război între tîlhari. Și oricît ar părea de curios, potrivit unor știri primite de noi, prințul Lvov, care continuă să se pretindă a fi șeful „guvernului întregii Rusii“ și care se află acum la Paris, a cerut Antantei să dea Rusiei Constantinopolul și strîm-

torile, arătînd, în sprijinul cererii sale, că numai pentru ele a luptat Rusia ; dar la cererea lui naivă i s-a răspuns, firește, că acestea puteau fi acordate numai puternicei Rusii de odinioară.

Ca să înșele poporul, imperialiștii francezi au fixat pentru 14 iulie — ziua căderii Bastiliei³⁴ — sărbătorirea victoriei asupra Germaniei. Dar muncitorii francezi nu s-au lăsat păcăliți : la 14 iulie au intrat în grevă salariații din cafenele și restaurante, astfel încît în această zi, în care de obicei toată lumea petrece și dansează pe străzi, cafenelele și restaurantele au fost închise, și aceasta a dus la zădărnicierea sărbătorii. Pentru ziua de 21 iulie muncitorii din Anglia, Franța și Italia au fixat o grevă generală³⁵, și se poate spune că, la fel cum s-a soldat pentru Germania pacea de la Brest, pacea de la Versailles se va solda și ea pentru Franța și Anglia cu înfrîngerea capitaliștilor și cu victoria proletariatului. Această mișcare a proletariatului din Occident este învederată și de eșecul primei invazii a Antantei în sudul Rusiei și al celei de-a doua invazii în Siberia. Aceste eșecuri au arătat că proletariatul din Occident e de partea noastră.

Însăși țărănimea din Siberia și Ucraina, care înainte fusese de partea lui Kolceak și a lui Denikin, acum, după rechizițiile și după regimul de jaf și de samavolnicie la care au supus-o aceștia, s-a întors împotriva lor. Acum este clar că zilele lui Kolceak sînt numărate și că nici victoria asupra lui Denikin nu mai e departe ; această victorie va fi încununată de victoria proletariatului din Occident, căci acolo mișcarea muncitorilor capătă pretutindeni un caracter bolșevic ; și dacă Rusia cu Puterea ei sovietică era la început singură, ulterior i s-a alăturat Ungaria sovietică³⁶, în Germania lucrurile evoluează spre trecerea puterii în mîna Sovietelor, și nu e departe ziua cînd întreaga Europă se va uni într-o singură Republică sovietică, care va doborî dominația capitaliștilor în lumea întregă. (Aplauze prelungite.)

Publicat la 17 iulie 1919
în ziarul „Vecernie Izvestia
Moskovskogo Soveta” nr. 293

Se tipărește după textul
apărut în ziar, confruntat
cu exemplarul dactilografiat
al procesului-verbal

DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARIATUL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI

19. VII. 1919

Întârzierea aprobării instrucțiunilor referitoare la trimiterea de colete alimentare din armată³⁷ constituie o mostră de revoltătoare și intolerabilă târăgănare birocratică.

Trebuie stabilit cine sînt vinovații și este în genere necesar să se procedeze la o amănunțită anchetare a acestui caz, în primul rînd pentru stabilirea răspunderilor, iar în al doilea rînd — și asta e principalul — pentru elaborarea unor măsuri *practice* care să facă imposibilă repetarea unui asemenea caz.

De aceea invit instituțiile mai jos arătate, care erau datoare să se îngrijească de o cît mai rapidă punere în aplicare a unui act normativ cu privire la coletele alimentare, adică de transpunerea lui în viață,

să stabilească de urgență, în modul cel mai riguros și mai amănunțit, cauzele acestei târăgănări, adunînd *toate* documentele și interogînd toate persoanele care au vreo contingentă cu această chestiune ;

raportul lor, împreună cu propuneri de măsuri *practice* pentru înlăturarea posibilității de târăgănare birocratică, *va fi prezentat Consiliului Comisarilor Poporului* în ziua de marți.

Aceste instituții sînt :

Secretariatul C.C.P. și al Consiliului Apărării
Comisia centrală pentru aprovizionarea armatei

Comisariatul aprovizionării
Comisariatul poporului pentru treburile militare
Comisariatul poporului pentru poștă și telegraf

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului

V. Ulianov (Lenin)

*Publicat pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV*

Se tipărește după manuscris

RĂSPUNS LA ÎNTREBĂRILE UNUI ZIARIST AMERICAN ³⁸

Răspund la cele cinci întrebări care mi-au fost puse, cu condiția respectării promisiunii ce mi s-a dat în scris, și anume că răspunsul meu va fi în întregime publicat în peste o sută de ziare din Statele Unite ale Americii de Nord.

1. Guvernul sovietic a avut un program de guvernare revoluționar, și nu unul reformist. Reformele sînt concesii smulse clasei dominante în condiții cînd ea își păstrează dominația. Revoluția înseamnă răsturnarea clasei dominante. De aceea programele reformiste conțin de obicei numeroase puncte parțiale. Programul nostru, program revoluționar, conținea, propriu-zis, un singur punct general: doborîrea jugului moșierilor și al capitaliștilor, doborîrea puterii lor, eliberarea maselor muncitoare de sub jugul acestor exploatare. Acest program noi nu l-am schimbat niciodată. Unele măsuri parțiale, adoptate în vederea împlinirii acestui program, au suferit adesea variate schimbări; enumerarea lor ar necesita un volum întreg. Mă voi limita să arăt că în programul nostru de guvernare există încă un punct general care a prilejuit, putem spune, cele mai numeroase schimbări de măsuri. Acest punct este: reprimarea împotrivirii exploatare. După revoluția din 25 octombrie (7 noiembrie) 1917 noi n-am interzis nici măcar ziarele burghize și nici vorbă n-a fost de teroare. Am pus în libertate nu numai pe mulți dintre miniștrii lui Kerenski, ci și pe Krasnov, care luptase împotriva noastră. Numai după ce exploata-

torii, adică capitaliștii, au trecut la o amplă acțiune de împotrăvire, am început să luăm împotriva ei sistematice măsuri de reprimare, inclusiv teroarea. Acesta a fost răspunsul proletariatului la astfel de acțiuni ale burgheziei ca : complotul pentru restaurarea puterii exploataretilor în Rusia, urzit de ea în cîrdășie cu capitaliștii din Germania, Anglia, Japonia, America și Franța, cumpărarea cehoslovacilor cu bani anglo-francezi, cumpărarea lui Mannerheim și a lui Denikin cu bani germani și francezi etc. etc. Unul din ultimele comploturi care au provocat o „schimbare“ — și anume înăsprirea terorii împotriva burgheziei la Petrograd — a fost complotul burgheziei, în cîrdășie cu eserii și cu menșevicii, pentru predarea Petrogradului, ocuparea fortului Krasnaia Gorka de către ofițerii complotiști, mituirea de către capitaliștii englezi și francezi a funcționarilor de la legația elvețiană, precum și a numeroși funcționari ruși etc.

2. Activitatea Republicii noastre sovietice în Afganistan, în India și în alte țări musulmane din afara hotarelor Rusiei este identică cu aceea pe care o desfășurăm în rîndurile numeroșilor musulmani și ale celorlalte naționalități neruse din interiorul Rusiei. Am dat maselor bașkire, de pildă, posibilitatea de a întemeia o republică autonomă în cadrul Rusiei, sprijinim prin toate mijloacele dezvoltarea independentă, liberă a fiecărei naționalități, dezvoltarea și răspîndirea literaturii în limbile materne respective, traducem și popularizăm Constituția noastră sovietică, care are păcatul de a plăcea la peste un miliard de oameni aparținînd popoarelor coloniale, dependente, asuprite, lipsite de drepturi depline, mai mult decît constituția „vest-europeană“ și americană a statelor burghezo-„democratice“, care consfințește proprietatea privată asupra pămîntului și a capitalului, adică oprimarea de către un mic număr de capitaliști „civilizați“ a oamenilor muncii din propriile lor țări și a sute de milioane de oameni ai muncii din coloniile asiatice, africane etc.

3. Față de Statele Unite și de Japonia urmărim în primul rînd țelul politic de a respinge nerușinata, criminală, tîlhărească lor invazie în Rusia, invazie care servește numai la îmbogățirea capitaliștilor lor. Amînduror aces-

tor state le-am propus în repetate rînduri și în mod solemn pacea, dar ele nici nu ne-au răspuns și continuă războiul împotriva noastră, acordînd ajutor lui Denikin și lui Kolceak, jefuind Murmanskul și Arhanghelskul, devastînd și ruinînd în special Siberia de răsărit, unde țărani ruși opun o rezistență eroică tîlharilor capitaliști din Japonia și din Statele Unite ale Americii de Nord.

Un alt țel politic și economic al nostru față de toate țările, inclusiv Statele Unite și Japonia, se rezumă la următoarele : alianță frățescă cu muncitorii și oamenii muncii din toate țările, fără excepție.

4. Condițiile în care sîntem de acord să încheiem pace cu Kolceak, Denikin și Mannerheim au fost în repetate rînduri expuse de noi cît se poate de precis și clar, în scris, de pildă lui Bullitt, care a dus tratative cu noi (și cu mine personal la Moscova) în numele guvernului Statelor Unite³⁹, în scrisoarea către Nansen⁴⁰ etc. Nu e vina noastră dacă guvernul Statelor Unite și guvernele altor țări se tem să publice în întregime aceste documente, ascunzînd poporului adevărul. Amintesc doar condiția noastră principală : sîntem dispuși să plătim Franței și celorlalte state toate datoriile pe care le avem față de ele, numai ca pacea să fie o pace efectivă, și nu numai pe hîrtie, adică să fie formal semnată și ratificată de guvernele Angliei, Franței, Statelor Unite, Japoniei și Italiei, căci Denikin, Kolceak, Mannerheim și ceilalți nu sînt decît simpli pioni în mîinile acestor guverne.

5. Opiniei publice din America aș dori să-i aduc la cunoștință în primul rînd următoarele :

În comparație cu feudalismul, capitalismul a fost un mare pas înainte pe calea „libertății“, „egalității“, „democrației“ și „civilizației“. Cu toate acestea însă, capitalismul a fost și rămîne un sistem de *robie salariată*, de înrobire a milioane de oameni ai muncii, muncitori și țărani, de către o infimă minoritate de „moderni“ stăpîni de sclavi — moșierii și capitaliștii. Democrația burgheză a schimbat forma acestei robii economice în comparație cu feudalismul, a camuflat-o sub poleiala unui veșmînt deosebit de strălucitor, dar nu i-a schimbat și

nici nu putea să-i schimbe esența. Capitalism și democrație burgheză înseamnă robie salariată.

Datorită uriașului progres al tehnicii în general și al mijloacelor de comunicație în special, datorită colosalei creșteri a capitalului și a băncilor, capitalismul e azi copt și răscopt. El și-a trăit traiul și a devenit o arhireacționară frână în dezvoltarea omenirii. Capitalismul se reduce la atotputernicia unui mănunchi de miliardari și milionari, care împing popoarele la măcel spre a decide pe câmpul de luptă căruia dintre cele două grupuri de țîlhari, grupului german sau celui anglo-francez, trebuie să-i revină prada imperialistă, stăpînirea coloniilor, „sferele de influență” financiară sau „mandatele de administrare” etc.

În timpul războiului din 1914—1918, zeci de milioane de oameni au fost uciși sau mutilați tocmai și numai pentru aceasta. Conștiința acestui adevăr se răspîndește cu irezistibilă putere și repeziciune în masele de oameni ai muncii din toate țările, și aceasta cu atît mai mult cu cît războiul a provocat peste tot o stare de nemaipomenită ruină economică, iar în urma războiului *toate* popoarele, inclusiv cele „victorioase”, trebuie să plătească dobînzi la datorii. Și ce reprezintă aceste dobînzi? Un tribut de miliarde plătit domnilor milionari pentru că au avut amabilitatea să îngăduie ca zeci de milioane de muncitori și țărani să se omoare și să se schilodească unul pe altul pentru a decide cum să se împartă profiturile între capitaliști.

Prăbușirea capitalismului este inevitabilă. Conștiința revoluționară a maselor crește pretutindeni. Mii de indicii stau mărturie în acest sens. Una dintre mărturiile mai puțin importante, dar care ilustrează cît se poate de grăitor evoluția filistinului, o constituie romanele lui Henri Barbusse („Le feu” și „Clarté”), care a plecat la război ca foarte pașnic, modest și preasupus mic-burghez, filistin, cetățean de rînd.

În cazul „cel mai bun” pentru ei, capitaliștii, burghezia, pot întîrzia victoria socialismului într-o țară sau alta, exterminînd încă cîteva sute de mii de muncitori și țărani. Dar ei nu pot salva capitalismul. Locul capitalismu-

lui îl ia *Republica sovietică*, care dă puterea în mâinile oamenilor muncii și numai în mâinile lor, încredințează proletariatului conducerea luptei lor de eliberare, desființează proprietatea privată asupra pământului, a fabricilor și a celorlalte mijloace de producție, căci această proprietate privată este izvorul exploatării celor mulți de către câțiva, izvorul mizeriei maselor, izvorul războaielor de jaf între popoare, războaie care nu fac decât să îmbogățească pe capitaliști.

Victoria Republicii sovietice internaționale este asigurată.

În încheiere, un mic fapt semnificativ : burghezia americană înșală poporul lăudându-se cu libertatea, egalitatea și democrația din țara ei. Dar nici ea și nici burghezia oricărei alte țări, nici un guvern din lume n-ar putea să accepte, s-ar teme să accepte o întrecere cu guvernul nostru pe baze de adevărată libertate, egalitate și democrație : să zicem un acord care să asigure guvernului nostru și oricărui alt guvern libertatea de a face schimb... de broșuri editate în orice limbă în numele respectivului guvern și conținând texte de legi ale țării respective, textul constituției, cu explicarea superiorității acesteia asupra celorlalte.

Nici un guvern burghez din lume nu se va încumeta să încheie cu noi un astfel de acord pașnic, civilizat, liber și democratic, bazat pe egalitate de drepturi.

De ce ? Pentru că toate guvernele, în afară de cele sovietice, se mențin prin asuprirea și înșelarea maselor. Dar marele război din 1914—1918 a dărâmat marea înșelătorie.

20 iulie 1919

Lenin

„Pravda” nr. 162 din 25 iulie 1919

Se tipărește după textul
apărut în „Pravda”, confruntat
cu o copie dactilografiată

CUVÎNTARE CU PRIVIRE LA SITUAȚIA
APROVIZIONĂRII ȘI LA SITUAȚIA MILITARĂ
ROSTITĂ LA CONFERINȚA COMITETELOR
DE ÎNȚEPRINDERE CU REPREZENTANȚII
SINDICATELOR ȘI DELEGAȚII COOPERATIVEI
MUNCITOREȘTI CENTRALE ȘI AI CONSILIULUI
ASOCIAȚIEI „COOPERAȚIA“ DIN MOSCOVA ⁴¹
30 IULIE 1919

(Aplauze.) Tovarăși, îngăduiți-mi să vă dau câteva sumare lămuriri cu privire la situația noastră în domeniul aprovizionării și la situația noastră militară. Sper că faptele esențiale referitoare la aceste probleme vă sînt cunoscute tuturor, așa încît se poate considera că sarcina mea se rezumă la o succintă elucidare a semnificației acestor fapte.

Tocmai acum, cînd aveți de rezolvat probleme ce se pun în fața cooperației, trecem, ca și în vara anului trecut, printr-un moment deosebit de critic, mai cu seamă în ceea ce privește aprovizionarea. Știți că în ultimul an activitatea noastră în domeniul aprovizionării s-a soldat cu un succes foarte mare în comparație cu anul precedent. Nu știu dacă succesele obținute în alte domenii de activitate sovietică pot fi măsurate cu aceeași precizie ca în domeniul aprovizionării. În primul an de existență a Puterii sovietice, cuprinzînd în parte și perioada de sfîrșit a regimului Kerenski, colectările de stat n-au depășit cifra de 30 000 000 de puduri. În anul următor am colectat peste 107 000 000 de puduri, cu toate că, sub raport militar și în ceea ce privește liberul acces la cele mai bogate regiuni producătoare de cereale, în acest al doilea an am fost în condiții mai grele, întrucît nu numai Siberia, ci și Ucraina și o mare parte din sudul îndepărtat ne-au fost cu desăvîrșire inaccesibile. Cu toate acestea, după cum vedeți, colectările noastre de cereale s-au triplat. Din punctul de vedere al activității aparatului nostru de

aprovizionare aceasta este un mare succes, dar din punctul de vedere al asigurării cu cereale a regiunilor neagricole e foarte puțin, căci în urma unor cercetări amănunțite cu privire la condițiile de alimentare ale populației neagricole, și în special ale populației muncitorești de la orașe, s-a stabilit că în primăvara și în vara acestui an muncitorul de la oraș a căpătat de la Comisariatul aprovizionării aproximativ numai jumătate din produsele alimentare, fiind nevoit să-și procure restul pe piața liberă, la Suharevka și de la speculanți, cu deosebirea că prima jumătate înghite o zecime din totalul cheltuielilor sale, iar cealaltă nouă zecimi. Domnii speculanți, cum era și de așteptat, îl jupoaie pe muncitor, luându-i un preț de 9 ori mai mare decât acela pe care-l ia statul pentru cerealele obținute din colectări. Dacă luăm în considerație aceste date precise privitoare la situația noastră alimentară, trebuie să spunem că pe jumătate, cu un picior, ne mai aflăm în vechiul capitalism și numai pe jumătate am reușit să ieșim din acest smîrc, din această mocirlă a speculei și să pășim pe calea unor colectări cu adevărat socialiste, în cadrul cărora grînele încetează să fie o marfă, încetează să fie obiect de speculă, obiect și prilej de zîzanie și de luptă, cauză de sărăcire pentru cei mulți. După cum vedeți, din punctul de vedere a ceea ce este necesar pentru satisfacerea nevoilor populației neagricole și muncitorești s-a făcut puțin, dar dacă ne gîndim în ce condiții grele a trebuit să lucrăm în timp de război civil, cînd cea mai mare parte a regiunilor celor mai bogate în cereale nu era în stăpînirea noastră, trebuie să recunoaștem că organizarea aparatului de aprovizionare s-a desfășurat într-un ritm extraordinar de rapid. Cred că toată lumea va fi de acord cu mine că în această privință sarcina organizatorică, sarcina de a strînge cereale de la masele țărănimii pe cale necapitalistă, este o sarcină neînchipuit de grea, pe care nu o poate rezolva nici o schimbare de instituții — nu mai vorbesc de o schimbare de guvern —, pentru că rezolvarea acestei sarcini necesită o restructurare organizatorică, o transformare a temeliilor vieții agricole, care s-au format în decurs de secole, dacă nu de milenii. Dacă în condiții de pace deplină ni s-ar fi dat, să zicem,

5 ani pentru crearea unui aparat organizatoric care să poată strânge și pune la dispoziția statului întreaga cantitate de cereale, smulgînd-o din mîinile speculanților, am fi spus că un ritm atît de rapid în efectuarea unei transformări social-economice este ceva nemaivăzut și nemai-pomenit. Și dacă în mai puțin de doi ani am reușit să rezolvăm pe jumătate această problemă, înseamnă că s-a făcut foarte mult. Aceasta dovedește fără putință de tăgadă că în problema aprovizionării, cea mai grea și mai spinoasă dintre toate, Puterea sovietică a adoptat o linie justă și e pe calea cea bună. În orice caz putem spune că Puterea sovietică este ferm hotărîită să urmeze mai departe această cale, fără a se lăsa impresionată de oscilările, îndoielile și criticile, iar uneori chiar de manifestările de desperare pe care le vedem în jurul nostru. Nu e de mirare că unii sau alții dintre reprezentanții regiunilor înfometate se lasă uneori cuprinși de o neagră și cumplită desperare. Nu e de mirare, căci cifrele generale pe care le-am citat în ceea ce privește alimentația muncitorilor de la orașe și din regiunile neagricole arată că pe jumătate ei depind de speculanți, de jocul împlinirii etc.

Or, dv. știți că la noi specula se caracterizează printr-o luptă crîncenă și printr-un jaf nerușinat din partea acelor care au obținut posibilitatea de a aduce produse pe piață. Nu trebuie să ne mire desperarea de care dau dovadă aceia care au eșuat în această luptă crîncenă dintre speculanți și cei înfomețați. Se înțelege că în condiții cînd transportul feroviar este dezorganizat, cînd în regiunile cele mai bogate în cereale vedem lucruri ca acelea care se petrec în Ucraina, unde nu reușim să creăm nici un fel de aparat, unde pînă în prezent vechile rămășițe ale partizanatului anihilează orice posibilitate de muncă organizatorică, unde pînă în prezent populația n-a reușit să se debaraseze de partizanat, — toate acestea sînt în întregime în avantajul lui Denikin, care repurtează acolo victorii dintre cele mai ușoare, iar nouă ne îngreuiază folosirea piețelor celor mai bogate în grîne, unde există rezerve de grîne care ne-ar putea scoate ușor din greutățile prin care trecem. Afirm că în această situație nu e de mirare că vedem în jurul nostru manifestări de desperare

din partea acelor care în această luptă pentru cereale au suferit un eșec deosebit de dureros. Dacă privim desfășurarea activității sovietice în ansamblu, nu prin prisma unor cazuri izolate, ci sub aspectul rezultatelor acestei activități, și dacă facem o comparație între ceea ce a dat Puterea sovietică și ceea ce a dat piața liberă, trebuie să spunem că acea jumătate de aprovizionare pe care o dețin speculanții constituie și astăzi în mâinile lor o sursă de crîncenă asuprire și de fabuloasă, scandaloasă îmbogățire, cu desăvîrșire nesusceptibilă de reglementare — în condiții cînd pe de o parte există oameni înfometaji, iar pe de altă parte posibilitatea pentru unii de a se îmbogați — și este totodată sursa unei profunde demoralizări.

Și este explicabil că de foarte multe ori oamenii care nu sînt în stare să înțeleagă acest proces și să tragă concluziile care decurg din el, în loc să se gîndească cum să facă față acestei sarcini noi — sarcina de a organiza colectarea cerealelor la prețuri fixe pe bază de încredere în statul muncitoresc — luptînd împotriva capitalismului, ne declară : „Dacă nouă zecimi din cheltuielile muncitorilor se fac la Suharevka, înseamnă că dv. existați numai datorită desăgarilor și speculanților și că trebuie să vă adaptați la această situație“. Asemenea cuvinte auzim uneori de la oameni care se cred isteți și care își închipuie că dau dovadă de o profundă înțelegere a evenimentelor. În realitate însă, ei nu sînt decît niște sofști. Experiența revoluției confirmă că schimbarea formei de guvernămînt nu comportă mari dificultăți, că înlăturarea clasei dominante a moșierilor și capitaliștilor poate fi realizată într-un timp scurt, chiar numai în cîteva săptămîni în cazul unei desfășurări favorabile a revoluției ; dar transformarea temeliilor vieții economice, combaterea deprinderilor care de-a lungul secolelor și mileniilor s-au înrădăcinat în orice mic proprietar este ceva care, cu condiția răsturnării totale a claselor exploatoare, necesită ani îndelungați de perseverență muncă organizatorică. Și cînd ni se spune : priviți cum alături de voi înflorește din plin Suharevka, cum depinde de ea Puterea sovietică, noi răspundem : și de ce vă mirați ? Nu cumva credeți că această sarcină poate fi îndeplinită în mai puțin de doi ani, în condiții

cînd Rusia e lipsită de cele mai bogate regiuni agricole ? Cei care ne fac obiecții mai ales din punct de vedere principal, iar uneori pretind chiar că vorbesc din punct de vedere socialist — ferește-ne, doamne, de un astfel de socialism ! — ne reproșează nouă, bolșevicilor, că am dat dovadă de utopism și de aventurism atunci cînd am spus că poate și trebuie să fie zdrobită pe cale revoluționară nu numai monarhia și proprietatea funciară moșierească, ci și clasa capitaliștilor, și că pe aceeași cale pot și trebuie să fie înlăturate rămășițele vechiului război imperialist, spre a curăța terenul pentru o construcție organizatorică care ne obligă în mod necesar să avem în vedere o îndelungată perioadă de dominație a puterii muncitorești, singura capabilă să ducă după sine masele largi ale țărănimii. Acești oameni, care ne acuză de utopism pentru că am considerat posibilă zdrobirea pe cale revoluționară a clasei moșierilor și capitaliștilor, vor ei înșiși să ne impună o sarcină utopică, și anume ca, în condiții cînd războiul civil ne leagă mîinile, problemele organizatorice ale noii orînduirii socialiste și ale luptei împotriva vechilor deprinderi, care nu pot fi stîrpite prin nici un fel de desființare de instituții, să fie rezolvate într-un termen în care nici o putere pămîntească nu le poate rezolva.

Da, tocmai politica de aprovizionare ne arată deosebit de clar că, în ultima ei formă, lupta socialismului împotriva capitalismului se desfășoară tocmai aici, unde trebuie să învingem nu numai vechile instituții și nu numai pe moșieri și pe capitaliști, ci toate deprinderile și condițiile de gospodărire a milioane de mici producători, create de capitalism. Trebuie să facem ca judecata să le învingă prejudecata. Orice țaran cît de cît conștient va fi de acord că, în condiții cînd poporul flămînzește, libertatea comerțului de cereale și vînzarea lor pe piața liberă înseamnă război între oameni și îmbogățirea speculanților, iar pentru masele poporului înseamnă foamete. Dar conștiința acestui fapt nu este de ajuns, căci toate prejudecățile și toate deprinderile țaranului îl fac să fie convins că e mai convenabil să-și vîndă cerealele speculantului pentru cîteva sute de ruble decît să le dea statului pentru cîteva zeci de ruble de hîrtie, în schimbul cărora nu

poate căpăta acum mărfuri. Noi declarăm : dacă țara e ruinată, dacă nu avem combustibil și fabricile stau, tu, țăran, trebuie să ajuți statul muncitoresc, trebuie să-i dai grâne pe credit. Banii de hîrtie pe care-i primești în schimbul grînelor sînt un certificat că ai acordat statului credit. Dacă tu, țăran, vei acorda statului credit și-i vei da grîne, muncitorul va putea să refacă industria. Alt mijloc de a reface industria într-o țară ruinată de patru ani de război imperialist și de doi ani de război civil nu există ! Orice țăran cît de cît conștient, care a ieșit din bezna celei mai primitive ignoranțe va fi de acord că altă soluție nu există. Dar una e țăranul conștient, pe care îl vei convinge vorbindu-i de la om la om, și altceva prejudecățile a milioane de țărani care se lasă călăuziți de considerentul că și-au trăit toată viața în condițiile capitalismului, că în ochii lor proprietatea asupra cerealelor este ceva just, că n-au încercat încă noua ordine și nu pot avea încredere în ea. Iată de ce spunem noi că tocmai în acest domeniu, în domeniul aprovizionării, se desfășoară în fapt, și nu numai în vorbe, cel mai crîncen război dintre capitalism și socialism, iar nu în sfera de suprastructură a construcției de stat. În această sferă nu e greu să înfăptuiești transformări, iar importanța acestor transformări nu este prea mare. Aici însă conștiința oamenilor muncii și a avangărzii lor, a clasei muncitoare, dă lupta finală și decisivă împotriva prejudecăților, împotriva fărîmițării și a dispersării maselor țărănești. Cînd partizanii capitalismului — indiferent dacă se numesc reprezentanți ai partidelor burgheze sau menșevici ori eseri — spun : „Renunțați la monopolul de stat, la predarea obligatorie a cerealelor la prețuri fixe“, noi le răspundem : „Voi, domnilor menșevici și eseri, sînteți, poate, oameni sinceri, însă apărați capitalismul ; prin gura voastră nu vorbesc decît prejudecățile vechii democrații mic-burgheze, care nu cunoaște nimic altceva decît comerțul liber și care se ține la o parte de lupta crîncenă împotriva capitalismului, considerînd că toate acestea pot fi conciliate și armonizate“. Avem destulă experiență și știm că reprezentanții maselor cu adevărat muncitoare, cei care n-au făcut parte din păturile suprapuse și pe care moșierii și capitaliștii

i-au exploatat toată viața știu că aici se dă lupta finală și decisivă împotriva capitalismului, luptă în care nu poate fi vorba de nici o împăcare. Ei știu că tocmai aici, în acest domeniu, nu se pot face nici un fel de concesii. Dacă Puterea sovietică a admis temporar, pe timp de câteva săptămîni, ca în vara anului trecut de pildă, libertatea transportării produselor alimentare în cantități de pînă la un pud și jumătate, — nu trebuie să uităm că după aceea ea a pus în mișcare propriul ei aparat, și acesta a reușit să colecteze mai mult decît înainte. Știți că și în prezent am fost nevoiți să facem o concesie și o pauză de acest fel: le-am permis muncitorilor ca în timpul concediilor să se aprovizioneze individual cu produse alimentare⁴². Prin aceasta ne asigurăm și mai mult posibilitatea de a relua activitatea, de a continua munca noastră socialistă. Noi dăm o adevărată bătălie împotriva capitalismului și spunem că, oricare ar fi concesiile pe care ne-ar sili el să le facem, sîntem totuși pentru lupta împotriva capitalismului și împotriva exploatării. În această luptă vom fi tot atît de necruțători ca în lupta împotriva lui Kolceak și a lui Denikin, pentru că forța în care-și găsesc ei sprijinul este forța capitalismului, iar aceasta nu vine, firește, din aer, ci se bazează pe comerțul liber cu cereale și mărfuri. Știm că atunci cînd într-o țară cerealele se vînd liber, acest fapt constituie izvorul principal al capitalismului, izvor care a fost pînă acum cauza pieirii tuturor republicilor. Acum se dă lupta finală și decisivă împotriva capitalismului și a comerțului liber, iar pentru noi ea este acum principala bătălie dintre capitalism și socialism. Dacă vom învinge în această luptă, nu va mai avea loc nici o întoarcere la capitalism și la vechea putere, la tot ce a fost în trecut. Această întoarcere nu va mai fi cu putință; trebuie doar să ducem război împotriva burgheziei, împotriva speculei, împotriva micii gospodării, astfel încît să dispară principiul care a existat pe vremuri: „Fiecare pentru sine, iar Dumnezeu pentru toți“. Trebuie să fie dat uitării principiul care proclamă: fiecare țaran pentru sine, iar Kolceak pentru toți. La noi există acum o nouă formă de relații și de construcție. Trebuie să știm că socialismul merge înainte și, oricît

ne-am mai lăsa stăpîniți de rămășițele vechii noastre mentalități, trebuie să ținem minte că ele nu vor fi decît vechi frînturi de idei vechi, pentru că țăranul trebuie să privească cu totul altfel obiectul de consum produs de el ; în caz contrar, dacă vinde muncitorului cereale la preț „liber“, el devine, fără doar și poate, un burghez și un proprietar, în timp ce noi spunem că cerealele trebuie să se vîndă la prețul fixat de stat, ceea ce ne va da posibilitatea să ne îndepărtăm de capitalism. Și acum, cînd sîntem nevoiți să îndurăm toată suferința înfometării noastre, trebuie să spunem totuși că, în comparație cu anul trecut, situația noastră este azi incomparabil mai bună. E drept că sîntem nevoiți să facem unele concesii, dar avem întotdeauna posibilitatea de a le motiva și explica. Cu toate acestea, deși în cele 20 de luni de existență a Puterii sovietice am realizat multe, încă nu am rezolvat toate dificultățile situației grele de astăzi.

Cînd vom reuși să rupem lanțul care-l leagă pe țăran de proprietatea sa și să-l orientăm pe făgașul muncii noastre de stat, vom putea spune că am străbătut partea grea a drumului nostru. Dar de la acest drum nu ne vom abate, așa cum nu ne vom abate de la drumul luptei împotriva lui Denikin și Kolceak. Din tabăra acelor care își zic eseri și menșevici auzim adesea afirmația că războiul acesta este lipsit de orice perspectivă, că nu există ieșire din acest război și că trebuie luate toate măsurile ca să i se pună capăt — asemenea vorbe puteți auzi la tot pasul. Asta o spun niște oameni care nu înțeleg adevărata stare de lucruri. Ei consideră că războiul civil este lipsit de orice perspectivă, pentru că e prea greu ; dar nu înțeleg ei oare că el ne este impus de imperialiștii europeni tocmai pentru că se tem de Rusia Sovietică ? În același timp ei adăpostesc în palatele lor ba pe Savinkov, ba pe Maklakov sau pe Breșkovskaia, cu care nu conversează pe teme idilice, ci discută cum să trimită mai rațional aici, la noi, soldați, tunuri și alte arme aducătoare de moarte, cum să dea ajutor Frontului de la Arhanghelsk, cum să-i facă posibilă joncțiunea cu Frontul de sud și cu Frontul de est, precum și cu cel de la Petrograd. Împotriva Rusiei Sovietice s-a coalizat în-

treaga Europă și întreaga burghezie europeană, care în impertinența ei a mers pînă acolo încît să-i facă guvernului ungar următoarea propunere: „Renunțați la Puterea sovietică și vă vom da grîne“. Mă gîndesc ce admirabil mijloc de agitație va fi în Ungaria această propunere, cînd va fi citită în ziarele din Budapesta! Dar e mai bine totuși să procedeze așa, e o cale mai cinstită și mai deschisă decît toată vorbăria pe tema luptei pentru libertatea comerțului etc. Aici se spune limpede: aveți nevoie de grîne, renunțați la cutare și cutare lucru care nu ne convine nouă, și vă vom da aceste grîne.

De aceea, dacă domnii capitaliști ar face o astfel de propunere țaranilor ruși, le-am fi foarte recunoscători. Le-am spune: noi duceam lipsă de agitatori, — acum ne-au venit în ajutor Clemenceau, Lloyd George și Wilson și s-au dovedit a fi cei mai buni agitatori. Acum nu se va mai vorbi de Adunare constituantă, de libertatea întrunirilor etc., ci se va spune lucrurilor pe nume. Noi însă îi întrebăm pe domnii capitaliști: aveți de încasat atîtea datorii de război, geamantanele vă sînt tixite cu creanțe de război în sumă de atîtea și atîtea miliarde, — dar credeți că poporul le va plăti? Aveți atîtea cartușe, obuze și guri de foc încît nu mai știți ce să faceți cu ele, și n-ați găsit ceva mai bun de făcut decît să le folosiți pentru a trage în muncitorii ruși? Iar din moment ce l-ați cumpărat pe Kolceak, de ce nu l-ați salvat? Ați adoptat recent o rezoluție prin care Liga Națiunilor, liga internațională a puterilor Antantei, îl recunoaște pe Kolceak ca unicul cîrmuitor al întregii Rusii⁴³. Iar curînd după aceasta n-au mai rămas din el decît călcîie care scapără. Nu vă întrebați de ce s-a întîmplat așa? (A p l a u z e.) Din exemplul guvernării lui Kolceak vedem cîte parale fac promisiunile liderilor menșevici și eseri. Ei sînt aceia care au început aventura lui Kolceak, al lor a fost guvernul de la Samara. Cîte parale fac deci aceste promisiuni? Și ce-i de făcut dacă împotriva noastră se adună forțe care din punct de vedere militar sînt, desigur, infinit superioare forțelor noastre și cu care ele, forțele noastre, nu se pot compara nici pe departe? Desigur că burghezia, atît marea cît și mica burghezie trag de aici

concluzia corespunzătoare și spun maselor înfometate și obosite : „Ați fost tîrîți într-un război civil lipsit de orice ieșire. Cum o să luptați voi, țară obosită, înapoiată, împotriva Angliei, Franței și Americii?” Acest refren îl auzim mereu în jurul nostru și de la intelectualii burghezi — zi de zi, ceas de ceas. Ei caută să demonstreze că războiul civil este un război pierdut. Răspunsul adevărat ni-l dă însă istoria. Este istoria guvernului din Siberia. Știm că acolo trăiesc țărani înstăriți, care n-au cunoscut iobăgia și care de aceea nu pot fi recunoscători bolșevicilor pentru izbăvirea de sub jugul moșieresc. Știm că acolo a fost creat un guvern și că pentru început s-au trimis acolo steaguri admirabile, confecționate de eserul Cernov sau de menșevicul Maiski și pe care erau înscrise lozincile : Adunare constituantă, libertatea comerțului — tot ce vrei îți vom înscrie pe ele, măi țărane, dar ajută-ne să-i doborîm pe bolșevici ! Și ce a însemnat această guvernare ? — În loc de Adunare constituantă, ea a adus dictatura lui Kolceak, cea mai crîncenă dintre dictaturi, mai rea decît orice dictatură țaristă. Este aceasta ceva întîmplător ? Ni se răspunde că a fost o greșeală. Ei bine, domnilor, de greșit poate greși un individ într-un caz sau altul din viața lui ; aici însă v-au venit în ajutor cei mai buni dintre oamenii voștri, tot ce era mai bun în partidele voastre. Parcă nu v-a venit în ajutor intelectualitatea ? Și dacă n-ați avut ajutorul ei — deși noi știm că nu este așa —, l-ați avut pe acela al intelectualității tuturor țărilor avansate — Franța, Anglia, America și Japonia. Ați avut teritoriu, ați avut flotă, ați avut armată, ați avut bani — atunci de ce s-a năruit totul ? Dintr-o greșeală comisă de un Cernov sau de un Maiski ? Nu ! S-a năruit pentru că în acest război crîncen nu poate fi nici o cale de mijloc, iar pentru a se menține, burghezia trebuie să nimicească cu zecile și cu sutele tot ce este forță creatoare în rîndurile clasei muncitoare. Acest lucru s-a văzut clar din exemplul Finlandei, iar acum ni-l arată și exemplul Siberiei. Pentru a demonstra că bolșevicii au dat faliment, eserii și menșevicii s-au apucat să clădească o nouă putere de stat, dar au eșuat lamentabil în brațele lui Kolceak. Nu, asta nu e ceva întîmplător, ci un fenomen care se

petrece în lumea întreagă, și dacă ar dispărea toate cuvântările bolșevicilor, toate lucrările lor tipărite, care constituie acum obiectul unei aprige prigoane în fiecare țară, unde broșurile bolșevice sînt vîdate parc-ar fi purtătoare ale unui bacil extrem de periculos pentru bieții de Wilson, Clemenceau și Lloyd George, — dacă toate acestea ar dispărea, noi ne-am referi la exemplul Siberiei, unde pînă de curînd au acționat acoliții lor, și am spune : ceea ce se întîmplă acolo e mai grăitor decît orice agitație ! Ceea ce se întîmplă acolo ne arată că nu poate fi cale de mijloc între dictatura burgheziei și dictatura clasei muncitoare. Acest argument pătrunde nu numai în mințile muncitorilor, ci chiar și în mintea celui mai inconștient țaran. Știți că țărani spunea : „Nu vrem guvern bolșevic, vrem libertatea comerțului de cereale“. Știți că în Samara țărănimea, țărănimea mijlocașă, era de partea burgheziei. Și cine a îndepărtat-o acum de Kolceak ? S-a văzut că țaranul singur nu-și poate crea... * Acest lucru este confirmat de întreaga istorie a revoluției, și oricine cunoaște istoria ei și istoria mișcării socialiste știe că la aceasta duce întreaga dezvoltare a partidelor politice din secolul al XIX-lea.

Țaranul, desigur, nu știa acest lucru. El n-a studiat nici istoria socialismului, nici istoria revoluției ; în schimb însă crede în concluziile trase din propria sa experiență amară, el recunoaște aceste concluzii. Cînd a văzut că poverile impuse de bolșevism erau necesare în vederea asigurării victoriei asupra exploatorilor, în timp ce guvernarea lui Kolceak a adus restaurarea capitalismului zbirilor, el a spus în mod conștient : „Prefer dictatura maselor muncitorești și sînt gata să lupt pentru zdrobirea definitivă a dictaturii burgheziei birocratice — cum numește el dictatura lui Kolceak —, ca să avem dictatura proletariatului, dictatura poporului“. Pățania lui Kolceak arată că, oricît de nesfîrșit de lung ar fi războiul civil, oricît de greu ar fi și oricît ar părea el lipsit de perspectivă, el nu duce totuși la impas. El face ca masele populare cele mai îndepărtate de bolșevici să ajungă prin

* În textul stenografiat urmează un cuvînt care n-a putut fi descifrat. — *Nota red.*

propria lor experiență la convingerea că trebuie să treacă de partea acestei puteri.

Iată, tovarăși, cum se prezintă situația noastră militară. Acum vă rog să-mi îngăduiți ca, în încheierea cuvântării mele, să spun câteva cuvinte despre munca pe care o avem de îndeplinit în domeniul cooperăției. În legătură cu aceasta v-au vorbit înaintea mea mulți tovarăși, mult mai competenți decît mine în ceea ce privește aprecierea sarcinilor practice care vă stau în față. Eu îmi voi îngădui să exprim speranța că sarcina care vă revine — crearea unei asociații cooperatiste de consum care să cuprindă masele muncitoare, operă de uriașă importanță — va fi îndeplinită cu succes. În condițiile societății capitaliste, cooperativele au constituit în mod necesar un teren favorabil pentru formarea de vîrfuri conducătoare, și aceste vîrfuri erau în întregime albardiste. Acest lucru s-a constatat nu numai la noi; l-au dovedit acele elemente conducătoare care se aliază cu Kolceak. La fel s-a întîmplat în Anglia și în Germania — în țările capitaliste. Cînd a început războiul, vîrfurile conducătoare ale cooperativelor, obișnuite să trăiască din capitaluri, au trecut în întregime de partea imperialiștilor.

Nu este întîmplător faptul că, în timpul războiului imperialist, în lumea întregă vîrfurile parlamentare socialiste, vîrfurile mișcării socialiste au trecut în întregime de partea imperialiștilor. Ei au ațîțat războiul și acum au ajuns pînă acolo încît prietenii lor stau în fruntea unui guvern care a asasinat pe Liebknecht și pe Luxemburg; iar ei ajută la asasinarea conducătorilor clasei muncitoare. Aceasta nu este vina unor anumite persoane. Nu este crima cutărui sau cutărui individ pornit pe calea răului. Este un rezultat al capitalismului, care i-a corupt. Așa a fost în lumea întregă, iar Rusia nu e o țară sfîntă; noi n-am putut ieși altfel din societatea capitalistă, a trebuit să trecem și noi printr-un război greu cu aceste vîrfuri. El nu este încheiat nici acum, cînd cuprinde masele populare, cînd masele se ridică la luptă împotriva oricărei specule. Cei ce au simțit pe propria lor piele biciul exploatării nu-l vor uita atunci cînd vor lua în propriile lor mîini repartația bunurilor. E posibil ca în

acest domeniu să ne mai aștepte destule înfrângeri. Știm că ne vom lovi aici de multă ignoranță și inerție, că vom avea eșecuri ba ici, ba colo, — știm că nimic nu se poate obține dintr-o dată. Dar noi, cei care desfășurăm în mod conștient munca sovietică, noi, țărani și muncitorii conștienți care construim Rusia socialistă, vom duce acest război. Acest război îl veți duce împreună cu noi, tovarăși, și, oricât de greu și de anevoios ar fi el, îl vom încheia printr-o victorie deplină. (A p l a u z e.)

*Scurte relatări au fost publicate
la 31 iulie 1919 în ziarele „Pravda”
nr. 167 și „Izvestiia C.E.C.”
din Rusia” nr. 167*

*Publicat în întregime pentru prima
oară în 1932, în edițiile a 2-a și
a 3-a ale Operei lui V. I. Lenin,
vol. XXIV*

Se tipărește după stenogramă

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA PRIMUL
CONGRES GENERAL AL LUCRĂTORILOR
DIN DOMENIUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI
ȘI AL CULTURII SOCIALISTE ⁴⁴
31 IULIE 1919

Tovarăși, cu deosebită plăcere aduc congresului dv. salutul Consiliului Comisarilor Poporului.

În domeniul învățămîntului public a trebuit să înfruntăm timp îndelungat aceleași greutăți pe care Puterea sovietică le-a avut de înfruntat tot timpul în toate domeniile de activitate și de organizare. Am văzut că în fruntea unor organizații care erau considerate a fi singurele organizații de masă au ajuns de la bun început oameni care au mai rămas multă vreme prizonieri ai prejudecăților burgheze. Chiar în primele zile de existență a Puterii sovietice, în octombrie 1917, am văzut că armata ne bombardă la Petrograd cu declarații de nerecunoaștere a Puterii sovietice, amenințându-ne că va înainta asupra Petrogradului și solidarizîndu-se cu guvernele burgheze. Încă pe atunci ne-am convins că aceste declarații emanau de la vîrfurile acestor organizații, de la comitetele de armată de atunci, care nu reprezentau decît o etapă depășită în evoluția stării de spirit, a convingerilor și vederilor armatei noastre. De atunci, acest fenomen s-a repetat în toate organizațiile de masă, inclusiv cele ale proletariatului de la căile ferate și ale salariaților de la poștă și telegraf. Am văzut întotdeauna că la început trecutul continuă să-și păstreze puterea și influența asupra organizațiilor de masă. De aceea nu ne-a mirat cîtuși de puțin nici acea înverșunată și îndelungată luptă care s-a desfășurat în rîndurile dăscălimii, în rîndurile acestei organizații care în imensa ei majoritate, dacă nu în întregime, s-a situat chiar de la început pe o platformă ostilă

Puterii sovietice. Am văzut că vechile prejudecăți burgheze au trebuit să fie învinse treptat și că această dăscălimă, care era strâns legată de muncitori și de țărănimea muncitoare, a trebuit să lupte împotriva vechii orînduiri burgheze pentru a-și cucerii drepturile și a-și croi drum spre o adevărată apropiere de masele muncitoare, spre o adevărată înțelegere a caracterului revoluției socialiste în curs de desfășurare. Mai mult ca oricine, dv. ați avut de-a face pînă acum cu vechile prejudecăți ale intelectualității burgheze, cu obișnuitele ei metode și argumentări, cu a ei apărare a societății burgheze sau capitaliste, cu lupta ei, pe care de obicei nu o duce fățiș, ci sub paravanul a tot felul de lozinci cu rezonanță atrăgătoare, dar care în realitate sînt menite să servească, într-un fel sau altul, la apărarea capitalismului.

Tovarăși, vă amintiți, poate, cum descrie Marx intrarea muncitorului în fabrica capitalistă modernă ; analizînd robia muncitorului în societatea capitalistă disciplinată, civilizată și „liberă“, el cercetează cauzele asupririi oamenilor muncii de către capital, dezvăluie bazele procesului de producție, descrie intrarea muncitorului în fabrica capitalistă, unde are loc stoarcerea de plusvaloare, unde se pun bazele întregii exploatări capitaliste, unde se pun temeliele societății capitaliste, care dă avuția în mâinile cîtorva și în care masele sînt ținute în asuprire. Cînd Marx ajunge la acest pasaj, cel mai esențial și mai fundamental din această lucrare a sa, cînd ajunge la analiza exploatării capitaliste, el însoțește această introducere cu o remarcă ironică : „Aici, unde vă conduc eu, în acest loc unde capitaliștii își storc profiturile, aici domnesc libertatea, egalitatea și Bentham“⁴⁵. Prin aceste cuvinte, Marx sublinia ideologia pe care burghezia o promovează în societatea capitalistă și pe care ea caută s-o prezinte drept adevărată, căci din punctul de vedere al burgheziei care a învins în lupta împotriva feudalului, în societatea capitalistă, bazată pe dominația capitalului, pe dominația banului, pe exploatarea oamenilor muncii, domnesc tocmai „libertatea, egalitatea și Bentham“. Libertatea, prin care ei înțeleg libertatea de a stoarce profit, libertatea de îmbogățire pentru cei puțini, libertatea circulației mărfuri-

lor ; egalitatea, prin care ei înțeleg egalitatea între capitaliști și muncitori ; dominația lui Bentham, adică a judecăților mic-burgheze despre libertate și egalitate.

Dacă aruncăm o privire în jurul nostru, dacă examinăm argumentele pe care le-au folosit ieri și le folosesc și astăzi împotriva noastră reprezentanții vechii Asociații a corpului didactic, pe care le auzim și astăzi din partea adversarilor noștri ideologici care își zic socialiști, din partea eserilor și a menșevicilor, argumente pe care, într-o formă puțin conștientă, le auzim în discuțiile zilnice cu masa țărănească care n-a înțeles încă ce este socialismul, — dacă examinăm cu luare-aminte toate aceste argumente și ne gândim bine la semnificația lor ideologică, găsim în ele același refren burghez pe care Marx l-a subliniat în „Capitalul“. Toți acești oameni confirmă maxima că în societatea capitalistă domnesc libertatea, egalitatea și Bentham. Și când din acest punct de vedere ni se fac obiecții și ni se reproșează că noi, bolșevicii și Puterea sovietică, încălcăm libertatea și egalitatea, — pe cei care ne vorbesc astfel îi trimitem la noțiunile elementare ale economiei politice, la principiile de bază ale învățaturii lui Marx. Noi spunem : libertatea de a cărei încălcare îi învinuiți voi pe bolșevici este libertatea capitalului, libertatea posesorului de grâne de a le vinde pe piața liberă, adică libertatea de îmbogățire pentru cei puțini, care au prisosuri de grâne. Acea libertate a presei de a cărei încălcare au fost mereu învinuiți bolșevicii, — ce este ea în societatea capitalistă ? Toată lumea a văzut ce a fost presa la noi, în „libera“ Rusie. Și mai bine i-au văzut adevărata față cei care au cunoscut-o în țările capitaliste avansate, fie observând-o nemijlocit, fie colaborând la ea. În societatea capitalistă, libertatea presei înseamnă libertatea de a mercantiliza presa și înrîurirea asupra maselor populare. Libertatea presei înseamnă libertatea pentru capital de a o întreține, de a o folosi ca puternic instrument de înrîurire asupra maselor populare. Aceasta este libertatea presei pe care au suprimat-o bolșevicii ; și ei se mândresc cu faptul că au creat pentru prima oară posibilitatea ca presa să fie liberă de capitaliști, că au creat pentru prima oară, într-o țară imensă, o presă care nu depinde de un mă-

nunchi de bogătași și de milionari, o presă care e în întregime consacrată sarcinilor luptei împotriva capitalului, luptă căreia trebuie să-i subordonăm totul. Detașamentul înaintat al oamenilor muncii, avangarda lor în această luptă poate fi numai proletariatul muncitoresc, care e capabil să conducă masele țărănești înapoiate.

Cînd ni se reproșează că am instaurat dictatura unui singur partid și ni se propune — cum ați auzit — un front unic socialist, noi spunem: „Da, dictatura unui singur partid! Aceasta este poziția pe care stăm noi și nu o putem părăsi, pentru că e vorba de partidul care într-o luptă de decenii și-a cucerit rolul de avangardă a întregului proletariat industrial. Este partidul care a cucerit acest rol încă înainte de revoluția din 1905. Este partidul care în 1905 a fost în fruntea maselor muncitorești și care de atunci — inclusiv în perioada reacțiunii de după 1905, cînd, în timpul Dumei lui Stolîpin, mișcarea muncitorească s-a refăcut chinuitor de greu — s-a contopit cu clasa muncitoare și a fost singurul în stare s-o ducă la luptă pentru transformarea adîncă și radicală a vechii societăți“. Cînd ni se propune un front unic socialist, noi răspundem: această ofertă vine din partea partidelor menșevic și socialist-revoluționar, care în cursul revoluției au dat dovadă de oscilări în favoarea burgheziei. Noi am tras învățăminte din următoarele două experiențe: experiența Kerenski, cînd eserii au format un guvern de coaliție sprijinit de Antantă, adică de burghezia mondială, de imperialiștii din Franța, America și Anglia. Și care a fost rezultatul? Au înfăptuit ei acea trecere treptată la socialism pe care au promis-o? Nu, rezultatul a fost un crash, dominația deplină a imperialiștilor, dominația burgheziei și falimentul total al tuturor iluziilor conciliatoriste.

Dacă această experiență nu vi se pare destul de edificatoare, luați cazul Siberiei. Acolo am putut vedea o reeditare a acestei experiențe. În Siberia se crease un guvern ostil bolșevicilor. La început, rebeliunea cehoslovacă și rebeliunea menșevicilor și a eserilor împotriva Puterii sovietice s-au bucurat de ajutorul întregii burghezii, care fugise de Puterea sovietică. S-au bucurat de sprijinul întregii burghezii și al capitaliștilor din cele mai puternice

țări ale Europei și Americii, sprijin nu numai ideologic, ci și financiar și militar. Și care a fost rezultatul? Cu ce s-a soldat această dominație a așa-zisei Adunări constituante, existența acestui guvern așa-zis democratic, format din eseri și menșevici? Cu aventura lui Kolceak. Și de ce au suferit ei eșecul la care asistăm? Pentru că aici și-a găsit expresia acel adevăr fundamental pe care preinșii socialiști din lagărul adversarilor noștri nu vor să-l înțeleagă, și anume că în societatea capitalistă, indiferent dacă se află în stadiu de dezvoltare, de consolidare sau de dispariție, nu poate fi decît una din două: ori puterea capitaliștilor, ori puterea proletariatului. Orice putere intermediară este un vis, orice încercare de a crea o a treia putere face ca oamenii, chiar dacă sînt foarte sinceri, să ajungă ori într-o tabără, ori în cealaltă. Numai puterea proletariatului, numai dominația muncitorilor poate să-și alăture întreaga majoritate care stă pe terenul muncii, căci în masa lor țărani, deși oameni ai muncii, sînt totuși în parte și proprietari ai micii lor gospodării, ai recoltei lor. Aceasta este lupta care s-a desfășurat în fața ochilor noștri, luptă care arată că proletariatul înlătură treptat — în cursul unor îndelungate încercări politice, în cursul schimbărilor de guvern pe care le observăm în diferite regiuni periferice ale Rusiei — tot ce servește exploatării, că el își croiește drum și devine tot mai mult adevăratul și unicul conducător al maselor muncitoare în acțiunea de reprimare și de lichidare a împotrivirii capitalului.

Oamenilor care afirmă că bolșevicii încalcă libertatea și care propun un front unic socialist, adică unirea cu cei care au șovăit și care de două ori în istoria revoluției ruse au trecut de partea burgheziei, — acestor oameni le place foarte mult să ne acuze că recurgem la teroare. Ei afirmă că bolșevicii au ridicat teroarea la rangul de sistem de guvernare și declară că pentru salvarea Rusiei este necesar ca bolșevicii să renunțe la teroare. Asta îmi amintește de cuvintele unui spiritual burghez francez care, raționînd din punctul de vedere al burgheziei, spunea referitor la desființarea pedepsei cu moartea: „S-o desființeze mai întîi domnii asasini“. Acest răspuns îmi vine în minte cînd aud că se spune: „Bolșevicii să renunțe la

teroare". Să renunțe la ea domnii capitaliști ruși și aliații lor — America, Franța și Anglia, adică cei care au obligat Rusia Sovietică să recurgă la teroare! Aceștia sînt imperialiștii care au năvălit asupra noastră și care continuă să ne atace cu toată forța lor militară, de o mie de ori mai puternică decît a noastră. Oare nu la teroare recurg ei împotriva noastră atunci cînd toate țările Antantei, toți imperialiștii din Anglia, Franța și America țin în capitalele lor slugi ale capitalului internațional — indiferent dacă se numesc Sazonov sau Maklakov — care au organizat mii și zeci de mii de burghezi și capitaliști nemulțumiți, ruinați, întăritați și revoltați? Dacă ați auzit de comploturile din cercurile militare, dacă ați citit despre ultimul complot de la Krasnaia Gorka, care era cît pe-acum să ducă la predarea Petrogradului, vă întreb: ce altceva sînt toate acestea dacă nu acte de teroare din partea burgheziei lumii întregi, care nu se dă înlături de la nici un fel de atrocități, crime și acte de violență în încercările ei de a restaura puterea exploatatorilor în Rusia și de a înăbuși vîlvătaia revoluției socialiste, care amenință acum și propriile lor țări? Iată unde e izvorul terorii, iată cine poartă răspunderea! Și de aceea sîntem convinși că oamenii care propagă în Rusia renunțarea la teroare nu sînt decît unelte conștiente sau inconștiente, agenți în mîinile imperialiștilor teroriști, care vor să sugrume Rusia cu blocatele lor, cu ajutorul pe care-l dau lui Kolceak și lui Denikin. Dar cauza lor este pierdută.

Rusia este prima țară căreia istoria i-a hărăzit rolul de deschizător de drum al revoluției socialiste, și tocmai de aceea avem de dus o luptă atît de grea și de îndurată atîtea suferințe. Imperialiștii și capitaliștii din celelalte țări își dau seama că Rusia este hotărîtă să lupte pînă la capăt, că în Rusia se hotărăște nu numai soarta capitalului rus, ci și a celui internațional. Tocmai de aceea ei răspîndesc în toată presa lor, în presa burgheză de pe întregul glob, cumpărată cu sume de milioane și miliarde, nenumărate minciuni împotriva bolșevicilor.

Ei se ridică împotriva Rusiei în numele aceluiași principii: „libertate, egalitate și Bentham“. Cînd întîlniți la noi oameni care își închipuie că, vorbind despre libertate,

egalitate și despre încălcarea lor de către bolșevici, apără ceva independent, principiile democrației în general, rugați-i să-și dea osteneala să citească ce scrie presa capitalismului european. Sub ce paravan acționează Kolceak și Denikin, sub ce paravan încearcă capitalul european și burghezia europeană să sugrume Rusia? Ei cu toții vorbesc numai despre libertate și egalitate. Când ocupă Arhanghelskul, când își trimit trupele în sudul țării, — americanii, englezii și francezii pretind că nu fac decît să apere libertatea și egalitatea. Iată sub ce lozincă se camuflează ei și iată de ce în această luptă crîncenă proletariatul din Rusia se ridică împotriva capitalului din lumea întreagă. Iată la ce servesc aceste lozinci de libertate și egalitate cu care toți reprezentanții burgheziei înșală poporul și pe care trebuie să le spulbere definitiv intelectualii care sînt într-adevăr de partea muncitorilor și a țărănimii.

Noi vedem că, pe măsură ce devin mai înverșunate și mai aprige tentativele imperialiștilor Antantei, devin mai dîrze riposta și împotrivirea pe care ele le stîrnesc în rîndurile proletariatului din propriile lor țări. La 21 iulie a fost întreprinsă prima încercare de a se declara o grevă internațională a muncitorilor din Anglia, Franța și Italia împotriva guvernelor acestor țări, cu lozinca: încetarea oricărui amestec în treburile Rusiei și încheierea unei păci drepte cu această republică. Încercarea n-a reușit. Într-o serie întreagă de țări — în Anglia, în Franța și în Italia — au izbucnit greve răzlețe. În America și în Canada se duce o campanie furibundă împotriva a tot ce amintește de bolșevism. Noi am trecut în ultimii ani prin două mari revoluții. Știm cît de greu s-a pus în mișcare avangarda maselor muncitoare ruse în 1905, cînd a pornit la luptă împotriva țarismului. Știm cît de greu, cît de lent și de anevoios a decurs după 9 ianuarie 1905, după prima lecție sîngeroasă, dezvoltarea mișcării greviste pînă în octombrie 1905, cînd, pentru prima oară în Rusia, greva de masă a fost încununată de succes. Știm cît de greu a fost acest lucru. Asta ne-a dovedit-o experiența celor două revoluții, cu toate că în Rusia situația era mai revoluționară decît în alte țări. Știm cît de anevoios se organizează într-o serie de greve forțele în vederea luptei împotriva capita-

lismului. De aceea nu ne miră nereușita acestei prime greve internaționale din 21 iulie. Știm că în țările europene revoluția întâmpină o rezistență, o împotrivire incomparabil mai mare decât la noi. Știm că muncitorii din Anglia, din Franța și din Italia au trebuit să învingă greutăți nemai-pomenite înainte de a reuși să fixeze pentru 21 iulie o grevă internațională. Acesta a fost un experiment fără precedent în istorie. Nu e de mirare că nu a reușit. În schimb însă știm că, în pofida campaniei furibunde pe care burghezia europeană o desfășoară împotriva noastră, masele muncitoare din țările cele mai înaintate și mai civilizate sînt de partea noastră și înțeleg cauza pentru care luptăm; și oricît de mari ar fi greutățile revoluției, oricîte încercări ne-ar mai aștepta, oricît de otrăvită ar fi atmosfera de minciuni și înșelătorii în numele „libertății și egalității” capitalului, al egalității dintre flămînd și sătul, oricît de otrăvită ar fi această atmosferă, știm că cauza noastră este cauza muncitorilor din toate țările și că de aceea victoria ei asupra capitalului internațional este inevitabilă.

„Pravda” nr. 170
și „Izvestiia C.E.C. din Rusia”
nr. 170 din 3 august 1919

Se tipărește după textul
apărut în ziarul „Pravda”,
confruntat cu cel apărut
în „Izvestiia C.E.C. din Rusia”

ÎN ODAIA LACHEILOR ⁴⁶

Niște tovarăși au adus din sud câteva publicații editate de menșevici, eseri etc., publicații al căror conținut ne permite să aruncăm o privire asupra „vieții ideologice“ de *dincolo* de baricadă, din *cealaltă* tabără. Revista harkoviană „Mîsl“ ⁴⁷ a lui Bazarov și Martov, „Greadușcii Den“ ⁴⁸ a lui Meakotin și Peșehonov, Bunakov și Vișneak, Potresov și Grossman, „Iujnoe Delo“ ⁴⁹, „Obedinenie“ ⁵⁰ ale lui Balabanov și St. Ivanovici, Meakotin și Peșehonov — iată numele acestor publicații și ale unora dintre colaboratorii lor mai de seamă.

Chiar și din puținele numere disparate ale publicațiilor amintite se degajă un miros atît de caracteristic și de pătrunzător, încît te simți îndată ca în odaia lacheilor. Toată această adunătură de scribi este, în marea ei majoritate, formată din intelectuali culți care se cred și își zic socialiști, dar care sînt pe de-a-ntregul îmbibați de prejudecăți burgheze și-și îndeplinesc conștiincios rolul de lachei ai burgheziei. Și deși această adunătură prezintă o mare diversitate de nuanțe, în realitate însă aceste nuanțe nu prezintă cine știe ce importanță din punct de vedere politic, căci toate se reduc la deosebiri în ceea ce privește gradul de fățarnicie sau sinceritate, de grosolanie sau subtilitate, de stîngăcie sau abilitate cu care își îndeplinesc acești oameni îndatoririle lor de lachei ai burgheziei.

I

Prin funcția pe care o îndeplinește, lacheul este obligat să poarte frac și mănuși albe, să aibă o înfățișare și ma-

niere corespunzătoare. Lacheului i se îngăduie să aibă o anumită doză de demofilie : pe de o parte, acest lucru e inevitabil, căci mediul din care se recrutează lacheii trebuie să fie extrem de sărac, iar pe de altă parte, el îi convine chiar stăpînului, deoarece îi oferă posibilitatea de „a-și exercita“ filantropia — în primul rînd, firește, asupra elementelor „docile“ ale păturilor din care se recrutează personalul de serviciu, băieții de prăvălie, muncitorii. Cu cît mai inteligente și mai culte sînt clasele care țin lacheii, cu atît mai sistematic și mai chibzuit își duc ele politica, folosind pe lachei pentru a-i spiona pe oamenii muncii, pentru a-i dezgina prin concesii făcute unei anumite părți dintre ei, pentru a-și întări pozițiile, pentru a face ca „omul tocmit cu plată“ să fie cointeresat în sporirea avuției stăpînului, în speranța că va căpăta și el un os etc. etc.

Demofilia îi este îngăduită lacheului, bineînțeles, numai într-o doză foarte mică și neapărat cu condiția de a-și exprima sentimentele de supunere și docilitate paralel cu dorința de a-i „mîngîia“ pe cei ce muncesc și sînt exploatați. În paranteză fie zis, apărătorilor religiei ca izvor de „mîngîiere“ pentru oameni, Feuerbach le-a dat un răspuns foarte reușit, arătînd că a aduce mîngîiere sclavului este o îndeletnicire avantajoasă pentru stăpînul de sclavi, pe cîtă vreme un adevărat prieten al sclavilor îi învață să se revolte, să se răscoale, să scuture jugul, și nici nu se gîndește să le aducă „mîngîiere“. Lacheul caută să prezinte într-o lumină mai frumoasă, mai atrăgătoare florile artificiale care servesc pentru „a mîngîia“ pe robii salariați de faptul că sînt încătușați de lanțurile robiei salariate. Partizanii eliberării oamenilor din lanțurile robiei salariate smulg de pe ele florile artificiale care le împodobesc, pentru ca robii să învețe să-și urască mai conștient și mai aprig lanțurile, să le scuture cît mai repede și să întindă mîinile după flori adevărate.

Necesitatea, proprie situației de lacheu, de a îmbina o foarte mică doză de demofilie cu o foarte mare doză de docilitate și de devotament pentru interesele stăpînului naște în mod inevitabil ipocrizia caracteristică lacheului ca tip social. Aici este vorba tocmai de tipul social, și nu

de însușirile unor indivizi. Lacheul poate fi un om foarte cinstit, un excelent membru de familie, un foarte bun cetățean, dar el este necesarmente condamnat să fie un om cu două fețe, căci trăsătura principală a ocupației lui constă în îmbinarea intereselor stăpînului, pe care „s-a angajat“ să-l slujească „cu credință și devotament“, cu interesele mediului social din care se recrutează servitorii. De aceea, dacă privim problema din punctul de vedere al omului politic, adică din punctul de vedere al relațiilor dintre milioane de oameni și al intereselor lor, trebuie să ajungem la concluzia că însușirile principale ale lacheului ca tip social sînt fățarnicia și lașitatea. Acestea sînt însușirile pe care le formează ocupația de lacheu, și tocmai ele sînt cele mai esențiale din punctul de vedere al robilor salariați și al întregii mase de oameni ai muncii în orice societate capitalistă.

II

Intelectualii culți care își zic menșevici, social-democrați, eseri etc. vor să învețe poporul politica. De aceea ei n-au putut evita nici problema fundamentală a întregii epoci actuale, problema transformării războiului imperialist în război civil. Priviți cum raționează ei în această problemă.

În „Obedinenie“, domnul P. Iușkevici publică un articol intitulat „Revoluție și război civil“. Cărui gen de publicistică — cu iertăciune fie zis — îi aparține acest articol se poate vedea chiar și din următoarele două raționamente ale autorului :

„...Avînd drept țel revoluția, care urmărește promovarea intereselor majorității și care este înfăptuită de această majoritate, socialismul nu are nici un motiv (!!) să recurgă la metodele (!!!) războiului civil, la care sînt fatalmente condamnate să recurgă minoritățile care acaparează puterea... Iar clasa cea mai înaintată a societății contemporane, cînd devine îndeajuns de matură ca să-și înțeleagă pe deplin misiunea universal-eliberatoare și sarcinile legate de ea, trebuie să-l respingă (adică trebuie să respingă războiul civil) împreună cu întreaga moștenire a barbariei istorice...“

O adevărată perlă, nu-i așa ?

Îndată după revoluția bolșevică, burghezia rusă a adoptat și a înfăptuit o politică de acorduri cu burghezia

străină împotriva muncitorilor și a tuturor oamenilor muncii din propria ei țară. Menșevicii și eserii au sprijinit burghezia. Așa a fost în Finlanda la începutul anului 1918. Așa a fost și în nordul Rusiei, și în sudul ei la începutul anului 1918, când cadeții, menșevicii și eserii, în alianță cu germanii, au căutat să sugrume pe bolșevici. Același lucru s-a întâmplat și în Gruzia. La rîndul său, Krasnov a primit și el bani și arme de la germani. Apoi burghezia Antantei i-a năimit pe cehoslovaci și pe Denikin, a debarcat trupe la Murmansk, la Arhanghelsk, în Siberia, la Baku și la Așhabad.

Burghezia internațională, mai întîi burghezia germană, apoi cea anglo-franceză (iar de multe ori amîndouă împreună), a venit cu război asupra proletariatului care învinsese în Rusia. Și iată că se găsește un om care își zice socialist și care, trecînd de partea burgheziei, îi sfătuiește pe muncitori „să respingă“ „metodele războiului civil“! Oare nu este acesta un Iudușka Golovlev de cea mai nouă factură capitalistă?

Mi se va spune, poate, că Iușkevici nu este decît un scrib de duzină al burgheziei, că scrisul lui nu exprimă poziția nici unuia dintre partide și că acestea nu răspund pentru ce scrie el. Dar o astfel de afirmație n-ar corespunde realității. În primul rînd, lista colaboratorilor revistei „Obedinenie“ și întreaga ei orientare ne arată că toată tagma esero-menșevică se caracterizează tocmai printr-o astfel de slugărnicie. Iar în al doilea rînd, priviți ce scrie L. Martov. Individul acesta este cel mai marcant (dacă nu chiar cel mai „de stînga“) menșevic și totodată un foarte onorabil membru al Internaționalei de la Berna, cu al cărei conducător ideologic — K. Kautsky — el este într-un totu solidar.

Priviți cum judecă Martov. În numărul din aprilie 1919 al revistei „Mîsl“, el scrie despre „bolșevismul mondial“. El cunoaște din fir în păr literatura bolșevică și bolșevismul. Și iată ce scrie acest publicist despre războiul civil:

„...Chiar în primele săptămîni de război am scris că criza mișcării muncitorești, provocată de acest război, este în primul rînd «o criză morală», care-și găsește expresia în dispariția încrederii reciproce dintre diferitele părți ale proletariatului și a credinței maselor

proletare în vechile valori morale și politice. Pe atunci încă nu-mi închipuiam că ar fi posibil ca această pierdere a încrederii reciproce, această distrugere a punților ideologice care în cursul ultimelor decenii au legat între ei nu numai pe reformiști și pe revoluționari, ci în anumite momente au unit și pe socialiști cu anarhiștii, și atât pe unii cât și pe ceilalți cu muncitorii liberali și creștini, — că ar fi posibil ca această distrugere să ducă la *război civil* între proletari“.

Sublinierea îi aparține domnului Martov. El însuși subliniază că face aici o apreciere asupra războiului civil. Poate chiar că vrea să sublinieze că e întru totul de acord cu Kautsky, care în orice caz așa apreciază caracterul războiului civil.

În acest raționament e atîta mîrșăvie rafinată, atîta minciună sfruntată și încercare de a mistifica pe muncitori, atîta josnică trădare a intereselor lor, atîta fățărnicie și renegare a socialismului, că stai și te minunezi cît servilism au acumulat în alde Kautsky și Martov deceniile de „cochetare“ cu oportunismul!

În primul rînd, cînd Kautsky și Martov varsă lacrimi de fariseu pe tema „războiului civil *dintre proletari*“, prin aceasta ei nu urmăresc decît să camufleze trecerea lor de partea burgheziei. Căci în realitate războiul civil se dă între proletariat și burghezie. Niciodată n-a existat în istorie și nici nu poate exista în societatea împărțită în clase un război civil între masa exploatată și minoritatea exploatatoare în care o parte din exploatați să nu urmeze pe exploataatori, să nu meargă alături de ei, împotriva fraților lor. Orice om cu judecată va fi de acord că un francez care, pe vremea răscoalei țaranilor din Vandeea ⁵¹ în apărarea monarhiei și a moșierimii, ar fi deplîns „războiul civil *dintre țărani*“ ar fi fost un lacheu al monarhiei, respingător prin ipocrizia lui. Astfel de lachei ai capitaliștilor sînt domnii Kautsky și Martov și cei de teapa lor.

Atotputernica burghezie internațională încearcă să sugrume pe muncitorii victorioși dintr-o țară pentru faptul că au doborît puterea capitalului, și în acest scop duc după sine o parte din muncitorii înșelați, neinformați, abrutizați, iar nemernicii de Kautsky și Martov varsă lacrimi pe tema „războiului civil *dintre proletari*“. Acești

indivizi sînt *nevoiți* să recurgă la această mîrșavă fățărnicie pentru bunul motiv că nu pot recunoaște pe față că în războiul civil dintre proletariat și burghezie s-au situat de partea burgheziei !

În al doilea rînd, atît Martov cît și Kautsky și întreaga Internațională de la Berna știu foarte bine că s-au bucurat de simpatie în rîndurile muncitorilor pentru că erau considerați socialiști, întrucît propovăduiau necesitatea revoluției proletariatului. În 1902, Kautsky a scris despre o eventuală legătură între revoluție și război, despre probabilitatea ca viitoarea revoluție a proletariatului să coincidă cu un război civil într-o măsură mai mare decît cele precedente. În 1912, în Manifestul de la Basel, întreaga Internațională a II-a a declarat solemn că viitorul război este legat de viitoarea revoluție proletară. Iar cînd acest război a izbucnit, „revoluționarii“ Internaționalei a II-a s-au dovedit a fi lachei ai burgheziei !

Bolșevicii au declarat în noiembrie 1914 că războiul imperialist aduce cu sine transformarea lui în război civil. Acest lucru s-a adevărit. El este acum o realitate pe scară mondială. Vorbind despre „bolșevismul mondial“, Martov este nevoit să recunoască acest fapt. Dar, în loc să-și recunoască cinstit falimentul ideologic total, falimentul concepțiilor tuturor acelor care cu o disprețuitoare grimasă de filistini respingeau ideea transformării războiului imperialist în război civil, în loc de aceasta, ipocritul Martov „dă vina“ pe „masele proletare“, care, pretinde el, „și-au pierdut credința în vechile valori morale și politice“ !!

Renegații atribuie maselor propria lor renegare. Masele simpatizează cu bolșevicii, pornind pretutindeni pe calea revoluției. În aceasta constă vina maselor, după „teoria“ celor care toată viața s-au bătut cu pumnul în piept că sînt credincioși revoluției, pentru ca în momentul izbucnirii ei să se dovedească a fi în tabăra burgheziei, împotriva proletariatului.

În al treilea rînd, înainte de război au existat două teorii diferite cu privire la lupta dinăuntru taberei socialismului. Kautsky și Martov, ca și majoritatea oportuniștilor, considerau că reformiștii și revoluționarii sînt două nuanțe legitime, două aripi necesare ale uneia și aceleiași

mişcări a uneia și aceleiași clase. Ruptura dintre aceste nuanțe era condamnată. Apropierea și contopirea lor în orice moment serios al luptei de clasă a proletariatului erau considerate inevitabile. Partizanii sciziunii erau învinuiți de miopie.

Cealaltă concepție, cea bolșevică, considera că reformiștii sînt promotorii influenței burgheze în rîndurile proletariatului, admitea alianța cu ei ca un rău vremelnic în situații vădit nerevoluționare, considera că sciziunea, ruptura cu ei este inevitabilă la orice ascuțire serioasă a luptei și cu atît mai mult la izbucnirea revoluției.

Cine a avut dreptate ?

Bolșevicii.

În lumea întregă, războiul a dus la scindarea mișcării muncitorești, la trecerea social-patrioților de partea burgheziei. După Rusia, o dovadă deosebit de grăitoare în această privință ne-a fost oferită de exemplul unei țări capitaliste înaintate — exemplul Germaniei. Și a apăra acum „punțile ideologice“ dintre reformiști și revoluționari înseamnă a sprijini pe călăii proveniți din rîndurile muncitorilor, pe alde Noske și Scheidemann, care au ajutat burghezia să asasineze pe Rosa Luxemburg și pe Karl Liebknecht, să ucidă mii de muncitori pentru faptul că duc o luptă revoluționară împotriva burgheziei.

Scris în iulie 1919

*Publicat pentru prima oară în 1925,
în revista „Bolșevik“ nr. 23—24*

Se tipărește după manuscris

CUVÎNTARE ROSTITĂ
LA CONFERINȚA MUNCITORILOR
ȘI OSTAȘILOR ROȘII FĂRĂ PARTID ⁵²
6 AUGUST 1919

CRONICĂ DE ZIAR
VARIANTA ÎNTII

(Ovații entuziaste.) Tovarăși, permiteți-mi să încep cu evenimentele despre care ați citit ieri și astăzi în ziare. Mă refer la evenimentele din Ungaria.

Știți că pînă la sfîrșitul lunii martie a domnit în Ungaria un „regim Kerenski“ și că abia la sfîrșitul acelei luni exponenții kerenskiadei s-au retras, dîndu-și seama că nu se mai pot menține, iar social-conciliatorii și-au trimis reprezentanții la închisoare, unde se afla pe atunci tov. Béla Kun, care a activat cîndva și în rîndurile Armatei noastre Roșii. După tratative avute cu ei, tov. Béla Kun a nimerit din închisoare direct în guvern.

În ultimul timp însă s-au primit știri care arată că ceva nu e în regulă în Partidul socialist din Ungaria.

În continuare, tov. Lenin a vorbit despre faptul că trupele românești au intrat în Budapesta. Dar aceasta nu prezintă cine știe ce importanță.

Așa a fost și la noi — spune el — pe diferite fronturi, cu deosebirea însă că noi am avut suficiente forțe în spațele frontului pentru a ne întări în așa măsură, încît să-i putem da apoi lui Kolceak riposta cuvenită, sau să ripostăm așa cum am ripostat pe frontul Petrogradului. Știți că trupele noastre au cucerit Iamburgul.

Tov. Lenin vorbește apoi de experiența politică pe care am dobîndit-o în acest timp. Ungurii, firește, nu au o asemenea experiență.

Dar noi nu ne vom lăsa descurajați, pentru că știm la ce duce triumful vremelnic al regimurilor kolceakoviste și

denikiniste. Chiar dacă acum Kolceakii români joacă pe cadavrele muncitorilor unguri, noi însă știm că acest triumf nu este de lungă durată. E adevărat că ieșirea din acest greu război o poate asigura numai forța de granit a muncitorimii, care ocrotește pe orice om al muncii și pedepsește pe orice speculant.

Apoi tov. Lenin vorbește despre activitatea pe care au desfășurat-o în Siberia conciliatorii, menșevicii și eserii, care acuză acum guvernul sovietic că are o tactică greșită, în timp ce ei înșiși n-au fost în stare să ofere un model de tactică. În fond, tot ce s-a petrecut în Siberia, toate promisiunile date de menșevici și de eseri n-au adus decât suferințe atât țăranilor cât și muncitorilor. Dar, din momentul semnării tratatului de pace de la Versailles, muncitorii din Franța, din Anglia și din celelalte țări încep să înțeleagă tot mai bine situația.

Iată de ce ultimele evenimente din Ungaria, oricât de grave ar fi ele, se aseamănă cu cele care au avut loc în tabăra lui Denikin și Kolceak. Aceste evenimente vor deschide ochii la alte sute de mii de muncitori, arătându-le că capitalul întinde mîna pentru a-și încasa polițele, pentru a recîștiga ceea ce a pierdut.

În continuare, tov. Lenin vorbește despre comploturile pe care le urzesc menșevicii, eserii și capitaliștii pentru a-și restaura puterea. Și, în timp ce pun la cale comploturi, ei vor să determine guvernul sovietic să renunțe la teroare.

Dar ei își greșesc socotelile; noi nu vom renunța la teroare, pentru că știm că această renunțare duce la victoria vremelnică a Kolceakilor și Denikinilor! În acest război, capitalul și-a dat singur la cap. Și această fiară, azi în agonie, se aruncă asupra muncitorilor. Dar soarta ei e pecetluită; orice ar face, tot va crăpa! (A p l a u z e f u r t u n o a s e.)

„Izvestiia C.E.C. din Rusia” nr. 173
și „Izvestiia Petrogradskogo Soveta”
nr. 177 din 7 august 1919

Se tipărește după textul apărut
în „Izvestiia C.E.C. din Rusia”,
confruntat cu textul apărut
în „Izvestiia Petrogradskogo Soveta”

VARIANTA A DOUA

Tovarăși, permiteți-mi să vă vorbesc acum despre evenimentele care s-au petrecut sub ochii noștri în Ungaria.

După cum știți, pînă la sfîrșitul lunii martie a acestui an a domnit acolo un „regim Kerenski“ cu toate splendorile lui. Pe vremea aceea, cînd la 21 martie s-a format acolo pe neașteptate un guvern sovietic, iar menșevicii maghiari au consimțit să sprijine acest guvern, se putea crede că a început o eră nouă în socialism... Dar ultimele evenimente ne arată că social-conciliatorii nu și-au schimbat năravul. Ceea ce s-a petrecut acum în Ungaria este, pe cît se pare, o reeditare pe scară mare a ceea ce s-a petrecut de curînd sub ochii noștri la Baku⁵³.

Și tov. Lenin evocă în imagini vii tragedia proletariatului din Baku, arătînd cum social-trădătorii de acolo au cerut ajutorul comandamentului englez și, fără știrea muncitorilor, au încheiat un acord secret cu imperialiștii occidentali. Vorbitorul face o analogie între tragedia de la Baku și actuala contrarevoluție din Ungaria ; el redă conținutul unei radiograme din care aflăm că românii au intrat în Budapesta roșie.

În continuare, tov. Lenin face o comparație între situația Ungariei și cea a Rusiei Sovietice și, enumerînd succint toate insuccesele noastre vremelnice, arată că pe noi ne-a salvat și ne salvează imensitatea teritoriului nostru, pe cînd Ungaria este prea mică pentru a putea riposta tuturor dușmanilor ei. Trecînd apoi la problema conciliatorilor în general, vorbitorul se referă și la partidele socialiste conciliatoare de la noi, din Rusia, spunînd :

— Dacă conciliatorii din Rusia au greșit sub regimul lui Kerenski în decurs de șase luni de activitate practică, de ce nu și-au îndreptat ei greșeala sub regimul lui Kolceak în Siberia ?

Adevărul este însă că și denikiniștii se camuflează sub lozincă convocării Adunării constituante ; nicăieri contrarevoluția nu se manifestă fățiș. De aceea noi spunem : nici un fel de eșecuri vremelnice, cum ar fi, de pildă, ultimele evenimente din Ungaria, nu ne vor face să ne pierdem cumpătul. Pentru a scăpa de toate calamitățile

nu există decît o singură ieșire — revoluția, și nu ne rămîne decît un singur mijloc sigur — dictatura proletariatului. Noi spunem: din fiecare nouă înfrîngere Armata Roșie iese și mai călită, și mai dîrză, și mai conștientă, căci muncitorii și țărani au înțeles acum, din propria lor experiență sîngeroasă, ce ne aduce puterea burgheziei și a conciliatorilor. Capitalul mondial, această fiară muribundă, face ultimele eforturi, dar orice ar face, tot va crăpa! (Aplauze furtunoase.)

*Publicat la 8 august 1919
în ziarul „Vecernie Izvestiia
Moskovskogo Soveta” nr. 312*

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

TOVARĂȘILOR SERRATI ȘI LAZZARI

Dragi tovarăși și prieteni ! Vă mulțumesc pentru mesajul de salut pe care ni l-ați transmis în numele partidului vostru. Noi știm prea puțin despre mișcarea voastră ; documentele ne lipsesc cu desăvârșire. Dar puținul pe care-l știm ne dovedește că sînteți, ca și noi, împotriva Internaționalei galbene de la Berna, care înșală masele muncitorești, și pentru Internaționala Comunistă. Tratatивele pe care conducătorii Internaționalei galbene le-au dus cu partidul vostru dovedesc că ei nu sînt decît un stat-major fără armată. Moralmente, dictatura proletariatului și sistemul Sovietelor au și învins în lumea întregă. În ciuda tuturor greutăților, în pofida rîurilor de sînge pe care le-a vărsat burghezia, în pofida terorii albe pe care ea a instaurat-o etc., victoria efectivă și definitivă va veni inevitabil în toate țările lumii.

Jos capitalismul ! Jos cu falsa democrație burgheză !
Trăiască republica mondială a Sovietelor !

Întotdeauna al dv.,

Moscova, 19 august 1919

V. Lenin

Publicat în limba italiană

la 2 septembrie 1919,

în ziarul „Avanti !”

(Milano) nr. 243

Publicat în limba rusă

pentru prima oară în 1932,

în edițiile a 2-a și a 3-a

ale Operelor lui V. I. Lenin, vol. XXIV

Se tipărește după textul

apărut în ziar

Traducere din limba italiană

Российская Социалистическая Федеративная Советская Республика.

„Пролетарии всех стран, соединяйтесь!“

№ 6. Речи и беседы агитатора. № 6.

В. И. Ленин.

ПИСЬМО К РАБОЧИМ И КРЕСТЬЯНАМ

по поводу победы над Колчаком.

Цена 1 руб.

Государственное Издательство.
Москва. — 1919.

Coperta broşurii lui V. I. Lenin „Scrisoare către muncitori și țărani
cu prilejul victoriei asupra lui Kolceak“. — 1919

SCRISOARE CĂTRE MUNCITORI ȘI ȚĂRANI CU PRILEJUL VICTORIEI ASUPRA LUI KOLCEAK

Tovarăși! Trupele roșii au eliberat de sub jugul lui Kolceak întregul Ural și au început să elibereze Siberia. Muncitorii și țăranii din Ural și din Siberia întâmpină cu entuziasm Puterea sovietică, căci ea mătură cu un măturoi de fier toată haita moșierească și capitalistă, care a exasperat poporul cu dările, cu batjocura, cu biciuirea, cu restaurarea jugului țarist.

Entuziasmul nostru general, bucuria pe care ne-o prilejuiește eliberarea Uralului și intrarea trupelor roșii în Siberia nu trebuie să constituie pentru noi o sursă de auto-liniștire. Dușmanul este departe de a fi nimicit. Puterea lui nu e nici măcar definitiv subminată.

Trebuie să ne încordăm toate forțele pentru a alunga din Siberia pe Kolceak, pe japonezi și pe ceilalți tâlhari străini, și e nevoie de o și mai mare încordare de forțe pentru a-l nimici pe dușman, pentru a-l împiedica să reia de la capăt atacul său tâlhăresc.

Ce trebuie să facem în acest scop?

Experiența grea prin care au trecut Uralul și Siberia, ca și experiența tuturor țărilor istovite de cei patru ani de război imperialist, nu trebuie să rămână fără învățăminte pentru noi.

În cele ce urmează voi arăta principalele cinci învățăminte pe care toți muncitorii și țăranii, toți oamenii muncii trebuie să le tragă din această experiență, pentru a se asigura împotriva oricărei repetări a calamităților aduse de aventura lui Kolceak.

Primul învățămînt. Pentru a apăra de tîlhari, adică de moșieri și capitaliști, puterea muncitorilor și a țăranilor avem nevoie de o puternică Armată Roșie. Nu cu vorba, ci cu fapta am dovedit noi că sîntem în stare să creăm o astfel de armată, că am învățat s-o conducem și să-i învingem pe capitaliști, cu toate că aceștia sînt din belșug aprovizionați cu arme și echipament de către cele mai bogate țări din lume. Bolșevicii au dovedit-o cu fapta. Toți muncitorii și țăranii — dacă știu să judece lucid — trebuie să-i creadă nu pe cuvînt (e o prostie să crezi pe cuvînt), ci pe baza experienței a milioane și milioane de oameni din Ural și din Siberia. Sarcina de a îmbina înarmarea muncitorilor și țăranilor cu menținerea la comandă a foștilor ofițeri, care în cea mai mare parte simpatizează cu moșierii și capitaliștii, este una dintre cele mai dificile sarcini. Rezolvarea ei cere neapărat eminente capacități organizatorice, o disciplină strictă și conștientă, încrederea maselor largi în pătura conducătoare a comisarilor proveniți din rîndurile muncitorilor. Bolșevicii au rezolvat această sarcină grea : deși sînt foarte multe cazuri de trădare din partea foștilor ofițeri, totuși Armata Roșie nu numai că se află în mîinile noastre, dar a și învățat să-i învingă pe generalii țarului și pe generalii Angliei, Franței și Americii.

De aceea, oricine vrea într-adevăr să scape de bandele lui Kolceak trebuie să-și consacre toate forțele, toate mijloacele, întreaga sa pricepere operei de creare și de consolidare a Armatei Roșii. Datoria primordială, de căpetenie a oricărui muncitor și țăran conștient, care nu vrea jugul lui Kolceak, este să îndeplinească cu sfințenie, în modul cel mai conștiincios, toate legile privitoare la Armata Roșie, să execute toate ordinele, să sprijine prin toate mijloacele disciplina în Armata Roșie, s-o ajute cu tot ce poate.

Ca de foc trebuie să ne temem de asemenea fenomene ca : partizanatul, tendința unor detașamente de a acționa de capul lor, de a nu asculta de puterea centrală, căci toate acestea duc la catastrofă : au dovedit-o și Uralul, și Siberia, și Ucraina,

Cine nu ajută prin toate mijloacele și fără preget Armata Roșie, cine nu sprijină din toate puterile ordinea și disciplina în Armata Roșie, acela este un trădător, o unealtă a lui Kolceak, acela trebuie nimicit fără cruțare.

Cu o Armată Roșie puternică sîntem invincibili. Fără o armată puternică vom cădea inevitabil victimă bandelor lui Kolceak, Denikin și Iudenici.

Al doilea învățămînt. Armata Roșie nu poate fi puternică dacă statul nu are mari rezerve de grîne, căci fără asemenea rezerve armata nu poate fi nici liberă în mișcările ei, nici pregătită cum se cuvine. Fără rezerve de grîne nu putem hrăni pe muncitorii care lucrează pentru armată.

Fiecare muncitor și țaran conștient trebuie să știe și să țină minte că principala cauză a insuficienței rapidității și trăinicii a succeselor Armatei noastre Roșii constă, în momentul de față, tocmai în faptul că statul nu are suficiente rezerve de grîne. Cine nu predă statului surplusurile de grîne, acela îl ajută pe Kolceak, trădează pe muncitori și pe țărani, se face vinovat de moartea și de suferințele a noi zeci de mii de muncitori și țărani din Armata Roșie.

Escrocii, speculanții și țărani foarte înapoiți judecă așa : e mai bine să vînd grînele la liber, voi căpăta mult mai mult decît la prețul oficial pe care-l dă statul.

Dar de pe urma vînzării la liber crește specula, se îmbogățesc cîțiva, mîncă pe săturate numai bogătașii, în timp ce masele muncitorești flămînzesc. Acest lucru l-am văzut în fapt în regiunile cele mai bogate în grîne din Siberia și Ucraina.

În condițiile vînzării libere a grînelor, capitalul triumfă, în timp ce munca flămînzește și se zbate în mizerie.

În condițiile vînzării libere a grînelor, prețul se urcă pînă la o mie de ruble pudul, banii se depreciază, prosperă o mînă de speculanți, în timp ce poporul sărăcește.

În condițiile vînzării libere a grînelor, silozurile statului sînt goale, armata e slăbită, industria rămîne paralizată, iar victoria lui Kolceak sau a lui Denikin devine inevitabilă.

Numai bogătașii, numai dușmanii de moarte ai puterii muncitorești-țărănești știu ce vor atunci cînd cer liberta-

tea comerțului de grâne. Aceia însă care o cer fără a-și da seama de urmările ei trebuie să tragă învățăminte și să înțeleagă din exemplul Siberiei și al Ucrainei de ce vânzarea liberă a grânelor înseamnă victoria lui Kolceak și a lui Denikin.

Mai sînt încă țărani înapoiți care judecă așa : mai întîi să-mi dea statul în schimbul grânelor mărfuri bune la prețul dinainte de război, și abia după aceea îi voi da surplusurile de grîne ; de nu, nu-i dau. Cu un asemenea mod de a judeca îi „momesc“ adesea șarlatanii și partizanii moșierilor pe țărani înapoiți.

Nu este greu de înțeles că statul muncitoresc, pe care capitaliștii l-au ruinat complet în cei patru ani de război tîlhăresc pentru Constantinopol și pe care, din răzbunare, continuă să-l ruineze Kolceakii și Denikinii, ajutați de capitaliștii din lumea întreagă, — nu este greu de înțeles că statul muncitoresc nu poate să dea în prezent mărfuri țărănilor, pentru că industria e paralizată. Nu avem grîne, nu avem combustibil, nu avem industrie.

Orice țaran cu scaun la cap va fi de acord că trebuie să dea cu împrumut surplusul de grîne muncitorului flămînd, cu condiția de a primi în schimb produse industriale.

La fel și aici. Toți țărani conștienți, cu judecată sănătoasă, toți, în afară de șarlatani și de speculanți, vor fi de acord că trebuie să dea cu împrumut statului muncitoresc *toate surplusurile de grîne, în întregime*, pentru că atunci statul va reface industria și va da țărănilor produse industriale.

S-ar putea să fim întrebați : vor avea oare țărani destulă încredere în statul muncitoresc pentru a-i da cu împrumut surplusurile de grîne ?

Noi vom răspunde : În primul rînd, statul dă adevărîță de luare cu împrumut, dă semne monetare. În al doilea rînd, toți țărani știu din experiență că statul muncitoresc, adică Puterea sovietică, ajută pe oamenii muncii, luptă împotriva moșierilor și a capitaliștilor. Tocmai de aceea se și numește ea putere muncitorească-țărănească. În al doilea rînd, țărani nu au altă alegere : ei trebuie să-l creadă ori pe muncitor, ori pe capitalist ;

ei trebuie să acorde încredere și să dea cu împrumut ori statului muncitoresc, ori statului capitaliștilor. Altă alegere nu există nici în Rusia, nici în vreo altă țară din lume. Cu cât mai conștienți devin țărani, cu atât mai ferm se situează ei de partea muncitorilor, cu atât mai neclintită este hotărârea lor de a ajuta prin toate mijloacele statul muncitoresc, spre a face cu neputință restaurarea puterii moșierilor și capitaliștilor.

Al treilea învățămînt. Pentru a-i putea nimici definitiv pe Kolceak și pe Denikin, este necesar să se asigure respectarea unei cât mai stricte ordini revoluționare, respectarea riguroasă a decretelor și hotărîrilor Puterii sovietice și să se vegheze la îndeplinirea lor de către toată lumea.

Din exemplul victoriilor lui Kolceak în Siberia și în Ural am văzut clar cu toții că cea mai mică neorînduială, cea mai mică încălcare a legilor Puterii sovietice, cea mai mică neatenție sau neglijență duc imediat la întărirea moșierilor și a capitaliștilor, îi ajută să obțină victorii. Căci moșierii și capitaliștii nu sînt definitiv nimicîți și nu se consideră învinși: orice muncitor sau țăran cu scaun la cap vede, știe și înțelege că ei sînt numai bătuți, că s-au ascuns, s-au pitit, s-au deghizat adesea în veșminte de culoare „kaki”, „sovietică”. Mulți moșieri s-au strecurat în sovhozuri, mulți capitaliști s-au strecurat în diferite „direcții generale” și „centrale”, au devenit funcționari sovietici; ei pîndesc la fiecare pas greșelile și slăbiciunile Puterii sovietice, spre a le folosi în lupta pentru doborîrea ei, spre a ajuta azi pe cehoslovaci, mâine pe Denikin.

Trebuie să depunem toate eforturile pentru a descoperi și prinde pe acești tâlhari, pe moșierii și capitaliștii care se camuflează, în *toate ascunzătorile* lor, pentru a-i demasca și pedepsi fără milă, căci ei sînt dușmanii de moarte ai oamenilor muncii, dușmani abili, instruiți, experimentați, care așteaptă cu răbdare momentul prielnic pentru a complota; sînt sabotori care nu se dau în lături de la nici o crimă pentru a pune bețe-n roate Puterii sovietice. Cu acești dușmani ai oamenilor muncii, cu moșierii, capitaliștii, sabotorii și albi, trebuie să fim necruțători.

Dar pentru a-i putea prinde trebuie să dăm dovadă de iscusință, de prudență, de conștiință politică, trebuie să urmărim cât se poate de atent cea mai mică neorînduială, cea mai mică abatere de la aplicarea conștiincioasă a legilor Puterii sovietice. Moșierii și capitaliștii sînt puternici nu numai prin cunoștințele și prin experiența lor, nu numai prin ajutorul pe care-l primesc din partea celor mai bogate țări din lume, ci și datorită puterii obișnuinței și stării de înapoiere a maselor largi, care vor să trăiască „așa cum au apucat din moși-strămoși“, neînțelegînd necesitatea de a respecta cu strictețe și conștiinciozitate legile Puterii sovietice.

Cea mai neînsemnată abatere de la lege, cea mai mică încălcare a ordinii sovietice este o *breșă* pe care o vor folosi de îndată dușmanii celor ce muncesc, este *un punct de plecare* pentru victorii ale bandelor lui Kolceak și Denikin. Ar fi o crimă să se uite că aventura lui Kolceak a pornit de la o mică imprudență în ceea ce-i privește pe cehoslovaci, de la un neînsemnat act de nesupunere din partea unor regimente.

Al patrulea învățămînt. Ar fi o crimă să se uite nu numai faptul că aventura lui Kolceak a pornit de la niște fleacuri, ci și faptul că menșevicii („social-democrații“) și eserii („socialiștii-revoluționari“) au ajutat-o să se nască și au sprijinit-o nemijlocit. E timpul să învățăm a aprecia partidele politice după faptele lor, și nu după vorbele lor.

Deși își spun socialiști, menșevicii și eserii sînt în fapt niște *complici ai albilor*, complici ai moșierilor și capitaliștilor. Acest lucru a fost dovedit în practică nu numai de unele fapte, ci și de două mari perioade din istoria revoluției ruse: 1) guvernarea lui Kerenski și 2) aventura lui Kolceak. În ambele cazuri, menșevicii și eserii, deși se pretind a fi „socialiști“ și „democrați“, au jucat în fapt rolul de *complici ai albgardiștilor*. Vom fi noi oare atît de naivi încît să le dăm crezare acum, cînd ei ne propun să le permitem încă o dată „să facă o încercare“, numind această permisiune „front unic socialist (sau democratic)“? Și, abstracție făcînd de cazuri izolate, se vor mai găsi oare, după aventura lui Kolceak, țărani care să nu în-

teleagă că „frontul unic“ cu menșevicii și cu eserii înseamnă unire cu complicii lui Kolceak ?

Ni se va obiecta : menșevicii și eserii și-au dat seama de greșeala lor și au renunțat la orice alianță cu burghezia. Dar aceasta nu este adevărat. În primul rând, eserii și menșevicii de dreapta nici nu au renunțat la această alianță, iar un hotar despărțitor între ei și eserii și menșevicii „de stînga“ *nu există*, și nu există chiar din vina eserilor și menșevicilor „de stînga“ ; „condamnînd“ în vorbe pe cei „de dreapta“, chiar și cei mai buni dintre menșevici și eseri rămîn în fapt *neputincioși* alături de ei, în pofida propriilor lor declarații. În al doilea rând, chiar și cei mai buni dintre menșevici și eseri susțin tocmai ideile *kolceakoviste*, care ajută burghezia, ajută pe Kolceak și Denikin, mascîndu-le neagra și sîngeroasa operă întreprinsă în interesul capitaliștilor. Aceste idei sînt : democrație, vot universal, egal și direct, Adunare constituantă, libertatea presei etc. Noi vedem în lumea întregă republici capitaliste care se folosesc tocmai de această falsă „democrație“ pentru a legitima dominația capitaliștilor și războaiele pentru subjugarea coloniilor. La noi vedem că Denikin, Kolceak, Iudenici și toți ceilalți generali împart cu dărnicie astfel de promisiuni „democratice“. Se poate avea încredere într-un om care, bazîndu-se pe promisiuni verbale, ajută pe un bandit notoriu ? Toți menșevicii și eserii, fără nici o excepție, dau ajutor unor bandiți notorii, imperialiștilor din lumea întregă, căuțînd să înfrumusețeze cu lozinci pseudodemocratice puterea lor, cruciada lor împotriva Rusiei, dominația lor, politica lor. Toți menșevicii și eserii ne propun o „alianță“, cu condiția să facem concesii capitaliștilor și căpeteniilor lor Kolceak și Denikin — de pildă, „să renunțăm la teroare“ (atunci cînd noi avem de înfruntat teroarea miliardarilor întregii Antante, a întregii coaliții de țări dintre cele mai bogate, care pun la cale comploturi în Rusia), sau să deschidem o porțiță pentru libertatea comerțului de grîne etc. Aceste „condiții“ ale menșevicilor și eserilor înseamnă în fond : noi, menșevicii și eserii, înclinăm spre capitaliști, dar în același timp vrem „front unic“ cu bolșevicii, împotriva cărora luptă capitaliștii, folosind

orice concesie ! Nu, domnilor menșevici și eseri, degeaba căutați în Rusia oameni care să vă dea crezare. În Rusia, muncitorii și țărani conștienți și-au dat seama că menșevicii și eserii sînt complici ai albgardiștilor, unii cu bună-știință și cu rea-credință, alții din prostie și din încăpățînarea de a persevera în vechi greșeli, dar toți sînt complici ai albgardiștilor.

Al cincilea învățămînt. Pentru a-l nimici pe Kolceak împreună cu banda lui, pentru a-i împiedica să se ridice din nou, este necesar ca toți țărani să se decidă fără ezitare pentru sprijinirea statului muncitoresc. Adversarii noștri (mai cu seamă menșevicii și eserii, toți, fără excepție, chiar și „cei de stînga“ din rîndurile lor) vor să-i sperie pe țărani cu gogorița „dictaturii unui singur partid“, a partidului comunist al bolșevicilor.

Din exemplul aventurii lui Kolceak, țărani au învățat să nu se teamă de gogorițe.

Ori dictatura (adică puterea de fier) a moșierilor și capitaliștilor, ori dictatura clasei muncitoare.

Cale de mijloc nu există. O astfel de cale visează zadarnic coconașii, intelectualii și domnișorii care au învățat prost din cărți proaste. Nicăieri în lume nu există și nu poate exista cale de mijloc. Ori dictatura burgheziei (camuflată sub paravanul pompoaselor fraze esero-menșevice despre democrație, Adunare constituantă, libertăți etc.), ori dictatura proletariatului. Cine n-a înțeles acest lucru din toată istoria veacului al XIX-lea este un cretin sută-n sută. În Rusia am văzut cu toții cum în timpul lui Kerenski și sub Kolceak la o astfel de cale visau menșevicii și eserii.

Cui i-au folosit aceste visuri ? Cui i-au ajutat ele ? — Lui Kolceak și lui Denikin. Cei care visează o cale de mijloc sînt complicii lui Kolceak.

În Ural și în Siberia muncitorii și țărani au putut compara în practică dictatura burgheziei cu dictatura clasei muncitoare. Dictatura clasei muncitoare este înfăptuită de partidul bolșevic, care încă în 1905 și chiar mai înainte s-a contopit cu întregul proletariat revoluționar.

Dictatura clasei muncitoare înseamnă : statul muncitoresc va reprima fără ezitare pe moșieri și pe capitaliști,

va reprima pe trădătorii care îi ajută pe acești exploata-tori, și în cele din urmă îi va învinge.

Statul muncitoresc e dușmanul necruțător al moșierilor și capitaliștilor, al speculanților și pungășilor, e dușmanul proprietății private asupra pământului și capitalului, e dușmanul puterii banului.

Statul muncitoresc este singurul prieten și singurul rea-zem de nădejde al oamenilor muncii și al țăranimii. Nici un fel de oscilări în direcția capitalului, alianță între oamenii muncii în lupta împotriva acestuia, *putere mun-citorească-țăărănească, Putere sovietică* — iată ce înseamnă în fapt „dictatura clasei muncitoare“.

Menșevicii și eserii vor să-i sperie pe țărani cu aceste cuvinte, dar nu vor reuși. După ce au îndurat jugul lui Kolceak, muncitorii și țăranii, chiar și din cele mai înde-părtate colțuri de țară, au înțeles că aceste cuvinte în-seamnă tocmai *acel ceva fără de care nu se poate scăpa de Kolceak*.

Jos cu șovăielnicii și cu cei lipsiți de caracter, care alu-necă pe panta ajutorării capitalului și care se lasă captați de lozincile și promisiunile capitalului! Luptă necruțătoare împotriva capitalului și alianță între oamenii muncii, alianță între țărani și clasa muncitoare — iată ultimul și cel mai important învățămînt care decurge din aventura lui Kolceak.

24 august 1919

„Pravda“ nr. 190
și „Izvestiia C.E.C. din Rusia“
nr. 190 din 28 august 1919
Semnat : N. L e n i n

Se tipărește după textul
broșurii : V. I. Lenin.
„Scrisoare către muncitori și țărani
cu prilejul victoriei asupra
lui Kolceak“, Moscova, 1919

SCRISOARE CĂTRE SYLVIA PANKHURST⁵⁴

Tovarășei Sylvia Pankhurst, Londra

28 august 1919.

Dragă tovarășă ! Abia ieri am primit scrisoarea dv. din 16 iulie 1919. Vă sînt extrem de recunoscător pentru informațiile referitoare la Anglia și mă voi strădui să vă îndeplinesc rugămintea, adică să răspund la întrebarea pe care mi-ați pus-o.

Nu mă îndoiesc cîtuși de puțin că mulți muncitori care se numără printre cei mai buni, mai cinstiți și mai sinceri revoluționari reprezentanți ai proletariatului sînt ostili parlamentarismului și oricărei participări la parlament. Cu cît mai vechi sînt într-o țară sau alta rînduielile capitaliste și democrația burgheză, cu atît mai explicabilă este această atitudine de ostilitate, căci în vechile țări parlamentare burghezia și-a însușit la perfecție meșteșugul fățărniciei, arta de a amăgi poporul prin mii de procedee, prezentînd parlamentarismul burghez drept „democrație în general” sau „democrație pură” etc., asounzînd cu dibăcie milioanele de fire care leagă parlamentul de bursă și de capitaliști, folosind presa coruptă și venală și uzînd la maximum de puterea banului, a capitalului.

Fără îndoială că Internaționala Comunistă și partidele comuniste din diferite țări ar comite o greșală ireparabilă dacă ar respinge pe muncitorii care sînt pentru Puterea sovietică, dar nu sînt de acord să participe la lupta parlamentară. Dacă privim problema sub aspectul ei general, din punct de vedere teoretic, vedem că tocmai acest program, adică lupta pentru Puterea sovietică, pentru Republica sovietică, poate și trebuie să unească acum

absolut pe toți revoluționarii sinceri și cinstiți din rândurile muncitorimii. Foarte mulți muncitori anarhiști devin acum partizani extrem de sinceri ai Puterii sovietice, ceea ce dovedește că ne sînt tovarăși și prieteni foarte buni, că sînt foarte buni revoluționari, care au fost adversari ai marxismului numai din cauza unei neînțelegeri, sau, mai bine zis, nu din cauza unei neînțelegeri, ci din cauză că socialismul oficial dominant din epoca Internaționalei a II-a (1889—1914) a trădat marxismul, a alunecat pe panta oportunismului, a denaturat învățătura revoluționară a lui Marx în general și îndeosebi partea ei care conține concluziile trase din experiența Comunei din Paris din 1871. De această chestiune m-am ocupat amănunțit în cartea mea „Statul și revoluția“ * și de aceea nu mai insist asupra ei.

Ce-i de făcut dacă în cutare țară comuniștii convinși și hotărîți să desfășoare o muncă revoluționară, partizanii sinceri ai puterii Sovietelor (ai „sistemului sovietic“, cum spun uneori nerușii) nu se pot uni din cauza divergențelor în problema participării la parlament ?

Eu aș zice că aceste divergențe sînt neesențiale în momentul de față, căci lupta pentru puterea Sovietelor este lupta politică a proletariatului în forma ei cea mai înaltă, cea mai conștientă, cea mai revoluționară. E mai bine să fii cu muncitorii revoluționari cînd greșesc într-o problemă de ordin particular sau secundar decît cu socialiștii sau social-democrații „oficiali“ dacă nu sînt revoluționari sinceri, fermi, dacă nu vor sau nu știu să ducă muncă revoluționară în rândurile maselor muncitorești, dar sînt pentru o tactică justă în această problemă de ordin particular. Or, problema parlamentarismului este acum o problemă de ordin particular, secundar. Eu socot că bine au procedat Rosa Luxemburg și Karl Liebknecht atunci cînd, la Conferința spartachistă din ianuarie 1919 de la Berlin, au susținut participarea la alegerile pentru parlamentul burghez german, pentru „Adunarea națională“ constituantă, *împotriva* părerii majorității delegaților la această conferință ⁵⁵. Firește însă că și mai bine au procedat ei pre-

* Vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 33, București, Editura politică, 1964, ed. a doua. — Nota red.

ferînd să rămîna alături de partidul comunist, care comitea o greșeală într-o problemă particulară, decît să meargă cu trădătorii fățiși ai socialismului, cu alde Scheidemann și partidul lui, sau cu astfel de lachei, demagogi, lași, complici lipsiți de voință ai burgheziei și reformiști în fapt cum sînt Kautsky, Haase, Däumig și tot acest „partid“ al „independenților“ germani⁵⁶.

În ce mă privește, sînt convins că refuzul de a participa la alegerile parlamentare este o greșeală din partea muncitorilor revoluționari din Anglia, dar mai bine să se facă această greșeală decît să se întîrzie constituirea unui mare partid muncitoresc comunist în Anglia, format din toate curente și elementele enumerate de dv., care simpatizează cu bolșevismul și sînt în mod sincer pentru Republica Sovietelor. Dacă s-ar întîmpla ca în rîndurile B.S.P.⁵⁷, de pildă, să fie bolșevici sinceri care, din cauza divergențelor în problema participării la parlament, ar refuza să fuzioneze imediat cu curente nr. 4, nr. 6 și nr. 7 spre a forma un partid comunist, acești bolșevici ar comite, după părerea mea, o greșeală de o mie de ori mai mare decît aceea a refuzului de a participa la alegerile pentru parlamentul burghez englez. Bineînțeles că, spunînd acestea, presupun că curente 4, 6 și 7, luate la un loc, sînt realmente legate de *masa* muncitorilor, și nu reprezintă *doar* mici grupulețe de intelectuali, cum se întîmplă adesea în Anglia. În această privință sînt, probabil, deosebit de importante Workers Committees și Shop Stewards⁵⁸, care, trebuie să presupunem, sînt strîns legate de *masă*.

Legătura indisolubilă cu masa muncitorilor, capacitatea de a desfășura în rîndurile ei o agitație permanentă, de a participa la fiecare grevă, de a se face ecoul oricărei cerințe a masei, — iată esențialul pentru un partid comunist, mai ales într-o țară ca Anglia, unde pînă acum (ca și, de altfel, în toate țările imperialiste) au participat la mișcarea socialistă, și la mișcarea muncitorească în general, mai cu seamă înguste pături de sus ale muncitorimii, reprezentanții aristocrației muncitorești, care sînt în cea mai mare parte iremediabil și pe de-a-ntregul pervertiți de reformism, prizonieri ai prejudecăților burgheze și im-

perialiste. Fără combaterea acestei pături, fără distrugerea definitivă a prestigiului ei în rîndurile muncitorilor, fără lămurirea maselor asupra totalei ei pervertiri burgheze, nici vorbă nu poate fi de o mișcare muncitorească comunistă serioasă. Acest adevăr este valabil atît pentru Anglia și Franța, cît și pentru America și Germania.

Muncitorii revoluționari care fac din parlamentarism obiectivul principal al atacurilor lor au toată dreptatea în măsura în care aceste atacuri exprimă negarea principială a parlamentarismului burghez și a democrației burgheze. Puterea Sovietelor, Republica Sovietelor — iată acel ceva pe care revoluția muncitorească l-a pus în locul democrației burgheze, iată forma de trecere de la capitalism la socialism, forma dictaturii proletariatului. Și critica parlamentarismului este nu numai legitimă și necesară ca motivare a trecerii la Puterea Sovietelor, ci e și pe deplin justă ca expresie a conștiinței faptului că parlamentarismul are un caracter istoricește condiționat și limitat, că el este legat de capitalism, și numai de capitalism, că el (parlamentarismul) e progresist în comparație cu rînduielele medievale și reacționar în comparație cu Puterea Sovietelor.

Dar criticii anarhiști sau anarho-sindicaliști ai parlamentarismului din Europa și din America greșesc de foarte multe ori atunci cînd resping *orice participare* la alegeri și la activitatea parlamentară. Asta se datorește pur și simplu lipsei de experiență revoluționară. Noi, rușii, am trecut prin două mari revoluții în secolul al XX-lea și știm bine ce însemnătate poate avea și are efectiv parlamentarismul într-o perioadă revoluționară, în general, și *nemijlocit în timp de revoluție*, în special. Parlamentele burgheze trebuie să fie înlăturate și înlocuite cu instituții sovietice. Acest lucru este neîndoielnic. Acum, după experiența Rusiei, Ungariei, Germaniei și a altor țări, este neîndoielnic că în timpul revoluției proletare această înlăturare și înlocuire se *va produce neapărat*. De aceea, pregătirea sistematică a masei muncitorești în vederea acestui lucru, lămurirea ei din timp asupra a ceea ce este Puterea Sovietelor, propaganda și agitația în favoarea acesteia, — toate acestea constituie datoria *indiscutabilă*

a muncitorului care vrea să fie revoluționar în fapt. Noi însă, rușii, am îndeplinit *această* sarcină acționând și în arena parlamentară. Într-o Dumă țaristă, moșierească, falsificată, reprezentanții noștri au știut să desfășoare o propagandă revoluționară și republicană. Tot așa e posibil și necesar ca în parlamentele burgheze, dinăuntrul lor, *să se desfășoare o propagandă în favoarea Sovietelor.*

S-ar putea ca în cutare sau cutare țară parlamentară acest lucru să nu fie ușor de realizat dintr-o dată. Însă aceasta este altă chestiune. Ceea ce importă e ca muncitorii revoluționari din toate țările să-și însușească această tactică justă. Și dacă un partid muncitoresc e într-adevăr *revoluționar*, dacă e într-adevăr *muncitoresc* (adică legat de masă, de majoritatea celor ce muncesc, de *păturile de jos* ale proletariatului, și nu numai de pătura lui de sus), dacă e într-adevăr un *partid*, adică o *organizație* strâns unită a *avangărzii revoluționare*, capabilă să desfășoare munca revoluționară în mase prin toate mijloacele posibile, este cert că un asemenea partid va ști să țină în mâini pe parlamentarii *săi*, să facă din ei adevărați propagandiști revoluționari, de felul lui Karl Liebknecht, și nu oportuniști, nu oameni care să corupă proletariatul prin metode burgheze, deprinderi burgheze, idei burgheze și neprincipialitate burgheză.

Dacă acest lucru nu s-ar putea realiza în Anglia dintr-o dată și dacă, în afară de aceasta, în Anglia orice unire a partizanilor puterii Sovietelor ar fi imposibilă tocmai din cauza divergențelor în problema parlamentarismului, și numai din această cauză, — socot că formarea imediată a *două* partide comuniste, adică a *două* partide situate pe poziția trecerii de la parlamentarismul burghez la Puterea Sovietelor, ar constitui un folositor pas înainte spre unitate deplină. Nu e nimic dacă unul din aceste partide va admite participarea la parlamentul burghez, iar celălalt o va respinge; această divergență este în momentul de față atât de neesențială, încât lucrul cel mai cuminte ar fi să nu se ajungă la o sciziune din cauza ei. Dar și existența concomitentă a *două* asemenea partide ar însemna un mare progres în comparație cu situația de astăzi și ar constitui, după toate probabilitățile, o treaptă de tranziție

spre unitate deplină și spre o victorie rapidă a comunismului.

Printr-o experiență aproape bienală, Puterea Sovietelor nu numai că a arătat în Rusia că dictatura proletariatului este posibilă *chiar* și într-o țară cu populație precumpănită țărănească și că, creînd o armată puternică (cea ce constituie cea mai bună dovadă de organizare și de ordine), ea este în stare să se mențină în condiții nemai-pomenit de grele.

Puterea Sovietelor a făcut mai mult: moralmente ea a și învins *în întreaga* lume, căci masa muncitorească, deși nu cunoaște decît fărîme de adevăr despre Puterea Sovietelor, deși aude mii și milioane de știri mincinoase despre această putere, *e deja pretutindeni pentru Puterea Sovietelor*. Proletariatul din lumea întreagă a înțeles că ea este puterea celor ce muncesc, că numai ea îl poate scăpa de capitalism, de jugul capitalului, de războaiele dintre imperialiști, și duce la instaurarea unei păci trainice.

Tocmai de aceea nu este exclus ca imperialiștii să înfrîngă una sau alta dintre republicile sovietice, dar este cu desăvîrșire exclus ca ei să poată învinge mișcarea mondială a proletariatului în favoarea Sovietelor.

Cu salutări comuniste,

N. Lenin

P. S. Următoarea tăietură din ziarele rusești vă va permite să vă faceți o idee despre felul cum sîntem informați noi despre Anglia:

„Londra, 25 august. (Prin Beloostrov.) Corespondentul din Londra al ziarului «Berlingske Tidende» din Copenhaga telegrafiază la 3 august a.c. următoarele în legătură cu mișcarea bolșevică din Anglia: «Grevele din ultimele zile și recentele dezvăluiri au zdruncinat convingerea englezilor în ceea ce privește imunitatea țării lor față de bolșevism. În prezent, ziarele discută cu însuflețire această chestiune, iar administrația depune toate eforturile pentru a stabili că „complotul” a dăinuit un timp destul de îndelungat și urmarea nici mai mult nici mai puțin decît răsturnarea regimului existent. Poliția engleză a arestat Biroul revoluționar, care, după cum afirmă ziarele, dispunea de bani și de arme. „Times” publică conținutul unora dintre documentele găsite la cei arestați. Ele cuprind un în-

treg program revoluționar, potrivit căruia întreaga burghezie urma să fie dezarmată; pentru Sovietele de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii urmau să fie procurate arme și muniții și să fie formată o Armată Roșie; în toate posturile de stat urmau să fie numiți muncitori. Se plănuia, de asemenea, instituirea unui tribunal revoluționar pentru judecarea delincvenților politici și a celor culpabili de maltratarea deținuților. Toate stocurile de produse alimentare urmau să fie confiscate. Parlamentul și celelalte organe de auto-administrare publică urmau să fie dizolvate, iar în locul lor să fie instituite Soviete revoluționare. Ziua de lucru urma să fie limitată la 6 ore, iar minimul de salariu săptămânal urma să fie fixat la 7 lire sterline. Datoriile de stat, precum și toate celelalte datorii urmau să fie anulate. Toate băncile, întreprinderile industriale și comerciale și mijloacele de transport urmau să fie naționalizate».

Dacă cele de mai sus sînt adevărate, trebuie să exprim imperialiștilor și capitaliștilor englezi, respectiv organului lor de presă „Times”⁵⁹, cel mai bogat ziar din lume, cele mai vii mulțumiri pentru excelenta lor propagandă în favoarea bolșevismului. Continuați în același spirit, domnilor de la „Times”, voi duceți foarte bine Anglia spre victoria bolșevismului!

*Publicat în septembrie 1919,
în revista „Kommunisteski
internacional” nr. 5*

*Se tipărește după manuscris,
confruntat cu textul
apărut în revistă*

DESPRE LIBERTATEA COMERȚULUI DE CEREALE

PRINCIPALA CONDIȚIE A VICTORIEI

Cum să consolidăm victoria asupra lui Kolceak ? cum s-o ducem pînă la capăt, nimicindu-l pe Denikin ? cum să facem cu neputință orice noi încercări din partea moșierilor, capitaliștilor și chiaburilor de a redobîndi puterea, moșiile, capitalul și dominația asupra muncitorilor și țăranilor ?

Această problemă este în fond identică cu aceea a soartei întregii revoluții socialiste din Rusia. Este o problemă care preocupă pe orice muncitor și țăran conștient. Și nu e greu de înțeles că la baza întregii construcții socialiste stă acum problema aprovizionării.

A strînge toate surplusurile de cereale în mîinile Puterii sovietice centrale și a le repartiza în mod just înseamnă a face invincibilă Armata noastră Roșie, a zdrobi definitiv pe Kolceak și pe Denikin, a reface industria și a asigura o producție și o repartiție socialistă justă, a asigura o ordine socialistă deplină.

Avem deja suficientă experiență în munca de aprovizionare și pe tărîmul construcției socialiste pentru a ne putea face o idee clară atît despre proporțiile acestei sarcini cît și despre mijloacele pentru îndeplinirea ei. Noi știm cît de dificilă este ea, dar totodată știm din experiență că am găsit calea justă pentru îndeplinirea ei și că, concentrîndu-ne mai mult asupra acestei sarcini, sporindu-ne energia, încordîndu-ne puterile, perfecționînd aparatul, o vom putea îndeplini pînă la capăt.

De la 1 august 1917 pînă la 1 august 1918, statul a colectat 30 000 000 de puduri de cereale. De la 1 august 1918 pînă la 1 august 1919 a colectat circa 105 000 000, adică de 3 ori și jumătate mai mult, deși în această perioadă nu dispuneam de loc de regiunea Donului, de Caucazul de nord și de Siberia apuseană, aproape că nu dispuneam de Ucraina, adică de regiunile cele mai bogate în cereale.

Dacă în 1919 vom avea o recoltă bună, vom putea colecta o cantitate foarte mare de cereale, poate 400 000 000 de puduri și chiar mai mult. Atunci vom spori enorm producția de combustibili, de material lemnos, de cărbune etc. Atunci vom reface industria și vom păși definitiv pe calea largă a construcției socialiste planificate. Atunci vom învinge pe deplin specula, vom stîrpi această odioasă moștenire a capitalismului, care acum vatămă atît de mult, pretutindeni, mlădițele socialismului.

CALEA SIGURĂ SPRE VICTORIE

Cifrele citate mai sus învederează importante succese pe care Puterea sovietică le-a obținut în domeniul aprovizionării, în condiții nespuse de grele. Dar cifrele cele mai precise, faptele cele mai indiscutabile sînt contestate sau trecute sub tăcere atunci cînd e vorba de interesele egoiste ale burgheziei, ale capitaliștilor, ale speculanților și chiaburilor.

Cercetări precise cu privire la alimentația muncitorului de la oraș au arătat că numai (aproximativ) jumătate din produse el le primește de la stat, de la Comisariatul aprovizionării, iar cealaltă jumătate și-o procură pe piața „liberă”, adică de la speculanți, cu deosebirea că prima jumătate îl costă o *zecime* din totalul cheltuielilor sale pentru alimente, în timp ce a doua jumătate îl costă *nouă zecimi*.

Speculanții iau șapte piei de pe muncitorul înfometat.

Ei îl pradă fără pic de rușine. Și știm cu toții ce dezmaț al speculei, hoției și crimei, ce nesfîrșită sursă de chinuri ale foamei pentru masa muncitorilor și de îm-

bogățire pentru un mănunchi de șnapani înseamnă faimoasă „*libertate a comerțului*” de cereale.

Și, cu toate acestea, se găsesc oameni care apără libertatea acestui comerț!

Guvernul nostru muncitoresc-țărănesc, întreaga Republică sovietică, întreaga noastră societate socialistă în curs de făurire duc o luptă nespuse de grea, extrem de crâncenă și de înverșunată, o luptă pe viață și pe moarte împotriva capitalismului, împotriva speculei, împotriva libertății comerțului de cereale. Aceasta este lupta cu efectele cele mai adânci și mai radicale, lupta cea mai cotidiană și mai de masă dintre capitalism și socialism. De această luptă depinde soarta revoluției noastre. Și se mai găsesc oameni care-și zic „socialiști”, social-democrați, menșevici, „socialiști-revoluționari” și care în această luptă ajută capitalismul împotriva socialismului! În problema politicii Puterii sovietice în domeniul aprovizionării, cei mai buni dintre ei, care au o atitudine cât se poate de ostilă față de Kolceak și Denikin, față de *capitaliști*, se situează constant de partea *capitalismului*, cerînd mici concesii în favoarea „aparaturii comercial particulare”, în favoarea „inițiativei particulare” etc. etc.

În fond, dacă privim lucrurile cu atenție, dacă ne gândim bine la mobilurile luptei împotriva Puterii sovietice, ajungem la următoarea concluzie: adversarii Puterii sovietice se împart în două grupuri mari. Amîndouă aceste grupuri apără capitalismul împotriva socialismului. Unul dintre ele o face în mod bestial și cras interesat; grupul acesta îl alcătuiesc moșierii, capitaliștii, chiaburii, Denikinii, Kolceakii, sutele negre, cadeții. Celălalt grup apără capitalismul „ideologicește”, adică în mod dezinteresat, fără să fie mînat de interese directe, personale, îl apără dintr-o prejudecată, de teama noului; grupul acesta îl alcătuiesc menșevicii și eserii. Ei sînt ultimii apărători „ideologici” ai capitalismului. Și de aceea nu e de loc întîmplător faptul că Kolceakii și Denikinii, capitaliștii ruși și toți capitaliștii de peste hotare acționează sub paravanul menșevicilor și al eserilor, sub steagul *lor*, repetînd lozincile și frazele *lor* despre „libertate” în general, despre

„democrație“ în general, despre inițiativa „particulară“ (capitalistă, comercială) etc. etc.

Capitaliștii deștepți își dau seama că poziția „ideologică“ a menșevicilor și eserilor le servește lor, clasei lor, capitalismului „lor“, pe cîtă vreme menșevicii și eserii, asemenea tuturor socialiștilor mic-burghezi de pretutindeni și dintotdeauna, nu înțeleg acest lucru. Ei se tem de un război pe viață și pe moarte împotriva comerțului liber cu cereale, ei vor să i se facă acestuia concesii, să fie admis măcar în parte, vor „pace“ și bună înțelegere cu el.

CE ÎNSEAMNĂ LIBERTATEA COMERȚULUI DE CEREALE ?

Libertatea comerțului de cereale înseamnă reîntoarcerea la capitalism, la atotputernicia moșierilor și a capitaliștilor, la lupta acerbă dintre indivizi pentru înavușire, la „libera“ îmbogățire a cîtorva, la mizeria maselor, la veșnica lor aservire, așa cum o vedem în toate statele burgheze, inclusiv republicile cele mai libere și mai democratice.

Întrebați pe orice om al muncii, pe orice muncitor sau țăran și chiar pe orice intelectual dacă vrea astfel de „rînduieli“ și vi se va răspunde că nu. Din nenorocire însă, foarte mulți oameni ai muncii și îndeosebi mulți țărani *nu înțeleg* legătura dintre libertatea comerțului de cereale și atotputernicia moșierilor și capitaliștilor, și tocmai în aceasta constă primejdia.

Scris în august 1919

*Publicat pentru prima oară în 1930,
în revista
„Proletarskaia Revoluția nr. 5*

Se tipărește după manuscris

PROIECTE DE HOTĂRÎRI ALE BIROULUI POLITIC
AL C.C. CU PRIVIRE LA MĂSURILE DE LUPTĂ
ÎMPOTRIVA LUI MAMONTOV

1

Proiect de rezoluție a Biroului Politic al C.C.

Considerînd că operațiile întreprinse de Mamontov ⁶⁰ prezintă o gravitate deosebită și că trebuie luate *măsuri urgente* pentru nimicirea *cît mai rapidă* a detașamentului său, Biroul Politic hotărăște :

1) se atrage din nou atenția comisarului poporului pentru poștă și telegraf și a comisarului poporului pentru căile de comunicație asupra necesității de a se încorda toate forțele pentru *îmbunătățirea comunicațiilor poștale și telegrafice în raionul operațiilor desfășurate de Mamontov și accelerarea transporturilor de trupe* în același raion.

2) Se trasează ca sarcină tov. Troțki

(a) să întocmească un proiect de chemare telegrafică către organizațiile de partid din acest raion, *cerîndu-li-se pentru a doua oară* să dea dovadă de mai multă energie ;

(b) să participe împreună cu tov. Lașevici (care va păstra dreptul de comandă unică) la toate operațiile pentru lichidarea definitivă a detașamentului lui Mamontov, pentru ca în toate aceste operații autoritatea Comitetului Central și a Consiliului militar-revoluționar să se facă simțită mai repede și mai categoric ⁶¹ ;

(c) să cheme din guberniile Tver, Kostroma, Iaroslavl și Ivanovo-Voznesensk voluntari care să lupte împotriva lui Mamontov,

2

Trebuie întocmit imediat *un proiect* de directive din partea Biroului Politic al Comitetului Central.

Se va declara că din punct de vedere politic este necesar :

1) Să se accelereze prin toate mijloacele deplasarea la Petrograd a Diviziei bașkire Belebei Skaia și să se ia măsuri cât mai energice pentru efectuarea ei ;

2) Divizia 21, după ce se vor fi luat suficiente măsuri pentru asigurarea Tulei și, în general, pentru apărarea nordului împotriva lui Mamontov, va fi transferată, în cea mai mare parte, pe Frontul de sud, cu dublul scop de a cădea în spatele lui Mamontov, dinspre sud, și de a participa la luptele de pe Frontul de sud.

3

Propun de asemenea ca hotărârea Biroului Politic (cu privire la măsurile împotriva lui Mamontov) să fie completată după cum urmează :

1) în caz de încercuire, se vor numi în *fiecare sector*, (de 10—30 de verste etc.) *comandanți de sector*, dintre care 1—2 să fie comuniști ;

2) cei care refuză să iasă din vagoane vor fi împușcați pe loc ;

3) se vor lua și alte măsuri draconice pentru întărirea disciplinei.

Să se prevadă că aceste măsuri vor putea fi luate printr-o *hotărâre* adoptată de *Lașevici + Troțki*.

((Trenurile cu trupe să fie dirijate spre sud încă înainte de a ajunge la Moscova.))

+ 3) *Să se accelereze* trimiterea *fiecărui eșalon* al Diviziei 21 pentru acțiuni imediate împotriva lui Mamontov, adăugându-se (*dacă trebuie*) un număr de comuniști.

Scris la sfârșitul lunii august 1919

Publicat pentru prima oară în 1942
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

CUVÎNTARE ROSTITĂ
LA CONFERINȚA MUNCITORILOR
ȘI OSTAȘILOR ROȘII FĂRĂ PARTID
DIN RAIOANELE BASMANNII,
LEFORTOVO, ALEKSEEVSKI ȘI SOKOLNIKI ⁶²
3 SEPTEMBRIE 1919

Tovarăși ! Permiteți-mi să aduc salutul meu conferinței dv., conferință a muncitorilor și ostașilor roșii fără partid, la care participă și promoția de comandanți roșii a școlii de artilerie. Adunarea de față a fost convocată pentru a discuta problemele legate de consolidarea orînduirii noastre de stat și a aparatului nostru de stat.

În toate țările, masele muncitorești trăiesc în asuprire. Ele nu beneficiază de cuceririle culturii capitaliste, deși tocmai masele muncitoare trebuie să constituie baza întregii vieți de stat. Tovarăși, la noi masele muncitoare constituie baza, temelia Republicii sovietice. Imediat după victoria oamenilor muncii în februarie 1917, în întreaga Rusie au început să fie create Soviete. Ideea de Soviete nu a apărut pentru prima oară în 1917 ; ea s-a născut încă în 1905. Încă pe atunci au existat Soviete de deputați ai muncitorilor. După Revoluția din Octombrie, Puterea sovietică a fost întâmpinată cu simpatie de muncitorii din toate țările. Acest lucru se explică prin profunde cauze interne.

Permiteți-mi, tovarăși, să mă opresc asupra principalelor elemente de bază ale vieții politice a Rusiei Sovietice. Nu dispun de materiale precise pentru a vă putea înfățișa situația economică a republicii noastre ; de această situație se vor ocupa, după toate probabilitățile, alți tovarăși, care vor vorbi în special despre politica guvernului muncitoresc-țărănesc în domeniul aprovizionării ; în-

trucît mă privește, mă voi limita exclusiv la latura ei politică.

Pentru a putea înțelege mai bine esența situației Puterii sovietice, trebuie să aruncăm o privire retrospectivă și să examinăm cu atenție mersul revoluției noastre, începând din 1917. În revoluția noastră deosebim două faze : prima — faza kerenskiadei și a aventurii korniloviste, care a precedat Puterea sovietică, și a doua — faza Kaledinilor, Kolceakilor și Denikinilor, în care se urmărește distrugerea Puterii sovietice. Orice muncitor, chiar dacă nu e membru de partid, orice om al muncii trebuie să-și pună întrebarea : de ce au avut loc la noi aceste două faze și de ce sînt ele reciproc legate ?

Tovarăși ! Fiecare muncitor, fiecare ostaș al Armatei Roșii, fiecare om al muncii trebuie să se întrebe de ce Puterea noastră sovietică este acuzată că recurge la teroare, de ce se spune că bolșevicii sînt niște dictatori, niște bașbuzuci. Pe de altă parte, orice om al muncii trebuie să se întrebe de ce s-au prăbușit atît de ușor guvernele lui Kerenski, Kaledin și Kolceak. Știți cu toții că în timpul guvernării lui Kerenski întreaga Rusie era acoperită de o rețea de Soviete de deputați ai muncitorilor și soldaților, dar, alături de ele, burghezia deținea în mîinile ei întreaga putere. Burghezia se bucura de sprijinul aliaților, care voiau ca Rusia să continue războiul ; însăși burghezia rusă dorea să continue războiul, pentru a căpăta Dardanelele. Tocmai de aceea guvernul burghez al lui Kerenski, susținut de menșevici și de eseri, nu voia și nu putea să publice tratatele secrete pe care guvernul lui Nicolaie Sîngerosul le încheiase cu aliații. În felul acesta, cu ajutorul menșevicilor și al eserilor și recurgînd la minciuni, burghezia a ținut sub puterea ei masele muncitoare.

Vă amintiți cu toții că, la începutul revoluției din 1917, Sovietele numărau puțini deputați bolșevici. În iunie, de pildă, la primul Congres al Sovietelor⁶³, ei nu reprezentau nici măcar a șaptea parte. Bolșevicii pot avea asupra oamenilor muncii o influență dizolvantă — spuneau despre noi burghezia și așa-zisele partide socialiste ale menșevicilor și eserilor. Dar ce făcea pe vremea

aceea guvernul burghez al lui Kerenski? El hrănea masele muncitoare numai cu promisiuni, pe care însă nu și le îndeplinea. Legea agrară n-a fost promulgată. Iar atunci cînd comitetele agrare încercau să ia pămîntul moșieresc pentru a-l împărți țăranilor săraci, membrii lor erau arestați. Oamenilor muncii le devenea tot mai clar că această cîrmuire nu le va da nimic. Ei au început să-și dea seama că numai puterea lor, puterea muncitorilor și a țăranilor săraci, le poate da ceva.

Tot pe vremea aceea s-a produs marșul lui Kornilov asupra Petrogradului. Marșul lui Kornilov n-a fost ceva întîmplător: el a fost o urmare a politicii de amăgeli a guvernului Kerenski, care a căutat tot timpul să realizeze o împăcare între moșieri și țărani, între oamenii muncii și exploatatori, între muncă și capital. Și atunci moșierii, ofițerii, capitaliștii au hotărît să ia definitiv întreaga putere în mîinile lor. De aceea s-a și produs marșul lui Kornilov. Sovietele au înțeles primejdia și s-au unit împotriva lui Kornilov. Cînd însă și după aceasta guvernul burghez al lui Kerenski și-a continuat politica de amăgeli, conștiința maselor muncitorești a început să crească rapid și, în același timp, a început să crească rapid, încă înainte de Revoluția din Octombrie, numărul deputaților bolșevici în Soviete. Iar în Octombrie, cînd am luat în mîinile noastre puterea, meșevicii și eserii care se plimbau prin Smolnîi ne-au amenințat că vine frontul și ne mătură de pe fața pămîntului. Drept răspuns, noi le rîdeam în față, căci știam că masele muncitoare vor înțelege explicațiile noastre, că aceste mase sînt pentru puterea oamenilor muncii, deci pentru puterea Sovietelor. Într-adevăr, cînd au început să vină la Petrograd numeroase delegații de pe front, noi ne-am străduit să le explicăm cum stau lucrurile și toate au trecut de partea noastră. Pentru dv., oameni ai muncii fără partid, acesta este un exemplu concret. Orice om al muncii, orice muncitor, orice ostaș al Armatei Roșii trebuie să tragă învățăminte din istoria guvernului Kerenski, care — repet — voia să împace interesele moșierilor cu cele ale țăranilor, interesele muncitorilor cu cele ale patronilor, interesele muncii cu cele ale capitalului.

S-ar părea că guvernul Kerenski trebuia să fi fost puternic din moment ce se bucura de sprijinul guvernelor burgheze aliate, și totuși vedem că s-a prăbușit. S-a prăbușit pentru că se menținea prin amăgirea poporului și era lipsit de teren sub picioare. El a promis oamenilor muncii alegeri generale, dar numai pentru a arunca astfel praf în ochii maselor muncitoare, pentru a le abate atenția de la adevărata stare de lucruri. De aceea, după Revoluția din Octombrie, când proletariatul a luat puterea în propriile sale mâini, el și-a organizat în primul rînd organe de conducere proprii — Sovietele de deputați ai muncitorilor și soldaților.

Guvernul muncitorilor și țăranilor a curmat imediat politica de duplicitate a guvernului burghez al lui Kerenski. Primul pas al Consiliului Comisarilor Poporului a fost publicarea tratatelor secrete pe care guvernul lui Nicolaie Sîngerosul le încheiase cu foștii noștri aliați. Guvernul muncitorilor și țăranilor a declarat răspicat că nu vrea să continue războiul pentru interesele burgheziei și, fără să țină seama de calomniile la care se dădeau năimiții ei — menșevicii și eserii —, a propus tuturor țărilor beligerante să înceapă tratative de pace. Muncitorii din toate țările au văzut atunci că Puterea sovietică nu dorește să continue războiul. A fost încheiată pacea tîlhărească de la Brest, pe care tîlharii germani o impuseseră Rusiei neînarmate. În rîndurile maselor muncitorești conștiente din toate țările se întărea și creștea simpatia pentru Puterea sovietică. Cînd însă guvernele burgheze ale Antantei au silit pe tîlharii germani să semneze o pace și mai grea, și mai tîlhărească, muncitorii din toate țările și-au dat seama că au fost mințiți tot timpul. Au început atunci să răsune, tot mai puternice și mai numeroase, glasurile lor de protest împotriva acelor care-i mințiseră. Muncitorii au început să revendice instaurarea puterii maselor muncitoare — a muncitorilor și țăranilor, instaurarea puterii Sovietelor.

Iată de ce s-au prăbușit atît de repede guvernele burgheze conduse de Kerenski și de Kolceak, care erau sprijiniți de menșevici și de eseri. (Știți cu toții că menșevicul Maiski a făcut parte din guvernul Siberiei ⁶⁴.) Menșevicii,

eserii și cehoslovacii, sprijiniți de burghezia străină, s-au unit cu toții mai întâi în lupta împotriva bolșevicilor, iar apoi pe platforma creării unui guvern democratic al întregului popor. În realitate însă ce vedem? În Siberia, ofițeri de teapa lui Kolceak au alungat Adunarea constituantă și au instaurat puterea ofițerilor, a capitaliștilor și a moșierilor. Masele muncitoare din Siberia s-au convins astfel din propria lor experiență că sînt înșelate, și de aceea Armata Roșie a reușit să cucerească atît de lesne și într-un timp atît de scurt întreaga Siberie, căci acum i-au venit în ajutor înșiși muncitorii și țărani siberieni.

Să vedem acum, tovarăși, de ce se spune că bolșevicii uzează de violență, că bolșevicii sînt dictatori? Și cum se explică faptul că toți aceia care au fost alături de menșevici, de eseri, de cehoslovaci și de Kolceak s-au îndepărtat curînd de ei? De ce moșierii, capitaliștii și ofițerii din guvernul Siberiei, de îndată ce au pus mîna pe putere, i-au alungat pe menșevici și pe eseri și l-au pus în locul lor pe Kolceak? De ce s-a destrămat atît de repede această cîrmuire, care era sprijinită din toate părțile? Pentru că prin toate vorbele și faptele lor ei nu urmăreau decît să înșele și să mintă poporul. Pentru că ei nu și-au ținut cuvîntul și nu au dat poporului nici Adunare constituantă, nici putere populară și nici vreo altă putere democratică; ei au instaurat acolo dictatura moșierilor și a ofițerilor.

Tovarăși, în virtutea intereselor ei de clasă, burghezia a fost nevoită să mintă și să înșele pe oamenii muncii. Toate astea le-au înțeles muncitorii și țărani. Ei au înțeles că numai atunci cînd puterea va aparține oamenilor muncii nu va mai fi minciună, nu va mai fi înșelătorie și nu vor mai fi grozăviile prin care au trebuit și mai trebuie să treacă și astăzi proletariatul și țărănimea săracă după patru ani de război, cînd la putere se afla burghezia. Proletariatul a înțeles că nu există decît o singură ieșire — răsturnarea puterii capitaliștilor, că o împăcare între muncă și capital, de care vorbesc tot timpul menșevicii și eserii, este cu desăvîrșire exclusă. Într-adevăr, scump de tot, cu pretul a zeci de mii de oameni împușcați și omorîți în bătăi, și-au plătit credulitatea mun-

citorii și țăranii siberieni. Noi am trecut prin experiența amară a sîngerării muncitorilor și țăranilor siberieni, dar știm că această experiență le va fi învățătură de minte. Această experiență este cel mai bun dascăl de bolșevism pentru muncitori și țărani. După ce vor trece prin ea, masele muncitoare vor înțelege că nu există cale de mijloc. Ori puterea muncitorilor și țăranilor, adică puterea Sovietelor, ori puterea capitaliștilor și moșierilor; altă alegere nu există. Burghezia încearcă prin violență și prin amăgeli să întunece conștiința oamenilor muncii, dar, ca un castel de cărți de joc, toate încercările ei eșuează lamentabil în fața conștiinței crescînde a proletariatului și a țăranimii sărace.

Aventura lui Denikin, care repetă în Ucraina experiența lui Kolceak, va face ca muncitorii și țăranii ucraineni să înțeleagă ce greșeală fac ei acum că nu luptă destul de energic împotriva lui. Noi știm că dominația samavolnică a lui Denikin în Ucraina îi va oțeli pe muncitorii și țăranii ucraineni și-i va face să apere puterea muncitorească-țăărănească nu în vorbe, ci în fapte, așa cum o apără acum frații noștri siberieni. Puterea muncitorească-țăărănească spune țăranilor și tuturor oamenilor muncii: „Veniți cu noi, construiți-vă statul vostru proletar. Priviți ce se întîmplă sub Kolceak și Denikin și veți vedea cum e viața sub altă putere de stat decît cea sovietică“. Pentru noi această experiență este cea mai bună agitație.

O putere muncitorească-țăărănească trainică zdrobește orice comploturi albgardiste organizate împotriva ei. Cu o mătură de fier alungă ea pe trădătorii din rîndurile sale. Puterea muncitorească-țăărănească a creat Armata Roșie, a încadrat-o cu specialiști, care sînt înconjurați de o serie întreagă de comisari comuniști. Cei cîțiva zeci de specialiști care s-au dovedit a fi trădători au fost azvîrliți afară din rîndurile Armatei Roșii, în timp ce miile, zecile de mii de specialiști militari care își îndeplinesc cinstit îndatoririle rămîn în rîndurile Armatei Roșii a muncitorilor și țăranilor. Aceasta este experiența principală și esențială dobîndită în domeniul emancipării și eliberării politice a maselor muncitoare,

Toate lucrurile despre care v-am vorbit astăzi, tovarăși, încep să le devină clare oamenilor muncii din alte țări. Pretutindeni crește și se lărgeste mișcarea maselor muncitorești, care cer instaurarea Puterii Sovietelor. În Germania, precum știți, în fruntea guvernului se află acum menșevicii, care sînt sprijiniți de forța armată a Antantei, dar, cu toate acestea, muncitorii germani cer instaurarea Puterii Sovietelor. Și guvernul german s-a văzut de curînd nevoit să introducă în constituție un punct prin care în întreaga Germanie se înființează Societe de deputați ai muncitorilor. Dar aceste Societe n-au dreptul să discute problemele politice care interesează țara. După constituția social-trădătorilor, Societele germane au dreptul să discute numai situația economică a țării. Noi primim foarte puține știri din celelalte state ale Europei occidentale, deoarece sîntem din toate părțile înconjuțați de dușmani, dar știrile care ne parvin arată că mișcarea pro-bolșevică crește și se întărește. Vă voi relata un mic episod care a avut loc în Franța și care demonstrează, mai grăitor ca orice, justetea argumentelor mele, fiind cît se poate de instructiv. În Franța apar două ziare bolșevice. Unul dintre ele urma să apară sub denumirea „Bolșevicul“, dar cenzura (în Franța democratică există cenzură !) a interzis acest titlu ; atunci ziarul a apărut sub denumirea „Titlul cenzurat“⁶⁵. Muncitorul care cumpără acest ziar și citește acest titlu adaugă singur : „Bolșevicul“. (A p l a u z e f u r t u n o a s e.)

În încheiere, tovarăși, îngăduiți-mi să vă împărtășesc o veste pe care am primit-o astăzi de la tov. Zinoviev, președintele Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Petrograd. Tov. Zinoviev îmi comunică că la Petrograd au fost debarcați o sută de prizonieri estoni, care i-au relatat că în Estonia albgardistă a avut loc o conferință a muncitorilor fără partid organizați în sindicate. La această conferință au participat 417 delegați, dintre care numai 33 menșevici, iar toți ceilalți bolșevici ! (A p l a u z e f u r t u n o a s e.) Conferința a cerut încheierea păcii cu Rusia. Cînd englezii au aflat despre aceasta, un reprezentant al lor a venit la conferință și a propus să se adopte o hotărîre pentru răsturnarea guvernului

albgardist din țară ; drept răspuns însă, muncitorii l-au alungat și au cerut încheierea păcii cu Rusia și revenirea la o viață pașnică. Atunci conferința a fost dizolvată. O sută de delegați au fost trimiși în Rusia „să caute bolșevismul“, dar 26 au fost arestați și se află în primejdie de a fi împușcați. La acest act al Estoniei albgardiste, noi am răspuns printr-o chemare adresată muncitorilor și populației estone, iar guvernului de acolo i-am declarat că vom împușca pe toți ostaticii aflați la noi⁶⁶. (A p l a u z e.) Și se știe doar că guvernul de acolo e sprijinit de menșevici și de eseri !

La conferința fără partid a sindicatelor ei, mica Estonie a dat răspunsul convenit puternicei Anglii, care ne-a amenințat pe noi cu alianța celor paisprezece state⁶⁷.

În încheierea cuvântării mele, îngăduiți-mi să exprim convingerea că Rusia Sovietică, care timp de doi ani a ieșit mereu biruitoare în interiorul țării, va birui curînd puterea burgheziei în lumea întreagă. (A p l a u z e f u r t u n o a s e.)

„Pravda“ nr. 201
din 11 septembrie 1919

Se tipărește după textul
apărut în ziar

INTRODUCEREA PRINCIPIULUI CONDUCERII
UNICE LA CENTRALA TEXTILELOR, ÎN LOCUL
CONDUCERII PRIN COLEGII
PROIECT DE HOTĂRÎRE

A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI ⁵⁸

1) Consiliul economic superior va reduce treptat numărul membrilor în colegii, studiind totodată experiența conducerii unice exercitate fie de comuniști, fie de specialiști asistați de comisari comuniști.

2) Paralel cu principiul dezbaterii și luării de hotărâri în colectiv se va urmări fără abatere introducerea răspunderii personale atât pentru îndeplinirea unor anumite munci, cât și pentru executarea unor operații izolate.

3) Peste două luni, Consiliul economic superior și celelalte comisariate care au întreprinderi vor prezenta rapoarte asupra îndeplinirii *efective* a acestor sarcini (indicând, printre altele, numărul muncitorilor care învață în practică munca de conducere și stagiul lor în această privință).

Scris la 4 septembrie 1919

*Publicat pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV*

Se tipărește după manuscris

CUM ÎI FOLOSEȘTE BURGHEZIA PE RENEGAȚI

Posturile noastre de radio interceptează radiograme din Carnarvon (Anglia), Paris și din alte centre europene. Parisul este acum centrul alianței mondiale a imperialiștilor, și de aceea emisiunile postului său de radio prezintă adesea un interes deosebit. De curînd, la 13 septembrie, postul de radio guvernamental din acest centru al imperialismului mondial a anunțat tuturor țărilor apariția unei noi cărți îndreptate împotriva bolșevismului, scrisă de cunoscutul renegat Karl Kautsky, unul dintre conducătorii Internaționalei a II-a.

Milionarii și miliardarii nu irosec pentru fleacuri timpul consacrat emisiunilor oficiale de radio. Lor li s-a părut necesar să vestească lumii întregi noua campanie a lui Kautsky. În lupta lor împotriva bolșevismului în creștere, ei sînt nevoiți să se agațe de orice — chiar și de un pai, chiar și de cartea lui Kautsky. Mulțumim din inimă domnilor milionari francezi că ne ajută atît de bine să propagăm bolșevismul! Ei ne ajută foarte mult expunînd batjocurii banalele și filistinele filipice ale lui Kautsky împotriva bolșevicilor!

Astăzi, 18 septembrie, mi-a fost adus numărul din 7 septembrie al ziarului „Vorwärts“⁶⁹, organul de presă al social-șoviniștilor germani, al asasinilor lui K. Liebknecht și R. Luxemburg, număr care conține o recenzie a lui Friedrich Stampfer la această nouă carte a lui Kautsky („Terorism și comunism“), cu o serie de citate din textul cărții recenzate⁷⁰. Comparînd recenzia lui

Stampfer cu știrea transmisă de postul de radio Paris, vedem că, după toate probabilitățile, știrea a fost alcătuită pe baza acestei recenzii. Domnii Scheidemann și Noske, scutierii burgheziei germane și călăii comuniștilor germani, aduc elogiul cărții lui Kautsky și se unesc cu imperialiștii Antantei în lupta împotriva comunismului internațional. E un spectacol extrem de instructiv! Iar menșevicii noștri, acești tipici reprezentanți ai Internaționalei galbene, de la Berna, n-au găsit cuvinte pentru a-și exprima indignarea în legătură cu faptul că eu l-am numit pe Kautsky (în cartea mea „Revoluția proletară și renegatul Kautsky“) lacheu al burgheziei*.

Acestea sînt faptele, domnilor, oricît v-ați supăra! Doar nu veți pretinde că scheidemanniștii de la „Vorwärts“ și milionarii Antantei s-au înțeleș cu mine să-l laude pe Kautsky și să-l folosească drept unealtă în lupta lor împotriva bolșevismului mondial. Kautsky s-a dovedit a fi în realitate față de burghezie — chiar dacă el nu-și dă seama de acest lucru și nu-l dorește — exact ceea ce am spus eu.

Pentru a vă arăta pînă unde a ajuns această renegare a socialismului și a revoluției, camuflată sub denumirea de marxism, vom reproduce cîteva dintre cele mai „teribile“ învinuiri aduse de Kautsky bolșevicilor.

„...Kautsky arată în mod amănunțit — scrie Stampfer — cum în cele din urmă bolșevicii ajung întotdeauna la rezultate contrare țelului urmărit de ei: deși au fost împotriva pedepsei cu moartea, acum recurg la execuții în masă...“

În primul rînd, este o minciună sfruntată că bolșevicii ar fi fost împotriva pedepsei cu moartea într-o perioadă de revoluție. La Congresul al II-lea, din 1903, al partidului nostru, cînd a luat naștere bolșevismul, a fost elaborat programul partidului, iar în procesele-verbale ale congresului putem citi că ideea de a include în program revendicarea desființării pedepsei cu moartea a provocat doar exclamații ironice: „și pentru Nikolai al II-lea?“⁷¹ Nici chiar menșevicii nu s-au încumetat în

* Vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 37, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 243—349. — Nota red.

1903 să pună la vot propunerea de a se desființa pedeapsa cu moartea pentru țar. Iar în 1917, în timpul guvernării lui Kerenski, am scris în „Pravda“ că nici un guvern revoluționar nu se poate dispensa de pedeapsa cu moartea și că întrebarea este numai *împotriva cărei clase* folosește respectivul guvern arma pedepsei capitale. Kautsky s-a dezvățat să gândească în chip revoluționar și s-a împotmolit în oportunismul filistin în așa măsură, încât nici nu-și poate imagina că un partid proletar revoluționar a putut admite deschis, cu mult înainte de victoria sa, necesitatea pedepsei cu moartea pentru contrarevoluționari! De aceea „onestul“ Kautsky, fiind un om onest și un oportunist onest, debitează fără pic de jenă minciuni despre adversarii săi.

În al doilea rând, dacă acest om ar fi avut măcar un pic de înțelegere a ceea ce este o revoluție, el nu ar fi putut uita că e vorba acum nu de revoluție în general, ci de o revoluție care se naște din marele măcel imperialist al popoarelor. Este oare de conceput o revoluție proletară — izvorâtă dintr-un asemenea război — fără comploturi și atentate contrarevoluționare din partea zecilor și sutelor de mii de ofițeri proveniți din clasa moșierilor și a capitaliștilor? Este oare de conceput un partid muncitoresc revoluționar care să nu pedepsească cu moartea asemenea acțiuni într-o perioadă de crâncen război civil și de comploturi din partea burgheziei în scopul de a organiza o invazie de trupe străine pentru răsturnarea guvernului muncitoresc? Nimeni, afară doar de niște pedanți ridicoli și iremediabili, nu ar putea răspunde la aceste întrebări altfel decât negativ. Dar Kautsky, care altădată știa să pună problemele în cadrul lor istoric concret, s-a dezvățat să le pună cum trebuie.

În al treilea rând, dacă d-l Kautsky nu e în stare să se documenteze temeinic asupra subiectului tratat și debitează minciuni despre bolșevici, dacă nu știe să raționeze și nu e în stare nici măcar să pună problema particularităților unei revoluții izvorâte dintr-un război care a durat patru ani, el ar putea cel puțin să observe ce se petrece în jurul lui. Ce dovedește asasinarea Rosei Luxemburg și a lui Karl Liebknecht, săvârșită de niște

ofițeri în republica democrată germană? Ce dovedește evadarea ofițerilor care, judecați pentru comiterea acestui asasinat, au fost condamnați la pedepse revoltător de blânde? Pus în fața unor asemenea întrebări, d-l Kautsky și întregul său partid „independent“ (de proletariat, însă foarte dependent de prejudecățile mic-burgheze) încearcă să scape prin văicăreli, reprobări și lamentări filistine. Dar tocmai de aceea toți muncitorii revoluționari din lumea întreagă se îndepărtează tot mai mult de alde Kautsky, Longuet, MacDonald, Turati și trec de partea comuniștilor, căci proletariatul revoluționar are nevoie de *victorie* asupra contrarevoluției, și nu de neputincioase declarații „reprobatoare“ la adresa ei.

În al patrulea rînd, problema „terorismului“ pare a fi problema centrală a cărții lui Kautsky. Aceasta se vede atît din titlul ei, cît și din următoarele cuvinte ale lui Stampfer: „...Kautsky are, fără îndoială, dreptate atunci cînd afirmă că principiul fundamental al Comunei nu a fost terorismul, ci sufragiul universal“. În cartea mea „Revoluția proletară și renegatul Kautsky“ am citat suficiente dovezi care arată că o asemenea afirmație despre „principiul fundamental“ e o adevărată batjocură la adresa marxismului. În momentul de față însă, sarcina mea este alta. Pentru a arăta cît valorează considerațiile lui Kautsky despre „terorism“, cui anume, *cărei clase îi servesc* ele, voi reproduce în întregime un mic articol scris în spirit *liberal*. Acest articol este în fond o scrisoare adresată redacției revistei liberale americane „Republica Nouă“ („The New Republic“, June 25-th 1919)⁷². Această revistă, care în linii generale reprezintă un punct de vedere mic-burghez, se deosebește în mod favorabil de mîzgălele domnilor Kautsky, prin faptul că nu numește acest punct de vedere nici socialism revoluționar, nici marxism.

Iată în extenso această scrisoare către redacție:

„MANNERHEIM ȘI KOLCEAK

Domnule redactor! Guvernele aliate au refuzat să recunoască guvernul sovietic al Rusiei din următoarele, cum spun ele, motive:

1. Guvernul sovietic este — sau a fost — un guvern germanofil (pro-german, adică situat de partea Germaniei).

2. Guvernul sovietic se menține prin teroare.

3. Guvernul sovietic e nedemocratic și nu reprezintă poporul rus.

În același timp însă, guvernele aliate au recunoscut de mult actualul guvern albguardist al Finlandei, aflat sub dictatura generalului Mannerheim, deși este evident că :

1. Trupele germane i-au ajutat pe albgarziști să strivească republica socialistă Finlanda, iar generalul Mannerheim a trimis în repetate rânduri kaiserului telegrame în care îl asigură de toată simpatia și de tot respectul său. Guvernul sovietic însă a depus o activitate energetică pentru subminarea guvernului german, prin propaganda desfășurată în rândurile trupelor de pe frontul rus. Guvernul finlandez a fost infinit mai germanofil decât cel rus.

2. Venind la putere, actualul guvern al Finlandei a executat cu sînge rece, în decurs de cîteva zile, 16 700 de partizani ai fostei republici socialiste și a aruncat în lagăre de concentrare, condamnîndu-i la moarte prin înfometare, alți 70 000 de oameni. În Rusia însă, în perioada 1 noiembrie 1917—1 noiembrie 1918, au fost executați, după date oficiale, 3 800 de oameni, printre care și numeroși funcționari sovietici corupți, precum și contrarevoluționari. Guvernul finlandez a fost infinit mai terorist decât guvernul rus.

3. După ce a asasinat și a închis în lagăre vreo 90 000 de socialiști și după ce a izgonit peste graniță, în Rusia, alți 50 000 de socialiști — Finlanda este o țară mică, în care numărul alegătorilor nu trece de 400 000 —, guvernul albguardist a socotit că își poate permite să țină alegeri. Cu toate măsurile de precauție, a fost aleasă o majoritate socialistă ; dar generalul Mannerheim, asemenea aliaților după alegerile de la Vladivostok, n-a confirmat nici unul dintre mandatele socialiste. Guvernul sovietic însă a privat de drepturi electorale pe toți cei care își câștigă existența altfel decât printr-o muncă folositoare. Guvernul finlandez a fost mult mai puțin democratic decât cel rus.

Exact la fel stau lucrurile și în ceea ce-l privește pe marele campion al democrației și al ordinii noi, amiralul Kolceak de la Omsk, pe care guvernele aliate l-au sprijinit, l-au aprovizionat, l-au echipat și acum se pregătesc să-l recunoască oficial.

Prin urmare, fiecare argument pe care aliații l-au formulat împotriva recunoașterii Sovietelor poate fi invocat cu mai mult temei — și cu conștiința mai împăcată — împotriva lui Mannerheim și a lui Kolceak. Totuși, aceștia din urmă au fost recunoscuți, în timp ce blocada în jurul Rusiei înfometate devine tot mai riguroasă.

Washington.

Stuart Chase“.

Acest articol al unui liberal burghez dezvăluie cît se poate de bine toată ticăloșia domnilor Kautsky, Martov, Cernov, Branting și a celorlalți eroi ai Internaționalei

galbene, de la Berna, și trădarea comisă de ei față de socialism.

În primul rînd, e minciună sfruntată tot ce Kautsky și toți acești eroi spun despre Rusia Sovietică în problema terorismului și a democrației. În al doilea rînd, ei apreciază evenimentele nu din punctul de vedere al luptei de clasă care se desfășoară efectiv pe scară mondială și într-o formă extrem de ascuțită, ci din punctul de vedere al unor mic-burghezi și filistini care se jeluie gîndindu-se la ceea ce ar fi putut să fie dacă n-ar fi fost legătura dintre democrația burgheză și capitalism, dacă n-ar fi fost pe lume albardiștii, dacă aceștia nu ar fi sprijiniți de burghezia mondială etc. etc. În al treilea rînd, comparînd articolașul american cu raționamentele lui Kautsky & Co., vedem clar că rolul *obiectiv* al acestuia din urmă este acela de lacheu al burgheziei.

Burghezia mondială sprijină pe alde Mannerheim și Kolceak, căutînd să sugrume Statul sovietic, pe care îl prezintă în mod fals drept stat terorist și nedemocratic. Acestea sînt faptele. Iar Kautsky, Martov, Cernov & Co. nu fac decît să țină isonul burgheziei atunci cînd repetă într-una cîntecul lor despre terorism și democratism. Cu ajutorul acestui cîntec, amăgindu-i pe muncitori cu acest cîntec, burghezia mondială sugrumă revoluția muncitorească. Onestitatea personală a „socialiștilor“ care îl cîntă în mod „sincer“, adică din extremă tîmpenie, nu schimbă cu nimic rolul lui obiectiv. „Oportuniștii onești“, alde Kautsky, Martov, Longuet & Co., au devenit (prin nemaiauzita lor lipsă de caracter) *contrarevoluționari* „onești“.

Aceasta este realitatea.

Liberalul american a înțeles — nu datorită pregătirii sale teoretice, ci pur și simplu observînd atent evenimentele pe o scară destul de largă, și anume pe scară mondială —, a înțeles că *burghezia lumii întregi organizează și poartă un război civil împotriva proletariatului revoluționar*, sprijinind în acest scop pe Kolceak și pe Denikin în Rusia, pe Mannerheim în Finlanda, pe lacheii burgheziei — menșevicii gruzini — în Caucaz, pe imperialiștii polonezi și pe Kerenskii polonezi în Polonia, pe

Scheidemanniștii germani în Germania, pe contrarevoluționarii (menșevici și capitaliști) în Ungaria etc. etc.

Iar Kautsky, ca un adevărat filistin reacționar, continuă să se lamenteze pe tema grozăviilor și calamităților războiului civil! Aici nu numai că dispăre orice urmă de conștiință revoluționară, orice urmă de realism istoric (căci ar fi, în sfârșit, cazul să se înțeleagă inevitabilitatea transformării războiului imperialist în război civil), ci se ajunge pur și simplu la o repetare a lozincilor burgheziei, dîndu-i-se astfel un *ajutor direct*; aici Kautsky se dovedește a fi *în fapt de partea burgheziei* în războiul civil care, în lumea întregă, ori se desfășoară efectiv, ori se află în curs de vădită pregătire.

Cu zarva și cu țipetele sale, cu lamentările și jeluirile sale pe tema războiului civil, Kautsky încearcă să ascundă faptul că, în calitate de teoretician, el a înregistrat un eșec total. Dreptatea s-a dovedit a fi de partea bolșevicilor, care în toamna anului 1914 au proclamat în fața întregii lumi necesitatea *transformării războiului imperialist în război civil*. Reacționarii de toate nuanțele se declarau indignați, zîmbeau ironic, dar *dreptatea* s-a dovedit a fi de partea bolșevicilor. Ca să-ți ascunzi eșecul total, ca să-ți ascunzi obtuzitatea, miopia, trebuie să cauți să-i intimidezi pe micii burghezi cu grozăviile războiului civil. Este tocmai ceea ce face Kautsky ca om politic.

Ce absurdități ridicole debita el în acest scop se vede din următoarele. Speranțele într-o revoluție mondială sînt lipsite de orice temei, afirmă Kautsky, și ce credeți dv., în ce constă argumentul lui? O revoluție europeană după tipul celei ruse ar însemna, zice el, „*dezlănțuirea* (Entfesselung) *unor războaie civile în toată lumea pentru o întreagă generație*“, și nu va fi *dezlănțuirea unei adevărate lupte de clasă*, ci „*a unei lupte fratricide între proletari*“. Pasajele culese cu litere cursive sînt citate din cartea lui Kautsky, pe care Stampfer le reproduce, bineînțeles, cu multă plăcere.

Și cum să nu fie încîntați de aceste cuvinte nemernicii și călăii din tagma lui Scheidemann! „Conducătorul socialiștilor“ caută să sperie poporul cu revoluția și să-l înde-

părteze de ea ! Amuzant este însă faptul că d-l Kautsky n-a observat un singur lucru : sînt aproape doi ani de cînd atotputernica Antantă poartă război împotriva Rusiei și prin aceasta nu face decît să aște revoluția acasă la ea. Dacă revoluția ar începe cel puțin în prezent, fie chiar și în stadiul ei conciliator, fie și numai într-unul sau în două dintre marile state ale Antantei, aceasta ar curma *dintr-o dată* războiul civil din Rusia, ar elibera *dintr-o dată sute de milioane* de oameni din colonii, căci acolo indignarea și revolta clocotesc, și numai pumnul de fier al Europei le împiedică să izburnească.

La Kautsky, pe lîngă faptul că în tot cursul războiului imperialist el și-a dat în vileag toată urîtenia josnicului său suflet de lacheu, mai intervine vădit acum și următorul motiv : el *s-a speriat* de caracterul îndelungat al războiului civil din Rusia. De frică, el a uitat că împotriva Rusiei luptă *burghezia lumii întregi*. O revoluție într-unul sau în două dintre marile state europene ar submina *definitiv* forțele burgheziei în general, dominația ei ar fi zdruncinată *din temelii* și ea nu ar mai găsi refugiu *nicăieri pe pămînt*.

În realitate, cei doi ani de război ai burgheziei mondiale împotriva proletariatului revoluționar din Rusia *sădesc speranțe* în inimile revoluționarilor din lumea întreagă, *dovedesc* că victoria *pe scară mondială* este extrem de apropiată și lesne de obținut.

Cît despre războiul civil „între proletari“, am mai avut prilejul să auzim asemenea argumente de la alde Cernov și Martov. Pentru a releva toată mîrșăvia acestui argument, vom lua un exemplu concret. În timpul mării revoluții franceze, o parte din țărani, și anume țărani din Vandeea, au luptat de partea regelui și împotriva republicii. În iunie 1848 și în mai 1871, o parte din muncitori s-au aflat în rîndurile trupelor lui Cavaignac și Gallifet, care căutau să sugrume revoluția. Ei bine, ce-ai spune dv. despre un om care ar declara : deplîng „războiul civil *dintre țărani* în Franța anului 1792“, „pe cel dintre muncitori în anii 1848 și 1871“ ? Ați spune că este un arhipocrit apărător al reacțiunii, al monarhiei, al Cavaignacilor.

Și ați avea dreptate.

Numai un cretin sută-n sută ar putea să nu înțeleagă nici măcar acum că în Rusia se desfășoară (iar în lumea întreagă începe sau se pregătește) un război civil între proletariat și *burghezie*. Istoria nu cunoaște și nu va cunoaște niciodată o luptă de clasă în care o parte a clasei înaintate să nu rămână de partea reacțiunii. Același lucru se poate spune și despre războiul civil. O parte dintre muncitorii înapoiți sprijină în mod inevitabil — un timp mai mult sau mai puțin scurt — *burghezia*. Dar numai niște ticăloși își pot justifica prin aceasta trecerea lor de partea *burgheziei*.

Pe plan teoretic vedem aici o lipsă de dorință de a înțelege un lucru pe care, începând din 1914, îl atestă în chip vădit toate faptele întregii istorii a întregii mișcări muncitorești din toată lumea. Sciziunea din *rîndurile* clasei muncitoare — ale cărei vîrfuri sînt pînă-n măduva oaselor îmbibate de filistinism, de oportunism și *corupte* prin „posturi grase“ și prin alte pomeni din partea *burgheziei* — s-a conturat pe scară mondială în toamna anului 1914 și s-a precizat definitiv în anii 1915—1918. Refuzînd să vadă acest fapt istoric, învinuind pe comuniști de sciziune, Kautsky nu face decît să demonstreze pentru a mia oară rolul său de lacheu al *burgheziei*.

Timp de 40 de ani, din 1852 pînă în 1892, au vorbit Marx și Engels despre *îmburghezirea* unei părți a muncitorimii engleze (și anume a vîrfurilor, a liderilor, a „aristocrației“ ei) datorită privilegiilor coloniale ale Angliei, monopolurilor ei⁷⁹. Este limpede ca lumina zilei că în secolul al XX-lea monopolurile imperialiste nu puteau să nu genereze, într-o serie întreagă de țări, un fenomen similar cu cel din Anglia. În toate țările avansate asistăm la pervertirea, la coruperea *liderilor clasei muncitoare* și a *vîrfurilor* ei și la trecerea lor de partea *burgheziei*, pentru că aceasta din urmă le împarte pomeni, oferă acestor lideri „posturi grase“, aruncă acestor vîrfuri firimituri din profiturile ei, mută pe umerii muncitorilor înapoiți aduși din alte țări povara muncii celei mai brute și mai prost retribuite, lărgeste privilegiile „aristocrației clasei muncitoare“ în comparație cu masa.

Războiul din anii 1914—1918 a dovedit definitiv că *liderii și vîrfurile* proletariatului, toți social-șoviniștii de teapa lui Gompers, Branting, Renaudel, MacDonald, Scheidemann etc., au trădat socialismul și au trecut de partea burgheziei, iar o parte din masa muncitorească, în virtutea inerției, firește, mai urmează un timp pe aceste canale burgheze.

Internaționala de la Berna a domnilor Huysmans, Vandervelde și Scheidemann s-a constituit acum pe deplin ca Internațională galbenă a acestor trădători ai socialismului. Fără luptă împotriva lor, fără ruptură cu ei, nu poate fi vorba de nici un socialism *autentic*, de nici o activitate *sinceră* în favoarea revoluției sociale.

Independenții germani n-au decît să încerce să stea în două luntre, asta li-i soarta. Scheidemannii îl sărută și îl îmbrățișează pe Kautsky ca pe unul „de-al lor”, Stampfer o spune în auzul lumii întregi, iar Kautsky este într-adevăr demn de a fi tovarăș cu Scheidemannii. Pe de altă parte, Hilferding, independent și el și amic al lui Kautsky, a propus la Lucerna ca Scheidemann și adepții săi să fie excluși din Internațională. Bineînțeles că adevărații conducători ai Internaționalei galbene au rîs de Hilferding. Propunerea lui nu denotă decît ori prostie fenomenală, ori ipocrizie nerușinată : el vrea să apară în ochii masei muncitorești drept „om de stînga” și să-și păstreze totodată locșorul în Internaționala lacheilor burgheziei ! Oricare ar fi însă explicația comportării unuia dintre conducători, a lui Hilferding, un lucru este neîndoielnic : în rîndurile masei proletariatului, atît lipsa de caracter a „independenților”, cît și mîrșăvia celor de teapa lui Scheidemann, Branting, Vandervelde vor duce inevitabil la o tot mai accentuată *îndepărtare de liderii trădători*. Imperialismul poate dezbină pe muncitori în unele țări un timp destul de îndelungat, și exemplul Angliei e grăitor în această privință, dar *unirea* revoluționarilor, gruparea maselor în jurul lor, izgonirea trădătorilor galbeni progresează neîncetat pe scară mondială. Mărturie în acest sens stau marile succese ale Internaționalei Comuniste : în America a și fost întemeiat un partid comunist⁷⁴, la Paris Comitetul pentru restabilirea legăturilor internaționale și Comi-

tețul apărării sindicale⁷⁵ s-au situat de partea Internaționalei a III-a. Două ziare pariziene au trecut de partea Internaționalei a III-a : „L'Internationale“⁷⁶ al lui Raymond Péricat și „Le Titre Censuré“ („Bolchevique“ ?) al lui Georges Anquetil. În Anglia ne aflăm în ajunul înființării unui partid comunist, cu care se solidarizează și cei mai buni oameni din Partidul socialist britanic, din „comitetele delegaților de întreprindere“ (Shop Stewards Committees), dintre industrialiștii revoluționari etc. Elementele de stînga din Suedia, social-democrații norvegieni, comuniștii olandezi, Partidul socialist elvețian⁷⁷ și Partidul socialist italian⁷⁸ pășesc în rînd cu spartachiștii germani⁷⁹ și cu bolșevicii ruși.

În decurs de numai cîteva luni ale anului 1919, Internaționala Comunistă a devenit o Internațională mondială, care conduce masele și este ireconciliabil ostilă trădătorilor socialismului din Internaționala „galbenă“ a adunăturii de la Berna și de la Lucerna.

În încheiere, aș vrea să mă opresc asupra unei știri deosebit de instructive, care aruncă o lumină vie asupra rolului liderilor oportuniști. La Lucerna, în timpul lucrărilor conferinței socialiștilor galbeni care a avut loc acolo în august anul acesta, a apărut o ediție locală a ziarului genevez „La Feuille“⁸⁰, cuprinzînd dări de seamă și comunicări în diferite limbi. În ediția engleză (nr. 4, Wednesday, August 6-th *) a fost publicat un interviu acordat de Troelstra, cunoscutul lider al partidului oportunist din Olanda.

Iată ce a spus Troelstra :

„Revoluția germană de la 9 noiembrie a pricinuit vîi emoții liderilor noștri politici și sindicali. Timp de cîteva zile, cercurile guvernante din Olanda au fost stăpînite de panică, cu atît mai mult cu cît în același timp izbucnise în armată o revoltă aproape generală.

Primarii orașelor Rotterdam și Haga s-au străduit să-și mobilizeze propriile lor organizații ca forțe auxiliare ale contrarevoluției. Un comitet format din foști generali, printre care și un ofițer bătrîn care se mîndrea cu înăbușirea răscoalei boxerilor din China, a încercat să deruteze pe cîtiva tovarăși și să-i înarmeze împotriva revoluției. Străduințele lor au avut, firește, un rezultat diametral opus, și la Rotterdam se părea la un moment dat că va fi creat un Soviet

* — miercuri, 6 august. — *Nota trad.*

al muncitorilor. Dar conducătorii organizației politice și ai organizațiilor sindicale au fost de părere că n-a sosit încă timpul pentru asemenea metode și s-au mărginit să formuleze un program minimal de revendicări muncitorești și să publice o înflăcărată chemare către mase“.

Așa a spus Troelstra. El a mai făcut multe alte declarații lăudăroase : că a rostit cuvântări revoluționare, că s-a pronunțat chiar pentru cucerirea puterii, că își dă seama de insuficiența parlamentarismului și a democrației pur politice, că pentru perioada de trecere el recunoaște și „metodele ilegale“ de luptă și „dictatura proletariatului“ etc. etc.

Troelstra este un model de lider venal, oportunist, care slujește burghezia și amăgește pe muncitori. În vorbe, după cum vedeți, el recunoaște *totul* : și Sovietele, și dictatura proletariatului, și tot ce vreți. În fapt însă, Troelstra este unul dintre cei mai mîrșavi trădători ai muncitorilor, un agent al burgheziei. În fapt el este *conducătorul* acelor „lideri de organizații politice și sindicale muncitorești“ din Olanda care *au salvat burghezia olandeză*, trecînd de partea ei în momentul hotărîtor.

Căci faptele relatate de Troelstra sînt cît se poate de clare și de precise. În Olanda fusese mobilizată armata. Proletariatul era înarmat și unit, în cadrul armatei, cu păturile sărace ale întregului popor. Revoluția germană provocase un mare elan în rîndurile muncitorilor și „o revoltă aproape generală în armată“. Este limpede că datoria unor conducători revoluționari era aceea de a duce masele la revoluție, de *a nu scăpa* momentul cînd influența revoluției germane și faptul că muncitorii erau înarmați ar fi putut decide lucrurile dintr-o dată.

Liderii trădători, în frunte cu Troelstra, au trecut de partea burgheziei. Muncitorilor le-au astupat gura cu reforme și mai ales cu promisiuni de reforme ; cu „chemări înflăcărate“ și cu fraze revoluționare i-au liniștit pe muncitori — și i-au tras pe sfoară. D-nii Troelstra și „liderii“ de teapa lui, care alcătuiesc Internaționala a II-a de la Berna și Lucerna, au ajutat burghezia să demobilizeze armata și i-au salvat pe capitaliști.

Mișcarea muncitorească va merge înainte, izgonind din rândurile ei pe trădători, pe cei de teapa lui Troelstra și Kautsky, debarasându-se de vîrfurile îmburghezite care înșală masele, promovînd în realitate politica capitaliștilor.

20 septembrie 1919

P.S. Judecînd după expunerea făcută de Stampfer, Kautsky n-a spus nimic despre sistemul de stat sovietic. Nu cumva a renunțat el la poziția sa în această problemă esențială ? Nu cumva a încetat să mai susțină platitudinile debitate în această privință în broșura lui *împotriva* „Dictaturii proletariatului“ ? Nu cumva a preferat să treacă de la problema *principală* la chestiuni de ordin secundar ? Răspunsul la aceste întrebări îl vom găsi atunci cînd vom putea citi chiar broșura lui Kautsky.

*Publicat în septembrie 1919,
în revista „Kommunisteskkii
Internațional“ nr. 5
Semnat : N. L e n i n*

Se tipărește după manuscris

PREFAȚA LA ARTICOLUL LUI G. ZINOVIEV
„CU PRIVIRE LA COMPONENTA NUMERICĂ
A PARTIDULUI NOSTRU“

Tovarășul Zinoviev mi-a trimis acest articol cu rugămintea de a-l transmite spre publicare în presa din Moscova. Cu multă plăcere îi îndeplinesc rugămintea. Socot că articolul merită să fie reprodus în toate ziarele. Este necesar ca toți tovarășii din partid să-i acorde atenția cuvenită și totodată, urmînd exemplul Petersburgului, să procedeze pretutindeni la o cît mai temeinică curățire a rîndurilor partidului nostru de elementele care s-au strecurat în organizațiile lui și la atragerea perseverentă în partid a celor mai bune elemente din rîndurile masei de muncitori și țărani.

N. Lenin

„Pravda“ nr. 210
din 21 septembrie 1919

Se tipărește după textul
apărut în ziar

CĂTRE MUNCITORII AMERICANI

Tovarăși! Acum aproape un an, în „Scrisoare către muncitorii americani“ (din 20 august 1918), v-am arătat cum stau lucrurile în Rusia Sovietică și care sînt sarcinile ce-i stau în față *. Asta a fost încă înainte de izbucnirea revoluției germane. De atunci evenimentele internaționale au confirmat justetea aprecierii făcute de bolșevici războiului imperialist din 1914—1918 în general și imperialismului Antantei în special, iar Puterea sovietică a devenit mai apropiată minții și inimii maselor muncitorești din lumea întreagă. Pretutindenii masele muncitorești, în pofida influenței liderilor vechi, îmbibați de șovinism și de oportunism, se conving de putreziciunea parlamentelor burgheze și de necesitatea de a instaura puterea Sovietelor, puterea oamenilor muncii, dictatura proletariatului, pentru a face posibilă eliberarea omenirii de sub jugul capitalului. Și oricît ar spumega de furie, oricît ar turba burghezia din toate țările, puterea Sovietelor va învinge în lumea întreagă. Burghezia mondială îneacă în sânge Rusia, purtînd război împotriva noastră, ațîțînd împotriva noastră pe contrarevoluționari, pe adepții restaurării jugului capitalului. Instituind blocada și sprijinind contra-revoluția, burghezia pricinuieste suferințe nemaiauzite maselor muncitoare din Rusia, dar noi l-am înfrînt pe

* *Vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 37, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 49—66. — Nota red.*

Kolceak și, plini de încredere în victorie, ducem război împotriva lui Denikin.

N. Lenin

23.IX.1919

*
* *
*

Adesea mi se pune întrebarea dacă au dreptate acei americani, nu numai muncitori, ci și — mai ales — burghezi, care, avînd o atitudine negativă față de războiul cu Rusia, așteaptă de la noi, în cazul cînd se va încheia pace, nu numai reluarea relațiilor comerciale, ci și posibilitatea de a obține anumite concesiuni în Rusia. Repet : da, au dreptate. O pace trainică ar ușura în așa măsură situația maselor muncitoare din Rusia, încît ele ar consimți, fără îndoială, și la acordarea anumitor concesiuni. Concesiuni acordate în condiții rezonabile sînt de dorit și din punctul nostru de vedere, căci în decursul perioadei în care vor coexista state socialiste și state capitaliste, aceste concesiuni constituie unul dintre mijloacele de a asigura Rusiei ajutorul tehnic al țărilor mai înaintate în această privință.

N. Lenin

23.IX.1919

*Publicat în limba engleză
la 17 decembrie 1919 în ziarul
„The Christian Science Monitor” nr. 20*

*Publicat în limba rusă pentru prima
oară la 7 noiembrie 1930
în ziarul „Pravda” nr. 308*

Se tipărește după manuscris

DESPRE SARCINILE MIȘCĂRII FEMEILOR MUNCITOARE DIN REPUBLICA SOVIETICĂ

CUVINTARE ROSTITĂ LA CEA DE-A IV-A CONFERINȚA
ORAȘENEASCĂ A MUNCITOARELOR FĂRĂ PARTID DIN MOSCOVA
23 SEPTEMBRIE 1919

Tovarășe, cu multă bucurie aduc salutul meu conferinței femeilor muncitoare. Îmi voi îngădui să nu ating teme și problemele care, mai presus de orice, preocupă azi, desigur, pe fiecare femeie muncitoare și pe fiecare om conștient din rîndurile masei muncitoare. Aceste probleme — cele mai arzătoare — sînt : problema pîinii și situația noastră militară. Dar, după cîte știu din dările de seamă apărute în presă, la conferința dv. aceste probleme au fost pe larg expuse de tov. Troțki în ceea ce privește situația militară și de tovarășii Sviderski și Iakovleva în ceea ce privește problema pîinii ; de aceea, cu îngăduința dv., nu voi mai atinge aceste probleme.

Aș vrea să spun cîteva cuvinte despre sarcinile generale ale mișcării femeilor muncitoare din Republica sovietică, atît despre sarcinile legate de trecerea la socialism în general, cît și despre cele care se pun acum pe primul plan într-un mod deosebit de imperios. Tovarășe, problema situației femeii a format din capul locului obiectul preocupărilor Puterii sovietice. După părerea mea, orice stat muncitoresc care trece la socialism are în fața sa o dublă sarcină. Prima parte a acestei sarcini este relativ simplă și ușoară. Ea se referă la legile vechi, care puneau femeia într-o situație de inegalitate în drepturi în comparație cu bărbatul.

De foarte multă vreme, reprezentanții tuturor mișcărilor de eliberare din Europa occidentală au revendicat, decenii și secole de-a rîndul, abolirea acestor legi învechite și

legiferarea egalității în drepturi a femeii cu bărbatul, dar nici unul dintre statele democratice europene, nici una dintre cele mai înaintate republici n-au reușit să realizeze acest lucru, pentru că acolo unde există capitalism, unde se menține proprietatea privată asupra pământului, proprietatea privată asupra fabricilor și uzinelor, unde se menține puterea capitalului, acolo se mențin și privilegiile bărbatului. În Rusia, această revendicare a putut fi înfăptuită numai datorită faptului că la 25 octombrie 1917 a fost instaurată aici puterea muncitorilor. Puterea sovietică și-a propus din capul locului să ființeze ca putere a oamenilor muncii, ostilă oricărei exploatare. Ea și-a propus să desființeze însăși posibilitatea exploatareii oamenilor muncii de către moșieri și capitaliști, să desființeze dominația capitalului. Puterea sovietică își propune drept țel ca oamenii muncii să-și orînduiască viața fără proprietate privată asupra pământului, fără proprietate privată asupra fabricilor și uzinelor, fără acea proprietate privată care, pretutindeni, în lumea întreagă, chiar și în condiții de libertate politică deplină, chiar și în cele mai democratice republici, osîndește în fapt pe oamenii muncii la mizerie și robie salariată, iar pe femeie o pune într-o situație de dublă robie.

Chiar în primele luni ale existenței sale, Puterea sovietică, ca putere a oamenilor muncii, a înfăptuit o transformare dintre cele mai radicale în legislația referitoare la femei. Din legile care puneau femeia într-o situație subordonată n-a mai rămas în Republica sovietică piatră pe piatră. Am în vedere tocmai legile care profitau de poziția dezavantajată a femeii, pentru a o pune într-o situație de inegalitate în drepturi și adesea chiar într-o situație umilitoare, adică legile privitoare la divorț și la copilul nelegitim, la dreptul femeii de a cere de la tatăl copilului pensie alimentară pentru întreținerea acestuia.

Trebuie spus că tocmai în acest domeniu legislația burgheză, chiar și în țările cele mai înaintate, profită de poziția dezavantajată a femeii, pentru a o pune într-o situație umilitoare, de inegalitate în drepturi. Și tocmai în acest domeniu Puterea sovietică n-a lăsat piatră pe piatră din legile vechi, nedrepte, insuportabile pentru reprezentanții

masei muncitoare. Și noi putem spune acum cu toată mândria, fără teamă de exagerare, că în afară de Rusia Sovietică nu există țară în lume în care femeia să se bucure de egalitate deplină în drepturi și să nu fie pusă într-o situație umilitoare, ale cărei efecte se fac simțite în special în viața de fiecare zi, în viața de familie. Aceasta a fost una dintre primele și cele mai importante sarcini ale noastre.

Dacă vi se întâmplă să veniți în contact cu partide ostile bolșevicilor, sau dacă vă cad în mână ziare care apar în rusește în regiunile ocupate de Kolceak sau de Denikin, sau dacă aveți prilejul să vorbiți cu oameni care împărtășesc punctul de vedere al acestor ziare, îi puteți auzi adesea aducând Puterii sovietice învinuirea de a fi violat democrația.

Noi, reprezentanții Puterii sovietice, comuniștii bolșevici și partizanii Puterii sovietice, sîntem mereu învinuiți de violarea democrației, iar în sprijinul acestei învinuiri se invocă faptul că Puterea sovietică a dizolvat Adunarea constituantă. La asemenea învinuiri noi răspundem de obicei că nu dăm doi bani pe democrația și pe Adunarea constituantă care au apărut sub regimul proprietății private asupra pămîntului, cînd oamenii nu erau egali între ei, cînd posesorul de capital era stăpîn, iar ceilalți, care lucrau la el, erau robii lui salariați. Chiar și în statele cele mai înaintate această democrație nu servea decît la camuflarea robiei. Noi, socialiștii, sîntem adepții democrației numai în măsura în care ea ușurează situația maselor muncitoare și asuprite. În lumea întregă socialismul își pune ca sarcină lupta împotriva oricărei exploatați a omului de către om. Pentru noi are o valoare reală numai democrația care servește celor exploatați, celor puși într-o situație de inegalitate în drepturi. Cînd elementele nemuncitoare sînt private de drepturi electorale, asta e adevărata egalitate între oameni. Cine nu muncește nu trebuie să mănînce.

Drept răspuns la aceste învinuiri, noi spunem că este necesar să se pună întrebarea : cum se înfăptuiește democrația într-un stat sau altul ? În toate republicile democratice se proclamă egalitatea, dar în legile civile și în legile referitoare la drepturile femeii în ceea ce privește

situația ei în familie sau desfacerea căsătoriei vedem la fiecare pas inegalitatea și umilirea femeii, și noi spunem că aceasta înseamnă încălcarea democrației, și anume o încălcare în ceea ce-i privește pe asuprași. Puterea sovietică a înfăptuit democrația într-o măsură mai mare decît toate celelalte țări, chiar și cele mai înaintate, nelăsînd în legile ei nici cea mai mică aluzie la vreo inegalitate în drepturi a femeii. Repet : nici un stat și nici o legislație democratică n-a făcut pentru femeie nici jumătate din ceea ce a făcut Puterea sovietică chiar în primele luni ale existenței sale.

Firește, numai legile nu sînt de ajuns, și noi în nici un caz nu ne mulțumim numai cu decrete. Dar în domeniul legislației am făcut tot ce se cerea din partea noastră pentru a pune femeia într-o situație de egalitate cu bărbatul, și avem tot dreptul să ne mîndrim cu aceasta. În Rusia Sovietică femeia are acum o situație ideală chiar în comparație cu aceea a femeilor din statele cele mai avansate. Dar noi ne spunem, firește, că asta nu e decît începutul.

Atîta timp cît se ocupă de gospodărie, femeia continuă să rămînă într-o situație de inferioritate. Pentru deplină eliberare a femeii și pentru o adevărată egalitate între ea și bărbat este necesar să existe o gospodărie obștească, iar femeia să participe la munca productivă a întregii societăți. Atunci ea va avea aceeași situație ca și bărbatul.

Bineînțeles că aici nu e vorba de a se crea o egalitate între femeie și bărbat în ceea ce privește productivitatea muncii, cuantumul muncii, durata ei, condițiile de muncă etc. ; ceea ce ne interesează aici este ca femeia să nu fie apăsată de situația ei economică deosebită de aceea a bărbatului. Știți cu toții că, chiar în condiții de egalitate deplină, mai rămîne totuși această oprinare în fapt a femeii, căci asupra ei cade întreaga povară a treburilor casnice. În majoritatea cazurilor, aceste treburi casnice reprezintă munca cea mai neproductivă, cea mai stupidă și cea mai grea pe care o îndeplinește femeia ; o muncă extrem de mărunță care nu conține nimic care să contribuie cît de cît la dezvoltarea femeii.

Năzuind spre idealul socialist, vrem să luptăm pentru înfăptuirea deplină a socialismului, și aici i se deschide femeii un vast câmp de activitate. Noi ne pregătim acum temeinic să curățim terenul pentru construcția socialistă, iar construirea propriu-zisă a societății socialiste va începe numai atunci cînd noi, după ce vom fi realizat deplina egalitate în drepturi a femeii, ne vom apuca de această muncă nouă împreună cu femeia eliberată de actualele ei îndeletniciri mărunte, abrutizante, neproductive. Această muncă va dura mulți, foarte mulți ani.

Este o muncă care nu poate da rezultate rapide și nu produce efecte strălucite.

Noi creăm instituții model, cantine, creșe, menite să elibereze femeia de povara treburilor casnice. Și tocmai aici le revine femeilor, mai mult ca oricui, sarcina de a lucra la organizarea tuturor acestor instituții. Trebuie să spunem că în momentul de față asemenea instituții, care să ajute femeii să iasă din starea de roabă casnică, sînt foarte puține în Rusia. Sînt extrem de puține, iar condițiile în care se află acum Republica sovietică — atît condițiile militare cît și cele alimentare, despre care tovarășii v-au vorbit aici în mod amănunțit — ne pun piedici în această muncă. Și totuși asemenea instituții care eliberează femeia din situația ei de roabă casnică apar pretutindeni unde există o cît de mică posibilitate în acest sens.

Noi spunem că eliberarea muncitorilor trebuie să fie opera muncitorilor înșiși; la fel și eliberarea femeilor muncitoare trebuie să fie opera femeilor muncitoare înseși. Înseși femeile muncitoare trebuie să se îngrijească de dezvoltarea acestor instituții, și această activitate a femeii va duce la o schimbare totală a vechii situații pe care a avut-o în societatea capitalistă.

Cine voia să se ocupe de politică în societatea veche, capitalistă, avea nevoie de o pregătire specială; de aceea participarea femeilor la viața politică, chiar și în cele mai avansate și mai libere țări capitaliste, era cu totul neînsemnată. Sarcina noastră este de a face ca politica să devină accesibilă fiecărei femei muncitoare. Din momentul în care proprietatea privată asupra pămîntului și asupra fabricilor este desființată, iar puterea moșierilor și a

capitaliștilor doborâtă, pentru masa muncitoare și pentru femeile muncitoare sarcinile politice devin simple, clare și pe deplin accesibile tuturor. În societatea capitalistă, femeia e în așa măsură lipsită de drepturi, încît participarea ei la viața politică se manifestă într-o proporție infimă în comparație cu cea a bărbatului. Pentru ca această situație să se schimbe, e necesar ca puterea să se afle în mâinile oamenilor muncii, și atunci principalele sarcini ale politicii vor avea drept conținut tot ce privește nemijlocit soarta oamenilor muncii.

Și aici participarea femeii muncitoare — nu numai a femeii conștiente, membră de partid, ci și a celei mai puțin conștiente, care nu face parte din partid — este absolut necesară. Aici Puterea sovietică deschide femeii muncitoare un larg câmp de activitate.

Noi am trecut prin momente foarte grele în lupta noastră împotriva forțelor dușmane Rusiei Sovietice, care duc război împotriva ei. Am întâmpinat mari dificultăți atît în lupta noastră pe plan militar, împotriva forțelor care fac război statului oamenilor muncii, cît și în domeniul aprovizionării, în lupta împotriva speculanților, din cauză că nu e îndeajuns de mare numărul oamenilor, numărul oamenilor muncii care ne vin în ajutor cu munca lor. Din acest punct de vedere nu poate fi nimic mai prețios pentru Puterea sovietică decît ajutorul masei largi a femeilor muncitoare fără partid. Noi le spunem: în vechea societate, în societatea burgheză, activitatea politică reclama, poate, o pregătire complexă, care era inaccesibilă femeii. În Republica sovietică însă, principala sarcină a activității politice este lupta împotriva moșierilor și a capitaliștilor, lupta pentru desființarea oricărei exploatare; de aceea în Republica sovietică femeilor muncitoare li se oferă posibilitatea unei activități politice în care femeia să-și folosească priceperea organizatorică pentru a-l ajuta pe bărbat.

Avem nevoie de muncă organizatorică nu numai pe scară de milioane. Avem nevoie de muncă organizatorică și pe scara cea mai redusă, care dă și femeilor posibilitatea de a activa. Femeia poate munci și în condiții de război, cînd e vorba de ajutor pentru armată, de agitație în rîndurile ei. Femeia trebuie să participe activ la toate

acestea, pentru ca Armata Roșie să vadă că i se dă atenție, că i se poartă de grijă. Femeia poate lucra și în domeniul aprovizionării — la distribuirea produselor și îmbunătățirea alimentației publice, la dezvoltarea cantinelor, care sînt acum atît de larg răspîndite la Petrograd.

Iată în ce domenii activitatea femeilor muncitoare capătă o însemnătate organizatorică reală. Participarea femeii este indispensabilă și la organizarea de mari gospodării experimentale, precum și la supravegherea activității lor, pentru ca aceasta să nu rămînă la noi opera unor izolați. Fără participarea unui mare număr de femei muncitoare, acest lucru este irealizabil. Și femeia muncitoare este pe deplin capabilă să desfășoare o astfel de activitate atît pe linia supravegherii distribuirii produselor, cît și pe linia supravegherii înfăptuirii măsurilor menite să înlesnească procurarea lor. Această sarcină este întru totul pe măsura puterilor unei femei muncitoare nemembră de partid, iar îndeplinirea ei va contribui în cel mai înalt grad la consolidarea societății socialiste.

Desființînd proprietatea privată asupra pămîntului și desființînd aproape în întregime proprietatea privată asupra fabricilor și uzinelor, Puterea sovietică tinde ca toți oamenii muncii — nu numai membrii de partid, ci și cei fără partid, nu numai bărbații, ci și femeile — să participe la această construcție economică. Această operă începută de Puterea sovietică va putea fi dusă mai departe numai atunci cînd, în loc de sute de femei, vor participa la ea milioane și milioane de femei în întreaga Rusie. Sîntem convinși că atunci opera de construcție socialistă va fi consolidată. Atunci oamenii muncii vor dovedi că pot trăi și-și pot gospodări țara și fără moșieri și capitaliști. Atunci construcția socialistă din Rusia va deveni atît de trainică, încît Republica sovietică nu va avea să se teamă de nici un fel de dușmani externi dinăuntrul sau din afara țării.

„Pravda” nr. 213
din 25 septembrie 1919

Se tipărește după textul broșurii :
V. I. Lenin, „Cuvîntare rostită
la conferința muncitorilor”,
Moscova, 1919, confruntat
cu textul apărut în ziar

EXEMPLUL MUNCITORILOR DIN PETROGRAD ⁸¹

Ziarele au relatat deja că muncitorii din Petrograd au început o intensă acțiune de mobilizare și trimitere a celor mai buni dintre ei pe Frontul de sud.

Ocuparea Kurskului de către Denikin și înaintarea acestuia spre Orel explică pe deplin acest avînt al energiei proletariatului din Petrograd. Exemplul lui trebuie să fie urmat și de muncitorii din celelalte centre industriale.

Denikiniștii urmăresc să provoace panică în rîndurile noastre și să ne silească să ne gîndim numai la apărare, numai la acest front. Posturile de radio străine arată cît de zelos se străduiesc imperialiștii din Franța și din Anglia să-l ajute pe Denikin și în această privință, așa cum îl ajută cu armament și cu sute de milioane de ruble. Posturile de radio străine răspîndesc în lumea întregă știri în sensul că drumul spre Moscova ar fi deschis. Prin aceasta capitaliștii urmăresc să ne sperie.

Dar ei nu vor reuși să ne sperie. Trupele noastre sînt repartizate potrivit unui plan bine chibzuit, care este respectat cu strictețe. Ofensiva noastră împotriva principalului izvor de forțe al inamicului continuă neînterupt. Victoriile repurtate zilele acestea — capturarea a 20 de tunuri în raionul Bogucear, luarea staniței Veșenskaia — arată că trupele noastre înaintează cu succes spre centrul căzăcimii, singura care i-a dat și-i dă lui Denikin posibilitatea de a-și crea o forță serioasă. Denikin va fi înfrînt, așa cum a fost înfrînt și Kolceak. Noi nu ne vom lăsa speriați și vom duce lupta pînă la victoria finală.

Ocuparea Kurskului și înaintarea dușmanului spre Orel pun în fața noastră sarcina de a trimite pe front forțe suplimentare, pentru a-l putea respinge acolo pe inamic. Prin exemplul lor, muncitorii din Petrograd au arătat că au înțeles bine această sarcină. Fără a închide ochii asupra primejdiei, fără a o minimaliza cîtuși de puțin, noi spunem : exemplul Petrogradului a arătat că la noi există forțe suplimentare. Pentru a putea respinge ofensiva îndreptată împotriva Orelului, pentru a putea trece la ofensivă asupra Kurskului și a Harkovului, este necesar ca, pe lângă forțele de care dispunem, să mobilizăm cele mai bune elemente din rîndurile proletariatului. Pericolul creat prin căderea Kurskului este grav. Niciodată n-a mai fost dușmanul atît de aproape de Moscova. Dar pentru a putea înlătura acest pericol, în completarea trupelor existente mobilizăm noi detașamente de muncitori înaintați, capabili să producă un reviriment în moralul unităților care se retrag.

O parte importantă a trupelor din sud era formată din dezertori reînțorși în rîndurile armatei. Cei mai mulți dintre ei se întorseseră de bunăvoie, sub influența agitației care le arătase în ce constă datoria lor și le explicase cît de gravă este primejdia restaurării puterii moșierilor și a capitaliștilor. Dar, lipsiți de fermitate, dezertorii n-au rezistat, și în majoritatea cazurilor au început să se retragă fără a primi lupta.

Iată de ce sprijinirea armatei printr-un nou aflux de forțe proletare capătă azi o însemnătate primordială. Elementele nestatornice vor fi întărite, moralul se va îmbunătăți și se va produce un reviriment. Așa cum s-a întîmplat mereu în revoluția noastră, proletariatul va sprijini și va îndruma păturile șovăielnice ale populației muncitoare.

Muncitorii din Petrograd sînt de multă vreme nevoiți să ducă pe umerii lor o povară și mai grea decît aceea a muncitorilor din celelalte centre industriale. Și foametea, și primejdiile războiului, și scoaterea celor mai buni dintre ei pentru posturi de stat în tot cuprinsul Rusiei, — pe toate acestea proletariatul din Petrograd le-a îndurat

într-o măsură mai mare decât proletariatul din alte localități.

Și totuși vedem că în rîndurile muncitorilor din Petrograd nu e nici urmă de deprimare, nici urmă de slăbiciune. Dimpotrivă, ei s-au călit. Ei au găsit forțe noi. Ei trimit pe front forțe proaspete. Ei își îndeplinesc admirabil rolul de detașament de avangardă, trimițînd ajutor și dînd sprijin acolo unde se simte mai mare nevoie de ele.

Cînd asemenea forțe proaspete vin să întărească unitățile noastre militare care au cedat în fața inamicului, masele muncitoare, soldații proveniți din rîndurile țărănimii capătă noi conducători din mijlocul unor oameni care sînt de-ai lor, adică tot oameni ai muncii, dar mai ridicați, mai conștienți, mai hotărîți. Iată de ce în armata noastră de țărani un asemenea ajutor ne dă o superioritate decisivă asupra inamicului, căci la el, pentru „sprijinirea“ armatei lui de țărani, sînt folosite numai odrasle moșierești, și noi știm că acest „sprijin“ i-a fost funest lui Kolceak și-i va fi la fel și lui Denikin.

Tovarăși muncitori! Să participăm cu toții la această acțiune nouă, după exemplul tovarășilor din Petrograd! Mai multe forțe pentru activitatea în armată, mai multă inițiativă și îndrăzneală, mai multă emulație pentru a fi în rînd cu cei din Petrograd, și victoria va fi a oamenilor muncii; contrarevoluția moșierească și capitalistă va fi definitiv răpusă.

P.S. Chiar acum am aflat că și din Moscova au plecat pe front cîteva zeci de tovarăși extrem de devotați. Exemplul Petrogradului a fost urmat de Moscova. Exemplul Moscovei trebuie să fie urmat de celelalte orașe.

N. L.

3 octombrie 1919

„Pravda“ nr. 221
și „Izvestiia C.E.C. din Rusia“
nr. 221 din 4 octombrie 1919
Semnat : N. L e n i n

Se tipărește după textul
apărut în ziar

RĂSPUNS LA ÎNTREBĂRILE
CORESPONDENTULUI ZIARULUI AMERICAN
„THE CHICAGO DAILY NEWS“⁸²

5.X.1919

Cer scuze pentru engleza mea defectuoasă. Răspund cu plăcere la întrebările dumneavoastră :

1. Care este actuala politică a guvernului sovietic în problema păcii ?
2. Care sînt în linii generale condițiile de pace formulate de Rusia Sovietică ?

Politica noastră de pace este cea de pînă acum, adică am acceptat propunerea de pace a d-lui Bullitt. Noi nu ne-am modificat niciodată condițiile de pace (întrebarea a 2-a), care au fost formulate împreună cu d-l Bullitt.

Încă înainte de sosirea d-lui Bullitt, noi am propus Antantei în mod oficial de nenumărate ori să încheiem pace.

3. Este oare guvernul sovietic gata să garanteze neamestecul absolut în treburile interne ale statelor străine ?

Sîntem gata să-l garantăm.

4. Este oare guvernul sovietic dispus să facă dovadă că reprezintă majoritatea poporului rus ?

Da, guvernul sovietic este cel mai democratic dintre toate guvernele din lume. Sîntem gata s-o dovedim.

5. Care este poziția guvernului sovietic în privința unei înțelegeri economice cu America ?

Sîntem, fără doar și poate, pentru o înțelegere economică cu America, — cu toate țările, dar *mai ales* cu America.

Dacă e nevoie, vă putem prezenta textul complet al condițiilor noastre de pace, formulate de guvernul nostru împreună cu d-l Bullitt.

Vl. Ulianov (N. Lenin)

*Publicat în limba engleză la
27 octombrie 1919 în ziarul
„The Chicago Daily News” nr. 257*

*Publicat în limba rusă pentru
prima oară în 1942, în „Culegeri
din Lenin”, vol. XXXIV*

*Se tipărește după manuscris
și după textul apărut în ziar
Traducere din limba engleză*

DEZIDERATE ÎN PROBLEMA COOPERĂȚIEI ⁸³

Deziderate

1) Solț să se dedice în întregime unei activități necomerciale (publicistice, de instructor etc.) în domeniul cooperăției;

2) dacă nu se poate edita separat, să se tipărească, adică să se publice în „*Izvestiia*“, „*Pravda*“ și „*Bednota*“ ⁸⁴;

3) să se strângă într-un timp cât mai scurt, fie și în raioane mici, date *faptice* din care să reiasă în ce măsură se îndeplinesc în practică prevederile decretului ⁸⁵ atît în liniile sale generale (în toate capitolele lui) cât și, în special, în ceea ce privește metodele de colectare și de distribuire (organe, forme, condiții, excepții de la regulă etc.), în ce măsură cooperăția burgheză se transformă sau începe să se transforme într-una comunistă.

Scris la 9 octombrie 1919

Publicat pentru prima oară în 1959
în „*Culegeri din Lenin*“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

SALUT COMUNIȘTILOR ITALIENI, FRANCEZI ȘI GERMANI

Extrem de sărăcicioase sînt știrile pe care le primim din străinătate. Blocada fiarelor imperialiste funcționează din plin ; cele mai puternice state din lume ne atacă spre a restaura cu forța puterea exploataților. Și toată această furie bestială a capitaliștilor din Rusia și din lumea întreagă este camuflată, bineînțeles, cu fraze pompoase despre înalta menire a „democrației“ ! Tabăra exploataților este consecventă : ea prezintă democrația burgheză drept „democrație“ în general, și toți filistinii, toți mic-burghezii țin isonul acestei tabere, toți, inclusiv domnii Friedrich Adler, Karl Kautsky și majoritatea liderilor partidului social-democrat „independent“ (adică independent de proletariatul revoluționar, dar dependent de prejudecățile mic-burgeze) din Germania.

Dar cu cît mai rar primim noi, în Rusia, știri din străinătate, cu atît mai mare e bucuria pe care o stîrnesc în inimile noastre succesele uriașe, generale ale comunismului în rîndurile muncitorilor din toate țările lumii, succesele obținute pe linia rupturii dintre aceste mase și liderii putrezi și trădători, care, de la Scheidemann și pînă la Kautsky, au trecut de partea burgheziei.

Despre partidul italian am aflat doar că congresul său a adoptat, cu mare majoritate, hotărîrea de a adera la Internaționala a III-a, precum și programul dictaturii proletariatului. Aceasta înseamnă că în fapt Partidul socialist italian a aderat la comunism, deși, din păcate, și-a

păstrat vechea denumire. Trimitem salutul nostru fierbinte muncitorilor italieni și partidului lor !

Despre Franța știm doar că numai la Paris apar în momentul de față două ziare comuniste : „L'Internationale“, sub redacția lui Raymond Péricat, și „Le Titre Censuré“, sub redacția lui Georges Anquetil. Internaționalei a III-a i s-au alăturat pînă acum o serie de organizații proletare. Simpatia maselor muncitoare este indiscutabil de partea comunismului și a Puterii sovietice.

Despre comuniștii germani n-am aflat decît că într-o serie de orașe există ziare comuniste. Multe din aceste ziare poartă denumirea „Die Rote Fahne“. Ziarul „Die Rote Fahne“⁸⁶ de la Berlin apare ilegal, ducînd o luptă eroică împotriva călăilor de teapa lui Scheidemann și Noske, care servesc slugarnic burghezia cu acțiunile lor, așa cum „independenții“ o servesc slugarnic cu vorbele și cu propaganda lor „ideologică“ (mic-burgheză).

Lupta eroică a ziarului „Die Rote Fahne“, ziarul comuniștilor din Berlin, este demnă de toată admirația. În sfîrșit există în Germania socialiști cinstiți și sinceri, care au rămas fermi și neclintiți în pofida crîncenei prigoane, în pofida mîrșavelor asasinate căroră le-au căzut victimă cei mai buni conducători ! În sfîrșit, există în Germania muncitori comuniști care duc o luptă eroică demnă de a fi numită „revoluționară“ în fapt ! În sfîrșit, din rîndurile masei proletare s-a ridicat în Germania o forță pentru care cuvintele „revoluție proletară“ au devenit un *adevăr !*

Trimitem salutul nostru comuniștilor germani !

D-nii Scheidemann și Kautsky, Renner și Friedrich Adler, oricît de mare ar fi, poate, deosebirea dintre ei în ceea ce privește cinstea lor personală, s-au dovedit a fi cu toții niște mic-burghezi, niște infami trădători ai socialismului, niște adepți ai burgheziei, căci în 1912 au scris și au semnat cu toții Manifestul de la Basel cu privire la războiul imperialist care avea să vină, cu toții au vorbit atunci despre „revoluția *proletară*“ și toți s-au dovedit a fi în realitate niște democrați mic-burghezi, niște cavaleri ai iluziilor burghezo-republicane, burghezo-democratice, complici ai burgheziei contrarevoluționare.

Prigoana crîncenă dezlănțuită împotriva comuniștilor germani n-a făcut decît să-i călească. Dacă ei sînt azi într-o anumită măsură fărîmițați, aceasta denotă amploarea și caracterul de masă al mișcării lor, impetuoșitatea creșterii comunismului din adîncul maselor muncitorești. Fărîmițarea este inevitabilă pentru o mișcare pe care o prigonesc atît de crîncen burghezii contrarevoluționari și slugile lor de teapa lui Scheidemann și Noske și care este nevoită să se organizeze în ilegalitate.

Este firesc, de asemenea, ca o mișcare care se dezvoltă atît de rapid și care este supusă unor persecuții atît de crîncene să dea naștere la divergențe destul de ascuțite. Nu-i nimic grav în toate acestea. Este o boală a creșterii.

Alde Scheidemann și Kautsky n-au decît să jubileze, în ziarele lor „Vorwärts“ și „Freiheit“⁸⁷, pe tema divergențelor dintre comuniști. Acestor eroi ai putredului filistinism nu le-a mai rămas nimic altceva decît să-și ascundă propria lor putreziciune cu aluzii la adresa comuniștilor. Dar dacă e să vorbim în fond, numai orbii ar mai putea să nu vadă acum adevărul. Și adevărul este că scheidemanniștii și kautskiștii *au trădat* revoluția proletară din Germania în modul cel mai infam, *au trecut* în tabăra dușmanilor ei, s-au dovedit a fi *în fapt* de partea burgheziei contrarevoluționare. În excelența sa broșură intitulată „Între prima și a doua revoluție“, Heinrich Laufenberg a arătat și a dovedit această trădare în chip cît se poate de grăitor, cu o remarcabilă vigoare, claritate și putere de convingere. Divergențele din rîndurile scheidemanniștilor și ale kautskiștilor sînt divergențe ale unor partide în descompunere, muribunde, care nu mai au decît conducători fără mase, generali fără armată. Masa îi părăsește pe scheidemanniști și trece la kautskiști pentru că simpatizează cu aripa de stînga a acestora din urmă (asta se vede din orice dare de seamă asupra unei adunări de masă), aripă care unește — în mod neprincipial, laș — vechile prejudecăți mic-burgheze despre democrația parlamentară cu recunoașterea comunistă a revoluției proletare, a dictaturii proletare, a Puterii Sovietelor.

Sub presiunea maselor, conducătorii putrezi ai „independentilor“ recunosc *în vorbe* toate aceste lucruri, dar *în fapt* rămân democrați mic-burghezi, „socialiști“ de factura lui Louis Blanc și a altor prostănaci de la 1848, pe care Marx i-a ridiculizat și i-a înfierat atât de necruțător.

Aceste divergențe sînt într-adevăr de neîmpăcat. Între micii burghezi, care, ca și cei din 1848, se închină în fața „democrației“ burgheze, fără a-i înțelege caracterul burghez, și revoluționarii proletari nu poate fi pace. Între ei nu poate fi colaborare. Oricît s-ar suci și învîrți alde Haase și Kautsky, Friedrich Adler și Otto Bauer, oricîte mormane de hîrtie ar umple cu scrisul lor, oricîte interminabile discursuri ar rosti, ei nu vor reuși să șteargă faptul că *în realitate* dau dovadă de o totală neînțelegere a ceea ce este dictatura proletariatului și Puterea Sovietelor, că *în realitate* sînt niște democrați mic-burghezi, „socialiști“ de factura lui Louis Blanc și Ledru-Rollin, că *în realitate* sînt, în cazul cel mai bun, o jucărie în mîinile burgheziei, iar în cazul cel mai rău — lacheii ei direcți.

„Independentii“, kautskiștii, social-democrații austrieci *par* a fi un partid unitar; dar *în realitate* masa membrilor lor de partid *nu* este solidară cu conducătorii în problema fundamentală, principală, esențială. Masa *va porni* pe calea luptei proletare revoluționare pentru Puterea Sovietelor de îndată ce va sosi momentul unei noi crize, iar „conducătorii“ vor continua să fie, ca și acum, contrarevoluționari. Cu vorba nu e greu să stai în două luntre, iar Hilferding în Germania și Friedrich Adler în Austria ne oferă strălucite mostre ale acestei nobile arte.

Dar în focul luptei revoluționare, oamenii care vor să concilieze ireconciliabilul se vor dovedi a fi simple baloane de săpun. Așa s-a întîmplat cu toți eroii „socialiști“ ai anului 1848, așa s-a întîmplat cu frații lor buni, menșevicii și eserii din Rusia anilor 1917—1919, așa se întîmplă cu toți cavalerii Internaționalei a II-a, sau galbene, de la Berna.

Divergențele dintre comuniști sînt de altă natură. Deosebirea radicală poate să nu o vadă aici numai cine nu vrea s-o vadă. Acestea sînt divergențe între reprezen-

tanți ai unei mișcări de masă care a crescut extrem de rapid. Ele apar pe o bază fundamentală comună, trainică ca granitul : recunoașterea revoluției proletare, lupta împotriva iluziilor burghezo-democratice și a parlamentarismului burghezo-democratic, recunoașterea dictaturii proletariatului și a Puterii Sovietelor.

Pe o *astfel* de bază divergențele nu sînt de temut : ele sînt o boală a creșterii, și nu un simptom de decrepitudine senilă. Prin asemenea divergențe a trecut nu o dată și bolșevismul ; el a trecut și prin mici sciziuni din pricina unor asemenea divergențe, dar în momentul hotărîtor, în momentul cuceririi puterii și al creării Republicii sovietice, bolșevismul s-a dovedit a fi unit și a atras spre el tot ce era mai bun în curentele socialiste înrudite cu el, a unit în jurul său *întreaga* avangardă a proletariatului și *uriașa majoritate* a oamenilor muncii.

Așa va fi și cu comuniștii germani.

Scheidemanniștii și kautskiștii continuă să vorbească despre „democrație“ în general ; ei continuă să trăiască în sfera ideilor anului 1848, ei sînt marxiști în vorbe și urmași ai lui Louis Blanc în fapte. Ei vorbesc de „majoritate“, crezînd că egalitatea buletinelor de vot înseamnă egalitate între exploatat și exploatator, între muncitor și capitalist, între sărac și bogat, între flămînd și sătul.

Scheidemanniștii și kautskiștii prezintă în așa fel lucrurile, încît să reiasă că bunii, cinstiții, generoșii și pașnicii capitaliști n-ar fi folosit niciodată puterea bogăției, puterea banului, puterea capitalului, opresiunea birocrăției și a dictaturii militare, ci au admis întotdeauna ca hotărîrile să se ia în strictă concordanță cu „voința majorității“ !

Scheidemanniștii și kautskiștii (în parte din fățărnicie, iar în parte datorită extremei lor mărginiri, dobîndită în decenii de activitate reformistă) prezintă *în culori trandafirii* democrația burgheză, parlamentarismul burghez, republica burgheză, înfățișînd lucrurile în așa fel încît să reiasă că în capitalism treburile de stat se rezolvă prin voința majorității, și nu prin voința capita-

lului, prin înșelăciune și opresiune, prin silnicia celor bogați asupra celor săraci.

Scheidemanniștii și kautskiștii sînt gata „să recunoască“ revoluția proletară, dar numai dacă mai întîi — *în condițiile menținerii* forței, puterii, opresiunii și privilegiilor capitalului și ale bogăției — majoritatea va vota (în cadrul unor alegeri organizate de aparatul burghez al puterii de stat) „*pentru revoluție*“ !! E greu de imaginat cîtă obtuzitate filistină denotă acest mod de a vedea lucrurile, cîtă credulitate (Vertrauensduselei) filistină față de capitaliști, față de burghezie, față de generali, față de aparatul burghez al puterii de stat.

Adevărul e, dimpotrivă, că burghezia e întotdeauna fățarnică cînd numește „democrație“ ceva ce nu e decît o egalitate formală, dar în fapt folosește violența împotriva sărăcimii, împotriva oamenilor muncii, împotriva micilor țărani și a muncitorilor, recurgînd în acest scop la cele mai variate metode de înșelare, asuprire etc. Războiul imperialist (pe care, spre rușinea lor, d-nii Scheidemann și Kautsky au căutat să-l prezinte într-o lumină favorabilă) a făcut ca acest lucru să devină evident pentru milioane de oameni. Dictatura proletariatului este *unicul* mijloc de apărare a oamenilor muncii împotriva jugului capitalului, împotriva silniciei dictaturii militare a burgheziei, împotriva războaielor imperialiste. Dictatura proletariatului este singura cale spre egalitate și democrație *efectivă*, nu pe hîrtie, ci în fapt, nu în frazeologie politică, ci în realitatea economică.

Neînțelegînd acest lucru, d-nii Scheidemann și Kautsky s-au dovedit a fi niște odioși trădători ai socialismului și apărători ai ideilor burgheziei.

*

* *

Partidul kautskist (sau „independent“) agonizează și în curînd va pieri și se va destrăma inevitabil din cauza divergențelor dintre membrii lui, în marea lor majoritate revoluționari, și „conducătorii“ contrarevoluționari.

Partidul comunist se va întări și se va căli, trecînd prin divergențe identice (în esență) cu acelea prin care a trecut și bolșevismul.

Divergențele dintre comuniștii germani se reduc, după cît îmi pot da seama, la problema „folosirii posibilităților legale” (cum spuneau bolșevicii în 1910—1913), a folosirii parlamentului burghez, a sindicatelor reacționare, a „legii cu privire la Soviete” (Betriebsratgesetz), pe care le-au mutilat partizanii lui Scheidemann și Kautsky, la problema participării la asemenea instituții sau a boicotării lor.

Noi, bolșevicii ruși, am trecut prin aceleași divergențe în anii 1906 și 1910—1912. Și vedem clar că la mulți tineri comuniști germani se face simțită pur și simplu lipsa de experiență revoluționară. Dacă ar fi avut prilejul să treacă prin vreo două revoluții burgheze (1905 și 1917), ei n-ar propovădui atît de categoric boicotul, n-ar cădea din cînd în cînd în greșelile sindicalismului.

Aceasta este o boală a creșterii. Ea va trece o dată cu maturizarea mișcării, care se dezvoltă admirabil. Cît privește aceste greșeli evidente, ele trebuie combătute fățiș, evitîndu-se orice exagerare a divergențelor, căci tuturor trebuie să le fie clar că într-un viitor apropiat lupta pentru dictatura proletariatului, pentru Puterea Sovietelor va înlătura o mare parte din aceste divergențe.

Atît din punctul de vedere al teoriei marxiste, cît și din punctul de vedere al experienței celor trei revoluții (1905, februarie 1917 și octombrie 1917), consider absolut greșit refuzul de a participa la un parlament burghez, la un sindicat reacționar (dintre cele conduse de alde Legien, Gompers etc.), la un arhireacționar „soviet” muncitoresc mutilat de scheidemanniști etc.

Uneori, în cazuri izolate, într-o țară sau alta, boicotul este o tactică justă, așa cum justă a fost, de pildă, tactica bolșevică a boicotării Dumei țariste în 1905. Dar tot bolșevicii au participat la Duma, mult mai reacționară și de-a dreptul contrarevoluționară, din 1907. Bolșevicii au participat la alegerile pentru Adunarea constituantă burgheză în 1917, iar în 1918 am dizolvat-o, spre groaza democrațiilor mic-burhezi, a kautskiștilor și a celorlalți

rengați ai socialismului. Noi am activat în sindicate arhireacționare, pur menșevice, care (în ceea ce privește caracterul lor contrarevoluționar) nu sînt cu nimic mai prejos decît sindicatele legieniste, cele mai josnice și mai reacționare sindicate din Germania. Nici pînă astăzi, după doi ani de la cucerirea puterii de stat, n-am terminat încă lupta împotriva rămășițelor de sindicate menșevice (adică scheidemanniste, kautskiste, gomperiste etc.), — atît de îndelungat este acest proces! Atît de mare este, în unele locuri sau în unele profesii, influența ideilor mic-burgheze!

La început noi am fost în minoritate în Soviete, în sindicate, în cooperative. Printr-o muncă îndelungată, printr-o luptă îndelungată — atît *înainte* de cucerirea puterii politice cît și *după* cucerirea ei — am cucerit majoritatea în *toate* organizațiile muncitorești, apoi și în organizațiile nemuncitorești, iar apoi și în organizațiile țăranilor cu gospodărie mică.

Numai niște nemernici sau niște imbecili pot crede că proletariatul trebuie mai întîi să cucerească majoritatea în alegeri efectuate *sub jugul burgheziei*, sub *jugul robiei salariate*, și abia după aceea să ia puterea. Aceasta este culmea stupidității sau a fățarniciei și înseamnă înlocuirea luptei de clasă și a revoluției prin alegeri efectuate sub vechiul regim, sub vechea putere de stat.

Proletariatul își desfășoară lupta de clasă fără a aștepta ca începerea unei greve sau alteia să fie decisă prin vot, deși, pentru a fi pe deplin reușită, o grevă are nevoie de simpatia majorității oamenilor muncii (și deci a majorității populației). Proletariatul își desfășoară lupta de clasă și răstoarnă burghezia fără a aștepta alegeri prealabile (efectuate de burghezie, ținute sub stăpînirea ei), deși el știe foarte bine că pentru a-și putea înfăptui cu succes revoluția, pentru a putea răsturna efectiv burghezia, el are *neapărată nevoie* de simpatia majorității oamenilor muncii (și deci a majorității populației).

Cretinii parlamentari și adepții de azi ai lui Louis Blanc „cer“ neapărat alegeri și neapărat alegeri efectuate de burghezie, pentru a se stabili existența acestei simpatii a majorității oamenilor muncii. Dar aceasta este concepția

unor pedanți, a unor cadavre politice sau a unor șarlantani abili.

Viața reală, istoria revoluțiilor reale ne arată că de foarte multe ori „simpatia majorității oamenilor muncii“ nu poate fi dovedită prin nici un fel de scrutine (fără să mai vorbim de scrutinele organizate de exploataatori, în condiții de „egalitate“ între exploataator și exploatat!). De foarte multe ori „simpatia majorității oamenilor muncii“ se dovedește *nu* prin scrutine, ci prin creșterea rîndurilor unuia dintre partide, sau prin creșterea numărului membrilor lui în Soviete, sau prin succesul unei greve izolate, dar care dintr-un motiv sau altul a dobîndit o mare semnificație, sau prin victorie într-un război civil etc. etc.

Istoria revoluției noastre, de pildă, a arătat că simpatia majorității oamenilor muncii de pe vastele întinderi ale Uralului și Siberiei față de dictatura proletariatului s-a manifestat nu prin alegeri, ci prin învățămintele trase din experiența unui an de guvernare a generalului țarist Kolceak în Ural și în Siberia. Și trebuie spus că stăpînirea lui Kolceak a început și ea printr-un guvern „de coaliție“ între scheidemanniști și kautskiști (pe rusește: „menșevici“ și „eseri“, adepți ai Adunării constituante), la fel cum astăzi în Germania, prin „coaliția“ lor, d-nii Haase și Scheidemann deschid drum unui guvern von der Goltz sau Ludendorf și caută să camufleze, să prezinte în culori frumoase guvernarea lor. În paranteză fie zis: coaliția guvernamentală Haase-Scheidemann a luat sfîrșit, dar coaliția politică a acestor trădători ai socialismului continuă. Dovadă: cărțile lui Kautsky, articolele lui Stampfer din „Vorwärts“, articolele kautskiștilor și ale scheidemanniștilor cu privire la „fuzionarea“ lor etc.

Revoluția proletară nu este posibilă fără sprijinul și simpatia mării majorități a oamenilor muncii față de avangarda lor: proletariatul. Dar această simpatie și acest sprijin nu se obțin deodată, nu se decid prin vot, ci *se cuceresc* printr-o îndelungată, grea și anevoioasă luptă de clasă. Lupta de clasă a proletariatului *pentru* cucerirea simpatiei, *pentru* obținerea sprijinului majorității oamenilor muncii nu se încheie o dată cu cucerirea

puterii politice de către proletariat. După cucerirea puterii, această luptă *continuă*, dar în *alte* forme. În revoluția rusă împrejurările au fost excepțional de favorabile proletariatului (în lupta pentru dictatura sa), căci revoluția proletară s-a produs într-un moment când întregul popor era înarmat și când întreaga țărănime dorea răsturnarea puterii moșierilor, când întreaga țărănime era revoltată de politica „kautskistă” a social-trădătorilor — menșevicii și eserii.

Dar chiar și în Rusia, unde în momentul începerii revoluției proletare împrejurările au fost excepțional de favorabile, unde s-a creat dintr-o dată o remarcabilă unitate a întregului proletariat, a întregii armate, a întregii țărănime, chiar și în Rusia lupta proletariatului care-și exercită dictatura, lupta proletariatului pentru cucerirea simpatiei și a sprijinului majorității oamenilor muncii a durat luni și ani de zile. După doi ani această luptă este aproape terminată, dar încă nu e cu totul terminată în favoarea proletariatului. Ne-au trebuit nu mai puțin de doi ani pentru a cuceri definitiv simpatia și sprijinul majorității covârșitoare a muncitorilor și a țăranilor muncitori din Velicorusia, inclusiv Uralul și Siberia, dar n-am reușit încă să cucerim în întregime simpatia și sprijinul majorității țăranilor muncitori (spre deosebire de țăranii exploatare) din Ucraina. Pe noi ne *poate* strivi (și cu toate acestea nu va reuși să ne strivească) puterea militară a Antantei, dar *înăuntrul* țării avem *acum* de partea noastră simpatia atît de trainică a unei majorități atît de imense a oamenilor muncii, încît se poate spune că lumea nu a văzut încă un stat mai democratic decît al nostru.

Dacă ne gîndim bine la această istorie a luptei proletariatului pentru putere, istorie complexă, anevoioasă, îndelungată și bogată prin extraordinara ei diversitate de forme, prin neobișnuita ei abundență de schimbări, cotituri și treceri subite de la o formă de luptă la alta, devine limpede eroarea acelor care vor „să interzică” participarea la parlamentele burgheze, la sindicatele reacționare, la comitetele țariste sau scheidemanniste ale delegaților de întreprindere sau la Sovietele de întreprin-

dere etc. etc. Această eroare se datorește lipsei de experiență revoluționară a unor foarte sinceri, foarte convingși și foarte eroici revoluționari din rîndurile clasei muncitoare. De aceea au avut de o mie de ori dreptate Karl Liebknecht și Rosa Luxemburg atunci cînd, în ianuarie 1919, au văzut această eroare, au atras atenția asupra ei, dar au preferat să rămîină alături de revoluționarii proletari care greșeau într-o chestiune nu prea importantă, decît să meargă împreună cu trădătorii socialismului, cu scheidemannîștii și kautskiștii, care nu greșeau în problema participării la parlamentul burghez, dar care încetaseră de a mai fi socialiști și deveniseră democrați mic-burhezi, complici ai burheziei.

Totuși greșeala rămîne greșeală, și ea trebuie criticată, trebuie dusă o luptă susținută pentru îndreptarea ei.

Lupta împotriva trădătorilor socialismului, împotriva scheidemannîștilor și a kautskiștilor, trebuie să fie necruțătoare, dar ea nu trebuie să se desfășoare în jurul problemei participării sau neparticipării la parlamentele burheze, la sindicatele reacționare etc. Aceasta ar fi o greșeală incontestabilă, și o greșeală și mai mare ar fi devierea de la ideile marxismului și de la linia lui practică (un partid politic puternic centralizat) spre ideile și practica sindicalismului. Trebuie să ne străduim ca partidul să participe și la parlamentele burheze, și la sindicatele reacționare, și la „Societatele de întreprindere“, ciuntite și castrate în maniera scheidemannistă, să activeze în toate organizațiile unde sînt muncitori, unde li se poate vorbi muncitorilor, unde poate fi înrîurită masa muncitorească. Trebuie cu orice preț îmbinată munca ilegală cu cea legală, promovîndu-se sistematic și neabătut controlul riguros al partidului ilegal, al organizațiilor lui *muncitorești* asupra activității legale. Asta nu e ușor de realizat, dar revoluția proletară nu are și nici nu poate avea sarcini „ușoare“, mijloace de luptă „ușoare“.

Această sarcină grea trebuie îndeplinită cu orice preț. Ceea ce ne deosebește pe noi de scheidemannîști și de kautskiști nu este numai (și nici mai ales) faptul că ei nu recunosc insurecția armată, iar noi o recunoaștem. Deosebirea principală și fundamentală constă în aceea că

în toate domeniile de muncă (atît în parlamentele burgheze, cît și în sindicate, în cooperative, în publicistică etc.) ei duc o politică inconsecventă, oportunistă sau chiar de-a dreptul trădătoare.

Împotriva social-trădătorilor, împotriva reformismului și a oportunismului — această linie politică poate și trebuie să fie promovată în toate domeniile de luptă, fără nici o excepție. Și atunci vom reuși să cucerim masa muncitorească. Avînd asigurat sprijinul masei muncitorești, avangarda proletariatului, partidul politic marxist centralizat va conduce pe o cale sigură poporul la dictatura victorioasă a proletariatului, la democrație proletară în locul celei burgheze, la republică sovietică, la orînduirea socialistă.

Internaționala a III-a a repurtat în cîteva luni o serie de victorii strălucite, fără precedent. Ea crește cu o rapiditate uimitoare. Greșelile parțiale și bolile creșterii nu sînt de temut. Criticîndu-le fățiș și fără ocol, vom face ca în toate țările civilizate masa muncitorească educată în spirit marxist să alunge în scurt timp pe trădătorii socialismului — scheidemanniștii și kautskiștii de toate naționalitățile (și asemenea specimene există în rîndurile tuturor națiunilor).

Victoria comunismului este inevitabilă. Victoria va fi a lui.

10 octombrie 1919

Publicat în octombrie 1919
în revista „Kommunisticeskii
Internațional” nr. 6
Semnat: N. Lenin

Se tipărește după manuscris

STATUL MUNCITORILOR ȘI SĂPTĂMÎNA PARTIDULUI

Săptămîna partidului⁸⁸ la Moscova a coincis cu o perioadă grea pentru Puterea sovietică. Succesele lui Denikin au provocat o febrilă înțețire a comploturilor urzite de moșieri, capitaliști și de amicii lor, o intensificare a eforturilor burgheziei de a semăna panică, de a zdruncina prin toate mijloacele tăria Puterii sovietice. Șovăielnicii, nestatornicii și mărginiții filistini și, împreună cu ei, intelectualii, eserii și menșevicii au devenit, ca de obicei, și mai nestatornici și au fost primii care s-au lăsat intimidați de capitaliști.

Eu cred însă că această coincidență — adică faptul că la Moscova săptămîna partidului a coincis cu un moment greu — este mai curînd în avantajul nostru, căci e mai de folos pentru cauză. Nouă săptămîna partidului nu ne trebuie de paradă. N-avem nevoie de oameni care să fie membri de partid numai de ochii lumii. Singurul partid de guvernămînt din lume care se îngrijește nu de sporirea numărului membrilor săi, ci de creșterea lor calitativă, de curățirea rîndurilor sale de elementele ce s-au „strecurat” în el, este partidul nostru — partidul clasei muncitoare revoluționare. Nu o dată am procedat la reînregistrarea membrilor partidului, pentru a izgoni aceste elemente „strecurate”, pentru a lăsa în partid numai pe membrii conștienți și sincer devotați comunismului⁸⁹. Noi am folosit și mobilizările pe front, și subotnicele pentru a curăți partidul de cei care vor numai „să profite” de pe urma calității lor de membri ai partidului de guvernă-

mînt, dar care nu vor să ducă greul unei munci pline de abnegație în folosul comunismului.

Și acum, cînd se desfășoară o intensă acțiune de mobilizare pe front, săptămîna partidului prezintă avantajul că nu oferă nimic tentant pentru cei care ar vrea să se strecoare în partid. Noi chemăm în partid în număr mare numai pe muncitorii de rînd și pe țărani săraci, pe țărani muncitori, și nu pe țărani speculanți. Acestor membri de rînd noi nu le promitem și nu le oferim nici un fel de avantaje de pe urma primirii lor în partid. Dimpotrivă, membrilor de partid le revine astăzi o muncă mai grea ca de obicei și mai primejdioasă.

Cu atît mai bine. În felul acesta vor intra în partid numai adepți sinceri ai comunismului, numai oameni sincer devotați statului muncitoresc, numai oameni ai muncii cinstiți, numai adevărații reprezentanți ai maselor care erau asuprite sub capitalism.

Numai de astfel de membri de partid avem nevoie.

Nu pentru reclamă, ci pentru muncă serioasă avem noi nevoie de membri de partid. Pe ei îi chemăm în partid. Oamenilor muncii le deschidem noi larg porțile partidului.

Puterea sovietică este puterea oamenilor muncii; ea luptă pentru doborîrea definitivă a jugului capitalist. Prima s-a ridicat la această luptă clasa muncitoare de la orașe și din centrele industriale. Ea a repurtat prima victorie și a cucerit puterea de stat.

Clasa muncitoare atrage de partea sa majoritatea țăranilor, căci de partea capitalului, de partea burgheziei se simte atras numai țăranul-negustor, țăranul-speculant, și nu țăranul-muncitor.

Muncitorii cei mai ridicați, cei mai conștienți, muncitorii din Petrograd, au dat cele mai multe forțe pentru conducerea Rusiei. Noi știm însă că printre muncitorii și țărani de rînd sînt foarte mulți oameni devotați intereselor masei muncitoare și capabili de muncă de conducere. Printre ei se găsesc foarte multe elemente înzestrate cu talent organizatoric și administrativ, cărora capitalismul le bara drumul și pe care noi le ajutăm și trebuie să le ajutăm prin toate mijloacele să se ridice și

să participe la munca de construire a socialismului. A descoperi aceste talente noi, modeste, necunoscute nu e o treabă ușoară. Nu este ușor să atragi la munca de conducere a statului pe muncitorii și țărani de rînd, pe care veacuri de-a rîndul i-au asuprit și i-au terorizat moșierii și capitaliștii.

Este o sarcină grea, pe care noi însă trebuie s-o îndeplinim neapărat, pentru a putea sorbi mai din adînc forțe noi din rîndurile clasei muncitoare, ale țărănimii muncitoare.

Intrați în partid, tovarăși muncitori și țărani muncitori nemembri de partid ! Nu vă promitem avantaje de pe urma acestei intrări ; noi vă chemăm la muncă anevoioasă, la munca de construire a statului. Dacă sînteți sincer de partea comunismului, porniți cu curaj la îndeplinirea acestei munci, nu vă temeți de noutatea și de greutatea ei, nu vă lăsați influențați de vechea prejudecată că numai oamenii cu diplome oficiale ar fi capabili de această muncă. Nu e adevărat. Munca de construire a socialismului pot și trebuie s-o conducă în număr tot mai mare muncitorii și țărani muncitori de rînd.

Masa oamenilor muncii este de partea noastră. În aceasta stă forța noastră. În aceasta stă izvorul invincibilității comunismului mondial. Mai mulți activiști nou veniți din masă în rîndurile partidului pentru a participa în chip de sine stătător la construirea vieții noi — iată metoda noastră de luptă împotriva greutăților, iată calea noastră spre victorie.

11.X.1919

„Pravda” nr. 228
și „Izvestiia C.E.C. din Rusia”
nr. 228 din 12 octombrie 1919
Semnat : N. L e n i n

Se tipărește după manuscris

CONVORBIRE
 CU AMBASADORUL EXTRAORDINAR
 AL AFGANISTANULUI — MUHAMED VALI-HAN
 14 OCTOMBRIE 1919⁹⁰

RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Tov. Lenin l-a întâmpinat pe ambasador în cabinetul său de lucru, spunînd : „Sînt foarte bucuros să văd în capitala roșie a guvernului muncitoresc-țărănesc pe reprezentantul poporului afgan, prieten nouă, care suferă și luptă împotriva jugului imperialist“. La aceasta, ambasadorul a răspuns : „Vă întind o mîină prietenească și îmi exprim speranța că veți ajuta întregul Orient să se elibereze de sub jugul imperialismului european“. În cursul convorbirii care a urmat, tov. Lenin a spus că Puterea sovietică, puterea celor ce muncesc și sînt asupriți, tinde tocmai spre ceea ce a spus ambasadorul extraordinar al Afganistanului, dar că este necesar ca Orientul musulman să înțeleagă acest lucru și să ajute Rusia Sovietică în marele război de eliberare. La aceasta, ambasadorul a răspuns că este în măsură să declare că Orientul musulman a înțeles acest lucru și că nu este departe momentul cînd întreaga lume va vedea că imperialismul european nu are ce căuta în Orient.

După aceea ambasadorul s-a sculat în picioare și, spunînd : „Am cîstea să înmînez șefului guvernului proletar liber al Rusiei o scrisoare din partea suveranului meu și sper că Puterea sovietică va acorda atenție celor spuse de guvernul afgan“, a remis tov. Lenin o scrisoare din partea emirului. Tov. Lenin a răspuns că primește cu nespuse plăcere această scrisoare și promite să dea în curînd răspuns la toate problemele care interesează Afganistanul⁹¹.

„Pravda“ nr. 232
 și „Izvestiia C.E.C. din Rusia“
 nr. 232 din 17 octombrie 1919

Se tipărește după textul
 apărut în ziarul „Pravda“

CUVÎNTARE ROSTITĂ
 DIN BALCONUL SOVIETULUI DE DEPUTAȚI
 AI MUNCITORILOR ȘI OSTAȘILOR ROȘII
 DIN MOSCOVA ÎN FAȚA MUNCITORILOR
 COMUNIȘTI MOBILIZAȚI
 16 OCTOMBRIE 1919

CRONICĂ DE ZIAR

(Apariția lui Lenin este întâmpinată cu un ropot de aplauze.) Tovarăși! Permiteți-mi să aduc salutul meu muncitorilor din guberniile Iaroslavl și Vladimir, care și de data aceasta au răspuns la chemarea noastră și au dat pe cei mai buni dintre ei pentru apărarea republicii muncitorilor și țăranilor. Știți din ziare, în care noi scriem tot adevărul, fără a ascunde nimic, cât de gravă este noua primejdie ce s-a creat prin luarea Orelului de către generalul țarist Denikin și prin presiunea pe care generalul țarist Iudenici o exercită asupra Petrogradului roșu. Dar noi înfruntăm această primejdie și luptăm împotriva ei, ca întotdeauna, adresînd proletariatului conștient și țăranimii muncitoare chemarea de a se ridica la luptă pentru apărarea cuceririlor lor.

Situația este extrem de grea. Dar noi nu desperăm, căci știm că, ori de cîte ori se creează o situație grea pentru Republica sovietică, muncitorii fac minuni de vitejie și cu exemplul lor îmbărbătează și însuflețesc trupele și le duc la noi victorii.

Știm că în lumea întreagă, în toate țările fără excepție, mișcarea revoluționară crește neîncetat, deși într-un ritm mai lent decît am dori noi. Știm de asemenea că victoria clasei muncitoare în lumea întreagă este asigurată.

Oricît de grele ar fi jertfele pe care le aduce Rusia, oricît ar fi de sleită și de sfîșiată în bucăți, ea luptă cu dîrzenie pentru cauza tuturor muncitorilor. Imperialiștii pot strivi încă o republică sau două, dar nu vor reuși să

salveze imperialismul mondial, căci el este sortit pieirii și va fi măturat de socialismul care vine.

Iată de ce, muncitori din guberniile Vladimir și Iaroslavl, vă aduc salutul meu, cu convingerea fermă că voi, prin exemplul vostru personal, veți susține moralul Armatei Roșii și o veți duce la victorie.

Trăiască muncitorii și țărani!

Trăiască republica muncitorească mondială!

„Pravda” nr. 232
și „Izvestiia C.E.C. din Rusia”
nr. 232 din 17 octombrie 1919

Se tipărește după textul
apărut în ziarul „Pravda”

CĂTRE MUNCITORII ȘI OSTAȘII ROȘII DIN PETROGRAD

Tovarăși ! A sosit momentul hotărîtor. Generalii țariști au căpătat din nou muniții și echipament militar de la capitaliștii din Anglia, Franța, America și încearcă din nou, împreună cu bandele de odrasle moșierești, să ia Petrogradul roșu. Dușmanul a trecut la ofensivă în timpul tratativelor de pace cu Estonia, atacînd pe ostașii noștri roșii, care se încrezuseră în aceste tratative. Acest caracter mișelesc al atacului explică în parte succesele rapide ale dușmanului. Au fost luate Krasnoe Selo, Gatsina, Vîrița. Au fost interceptate două linii de cale ferată care duc spre Petrograd. Dușmanul caută să intercepteze și cea de-a treia linie ferată, Nikolaevskaia, și a patra, linia ferată Vologodskaia, pentru a lua Petrogradul prin înfometare.

Tovarăși ! Știți cu toții și vedeți ce pericol imens amenință Petrogradul. În cîteva zile, soarta lui va fi hotărîtă, iar aceasta înseamnă pe jumătate soarta Puterii sovietice în Rusia.

E de prisos să arăt muncitorilor și ostașilor roșii din Petrograd care le este datoria. Întreaga istorie a celor doi ani de luptă a Sovietelor împotriva burgheziei din lumea întreagă, luptă fără precedent prin greutatea ei, dar și prin victoriile ei, ne-a oferit din partea muncitorilor din Petrograd nu numai un model de îndeplinire a datoriei, ci și un model de eroism fără seamăn, de spirit de abnegație și de entuziasm revoluționar nemaivăzut în lume.

Tovarăși ! Se hotărăște soarta Petrogradului ! Dușmanul încearcă să ne ia prin surprindere. El dispune de forțe

slabe, ba chiar infim de puține ; tăria lui o constituie rapiditatea, impertinența ofițerilor, armamentul și înzestrarea tehnică. Forțele care vin în ajutorul Petrogradului sînt aproape, noi le-am și pus în mișcare. Sîntem mult mai puternici decît dușmanul. Luptați pînă la ultima picătură de sînge, tovarăși, apărați fiecare palmă de pămînt, fiți dîrji pînă la capăt, victoria nu este departe ! victoria va fi a noastră !

V. Ulianov (Lenin)

17/X.

„Petrogradskaia Pravda“ nr. 237
din 19 octombrie 1919

Se tipărește după manuscris

CĂTRE TOVARĂȘII OSTAȘI ROȘII

Tovarăși ostași roșii ! Generalii țariști — Iudenici la nord și Denikin la sud — își încordează din nou forțele pentru a învinge Puterea sovietică, pentru a restaura puterea țarului, a moșierilor și a capitaliștilor.

Noi știm cum s-a terminat o încercare similară din partea lui Kolceak. Nu pentru multă vreme a reușit el să înșele pe muncitorii din Ural și pe țăranii din Siberia. După ce și-au dat seama că au fost înșelați, după ce au simțit pe propria lor piele nemaiauzitele acte de silnicie, bătăi și jafuri la care se dedau ofițerii feciori de moșieri și de capitaliști, muncitorii din Ural și țăranii din Siberia au ajutat Armata noastră Roșie să-l învingă pe Kolceak. Cazacii din Orenburg au trecut fățiș de partea Puterii sovietice.

Iată de ce sîntem ferm convinși că-i vom învinge pe Iudenici și pe Denikin. Ei nu vor reuși să restaureze puterea țarului și a moșierilor. Aceasta nu se va întîmpla niciodată ! Țăranii au și început să se răscoale în spatele frontului lui Denikin. În Caucaz se întetește flacăra răscoalei împotriva lui Denikin. Cazacii din Kuban murmură și se agită, nemulțumiți de silniciile și de jafurile practicate de Denikin în folosul moșierilor și al englezilor.

Să fim deci fermi, tovarăși ostași roșii ! Tot mai uniți, tot mai conștienți și mai hotărâți trec muncitorii și țăranii de partea Puterii sovietice.

Înainte, tovarăși ostași roșii ! La luptă pentru puterea muncitorilor și țăranilor, împotriva moșierilor, împotriva generalilor țariști ! Victoria va fi a noastră !

N. Lenin

19.X.1919

„Krasnoarmceț” nr. 10—15
din 1919 (număr jubiliar)

Se tipărește după manuscris

BILANȚUL SĂPTĂMÎNII PARTIDULUI LA MOSCOVA ȘI SARCINILE NOASTRE

În timpul săptămînii partidului, la Moscova s-au înscris în partid 13 600 de persoane.

Este un succes enorm, cu totul neașteptat. Întreaga burghezie, și îndeosebi mica burghezie orășenească, inclusiv specialiștii, funcționarii de stat și particulari, care deplîng amarnic pierderea situației lor privilegiate de „domni“, — toți aceștia s-au străduit din răspuțeri tocmai în ultimul timp, tocmai în cursul săptămînii partidului la Moscova, să semene panică, să prezică pieirea apropiată a Puterii sovietice și victoria apropiată a lui Denikin.

Și cu cîtă iscusință desăvîrșită știe acest public „cult“ să mînuiască această armă a semănării panicii! Căci ea a devenit o adevărată armă în lupta de clasă a burgheziei împotriva proletariatului. În momente ca acela prin care trecem noi, mica burghezie formează „o singură masă reacționară“ cu burghezia și se agață „cu frenezie“ de această armă.

Tocmai la Moscova, unde elementul negustoresc era deosebit de puternic, unde exploatatorii, moșierii, capitaliștii și rentierii erau concentrați în număr mai mare ca oriunde, iar dezvoltarea capitalistă strînsese laolaltă o mare masă de intelectuali burghezi, unde prezența conducerii centrale a statului a creat o deosebit de accentuată aglomerare de funcționari de stat, tocmai aici, la Moscova, terenul era deosebit de favorabil pentru clevetiri burgheze, pentru bîrfeli burgheze, pentru semănare de

panică de către burghezie. „Momentul“ ofensivei reușite a lui Denikin și a lui Iudenici a favorizat într-o măsură extraordinară „succesele“ acestei arme burgheze.

Și cu toate acestea, din rîndurile masei proletare, care vedea „succesele“ lui Denikin și știa cîte greutăți, poveri și primejdii se leagă îndeosebi acum de titlul și de rolul de comunist, s-au ridicat mii și mii de oameni pentru a întări partidul comunistilor, pentru a-și asuma povara nespus de grea a conducerii statului.

Succesul Puterii sovietice, succesul partidului nostru este cu adevărat remarcabil!

Acest succes a dovedit și a arătat în chip grăitor populației capitalei, precum și întregii republici și lumii întregi, că în adîncurile masei proletare, în mijlocul adevăraților reprezentanți ai masei muncitoare se găsește izvorul cel mai de nădejde al forței și tăriei Puterii sovietice. În acest succes al înscrierii voluntare în partid într-un moment de mare cumpănă și primejdie, dictatura proletariatului s-a afirmat în fapt *sub un aspect* pe care cu rea-credință nu vor să-l vadă dușmanii, dar pe care adevărații prieteni ai eliberării muncii de sub jugul capitalului îl prețuiesc mai mult ca orice, și anume sub aspectul forței deosebite a înrîuririi *morale* (în sensul cel mai bun al cuvîntului) pe care proletariatul (deținător al puterii de stat) o exercită asupra maselor, sub aspectul *mijloacelor* prin care se exercită această înrîurire.

Păturile înaintate ale proletariatului, care exercită efectiv puterea de stat, au arătat prin exemplul lor masei muncitoare, timp de doi ani încheiați (interval de timp foarte mare pentru ritmul excepțional de rapid al dezvoltării noastre politice), un asemenea *model* de devotament față de interesele oamenilor muncii, de energie în lupta împotriva dușmanilor lor (împotriva exploataților în general și împotriva „proprietarilor“ și speculanților în special), de tărie în clipe de grea cumpănă, de abnegație în lupta armată împotriva tîlharilor imperialismului mondial, încît *simpliciter* a muncitorilor și țărănilor față de avangarda lor s-a dovedit a fi în stare să facă *minuni*.

Căci e o adevărată minune : muncitorii, care au îndurat chinurile de nedescris ale foametei, frigului, ruinei economice și distrugerii, nu numai că-și păstrează tot optimismul, tot devotamentul față de Puterea sovietică, tot eroismul și spiritul de jertfă, dar își și asumă, cu toată lipsa lor de pregătire și de experiență, greaua sarcină de a conduce corabia statului ! Și aceasta într-un moment când furtuna a atins punctul culminant...

Istoria revoluției noastre proletare abundă în asemenea minuni. Și este cert și neîndoielnic că, oricât de grele încercări ne mai așteaptă, aceste minuni vor duce la victoria deplină a Republicii sovietice în lumea întreagă.

Trebuie să ne îngrijim acum ca noii membri ai partidului să fie folosiți *in mod just*. Acestei sarcini trebuie să i se acorde o atenție deosebit de mare, căci e departe de a fi ușoară ; este o sarcină nouă, și cu vechile șabloane nu va putea fi rezolvată.

Capitalismul înăbușea, sugruma, strivea o mulțime de talente din rîndurile muncitorilor și ale țăranilor muncitori. Aceste talente se ofileau sub apăsarea lipsurilor, a mizeriei, a batjocoririi demnității omenești. Este acum de datoria noastră să știm să descoperim aceste talente și să le punem la treabă. Noii membri de partid, care au intrat în rîndurile lui în timpul săptămînii partidului, sînt fără îndoială, în majoritatea lor, lipsiți de experiență, iar în ceea ce privește conducerea statului — lipsiți de pricepere. Dar este tot atît de neîndoielnic că ei sînt dintre cei mai devotați, dintre cei mai sinceri și mai capabili oameni din păturile sociale pe care capitalismul le ținea în mod artificial jos, făcea din ele pături „de jos“, nu le lăsa să se ridice. În schimb însă, ei posedă *mai multă* vigoare și prospețime, o doză *mai mare* de franchețe, de fermitate, de sinceritate decît alții.

De aici rezultă că toate organizațiile de partid trebuie să se gîndească bine cum să folosească pe acești noi membri ai partidului. Trebuie să le încredințăm cu *mai multă îndrăzneală* munci de stat cît mai variate, trebuie să-i încercăm mai repede în munca practică.

Firește, îndrăzneala nu trebuie înțeleasă în sensul că începătorilor le putem încredința *imediat* posturi de răs-

pundere, care necesită cunoștințe pe care ei nu le posedă. E nevoie de îndrăzneală în sensul că trebuie combătut birocrațismul: nu degeaba programul partidului nostru a pus cît se poate de categoric problema cauzelor care generează o anumită reînviere a birocrațismului, precum și a măsurilor pentru combaterea acestui fenomen. E nevoie de îndrăzneală, în primul rînd, în sensul că funcționarii din aparatul de stat și din domeniul economiei, precum și specialiștii trebuie să fie puși sub *controlul* noilor membri de partid, care cunosc bine situația maselor populare, nevoile și cerințele lor. E nevoie de îndrăzneală în sensul de a se da *imediat* acestor începători posibilitatea de a-și manifesta capacitățile și de a se afirma în cadrul unei activități *largi*. E nevoie de îndrăzneală în sensul că trebuie sfărîmate șabloanele obișnuite (și la noi se observă — din păcate, adeseori — o teamă excesivă de a atenta la șabloanele sovietice stabilite, deși cîteodată le „stabilesc“ nu comuniști conștienți, ci elemente provenite din rîndurile vechii funcționării); e nevoie de îndrăzneală în sensul că trebuie să fii oricînd gata să schimbi cu rapiditate revoluționară felul de muncă încredințată noilor membri de partid, spre a-i încerca mai repede și a le găsi mai repede locul potrivit.

În numeroase cazuri, noii membri de partid pot fi puși în posturi în care, controlînd în ce măsură vechii funcționari își îndeplinesc în mod conștiincios îndatoririle, ei vor putea dobîndi repede experiența necesară pentru a putea lucra singuri. În alte cazuri, ei pot fi plasați în așa fel, încît să reînnoiască, să îmbroscăteze legătura intermediară dintre masa muncitorească și țărănească, de o parte, și aparatul de stat, de altă parte. În „direcțiile și centralele“ noastre industriale, în „gospodăriile sovietice“ agricole au mai rămas mulți, prea mulți sabotori, moșieri și capitaliști ascunși, care pun bețe-n roate Puterii sovietice. Iscușința activiștilor de partid cu experiență de la centru și din provincie trebuie să se manifeste printr-o intensă folosire a noilor forțe proaspete ale partidului în vederea unei lupte hotărîte împotriva acestui rău.

Republica sovietică trebuie să devină o tabără militară strîns unită, în care fiecare să depună maximum de efor-

turi, forțele existente să fie folosite cât mai chibzuit, tărăgăneala birocratică și formalismul inutil să fie reduse la minimum posibil, aparatul să fie simplificat la maximum și construit în așa fel, încât să fie apropiat nu numai de nevoile masei, ci și de înțelegerea ei, și să facă posibilă participarea ei de sine stătătoare la activitatea lui.

În ritm intens se desfășoară mobilizarea vechilor membri de partid pentru munca în armată. Această muncă nu trebuie slăbită în nici un caz ; dimpotrivă, ea trebuie să fie intensificată din ce în ce mai mult. Dar în același timp și în scopul de a învinge în război trebuie să îmbunătățim, să simplificăm, să îmborsăvim aparatul nostru administrativ civil.

În război învinge acela care are mai multe rezerve, mai multe izvoare de forță, mai multă putere de rezistență în adâncurile maselor populare.

Toate acestea noi le avem într-o măsură mai mare decât alții, decât „atotputernicul“ imperialism anglo-francez, acest colos cu picioare de lut. Și le avem într-o măsură mai mare, căci le putem sorbi și mult timp încă le vom sorbi tot mai adânc din mediul muncitoresc și al țărănimii muncitoare, din mijlocul claselor care au fost asuprite de capitalism și care constituie pretutindeni majoritatea covârșitoare a populației. Noi le putem sorbi din acest rezervor uriaș, căci el ne furnizează pe cei mai sinceri conducători ai muncitorilor și țăranilor în opera de construire a socialismului, conducători dintre cei mai căliți de vicisitudinile vieții și mai apropiați de clasa muncitoare și de țărănime.

Nici unul dintre dușmanii noștri, nici burghezia rusă și nici burghezia mondială, nu are nimic care să semene măcar pe departe cu acest rezervor ; se clatină tot mai mult terenul sub picioarele lor, iar muncitorii și țăranii care pînă acum au fost de partea lor îi părăsesc în număr din ce în ce mai mare.

Iată de ce, în ultimă analiză, victoria Puterii sovietice în lumea întreagă este asigurată și inevitabilă.

21 octombrie 1919

„Izvestiia C.C.
al P.C. (b) din Rusia”
nr. 7 din 22 octombrie 1919
Semnat : N. Lenin

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

CUVÎNTARE ROSTITĂ
ÎN FAȚA MUNCITORILOR COMUNIȘTI
DIN IVANOVO-VOZNESENSK
CARE PLEACĂ PE FRONT
24 OCTOMBRIE 1919⁹²

CRONICĂ DE ZIAR

În cuvîntarea sa, tov. Lenin a vorbit despre situația generală de pe fronturile noastre și a arătat că fiecare muncitor conștient trebuie să ajute pe toate căile la aprovizionarea regulată a fronturilor noastre cu material de luptă, produse alimentare, echipament etc.

El și-a exprimat convingerea că muncitorii comuniști din Ivanovo-Voznesensk vor ști să exercite o înrîurire binefăcătoare asupra țăranilor din zona frontului și vor aduce un mare folos în munca politică ce se desfășoară în rîndurile căzăcimii.

„Pravda” nr. 239
din 25 octombrie 1919

Se tipărește după textul
apărut în ziar

CUVÎNTARE ROSTITĂ ÎN FAȚA
ABSOLVENȚILOR UNIVERSITĂȚII „SVERDLOV“
ÎNAINTE DE PLECAREA LOR PE FRONT
24 OCTOMBRIE 1919

Tovarăși ! Știți, desigur, că astăzi ne-a adunat laolaltă nu numai dorința de a sărbători absolvirea cursurilor acestei școli sovietice de către cei mai mulți dintre voi, ci și faptul că aproape jumătate din promoția voastră a hotărît să plece pe front, spre a da trupelor care luptă pe front un ajutor nou, extraordinar și substanțial.

Tovarăși ! Știm foarte bine ce imense dificultăți pricinuieste întregii noastre opere de conducere, atît la orașe cît și, mai ales, la sate, lipsa unor tovarăși competenți și experimentați. Știm foarte bine că muncitorii înaintați din Petrograd, Moscova, Ivanovo-Voznesensk și din alte orașe, tovarășii înaintați care au purtat pînă acum pe umerii lor, putem spune, principala povară a operei de conducere a țării în condiții nemaipomenit de grele, principala povară a muncii desfășurate pentru unirea și conducerea muncitorilor și a țăranilor, știm foarte bine că ei sînt extrem de istoviți de pe urma eforturilor, uneori supraomenești, pe care au trebuit să le depună pentru apărarea Republicii sovietice. De aceea, posibilitatea de a aduna aici cîteva sute de muncitori și de țărani, de a le crea condițiile necesare pentru a putea studia sistematic timp de cîteva luni, pentru a-și putea însuși cunoștințele necesare în munca sovietică, astfel încît la terminarea studiilor să plece de aici împreună, în mod organizat, strîns uniți și bine pregătiți pentru a participa la munca de conducere, la îndreptarea lipsurilor enorme care mai dănuie, — această posibilitate este pentru noi extrem de

prețioasă, și numai cu mare greutate, după îndelungate ezitări și călcîndu-ne pe inimă, ne-am decis să dăm pentru nevoile frontului aproximativ jumătate din actuala promoție. Dar condițiile ce s-au creat pe front sînt de așa natură, încît n-am avut nici o alegere. Am considerat că hotărîrea absolvenților, care a fost adoptată de bună-voie și care prevede plecarea pe front a unei noi serii de tovarăși dintre cei mai buni, care ar fi fost foarte utili pretutindeni în munca administrativă și în opera de construcție, că această hotărîre este dictată de cea mai stringentă necesitate.

Tovarăși, cu îngăduința dv. voi face o scurtă expunere asupra situației care s-a creat acum pe diferite fronturi, ca să vă puteți da seama cît de stringentă este această necesitate.

Pe foarte multe fronturi, care înainte erau extrem de importante și în care inamicul își pusese mari speranțe, în ultimul timp lucrurile se îndreaptă spre victorie deplină și — după toate indiciile — definitivă în favoarea noastră. Pe Frontul de nord, unde ofensiva pe direcția Murmansk promitea inamicului avantaje deosebit de mari, unde englezii concentraseră de multă vreme forțe mari și excelent înarmate, unde noi, lipsiți fiind de provizii și de echipament, ne aflam în condiții de luptă nespuse de grele, pe acest front se părea că imperialiștii englezi și francezi ar fi trebuit să aibă perspective strălucite. Și tocmai aici a eșuat definitiv întreaga ofensivă întreprinsă de inamic. Englezii au fost nevoiți să-și evacueze trupele, și aceasta confirmă incontestabil că muncitorii englezi nu vor război cu Rusia și că, încă de pe acum, cînd Anglia e încă departe de a fi teatrul unor lupte revoluționare, ei sînt în stare să exercite asupra guvernului lor de tîlhari și jefuitori o presiune atît de mare, încît îl silesc să-și retragă trupele din Rusia. Imperialiștii englezi au fost nevoiți să părăsească acest front, care era pentru noi deosebit de primejdios, căci inamicul, dispunînd de o cale maritimă, se afla acolo în condiții mult mai avantajoase. Au mai rămas acolo neînsemnate forțe albgardiste ruse, care sînt aproape complet lipsite de importanță.

Să luăm un alt front — frontul de luptă împotriva lui Kolceak. Știți cu toții că, pe vremea cînd trupele lui Kolceak înaintau spre Volga, presa capitalistă europeană s-a grăbit să vestească lumii întregi căderea Puterii sovietice și recunoașterea lui Kolceak drept cîrmuitor suprem al Rusiei. Dar încă înainte ca documentul cu recunoașterea oficială să fi ajuns în mîinile lui Kolceak, trupele noastre au reușit să-l alunge pe acesta în Siberia, și dv. știți că noi am început să ne apropiem de Petropavlovsk și de Irțîș, iar Kolceak a fost nevoit să-și repartizeze forțele altfel decît plănuse. A fost un timp cînd a trebuit să ne retragem, pentru că muncitorii și țărani din părțile acelea înțîrziaseră cu mobilizarea. Dar informațiile pe care le primim din spatele frontului lui Kolceak arată, fără doar și poate, că regimul lui se destramă și că întreaga populație, ba chiar și țărani înstăriți, se răscoală împotriva lui. Ne apropiem de momentul cînd ultimul reazem al forțelor lui Kolceak se va prăbuși, și cu aceasta vom încheia un an de revoluție în cursul căruia întreaga Siberie a stat sub puterea lui Kolceak, cînd acesta a fost ajutat atît de eseri cît și de menșevici, care ne-au oferit încă o mostră de înțelegere și colaborare cu un guvern burghez. Dv. știți că pe Kolceak l-a ajutat întreaga burghezie europeană. Știți, de asemenea, că linia ferată siberiană a fost păzită și de polonezi, și de cehi, că au fost acolo și italieni, și ofițeri voluntari americani. Tot ce era în stare să lupte împotriva revoluției venise în ajutorul lui Kolceak. Și toate acestea s-au prăbușit pentru că țărani, țărani siberieni, care sînt prea puțin accesibili influenței comunismului, deoarece au mai puțin ca oricine prilejul să vină în contact cu el, au primit de la Kolceak o asemenea lecție, au putut să facă *în practică* o asemenea comparație (și țăranilor le plac comparațiile practice), încît putem spune: Kolceak ne-a dat milioane de aderenți ai Puterii sovietice în regiunile cele mai îndepărtate de orice centre industriale, unde ne-ar fi fost greu să-i cîștigăm. Iată cum s-a încheiat dominația lui Kolceak și iată de ce pe acest front ne simțim foarte siguri.

Pe Frontul de vest vedem că ofensiva polonezilor se apropie de sfârșit. Ei au primit ajutor din partea Angliei, Franței și Americii, care au căutat să ațîțe vechea ură a Poloniei față de asupritorii velicoruși, încercînd să îndrepte împotriva muncitorilor și țăranilor ruși ura — cu vîrf și îndesat meritată — a muncitorilor polonezi față de moșieri și de țari, făcîndu-i pe muncitorii polonezi să creadă că, asemenea șoviniștilor ruși, bolșevicii se gîndesc și ei la cucerirea Poloniei. Pentru un timp, această minciună a prins. Avem însă indicii precise că timpul în care această minciună a fost crezută se apropie de sfârșit, că în rîndurile trupelor poloneze începe un proces de descompunere. Și știri din surse americane, care nu pot fi cîtuși de puțin bănuite de simpatie față de comunism, confirmă că țăranii polonezi cer tot mai insistent să se pună cu orice preț capăt războiului pînă la întîii octombrie și că pînă și cei mai patriotarzi dintre social-șoviniștii polonezi (P.P.S.)⁹³, care se aseamănă cu menșevicii și cu eserii de la noi, sprijină aceste tendințe și opun guvernului lor o împotrivire tot mai energică. În acest timp starea de spirit a polonezilor s-a schimbat simțitor.

Rămîn două fronturi: Frontul Petrogradului și Frontul de sud, pe care se desfășoară evenimente deosebit de serioase. Dar și aici avem toate indiciile că dușmanul face ultimele eforturi. Avem știri precise că în Anglia ministrul de război, Churchill, și partidul capitaliștilor au întreprins această aventură militară împotriva Petrogradului pentru a arăta că există posibilitatea de a termina repede cu Rusia Sovietică, și că presa engleză vede în această aventură o ultimă încercare din partea șoviniștilor și a ministrului Churchill, în pofida voinței certe a majorității populației.

Ofensiva asupra Petrogradului poate fi considerată ca un ajutor dat lui Denikin. O concluzie în acest sens se desprinde din examinarea situației de pe Frontul Petrogradului.

Știți că atît guvernul leton, cît și guvernul lituanian și cel eston ne-au răspuns că acceptă propunerea noastră de a începe tratative de pace. Această știre a provocat, firește, anumite șovăieli în rîndurile trupelor noastre, a

făcut ca în inimile ostașilor noștri să se nască speranța că războiul se apropie de sfârșit. Tratatивele au și început. Între timp Anglia a strâns ceea ce i-a mai rămas din nave și a debarcat câteva mii de albgardiști, înzestrați cu excelente mijloace tehnice. Dar aceștia nu puteau fi aduși la noi fără a adormi mai întâi, prin înșelăciune, vigilența poporului, căci în Anglia și în Franța au fost cazuri când încercările de a încărca pe vapoare material de război au eșuat lamentabil, deoarece muncitorii portuari făceau grevă și declarau că nu vor încărca vapoare destinate să transporte mijloace de exterminare în Rusia Sovietică. În această situație, imperialiștii englezi au fost nevoiți să ia din alte țări acest armament, înșelându-și astfel poporul. De aceea nu este surprinzător faptul că ei au reușit să trimită împotriva Rusiei Sovietice câteva sute sau chiar câteva mii de ofițeri albgardiști ruși. În Anglia există lagăre în care acești ofițeri albgardiști sînt cazați, hrăniți și instruiți pentru invadarea Rusiei, spre a se putea spune apoi că acesta este un război intern, provocat de teroarea bolșevică. Lagărele în care înainte au stat prizonieri ruși sînt acum pline de ofițeri albgardiști ruși. Așa se explică faptul că, atunci cînd noi așteptam un armistițiu din partea Lituaniei și a Letoniei, inamicul a obținut în primele zile succese atît de mari, aruncînd aceste forțe pe Frontul Petrogradului. Știți însă că pe Frontul Petrogradului s-a produs acum o cotitură. Din comunicările făcute de Zinoviev și de Troțki, ați aflat că pierderile au și fost înlocuite, că ezitățile de pînă acum au luat sfârșit, iar trupele noastre atacă, și atacă cu succes, înfrîngînd o rezistență extrem de înverșunată. Aceste lupte se deosebesc prin caracterul lor neobișnuit de înverșunat. Tov. Troțki mi-a comunicat prin telefon de la Petrograd că în localitatea Detskoe Selo, recent cucerită de noi, albgardiștii și burghezii care nu se evacuasera trăgeau pe ferestrele caselor, opunînd o rezistență extrem de îndîrjită, mai mare decît în toate luptele precedente. Dușmanul simte că se produce o cotitură în întregul mers al războiului, că Denikin se află într-o situație în care trebuie să i se dea ajutor și să se întreprindă o acțiune care să ne silească să trimitem pe alte fronturi o parte din

forțele folosite împotriva lui. Se poate afirma cu certitudine că acest lucru nu le-a reușit. Toate forțele trimise de noi în ajutorul Petrogradului au fost luate fără a slăbi cîtuși de puțin Frontul de sud. Nici o unitate dintre cele trimise pe Frontul Petrogradului n-a fost retrasă din sud, iar înaintarea victorioasă pe care am început-o și pe care o vom continua pînă la capăt va fi realizată fără a fi slăbit cîtuși de puțin Frontul de sud, pe care se va decide deznodămîntul războiului împotriva moșierilor și a imperialiștilor. Deznodămîntul se va decide acolo, pe Frontul de sud, într-un viitor apropiat.

Tovarăși, știți că pe Frontul de sud inamicul se sprijină cel mai mult, de o parte, pe cazacii care luptă pentru privilegiile lor, iar de altă parte, pe regimentele armatei de voluntari, care s-au format acolo în număr mai mare ca oriunde și care, clocotind de indignare și de furie, luptă pentru interesele clasei lor, pentru restaurarea puterii moșierilor și a capitaliștilor. Aici, prin urmare, ne așteaptă bătălia decisivă și aici vedem că i se întîmplă lui Denikin ceea ce i s-a întîmplat și lui Kolceak, care la început a reputat victorii mari, dar pe măsura continuării luptelor a văzut că se răreau tot mai mult rîndurile ofițerilor și ale chiaburimii conștiente, care constituiau principala sa forță, și a fost nevoit să ia tot mai mulți muncitori și țărani. Ei știu să lupte cu mîinile altora; nefiind dispuși să se jertfească singuri, ei preferă ca muncitorii să-și riște viața pentru interesele lor. Și cînd Kolceak a trebuit să-și mărească armata, această mărire a avut ca rezultat trecerea de partea noastră a sute de mii de oameni. Zeci de ofițeri albgardiști și de cazaci de-ai lui care au trecut la noi spuneau că s-au convins că Kolceak trădează interesele Rusiei, și chiar fără să împărtășească concepțiile bolșevice treceau de partea Armatei Roșii. Așa a sfîrșit Kolceak, așa va sfîrși și Denikin. În ziarele de astă-seară puteți citi știri cu privire la răscoalele izbucnite în spatele frontului lui Denikin: în Ucraina se aprinde flacăra răscoalei. Într-o știre referitoare la evenimentele din Caucaz ni se relatează că muntenii, aduși la desperare, au atacat și au despuiat regimentele lui Șkuro, luîndu-le armele și munițiile. Ieri am primit textul emi-

siunii unui post de radio străin, care a fost nevoit să recunoască că situația lui Denikin este grea, deoarece el trebuie să arunce în luptă elita trupelor sale, căci Ucraina este în flăcări și în Caucaz e răscoală. Se apropie momentul când Denikin va trebui să mizeze totul pe o singură carte. Niciodată pînă acum n-au fost bătălii atît de sîngeroase și de crîncene ca acelea de lîngă Orel, unde inamicul aruncă în luptă cele mai bune regimente ale sale, așa-numitele regimente „korniloviste“, în care o treime din efectiv este formată din ofițerii cei mai contrarevoluționari, cei mai bine instruiți, cei mai pătrunși de ură turbată împotriva muncitorilor și a țăranilor, ofițeri care luptă pur și simplu pentru restaurarea propriei lor puteri moșierești. Iată de ce avem toate motivele să credem că acum se apropie momentul hotărîtor pe Frontul de sud. Victoria de lîngă Orel și Voronej, unde urmărirea inamicului continuă, a arătat că și aici, ca și lîngă Petrograd, s-a produs un reviriment. Dar nouă ne trebuie ca ofensiva noastră, din mică și parțială cum este acum, să se transforme într-o vastă ofensivă de masă, care să ne aducă victoria finală.

Iată de ce, oricît de greu ar fi pentru noi acest sacrificiu — trimiterea pe front a sutelor de absolvenți care s-au adunat aici și de care e vădită nevoie în munca din spatele frontului —, am consimțit totuși să vă satisfacem dorința. Acolo, pe Frontul de sud și pe Frontul Petrogradului, se va decide soarta războiului, dacă nu în decurs de cîteva săptămîni, apoi în orice caz în decurs de cîteva luni. Într-un asemenea moment, orice comunist conștient trebuie să-și spună: locul meu este acolo, înaintea celorlalți, pe front, unde e prețios fiecare comunist conștient care a făcut o școală.

Dacă în rîndurile trupelor s-au produs șovăieli, aceasta se explică prin faptul că poporul e obosit de război. Știți foarte bine cîte chinuri au avut de îndurat în acești doi ani, de pe urma foametei și a ruinei economice, muncitorii și țăranii în lupta împotriva imperialiștilor din lumea întreagă. Știți că cei mai obosiți dintre ei nu rezistă mult timp încordării, și că de acest moment profită inamicul, care, avînd transmisiuni mai bine organizate,

cadre de comandă mai bune și neavînd trădători în rîndurile lui, lovește cu toată puterea. Așa se și explică eșecurile de pe Frontul de sud. Tocmai de aceea reprezentanții cei mai conștienți ai muncitorilor și țăranilor, instruiți la cursuri militare și la cursuri de felul celor pe care le-ați absolvit dv., trebuie să plece acum pe front în mod organizat, disciplinat, împărțiți în grupuri mari sau mici cu încuviințarea autorităților militare, repartizîndu-și între ei îndatoririle, spre a da ajutor trupelor în rîndurile cărora s-au manifestat oarecare ezitări, acolo unde presiunea dușmanilor este mai puternică. Ori de cîte ori în cei doi ani de existență a Puterii sovietice s-au observat anumite ezitări în rîndurile masei țărănești care n-a văzut și nu cunoaște activitatea sovietică, noi am cerut ajutorul părții celei mai organizate a proletariatu-lui orășenesc și am primit de la el un sprijin cu adevărat eroic.

Am avut azi prilejul să vorbesc cu tovarăși muncitori din Ivanovo-Voznesensk, care mi-au relatat că au mobilizat aproape jumătate din numărul total al activiștilor de partid cu munci de răspundere, pentru a-i trimite pe front. Unul dintre ei mi-a povestit astăzi cu ce entuziasm i-au condus la plecare zeci de mii de muncitori fără partid și cum s-a apropiat de ei un bătrîn, nemembru de partid, care le-a spus: „Puteți pleca fără grijă, locul vostru este acolo, iar noi, aici, vom munci și pentru voi“. Ei bine, cînd printre muncitorii fără partid se crează o asemenea stare de spirit, cînd masele fără partid, care nu se orientează încă bine în problemele politice, văd că pe cei mai buni reprezentanți ai proletariatu-lui și ai ță-rănimii îi trimitem pe front, unde ei își asumă îndatori-rile cele mai dificile, mai anevoioase și de cea mai mare răspundere și unde, fiind în primele rînduri, vor trebui să-și dea, într-o măsură mai mare decît alții, obolul de sînge și chiar viața în lupte extrem de crîncene, numărul partizanilor noștri printre muncitorii și țăranii fără partid și cu nivel scăzut crește înzecit, iar cu trupele șovăitoare, slăbite, obosite se întîmplă adevărate minuni.

Iată, tovarăși, ce sarcină măreață, grea și anevoioasă apasă pe umerii voștri. Pentru cei care pleacă pe front ca

reprezentanți ai muncitorilor și țăranilor nu poate fi altă alegere. Lozinca lor trebuie să fie : victorie sau moarte. Fiecare dintre dv. trebuie să știe să se apropie de ostașii roșii cei mai înapoiați, cei mai puțin evaluați, pentru ca, în cuvinte cât mai simple și mai ușor de înțeles din punctul de vedere al omului muncitor, să le explice situația, să-i ajute într-o clipă de grea cumpănă, să înlătore orice șovăieli, să-i învețe să lupte împotriva numeroaselor manifestări de sabotaj, moliciune, înșelăciune și trădare. Dv. știți că în rîndurile noastre și printre cadrele de comandă mai sînt încă multe manifestări de acest fel. Aici e nevoie de oameni care au făcut o anumită școală, care înțeleg situația politică și pot să dea ajutor maselor largi de muncitori și țărani în lupta lor împotriva trădării și a sabotajului. În afară de curaj personal, Puterea sovietică așteaptă de la dv. să dați un ajutor multilateral acestor mase, să curmați orice șovăieli în rîndurile lor și să arătați că Puterea sovietică dispune de forțe la care poate să facă apel în orice clipă grea. Asemenea forțe există la noi în număr suficient.

În momentul de față, repet, trebuie să consimțim la acest mare sacrificiu numai din cauză că acesta este principalul și ultimul front, unde, după toate indiciile, în cîteva săptămîni sau în cîteva luni se va decide soarta întregului război civil. Aici putem da inamicului, o dată pentru totdeauna, o lovitură de pe urma căreia el să nu-și mai revină. Și după lupta sîngeroasă cu albgardiștii, pe care ei ne-au impus-o, vom trece, în sfîrșit, mai liberi și cu o energie înzecită la opera noastră, la opera de adevărată construcție. De aceea, tovarăși, salut pe aceia dintre voi care își asumă astăzi această sarcină măreață și extrem de grea de a lupta pînă la capăt în primele rînduri pe front și îmi iau rămas bun de la ei pe deplin încredințat că ne vor aduce o victorie deplină și definitivă.

„Pravda” nr. 240 și 241
din 26 și 28 octombrie 1919
și „Izvestiia C.E.C. din Rusia”
nr. 240, 241 și 242 din 26,
28 și 29 octombrie 1919

Se tipărește după textul
apărut în ziarul „Pravda”

DISPOZIȚIE CĂTRE LOCTIITORUL
COMISARULUI POPORULUI
PENTRU TREBURILE MILITARE

24.X.1919

Din partea lui *Stalin*
(*se va rezolva urgent*)

- 1) Letonii mobilizați vor fi trimiși în batalioanele de rezervă ale diviziei letone (zoriți-l pe Peterson ; repetați ordinul care i s-a dat).
- 2) Comandantul-șef a promis că brigada de cavalerie din Turkestan va fi trimisă la Kozlov. Grăbiți executarea și controlați-o.
- 3) Comandantul-șef a promis 8 batalioane pentru Armata a 8-a. Grăbiți executarea.
Numiți pe cineva care să răspundă de executare.
- 4) Comandantul-șef a promis că din Kaluga se vor trimite completări pentru divizia 45. Grăbiți executarea și controlați-o.
Numiți pe cineva care să răspundă de executare.

Lenin

Publicat pentru prima oară
la 23 februarie 1938
în ziarul „Pravda” nr. 53

Se tipărește după manuscris

CUVÎNTARE ROSTITĂ ÎN FAȚA
AUDIENȚILOR CURSURILOR
PENTRU LUCRĂTORII
ÎNVĂȚĂMÎNTULUI EXTRAȘCOLAR
ÎNAINTE DE PLECAREA LOR PE FRONT
28 OCTOMBRIE 1919

Conferința se deschide printr-o cuvîntare rostită de V. I. Lenin. Aducînd salutul său cursanților care au hotărît să plece pe front spre a veni în ajutorul Armatei Roșii, V. I. Lenin descrie în culori vii situația actuală pe toate fronturile și în spatele dușmanului.

Burghezia, atît cea din Rusia cît și cea din Occident, prea s-a grăbit să-și sărbătorească victoria. Trupele roșii îi alungă din urmă pe Kolceak. Denikiniștii se retrag de lîngă Orel. Trupele albgardiste se află în plin proces de descompunere. În spatele frontului lui Denikin izbucnesc neîncetat răscoale. Acum se ridică împotriva lui pînă și cazacii înstăriți.

Iudenici dispune de forțe puține, în cea mai mare parte alcătuite din englezi. Anglia i-a dat o flotă mare. Prin ofensiva sa, Iudenici a vrut să-l salveze pe Denikin, să ne silească să retragem forțe de pe frontul lui, dar aceasta nu i-a reușit: muncitorii din Petrograd au dat dovadă de un eroism fără seamăn. Europa urmărește cu atenție încordată deznodămîntul luptei. Muncitorii din Franța și Anglia au și început să protesteze împotriva ofensivei pornite asupra Rusiei. În aceste țări se întărește puternic bolșevismul. Alegerile din Franța sînt foarte semnificative în această privință ⁹⁴... Principala noastră atenție este ațintită acum asupra Frontului de sud, unde se dau lupte nemaiauzit de sîngeroase, unde se hotărăște nu numai soarta revoluției din Rusia, ci și a celei din Occident...

Unitățile de ofițeri ale lui Denikin sînt excelent înarmate. Ținînd seama de faptul că în spatele lor populația se răscoală, ele luptă cu desperare. Dar conștiința maselor de muncitori și țărani se luminează; se observă un puternic avînt. Partea noastră slabă e că avem prea puțini lucrători competenți din rîndurile țăranilor și ale muncitorilor. De aceea instituțiile noastre sînt pline de vechi cinovnici, sabotori etc. Trebuie să luăm cele mai bune forțe din rîndurile poporului, să le instruim...

Este important ca tovarășii conștienți care știu să vorbească cu țărani să ridice moralul armatei, și de aceea fiecare om care pleacă pe front trebuie să dea pildă de vitejie și de abnegație. Atunci victoria va fi de partea noastră. Vom curăți căile de comunicație și vom aduce cereale...

*Publicat pentru prima oară în 1960,
în revista „Kommunist” nr. 6*

*Se tipărește după exemplarul
manuscris al procesului-verbal*

TOVARĂȘULUI LORIOT
ȘI TUTUROR PRIETENILOR FRANCEZI
CARE AU ADERAT LA INTERNAȚIONALĂ A III-A

28.X.1919

Dragă prietene! Vă mulțumesc din suflet pentru scrisoarea dv., care e pentru noi cu atît mai prețioasă cu cît primim foarte rar vești de la dv.

În Franța, ca și în Anglia, imperialismul victorios nu numai că a dat unui număr de mic-burghezi posibilitatea de a se îmbogăți, dar va putea să dea „pomeni“ și păturii muncitorești de sus, acestei aristocrații a clasei muncitoare, o va putea corupe și cîștiga de partea sa, lăsînd-o să participe — prin firimiturile pe care i le aruncă — la profiturile imperialiste, la jefuirea coloniilor etc.

Dar criza provocată de război este atît de grea, încît chiar și în țările învingătoare masele muncitoare sînt inevitabil condamnate la incalculabile calamități. Prin aceasta se explică răspîndirea rapidă a comunismului, creșterea simpatiilor față de Puterea sovietică, față de Internațională a III-a.

Împotriva oportunismului francez, deosebit de rafinat în spiritul ideilor lui Longuet, va trebui, desigur, să mai duceți o luptă îndelungată. Parlamentarii și politicienii „versați“ vor mai face nenumărate încercări de a se limita la o recunoaștere pur verbală a tacticii revoluționare și a dictaturii proletariului, continuînd în realitate să amăgească proletariatul cu noi stratageme și tertipururi, — așa cum l-au înșelat la 21 iulie Longuet și Merrheim & Co., — să ducă mai departe vechea politică oportunistă, să pună bețe în roate revoluției și să-i aducă prejudicii, în loc s-o sprijine. Atît în Franța cît și în Anglia, liderii vechi,

putrezi, ai muncitorilor vor întreprinde mii de încercări de acest soi.

Dar noi toți sîntem convinși că, activînd în cea mai strînsă legătură cu masa proletariatului, comuniștii vor reuși să paralizeze și să zădărnicească aceste încercări. Cu cît vor acționa mai ferm și mai hotărît, cu atît mai curînd vor repurta o victorie deplină.

Cu salutări comuniste,

N. Lenin

*Publicat în limba engleză
la 3 ianuarie 1920 în ziarul
„The Workers' Dreadnought” nr. 41*

*Publicat în limba rusă pentru
prima oară în 1932 în edițiile
a 2-a și a 3-a ale Operei lui
V. I. Lenin, vol. XXIV*

Se tipărește după manuscris

SCRISOARE ÎN LEGĂTURĂ CU SCIZIUNEA,
ADRESATĂ COMITETULUI CENTRAL
AL PARTIDULUI COMUNIST DIN GERMANIA ⁹⁵

Tovarășilor Paul Lewi, Clara Zetkin, Eberlein
și tuturor membrilor Comitetului Central
al Partidului Comunist din Germania

28.X.1919

Dragi prieteni! V-am trimis spre publicare o scrisoare datată 10.X.1919 și intitulată: „Salut comuniștilor francezi, italieni și germani“; în această scrisoare am atins, printre altele, problema divergențelor dv. cu adepții boicotului, cu semisindicaliștii etc. * Dintr-o emisiune a postului de radio guvernamental german (de la Nauen) aflu astăzi că în partidul dv. s-a produs o sciziune; deși sursa e murdară, în cazul de față însă probabil că spune adevărul, căci scrisorile prietenilor noștri din Germania vorbesc despre posibilitatea unei sciziuni.

Nu-mi vine să cred însă știrea — transmisă de același post de radio — că, dispunând de 25 de voturi contra 18, ați exclus din partid minoritatea, care și-ar fi creat apoi un partid propriu. Știu foarte puține despre această opoziție care s-a desprins, am văzut doar câteva numere ale ziarului berlinez „Die Rote Fahne“. Niște agitatori foarte talentați, lipsiți de experiență, tineri, în genul „comuniștilor de stînga“ de la noi în 1918 (în ceea ce privește lipsa de experiență și tinerețea) — iată care este impresia mea. Dacă există un acord în ceea ce privește *esențialul* (pentru Puterea Sovietelor, împotriva parlamentarismului burghez), reunificarea este, după părerea mea, posibilă și necesară,

* Vezi volumul de față, p. 213—224. — *Nota red.*

la fel cum necesară e sciziunea cu kautskiștii. Dacă sciziunea s-a dovedit a fi inevitabilă, trebuie să vă străduiți să nu turnați gaz peste foc, să solicitați mediația Comitetului Executiv al Internaționalei a III-a, să-i obligați pe cei „de stînga” să-și formuleze — în teze și într-o broșură — divergențele. Din punct de vedere internațional, restabilirea unității Partidului Comunist din Germania este și posibilă și necesară. Aș fi extrem de bucuros să primesc de la dv. o scrisoare pe această temă. Anexez totodată o scrisoare către cei care s-au retras din partid; sper că o veți transmite concomitent cu publicarea articolului meu, care recunoaște întru totul că dreptatea e de partea dv.; acest articol a fost scris *înainte* de primirea știrii referitoare la sciziune.

Vă trimit o caldă strîngere de mînă și vă urez din inimă succese în greaua voastră muncă. În lumea întreagă mișcarea comunistă crește admirabil, mai încet decît am dori noi, dar largă, puternică, profundă și de nebiruit. Ca și în Rusia, pretutindeni s-a conturat un stadiu al dominației „menșevicilor și eserilor” (al „Internaționalei a II-a”), după care va veni dominația comuniștilor și victoria dictaturii proletarietului și a Puterii Sovietelor.

Cu salutări comuniste,

N. Lenin

*Publicat pentru prima oară în 1932,
în edițiile a 2-a și a 3-a ale
Operele lui V. I. Lenin, vol. XXIV*

Se tipărește după manuscris

TOVARĂȘILOR COMUNIȘTI CARE AU FĂCUT PARTE DIN „PARTIDUL COMUNIST DIN GERMANIA“ ȘI CARE AU FORMAT ACUM UN PARTID NOU

28. X. 1919

Dragi tovarăși ! Abia astăzi am aflat, dintr-o scurtă radiogramă a guvernului german (transmisă din Nauen), că sciziunea s-a produs. Articolul meu : „Salut comuniștilor francezi, italieni și germani“ a fost scris înainte de primirea știrii cu privire la sciziune.

În acest articol m-am străduit să apreciez din punctul de vedere al comunismului internațional poziția dv., atât cît am putut s-o cunosc din unele numere răslețe ale ziarului berlinez „Die Rote Fahne“. Eu sînt convins că comuniștii care sînt de acord asupra esențialului — uniți în lupta pentru dictatura proletariatului și pentru Puterea Sovietelor, ireconciliabil ostili scheidemanniştilor și kautskiștilor din toate țările — ar putea și ar trebui să acționeze în strînsă unitate. După părerea mea, divergențele în probleme mai puțin importante pot dispărea și vor dispărea neapărat : la aceasta va duce logica luptei comune împotriva unui dușman într-adevăr de temut, împotriva burgheziei, împotriva slugilor ei fățișe (scheidemanniştii) și camuflate (kautskiștii).

Eu nu fac parte din Comitetul Executiv al Internaționalei a III-a, dar cred că el va oferi comuniștilor germani bunele sale oficii pentru restabilirea unității comunismului german. Nu e de mirare că prigoana turbată, aruncînd în ilegalitate partidul, i-a îngreuiat munca, a îngreuiat schimbul regulat de idei și elaborarea unei tactici comune. O discutare atentă a divergențelor, un schimb de păreri pe

scară internațională ar putea să constituie un ajutor pentru cauza comunismului german și unirea forțelor lui.

Aș fi foarte bucuros dacă am reuși să avem un schimb de păreri în aceste probleme.

Cu salutări comuniste,

N. Lenin

*Publicat pentru prima oară în 1950.
în ediția a 4-a a Opereilor
lui V. I. Lenin, vol. 30*

Se tipărește după manuscris

TOVARĂȘULUI SERRATI ȘI COMUNIȘTILOR ITALIENI ÎN GENERAL

28. X. 1919

Dragă prietene! Știrile pe care le primim din Italia sînt extrem de sărăcăcioase. Numai din ziarele (necomuniste) străine am aflat despre Congresul de la Bologna al partidului dv. și despre victoria strălucită a comunismului. Vă felicit din toată inima pe dv. și pe toți comuniștii italieni și vă transmit cele mai bune urări de succes. Exemplul partidului italian va avea o însemnătate imensă pentru lumea întreagă. În special hotărîrea congresului dv. de a participa la alegerile pentru parlamentul burghez este, după mine, cu totul justă și va ajuta, sper, la reunificarea Partidului Comunist din Germania, în care această problemă a provocat nu de mult o sciziune.

Nu încape îndoială că oportuniștii fățiși și ascunși, care sînt atît de numeroși printre parlamentarii din partidul italian, vor căuta să eludeze hotărîrile Congresului de la Bologna, să le reducă la zero. Lupta împotriva acestor curente este departe de a fi fost terminată. Dar victoria de la Bologna va înlesni noi victorii.

Dată fiind situația internațională a Italiei, proletariatul italian va trebui să facă față unor sarcini grele. E posibil ca Anglia și Franța, cu complicitatea burgheziei italiene, să caute să provoace proletariatul italian la o insurecție prematură, ca să le fie mai ușor s-o înăbușe. Dar provocarea nu le va reuși. Munca strălucită a comuniștilor italieni constituie o cheazășie că ei vor reuși la fel de bine să cîștige de partea lor întregul proletariat industrial și *întregul* proletariat agricol plus mica țărănime, și atunci,

dacă vor şti să aleagă just momentul internaţional, victoria dictaturii proletariatului în Italia va fi trainică. Chezăşie în această privinţă sînt, de asemenea, succesele comuniştilor din Franţa, din Anglia şi din lumea întregă.

Cu salutări comuniste,

N. Lenin

*Publicat în limba italiană
la 5 decembrie 1919 în ziarul
„Avanti!” (Roma) nr. 332*

*Publicat în limba rusă pentru
prima oară la 12 februarie 1920,
în ziarul „Trudovoe Znamea” nr. 57*

Se tipăreşte după manuscris

DESPRE DICTATURA PROLETARIATULUI“

Scriș în septembrie-octombrie 1919

*Publicat pentru prima oară în 1925,
în „Culegeri din Lenin“, vol. III*

Se tipărește după manuscris

Spre a putea fi tratată în cadrul unei broșuri, problema trebuie împărțită în 4 secțiuni mari:

- A)) Dictatura proletariatului ca forme noi ale luptei de clasă a proletariatului (cu alte cuvinte: ca stadiu nou al luptei de clasă, cu sarcini noi).
- B)) Dictatura proletariatului ca distrugere a democrației burgheze și crearea democrației proletare.
- C)) Dictatura proletariatului și particularitățile imperialismului (sau ale stadiului imperialist al capitalismului).
- D)) Dictatura proletariatului și Puterea Sovietelor. Plan pentru elaborarea temei pe aceste 4 secțiuni:

I (A) DICTATURA PROLETARIATULUI CA FORME NOI ALE LUPTEI DE CLASĂ A PROLETARIATULUI

1. Principala sursă a neînțelegerii dictaturii proletariatului de către „socialiști“ este faptul că ei nu duc pînă la capăt ideea luptei de clasă (cf. Marx 1852)⁹⁷.

Dictatura proletariatului este *continuarea* în forme *noi* a luptei de clasă a proletariatului. Acesta este miezul chestiunii, pe care ei însă nu-l înțeleg.

Numai proletariatul, ca clasă *a parte, continuă* să-și ducă lupta de clasă.

2. Statul nu este decît un *instrument* al proletariatului în lupta sa de clasă. O *bită* de un fel deosebit, rien de plus!*
- Vechile prejudecăți cu privire la stat (cf. „Statul și revoluția“**). Noi forme de stat = tema secțiunii B; aici numai *introduce*.
3. Formele luptei de clasă a proletariatului, în timpul dictaturii lui, nu pot fi cele dinainte. *Cinci* sarcini (principale) noi și, respectiv, forme noi:
4. ((1)). *Reprimarea împotrivirii exploataților*. Acest lucru, ca sarcină a *epocii* (și conținut al ei), îl uită cu desăvîrșire oportunității și „socialiștii“.

De aici:

(α) caracterul deosebit (extrem) de înverșunat al luptei de clasă

(β) noi forme de împotrivire, corespunzătoare capitalismului și celui mai înalt stadiu al său (comploturi + sabotaj + atragerea micii burghezii etc. etc.) și în special

Împotrivirea exploataților începe *înainte* de răsturnarea lor și *se ascute* apoi pe *două* linii. Luptă pînă la *capăt* sau „trăncăneală pe această temă“ (K. Kautsky, mica burghezie, „socialiștii“).

5. ((2)) ($\gamma\gamma$) *Război civil*.

Revoluție în general și război civil (1649. 1793.)
cf. K. Kautsky Război civil și „nimicirea“ partidului (K. Kautsky)⁹⁸.

Războiul civil în epoca legăturilor internaționale ale capitalismului.

Teroare și război civil.

* — nimic altceva! — *Nota trad.*

** Vezi V. I. Lenin, Opere complete, vol. 33, București, Editura politică, 1965, ed. a doua. — *Nota red.*

Transformarea războiului imperialist în război civil. (Ignoranța și mîrșava lașitate a „socialiștilor“.)

cf. Marx 1870⁹⁹: va face ca proletariatul să învețe mînuirea armelor. *E p o c a* 1871—1914 și *e p o c a* războaielor civile.

{ α) **Rusia, Ungaria, Finlanda, Germania.**
β) Elveția și America.

+ Inevitabilitatea îmbinării războiului civil cu războaie revoluționare (cf. Programul P.C. din Rusia)¹⁰⁰.

6. ((3)) „*Neutralizarea*“ *micii burghezii, în special a țărănimii.*

Manifestul comunist (e reacționară și revoluționară „în măsura în care“)¹⁰¹.

„Clasă dominantă“. Doga exclude „libertatea și egalitatea“.

K. *K a u t s k y* în „Agrarfrage“ neutralizarea — aceeași idee verbalhornt*.

„A duce“, „a conduce“, „a antrena după sine“, conținutul de clasă al acestor noțiuni.

„Neutralizarea“ în practică

{ curmarea prin violență
(Engels 1895)
exemplu
metode de convingere
etc. etc.

NB { Țăran și muncitor. Țăranul ca om al muncii și țăranul ca exploator (speculant, proprietar). „În măsura în care“. Oscilări în cursul luptei. *E x p e r i e n ț a* luptei.

atrageră + curmare, „în măsura în care“.

„O singură masă reacționară“: Engels în 1875 se referă la *C o m u n ă*¹⁰².

* — înrăutățită sub pretextul unei îmbunătățiri (vezi *V. I. Lenin. Opere complete*, vol. 6, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 65). — *Nota trad.*

7. ((4)). „*Folosirea*“ *burgheziei*.
 „Specialiștii“. Nu numai reprimarea împotrivirii, nu numai „neutralizare“, ci să-i și punem la treabă, să-i silim să slujească proletariatul.
 Cf. Programul P.C. din Rusia. „Specialiștii militari“¹⁰³.
8. ((5)). *Făurirea unei discipline noi*.
 (α) Dictatura proletariatului și sindicatele.
 (β) Premii și retribuirea în acord.
 (γ) Curățirea rîndurilor partidului și importanța ei.
 (δ) „Subotnicele comuniste“.

II (B) DICTATURA PROLETARIATULUI
 CA DISTRUGERE A DEMOCRAȚIEI BURGHEZE
 ȘI CREARE A DEMOCRAȚIEI PROLETARE

9. Dictatură și democrație ca Statul și „libertatea“
 noțiuni „generale“ („pure“, (cf. Engels 1875)¹⁰⁴.
 după K. Kautsky).
 Dictatura ca negare a democrației. Pentru cine?
 Punctul de vedere democratic abstract (mic-burghez) și marxismul (lupta de clasă).
 Definiție. Violență. (Engels)
10. „Libertate“. = Libertatea posesorului de mărfuri.
 Libertate reală pentru muncitorii salariați; — pentru țărani.
 Libertate pentru exploatatori.
 Libertate pentru cine?
 „ față de cine? față de ce?
 „ în ce privință?
11. „Egalitate“. Engels în *Anti-Dühring* (prejudecată, *Egalitatea posesorilor de mărfuri*.
 dacă prin egalitate se înțelege ceva mai mult decât desființarea claselor)¹⁰⁵.

Egalitate între exploatat și exploatator.
 „ între flămînd și sătul.
 „ între muncitor și țaran.
 Egalitate între cine și cine? în ce privință?

12. Hotărîrile să exprime voința majorității.
 Condiții necesare în acest scop: egalitate efectivă
 (cultură)
 libertate efectivă

cf. presă, adunări etc.

Toți sînt egali, *fără a se ține seama* de bani, de capital, de pămînt...

13. Hotărîrile să exprime voința majorității.
 O altă condiție = „Loialitatea“ subordonării.
 Utopia reformismului.
 Tendința de a prezenta în culori trandafirii capitalismul.
- Mai întii doborîrea puterii banului, a capitalului, desființarea proprietății private, apoi o *îndelungată creștere* a „loialității“ pe *acest* teren nou.

14. Realitatea republicii *burghez*-democratice.
 Engels despre legătura guvernului cu bursa și cu *capitalul*¹⁰⁶.

Corupție
 presă
 adunări
 parlament
 deprindere
 presiunea capitalului
 (opinia publică etc.).

amăgire

Egalitate formală dacă se menține asupra burgheză, jugul capitalului, robia salariată.

15. Războiul imperialist din 1914—1918 — „ultimul cuvînt“ al democrației burgheze.
 „Pacea“ din 1918—1919.
 Politica externă.
 Armata și flota.

16. Birocrația. Instanțele judecătorești. Militarismul. Dictatura burgheziei, camuflată sub paravanul formelor parlamentare.

17. Adoptarea de hotărâri cu majoritate de voturi și *forța* majorității.

Hotărâre a „*tuturor*“? în *pofida* celor care ezită și cu *excluderea* exploataților.

{ influența imperialismului, situația micii burghezii etc. „semiproletariatul“ }

51% „proletariat“.
versus*
20 pr.+40 semipr.

Determinantele exprimărilor de voință (ambianță burgheză).

18. Votare pașnică și ascuțită luptă de clasă.

Condițiile economice și politice ale ascuțirii luptei de clasă.

[**S** Mai întâi „să se decidă“, iar apoi să se voteze pașnic?

Mai întâi dezvoltarea luptei de clasă.

Distrugerea ambiantei burgheze, a condițiilor ei reale de determinare a voinței.

19. Caracterul real al democratismului în condițiile democrației *proletare*.

Succesele democratismului: congrese, adunări, presă, religie, femei, națiuni asuprite.

20. Cotitura istorică de la democrație burgheză la democrație proletară.

„Transformarea“, „integrarea“ celei dintii în cea de-a doua sau sfărîmarea celei dintii și nașterea celei de-a doua? = Revoluție sau fără revoluție? Cucerirea puterii politice de către noua clasă, răsturnarea burgheziei, sau un târg, o înțelegere între clase?

* — față de. — *Nota trad.*

III (C) DICTATURA PROLETARIATULUI ȘI PARTICULARITĂȚILE IMPERIALISMULUI

21. Imperialismul, stadiul cel mai înalt al capitalismului.

Rezumarea cărții mele.

Definiție.

22. Coloniile și țările dependente.

Insurecția *proletariatului* împotriva burgheziei din propria sa țară + insurecția *popoarelor* din colonii și din țările dependente.

Războaie revoluționare proletare și războaie naționale (cf. Programul P.C. din Rusia).

23. Acapararea globului pământesc de către „Liga națiunilor“.

Asupritor „unic“. Concentrarea luptei.

Diversitate de etape.

24. Virfurile burgheze ale proletariatului.

În 1852—1892 Engels și Marx¹⁰⁷.

Marx în 1872 despre liderii trade-unionurilor engleze¹⁰⁸.

Labour lieutenants of the capitalist class*.

Social-șovinism.

2 „șuvoaie“ principale: venalii și filistinii.

Sciziundae n 1915—1917

„centru“.

1917—1919

(cf. Programul P. C. din Rusia).

„Vorwärts“ („Radikalisierung der englischen Arbeiter“) ... „eine gewisse Grösse“** a bolșevicilor.

Wiener „Arbeiter Zeitung“¹⁰⁹ nr. 180 (2. VII. 1919) Friedrich Adler în raport. ΣΣΣ sofisme de trădător.

* — Vătafii clasei capitaliste în rindurile muncitorimii. — *Nota trad.*

** („Radicalizarea muncitorilor englezi“) ... „o anumită forță“. — *Nota trad.*

25. 2 *Internaționale*. Dictatura elementelor **revoluționare** ale clasei.
O singură țară și lumea întreagă.

IV (D) DICTATURA PROLETARIATULUI
ȘI PUTEREA SOVIETELOR

26. Originea Sovietelor.
1905 și 1917.
27. Particularitățile Rusiei.
Kautsky: „Slavii și revoluția“.
28. Sovietele și „con-
ciliatorismul“.
III.—X. 1917.
Menșevicii și eserii.

{	1894 (Struve) și 1899 (Bernstein) menșevicii și eserii (1917) — 1918 — 1919 — 1920 --- (în Europa)	}
---	--	---
29. Ignoranța și obtuzitatea *liderilor* Internaționalei a II-a. *Nil** despre Soviete.
Kautsky în broșura *August 1918*.
Soviete ca organizații de luptă, *dar nu* pentru exercitarea puterii de stat!!
30. Altfel gîndește *masa proletară*: instinctul de clasă!
31. Marșul triumfal al ideii Sovietelor în lumea întreagă.
Victoria directă și **indirectă** (inclusiv în constituția germană) a ideii Sovietelor.
Idea a cuprins masele.
Forma dictaturii proletariatului a fost descoperită (de mișcarea de masă a proletariatului)!!
Internaționala a III-a.
32. Constituția sovietică a R.S.F.S.R.
§ 23 din această constituție¹¹⁰ 1793—1794 versus
N.B. 1917—1919

* — Nimic. — *Nota trad.*

ECONOMICUL ȘI POLITICUL ÎN EPOCA DICTATURII PROLETARIATULUI

Cu prilejul celei de-a doua aniversări a Puterii sovietice îmi propusesem să scriu o mică broșură pe tema indicată în titlul de mai sus. Dar, prins de iureșul muncii zilnice, nu am reușit pînă acum decît să pregătesc într-o formă preliminară unele părți răslețe*. De aceea m-am hotărît să încerc a expune pe scurt, într-o formă rezumată, ideile cele mai esențiale, după părerea mea, în legătură cu această chestiune. Firește, caracterul rezumativ al expunerii prezintă multe inconveniente și neajunsuri. Dar poate că un mic articol de revistă îmi va permite totuși să ating un țel modest : să formulez datele problemei și să ofer o bază pentru discutarea ei de către comuniști din diferite țări.

1

Teoreticește este neîndoielnic că între capitalism și comunism se află o anumită perioadă de tranziție. Această perioadă nu poate să nu întrunească trăsături sau caracteristici ale amînduror acestor formațiuni social-economice. Această perioadă de tranziție nu poate să nu fie o perioadă de luptă între capitalismul muribund și comunismul care se naște, sau, cu alte cuvinte, între capitalismul învins, dar încă nedesființat, și comunismul deja născut, dar încă foarte slab.

Nu numai pentru un marxist, ci pentru orice om cult care cunoaște cît de cît teoria dezvoltării, necesitatea unei

* Vezi volumul de față, p. 263—272, 463—471. — *Nota red.*

Întregi epoci istorice avînd aceste trăsături de perioadă de tranziție trebuie să fie de la sine înțeleasă. Și totuși toate considerațiile pe tema trecerii la socialism pe care le auzim din partea reprezentanților contemporani ai democrației mic-burgheze (și printre aceștia, în pofida etichetei lor pretins socialiste, se numără toți reprezentanții Internaționalei a II-a, inclusiv oameni ca MacDonald și Jean Longuet, Kautsky și Friedrich Adler) se caracterizează printr-o totală uitare a acestui adevăr atît de evident. E în firea democraților mic-burghezi să deteste lupta de clasă, să viseze la posibilitatea de a o evita, să fie animați de tendința de a atenua și concilia, de a toci colțurile ascuțite. De aceea, asemenea democrați ori nici nu vor să audă de recunoașterea necesității unei întregi perioade istorice de tranziție de la capitalism la comunism, ori se consideră chemați să născocescă planuri de conciliere a celor două forțe aflate în luptă, în loc să conducă lupta uneia dintre ele.

2

În comparație cu țările avansate, în Rusia dictatura proletariatului trebuie în mod necesar să se distingă prin unele particularități, datorită stării foarte înapoiate și caracterului mic-burghez al țării noastre. Dar principalele forțe — și principalele forme de economie socială — sînt în Rusia aceleași ca în orice țară capitalistă, așa încît aceste particularități în nici un caz nu pot afecta esențialul.

Aceste principale forme de economie socială sînt capitalismul, mica producție de mărfuri și comunismul, iar forțele principale sînt burghezia, mica burghezie (în special țărănimea) și proletariatul.

În epoca dictaturii proletariatului, economia Rusiei înfățișează tabloul luptei dintre munca unită pe baze comuniste — în cadrul unic al unui stat imens —, aflată la primii săi pași, de o parte, iar de altă parte, mica producție de mărfuri și rămășițele de capitalism, ca și capitalismul ce reînvie pe baza acestei mici producții.

În Rusia munca este unită pe baze comuniste, în primul rînd în măsura în care proprietatea privată asupra mijloa-

celor de producție a fost desființată, în al doilea rînd în măsura în care puterea de stat proletară organizează — pe scara întregii țări — marea producție pe pămîntul statului și în întreprinderile de stat, repartizează forța de muncă între diferitele ramuri și întreprinderi economice și distribuie oamenilor muncii cantități masive de bunuri de consum aparținînd statului.

Noi vorbim despre „primii pași“ ai comunismului în Rusia (cum se spune și în programul partidului nostru, adoptat în martie 1919), deoarece toate aceste condiții sînt realizate la noi numai în parte, sau, cu alte cuvinte, realizarea acestor condiții se află abia în stadiul inițial. Dintr-o dată, dintr-o singură lovitură revoluționară s-a făcut ceea ce în genere se poate face dintr-o dată ; astfel, de pildă, chiar în prima zi a dictaturii proletariatului, la 26 octombrie (8 noiembrie) 1917, a fost desființată proprietatea privată asupra pămîntului, fără despăgubiri pentru marii proprietari, — au fost expropriați marii proprietari de pămînt. În decurs de cîteva luni au fost expropriați, tot fără despăgubiri, aproape toți marii capitaliști, proprietarii de fabrici, uzine, societăți pe acțiuni, bănci, căi ferate etc. Organizarea de către stat a marii producții în industrie, trecerea de la „controlul muncitoresc“ la „conducerea de către muncitori“ a fabricilor, uzinelor, căilor ferate, — toate acestea au și fost înfăptuite în linii mari, esențiale ; în agricultură însă ne aflăm în această privință abia la primele începuturi („gospodăriile sovietice“ — mari gospodării organizate de statul muncitoresc pe pămîntul statului). Tot la primele începuturi se află și organizarea diferitelor forme de întovărășire a micilor agricultori, ca trecere de la agricultura bazată pe mica gospodărie producătoare de mărfuri la agricultura comunistă *. Același lucru trebuie spus și despre organizarea de către stat a distribuirii produselor în locul comerțului particular, adică colectarea și aducerea de către stat a cerealelor la orașe și a produselor industriale la sate. Vom

* Numărul „gospodăriilor sovietice“ și al „comunelor agricole“ din Rusia Sovietică este de aproximativ 3 536 și 1 961 ; numărul artelurilor agricole se ridică la 3 696. Direcția centrală de statistică efectuează în momentul de față un recensămint al tuturor gospodăriilor sovietice și comunelor agricole. Primele rezultate vor fi cunoscute în noiembrie 1919.

da mai jos datele statistice de care dispunem în această privință.

Economia țărănească continuă să rămână mică producție de mărfuri. Aici avem de-a face cu o bază extraordinar de largă — și cu rădăcini foarte adânci și trainice — a capitalismului. Pe această bază capitalismul se menține și reînvie — în luptă crâncenă împotriva comunismului. Formele acestei lupte sînt: comerțul cu desaga și specula, îndreptate împotriva colectării de către stat a cerealelor (ca și a altor produse) și în genere împotriva distribuirii de către stat a produselor.

3

Pentru a ilustra aceste teze teoretice abstracte, vom cita unele date concrete.

Potrivit datelor Comisariatului poporului pentru aprovizionare, în perioada 1 august 1917—1 august 1918 statul nostru a colectat circa 30 000 000 de puduri. În anul următor, circa 110 000 000 de puduri. În primele trei luni ale campaniei următoare (1919—1920), colectările de cereale vor atinge, pe cît se pare, cifra de aproape 45 000 000 de puduri, față de 37 000 000 de puduri în lunile corespunzătoare (august-octombrie) ale anului 1918.

Cifrele acestea denotă limpede o îmbunătățire lentă, dar sigură a situației, în sensul victoriei comunismului asupra capitalismului. Această îmbunătățire se obține în pofida nemaiauzitelor greutăți provocate de războiul civil, pe care capitaliștii ruși și străini îl organizează cu încordarea tuturor forțelor celor mai puternice state din lume.

De aceea, oricîte minciuni și calomnii ar debita burghezii tuturor țărilor și complicii lor direcți sau camuflați („socialiștii“ din Internaționala a II-a), un lucru rămîne neîndoielnic: din punctul de vedere al problemei economice fundamentale a dictaturii proletariatului, victoria comunismului asupra capitalismului este asigurată la noi. Tocmai de aceea tună și fulgeră burghezia întregii lumi împotriva bolșevismului, tocmai de aceea organizează ea invazii militare, comploturi etc. împotriva bolșevicilor,

pentru că își dă foarte bine seama de inevitabilitatea victoriei noastre în opera de reconstruire a economiei sociale, dacă nu vom fi striviți cu forța armelor. Și ea nu izbuște să ne strivească pe această cale.

Din următoarele cifre totalizatoare se poate vedea în ce măsură am reușit să învingem capitalismul în scurtul răgaz care ne-a fost dat și în condițiile nemaiauzit de grele în care am fost nevoiți să acționăm. Direcția centrală de statistică a pregătit recent pentru tipar datele referitoare la producția și consumul de cereale nu în întreaga Rusie Sovietică, ci numai în 26 de gubernii ale ei.

Iată cifrele respective :

26 gubernii ale Rusiei Sovietice	Populația (în milioane)	Producția de cereale (fără să- mință și nutreț) (în mil. de pud.)	Au furnizat cereale		Cantitatea totală a cerealelor puse la dispoziția populației (în mil. de puduri)	Consu- mul de cereale pe cap de locu- itor (în puduri)
			Comisa- riatul aprovi- zionării	desă- garii		
			(în mil. de puduri)			
Gubernii producătoare	Orașe 4,4	—	20,9	20,6	41,5	9,5
	Sate 28,6	625,4	—	—	481,8	16,9
Gubernii consumatoare	Orașe 5,9	—	20,0	20,0	40,0	6,8
	Sate 13,8	114,0	12,1	27,8	151,4	11,0
Total (26 gub.)	52,7	739,4	53,0	68,4	714,7	13,6

Prin urmare, aproximativ jumătate din întreaga cantitate de cereale o furnizează orașelor Comisariatul aprovizionării, iar cealaltă jumătate — desăgarii. Această proporție a fost stabilită printr-o anchetă riguroasă făcută în 1918 cu privire la alimentația muncitorilor de la orașe, anchetă care a arătat totodată că, pentru cerealele furnizate de stat, muncitorul plătește de *nouă ori mai puțin* decât pentru cele furnizate de desăgarii. Prețul de speculă al cerealelor este de *zece ori* mai ridicat decât prețul de

stat. Așa reiese din studierea minuțioasă a bugetelor de familie ale muncitorilor.

4

Examineate mai îndeaproape, datele de mai sus ne oferă un material precis, care ilustrează toate trăsăturile esențiale ale economiei actuale a Rusiei.

Oamenii muncii au fost eliberați de sub jugul asupritorilor și exploatatorilor lor seculari — moșierii și capitaliștii. Acest pas înainte pe calea spre libertate reală și egalitate reală, pas fără precedent în lume prin măreția, amploarea și rapiditatea lui, este ignorat de partizanii burgheziei (inclusiv democrații mic-burghezi), care vorbesc despre libertate și egalitate în sensul democrației parlamentare burgheze, denumind-o pe aceasta, într-un mod vădit fals, „democrație“ în general sau „democrație pură“ (Kautsky).

Pe oamenii muncii îi interesează însă tocmai egalitatea reală, libertatea reală (libertatea de a nu fi sub jugul moșierilor și capitaliștilor), și de aceea sprijină cu atâta fermitate Puterea Sovietelor.

În țara noastră, în care majoritatea covârșitoare o formează populația țărănească, cei care au câștigat primii, care au câștigat cel mai mult și dintr-o dată de pe urma dictaturii proletariatului au fost țărani în general. Sub moșieri și capitaliști, țăranul flămânzea în Rusia. Niciodată încă, în tot cursul îndelungatelor secole ale istoriei noastre, țăranul n-a avut posibilitatea să muncească pentru sine; el flămânzea în timp ce furniza capitaliștilor sute de milioane de puduri de cereale, spre a fi trimise la orașe și în străinătate. În anii dictaturii proletariatului țăranul a căpătat pentru prima oară posibilitatea de a munci pentru sine și de a se hrăni mai bine ca orașeanul. Pentru prima oară vede țăranul o libertate reală: libertatea de a-și mânca pîinea muncită de el, libertatea de a nu flămânzi. Iar la repartizarea pămînturilor a fost adoptat, precum se știe, criteriul egalității maxime: în marea majoritate a cazurilor, țărani își împart pămîntul „după numărul gurilor“.

Socialismul înseamnă desființarea claselor.

Pentru a desființa clasele trebuie, în primul rînd, dobîrîta puterea moșierilor și a capitaliștilor. Această parte a sarcinii noi am îndeplinit-o, dar e numai o parte a ei, și nu cea mai anevoioasă. Pentru a desființa clasele trebuie, în al doilea rînd, să desființezi deosebirea dintre muncitori și țărani, să-i faci pe *toți lucrători*. Asta nu se poate face dintr-o dată. Asta este o sarcină incomparabil mai grea și, prin forța lucrurilor, de lungă durată. Ea nu poate fi îndeplinită prin doborîrea unei clase sau alteia. Ea poate fi îndeplinită numai printr-o reconstruire a întregii economii sociale, prin trecerea de la mica gospodărie producătoare de mărfuri, individuală, izolată, la marea gospodărie obștească. Această trecere este prin forța lucrurilor extrem de îndelungată. Această trecere nu poate fi decît încetinită și îngreuiată de măsuri legislative și administrative pripite și imprudente. Ea poate fi grăbită numai acordîndu-se țăranilor un ajutor care să le dea posibilitatea de a îmbunătăți pe scară uriașă întreaga tehnică agricolă, de a o transforma din temelii.

Pentru a îndeplini partea a doua, și cea mai grea, a sarcinii, proletariatul, după ce a învins burghezia, trebuie să promoveze neabătut următoarea linie fundamentală în politica sa față de țărănime, și anume: el trebuie să facă deosebire, să facă o delimitare între țăranul muncitor și țăranul proprietar, între țăranul muncitor și țăranul negustor, între țăranul muncitor și țăranul speculant.

În această delimitare rezidă *toată esența* socialismului.

Și nu e de mirare că cei care sînt socialiști în vorbe și democrați mic-burghezi în fapte (Martovii și Cernovii, Kautsky & Co.) nu pricep această esență a socialismului.

Această delimitare este foarte anevoioasă, căci în viața reală toate însușirile „țăranului“, oricît de diferite și oricît de contradictorii ar fi ele, sînt contopite într-un tot unic. Și totuși această delimitare este posibilă, și nu numai că e posibilă, ci decurge inevitabil din condițiile gospodăriei țărănești și ale vieții țărănești. Secole de-a rîndul țăranul muncitor a fost asuprit de moșieri, de capitaliști, de negustori, de speculanți și de statul *lor*, chiar și în

cele mai democratice republici burgheze. De-a lungul secolelor de asuprire țăranul muncitor a cultivat în el ură și dușmănie față de acești asupritori și exploataatori, și această „educație“ în spiritul urii pe care i-a dat-o viața îl *determină* pe acest țăran să caute alianța cu muncitorul împotriva capitalistului, împotriva speculantului, împotriva negustorului. În același timp însă, condițiile economice, condițiile gospodăriei producătoare de mărfuri, fac în mod inevitabil din țăran (nu întotdeauna, dar în marea majoritate a cazurilor) un negustor și un speculant.

Datele statistice pe care le-am reprodus mai sus ne arată în chip grăitor deosebirea dintre țăranul muncitor și țăranul speculant. Țăranul care în 1918—1919 a dat muncitorilor flămânzi de la orașe 40 000 000 de puduri de cereale la prețurile fixate de stat, prin mijlocirea organelor statului, cu toate lipsurile acestor organe, lipsuri de care guvernul muncitoresc este perfect conștient, dar care nu pot fi înlăturate în prima perioadă a trecerii la socialism, — acest țăran este un țăran muncitor, tovarăș egal în drepturi al muncitorului socialist, cel mai de nădejde aliat al său, frate cu el în lupta împotriva jugului capitalului. Dar țăranul care, profitând de nevoia și de foamea muncitorului de la oraș, a vândut pe sub mână 40 000 000 de puduri de cereale la un preț de zece ori mai mare decât cel oficial, înșelând statul, stimulând și generând pretutindeni înșelăciunea, jaful și fraudă, — acest țăran este un speculant, un aliat al capitalistului, este dușmanul de clasă al muncitorului, este un exploataator. Căci a avea surplusuri de cereale strânse de pe pământul statului cu unelte la a căror creare a fost depusă într-un fel sau altul nu numai munca țăranului, ci și aceea a muncitorului etc., a avea surplusuri de cereale și a face speculă cu ele înseamnă a fi un exploataator al muncitorului flămând.

Voi călcați în picioare libertatea, egalitatea, democrația — ni se strigă din toate părțile, reproșându-ni-se inegalitatea dintre muncitor și țăran în Constituția noastră, dizolvarea Adunării constituante, ridicarea silită a surplusurilor de cereale etc. Noi răspundem: n-a fost stat pe lume care să fi făcut atât de mult pentru înlăturarea inegalității în fapt, a nelibertății în fapt de care țăranul

muncitor a suferit de-a lungul veacurilor. Dar egalitatea cu țaranul speculant nu o vom admite niciodată, după cum nu vom recunoaște „egalitatea“ între exploatator și exploatat, între sătul și flămînd, nici „libertatea“ celui dintîi de a-l jefui pe cel de-al doilea. Iar pe acei oameni culți care nu vor să înțeleagă această deosebire îi vom trata la fel ca pe albgardiști, indiferent de faptul că-și zic democrați, socialiști, internaționaliști, sau că se numesc Kautsky, Cernov sau Martov.

5

Socialismul înseamnă desființarea claselor. Pentru această desființare dictatura proletariatului a făcut tot ce i-a stat în putință. Dar clasele nu pot fi desființate dintr-o dată.

Clasele *au rămas și vor rămîne* în cursul epocii dictaturii proletariatului. Dictatura nu va mai fi necesară atunci cînd vor dispărea clasele. Ele nu vor dispărea fără dictatura proletariatului.

Clasele au rămas, dar *fiecare* dintre ele a suferit schimbări în epoca dictaturii proletariatului; s-au schimbat, de asemenea, relațiile dintre ele. Lupta de clasă nu dispăre în epoca dictaturii proletariatului; ea îmbracă doar alte forme.

În condițiile capitalismului, proletariatul a fost o clasă asuprită, lipsită de orice proprietate asupra mijloacelor de producție, singura clasă direct și în întregime opusă burgheziei și, de aceea, singura capabilă de a fi revoluționară pînă la capăt. Doborînd burghezia și cucerind puterea politică, proletariatul a devenit clasă *dominantă*; el deține puterea de stat, dispune de mijloacele de producție deja socializate, conduce elementele și clasele intermediare, șovăielnice, reprimă împotrivirea sporită a exploatatorilor. Toate acestea sînt sarcini *speciale* ale luptei de clasă, sarcini pe care înainte proletariatul nu și le punea și nici nu și le putea pune.

Clasa exploatatorilor, a moșierilor și capitaliștilor, n-a dispărut și nu poate să dispară dintr-o dată în epoca dictaturii proletariatului. Exploatatorii sînt înfrinți, dar nu și nimiciți. Le-a rămas baza internațională, capitalul

internațional, a cărei sucursală o constituie ei. Le-au rămas, în parte, unele mijloace de producție, le-au rămas bani, le-au rămas vaste legături sociale. Energia împotrivirii lor a sporit de sute și de mii de ori tocmai datorită înfrîngerii suferite. „Arta“ conducerii de stat, militare și economice le asigură o foarte mare superioritate, așa încît însemnătatea lor este incomparabil mai mare decît ponderea pe care o au în numărul total al populației. Lupta de clasă pe care exploatareii doborîți o duc împotriva avangăzii victorioase a maselor exploatare, adică împotriva proletariatului, a devenit incomparabil mai înverșunată. Și nici nu se poate altfel, dacă vorbim de revoluție și dacă (spre deosebire de toți eroii Internaționalei a II-a) nu substituim acestei noțiuni iluzii reformiste.

În sfîrșit, țărănimea, ca și întreaga mică burghezie în general, ocupă și în perioada dictaturii proletariatului o poziție de mijloc intermediară: pe de o parte, ea constituie o masă destul de însemnată (iar în înapoiata Rusie, o masă enormă) de oameni ai muncii, unită prin interesul comun al celor ce muncesc de a se elibera de sub jugul moșierului și al capitalistului, iar pe de altă parte această masă e formată din mici producători izolați, din mici proprietari și negustori. Această poziție economică generează în mod inevitabil oscilări între proletariat și burghezie. Iar în condițiile ascuțirii luptei dintre aceste două clase, în condițiile transformării extrem de radicale a tuturor relațiilor sociale și dat fiind că tocmai țărani și micii burghezi în general se despart cel mai greu de rînduile vechi, rutinare, rămase din bătrîni, e firesc și inevitabil să observăm la ei treceri dintr-o tabără într-alta, oscilări, cotituri, șovăieli etc.

Sarcina proletariatului față de această clasă sau față de aceste elemente sociale este aceea de a le conduce, de a lupta pentru influență asupra lor. Să ducă după sine elementele șovăielnice, nestatornice — iată ce trebuie să facă proletariatul.

Punînd față în față principalele forțe sau clase și relațiile dintre ele, modificate de dictatura proletariatului, vom vedea ce crasă ineptie teoretică, ce mostră de obtuzitate este ideea curentă, mic-burgheză despre posibilitatea

trecerii la socialism „prin democrație” în general, idee pe care o întâlnim la toți reprezentanții Internaționalei a II-a. La baza acestei erori stă prejudecata, moștenită de la burghezie, că „democrația” ar avea un conținut absolut, în afara claselor. În realitate însă, democrația trece și ea într-o fază cu totul nouă în epoca dictaturii proletariatului, iar lupta de clasă se ridică pe o treaptă mai înaltă, subordonându-și toate formele de orice fel.

Frazele generale despre libertate, egalitate, democrație echivalează în fapt cu repetarea mecanică a unor noțiuni care constituie o reflectare a relațiilor proprii producției de mărfuri. A încerca să rezolvi prin aceste fraze generale sarcinile concrete ale dictaturii proletariatului înseamnă a trece, pe toată linia, pe pozițiile teoretice, principiale ale burgheziei. Din punctul de vedere al proletariatului, problema se pune numai așa: eliberare de sub asuprirea cărei clase? egalitate între care clase? democrație pe terenul proprietății private sau pe terenul luptei pentru desființarea proprietății private? etc.

Engels a explicat de mult, în „Anti-Dühring”, că noțiunea de egalitate, fiind dedusă din relațiile producției de mărfuri, se transformă într-o prejudecată dacă prin egalitate înțelegem altceva decât *desființarea claselor*¹¹¹. Acest adevăr elementar cu privire la deosebirea dintre noțiunea burghezo-democratică de egalitate și cea socialistă este mereu dat uitării. Dar dacă nu ignorăm acest adevăr, devine evident că, doborând burghezia, proletariatul face pasul cel mai hotărât pe calea desființării claselor și că, pentru a duce la capăt această desființare, proletariatul trebuie să-și continue lupta de clasă, folosind aparatul puterii de stat și întrebunțând diferite metode de luptă, de înrăurire, de acțiune față de burghezia doborâtă și față de mica burghezie șovăielnică.

(Va urma ¹¹².)

30. X. 1919

„Pravda” nr. 250
și „Izvestiia C.E.C. din Rusia”
nr. 250 din 7 noiembrie 1919
Semnat: N. Lenin

Se tipărește după manuscris

SALUT MUNCITORILOR DIN PETROGRAD

În ziua când se împlinesc doi ani de existență a Republicii sovietice, primul cuvînt de salut se cuvine a fi adresat muncitorilor din Petrograd. Avangardă a muncitorilor și soldaților revoluționari, avangardă a maselor muncitoare din Rusia și din lumea întreagă, muncitorii Petrogradului au fost primii care au răsturnat puterea burgheziei și au ridicat steagul revoluției proletare împotriva capitalismului și a imperialismului.

De doi ani muncitorii și țărani muncitori din Republica sovietică dețin victorios acest steag, în pofida tuturor greutăților și suferințelor provocate de foamete și de frig, de ruină și distrugeri. Cu toată furia și împotrivirea turbată a burgheziei, cu toate că a trebuit să înfruntăm invazia militară a imperialismului mondial, cei doi ani de construcție socialistă ne-au dat o experiență bogată și s-au soldat cu întărirea Puterii sovietice.

Simpatia muncitorilor din lumea întreagă e de partea noastră. În toate țările crește, încet și anevoios, dar neîncetat, valul revoluției proletare, iar atrocitățile burgheziei nu fac decît să înăsprească lupta și să grăbească victoria proletariatului.

În ultimele zile reacționarii imperialiști englezi au hotărît să mizeze pe singura carte ce le-a mai rămas și să încerce a cuceri Petrogradul. Burghezia lumii întregi, și îndeosebi cea rusă, se și pregătea să sărbătorească victoria. Dar în loc de victorie s-a ales cu o înfrîngere lîngă Petrograd.

Trupele lui Iudenici au fost înfrînte și se retrag:

Tovarăși muncitori, tovarăși ostași roșii ! Încordați-vă toate forțele ! Urmăriți cu orice preț trupele în retragere, hărțuiți-le, nu le lăsați nici un ceas, nici o clipă de răgaz !

Acum, mai mult ca oricând, putem și trebuie să lovim cât mai puternic în dușman, pentru a-l răpune definitiv.

Trăiască Armata Roșie, care învinge pe generalii țariști, pe albgardiști, pe capitaliști ! Trăiască Republica sovietică internațională !

N. Lenin

5. XI. 1919

„Petrogradskaia Pravda”
nr. 255 din 7 noiembrie 1919

Se tipărește după manuscris

PUTEREA SOVIETICĂ ȘI SITUAȚIA FEMEI

A doua aniversare a Puterii sovietice constituie pentru noi un prilej de a arunca o privire generală asupra celor înfăptuite în acest timp și de a medita asupra importanței și țelurilor revoluției săvârșite.

Burghezia și acoliții ei ne învinuiesc de încălcarea democrației. Noi afirmăm că revoluția sovietică a dat un impuls nemaivăzut dezvoltării democrației în adâncime și în lărgime, a democrației pentru masele muncitoare și asupra de capitalism, adică a democrației pentru imensa majoritate a poporului, a democrației socialiste (pentru cei ce muncesc), spre deosebire de democrația burgheză (pentru exploatare, pentru capitaliști, pentru cei bogați).

Cine are dreptate ?

A medita asupra acestei probleme, a o înțelege mai temeinic înseamnă a studia experiența celor doi ani și a ne pregăti și mai bine s-o dezvoltăm mai departe.

Situația femeii ilustrează cât se poate de grăitor deosebirea dintre democrația burgheză și cea socialistă și dă un răspuns deosebit de clar la întrebarea pusă.

În republica burgheză (adică acolo unde există proprietatea privată asupra pământului, asupra fabricilor, uzinelor, acțiunilor etc.), oricât de democratică ar fi ea, femeia nu se bucură *nicăieri în lume, în nici una dintre țările cele mai înaintate*, de egalitate deplină, cu toate că de la marea revoluție (burghezo-democratică) franceză a trecut mai mult de un secol și un sfert.

În vorbe, democrația burgheză promite egalitate și libertate. În realitate însă, nici o republică burgheză, nici chiar cea mai înaintată dintre ele *n-a acordat* prin lege femeilor, care reprezintă jumătate din omenire, deplină egalitate cu bărbații, nu a eliberat femeia de sub tutela și asupra bărbatului.

Democrația burgheză este o democrație a frazelor pompoase, a declarațiilor solemne, a promisiunilor deșarte, a lozincilor bombastice pe tema *libertății și a egalității*, dar în fapt toate acestea camuflează lipsa de libertate și de egalitate a femeii, lipsa de libertate și de egalitate pentru cei ce muncesc și sînt exploatați.

Democrația sovietică, sau socialistă, respinge vorbele pompoase, dar false, declară război necruțător ipocriziei „democrațiilor“, a moșierilor, capitaliștilor sau țăranilor sătui, care se îmbogățesc vînzînd muncitorilor înfometăți, la prețuri de speculă, surplusurile de cereale.

Jos cu această mîrșavă minciună ! Nu poate fi, nu este și nu va fi „egalitate“ între asupriți și asupritori, între exploatați și exploatatori. Nu poate fi, nu este și nu va fi „libertate“ reală atîta timp cît femeia nu va fi eliberată de nedreptatea privilegiilor instituite prin lege în favoarea bărbatului, atîta timp cît muncitorii nu vor fi eliberați de sub jugul capitalului, atîta timp cît țăranul muncitor nu va fi eliberat de sub jugul capitalistului, al moșierului și al negustorului.

E treaba mincinoșilor și a ipocriților, a nătîngilor și a orbilor, a burghezilor și a acoliților lor să înșele poporul vorbindu-i de libertate în general, de egalitate în general, de democrație în general.

Noi însă spunem muncitorilor și țăranilor : smulgeți masca de pe fața acestor mincinoși, deschideți ochii acestor orbi, întrebați-i :

- Egalitate între care sexe ?
- Între care națiuni ?
- *Între care clase ?*
- Eliberare de sub care jug sau de sub jugul cărei clase ? Libertate pentru care clasă ?

Cine vorbește de politică, de democrație, de libertate, de egalitate, de socialism *fără a pune* aceste întrebări, fără a le scoate pe primul plan, fără a combate pe cei care caută să le cocoloșească, să le disimuleze, să le estompeze este un dușman înrăit al oamenilor muncii, e un lup în piele de oaie, e un înveterat inamic al muncitorilor și țăranilor, o slugă a moșierilor, a țărilor și a capitaliștilor.

Într-un răstimp de doi ani, într-una din cele mai înapoiate țări din Europa, Puterea sovietică a făcut pentru eliberarea femeii, pentru egalitatea ei cu sexul „tare“ cât n-au făcut în 130 de ani toate republicile „democratice“ înaintate și civilizate din lumea întreagă.

Instrucție, cultură, civilizație, libertate, — în toate republicile capitaliste, burgheze din lume toate aceste cuvinte bombastice se îmbină cu cele mai barbare, mai odioase, mai murdare și mai josnice legi care statornesc inegalitatea regimului juridic al femeii în materie de căsătorie și divorț, inegalitatea dintre copilul născut în afara căsătoriei și cel „legitim“, privilegiul pentru bărbați, dispoziții umilitoare și jignitoare pentru femei.

Apăsarea capitalului, apăsarea „sacrei proprietăți private“, despotismul obtuzei mentalități mic-burgheze, al intereselor micului proprietar — iată ce a împiedicat burghezia din cele mai democratice republici să se atingă de aceste murdare și josnice legi.

Republica sovietică, republica muncitorilor și a țăranilor, a șters dintr-o dată toate aceste legi, n-a lăsat piatră pe piatră din tot ce-a fost clădit pe ipocrizia burgheză și pe minciuna burgheză.

Jos cu această minciună ! Jos cu minciună care vorbesc despre libertate și egalitate *pentru toți*, cât timp mai există un sex asuprit, cât timp mai există clase asupritoare, proprietate privată asupra capitalului, asupra acțiunilor, cât timp mai există oameni sătui care își folosesc surplusurile de cereale pentru a-i aservi pe cei flămânzi. Nu libertate pentru toți, nu egalitate pentru toți, ci *luptă* împotriva asupritorilor și exploataților, *înlăturarea posibilității* de a asupri și de a exploata. Iată lozincă noastră !

Libertate și egalitate pentru sexul asuprit !

Libertate și egalitate pentru muncitor și pentru țăranul muncitor !

La luptă împotriva asupritorilor, împotriva capitaliștilor, împotriva chiaburului speculant !

Iată lozinca noastră de luptă, iată adevărul nostru proletar, adevărul luptei împotriva capitalului, adevăr pe care l-am aruncat în obraz lumii capitaliste cu dulcegele, fățarnicele și pompoasele ei fraze despre libertate și egalitate *în general*, despre libertate și egalitate *pentru toți*.

Și tocmai pentru că noi am demascat această fățarnicie, pentru că înfăptuim cu energie revoluționară libertatea și egalitatea pentru cei asupriți și pentru cei ce muncesc, împotriva asupritorilor, împotriva capitaliștilor, împotriva chiaburilor, tocmai de aceea Puterea sovietică a devenit atât de dragă muncitorilor din întreaga lume.

Și tocmai de aceea, în ziua celei de-a doua aniversări a Puterii sovietice, simpatia maselor muncitoare, simpatia celor asupriți și exploatați din toate țările lumii este de partea noastră.

Tocmai de aceea, în ziua celei de-a doua aniversări a Puterii sovietice, în ciuda foametei și a frigului, în ciuda tuturor calamităților pricinuite de invazia imperialiștilor în Republica Sovietică Rusă, noi sîntem plini de nestrămutată încredere în dreptatea cauzei noastre, în victoria inevitabilă a Puterii Sovietelor în lumea întreagă.

„Pravda” nr. 249
din 6 noiembrie 1919
Semnat : N. L e n i n

Se tipărește după textul
apărut în ziar

LA CEA DE-A DOUA ANIVERSARE A PUTERII SOVIETICE

Cititorii ziarului „Bednota“ sînt, în marea lor majoritate, țărani. Adresînd zecilor de milioane de țărani muncitori eliberați de sub jugul moșierilor și al capitaliștilor un mesaj de salut cu prilejul celei de-a doua aniversări a Puterii sovietice, aș vrea să spun cîteva cuvinte despre această eliberare.

Puterea sovietică, puterea celor ce muncesc, care a răsturnat jugul capitalului, are de înfruntat în Rusia dificultăți nemaiauzite, de necrezut.

Moșierii și capitaliștii din Rusia, precum și cei din lumea întreagă luptă cu înverșunată ură împotriva Puterii sovietice, temîndu-se de exemplul ei, temîndu-se că ea își va cîștiga simpatia și sprijinul muncitorilor din toate țările lumii.

Comploturi înăuntrul țării, cumpărarea cehoslovacilor, debarcări de trupe străine în Siberia, la Arhanghelsk, în Caucaz, în sud, lîngă Petrograd, sute de milioane de ruble aruncate în ajutorul lui Kolceak, Denikin, Iudenici și al altor generali țariști, — de la nimic nu se dau în lături capitaliștii tuturor țărilor, beneficiarii milioanei și miliardelor strînse de pe urma furniturilor de război, cînd e vorba de răsturnarea Puterii sovietice.

Dar totul e zadarnic. Puterea sovietică rămîne de neclintit, învingînd aceste nemaivăzute și nemaiauzite greutăți, înfruntînd cumplitele suferințe pe care le pricinuiesc războiul, blocada, foametea, lipsa de mărfuri, dezorganizarea transporturilor, ruiñarea întregii țări.

Puterea sovietică din Rusia a și câștigat de partea ei pe muncitorii din lumea întreagă. Nu există țară în care să nu se vorbească de bolșevism și de Puterea sovietică.

Capitaliștii vorbesc de ea cu ură, cu furie turbată, clevetind și minșind fără pic de rușine. Dar tocmai furia îi trădează pe ei, și de aceea, în marea lor majoritate, muncitorii tuturor țărilor părăsesc pe vechii lor conducători și trec de partea Puterii sovietice.

În lupta împotriva dușmanilor care au atacat Rusia, Puterea sovietică a trebuit să depună eforturi și să îndure calamități care au epuizat-o. Și totuși ea a învins în lumea întreagă, a învins în sensul că ne-am câștigat pretutindeni simpatia celor ce muncesc.

Victoria Puterii Sovietelor în lumea întreagă este asigurată. Totul e numai o chestiune de timp.

De unde vine tăria Puterii sovietice, în pofida încercărilor nemaipomenit de grele, a chinurilor foamei, a greutăților provocate de război și de ruină ?

Din faptul că ea este puterea de stat a oamenilor muncii, a milioanele de muncitori și de țărani.

Muncitorii dețin puterea de stat. Muncitorii ajută milioanele de țărani muncitori.

Puterea sovietică a răsturnat pe moșieri și pe capitaliști și apără cu dârzenie poporul împotriva încercărilor de restaurare a puterii acestora.

Puterea sovietică ajută din toate puterile pe țăranii muncitori, pe țăranii săraci și mijlocași, care formează imensa majoritate.

Puterea sovietică nu dă frâu liber chiaburului, bogătașului, proprietarului, speculantului, celui care vrea să se înavuțească fără muncă, celui care vrea să se îmbogățească profitând de sărăcia și de foamea poporului.

Puterea sovietică *apără* pe cei ce muncesc și *luptă împotriva* speculanților, împotriva proprietarilor, capitaliștilor și moșierilor.

Iată care e izvorul forței și tăriei, izvorul invincibilității Puterii Sovietelor în lumea întreagă.

Zeci și sute de milioane de muncitori și de țărani din lumea întreagă au îndurat asuprirea, batjocura și jafal moșierilor și al capitaliștilor. Iar vechiul stat, atât mo-

narhia cât și republica „democratică“ (pretins democratică), a sprijinit pe exploataatori și a asuprit pe cei ce muncesc.

Toate acestea sînt lucruri pe care le știu, le-au văzut, le-au îndurat, le-au trăit și le trăiesc zecile și sutele de milioane de muncitori și țărani din toate țările.

Peste patru ani de zile a durat războiul imperialist. Zeci de milioane de oameni au fost uciși sau mutilați. Și pentru ce? Pentru împărțirea prăzii între capitaliști, pentru piețe, pentru profituri, pentru colonii, pentru puterea băncilor.

Rechinii imperialismului german au fost învinși de rechinii imperialismului anglo-francez, care pe zi ce trece se demască acum ca tîlhari și jefuitori, ca asupritori ai oamenilor muncii, ca profitori care se îmbogățesc de pe urma mizeriei poporului și care oprimă popoarele slabe.

Iată de ce crește în lumea întreagă simpatia muncitorilor și țăranilor pentru Puterea sovietică.

Lupta grea, anevoioasă, împotriva capitalului, luptă care a început victorios în Rusia, ia amploare în toate țările.

Această luptă se va încheia cu victoria Republicii sovietice în lumea întreagă.

„Bednota“ nr. 478
din 7 noiembrie 1919
Semnat : *Lenin*

Se tipărește după textul
apărut în ziar

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ȘEDINȚA COMUNĂ
A C.E.C. AL SOVIETELOR DIN RUSIA,
A SOVIETULUI DE DEPUTAȚI AI MUNCITORILOR
ȘI OSTAȘILOR ROȘII DIN MOSCOVA,
A CONSILIULUI CENTRAL AL SINDICATELOR
DIN RUSIA ȘI A COMITETELOR
DE ÎNTREPRINDERE, CONSACRATĂ
CELEI DE-A DOUA ANIVERSĂRI A REVOLUȚIEI
DIN OCTOMBRIE
7 NOIEMBRIE 1919

Tovarăși ! Acum doi ani, cînd războiul imperialist era încă în toi, în ochii tuturor partizanilor burgheziei din Rusia, în ochii maselor populare și poate chiar ai majorității muncitorilor din celelalte țări, insurecția proletariatului rus și cucerirea de către el a puterii de stat păreau a fi o încercare îndrăzneață, dar fără sorți de izbîndă. Pe vremea aceea imperialismul mondial părea să reprezinte o forță atît de uriașă, invincibilă, încît faptul că muncitorii dintr-o țară înapoiată încercau să se ridice împotriva lui nu putea fi considerat decît ca o nebunie. Acum însă, privind în urmă, la calea străbătută în ultimii doi ani, vedem că pînă și adversarii noștri încep să recunoască din ce în ce mai mult că noi am avut dreptate. Vedem că imperialismul, care părea un colos invincibil, s-a dovedit a fi în văzul tuturor un colos cu picioare de lut, iar acești doi ani de luptă prin care am trecut marchează tot mai limpede nu numai victoria proletariatului rus, ci și pe aceea a proletariatului internațional.

Tovarăși, în primul an de existență a puterii noastre de stat ne-a fost dat să simțim pe propria noastră piele forța imperialismului german, să suferim de pe urma păcii silnice, de jaf, care ne-a fost impusă, și a trebuit să lansăm singuri chemarea la revoluție, fără ca apelul nostru să găsească sprijin și răsunet. Și dacă primul an de existență a puterii noastre a fost primul an al luptei noastre împotriva imperialismului, ne-am putut convinge în scurt timp că lupta diferitelor părți ale acestui gigantic imperialism internațional nu reprezintă altceva decît con-

vulsiile agoniei și că în această luptă este interesat atît imperialismul german cît și cel al burgheziei anglo-franceze. În cursul aceluia an ne-am dat seama că această luptă nu face decît să ne întărească forțele, să le sporească și să le refacă, îndreptîndu-le împotriva întregului imperialism. Și dacă în primul an ne-am aflat într-o astfel de situație, apoi în tot cursul celui de-al doilea am stat față în față cu dușmanul nostru. Au fost pesimiști care încă anul trecut ne atacau cu vehemență, declarînd că Anglia, Franța și America reprezintă o forță uriașă, gigantică, care va strivi țara noastră. A trecut încă un an, și acum puteți vedea că, dacă primul poate fi numit anul tăriei imperialismului internațional, cel de-al doilea va fi numit anul invaziei imperialismului anglo-american și al victoriei asupra acestei invazii, anul victoriei asupra lui Kolceak și Iudenici și al începutului victoriei asupra lui Denikin.

Noi știm foarte bine că toate forțele militare pe care a trebuit să le înfruntăm au fost dirijate dintr-o anumită sursă. Știm că întregul material de război, întregul armament le-a fost furnizat de imperialiști; știm de asemenea că o parte din flota lor internațională de război imperialiștii au pus-o la dispoziția dușmanilor noștri, iar acum îi ajută pe toate căile și pregătesc forțe atît în sudul Rusiei cît și la Arhanghelsk. Dar știm tot atît de bine că toate aceste forțe, în aparență grandioase și invincibile, ale imperialismului internațional nu sînt forțe pe care el să poată conta și nu sînt de temut pentru noi, că sînt putrede pe dinăuntru și contribuie tot mai mult la întărirea noastră și că această întărire ne va da posibilitatea să raportăm victoria pe frontul extern și să consolidăm această victorie. Nu mă voi opri asupra acestei chestiuni, deoarece despre ea va vorbi tov. Troțki.

Socot că acum trebuie să încercăm să tragem învățăminte generale din cei doi ani de eroică construcție.

Ceea ce este, după părerea mea, cea mai importantă concluzie ce se poate trage din cei doi ani de construire a Republicii sovietice și ceea ce e pentru noi mai important ca orice este învățămîntul care decurge din opera de construire a puterii muncitorești. Cred că în această privință nu trebuie să ne mărginim la fapte izolate, con-

crete, care oglindesc activitatea cutărui sau cutărui comisariat și pe care mai mulți dintre dv. le cunoașteți din experiența proprie. Eu socot că acum trebuie să aruncăm o privire retrospectivă și să tragem o concluzie generală din această operă de construcție, concluzie pe care să ne-o însușim și s-o răspîndim mai larg în rîndurile maseilor muncitoare. Această concluzie e că numai participarea muncitorilor la conducerea generală a statului ne-a dat posibilitatea să rezistăm, în pofida unor nemaipomenite greutăți, și că numai mergînd pe această cale vom re-puta o victorie deplină. O altă concluzie pe care trebuie s-o tragem e cea cu privire la necesitatea unei atitudini juste față de țărănime, față de imensa masă a milioaneilor de țărani, căci numai o asemenea atitudine ne-a permis să facem față tuturor greutăților și numai ea ne indică calea pe care vom merge din succes în succes.

Dacă vă veți aminti de trecut, dacă vă veți aminti de primii pași ai Puterii sovietice, dacă vă veți aminti de întreaga operă de construire a republicii în toate domeniile de conducere, inclusiv cel militar, veți vedea că acum doi ani, în octombrie, puterea clasei muncitoare nu era decît la primele sale începuturi, iar în realitate aparatul puterii de stat nu se afla încă în mîinile noastre. Aruncînd o privire retrospectivă asupra evenimentelor din acești doi ani, veți fi de acord cu mine că în fiecare domeniu — militar, politic și economic — a trebuit să cucerim pas cu pas fiecare poziție pentru a putea crea actualul nostru aparat al puterii de stat, măturînd din cale pe toți cei care au stat pînă atunci în fruntea muncitorilor și a maseilor muncitoare.

Deosebit de important pentru noi este să înțelegem procesul de dezvoltare care a avut loc în acest timp, dat fiind că acest proces de dezvoltare urmează aceeași linie în toate țările lumii. Primii lor pași muncitorii și masele muncitoare nu-i fac cu adevărații lor conducători; acum, însuși proletariatul ia în mîinile lui conducerea statului, puterea politică, și în fruntea lui vedem pretutindeni conducători care sfărămă vechile prejudecăți ale democrației mic-burgeze, ai căror purtători sînt la noi menșevicii și eserii, iar în întreaga Europă reprezentanții guvernelor

burgheze. Înainte aceasta era o excepție, acum însă a devenit o regulă generală. Și dacă în octombrie acum doi ani a fost doborât guvernul burghez al Rusiei — a fost sfârșită alianța, coaliția lui cu reprezentanții menșevicilor și ai eserilor —, noi știm că, procedînd apoi la organizarea muncii noastre, a trebuit să restructurăm fiecare ramură administrativă în așa fel, încît adevărații reprezentanți, adevărata avangardă a proletariatului, muncitorii revoluționari, să ia în mîinile lor opera de construire a puterii de stat. Asta a fost în octombrie acum doi ani, cînd munca cerea o extraordinară încordare de forțe; dar știm totuși și trebuie să spunem că această muncă nu e terminată nici acum. Știm că vechiul aparat al puterii de stat ne-a opus împotrivire, că la început funcționăria a încercat să refuze a-și exercita atribuțiile administrative — acest sabotaj extrem de grosolan a fost înfrînt în decurs de cîteva săptămîni de către puterea proletară, care a dovedit că acest refuz n-o impresionează cîtusi de puțin — și că, după ce am înfrînt acest sabotaj, același dușman a pornit pe alt drum.

Au fost adesea cazuri cînd chiar în fruntea unor organizații muncitorești se aflau partizani ai burgheziei; a trebuit să intervenim aici în așa fel, încît să promovăm pe toată linia forțele muncitorești. Să luăm, de pildă, perioada cînd în fruntea administrației căilor ferate, în fruntea proletariatului de la căile ferate se aflau oameni care-l duceau pe acesta nu pe calea proletară, ci pe cea burgheză¹¹³. Noi știm că în toate domeniile în care am putut termina cu burghezia, am făcut-o; dar cît ne-a costat acest lucru! În fiecare domeniu am cucerit pozițiile pas cu pas și am promovat forțe muncitorești, plătind oameni de-ai noștri ridicați, care au trecut prin greaua școală a organizării aparatului de stat. Privite superficial, toate acestea ar putea să nu pară greu de realizat; în realitate însă, dacă le veți examina mai îndeaproape, veți vedea cu cîtă trudă au reușit să-și cucerească drepturile muncitorii care au trecut prin toate etapele luptei, veți vedea cum au asigurat ei trecerea de la controlul muncitoresc la conducerea industriei de către muncitori, sau — la căile ferate — de la faimosul Vikjel

la organizarea unui aparat apt de muncă ; veți vedea cum reprezentanții clasei muncitoare pătrund treptat în toate organizațiile noastre, întărindu-le prin activitatea lor. Să luăm, de pildă, cooperativa, unde muncitorii sînt azi reprezentați în număr foarte mare, în timp ce mai înainte cooperativele erau aproape în întregime alcătuite din oameni care nu făceau parte din clasa muncitoare. Aici, în vechea cooperatie, am găsit oameni pătrunși de concepțiile și de interesele vechii societăți burgheze. Aici muncitorii au trebuit să ducă o luptă susținută pentru a prelua frînele conducerii și a pune cooperativa în slujba intereselor lor, spre a putea desfășura o activitate mai rodnică.

Cea mai importantă muncă însă este aceea pe care am depus-o în domeniul reconstruirii vechiului aparat de stat ; a fost o muncă dificilă, dar eforturile clasei muncitoare au dat în cursul acestor doi ani rezultate vizibile și putem spune că în acest domeniu avem mii de reprezentanți ai clasei muncitoare care s-au călit în focul luptei, înlăturînd pas cu pas pe reprezentanții puterii de stat burgheze. Vedem muncitori nu numai în aparatul de stat, ci și în organele de aprovizionare, adică într-o sferă de activitate care era aproape în întregime rezervată reprezentanților vechii cîrmuirii burgheze, ai vechiului stat burghez. Muncitorii au creat un aparat de aprovizionare și, dacă acum un an încă nu puteam stăpîni pe deplin acest aparat, dacă acum un an muncitorii nu reprezentau în el decît 30%, acum în structura interioară a aparatului de aprovizionare muncitorii reprezintă circa 80%. Aceste cifre simple și grăitoare vădesc pasul înainte pe care l-a făcut țara, și pentru noi este important faptul că am obținut rezultate însemnate în construirea puterii proletare după revoluția politică.

În afară de aceasta, muncitorii au îndeplinit și îndeplinesc o altă sarcină importantă : formarea de conducători ai proletariatului. Din rîndurile noastre se ridică zeci și sute de mii de muncitori viteji, care pornesc la luptă împotriva generalilor albgardiști. Pas cu pas smulgem noi puterea din mîinile dușmanului nostru, și dacă înainte muncitorii nu stăpîneau pe deplin acest gen de

activitate, acum cucerim treptat din mâinile dușmanului nostru un domeniu după altul și nu există obstacole care să poată opri proletariatul. În pofida tuturor greutăților, proletariatul cucerește treptat, unul după altul, toate domeniile și antrenează reprezentanți ai maselor proletare, pentru ca în fiecare domeniu de conducere, în fiecare celulă, oricît de mică, de jos pînă sus, pretutindeni, reprezentanții proletariatului să treacă ei înșiși prin școala construcției, să formeze ei înșiși zeci și sute de mii de oameni capabili să participe în mod de sine stătător la toate treburile conducerii de stat, la opera de construire a statului.

Tovarăși ! În ultimul timp am putut vedea o strălucită ilustrare a succesului muncii noastre. Noi știm ce largă răspîndire au căpătat subotnicele în rîndurile muncitorilor conștienți. Cunoaștem reprezentanți ai comunismului, care, extenuați de foame și de frig, aduc în spatele frontului tot atîta folos cît Armata Roșie pe front ; știm că în momentul critic cînd dușmanul înainta spre Petrograd, iar Denikin ocupa Orelul, cînd burghezia prindea curaj și recurgea la ultima ei armă preferată — semănarea panicii —, noi am proclamat săptămîna partidului. În acel moment muncitorii comuniști au venit în mijlocul muncitorilor și al oamenilor muncii, în mijlocul acelora care au avut cel mai mult de suferit de pe urma calamităților războiului imperialist și care au îndurat greul foametei și al frigului, în mijlocul acelora pe care contau cel mai mult burghezii semănători de panică și care au suportat cele mai mari greutăți ; lor ne-am adresat noi în timpul săptămîinii partidului, spunîndu-le : „Pe voi vă înspăimîntă greutățile care stau în fața puterii muncitorești, amenințările imperialiștilor și ale capitaliștilor ; voi vedeți ce facem noi și care sînt greutățile noastre ; pe voi vă chemăm noi, și vouă, numai vouă, reprezentanților oamenilor muncii, vă deschidem larg porțile partidului nostru. În acest moment greu contăm pe voi și vă chemăm în rîndurile noastre ca să vă asumați toată povara construcției de stat“. Știți că a fost un moment de grea cumpănă atît sub raport material cît și sub aspectul succesului militar și de politică externă al dușmanului. Și

știți ce succes uimitor și neașteptat a avut această săptămână a partidului ; numai la Moscova au intrat în partid 14 000 de membri noi. Acesta e rezultatul săptămânii partidului, al acestei acțiuni care transfigurează și prefăce cu desăvârșire clasa muncitoare, astfel încît, dintr-un instrument pasiv și docil al puterii burgheze, al exploata-
 torilor, al statului burghez, ea să devină, datorită experienței în muncă, adevăratul făuritor al viitoarei societăți comuniste. Știm că avem o rezervă de zeci și sute de mii de tineri muncitori și țărani care au avut prilejul să simtă și să cunoască vechiul jug al societății moșierești și burgheze, care au văzut greutățile fără seamăn ale construcției, care au văzut eroismul primului contingent de lucrători din anii 1917 și 1918 și care vin la noi în număr cu atît mai mare și cu atît mai multă abnegație cu cît greutățile noastre sînt mai mari. Aceste rezerve ne dau certitudinea deplină că în cei doi ani care au trecut am reușit să cucerim poziții trainice, de nezdruccinat, și că dispunem de o sursă din care multă vreme vom putea sorbi forțe într-o măsură și mai mare, astfel încît înșiși reprezentanții oamenilor muncii să-și asume munca de construire a statului. În această privință, cei doi ani de putere sovietică ne oferă o astfel de experiență în ceea ce privește promovarea conducerii muncitorești în toate domeniile, încît putem afirma aici fără ezitare și fără teamă de exagerare că nu ne mai rămîne acum decît să continuăm opera începută, pentru ca lucrurile să meargă așa cum au mers în cursul acestor doi ani și într-un ritm din ce în ce mai viu.

Într-o altă problemă, în problema atitudinii clasei muncitoare față de țărănime, am avut greutăți mult mai mari. În 1917, acum doi ani, cînd puterea a trecut în mâinile Sovietelor, această atitudine era încă departe de a fi fost precizată. Țărănimea se ridicase deja în întregime împotriva moșierilor și sprijinea clasa muncitoare, pentru că în rîndurile acesteia vedea ea pe aceia care vor îndeplini dorințele masei țărănești, pe adevărații luptători proletari, și nu pe cei care, în alianță cu moșierii, trădau țărănimea. Noi știm însă foarte bine că pe atunci nu începuse încă lupta în sînul țărănimii. În primul an de revoluție pro-

letariatul orășenesc nu avusese încă poziții trainice la sate. Acest lucru l-am văzut deosebit de clar în regiunile periferice în care a fost vremelnice instaurată puterea albgardiștilor. L-am văzut de asemenea în vara trecută, vara anului 1918, când aceștia au repurtat victorii ușoare în Ural. Am văzut că la sate încă nu se instalase puterea proletară, că nu e de ajuns să aduci din afară puterea proletară și s-o dai satului. E nevoie ca prin propria ei experiență, prin propria ei participare la opera de construcție, țărănimea să ajungă la aceleași concluzii, și cu toate că această muncă este incomparabil mai grea, mai lentă și mai anevoioasă, ea este însă incomparabil mai rodnică din punctul de vedere al rezultatelor. Aceasta este principala noastră realizare în cursul celui de-al doilea an de existență a Puterii sovietice.

Nu voi vorbi despre însemnătatea militară a victoriei asupra lui Kolceak ; voi spune doar că dacă n-ar fi fost experiența țărânimii, care a avut prilejul să facă o comparație între puterea dictatorilor burgheziei și puterea bolșevicilor, această victorie n-ar fi fost cu puțință. Și se știe doar că acești dictatori au început cu o coaliție, cu Adunarea constituantă, se știe că la dominația lor au participat aceiași eseri și aceiași menșevici pe care îi întâlnim la fiecare pas în munca noastră, pe care îi întâlnim ca pe niște oameni ai zilei de ieri, ca organizatori de cooperative, de syndicate, de asociații didactice și de multe alte organizații, pe care noi trebuie să le reorganizăm în mod radical. Kolceak și-a început aventura în alianță cu ei, cu acești oameni cărora experiența cu Kerenski nu le fusese de ajuns și care au mai făcut o a doua experiență. Ei au avut nevoie de Kolceak pentru a putea ridica împotriva bolșevicilor regiunile periferice, cele mai slab legate de centru. În Siberia noi n-am putut da țăranilor ceea ce le-a dat revoluția în Rusia. În Siberia țărănimea n-a căpătat pământ moșieresc, pentru că acolo nu existau moșieri ; tocmai de aceea ea a și fost mai înclinată să dea crezare albgardiștilor. În această luptă au fost atrase toate forțele Antantei și forțele acelei armate a imperialiștilor care a avut cel mai puțin de suferit în război : armata japoneză. Sute de milioane de ruble au fost cheltuite pen-

tru a se veni în ajutorul lui Kolceak, toate mijloacele au fost folosite pentru sprijinirea lui. Ce i-a lipsit lui Kolceak ? Nimic. El a avut de partea sa tot ce stă la dispoziția celor mai puternice state din lume, a avut de partea sa țărănimea și a dispus de un imens teritoriu, unde aproape că nu există proletariat industrial. Atunci de ce s-au prăbușit toate acestea ? Pentru că experiența muncitorilor, a soldaților și țăranilor a arătat o dată în plus că, în previziunile lor, în modul lor de a aprecia raportul forțelor sociale, bolșevicii au avut dreptate când au spus că alianța dintre muncitori și țărani se realizează anevoie, dar că ea este în orice caz singura alianță invincibilă în lupta împotriva capitaliștilor.

Aceasta este o învățătură, tovarăși, dacă se poate vorbi aici de învățătură. Este cea mai anevoioasă experiență a comunismului, experiență care reflectă și rezumă totul ; noi vom putea construi comunismul numai în cazul când țărănimea va ajunge în mod conștient la anumite concluzii. Îl vom putea construi numai dacă ne vom alia cu țăranii. De acest lucru ne-am putut convinge din experiența luptei împotriva lui Kolceak. Dominația lui a fost o experiență sîngeroasă, dar nu noi sîntem vinovați de asta.

Cunoașteți foarte bine cea de-a doua calamitate care s-a abătut asupra noastră ; știți că țara noastră suferă cel mai mult de pe urma foametei și a frigului. Știți de asemenea că ele se pun pe seama comunismului, dar știți tot atît de bine că comunismul n-are aici nici o vină. Noi vedem că în fiecare țară cresc suferințele pricinuite de foamete și de frig, și în curînd se va convinge toată lumea că această stare de lucruri din Rusia nu este o consecință a comunismului, ci consecința celor patru ani de război mondial. Acest război este cauza grozăviilor pe care le trăim, el a adus foametea și lipsa de combustibil. Dar sîntem convinși că în curînd vom ieși din acest impas. Cheia problemei este că muncitorii trebuie să muncească, dar să muncească pentru ei, nu pentru cei care timp de patru ani au măcelărit oameni. Lupta împotriva foametei și a lipsei de combustibil se desfășoară pretutindeni. Chiar

și cele mai puternice state suferă acum de pe urma acestor calamități.

Prin intermediul colectărilor de stat a trebuit să strângem cereale de la milioanele de țărani din țara noastră, și am făcut-o pe altă cale decît capitaliștii, care acționau cot la cot cu speculanții. În rezolvarea acestei probleme noi am mers alături de muncitori, împotriva speculanților. Folosind metoda convingerii, veneam la țaran și-i spuneam că tot ce facem noi e numai pentru sprijinirea lui și a muncitorului. Țăranul care are un surplus de cereale și-l predă statului la prețul oficial ne e tovarăș de luptă. Acela însă care nu-l predă este dușmanul nostru, este un infractor, un exploatator și un speculant, și nu putem avea nimic comun cu el. Noi am mers la țaran cu propaganda, și cu această propagandă am reușit să atragem de partea noastră tot mai mulți țărani. Pe această linie am obținut rezultate cît se poate de grăitoare. Dacă în lunile august-octombrie ale anului trecut am colectat 37 000 000 de puduri de cereale, anul acesta am colectat 45 000 000 de puduri, fără verificări deosebit de minuțioase. O îmbunătățire, după cum vedeți, se produce, o îmbunătățire lentă, dar neîndoielnică. Și chiar dacă luăm în considerare golul produs prin ocuparea de către Denikin a regiunii noastre fertile, mersul lucrurilor ne îndreptățește totuși să contăm pe îndeplinirea planului nostru de colectări și a planului de distribuire la prețuri de stat. Și în acest domeniu ne-am creat, într-un anumit sens, un aparat al nostru, și acum pășim pe calea socialistă.

În prezent se pune în fața noastră problema crizei de combustibil. Problema cerealelor nu mai este la noi așa de acută; ne aflăm în situația că avem cereale, dar nu avem combustibil. Denikin a ocupat regiunea noastră carboniferă. Ocuparea acestei regiuni ne-a creat mari dificultăți, și în cazul de față procedăm la fel cum am procedat în problema cerealelor. Ne adresăm muncitorilor, la fel cum ne-am adresat și înainte. Așa cum ne-am restructurat aparatul de aprovizionare, care, odată întărit și bine organizat, a desfășurat o activitate precis

orientată, care a dat rezultate strălucite, tot astfel îmbunătățim acum, zi de zi, aparatul nostru de aprovizionare cu combustibil. Noi arătăm muncitorilor de unde ne amenință o primejdie sau alta, încotro și de unde anume trebuie trimise noi forțe, și sîntem convinși că, așa cum anul trecut am învins greutățile aprovizionării cu cereale, vom învinge și acum greutățile pe care le avem în problema combustibilului.

Permiteți-mi să mă limitez deocamdată la acest bilanț al muncii noastre. În încheiere îmi voi îngădui să arăt în cîteva cuvinte cum se îmbunătățește situația noastră pe plan internațional. Analizînd minuțios drumul pe care l-am urmat pînă acum, am constatat că el a fost un drum rectiliniu și just. În 1917, cînd am luat puterea, eram singuri. În 1917 se spunea în toate țările că bolșevismul nu poate să prindă. Acum există în aceste țări o puternică mișcare comunistă. În al doilea an după cucerirea puterii și la o jumătate de an după înființarea Internaționalei a III-a, Internaționala Comunistă, aceasta din urmă a devenit efectiv principala forță a mișcării muncitorești în toate țările. În această privință, experiența realizată de noi a dat rezultate strălucite, extraordinare, extrem de rapide. E adevărat că în Europa mișcarea de eliberare evoluează altfel decît la noi. Dar dacă vă veți aminti de cei doi ani de luptă care au trecut, veți vedea că și în Ucraina, și chiar în unele dintre regiunile velicoruse ale Rusiei, și anume în acelea care au o populație de un fel deosebit, de pildă în regiunile căzăcești, în cele siberiene sau în Ural, înaintarea spre victorie nu a fost atît de rapidă și n-a urmat aceeași cale ca la Petersburg și la Moscova, în centrul Rusiei. Pe noi, firește, nu ne poate mira faptul că în Europa, unde are de învins o presiune mai mare din partea șovinismului, a imperialismului, mișcarea se desfășoară mai lent ; cu toate acestea însă, ea înaintează acolo neabătut pe calea pe care o arată bolșevicii. Vedem că această mișcare progresează pretutindeni. Liderii menșevicilor și ai eserilor cedează locul reprezentanților Internaționalei a III-a. Acești lideri

își pierd pozițiile, și pretutindeni se ridică mișcarea comunistă; de aceea acum, după doi ani de existență a Puterii sovietice, avem tot dreptul — dovedit cu fapte — să afirmăm că nu numai în cadrul statului rus, ci și pe scară internațională se află acum de partea noastră tot ce este conștient, tot ce este revoluționar în mase, în lumea revoluționară. Și putem spune că, după toate prin câte am trecut, nu ne mai sperie nici un fel de greutate; pe toate le vom înfrunța și le vom birui. (A p l a u z e f u r t u n o a s e.)

*O scurtă relatare a apărut
la 9 noiembrie 1919 în ziarul
„Izvestiia C.E.C. din Rusia” nr. 251*

*Publicat în întregime
la 9 noiembrie 1919
în ziarul „Pravda” nr. 251*

*Se tipărește după stenogramă,
confruntată cu textul
apărut în ziarul „Pravda”*

CĂTRE TOVARĂȘII COMUNIȘTI DIN TURKESTAN ¹¹⁴

Tovarăși ! Permiteți-mi să vă scriu nu în calitate de președinte al Consiliului Comisarilor Poporului și al Consiliului Apărării, ci în calitate de membru de partid.

Statornicirea unor relații juste cu popoarele Turkestanului prezintă acum pentru Republica Sovietică Federativă Socialistă Rusă — putem spune fără teamă de exagerare — o importanță uriașă, de însemnătate istorică universală.

Atitudinea Republicii muncitorești-țăărănești sovietice față de popoarele slabe, pînă acum asuprite, va avea o însemnătate practică pentru toată Asia și pentru toate coloniile din lume, pentru multe milioane de oameni.

Vă rog stăruitor să acordați acestei probleme o atenție deosebită, să depuneți toate eforturile pentru a stabili în practică, prin exemple concrete, relații tovărășești cu popoarele Turkestanului, să le dovedeți cu fapta sinceritatea dorinței noastre de a stîrpi orice urmă de imperialism velicorus în interesul luptei pline de abnegație împotriva imperialismului mondial în frunte cu cel britanic, — să acordați cea mai mare încredere comisiei noastre din Turkestan și să-i respectați cu strictețe directivele, pe care, la rîndul ei, le-a primit, trasate tocmai în acest spirit, din partea C.E.C. al Sovietelor din Rusia.

V-aș fi foarte recunoscător dacă mi-ați răspunde la această scrisoare și mi-ați comunica cum vedeți dv. lucrurile.

Cu sălutări comuniste
V. Ulianov (Lenin)

„Doi ani ai primului veac
al erei proletare”. Număr festiv al
ziarelor „Turkestanskii Kommunist”,
„Izvestiia C.E.C. al Sovietelor
din Republica Turkestan”
și „Krasnii Front”
din 7—10 noiembrie 1919

Se tipărește după textul
numărului festiv

LA LUPTĂ ÎMPOTRIVA CRIZEI DE COMBUSTIBIL

SCRISOARE CIRCULARĂ CATRE ORGANIZAȚIILE DE PARTID ¹¹⁵

Tovarăși ! Partidului nostru, ca avangardă organizată a proletariatului, îi revine sarcina de a unifica lupta clasei muncitoare și a conduce lupta ei pentru victoria Puterii sovietice, puterea muncitorilor și a țăranilor. Ducînd victorios această luptă timp de doi ani, noi știm bine acum prin ce mijloace am izbutit să învingem greutățile fără seamăn pe care le-au pus în calea noastră ruinarea țării după patru ani de război imperialist și împotrivirea tuturor exploatatorilor, atît a celor din Rusia cît și a celor din lumea întreagă.

Tovarăși ! Izvorul principal al forței noastre îl constituie conștiința și eroismul muncitorilor, căroră nu puteau și nu pot să nu le acorde sprijin și simpatie țăranii muncitori. Victoriile noastre se explică prin aceea că partidul nostru și Puterea sovietică se adresează direct maselor muncitoare, arătîndu-le fiecare greutate și fiecare sarcină la ordinea zilei ; că știu să explice maselor de ce în cutare sau cutare moment este necesar să depunem toate eforturile într-un domeniu sau altul al activității de stat ; că știu să stimuleze energia, eroismul și entuziasmul maselor, concentrînd eforturile revoluționare asupra celei mai importante sarcini la ordinea zilei.

Tovarăși ! În momentul de față, această principală sarcină la ordinea zilei este lupta împotriva crizei de combustibil. Sîntem pe punctul de a-l învinge definitiv pe Kolceak, l-am învins pe Iudenici, am început cu succes ofensiva împotriva lui Denikin. Am îmbunătățit considerabil activitatea de colectare și depozitare a grî-

nelor. Dar criza de combustibil amenință să paralizeze toată activitatea Sovietelor : muncitorii și funcționarii se împrăstie, fug din cauza frigului și a foamei, trenurile încărcate cu grâu se opresc din mers ; din cauza lipsei de combustibil ne amenință o adevărată catastrofă.

Problema combustibilului se află acum în centrul tuturor celorlalte probleme. Criza de combustibil trebuie învinsă cu orice preț, altfel nu va putea fi rezolvată nici problema aprovizionării, nici problema militară, nici problema economică în general.

Or, criza de combustibil poate fi învinsă. Căci dacă am rămas fără cărbunele Donbasului, dacă nu avem posibilitatea de a spori rapid extracția de cărbune în Ural și în Siberia, mai avem în schimb multe păduri, avem de unde tăia și aduce lemne în cantități suficiente.

Criza de combustibil poate fi învinsă. Trebuie să știm să concentrăm acum forțele principale împotriva dușmanului principal (în momentul de față), adică împotriva crizei de combustibil ; trebuie să știm să trezim entuziasmul maselor muncitoare, trebuie să obținem o încordare revoluționară a energiei maselor spre a asigura extragerea și aducerea cât mai grabnică a unei cantități cât mai mari de combustibil de orice fel : cărbune, șisturi, turbă etc., în primul rînd însă trebuie să procurăm și să aducem lemne, lemne și iar lemne.

C.C. al P.C. din Rusia este convins că toate organizațiile de partid și toți membrii de partid, care în decurs de doi ani au dovedit că știu și pot să rezolve pe cale revoluționară probleme mult mai grele, vor ști s-o rezolve și pe aceasta.

C.C. al P.C. din Rusia recomandă tuturor organizațiilor de partid, în special, următoarele măsuri :

1. De azi înainte toate organizațiile de partid vor înscrie ca punct permanent pe ordinea de zi a adunărilor de partid, și în special a ședințelor comitetelor de partid, problema combustibilului și a luptei împotriva crizei de combustibil. Ce se mai poate întreprinde, ce trebuie să întreprindem în combaterea crizei de combustibil ? cum să imprimăm acestei munci un ritm mai intens ? cum s-o facem mai productivă ? — aceste întrebări trebuie să

preocupe acum toate organizațiile de partid.

2. Aceeași recomandare se face tuturor comitetelor executive guberniale, orășenești, județene, de plasă, într-un cuvânt, tuturor organelor sovietice conducătoare. Membrii de partid trebuie să-și asume inițiativa de a întări, coordona și intensifica munca respectivă pe scara întregului stat.

3. Trebuie desfășurată pretutindeni, și mai ales la sate, o agitație cât mai amplă pentru a explica importanța problemei combustibilului pentru Puterea sovietică. Trebuie combătută în special tendința de a se da întâietate intereselor locale și departamentale, strîmt egoiste, în problema combustibilului. Trebuie să se explice că fără o muncă încordată pentru nevoile întregului stat nu poate fi salvată Republica Sovietelor, nu poate fi salvată puterea țăranilor și muncitorilor.

4. Trebuie controlată cu cea mai mare atenție îndeplinirea efectivă a sarcinilor de partid și a însărcinărilor și dispozițiilor date de Puterea sovietică. Noii membri de partid, care au intrat în rîndurile lui în cursul ultimei săptămîni a partidului, trebuie să fie cu toții atrași la controlul îndeplinirii îndatoririlor de către toată lumea.

5. Obligativitatea generală a muncii sau mobilizarea unor anumite contingente la lucrările de extracție și transportare a cărbunelui și șisturilor, de tăiere și transportare a lemnului de foc la stațiile de cale ferată trebuie să fie îndeplinită cât mai repede cu putință și cu maximum de strictețe. Se vor stabili norme de muncă, urmărindu-se îndeplinirea lor cu orice preț. Cei care, cu toate insistențele, somațiile și ordinele repetate, se vor eschiva de la muncă vor fi pedepsiți cu cea mai mare asprime. Orice îngăduință, orice slăbiciune ar fi o crimă față de revoluție.

Am întărit disciplina în armată. Trebuie să întărim și disciplina în muncă.

6. Subotnicele trebuie organizate mai frecvent, mai energic, mai sistematic și mai judicios, și în primul rînd la lucrările pentru procurarea combustibilului. Membrii de partid trebuie să dea tuturor o pildă de activitate energetică și de disciplină în muncă. Hotărîrile Consiliului Comisarilor Poporului, ale Consiliului Apărării și ale ce-

lorlalte instituții sovietice centrale și locale în problema combustibilului trebuie să fie executate în modul cel mai conștiincios.

7. Instituțiile locale care au în atribuția lor problema combustibilului trebuie să fie întărite cu cei mai buni activiști de partid. Repartizarea forțelor trebuie revizuită și modificată în mod corespunzător.

8. Tovarășilor trimiși de la centru trebuie să li se dea tot ajutorul, urmărindu-se ca un număr cât mai mare de elemente tinere să fie instruite în domeniul organizării și conducerii lucrărilor pentru procurarea combustibilului. Presa locală trebuie să acorde mai multă atenție acestor lucrări, popularizând cu grijă, spre a fi cunoscute de toată lumea, exemplele de muncă într-adevăr bine organizată și combătînd fără cruțare rămînerea în urmă, indolența sau nepriceperea de care ar da dovadă vreun raion, vreo secție sau instituție. Presa noastră trebuie să devină un instrument de antrenare a celor care rămîn în urmă, de educare în spiritul muncii, al disciplinei în muncă și al organizării.

9. Asigurarea cu alimente și nutreț a întreprinderilor care se ocupă cu procurarea combustibilului trebuie să devină una dintre principalele sarcini ale organelor de aprovizionare. Acestor întreprinderi trebuie să li se dea tot ajutorul, luîndu-se măsuri pentru intensificarea muncii lor și pentru exercitarea unui control asupra îndeplinirii ei.

10. În toate organele care au în atribuția lor problema combustibilului (ca și în toate instituțiile sovietice) trebuie să se urmărească neîncetat asigurarea efectivă a răspunderii *personale a fiecăruia* pentru un anumit sector de muncă sau pentru o anumită muncă strict și precis delimitată. Discutarea în colegiu trebuie să fie redusă la minimumul necesar și să nu afecteze nicio dată rapiditatea și fermitatea hotărîrilor, să nu degreveze de răspundere pe nici unul dintre lucrători.

11. Toate lucrările de birou privind procurarea și transportarea combustibilului trebuie ținute la zi și în cea mai bună regulă. Cea mai mică manifestare de birocratism trebuie pedepsită fără cruțare. Informarea centrului trebuie să fie organizată în mod exemplar.

12. În general, toată activitatea de procurare și transportare a combustibilului trebuie să fie organizată în chip militar: cu energia, rapiditatea și disciplina riguroasă care se cer în război. Altfel nu vom reuși să învingem criza de combustibil. Altfel nu vom ieși din ea.

C.C. al P.C. din Rusia este convins că toți tovarășii vor depune toate eforturile pentru a îndeplini întocmai și cu maximum de energie aceste directive.

La luptă pentru lichidarea definitivă a crizei de combustibil!

C.C. AL P.C. DIN RUSIA

„Pravda” nr. 254
și „Izvestiia C.E.C. din Rusia”
nr. 254 din 13 noiembrie 1919

Se tipărește după textul
apărut în „Pravda”,
confruntat cu manuscrisul

CUVINTARE ROSTITĂ
LA PRIMA CONSFĂTUIRE PE ȚARĂ
ÎN PROBLEMELE MUNCII DE PARTID LA SATE ¹¹⁶
18 NOIEMBRIE 1919

Tovarăși ! Din păcate, n-am avut posibilitatea să iau parte la consfătuirea pe care ați organizat-o, adică la consfătuirea în problemele muncii la sate. De aceea va trebui să mă limitez exclusiv la considerații generale, fundamentale, și sînt convins că veți reuși să aplicați treptat aceste idei generale și principii fundamentale ale politicii noastre la diferitele sarcini și probleme practice care se vor pune în fața voastră.

Problema muncii la sate este acum la noi, în orice caz, problema fundamentală a întregii construcții socialiste, căci în ceea ce privește munca în rîndurile proletariatului și problema unirii lui putem spune cu certitudine că, în acești doi ani de existență a Puterii sovietice, politica comuniștilor nu numai că s-a precizat pe deplin, dar a și obținut, incontestabil, rezultate trainice. La început a trebuit să combatem în mediul muncitoresc lipsa unei conștiințe a comunității de interese, anumite manifestări de sindicalism, care își găseau expresia în faptul că, în unele fabrici sau în unele ramuri industriale, muncitorii înclinau să pună interesele lor, interesele fabricii lor, ale ramurii lor, mai presus de interesele societății. Am fost și mai sîntem și acuma nevoiți să luptăm împotriva slabei discipline în domeniul noii organizări a muncii. Vă amintiți, cred, cu toții marile etape pe care le-a parcurs politica noastră atunci cînd, promovînd mereu alți muncitori în posturi noi, le ofeream posibilitatea să cunoască sarcinile puse în fața noastră și mecanismul general al conducerii statului. Acum organizarea activității comu-

niste a proletariatului și întreaga politică a comuniștilor au căpătat o formă întru totul definitivă și stabilă, și sînt convins că ne aflăm pe drumul cel bun și că ne este pe deplin asigurată înaintarea pe acest drum.

În ceea ce privește însă munca la sate, trebuie să spun că aici sînt, fără îndoială, mari greutăți, iar la Congresul al VIII-lea al partidului¹¹⁷ noi am pus această problemă în toată amploarea ei, ca una dintre cele mai importante. Reazemul nostru la sate, ca și la orașe, îl pot constitui numai reprezentanții maselor muncitoare și exploatate, numai aceia care în capitalism au îndurat toată apăsarea jugului burghezo-moșieresc. Desigur, din momentul în care muncitorii au cucerit puterea și, desființînd proprietatea privată, au dat țăranilor posibilitatea de a doborî dintr-o dată jugul moșieresc, aceștia, procedînd la împărțirea pămîntului, au înfăptuit maximum de egalitate și, în felul acesta, au îmbunătățit considerabil exploatarea pămîntului și au ridicat-o deasupra nivelului mijlociu. Se înțelege însă că aceasta nu ne-a putut reuși pe deplin, deoarece, în condițiile gospodăriei individuale, asigurarea fiecărui țăran cu o cantitate îndeustulătoare de semințe, vite și unelte necesita enorme cantități de mijloace materiale. Mai mult, chiar dacă industria noastră ar obține succese extraordinare în dezvoltarea producției de mașini agricole, chiar dacă ne-am închipui că toate dorințele noastre se vor împlini, chiar și în acest caz este lesne de înțeles că a înzestra cu suficiente mijloace de producție fiecare gospodărie țărănească individuală este ceva imposibil și extrem de nerațional, întrucît ar însemna o extraordinară dispersare; numai cu ajutorul muncii în comun, în artel, în tovărășie, vom putea ieși din impasul în care ne-a adus războiul imperialist.

Masa țărănească, care în virtutea situației ei economice a fost cea mai asuprită în timpul capitalismului, este prea puțin dispusă să creadă în posibilitatea unor revirimente și schimbări radicale. Experiențele la care l-au supus Kolceak, Iudenici și Denikin îl fac pe țăran să fie foarte circumspect în privința cuceririlor sale. Fiecare țăran știe că aceste cuceriri nu sînt încă definitiv consolidate, că

dușmanul lui — moșierul — nu este încă nimic, ci, ascuns în umbră, așteaptă ajutorul prietenilor săi, tâlharii capitalului internațional. Și deși capitalul internațional slăbește pe zi ce trece, în timp ce situația noastră internațională s-a îmbunătățit considerabil în ultima vreme, totuși, apreciind lucid lucrurile sub toate aspectele, trebuie să spunem că capitalul internațional este încă, fără îndoială, mai puternic decât noi. El nu mai poate purta război față-în față împotriva noastră, pentru că nu mai dispune de forțele necesare în acest scop. Chiar în ultimele zile au apărut în presa burgheză europeană declarații făcute de acești domni în sensul că „în Rusia nu e greu să te împotmolești și că ar fi poate mai bine să facem pace cu ea”. Așa se întâmplă întotdeauna: după ce a mîncat bătaie, adversarul începe să fie mai conciliant. Nu o dată le-am declarat noi domnilor imperialiști europeni că sîntem dispuși să facem pace, dar ei voiau să subjuge Rusia. Acum însă și-au dat seama că dorințelor lor nu le e dat să se împlinească.

În momentul de față milionarii și miliardarii internaționali continuă să fie mai puternici decât noi. Și țărani văd foarte bine că încercările de rebeliune ale lui Iudeni, Kolceak și Denikin au fost organizate cu banii imperialiștilor din Europa și din America. Masa țărănească știe foarte bine ce urmări ar avea pentru ea cea mai mică slăbiciune. Țăranii n-au uitat ce înseamnă puterea moșierilor și capitaliștilor, și aceasta îi determină să fie partizani credincioși ai Puterii sovietice. Cu fiecare lună Puterea sovietică se consolidează, iar țărani care în trecut au muncit din greu și au fost exploatați, care au simțit pe pielea lor ce înseamnă asuprirea moșierească și capitalistă, devin din ce în ce mai conștienți.

Firește însă că altfel stau lucrurile cu chiaburii, cu aceia care țineau muncitori și dădeau bani cu camătă, îmbogățindu-se din munca altora. În marea lor majoritate, ei sînt de partea capitaliștilor și sînt nemulțumiți de răsturnarea ce s-a produs. Și noi trebuie să înțelegem clar că împotriva acestui grup de țărani va trebui să mai ducem o luptă îndelungată și îndrîjită. Între țărani care au purtat pe umerii lor tot jugul asupririi burghezo-mo-

șierești și țăranii exploatatori se află masa țăranimii mijlocașe. Aici se află cea mai grea dintre sarcinile noastre. Socialiștii au spus întotdeauna că trecerea la socialism ridică o problemă grea : problema atitudinii clasei muncitoare față de țăranimea mijlocașă. Mai mult ca în orice alt domeniu, aici trebuie să cerem tovarășilor comuniști să dea dovadă de atenție, de pricepere și de atitudine chibzuită în abordarea acestei sarcini complexe și dificile, fără a încerca s-o rezolve în pripă.

Țăranul mijlocaș e, fără îndoială, deprins cu gospodăria individuală. E țăran-proprietar, și deși deocamdată n-are pământ, deși proprietatea privată asupra pământului a fost desființată, țăranul rămîne totuși proprietar, în primul rînd, pentru că acestei categorii de țăranii îi rămîn produse alimentare. Țăranul mijlocaș produce mai multe produse alimentare decît îi trebuie, așa încît, avînd surplusuri de cereale, el devine un exploatator al muncitorului înfometat. De aici rezultă principala sarcină și principala contradicție. Ca om al muncii, ca om care trăiește din munca lui și care a cunoscut asuprirea capitalistă, — acest țăran e de partea muncitorului. Dar ca proprietar, căruia îi rămîn surplusuri de cereale, el e deprins să le considere ca bun al său, pe care-l poate vinde liber. Dar a vinde surplusuri de cereale într-o țară înfometată înseamnă a deveni speculant, exploatator, căci pentru pîine omul flămînd va da și cămașa de pe el. Aici se desfășoară o luptă grea, înverșunată, care cere din partea noastră — din partea tuturor reprezentanților Puterii sovietice, și în special din partea comuniștilor care activează la sate — maximum de atenție și o atitudine cît mai chibzuită în această problemă și în alegerea căilor pentru rezolvarea ei.

Noi am spus întotdeauna că nu vrem să impunem cu forța țăranului mijlocaș socialismul, iar Congresul al VIII-lea al partidului a confirmat pe de-a-ntregul această poziție. Alegînd pe tovarășul Kalinin ca președinte al C.E.C. din Rusia, noi am pornit de la considerentul că trebuie să creăm o legătură strînsă și nemijlocită între Puterea sovietică și țăranime. Datorită tovarășului Kalinin, munca la sate a căpătat un puternic

îmbold. Țăranul a dobândit, fără îndoială, posibilitatea unor legături mai directe cu Puterea sovietică, adresându-se tovarășului Kalinin, care reprezintă puterea supremă în Republica sovietică. Prin urmare, țăranului mijlocăș i-am spus: „Nici nu ne gândim să-ți impunem cu forța trecerea la socialism“. Dar trebuie să-l facem să înțeleagă acest lucru, trebuie să știm să i-l spunem într-un limbaj cât mai pe înțelesul lui. Aici poate fi vorba numai de înrîurire prin puterea exemplului, prin buna organizare a gospodăriei obștești. Iar pentru a da exemplu de muncă în artel, în tovărășie, trebuie mai întâi ca noi înșine să organizăm în mod reușit asemenea gospodării. În acești doi ani, mișcarea pentru crearea de comune și arteluri agricole a avut o amploare deosebit de mare. Dar, privind lucrurile lucid, trebuie să spunem că majoritatea tovarășilor care s-au repezit să organizeze comune agricole veneau în agricultură, în economia rurală, fără a cunoaște suficient condițiile economice ale vieții țăranului. De aceea a trebuit să înlăturăm aici o sumedenie de greșeli, de consecințe ale unor măsuri pripite, ale abordării greșite a problemei. În foarte multe gospodării sovietice s-au strecurat vechi exploataatori, foști moșieri. Acolo puterea lor a fost doborâtă, dar ei înșiși n-au fost desființați. Ei trebuie să fie înlăturați de acolo sau puși sub controlul proletariatului.

Această sarcină stă în fața noastră în toate domeniile de activitate. Vă este cunoscut că Armata Roșie a repurtat o serie de victorii strălucite. În rîndurile ei se găsesc zeci de mii de ofițeri și colonei din vechea armată. Dacă nu-i luam în serviciul nostru și nu-i puneam să ne slujească interesele, n-am fi putut crea o armată. Și cu toate trădările săvîrșite de unii specialiști militari, noi am reușit să-i înfrîngem pe Kolceak și pe Iudenici, iar acum repurtăm victorii pe toate fronturile. Aceasta se explică prin faptul că, datorită celulelor comuniste din armată, care au un uriaș rol propagandistic și agitatoric, ofițerii, puțini la număr, sînt înconjurați de o asemenea ambianță și se află sub o înrîurire comunistă atît de puternică, încît cei mai mulți dintre ei nu sînt în stare să

se sustragă efectelor organizării și ale propagandei comuniste cu care îi înconjurăm.

Comunismul nu poate fi construit fără un bagaj de cunoștințe științifice, tehnice și de cultură generală, pe care însă le posedă specialiștii burghezi. Cei mai mulți dintre ei nu simpatizează cu Puterea sovietică, dar fără ei nu putem construi comunismul. Trebuie să creăm în jurul lor o atmosferă tovarășească, de muncă în spirit comunist, și să facem astfel ca ei să meargă în rînd cu puterea muncitorească-țăărănească.

În rîndurile țărănimii întîlnim adesea o atitudine de extremă neîncredere și indignare, care merg pînă la negarea completă a utilității sovhozurilor: n-avem nevoie de sovhozuri, acolo s-au cuibărit vechii exploataatori. Noi le spunem: nu, dacă nu știți să organizați singuri gospodăria într-un chip nou, trebuie să luăm în serviciul nostru pe specialiștii vechi, altfel nu vom scăpa de sărăcie. Pe aceia dintre ei care vor încălca dispozițiile Puterii sovietice îi vom sancționa fără cruțare, la fel ca în Armata Roșie; lupta continuă, și este o luptă necruțătoare. Dar pe cei mai mulți dintre ei îi vom determina să lucreze așa cum cerem noi.

Aceasta este o problemă grea și complexă, care nu poate fi rezolvată dintr-o dată. Aici e nevoie de disciplină muncitorească conștientă, de legături mai strînse cu țărănimea; trebuie să le explicăm că vedem toate abuzurile ce se fac în gospodăriile sovietice, dar noi spunem că oamenii de știință și tehnicienii trebuie să fie puși în slujba gospodăriei obștești, căci cu mica gospodărie nu putem scăpa de sărăcie. Și vom proceda ca în Armata Roșie: de o sută de ori vom fi bătuți, dar a suta una oară îi vom învinge pe toți. Pentru aceasta însă este necesar ca munca la sate să fie dusă în mod organizat și disciplinat, tot atît de riguros ca în Armata Roșie și ca în alte domenii ale economiei. Încetul cu încetul, dar fără abatere dovedim noi țărănilor avantajele gospodăriei obștești.

Iată ce luptă trebuie să ducem noi în gospodăriile sovietice; iată în ce constă greutatea trecerii la socialism și consolidarea reală, definitivă a Puterii sovietice.

Atunci cînd majoritatea țăranilor mijlocași se vor convinge că, dacă nu se aliază cu muncitorii, înseamnă că îi ajută în fapt pe Kolceak și pe Iudenici, cînd se vor convinge că în lumea întregă aceștia din urmă nu mai au de partea lor decît pe capitaliști, care urăsc Rusia Sovietică și care ani de-a rîndul își vor mai repeta încercările de a recuceri puterea, — atunci chiar și cel mai înapoiat dintre ei va înțelege că nu are altă alternativă decît : ori să meargă în alianță cu muncitorii revoluționari spre eliberare deplină, ori, dacă vor da dovadă de cea mai mică șovăială, va învinge dușmanul, vechiul exploatator capitalist. Victoria asupra lui Denikin nu va însemna încă desființarea definitivă a capitaliștilor. Este un lucru pe care trebuie să-l înțelegem cu toții. Știm foarte bine că nu o dată vor mai încerca ei să sugrume Rusia Sovietică. De aceea țăranul nu are de ales ; el trebuie să dea ajutor muncitorilor, căci cea mai mică șovăială atrage după sine victoria moșierilor și a capitaliștilor. A dezvolta în rîndurile țărănimii conștiința acestui fapt — iată prima și cea mai importantă dintre sarcinile noastre. Țăranul care trăiește din munca sa este un aliat credincios al Puterii sovietice ; în acest țăran muncitorul vede un egal al său, iar puterea muncitorească face pentru el tot ce-i stă în putință ; nu există sacrificiu de la care puterea muncitorească-țărănească să se dea în lături atunci cînd e vorba de satisfacerea nevoilor acestui țăran.

Dar țăranul care-și folosește surplusurile de cereale pentru a exploata pe cel flămînd e dușmanul nostru. Obligația de a satisface nevoile fundamentale ale țării înfometate este o obligație față de stat. Dar nu toți țărării înțeleg că vînzarea la liber a cerealelor este o crimă împotriva statului. „Eu am produs aceste grîne, ele îmi aparțin și am dreptul să le vînd cui vreau“, așa judecă țăranul, din obișnuință, ca în vremurile de altădată. Iar noi spunem că *aceasta este o crimă împotriva statului*. Libertatea comerțului de cereale înseamnă îmbogățire de pe urma surplusurilor de cereale, înseamnă reîntoarcere la vechiul capitalism ; acest lucru noi nu-l vom admite și împotriva lui vom lupta prin toate mijloacele.

În perioada de trecere aplicăm sistemul colectărilor de stat și al predării obligatorii a surplusurilor de cereale. Știm că numai aceasta ne va da posibilitatea să scăpăm de sărăcie și de foamete. Imensa majoritate a muncitorilor au de suferit de pe urma faptului că cerealele nu se distribuie în mod just ; or, pentru ca ele să poată fi just distribuite este necesar ca țăranii să-și îndeplinească fără abatere, în mod conștiincios și necondiționat, obligațiile de predare obligatorie a surplusurilor de cereale către stat. Aici nu poate fi vorba de nici un fel de concesiuni din partea Puterii sovietice. Aici nu e vorba de vreo luptă a puterii muncitorești împotriva țăranimii, e vorba de însăși existența socialismului, de existența Puterii sovietice. Noi nu putem da acum țăranilor mărfuri, deoarece nu avem combustibil, iar transportul pe căile ferate este aproape paralizat. Trebuie ca mai întâi țăranul să dea muncitorului cereale pe credit, dar nu la un preț de speulă, ci la preț oficial, pentru ca muncitorii să poată reface producția. Nici un țăran nu va proceda altfel atunci când va vedea un muncitor care moare de foame alături de el. Dar când e vorba de milioane de muncitori, țăranii nu mai înțeleg acest lucru, și vechile deprinderi de speulă își spun cuvântul.

O îndelungată și perseverentă acțiune de combatere a acestor deprinderi, muncă de agitație și propagandă, muncă de lămurire, verificarea a ceea ce s-a făcut, — iată în ce constă politica noastră față de țăranime.

Să dăm tot sprijinul țăranului muncitor, să-l tratăm ca pe un egal, să ne ferim de orice încercare de a-i impune ceva prin forță — iată prima noastră sarcină. Cea de-a doua : lupta consecventă împotriva speulei, împotriva negustoriei, împotriva ruinei economice.

La începuturile organizării sale, Armata Roșie era formată din răzlețe grupuri de partizani. Din cauza lipsei de disciplină și de coeziune au fost multe jertfe inutile, dar noi am biruit aceste greutăți și, în locul detașamentelor de partizani, am creat o Armată Roșie care numără milioane de ostași. Dacă în domeniul militar, care pre-

zintă atîtea greutăți și primejdii, am putut realiza acest lucru într-un timp atît de scurt, în numai doi ani, sîntem cu atît mai siguri că vom obține succese similare în toate domeniile vieții economice.

Sînt convins că vom reuși să rezolvăm și această problemă — stabilirea unor relații juste între clasa muncitoare și țărănime, adoptarea unei juste politici de aprovizionare —, care este una dintre cele mai grele, și că vom repurta aici o victorie similară cu cea de pe front.

„Pravda” nr. 259
și „Izvestiia C.E.C. din Rusia”
nr. 259 din 19 noiembrie 1919

Se tipărește după textul
apărut în ziarul „Pravda”

RAPORT PREZENTAT LA CEL DE-AL DOILEA
CONGRES GENERAL DIN RUSIA
AL ORGANIZAȚIILOR COMUNISTE
ALE POPOARELOR DIN ORIENT ¹¹⁸
22 NOIEMBRIE 1919

Tovarăși ! Sînt fericit că am azi prilejul să aduc salutul meu congresului tovarășilor comuniști care reprezintă organizațiile musulmane din Orient și să spun cîteva cuvinte despre situația care s-a creat acum în Rusia și în lumea întregă. Tema raportului meu este momentul actual, și mi se pare că în această privință esențialul îl constituie acum atitudinea popoarelor din Orient față de imperialism și mișcarea revoluționară din rîndurile acestor popoare. E de la sine înțeles că această mișcare revoluționară a popoarelor din Orient se poate dezvolta acum cu succes și poate duce la victorie numai dacă se află în legătură directă cu lupta revoluționară a Republicii noastre sovietice împotriva imperialismului internațional. Datorită mai multor împrejurări — printre altele, datorită stării înapoiate a Rusiei și întinderii ei nemărginite, precum și datorită faptului că ea servește drept hotar între Europa și Asia, între Occident și Orient — a trebuit să luăm asupra noastră întreaga povară — ceea ce noi considerăm drept o mare cinste — de a fi promotorii luptei mondiale împotriva imperialismului. De aceea întreaga desfășurare a evenimentelor care se vor produce în viitorul cel mai apropiat prevestește o luptă și mai înverșunată, pe scară și mai largă împotriva imperialismului internațional, și va fi inevitabil legată de lupta Republicii sovietice împotriva forțelor imperialismului unit — împotriva Germaniei, Franței, Angliei și Americii.

Cît privește situația militară, știți cît de favorabil se prezintă ea acum pentru noi pe toate fronturile. Nu mă voi opri amănunțit asupra acestei probleme ; vă voi spune doar că războiul civil, pe care ni l-a impus cu forța imperialismul internațional, a adus timp de doi ani Republicii Sovietice Federative Socialiste Ruse calamități de nedescris, a aruncat pe umerii țăranilor și muncitorilor o povară ce le depășea în așa măsură puterile, încît adeveseori se părea că nu vor putea rezista. În același timp însă, războiul acesta, cu brutală sa silnicie, cu necruțătorul său asalt din partea așa-zișilor noștri „aliați“ transformați în fiare, care ne-au jefuit și înainte de începerea revoluției socialiste, — acest război a săvârșit o minune, făcînd ca niște oameni oboșiți de război și care se părea că nu mai puteau suporta încă unul să se transforme în luptători care nu numai că au rezistat timp de doi ani tuturor încercărilor războiului, dar acum îl și încheie victorios. Victoriile pe care le raportăm acum asupra lui Kolceak, Iudenici și Denikin înseamnă începutul unei faze noi în istoria luptei imperialismului mondial împotriva țărilor și națiunilor care s-au ridicat la luptă pentru eliberarea lor. În această privință, cei doi ani de război civil din țara noastră au confirmat în întregime adevărul de mult cunoscut în istorie că, mai mult ca de orice, caracterul unui război și deznodămîntul lui depind de orînduirea internă a țării care se angajează în război, că războiul este o reflectare a politicii interne pe care țara respectivă a dus-o înainte de război. Toate acestea se răsfrîng inevitabil asupra desfășurării războiului.

Întrebarea care clasă a dus războiul și continuă să-l ducă este deosebit de importantă. Numai datorită faptului că războiul nostru civil este dus de muncitori și țărani care și-au cucerit libertatea și că el este o continuare a luptei politice pentru eliberarea oamenilor muncii de sub jugul capitaliștilor din propria lor țară și din lumea întreagă, numai datorită acestui fapt într-o țară atît de înapoiată cum e Rusia, istovită de patru ani de război imperialist, s-au găsit oameni dîrji pentru a putea purta acest război timp de doi ani în condiții neasemuit de grele,

O dovadă deosebit de grăitoare în acest sens ne oferă istoria războiului civil în cazul lui Kolceak. Un dușman de felul lui Kolceak, care avea asigurat ajutorul celor mai puternice state din lume și care dispunea de o linie de cale ferată păzită de trupe străine cu un efectiv de o sută de mii de oameni, inclusiv trupe de elită ale imperialiștilor internaționali — de pildă trupe japoneze care fuseseră pregătite pentru războiul imperialist, dar care aproape că n-au participat la el și de aceea au avut puțin de suferit —, Kolceak, care se sprijinea pe țărani din Siberia, pe acești țărani foarte înstăriți, care n-au cunoscut iobăgia și care de aceea erau, firește, cât se poate de departe de comunism, părea că reprezintă o forță de neînvins, deoarece trupele lui erau detașamentul înaintat al imperialismului internațional. Până în ziua de azi operează în Siberia trupe japoneze, cehoslovace și o serie de alte trupe ale unor națiuni imperialiste. Cu toate acestea, experiența unui an și mai bine de dominație a lui Kolceak în Siberia cu uriașele ei bogății naturale, dominație care la început a fost sprijinită de partidele socialiste ale Internaționalei a II-a, de menșevici și de eseri — creatorii frontului Comitetului Adunării constituante — și care în asemenea condiții, din punctul de vedere al omului de pe stradă și al mersului obișnuit al istoriei, părea trainică și de nezdruccinat, a arătat în realitate următoarele: pe măsură ce Kolceak a înaintat în interiorul Rusiei, forțele i s-au sleit, iar în cele din urmă vedem victoria deplină a Rusiei Sovietice asupra lui Kolceak. Avem aici, fără îndoială, o dovadă practică a faptului că forțele unite ale muncitorilor și țăranilor care s-au eliberat de sub jugul capitaliștilor pot face adevărate minuni. Avem aici dovada practică a faptului că un război revoluționar, atunci când antrenează efectiv masele muncitoare asuprite și le trezește interesul, când le face să-și dea seama că luptă împotriva exploataților, — un asemenea război revoluționar declanșează în ele energia și generează capacitatea de a săvârși minuni.

Cred că ceea ce a făcut Armata Roșie, lupta ei, istoria victoriei ei vor avea pentru toate popoarele din Orient o însemnătate uriașă, universală. Această luptă și această

victorie vor arăta popoarelor Orientului că, oricât de slabe ar fi ele și oricât de invincibilă li s-ar părea forța asupritorilor europeni, care folosesc în luptă toate minunile tehnicii și ale artei militare, un război revoluționar dus de popoare asuprite — dacă va reuși să trezească efectiv milioane de oameni care muncesc și sînt exploatați — ascunde în sine asemenea posibilități, asemenea minuni, încît eliberarea popoarelor din Orient este acum pe deplin realizabilă în practică nu numai din punctul de vedere al perspectivelor revoluției internaționale, ci și din punctul de vedere al experienței militare nemijlocite pe care Republica sovietică a dobîndit-o în Asia, în Siberia, în condiții cînd a fost invadată de trupele tuturor marilor puteri imperialiste.

În plus, această experiență a războiului civil din Rusia ne-a arătat nouă și comuniștilor din toate țările că în focul războiului civil, paralel cu creșterea entuziasmului revoluționar, se produce o considerabilă consolidare a situației interne. Războiul este un examen al tuturor forțelor economice și organizatorice ale fiecărei națiuni. Astăzi, după doi ani de experiență, oricât de greu ar fi războiul pentru muncitori și țărani care suferă de foame și de frig, pe baza experienței acestor doi ani se poate spune că noi raportăm și vom continua să raportăm victorii, pentru că spatele frontului nostru e puternic, pentru că țărani și muncitori, deși suferă de foame și de frig, se prezintă strîns uniți și, cu forțe sporite, la fiecare lovitură grea răspund prin întărirea coeziunii lor, prin întărirea puterii economice, și numai astfel au devenit posibile victoriile asupra lui Kolceak, asupra lui Iudenici și a aliaților lor — cele mai puternice state din lume. Acești doi ani ne arată, pe de o parte, posibilitatea desfășurării unui război revoluționar, iar pe de altă parte procesul de consolidare a Puterii sovietice sub loviturile grele ale unei invazii străine care are drept scop să distrugă repede focarul revoluției, să desființeze republica muncitorilor și țăranilor care au îndrăznit să declare război imperialismului internațional. Dar în loc să înfrîngă pe muncitori și țărani din Rusia, aceste lovituri n-au făcut decît să-i oțelească.

Acestea sînt principalele rezultate, principalul conținut al momentului prin care trecem. Ne aflăm în preajma unor victorii decisive asupra lui Denikin, ultimul dușman care a mai rămas pe teritoriul nostru. Ne simțim puternici și, fără teamă de a greși, putem afirma sus și tare că opera de construcție internă a republicii s-a consolidat și că din războiul împotriva lui Denikin vom ieși mult mai întăriți și mai bine pregătiți pentru a putea îndeplini sarcina construirii edificului nostru socialist, sarcină căreia în timpul războiului civil nu i-am putut acorda decît prea puțin timp și prea puține forțe și căreia abia acum, ieșind pe calea dezvoltării libere, ne vom putea consacra în întregime.

Noi asistăm la un proces de descompunere a imperialismului în Europa occidentală. Dv. știți că acum un an chiar și socialiștilor germani, ca și marii majorități a socialiștilor care nu-și dădeau seama cum stau lucrurile în realitate, li se părea că se desfășoară o luptă între două grupuri ale imperialismului mondial și că această luptă constituie unicul conținut al istoriei, că nu există forțe care să poată întreprinde altceva ; li se părea că nici socialiștilor nu le rămîne nimic altceva decît să adere la unul din grupurile puternicilor tîlhari mondiali. Așa se părea că stăteau lucrurile la sfîrșitul lui octombrie 1918. De atunci însă în istoria mondială s-au produs, în decurs de un an, fenomene fără precedent, de mare amploare și profunzime, care au deschis ochii multora dintre socialiștii care în timpul războiului imperialist au fost patrioți și au încercat să-și justifice atitudinea prin faptul că se aflau în fața inamicului, au încercat să-și justifice alianța cu imperialiștii englezi și francezi, pretinzînd că aceștia ar aduce eliberarea de sub jugul imperialismului german. Priviți cîte iluzii a spulberat acest război ! Asistăm la descompunerea imperialismului german, și această descompunere a dus nu numai la revoluție republicană, ci și la revoluție socialistă. Dv. știți, desigur, că în Germania lupta dintre clase a devenit în prezent și mai ascutită și nu e departe ziua cînd va izbucni războiul civil, lupta proletariatului german împotriva imperialiștilor germani,

care și-au pus firmă republicană, dar au rămas tot reprezentanți ai imperialismului.

Toată lumea știe că în Europa occidentală revoluția socială se apropie cu pași repezi, că același lucru se întâmplă și în America, și în Anglia, la acești preținși reprezentanți ai culturii și civilizației, învingători ai hunilor, adică ai imperialiștilor germani, dar când s-a ajuns la pacea de la Versailles, toată lumea a văzut că pacea de la Versailles este de o sută de ori mai silnică decât cea de la Brest, pe care ne-o impuseseră tâlharii germani, și că această pace de la Versailles este cea mai mare lovitură pe care și-au putut-o da capitaliștii și imperialiștii din aceste nenorocoase țări învingătoare. Pacea de la Versailles a deschis ochii națiunilor învingătoare și a demonstrat că nu avem în față reprezentanți ai culturii și ai civilizației, ci că Anglia și Franța, deși țări democratice, sînt guvernate de rechinii imperialiști. Lupta dinăuntrul țărilor conduse de acești tâlhari se dezvoltă atît de repede, încît avem tot dreptul să jubilăm, știind că pacea de la Versailles e numai în aparență o victorie a imperialiștilor care au ieșit biruitori, dar că în realitate ea va atrage după sine falimentul întregii lumi imperialiste și va face ca masele muncitoare să se îndepărteze de socialiștii care în timpul războiului au fost în alianță cu reprezentanții putredului imperialism și au susținut unul sau altul dintre grupurile de tâlhari încăierăți. Oamenilor muncii li s-au deschis ochii, deoarece pacea de la Versailles este o pace tâlhărească și arată că, în realitate, Franța și Anglia s-au războit cu Germania pentru consolidarea stăpînirii lor asupra coloniilor și pentru sporirea puterii lor imperialiste. Această luptă internă capătă o amploare tot mai mare. Astăzi am avut prilejul să văd o radiogramă transmisă de la Londra la data de 21 noiembrie, în care niște ziariști americani — oameni care nu pot fi bănuți de simpatie față de revoluționari — spun că, din cauza refuzului S.U.A. de a ratifica tratatul de pace de la Versailles, în Franța se observă o nemaipomenită izbucnire de sentimente antiamericane.

Anglia și Franța au învins, dar ele sînt înglodate în datorii față de America, care, oricît s-ar socoti învingă-

tori francezii și englezii, este ferm hotărâtă să ia caimacul și să stoarcă grele dobânzi pentru ajutorul pe care l-a dat în timpul războiului; achitarea acestor datorii urmează a fi asigurată de flota americană, care se construiește în prezent și care prin tonajul ei o va depăși pe cea engleză. Că prădalnicul imperialism american procedează atât de brutal se vede din faptul că agenți americani fac trafic de carne vie, femei și fete, pe care le duc în America și în felul acesta contribuie la extinderea prostituției. Libera, civilizata Americă aprovizionează cu carne vie casele de toleranță! În Polonia și în Belgia au loc conflicte cu agenții americani. Acestea sînt fapte care ilustrează în mic ceea ce se petrece pe scară mare în fiecare dintre micile țări care au primit ajutor din partea Antantei. Să luăm, de pildă, cazul Poloniei. În această țară, care se laudă că e acum un stat independent, vin agenți și speculanți americani care îi acaparează toate bogățiile. Polonia este acaparată de agenți americani. Nu există fabrică, uzină sau ramură industrială pe care să nu fi pus mîna americanii. America a devenit atât de insolentă, încît începe s-o aservească pe „marea și libera învingătoare” Franța, care a fost pe vremuri o țară de cămătari, iar acum a devenit o țară înglodată în datorii față de America, căci nu mai are destulă putere economică, nu-i ajung nici grînele proprii, nici cărbunii proprii, și nu-și poate dezvolta pe scară largă forțele materiale, pe cînd America cere achitarea regulată a tuturor datoriilor. Pe zi ce trece, devine, așadar, tot mai evident falimentul economic al Franței, al Angliei și al altor mari puteri. Alegerile din Franța au dat clericalilor majoritatea. Poporul francez, care a fost înșelat prin aceea că, în numele libertății și democrației, a fost silit să-și dea toate forțele în lupta împotriva Germaniei, s-a ales acum, drept răsplată, cu povara unei uriașe datorii publice, cu batjocura prădalnicilor imperialiști americani, iar pe deasupra cu o majoritate clericală formată din exponenți ai celei mai negre reacțiuni.

În lumea întreagă, situația este azi extrem de încurcată. Victoria noastră asupra lui Kolceak și Iudenici, aceste slugi ale capitalului internațional, este mare, dar mult

mai mare, deși nu tot atât de evidentă, este victoria pe care o raportăm pe scară internațională. Această victorie rezidă în descompunerea lăuntrică a imperialismului, care nu-și poate trimite trupele împotriva noastră. Antanta a încercat să trimită trupe împotriva noastră, dar încercările ei au eșuat, căci trupele ei se descompun când vin în contact cu trupele noastre și iau cunoștință de Constituția noastră, Constituția Rusiei Sovietice, tradusă în limbile lor. În pofida influenței liderilor socialismului putred, Constituția noastră atrage întotdeauna simpatiile maselor muncitoare. Cuvântul „Soviet“ este azi pe înțelesul tuturor, iar Constituția sovietică, tradusă în toate limbile, e cunoscută de toți muncitorii. Fiecare muncitor știe că ea este Constituția oamenilor muncii, că oglindește orînduirea politică a oamenilor muncii care cheamă la victorie asupra capitalului internațional; el știe că ea este o cucerire pe care noi am obținut-o în lupta împotriva imperialismului internațional. Această victorie a noastră a avut repercusiuni în fiecare țară imperialistă prin faptul că i-am luat, i-am cucerit propriile ei trupe, lipsind-o de posibilitatea de a le arunca împotriva Rusiei Sovietice.

Ei au încercat să lupte cu ajutorul unor trupe străine, al trupelor Finlandei, Poloniei, Letoniei, dar și această încercare a eșuat în chip lamentabil. Într-o cuvîntare rostită în Cameră, ministrul englez Churchill s-a lăudat acum cîteva săptămîni — iar telegramele au răspîndit această știre în lumea întreagă — că împotriva Rusiei Sovietice a fost organizată o campanie militară la care vor participa 14 țări și că pînă la Anul nou victoria asupra Rusiei va fi un fapt împlinit. Într-adevăr, la această campanie au participat multe țări: Finlanda, Ucraina, Polonia, Gruzia, precum și cehoslovaci, japonezi, francezi, englezi, germani. Noi știm însă ce-a ieșit din toate astea. Știm că estonienii l-au părăsit la nevoie pe Iudenici, și acum se desfășoară o vehementă polemică de presă pe tema că estonienii nu vor să-l ajute, iar Finlanda, în ciuda tuturor strădaniilor burgheziei sale, n-a dat nici ea vreun ajutor lui Iudenici. În felul acesta a eșuat și cea de-a doua încercare de a ne ataca din toate părțile. Prima încercare a fost atunci cînd Antanta și-a trimis propriile

ei trupe, înzestrate după toate regulile tehnicii militare, astfel încît se părea că vor reuși să învingă Republica sovietică. De atunci însă ele au părăsit Caucazul, Arhanghelskul, Crimeea și au mai rămas doar în Murmansk, asemenea cehoslovacilor în Siberia, dar nu mai formează acolo decît mici insule. Prima lor încercare de a ne bate cu propriile lor trupe s-a soldat cu victoria noastră. A doua încercare a constat în a instiga împotriva noastră națiunile vecine cu noi, care din punct de vedere financiar depind în întregime de Antantă, și a le sili să facă toate eforturile pentru a ne sugruma pe noi, ca focar de socialism. Dar și această încercare s-a soldat printr-un eșec: faptele au arătat că nici unul din aceste state mici nu este în stare să ducă un asemenea război. Mai mult chiar, în fiecare țară mică s-a înrădăcinat un sentiment de ură împotriva Antantei. Dacă Finlanda n-a pornit să cucerească Petrogradul atunci cînd Iudenici luase Krasnoe Selo, aceasta se explică prin faptul că ea ezita, văzînd că alături de Rusia Sovietică poate să existe independent, pe cînd cu Antanta nu poate să trăiască în pace. Așa s-a întîmplat cu toate popoarele mici. Așa se întîmplă acum cu Finlanda, Lituania, Estonia, Polonia, unde domnește un șovinism adînc înrădăcinat, dar alături de el mocnește un sentiment de ură față de Antantă, care își intensifică acolo exploatarea. Iar în momentul de față, pe baza unei aprecieri riguroase a mersului evenimentelor, putem spune, fără teamă de exagerare, că nu numai prima, ci și cea de-a doua etapă a războiului internațional împotriva Republicii Sovietice s-a soldat printr-un eșec. Acum ne rămîne doar să învingem trupele lui Denikin, care sînt deja pe jumătate înfrînte.

Așa se prezintă în momentul de față situația noastră pe plan intern și extern, pe care v-am expus-o pe scurt în raportul meu. În încheiere, vă rog să-mi îngăduiți să mă opresc asupra situației ce se creează în privința naționalităților din Orient. Dv. reprezentați organizațiile comuniste și partidele comuniste ale diferitelor popoare din Orient. Trebuie să vă spun că, dacă bolșevicii ruși au reușit să facă o spărtură în vechiul imperialism, dacă au reușit să-și asume sarcina extrem de anevoioasă, dar și

nepus de nobilă, de a deschide noi căi în fața revoluției, atunci vouă, reprezentanților maselor muncitoare din Orient, vă revine o sarcină și mai măreață, și mai nouă. Acum devine din ce în ce mai clar că revoluția socialistă, care este iminentă în lumea întreagă, nu va însemna nicidecum numai victoria proletariatului, în fiecare țară, asupra propriei sale burghezii. Acest lucru ar fi posibil dacă revoluțiile s-ar produce ușor și repede. Noi însă știm că imperialiștii nu vor îngădui așa ceva, că toate țările sînt înarmate împotriva bolșevismului dinăuntru lor și se gîndesc numai cum să învingă bolșevismul la ele acasă. De aceea în fiecare țară se maturizează condițiile pentru izbucnirea unui război civil, la care vechii socialiști conciliatori urmează să participe alături de burghezie. Astfel revoluția socialistă nu va fi numai și mai ales o luptă a proletarilor revoluționari din fiecare țară împotriva propriei lor burghezii ; nu, ea va fi o luptă a tuturor coloniilor și țărilor asuprite de imperialism, a tuturor țărilor dependente împotriva imperialismului internațional. În programul partidului nostru, adoptat în martie anul acesta, noi, vorbind despre apropierea revoluției sociale mondiale, am declarat că războiul civil al oamenilor muncii împotriva imperialiștilor și a exploataților în toate țările înaintate începe să se unească cu războiul național împotriva imperialismului internațional. Acest lucru este confirmat de mersul revoluției, iar desfășurarea ulterioară a evenimentelor îl va confirma din ce în ce mai mult. La fel va fi și în Orient.

Noi știm că masele populare din Orient se vor ridica aici ca participanți de sine stătători, ca făuritori ai unei vieți noi, căci sutele de milioane de oameni care alcătuiesc această populație aparțin națiunilor dependente, lipsite de egalitate în drepturi, care pînă acum au fost un obiect al politicii internaționale a imperialismului, iar pentru cultura și civilizația capitalistă au existat doar ca material de îngrășămînt. Și cînd se vorbește de împărțirea mandatelor asupra coloniilor, știm foarte bine că aceasta este o împărțire de mandate pentru jaf, pentru jecmăneală, că aceasta înseamnă a acorda unei infime părți din populația globului dreptul de a exploata majoritatea

populației lui. Această majoritate — care pînă acum a stat cu totul în afara progresului istoric, deoarece nu putea să reprezinte o forță revoluționară de sine stătătoare — la începutul secolului al XX-lea a încetat să joace un asemenea rol pasiv. Știm că după 1905 au urmat revoluții în Turcia, în Persia, în China, că în India s-a dezvoltat o mișcare revoluționară. Războiul imperialist a stimulat și el creșterea mișcării revoluționare, căci în lupta dintre imperialiștii Europei au trebuit să fie atrase întregi regimente din rîndurile popoarelor coloniale. Războiul imperialist a trezit și Orientul, atrăgînd popoarele lui pe făgașul politicii internaționale. Anglia și Franța au înarmat popoarele coloniale și le-au ajutat să-și însușească mînuirea tehnicii militare și a mașinilor perfecționate. De aceste cunoștințe ele se vor folosi acum împotriva domnilor imperialiști. După perioada de deșteptare a Orientului urmează în revoluția contemporană perioada participării tuturor popoarelor Orientului la făurirea destinelor întregii lumi, spre a nu mai fi doar obiect de îmbogățire. Popoarele din Orient se trezesc pentru a acționa efectiv, astfel încît fiecare popor să participe la făurirea destinelor întregii omeniri.

Iată de ce cred că în istoria dezvoltării revoluției mondiale, care, judecînd după felul cum a început, va continua timp de mulți ani și va necesita multe eforturi, vouă vă revine un rol important în dezvoltarea mișcării revoluționare, în desfășurarea luptei revoluționare, și această luptă a voastră va trebui să se contopească cu lupta noastră împotriva imperialismului internațional. Participarea voastră la revoluția internațională vă va pune în fața unei sarcini complexe și grele, a cărei îndeplinire va servi drept temelie pentru succesul general, căci aici pentru prima oară majoritatea populației globului începe să desfășoare acțiuni de sine stătătoare și devine un factor activ în lupta pentru doborîrea imperialismului internațional.

Majoritatea popoarelor Orientului se află într-o situație mai proastă decît Rusia, cea mai înapoiată țară din Europa, dar noi am reușit să unim pe țărani și mun-

citorii ruși în lupta împotriva rămășițelor feudalismului și a capitalismului, și dacă lupta noastră a fost atît de ușoară, aceasta se explică prin faptul că împotriva capitalului și a feudalismului se uniseră țărani și muncitorii. Din acest punct de vedere, legătura cu popoarele Orientului este deosebit de importantă, deoarece majoritatea popoarelor Orientului este alcătuită din reprezentanți tipici ai masei muncitoare, — nu din muncitori care au trecut prin școala fabricilor și uzinelor capitaliste, ci din reprezentanți tipici ai masei muncitoare și exploatate a țărănimii, care geme sub apăsarea rînduielilor medievale. Revoluția rusă a arătat cum proletarii, după ce au învins capitalismul, unindu-se cu masa fărîmițată a milioanele de țărani muncitori, s-au ridicat victorios împotriva asupririi medievale. Acum Republica noastră sovietică trebuie să grupeze în jurul ei toate popoarele orientale ce se trezesc, pentru a duce împreună cu ele lupta împotriva imperialismului internațional.

Aici se pune în fața dv. o sarcină care nu s-a mai pus pînă acum în fața comuniștilor din nici o țară, și anume : sprijinindu-vă pe teoria și practica generală a comunismului și adaptîndu-vă la condiții specifice care nu există în țările europene, va trebui să știți să aplicați această teorie și practică în condiții în care principala masă o constituie țărănimea, iar lupta urmează a fi îndreptată nu împotriva capitalului, ci împotriva rămășițelor medievale. Aceasta este o sarcină grea, de un gen aparte, dar deosebit de fructuoasă, căci în felul acesta ar fi atrase în luptă mase care n-au mai participat la ea, iar pe de altă parte, datorită organizării de celule comuniste în Orient, căpătați posibilitatea de a stabili cea mai strînsă legătură cu Internaționala a III-a. Trebuie să găsiți formele specifice ale acestei alianțe între proletarii înaintați din lumea întreagă și masele muncitoare și exploatate din Orient, care trăiesc adesea în condiții medievale. Pe scară redusă, noi am înfăptuit în țara noastră ceea ce dv. veți înfăptui pe scară mare, în țări mari. Sper că și această a doua sarcină o veți îndeplini cu succes. Prin intermediul organizațiilor

comuniste din Orient, pe care dv. le reprezentați aici, aveți legături cu proletariatul revoluționar înaintat. Este sarcina dv. să vă îngrijiți și de aici înainte ca în fiecare țară să se desfășoare o propagandă comunistă pe înțelesul poporului.

Se înțelege de la sine că victoria definitivă o poate repurta numai proletariatul tuturor țărilor înaintate ale lumii, iar noi, rușii, începem o operă pe care o va desăvârși proletariatul englez, francez sau german; dar noi ne dăm seama că fără ajutorul maselor muncitoare ale tuturor popoarelor coloniale asuprite, și în primul rând ale popoarelor din Orient, ei nu vor repurta victoria. Trebuie să fim conștienți de faptul că avangarda singură nu poate înlăptui trecerea la comunism. Sarcina ei este de a trezi în rîndurile maselor muncitoare, independent de nivelul la care se află ele, năzuința revoluționară spre organizare și activitate de sine stătătoare, de a traduce pe limba fiecărui popor adevărata învățătură comunistă, destinată comuniștilor din țările mai avansate, de a îndeplini sarcinile practice care trebuie înlăptuite imediat și de a se uni în lupta comună cu proletarii din celelalte țări.

Iată probleme a căror rezolvare nu o veți găsi în nici o carte comunistă, ci numai în lupta generală pe care a început-o Rusia. Va trebui să puneți această problemă și s-o rezolvați pe baza propriei dv. experiențe. În această privință vă va ajuta, pe de o parte, alianța strînsă cu avangarda tuturor oamenilor muncii din celelalte țări, iar pe de altă parte priceperea de a cîștiga încrederea popoarelor pe care le reprezentați aici. Va trebui să vă bazați pe naționalismul burghez care se trezește — și nu poate să nu se trezească — în rîndurile acestor popoare și care este îndreptățit din punct de vedere istoric. Totodată trebuie să vă croiți drum spre masele muncitoare și exploatate din fiecare țară și să le spuneți, într-o limbă pe înțelesul lor, că unica speranță de eliberare este victoria revoluției internaționale și că proletariatul internațional este singurul aliat al tuturor sutelor de milioane de oa-

meni ai muncii și de exploatați ai popoarelor din Orient.

Aceasta este sarcina gigantică care stă în fața dv. și pe care, cu eforturi unite, organizațiile comuniste din Orient, dată fiind actuala epocă de revoluție și datorită avântului mișcării revoluționare — în această privință nu încape nici o îndoială —, o vor îndeplini cu succes și vor contribui la victoria deplină asupra imperialismului internațional.

„Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia“
nr. 9 din 20 decembrie 1919

Se tipărește după textul
apărut în ziar

PROIECT DE HOTĂRÎRE A PLENAREI C.C.
AL P.C. (b) DIN RUSIA

Hotărîrea C.C. (29.XI.1919)

Foarte urgent.

Cicerin va întocmi teze amănunțite pentru un scurt raport în problema păcii spre a fi prezentat la congresul Sovietelor, precum și textul unei declarații din partea acestui congres¹¹⁹. Textul trebuie să conțină propuneri de pace și de tratative de pace, fără a specifica condițiile (se va recurge la o astfel de formulare încât să rezulte o confirmare a tuturor propunerilor anterioare de pace, dar fără să ne lege mâinile).

*Publicat pentru prima oară în 1959
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

ÎN LEGĂTURĂ CU PROIECTUL DE HOTĂRÎRE
A PLENAREI C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA
CU PRIVIRE LA COMPONENTA C.E.C.
AL SOVIETELOR DIN RUSIA ¹²⁰

- 1) Nu vor face parte din Comitetul Executiv Central comisarii poporului (inclusiv președintele C.C.P.) și nici locțiitorii lor.
- 2) Va fi redus numărul „intelectualilor“ și al funcționarilor de stat din aparatul central.
- 3) Va fi mărit considerabil numărul muncitorilor și al țăranilor muncitori, care sînt, fără doar și poate, strîns legați de masa muncitorilor și țăranilor fără partid.
- 6) Se va pune de acord cu hotărîrea congresului partidului ¹²¹.

Scris la 29 noiembrie 1919

*Publicat pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

PROIECT DE REZOLUȚIE A C.C. AL P.C. (b)
DIN RUSIA CU PRIVIRE LA
PUTEREA SOVIETICĂ ÎN UCRAINA ¹²²

În problema relațiilor cu poporul muncitor din Ucraina, care se eliberează de sub ocupația vremelnică a bandelor lui Denikin, C.C. al P.C. din Rusia hotărăște :

1) Promovînd fără abatere principiul autodeterminării națiunilor, C.C. consideră necesar să confirme încă o dată că P.C. din Rusia stă ferm pe poziția recunoașterii independenței R.S.S.U.

2) Considerînd incontestabilă pentru orice comunist și pentru orice muncitor conștient necesitatea unei cît mai strînse alianțe între toate republicile sovietice în lupta lor împotriva forțelor agresive ale imperialismului mondial, P.C. din Rusia e de părere că stabilirea definitivă a formelor acestei alianțe e de competența exclusivă a muncitorilor și țăranilor muncitori ucraineni.

3) Pînă la adoptarea unei hotărîri definitive în această privință, relațiile dintre R.S.S.U. și R.S.F.S.R. se stabilesc ca legătură federativă pe baza hotărîrii din 1 iunie 1919 a C.E.C. din Rusia și a hotărîrii din 18 mai 1919 a C.E.C. din Ucraina ¹²³ (rezoluția se anexează).

4) Avînd în vedere că veacuri de-a rîndul cultura ucraineană (limba, școala etc.) a fost înăbușită de țarism și de clasele exploatoare din Rusia, C.C. al P.C. din Rusia obligă pe toți membrii de partid să contribuie prin toate mijloacele la înlăturarea tuturor piedicilor din calea dezvoltării libere a limbii și culturii ucrainene. Întrucît, datorită asupririi seculare, în rîndurile părții înapoiate a maselor ucrainene se observă tendințe naționaliste, membrii P.C. din Rusia sînt datori să adopte față de

acestea din urmă o atitudine de maximă toleranță și extremă precauție, opunându-le explicarea tovărășească a identității intereselor maselor muncitoare din Ucraina și din Rusia. Membrii P.C. din Rusia care activează pe teritoriul Ucrainei trebuie să realizeze în fapt dreptul maselor muncitoare de a învăța în limba maternă și de a o folosi în toate instituțiile de stat, combătând prin toate mijloacele orice încercare de a împinge — prin măsuri artificiale — limba ucraineană pe planul al doilea și tinzând, dimpotrivă, s-o transforme pe aceasta într-un instrument de luminare comunistă a maselor muncitoare. Trebuie luate măsuri imediate ca în toate instituțiile de stat să existe un număr suficient de funcționari care să cunoască limba ucraineană și ca pe viitor toți funcționarii să cunoască limba ucraineană.

5) Trebuie asigurată o legătură cât mai strânsă între instituțiile sovietice și populația țărănească băștinașă a țării, în care scop este necesar ca de la bun început, chiar la introducerea comitetelor revoluționare¹²⁴ și a Sovietelor, majoritatea membrilor lor să fie alcătuită din reprezentanți ai țărănimii muncitoare, asigurându-se totodată reprezentanților țărănimii sărace cuvântul decisiv.

6) Deoarece în Ucraina țărănimea formează, într-o măsură și mai mare decât în Rusia, masa precumpănitoare a populației, sarcina Puterii sovietice în Ucraina este să-și câștige nu numai încrederea țărănimii sărace, ci și pe aceea a păturilor largi ale țărănimii mijlocăse, care prin adevăratele ei interese este strâns legată de Puterea sovietică. Printre altele, menținând principiile fundamentale ale politicii de aprovizionare (colectarea cerealelor de către stat la prețuri fixe, predarea obligatorie a surplusului de cereale), este necesar ca metodele de aplicare a acestei politici să fie judicios adaptate la condițiile existente în satul ucrainean.

Sarcina imediată a politicii de aprovizionare în Ucraina trebuie să fie colectarea surplusurilor de cereale *numai în cantitatea strict limitată*, necesară pentru aprovizionarea sărăcimii satelor ucrainene, a muncitorilor și a Armatei Roșii. La colectarea surplusurilor trebuie acordată o atenție deosebită intereselor țărănimii mijlocăse, făcîn-

du-se totodată o distincție netă între ea și elementele chiaburești. E necesar ca în fața țărănimii ucrainene să fie demascată, pe bază de fapte, demagogia contrarevoluționară ce se face în scopul de a o convinge că Rusia Sovietică și-ar propune să pompeze din Ucraina cereale și alte produse alimentare spre a le trimite în Rusia.

Reprezentanților instituțiilor centrale, tuturor activiștilor de partid, instructorilor comitetelor de partid etc. trebuie să li se traseze sarcina obligatorie de a atrage pe scară cât mai largă țărănimea săracă și mijlocașă la munca de conducere.

În același scop, adică în scopul statornicirii unei adevărate puteri de stat a oamenilor muncii, trebuie luate măsuri imediate pentru a se împiedica inundarea instituțiilor sovietice cu elemente din rîndurile micii burghezii orășenești ucrainene, care nu cunosc condițiile de trai ale maselor largi ale țărănimii și care adesea se camuflează sub steagul comunismului.

Pentru a putea fi admise în rîndurile partidului sau în instituțiile sovietice, asemenea elemente trebuie supuse unei prealabile verificări a aptitudinilor lor și a devotamentului lor *efectiv* față de interesele oamenilor muncii, și în primul rînd pe front, în rîndurile armatei. Pretutindeni și în orice condiții aceste elemente trebuie să fie puse sub un strict control de clasă al proletariatului.

Avînd în vedere că, după cum a arătat experiența, din cauza lipsei de organizare a sărăcimii, numeroasele arme aflate în mîinile populației sătești din Ucraina se concentrează inevitabil în mîinile elementelor chiaburești și contrarevoluționare, ceea ce face ca, în locul dictaturii oamenilor muncii, să se instaureze în fapt dominația chiaburimii banditești, sarcina primordială a construcției sovietice în Ucraina este strîngerea tuturor armelor și concentrarea lor în mîinile Armatei Roșii muncitorești-țărănești.

7) În aplicarea politicii agrare trebuie să se dea o atenție deosebită intereselor gospodăriei agricole a țăranului sărac și a celui mijlocaș.

Sarcina politicii agrare în Ucraina trebuie să fie :

1) Lichidarea totală a proprietății funciare moșierești, restaurată de Denikin, și trecerea pământurilor moșierești în mâinile țăranilor fără pământ sau cu pământ puțin.

2) Sovhozuri se vor crea numai în proporții strict limitate, ținându-se seama de interesele vitale ale țăranilor din împrejurimi.

3) În ceea ce privește unirea țăranilor în comune agricole, arteluri etc. va fi aplicată cu strictețe politica partidului, care nu admite în această privință nici o constrângere, lăsând aceasta exclusiv la libera hotărâre a țăranilor înșiși și pedepsind cu asprime orice încercări de a introduce în acest domeniu elementul constrângerii.

*„Izvestiia C.C. al P.C. din Rusia”
nr. 8 din 2 decembrie 1919*

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

CU PRIVIRE LA ÎMBUNĂTĂȚIREA CONDUCERII CĂILOR FERATE

PROIECT DE HOTĂRIRE A CONSILIULUI
COMISARILOR POPORULUI ¹²⁵

Consiliul Comisarilor Poporului însărcinează Comisariatul poporului pentru căile de comunicație ca în termen de o săptămână să elaboreze textul amănunțit al unui decret (sau al unor instrucțiuni) cu privire la participarea muncitorilor și a organizațiilor muncitorești, îndeosebi a sindicatelor, la conducerea căilor ferate, cu privire la pregătirea muncitorilor pentru munca de conducere etc.

Scris la 2 decembrie 1919

*Publicat pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV*

Se tipărește după manuscris

A VIII-A CONFERINȚĂ GENERALĂ A P.C. (b) DIN RUSIA ¹²⁶

2—4 DECEMBRIE 1919

Cuvîntarea rostită la deschiderea conferinței a fost publicată la 3 decembrie 1919 în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia” nr. 271; raportul politic al C.C. și cuvîntul de încheiere la raport — la 20 decembrie 1919 în ziarul „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia” nr. 9; proiectul de rezoluție cu privire la politica internațională și cuvîntul de încheiere cu privire la Puterea sovietică în Ucraina au fost publicate pentru prima oară în 1932, în edițiile a 2-a și a 3-a ale Operei lui V. I. Lenin, vol. XXIV

Cuvîntarea rostită la deschiderea conferinței se tipărește după stenogramă, confruntată cu textul apărut în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia”; raportul politic al C.C. și cuvîntul de încheiere la raport — după textul apărut în ziarul „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia”, confruntat cu stenograma; proiectul de rezoluție cu privire la politica internațională — după manuscris; cuvîntul de încheiere cu privire la Puterea sovietică în Ucraina — după stenogramă

1

CUVÎNTĂRE ROSTITĂ
LA DESCHIDEREA CONFERINȚEI
2 DECEMBRIE

Tovarăși ! Permiteți-mi ca în numele Comitetului Central al P.C. (bolșevic) din Rusia să declar deschisă Conferința generală a partidului nostru.

Tovarăși ! În conformitate cu statutul partidului, conferința generală se convoacă la fiecare 3 luni, dar situația grea prin care am trecut acum câteva luni în legătură cu mersul războiului ne-a obligat să ne încordăm în așa măsură forțele și să comprimăm atît de mult toate aparatele nu numai pe linia activității de stat, ci și pe linia muncii de partid, încît, din păcate, n-am reușit să îndeplinim întocmai această prevedere statutară, și conferința a fost amînată.

Acum, tovarăși, am convocat conferința de față în legătură cu apropiatul congres al Sovietelor¹²⁷, într-un moment cînd am reușit să ne îmbunătățim enorm situația pe fronturi și cînd sîntem siguri că ne aflăm în ajunul unei cotituri radicale spre mai bine atît în situația noastră internațională, cît și sub raport militar, precum și în tot ce privește construcția noastră internă. Despre sarcinile care se pun în fața noastră s-a mai vorbit nu o dată în adunările de partid, în presă, iar la conferința actuală ne vom ocupa de ele cu prilejul discutării diferitelor puncte de pe ordinea de zi. De aceea îmi îngădui să trec direct la partea practică și să vă propun să alegeți un prezidiu al conferinței.

Vă rog să arătați ce propuneri aveți de făcut în această privință.

2

RAPORTUL POLITIC AL COMITETULUI CENTRAL
2 DECEMBRIE

(Aplauze.) Tovarăși! Din punct de vedere formal, raportul Comitetului Central ar trebui să vă înfățișeze în momentul de față, în special, un bilanț al experienței prin care am trecut în acest timp. Consider însă că un asemenea raport — care s-ar mărgini la istorie sau chiar n-ar face decît să-i acorde principala atenție — prea n-ar corespunde spiritului vremii prin care trecem și sarcinilor care ne stau în față. De aceea îmi voi îngădui ca în raportul de față, pe care aş dori să-l prezint și la congresul Sovietelor, să pun accentul nu atît pe descrierea evenimentelor prin care am trecut, cît pe indicațiile pe care le desprindem — și pe care trebuie să le desprindem — din datele experienței, spre a ne servi de îndreptar în activitatea noastră practică imediată.

Deși în această perioadă am obținut — putem spune fără teamă de exagerare — succese deosebit de mari și cu toate că ce a fost mai greu a rămas în urma noastră, ne mai așteaptă totuși, fără îndoială, greutăți foarte, foarte mari. Firește, partidul trebuie să-și concentreze întreaga sa atenție asupra rezolvării acestor probleme, iar în istorie ne putem permite să ne adîncim numai în măsura în care acest lucru este neapărat necesar pentru rezolvarea problemelor care ne stau în față.

Dintre problemele care s-au pus în fața noastră în perioada de existență a Puterii sovietice, principala problemă, care ne-a preocupat cel mai mult, a fost și este, fără doar și poate, cea a războiului. Războiul civil a

absorbit, firește, toată atenția și e de la sine înțeles că în această luptă pentru existență a trebuit să scoatem cele mai bune forțe ale partidului din toate celelalte domenii de muncă și de activitate și să le transferăm în armată. Nici nu puteam proceda altfel în condițiile războiului. Dar chiar dacă de pe urma acestei sustrageri de forțe a avut mult de suferit munca creatoare în numeroase domenii ale activității noastre de stat și de partid, în schimb însă am reușit efectiv să asigurăm în domeniul militar o concentrare de forțe și obținerea unor rezultate favorabile pe care înainte nu numai adversarii noștri, nu numai șovăielnicii, dar nici chiar majoritatea tovarășilor noștri probabil că nu le-ar fi considerat posibile. Căci a rezista timp de doi ani în condiții când toți dușmanii noștri au fost sprijiniți direct și indirect, la început de către imperialismul german, iar apoi de către cel al Antantei, care este și mai puternic și care a acaparat întreaga lume, — a rezista timp de doi ani într-o țară atît de ruinată și atît de înapoiată este o sarcină a cărei rezolvare a fost o adevărată „minune“. De aceea mi se pare necesar să lămurim în ce mod s-a realizat această „minune“ și să vedem ce concluzii practice decurg de aici, concluzii pe baza cărora să putem spune cu toată tăria — și mi se pare că într-adevăr putem spune cu toată tăria — că, oricît de mari ar fi greutatea construcției interne, noi le vom birui în viitorul apropiat cu același succes cu care am rezolvat problemele apărării militare.

Imperialismul mondial, care, la drept vorbind, a provocat la noi războiul civil și este vinovat de prelungirea lui, a suferit în acești doi ani o serie de înfrîngeri, și noi trebuie să ne punem mai întîi de toate întrebarea : cum se explică faptul că, în lupta împotriva imperialismului mondial, care pînă în ziua de azi este, fără îndoială, de cîteva ori mai puternic decît noi, am obținut un succes atît de mare? Pentru a putea răspunde la această întrebare, trebuie să aruncăm o privire generală asupra istoriei războiului civil din Rusia, asupra istoriei intervenției Antantei. În primul rînd, trebuie să constatăm că în acest război se conturează două perioade, sau două metode fundamentale de acțiune militară a Antantei îm-

potriva Rusiei, radical deosebite prin modul de a proceda al Antantei.

La început, după ce a învins Germania, Antanta, în planul ei de a sugruma Republica sovietică din Rusia, s-a sprijinit, firește, pe propriile ei trupe. Și este evident că dacă Antanta ar fi putut trimite fie și numai o mică parte din uriașele ei armate, devenite disponibile după înfrângerea Germaniei, dacă ar fi putut trimite efectiv împotriva Republicii sovietice ruse chiar și numai a zecea parte din aceste trupe, se înțelege de la sine că noi nu am fi putut rezista. Și această primă perioadă a războiului civil din Rusia se caracterizează prin eșuarea încercării Antantei de a înfrânge cu propriile ei trupe Republica sovietică. Antanta a fost nevoită să retragă trupele engleze care operau pe frontul Arhanghelskului. Debarcarea trupelor franceze în sudul Rusiei s-a soldat printr-o serie de revolte ale marinarilor francezi, iar în prezent, oricât de severă ar fi cenzura militară — deși nu mai e război, fosta cenzură militară, azi nemilitară, continuă să se exercite în Anglia și în Franța, în aceste țări așa-zise libere — și oricât de rare sînt exemplarele de ziar care ne parvin, sîntem totuși în posesia unui material documentar cît se poate de precis din Anglia și din Franța, care ne arată, de pildă, că știrile privind revolta marinarilor de pe navele de război franceze din Marea Neagră au apărut în presa franceză, că condamnarea cîtorva marinari francezi la muncă silnică a devenit cunoscută în Franța, că întreaga presă comunistă, întreaga presă muncitorească revoluționară din Franța și din Anglia comentează aceste fapte, că numele tov. Jeanne Labourbe, de pildă, pe care francezii au împușcat-o la Odesa pentru agitație bolșevică, a devenit o lozincă de luptă nu numai pentru aripa comunistă a presei muncitorești socialiste franceze ; pînă și un ziar ca „L'Humanité“, care, prin poziția sa în problemele fundamentale, este, la drept vorbind, foarte aproape de punctul de vedere al menșevicilor și eserilor noștri, pînă și acest ziar a făcut din numele Jeannei Labourbe o lozincă de luptă împotriva imperialismului francez, pentru neintervenție în treburile Rusiei. Tot astfel scrisorile soldaților englezi de pe frontul de la Ar-

hanghelsk au fost comentate în presa muncitorească engleză. În această privință dispunem de un material documentar cît se poate de precis. De aceea ne dăm clar seama că aici s-a produs într-adevăr o cotitură radicală, pe care noi am prezis-o întotdeauna, în care ne-am pus mari speranțe și care, deși cu extremă încetineală, a devenit totuși în ultimul timp un fapt neîndoielnic.

Această cotitură a fost în mod necesar provocată de însăși evoluția lucrurilor. Tocmai țările care erau și sînt considerate a fi dintre cele mai democratice, mai civilizate și mai avansate, tocmai ele au purtat război împotriva Rusiei cu mijloacele cele mai bestiale, fără respectarea celor mai elementare cerințe ale legalității. Bolșevicii s-au făcut vinovați de încălcarea democratismului, — acesta este argumentul pe care-l folosesc în mod curent împotriva noastră menșevicii, eserii și întreaga presă burgheză europeană. Dar nici unul din aceste state democratice nu s-a încumetat și nu se va încumeta să declare Rusiei Sovietice război, cu respectarea dispozițiilor legale în vigoare în propria sa țară. Paralel cu aceasta se desfășoară o acțiune de protest mai puțin vizibil, dar extrem de profund, din partea presei muncitorești, care întrebă: unde scrie în constituția noastră — în constituția Franței, a Angliei și a Americii — că se poate purta război fără declarație de război și fără asentimentul parlamentului? Și în presa engleză, franceză și americană s-a cerut ca șefii respectivelor state să fie deferiți justiției pentru crimă de stat, pentru declarare de război fără asentimentul parlamentului. Asemenea cereri au fost formulate. Ce-i drept, ele au fost formulate în foi care apar nu mai des decît o dată pe săptămînă și sînt confiscate, probabil, nu mai rar decît o dată pe lună, fiind difuzate în cîteva sute sau în cîteva mii de exemplare. Liderii partidelor de guvernămînt puteau chiar să nu ia în seamă asemenea foi. Dar aici trebuie să distingem două linii fundamentale: clasele stăpînitoare din lumea întreagă scot zilnic, în milioane de exemplare, ziare burgheze larg răspîndite, care sînt pline de minciuni sfruntate și de calomnii ordinare la adresa bolșevicilor. Jos însă, în masele muncitorești, se știe de la sol-

dații întorși din Rusia că această campanie de presă este pe de-a-ntregul mincinoasă. Astfel se creează pentru Antantă necesitatea de a-și retrage trupele din Rusia.

Cînd noi am spus din capul locului că contăm pe revoluția mondială, unii au rîs de noi și de atunci au declarat de sute de ori și declară și acum că ea este un vis irealizabil. Dar cei doi ani de existență a Puterii sovietice ne oferă un material cert care face posibilă o verificare. Știm foarte bine că, dacă faptul de a conta pe revoluția internațională ar trebui înțeles ca o atitudine de așteptare a unei insurecții nemijlocite și rapide în Europa, este evident că așa ceva nu s-a produs. Dar acum, după doi ani, și în special după înfrîngerea lui Kolceak, după retragerea trupelor engleze din Arhanghelsk și de pe întreg Frontul de nord, este istoricește incontestabil că această tactică a noastră s-a dovedit a fi în esența ei întru totul întemeiată, că chiar de la început a răpit orice șansă de succes intervenției armate a Antantei. Ar fi fost de ajuns o foarte mică parte din trupele de care dispunea Antanta pentru a ne strivi. Și dacă totuși l-am putut învinge pe dușman, e pentru că în momentul cel mai greu simpatia muncitorilor din lumea întreagă și-a spus cuvîntul. Și în felul acesta am reușit să ieșim cu cinste din această primă perioadă a invaziei Antantei în țara noastră. Îmi amintesc că într-un articol — scris, pare-mi-se, de Radek — se spunea că, de îndată ce vor călca pe pămîntul fierbinte al Rusiei, care a aprins vîlvătaia revoluției socialiste, trupele Antantei vor fi și ele cuprinse de această flacără. Realitatea a arătat că într-adevăr așa s-a și întîmplat. E de prisos să mai spunem că procesele care au loc în rîndurile soldaților și marinarilor englezi și francezi, care cunosc numele celor împușcați pentru agitație bolșevică, e de prisos să mai spunem că, oricît de slabe ar fi aceste procese, oricît de slabe ar fi acolo organizațiile comuniste, efectele acțiunii lor sînt gigantice. Rezultatele se văd: Antanta a fost silită să-și retragă trupele. Numai aceasta ne-a dat prima noastră victorie de mari proporții.

Cea de-a doua metodă a Antantei, cel de-al doilea sistem de luptă al ei a constat în a folosi împotriva noastră statele mici. La sfîrșitul lunii august a acestui an,

un ziar suedez ¹²⁶ a relatat că ministrul de război al Angliei, Churchill, a declarat că împotriva Rusiei vor porni la luptă 14 state și că, prin urmare, în termenul cel mai scurt, în orice caz pînă la sfîrșitul anului, căderea Petrogradului și a Moscovei este asigurată. Se pare că Churchill a dezmințit apoi această știre, spunînd că ea a fost inventată de bolșevici. Dar noi știm foarte bine în ce ziar suedez a fost publicată această știre. De aceea afirmăm că ea provine din surse europene. În afară de aceasta, e confirmată de fapte. Din exemplul Finlandei și al Estoniei, noi am stabilit cu precizie absolută că Antanta a depus toate eforturile pentru a le sili să pornească împotriva Rusiei Sovietice. Eu personal am avut prilejul să citesc în ziarul englez „Times“ un articol de fond consacrat problemei Finlandei ¹²⁹, în momentul în care trupele lui Iudenici se aflau la cîteva verste de Petrograd și primejdia care amenința orașul era deosebit de mare. Articolul era scris în termeni plini de indignare și de revoltă și pe un ton neobișnuit de pătimaș pentru acest ziar (asemenea ziare se scriu de obicei într-un stil diplomatic, așa cum se scria la noi ziarul „Reci“ ¹³⁰ al lui Miliukov). Era o somație categorică adresată Finlandei și care punca tăios problema: soarta lumii atîrnă de Finlanda, asupra căreia sînt așintite privirile tuturor țărilor capitaliste civilizate. Noi știm că momentul în care trupele lui Iudenici s-au aflat la cîteva verste de Petrograd a fost un moment hotărîtor. Indiferent dacă Churchill a spus sau nu cuvintele de mai sus, adevărul e că el a dus o asemenea politică. Se știe ce presiuni a exercitat imperialismul Antantei asupra acestor țări mici, neputincioase, create în pripă, care depind în întregime de Antantă pînă și în problemele cele mai vitale, cum e aceea a aprovizionării, precum și în toate celelalte privințe. Ele nu se pot smulge din cătușele acestei dependențe. Toate mijloacele de presiune — financiară, militară, în domeniul aprovizionării — au fost folosite pentru a sili Estonia, Finlanda și, fără îndoială, Letonia, Lituania și Polonia să pornească împotriva noastră. Istoria ultimei ofensive a lui Iudenici asupra Petrogradului a arătat definitiv că această a doua metodă de ducere a războiului,

folosită de Antantă, a eşuat. Este neîndoielnic că un ajutor nu prea mare din partea Finlandei sau un ajutor ceva mai mare din partea Estoniei ar fi fost suficient pentru a hotărî soarta Petrogradului. Este cert, de asemenea, că Antanta, dîndu-şi seama de însemnătatea momentului, a depus toate eforturile pentru a obține acest ajutor, și totuși a eşuat în încercările ei.

Aceasta este a doua victorie internațională de mari proporții reputată de noi, dar în condiții mai complexe decît prima. Prima victorie a fost obținută datorită faptului că trupele franceze și engleze într-adevăr nu pot fi ținute pe teritoriul Rusiei; ele nu luptă, ci furnizează Angliei și Franței rebeli, care ridică pe muncitorii englezi și francezi împotriva guvernelor lor. Acum s-a văzut însă că, deși imperiaștii au încercuit și încercuiesc în mod deliberat Rusia cu un lanț de state mici, create și sprijinite, evident, în scopul luptei împotriva bolșevismului, această armă se întoarce și ea împotriva Antantei. În toate aceste state se află la putere guverne burgheze, care au aproape întotdeauna în rîndurile lor conciliatori burghezi, oameni care merg împotriva bolșevicilor în virtutea situației lor de clasă. Și cu toate că fiecare din aceste națiuni are, fără doar și poate, o atitudine vădit dușmănoasă față de bolșevici, noi am reușit să-i facem pe acești burghezi și conciliatori să se orienteze spre noi. Pare de necrezut, dar tocmai așa stau lucrurile, căci, după recentul război imperialist, nici unul din aceste state nu poate să nu aibă ezitări în problema dacă în momentul de față e în interesul său să lupte împotriva bolșevicilor, cînd celălalt pretendent la putere în Rusia, care să poată fi considerat prieten, e numai Kolceak sau Denikin, adică un reprezentant al vechii Rusii, al Rusiei imperialiste; or, nu încape nici cea mai mică îndoială că Denikin și Kolceak sînt aici reprezentanți ai vechii Rusii. În felul acesta am căpătat posibilitatea de a folosi o altă spărtură în tabăra imperialismului. Dacă în primele luni de după revoluția noastră am reușit să ne menținem datorită faptului că Germania imperialistă și Anglia imperialistă erau încăierate într-o luptă pe viață și pe moarte, dacă după această primă jumătate de an ne-am menținut încă o

jumătate de an și mai bine datorită faptului că trupele Antantei s-au dovedit a fi incapabile de a lupta împotriva noastră, în schimb anul următor, la care se referă în special prezentul raport de activitate, am reușit să ne menținem datorită faptului că încercarea marilor puteri, sub a căror influență se află, fără doar și poate, toate țările mici, de a le mobiliza pe acestea împotriva noastră a eșuat din cauza contradicției dintre interesele imperialismului internațional și interesele acestor țări. Fiecare din aceste țări mici a și simțit pe propria-i piele labele Antantei. Ele știu că, atunci când capitaliștii francezi, americani și englezi spun: „Vă garantăm independența“, aceasta înseamnă în practică: „Noi acaparăm toate izvoarele bogățiilor voastre și vă ținem în robie. În plus, vă tratăm cu impertinența unui ofițer care a venit într-o țară străină ca să dicteze și să speculeze și care nu vrea să țină seama de nimeni“. Ele știu că în asemenea țări cuvântul ambasadorului englez are adesea mai multă greutate decât voința regelui sau a parlamentului respectiv. Și dacă democrații mic-burghezi n-au putut înțelege pînă acum aceste adevăruri, astăzi realitatea îi silește să le înțeleagă. Faptele arată că pentru elementele burgheze și mic-burgheze din țările mici, jefuite de imperialiști, noi reprezentăm, dacă nu niște aliați, apoi, în orice caz, niște vecini mai prețioși și mai demni de încredere decât imperialiștii.

Aceasta este a doua victorie pe care am repercutat-o asupra imperialismului internațional.

Iată de ce avem azi tot dreptul să spunem că ce a fost mai greu a rămas în urmă. Este neîndoielnic că Antanta va mai face foarte multe încercări de intervenție militară în treburile noastre. Dacă ultimele înfrîngeri suferite de Kolceak și de Iudenici i-au silit pe reprezentanții tuturor acestor puteri să declare acum că campania militară împotriva Rusiei este lipsită de perspectivă și să ceară pace, nu e mai puțin adevărat însă că trebuie să ne dăm limpede seama care e semnificația unor asemenea declarații. Aș ruga să nu se consemneze ceea ce voi spune acum...

Dacă noi am smuls intelectualilor burghezi, dușmanilor noștri înverșunați asemenea mărturisiri, avem și aici tot

dreptul să spunem că Puterea sovietică are de partea sa nu numai simpatia clasei muncitoare, ci și pe aceea a cercurilor largi ale intelectualității burgheze. Reprezentanții păturii de mijloc, ai micii burghezii, ai acelor care în lupta crâncenă dintre muncă și capital au avut o poziție șovăielnică, au trecut cu hotărâre de partea noastră, și acum putem conta în parte pe sprijinul lor.

Din această victorie trebuie să tragem concluziile necesare, și dacă în legătură cu ea am căuta să stabilim în ce mod am dobândit în cele din urmă victoria asupra lui Kolceak, ajungem la o concluzie și mai convingătoare... acum poate fi reluată înregistrarea, pentru că aici a luat sfârșit partea diplomatică.

Dacă ne întrebăm ce forțe au asigurat victoria noastră asupra lui Kolceak, trebuie să constatăm că victoria asupra lui Kolceak, deși acesta a operat pe un teritoriu unde proletariatul e numericeste mai slab ca oriunde și unde noi nu i-am putut da țaranului un ajutor real și direct pentru răsturnarea puterii moșierești, așa cum i-am dat în Rusia; deși el a început lupta pe un front care era sprijinit de menșevici și de eseri, care creaseră frontul Adunării constituante, și deși acolo au existat cele mai bune condiții pentru crearea unui guvern care să se sprijine pe ajutorul imperialismului mondial, — totuși acest experiment s-a soldat cu înfrîngerea totală a lui Kolceak. De aici sîntem în drept să tragem o concluzie care este esențială pentru noi și care trebuie să ne călăuzească în întreaga noastră activitate: *istoricește învinge clasa care poate să ducă după sine masa populației.* Dacă menșevicii și eserii continuă să vorbească și astăzi despre Adunare constituantă, despre voința națiunii etc., noi, în schimb, ne-am convins între timp din experiență, că într-o perioadă de revoluție lupta de clasă se desfășoară în forme dintre cele mai crâncene, dar poate să ducă la victorie numai atunci cînd clasa care o desfășoară este capabilă să ducă după sine majoritatea populației. În această privință comparația care a fost făcută nu printr-o votare cu bilețele, ci prin experiența unui an și mai bine de luptă nemaivăzut de grea și de sîngeroasă, care a cerut de o sută de ori mai multe jertfe decît orice luptă po-

litică, — această experiență în ceea ce-l privește pe Kolceak a arătat că noi exercităm dominația acelei clase a cărei majoritate știm — mai bine decât oricare alt partid — s-o ducem după noi, atrăgînd de partea noastră, ca prietenă și aliată, țărănimea. Iată ce a dovedit exemplul lui Kolceak. Sub raport social, acest exemplu reprezintă pentru noi cea mai recentă lecție. El ne arată pe cine putem conta și cine e împotriva noastră.

Clasa muncitoare, oricît de slăbită ar fi ea de pe urma războiului imperialist și a ruinei economice, își exercită dominația politică, dar nu ar fi putut s-o exercite dacă n-ar fi atras de partea ei, ca aliată și prietenă, majoritatea populației muncitoare, adică — în condițiile din Rusia — țărănimea. Acest lucru a fost realizat în Armata Roșie, unde am putut folosi specialiști care în majoritatea lor ne sînt ostili și am putut crea o armată care, după cum mărturisesc dușmanii noștri, eserii, în rezoluția ultimului consiliu al partidului lor, nu este o armată de mercenari, ci o armată populară¹³¹. Și dacă clasa muncitoare a reușit să creeze această armată, a cărei majoritate nu face parte din rîndurile ei, și a putut folosi specialiști care sînt împotriva ei, e numai pentru că a fost în stare să ducă după sine, să transforme în prieteni și aliați acea masă de oameni ai muncii care sînt legați de mica gospodărie, de proprietate, și de aceea tind neîncetat spre libertatea comerțului, adică spre capitalism, spre restabilirea puterii banului. Aceasta constituie temelia tuturor realizărilor pe care le-am obținut în acești doi ani. În întreaga noastră muncă viitoare, în întreaga noastră activitate de viitor — inclusiv aceea pe care va trebui s-o desfășurăm în Ucraina eliberată —, în opera de construcție ale cărei sarcini se vor preciza în toată amploarea și importanța lor abia după victoria asupra lui Denikin, noi nu trebuie să uităm nici o clipă această lecție fundamentală. La aceasta, cred eu, se rezumă și se reduc în primul rînd rezultatele politice ale activității noastre.

Tovarăși! S-a mai spus că războiul este o continuare a politicii. E un adevăr pe care noi l-am verificat în propriul nostru război. Față de războiul imperialist — care a fost o continuare a politicii imperialiștilor, a politicii

claselor dominante, adică a moșierimii și burgheziei —, masele populare au avut o atitudine ostilă și el a fost cel mai bun mijloc de revoluționare a acestor mase. La noi, în Rusia, el a înlesnit atât doborârea monarhiei cât și desființarea proprietății funciare moșierești și răsturnarea burgheziei, care au fost obținute extrem de ușor numai din cauză că războiul imperialist a fost o continuare în forme violente și nerușinate a politicii imperialiste. Războiul nostru însă a fost o continuare a politicii noastre comuniste, a politicii proletariatului. Până în ziua de azi mai citim în presa menșevicilor și a eserilor și auzim de la nemembri de partid și de la șovăielnici: „Ați promis pacea, dar ați adus războiul; ați înșelat masele muncitoare“. Noi însă spunem că masele muncitoare, deși n-au învățat marxismul, totuși, prin instinctul lor de clasă de oameni asupriți, de oameni care decenii de-a rândul au simțit pe propria lor piele apăsarea moșierului și a capitalistului, au înțeles cât se poate de bine deosebirea dintre războiul imperialist și războiul civil. Pentru toți cei care au simțit pe propria lor piele deceniile de asuprire, deosebirea dintre aceste două războaie este clară. Războiul imperialist a fost o continuare a politicii imperialiste, și de aceea el a dus la ridicarea maselor împotriva stăpînitorilor lor, — pe cînd războiul civil împotriva moșierilor și capitaliștilor a fost o continuare a politicii de răsturnare a acestor moșieri și capitaliști, și de aceea cu fiecare lună desfășurarea lui a întărit legătura dintre masele muncitoare și proletariat, care conduce acest război. Oricît de numeroase au fost încercările prin care am trecut, oricît de frecvente au fost cazurile de grea înfrîngere, oricît de cumplite au fost aceste înfrîngeri, oricît de frecvente au fost momentele cînd dușmanul repurta mari victorii, iar existența Puterii sovietice atîrna de un fir de păr — asemenea momente au fost, și nu încape îndoială că Antanta va mai încerca să ne atace —, trebuie să spunem totuși că experiența pe care am dobîndit-o este extrem de valoroasă. Ea a arătat că războiul întărește conștiința maselor muncitoare și le demonstrează superioritatea Puterii sovietice. Oamenii naivi sau cei care mai sînt pe de-a-ntregul stăpîniți de prejudecățile vechii mentalități mic-

burgheze și ale vechiului parlamentarism burghezo-democratic vor ca țăranul să hotărască, prin buletinul său de vot, dacă merge cu comuniștii-bolșevici sau cu eserii; altă hotărîre ei nu vor să recunoască, deoarece sînt adepți ai suveranității poporului, ai libertății, ai Adunării constituante etc. Viața însă a hotărît altfel; ea l-a silit pe țăran să verifice în practică datele acestei probleme. După ce a dat eserilor majoritatea în Adunarea constituantă, după ce politica acestora a dat faliment și țăranul a trebuit să aibă de-a face în practică cu puterea bolșevică, el s-a convins că ea este o putere de stat fermă, care cere destul de mult și care știe să obțină cu orice preț îndeplinirea acestor cerințe, o putere care consideră că țăranul e, fără doar și poate, dator să dea pîine pe credit omului înfometat, chiar și fără contraechivalent, o putere care ia măsuri pentru a asigura cu orice preț predarea acestor cereale către cei înfomețați. Țăranul a văzut toate aceste lucruri, a comparat această putere cu stăpînirea lui Kolceak și Denikin și și-a făcut alegerea nu printr-o votare, ci rezolvînd problema în practică, atunci cînd a fost nevoit să încerce și o putere, și pe cealaltă. Țăranul rezolvă și va continua să rezolve această problemă în favoarea noastră.

Iată ce ne-a dovedit nouă istoria înfrîngerii lui Kolceak și ce ne dovedesc victoriile pe care le raportăm în sudul țării. Iată de ce spunem că, într-adevăr, masele, milioanele de oameni care trăiesc la sate, milioanele de țărani trec definitiv de partea noastră. Aceasta este, pare-se, principala concluzie politică la care am ajuns noi în acest timp și pe care trebuie s-o aplicăm la rezolvarea acelor sarcini ale construcției interne care acum, după desăvîrșirea victoriei noastre asupra lui Denikin, se vor pune la ordinea zilei, întrucît am căpătat posibilitatea să ne concentrăm asupra construcției interne.

Cele mai frecvente acuzații de terorism, de reprimare brutală a intelectualității și a micului burghez le-am auzit pînă acum din partea micii burghezii europene. La aceste învinuiri răspundem: „Toate acestea ni le-ați impus voi, ni le-au impus guvernele voastre“. Cînd ei fac zarvă pe tema terorii, noi le răspundem: „Dar atunci cînd marile puteri, dispunînd de flota lumii întregi, precum și

de forțe militare incomparabil mai mari ca ale noastre, ne atacă pe noi și silesc toate statele mici să pornească la război împotriva noastră, — ce altceva e aceasta dacă nu teroare? — A fost o adevărată folosire a terorii cînd împotriva unei țări, una dintre cele mai înapoiate și mai slăbite de război, s-au unit toate marile puteri. Pînă și Germania a dat mereu ajutor Antantei, începînd de pe vremea cînd ea, nefiind încă învinsă, îl aproviziona pe Krasnov, și pînă în ultimul timp, cînd aceeași Germanie ne blochează și dă un sprijin direct inamicilor noștri. Această campanie a imperialismului mondial, această campanie militară împotriva noastră, această recrutare de complotiști în interiorul țării, — ce altceva e aceasta dacă nu teroare? Teroarea noastră a fost provocată de faptul că am fost atacați de forțe militare pe care nu le puteam învinge altfel decît încordîndu-ne la maximum toate forțele. Am fost nevoiți să acționăm în interior cu toată energia, să ne încordăm toate forțele. Noi n-am vrut să ajungem — și eram ferm hotărîți să nu ajungem — în situația în care s-au trezit adepții politiciii de înțelegere cu Kolceak în Siberia și în care se vor afla mîine adepții germani ai politiciii de înțelegere, care-și închipuie că ei ar reprezenta cîrmuirea și că se sprijină pe Adunarea constituantă, pe cînd în realitate o sută sau o mie de ofițeri pot oricînd trimite la plimbare un asemenea guvern. Și acest lucru este explicabil, căci ofițerimea aceasta constituie o masă instruită, organizată, care cunoaște la perfecție meseria armelor, deține toate firele, este perfect informată asupra burgheziei și moșierimii și are asigurată simpatia lor.

Iată ce ne-a dovedit nouă istoria tuturor țărilor în perioada de după războiul imperialist, și în fața unei asemenea folosiri a terorii din partea Antantei am avut tot dreptul să recurgem la teroare.

De aici reiese că, în măsura în care e întemeiată, acuzația de terorism nu cade asupra noastră, ci asupra burgheziei. Ea ne-a impus teroarea. Și noi vom fi primii care vom lua măsuri pentru a o limita la minimum strict necesar de îndată ce vom fi lichidat principala sursă de terorism, adică invazia imperialismului mondial, com-

ploturile militare și presiunea militară pe care imperialismul mondial o exercită asupra țării noastre.

Și când vorbim aici de terorism, este cazul să ne ocupăm și de atitudinea față de acea pătură de mijloc, față de acea intelectualitate care se plînge cel mai mult de lipsa de menajamente din partea Puterii sovietice, se plînge că Puterea sovietică o pune într-o situație mai rea decît cea dinainte.

Ceea ce, cu mijloacele noastre reduse, se poate face pentru intelectualitate, noi facem în folosul ei. Știm, firește, cît de puțin valorează rubla de hîrtie, dar știm de asemenea ce înseamnă specula din comerțul particular, care dă un anumit ajutor celor care nu se pot întreține cu ajutorul organelor noastre de aprovizionare. În această privință acordăm intelectualității burgheze unele avantaje. Știm că în momentul cînd am fost atacați de imperialismul mondial a trebuit să introducem cea mai severă disciplină militară și să rezistăm mobilizînd toate forțele de care dispunem. Și deoarece ducem un război revoluționar, nu putem proceda așa cum au procedat toate statele burgheze, care au aruncat întreaga povară a războiului pe umerii maselor muncitoare. Nu, povara războiului civil trebuie să fie și va fi suportată nu numai de masele muncitoare, ci și de întreaga intelectualitate, de întreaga mică burghezie, și de toate elementele de mijloc, — toți aceștia vor suporta și ei povara lui. Lor, desigur, le va fi mult mai greu s-o suporte, căci au avut decenii de-a rîndul o situație privilegiată, dar în interesul revoluției sociale noi trebuie să punem și pe umerii lor o parte din această povară. Așa judecăm și acționăm noi; altfel nu putem.

Sfîrșitul războiului civil va fi un pas spre îmbunătățirea situației acestor grupuri. Noi, de altfel, de pe acum dovedim prin politica noastră de salarizare și am declarat și în programul nostru că socotim necesar să punem aceste grupuri într-o situație mai bună, deoarece trecerea de la capitalism la comunism nu este posibilă fără folosirea specialiștilor burghezi. Toate victoriile noastre, toate victoriile Armatei noastre Roșii, condusă de proletariatul care a atras de partea lui pe țărani ce sînt pe

jumătate oameni ai muncii, pe jumătate proprietari —, noi le-am dobândit, în parte, datorită priceperii de a-i folosi pe specialiștii burghezi. Această politică a noastră, practică în domeniul militar, trebuie să devină politica construcției noastre interne.

Experiența prin care am trecut în acest timp ne arată că de foarte multe ori, paralel cu construirea temeliei edificiului, ne-am apucat de construirea cupolei, a tot felul de ornamente etc. Poate că într-o anumită măsură acest lucru e necesar într-o republică socialistă. Poate că nu putem să nu construim în toate domeniile vieții poporului. Această pasiune de a construi în toate domeniile este cât se poate de firească. Dacă am arunca o privire asupra experienței construcției noastre de stat, am vedea adesea numeroase edificii începute și părăsite, despre care te simți tentat să spui: poate că ar fi trebuit să se mai aștepte cu construirea acestui edificiu și să se facă mai întâi lucruri de bază. E pe deplin explicabil faptul că toți militanții se simt atrași de sarcini care pot fi îndeplinite numai după punerea temeliei. Dar, ținând seama de această experiență, noi putem spune acum că pe viitor ne vom concentra într-o măsură mai mare eforturile asupra sarcinilor de bază, asupra temeliei, asupra problemelor elementare, a căror rezolvare este deosebit de anevoioasă, dar pe care noi le vom rezolva totuși. Acestea sînt: problema cerealelor, problema combustibilului, problema stîrpirii păduchilor. Iată trei probleme foarte simple a căror rezolvare ne va da posibilitatea să construim republica socialistă, și atunci vom birui pe scara lumii întregi de o sută de ori mai victorios și mai triumfal decît am respins atacurile Antantei.

În problema cerealelor: am făcut un mare pas înainte pe calea introducerii predării obligatorii a surplusurilor de cereale. Politica noastră în domeniul aprovizionării ne-a dat posibilitatea să colectăm, în cel de-al doilea an de existență a Puterii sovietice, de trei ori mai multe cereale decît în primul an. În primele trei luni ale actualei campanii de colectări am strîns mai multe cereale decît în perioada corespunzătoare a anului trecut, deși,

după cum veți afla din raportul Comisariatului poporului pentru aprovizionare, colectările au fost efectuate în condiții, fără îndoială, mult mai grele. Numai incursiunea lui Mamontov, care cotochise partea de sud a zonei agricole centrale, ne-a costat enorm de mult. Dar noi am învățat să aplicăm sistemul predării obligatorii a surplusurilor, adică am învățat să-i constrângem pe deținători să predea statului grânele la prețuri oficiale, fără echivalent. Noi știm, firește, foarte bine că biletul de credit nu este un echivalent al cerealelor. Noi știm că țăranul dă cereale pe credit, dar îi spunem : este oare admisibil ca tu să îți cerealele în așteptarea unui echivalent, în timp ce muncitorul moare de foame? Vrei tu să le vinzi pe piața liberă și să ne readuci astfel la capitalism? Mulți dintre intelectualii care l-au citit pe Marx nu înțeleg că libertatea comerțului înseamnă reîntoarcere la capitalism, dar țăranul înțelege asta mult mai ușor. El își dă seama că a vinde cereale la liber atunci când omul înfometat este gata să plătească oricât, să dea și cămașa de pe el, numai să nu moară de foame, înseamnă reînvierea exploataării, înseamnă libertate de îmbogățire pentru cei bogați și ruinare definitivă pentru cei săraci. Și noi spunem că aceasta constituie o crimă de stat și că în lupta împotriva acestor tendințe nu vom ceda cîtuși de puțin.

În această luptă pentru predarea obligatorie a surplusurilor de cereale, țăranul trebuie să acorde un credit muncitorului înfometat; acesta este unicul mijloc care ne va permite să începem judicios opera de construcție, să refacem industria etc. Dacă țăranul nu va acorda acest credit, rezultatul va fi restaurarea capitalismului. Când țăranul se simte legat de muncitor, el este gata să dea surplusurile de cereale la prețuri oficiale, adică în schimbul unei simple hîrtii colorate. Predarea surplusurilor la prețuri oficiale este ceva necesar, fără care nu poate fi salvat de la moarte muncitorul înfometat, nu poate fi refăcută industria. Această problemă este neînchisă de grea. Ea nu poate fi rezolvată exclusiv prin violență. Oricît ar țipa unii că partidul bolșevic este un partid al violenței față de țărani, noi le spunem : asta-i minciună, domnilor! Dacă am fi fost un partid al vio-

lenței față de țărani, atunci cum ne-am fi putut menține în lupta împotriva lui Kolceak, cum am fi putut crea o armată bazată pe serviciul militar obligatoriu și general, o armată al cărei efectiv e în proporție de $\frac{8}{10}$ formată din țărani și în care toți sînt înarmați, toți știu, din exemplul războiului imperialist, că aceeași armă poate fi ușor întoarsă în direcția contrară? Cum putem noi să fim un partid al violenței față de țărani, noi, partidul care înfăptuiește alianța dintre muncitori și țărani, partidul care spune țăranilor că trecerea la vînzare liberă înseamnă întoarcere la capitalism și că ridicarea forțată a surplusurilor se aplică numai față de speculant, dar nu și față de țăranul muncitor?

Obligativitatea predării surplusurilor de cereale trebuie să stea la baza activității noastre. Problema aprovizionării stă la baza tuturor problemelor. Trebuie să consacram multe forțe luptei împotriva lui Denikin. Cît timp n-am reperțat o victorie deplină, sînt totdeauna posibile cotituri și nu poate fi tolerată nici cea mai mică ezitare sau ușurință. Dar de îndată ce situația militară se va îmbunătăți cît de cît, va trebui să dăm cît mai multe forțe pentru munca de aprovizionare, deoarece ea este temelia temelilor. Obligativitatea predării surplusurilor trebuie înfăptuită pînă la capăt. Și numai atunci cînd vom fi rezolvat această problemă și vom fi creat un fundament socialist, numai atunci vom putea înălța pe acest fundament întregul edificiu măreț al socialismului, pe care nu o dată am început să-l construim de sus și care nu o dată s-a năruit.

O altă problemă fundamentală este aceea a combustibilului, această extrem de importantă temelie a construcției noastre. Este problema de care ne-am lovit acum, cînd nu putem valorifica succesele obținute în domeniul aprovizionării, deoarece nu avem posibilitatea să transportăm cerealele; nu ne putem bucura de toate roadele victoriilor noastre, pentru că n-avem combustibil. Noi nu dispunem încă de aparatul necesar pentru a putea rezolva problema combustibilului, dar avem posibilitatea să-i facem față.

Întreaga Europă suferă acum de o acută lipsă de cărbuni. Dacă în cele mai bogate dintre țările învingătoare, dacă pînă și într-o țară ca America, care n-a cunoscut pe teritoriul ei nici campanii militare, nici invazii, se pune atît de acut problema combustibilului, este firesc ca aceasta să se răsfrîngă și asupra noastră. Chiar și în cele mai bune condiții, industria cărbunelui nu va putea fi refăcută decît în decurs de cîțiva ani.

Trebuie să ne salvăm cu ajutorul lemnelor. În acest scop trimitem mereu noi forțe de partid la această muncă. În ultima săptămîină, Consiliul Comisarilor Poporului și Consiliul Apărării au pus această problemă în centrul atenției lor și au adoptat o serie de măsuri menite să ducă, în acest domeniu, la o cotitură similară cu aceea pe care am obținut-o în comportarea armatelor noastre de pe Frontul de sud. Trebuie spus că este inadmisibilă orice slăbire a activității noastre în acest domeniu, că fiecare pas al nostru trebuie să fie un pas spre victorie în lupta împotriva lipsei de combustibil. Mijloace materiale avem. Cît timp nu vom fi pus pe picioare industria cărbunelui, vom putea folosi lemnele de foc pentru a asigura cu combustibil industria. Asupra acestei sarcini fundamentale, tovarăși, trebuie să concentrăm toate forțele partidului.

Cea de-a treia sarcină a noastră este stîrpirea păduchilor, a păduchilor care răspîndesc tifosul exantematic. Într-o țară cu o populație sleită de foame, bîntuită de boli, lipsită de pîine, de săpun, de combustibil, tifosul exantematic poate deveni o calamitate care să facă în genere imposibilă orice construcție socialistă.

Acesta este primul nostru pas pe calea luptei pentru cultură și el înseamnă totodată o luptă pentru existență.

Acestea sînt sarcinile fundamentale. Asupra lor aș dori să atrag îndeosebi atenția tovarășilor membri de partid. Acestor sarcini fundamentale le-am acordat pînă acum mult prea puțînă atenție. Nouă zecimi din forțele ce ne rămîn de la munca în armată, care nu poate fi slăbită nici o clipă, trebuie folosite pentru îndeplinirea acestei sarcini primordiale. Noi ne dăm clar seama acum cît de acută este această problemă. Fiecare, pe măsura puterilor

sale, trebuie să contribuie la rezolvarea ei. E un obiectiv asupra căruia trebuie să ne concentrăm toate eforturile.

Cu aceasta închei partea politică a raportului. Cît privește partea internațională, tov. Cicerin vă va face asupra ei o expunere amănunțită și vă va citi propunerea pe care vrem s-o adresăm puterilor beligerante în numele congresului Sovietelor.

Voi vorbi foarte pe scurt despre sarcinile partidului. În cursul revoluției, partidul nostru s-a văzut pus în fața unei sarcini dintre cele mai serioase. Pe de o parte, este firesc ca unui partid de guvernămînt să i se alătore elemente dintre cele mai rele, chiar și numai pentru motivul că el este un partid de guvernămînt. Pe de altă parte, clasa muncitoare este istovită și, într-o țară ruinată, e, firește, slăbită. Or, numai partea înaintată a clasei muncitoare, numai avangarda ei este în stare să-și conducă țara. Pentru a putea îndeplini această sarcină în sensul construcției generale de stat, am folosit, ca unul din mijloace, subotnicele. Am lansat lozinca: în partidul nostru intră în primul rînd aceia care pleacă voluntar pe front; aceia însă care nu pot lupta trebuie să dovedească la locul lor de muncă, prin fapte, că înțeleg ce înseamnă un partid muncitoresc, că știu să aplice principiile comunismului. Or, comunismul, în sensul strict al cuvîntului, înseamnă muncă gratuită în folosul societății, muncă la care nu se ține seama de deosebirile individuale și care face să dispară orice urmă de prejudecăți sociale, face să dispară rutina, deprinderile, deosebirea între diferitele domenii de muncă, deosebirea în ceea ce privește cuantumul retribuiri muncii etc. Aceasta este una dintre cele mai sigure cheazășii că noi atragem clasa muncitoare — și pe oamenii muncii în general — nu numai în domeniul militar, ci și în domeniul construcției pașnice. Dezvoltarea continuă a subotnicilor comuniste trebuie să devină o școală. Fiecare pas în această direcție trebuie să fie însoțit de atragerea în partid a elementelor muncitorești și a celor mai sigure elemente din alte clase. La aceasta vom ajunge prin reînregistrare. Nu ne temem să scoatem din partid pe aceia în care nu putem avea toată încrederea. Același țel va fi atins de noi și prin

faptul că acordăm încredere membrului de partid care vine la noi într-un moment greu. Membrii de partid care, așa cum se arată în raportul de față al Comitetului Central, au venit la noi cu miile și cu sutele de mii în momentul când Iudenici se afla la câteva verste de Petrograd, iar Denikin la nord de Orel, când întreaga burghezie jubila, acești membri de partid merită încrederea noastră. Noi prețuim o asemenea creștere a rîndurilor partidului.

După ce am obținut o asemenea creștere a rîndurilor partidului, trebuie să închidem porțile, trebuie să fim deosebit de prudenți. Trebuie să spunem: acum, când partidul învinge, nu avem nevoie de noi membri de partid. Știm foarte bine că într-o societate capitalistă aflată în descompunere vor căuta să se strecoare în partid numeroase elemente dăunătoare. Trebuie să creăm un partid care să fie un partid al muncitorilor și în care să nu fie loc pentru elemente dubioase, dar trebuie să atragem la muncă și masele aflate în afara partidului. Cum să procedăm deci? Mijlocul, în această privință, îl constituie conferințele muncitorilor și țăranilor fără partid. Recent a apărut în „Pravda“ un articol despre acest gen de conferințe. Acest articol, semnat de tov. Rostopcin, merită o atenție¹³² deosebită. În ce mă privește, nu cunosc alt mijloc care să rezolve această sarcină de mare însemnătate istorică. Partidul nu-și poate deschide larg porțile, căci în epoca descompunerii capitalismului aceasta ar însemna în mod inevitabil absorbirea unor elemente dăunătoare. Partidul trebuie să rămână restrîns în așa măsură încît să absoarbă din afara clasei muncitoare numai acele elemente, provenite din alte clase, pe care are posibilitatea să le încerce cu maximum de precauție.

Dar noi avem câteva sute de mii de membri de partid într-o țară cu sute de milioane de locuitori. Cum poate governa un asemenea partid? În primul rînd, el are și trebuie să aibă drept ajutor sindicatele, care cuprind milioane de oameni; al doilea ajutor sînt conferințele muncitorilor și țăranilor fără partid. La aceste conferințe trebuie să dăm dovadă de priceperea de a ne apropia de

mediul neproletar, trebuie să biruim prejudecățile și șovăielile mic-burgheze, — aceasta este una dintre sarcinile noastre de bază, fundamentale.

Eficiența activității organizațiilor noastre de partid trebuie apreciată nu numai după numărul membrilor de partid care activează într-un domeniu sau altul, nu numai după succesul cu care se efectuează reînregistrarea, ci și după frecvența acestor conferințe ale muncitorilor și țăranilor fără partid și după felul cum sînt ele organizate, adică după priceperea organizațiilor noastre de a se apropia de acea masă care nu poate intra acum în partid, dar pe care trebuie s-o atragem la muncă.

Dacă am reușit să învingem Antanta, aceasta se datorește, poate, faptului că am cîștigat simpatii în rîndurile clasei muncitoare, în rîndurile acestei mase fără partid. Dacă pînă la urmă am reușit să-l batem pe Kolceak, aceasta se datorește, poate, tocmai împrejurării că el a pierdut posibilitatea de a sorbi forțe noi din rezervorul maselor muncitoare. Noi însă avem un rezervor cum nu are nici un guvern din lume și cum nu poate avea nici un alt guvern din lume în afară de guvernul clasei muncitoare, căci numai acesta din urmă poate sorbi fără teamă, pe deplin sigur de succes, noi forțe din rîndurile celor mai asuprite și mai înapoiate mase muncitoare. Noi putem și trebuie să luăm forțe din rîndurile muncitorilor și țăranilor fără partid, căci aceștia sînt prietenii noștri cei mai credincioși. Pentru rezolvarea acestor sarcini — asigurarea cu cereale și cu combustibil, precum și combaterea tifosului exantematic — putem lua forțe tocmai din rîndurile acestor mase, care au avut cel mai mult de suferit de pe urma asupririi capitaliste și moșierești. Sprijinul acestor mase ne este asigurat. Din mediul lor vom continua să recrutăm forțele de care avem nevoie, și putem afirma cu toată certitudinea că pînă la urmă îi vom învinge pe toți dușmanii noștri. Iar în domeniul construcției pașnice, pe care o vom desfășura în toată amploarea ei după ce-l vom fi învins pe Denikin, vom săvîrși și mai multe minuni decît am făcut în acești doi ani în domeniul militar.

3

CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL POLITIC
AL COMITETULUI CENTRAL
2 DECEMBRIE

Aș fi renunțat la cuvîntul de încheiere dacă nu m-ar fi provocat tov. Saprnov, cu care mă văd silit acum să polemizez puțin. Este în afară de orice îndoială că trebuie să ne plecăm urechea la glasul activiștilor locali cu experiență organizatorică. Toate sfaturile lor sînt prețioase pentru noi. Dar vă întreb: e ceva rău în ceea ce scrie aici? Nu cunoșteam acest punct. Saprnov mi l-a dat. Aici scrie: „Proiect de instrucțiuni pentru uzul comitetelor guberniale, județene și de plasă privind munca la sate”¹³³. Înseamnă că aceste instrucțiuni sînt destinate activiștilor locali, prin intermediul cărora se desfășoară întreaga muncă în verigile de jos. Cînd se trimit agitatori, comisari, agenți sau împuterniciți ai Comitetului Central, li se dau întotdeauna instrucțiuni. Aici, la punctul 9, se spune: „Se va urmări ca sovhozurile și comunele agricole să dea țăranilor din împrejurimi un ajutor real și nemijlocit”. Eu cred, totuși, că chiar și un agent al Comitetului Central știe să judece logic. Dacă aceste instrucțiuni au fost într-adevăr aprobate, atunci cum poate el să ceară să se dea căruță, cai etc.? Avem destule instrucțiuni în această privință, unii spun chiar că avem prea multe. Iar un agent al C.C. poate să ceară ceva numai în limitele instrucțiunilor, și nici un președinte de comună agricolă nu poate îngădui să se dea o căruță, un cal sau o vacă. Dar aceasta este o problemă serioasă, deoarece din aceste motive se strică adeseori relațiile noastre cu țăranii, iar în Ucraina ele se pot strica a doua

oară dacă nu vom ști să asigurăm înfăptuirea efectivă a liniei noastre politice. Această înfăptuire nu prezintă mari dificultăți, iar țăranii vor fi bucuroși chiar și de un ajutor mai mic. Nu e de ajuns să primești instrucțiuni, trebuie să știi să le și aplici. Dacă tov. Sapronov se teme că unui sovhoz i se va lua o vacă, un cal sau o căruță, atunci să ne împărtășească el din bogata lui experiență în acest domeniu și să spună : mai bine să dăm țăranilor unelte gratuite sau la preț redus ; asta da, înțeleg. În orice caz însă, prin aceasta punctul 9 nu va fi desființat, ci confirmat. Relațiile comunelor agricole și ale sovhozurilor cu țăranimea din împrejurimi constituie una dintre cele mai spinoase probleme ale întregii noastre politici. Ea va fi și mai spinoasă în Ucraina, iar mâine va deveni la fel de spinoasă în Siberia. Acum l-am cucerit pe teren ideologic pe țăranul siberian, eliberându-l de Kolceak. Dar această cucerire nu va fi trainică dacă nu vom ști să organizăm lucrurile în așa fel, încît acest țăran să capete un ajutor real ; de aceea orice agent care activează la sate trebuie să primească instrucțiuni întocmite în acest spirit. Iar atunci cînd își prezintă raportul de activitate, orice agent trebuie întrebat : unde și cu ce l-au ajutat pe țăran sovhozurile ? În această privință, indicațiile tov. Sapronov sînt greșite. Folosirea experienței activiștilor locali este una dintre îndatoririle noastre elementare, fundamentale. (A p l a u z e.)

PROIECT DE REZOLUȚIE
CU PRIVIRE LA POLITICA INTERNAȚIONALĂ ¹³⁴

Republica Sovietică Federativă Socialistă Rusă dorește să trăiască în pace cu toate popoarele și să-și concentreze toate eforturile asupra construcției interne, asupra organizării producției, transporturilor și a conducerii obștești pe baze sovietice, ceea ce nu a putut face pînă acum din cauza intervenției Antantei și a blocadei de înfometare.

Guvernul muncitoresc-țăărănesc a oferit pace puterilor Antantei în repetate rînduri, și anume : la 5 august 1918 — în scrisoarea Comisariatului poporului pentru afacerile externe către reprezentantul american, d-l Pool ; la 24 octombrie 1918 — într-o scrisoare adresată președintelui Wilson ; la 3 noiembrie 1918 — într-o propunere adresată tuturor guvernelor Antantei prin intermediul reprezentanților țărilor neutre ; la 7 noiembrie 1918 — în numele celui de-al VI-lea Congres general al Sovietelor din Rusia ¹³⁵ ; la 23 decembrie 1918 — în nota lui Litvinov, la Stockholm, către toți reprezentanții Antantei ; apoi scrisorile din 12 și din 17 ianuarie, nota de la 4 februarie 1919 către guvernele Antantei ; proiectul de tratat elaborat împreună cu Bullit la 12 martie 1919 ; declarația din 7 mai 1919, transmisă prin Nansen.

Aprobînd în întregime toate aceste repetate demersuri ale Consiliului Comisarilor Poporului și ale Comisariatului poporului pentru afacerile externe, Congresul al VII-lea al Sovietelor confirmă încă o dată năzuința sa constantă spre pace și propune din nou tuturor puterilor Antantei — Angliei, Franței, Statelor Unite ale Americii,

Italiai, Japoniei, tuturor împreună și fiecăreia în parte — să înceapă imediat negocieri de pace și însărcinează Comitetul Executiv Central al Sovietelor din Rusia, Consiliul Comisarilor Poporului și Comisariatul poporului pentru afacerile externe să continue sistematic această politică de pace (sau : să continue sistematic această politică de pace, luând toate măsurile necesare pentru a-i asigura succesul).

5

CUVÎNT DE ÎNCHEIERE CU PRIVIRE LA
PUTEREA SOVIETICĂ ÎN UCRAINA
3 DECEMBRIE

Tovarăși ! N-am multe de spus în cuvîntul meu de încheiere, deși, din păcate, obiecțiile vor fi îndreptate nu atît împotriva tov. Iakovlev, care a vorbit înaintea mea, cît împotriva tovarășilor Bubnov și Drobnis, care au vorbit după mine. O *singură* observație, totuși, va trebui să fac.

În legătură cu spusele tov. Rakovski trebuie să arăt că, atunci cînd dînsul afirmă că sovhozurile trebuie să constituie temelia construcției noastre comuniste, el face o afirmație greșită. În nici un caz nu putem pune astfel chestiunea. Trebuie să pornim de la principiul că numai o parte relativ mică din gospodăriile bine organizate merită a fi transformate în sovhozuri, — altfel nu vom realiza alianța cu mica țărănime, alianță de care avem absolută nevoie. Cînd unii tovarășii afirmă că eu recomand o alianță cu borotbiștii¹³⁶, trebuie să declar că la mijloc e o neînțelegere. Eu am comparat aici politica pe care trebuie s-o ducem față de borotbiști cu politica pe care am dus-o față de eserii de dreapta. Atunci, în prima săptămîină de după Octombrie, am fost acuzați, în special la congresele țărănești, că noi, după ce am luat puterea, nu vrem să folosim forțele țărănimii. La care eu răspundeam : noi am luat în întregime programul vostru tocmai pentru a folosi forțele țărănimii ; noi vrem să le folosim, dar nu vrem alianță cu eserii. De aceea tov. Manuilski este, ca și tovarășii Drobnis și Bubnov, victima unei stranii erori atunci cînd afirmă că eu aș recomanda un bloc cu borotbiștii. Părerea mea este, dimpotrivă, că rezoluția

trebuie să specifice că tindem spre un bloc cu țărănimea din Ucraina și că, pentru realizarea acestui bloc, polemica cu borotbiștii trebuie dusă altfel decât o ducem în momentul de față. În critica pe care au făcut-o rezoluției Comitetului nostru Central, toți cei care au vorbit despre problema națională — despre ea au vorbit și tovarășii Drobniș și Bubnov, precum și mulți alții — au dat dovadă de aceeași tendință de „neatîrnare” pe care o reproșăm celor de la Kiev. Tov. Manuilski greșește profund dacă își închipuie că am făcut obiecții împotriva „neatîrnării” în sens național, în sensul independenței Ucrainei. Am făcut obiecții împotriva „neatîrnării” în sensul unui refuz de a se ține seama de părerile Moscovei, de părerile Comitetului Central care se află la Moscova. Acest cuvînt, care a fost folosit în glumă, a avut aici cu totul altă semnificație.

Acum problema se pune în felul următor : avem noi oare nevoie de un bloc cu țărănimea ucraineană, avem noi nevoie de aceeași politică de care am avut nevoie la sfîrșitul anului 1917 și în decursul multor luni din 1918 ? Eu afirm că avem nevoie, și de aceea o mare parte din sovhozuri trebuie cedate spre împărțire efectivă. Trebuie să luptăm împotriva tendinței de a crea gospodării mari, trebuie să luptăm împotriva prejudecăților mic-burgheze, trebuie să luptăm împotriva partizanatului. Borotbiștii vorbesc mult despre problema națională, dar nu pomenesc de partizanat. Noi trebuie să cerem ca borotbiștii să dizolve Asociația corpului didactic, s-o facă fie și în limba ucraineană și cu sigiliul de stat ucrainean, dar în numele acelorași principii de politică comunistă proletară în numele cărora noi am dizolvat Asociația generală a corpului didactic din Rusia, pentru că nu promovăm principiile dictaturii proletariatului, ci apărăm interesele și promovăm politica micii burghezii.

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA PRIMUL CONGRES
AL COMUNELOR ȘI ARTELURILOR AGRICOLE ¹³⁷
4 DECEMBRIE 1919

Tovarăși ! Cu deosebită plăcere aduc primului vostru congres al comunelor și artelurilor agricole salutul guvernului. Din toată activitatea Puterii sovietice vă este cunoscut, desigur, cât de mare este însemnătatea pe care o acordăm noi comunelor și artelurilor agricole și, în genere, tuturor organizațiilor menite să unească micile gospodării țărănești individuale în gospodării obștești, cooperatiste, sau arteluri. Știți de asemenea că Puterea sovietică a alocat de mult un fond de un miliard de ruble pentru sprijinirea inițiativelor de acest fel ¹³⁸. În „Hotărîrea cu privire la organizarea socialistă a teritoriului“ ¹³⁹ se subliniază în mod deosebit însemnătatea comunelor și artelurilor agricole, ca și a tuturor întreprinderilor pentru cultivarea în comun a pământului, iar Puterea sovietică depune toate eforturile pentru ca această hotărîre să nu rămînă numai pe hîrtie, ci să aducă într-adevăr foloasele în vederea cărora a fost adoptată.

Însemnătatea tuturor întreprinderilor de acest fel este deosebit de mare, deoarece, dacă gospodăria țărănească veche, săracă și neputincioasă, ar rămîne așa cum a fost în trecut, nici vorbă n-ar putea fi de vreo construire temeinică a societății socialiste. Numai dacă vom reuși să arătăm în fapt țăranilor avantajele cultivării pământului în comun, în colectiv, în tovărășie, în artel, numai dacă vom reuși să-l ajutăm pe țăran prin intermediul gospodăriei cooperatiste, în artel, numai atunci clasa muncitoare care deține în mîinile ei puterea de stat va dovedi real-

mente țăranului dreptatea ei, va atrage realmente de partea ei, definitiv și irevocabil, masa de multe milioane ale țărănimii. De aceea n-ar putea fi apreciată îndeajuns importanța feluritelor întreprinderi pentru sprijinirea cultivării în tovărășie, în artel a pământului. Avem milioane de gospodării individuale împrăștiate, risipite pe întreg cuprinsul țării. Ar fi pur și simplu o ineptie să se creadă că aceste gospodării ar putea fi transformate printr-o metodă rapidă, printr-un ordin, printr-o acțiune exercitată din afară. Ne dăm foarte bine seama că milioanele de mici gospodării țărănești pot fi înrîurite numai în mod treptat, cu multă precauție și numai prin exemple practice reușite, căci țărani sînt oameni prea practici, prea strîns legați de vechea gospodărie agricolă pentru a consimți la vreo schimbare serioasă numai pe bază de sfaturi și indicații scoase din cărți. Așa ceva nu este posibil și, de altfel, ar fi și absurd. Numai atunci cînd vom fi dovedit în practică, prin exemple concrete, care să poată fi înțelese de țărani, că trecerea la cultivarea în tovărășie, în artel a pământului este necesară și posibilă, numai atunci vom fi în drept să spunem că într-o țară agrară atît de imensă cum este Rusia s-a făcut un pas serios pe calea agriculturii socialiste. Iată de ce această deosebit de mare însemnătate a comunelor, artelurilor și întovărășirilor, care vă impune tuturor mari îndatoriri de stat și socialiste, obligă în chip firesc Puterea sovietică și pe reprezentanții ei să trateze această problemă cu maximum de atenție și precauție.

În legea noastră cu privire la organizarea socialistă a teritoriului se spune că toate întreprinderile pentru cultivarea în tovărășie, în artel a pământului, sînt, fără doar și poate, datoare să nu se izoleze, să nu se îndepărteze de populația țărănească din împrejurimi, ci, dimpotrivă, să-i acorde ajutor. Această îndatorire este înscrisă în lege, este repetată în statutele model ale tuturor comunelor, artelurilor și întovărășirilor, și mereu reprodușă în instrucțiunile și deciziile Comisariatului poporului pentru agricultură și ale tuturor organelor Puterii sovietice. Dar totul este să se găsească o metodă într-adevăr practică pentru îndeplinirea efectivă a acestei îndatoriri. Nu am

încă certitudinea că am biruit această principală dificultate. Și aș dori ca acest congres, la care dv., ca lucrători-practicieni ai gospodăriilor obștești veniți din toate colțurile Rusiei, aveți posibilitatea să vă împărtășiți reciproc experiența dobândită, să pună capăt tuturor îndoielilor și să demonstreze că noi facem față, că am început să facem față sarcinii practice a consolidării artelurilor, întovărășirilor, comunelor agricole și a oricăror altor întreprinderi agricole colective, obștești. Dar pentru a demonstra acest lucru se cer, într-adevăr, rezultate *practice*.

Cînd citim statutele comunelor agricole sau cărțile consacrate acestei probleme, avem impresia că în ele se acordă prea mult loc propagandei, fundamentării teoretice a necesității creării acestor comune. Propaganda e, desigur, ceva necesar, căci fără a desfășura o propagandă amplă, fără a explica avantajele cultivării în comun a pămîntului, fără a repeta de mii și mii de ori această idee nu putem fi siguri că ea va trezi interesul maselor largi ale țărănimii și că acestea vor începe să încerce în practică metodele pentru realizarea ei. Propaganda e, desigur, necesară și n-avem de ce să ne temem de repetări, căci ceea ce nouă ni se pare a fi o repetare, pentru multe sute și mii de țărani va fi, fără îndoială, nu o repetare, ci un adevăr pe care ei îl descoperă pentru prima oară. Și dacă se creează impresia că acordăm prea multă atenție propagandei, este cazul să spunem că ar trebui, dimpotrivă, să ne însutim eforturile în acest domeniu. Dar cînd spun că acordăm prea mult loc propagandei, o spun în sensul că, dacă venim la țaran cu explicații generale asupra utilității organizării comunelor agricole, fără să știm să-i arătăm totodată în fapt folosul practic pe care-l aduc gospodăriile cooperatiste, artelurile, el nu va da crezare propagandei noastre.

Legea spune că comunele, artelurile, întovărășirile trebuie să dea ajutor populației țărănești din împrejurimi. Pe de altă parte, statul, puterea muncitorească acordă un fond de un miliard de ruble pentru ajutorarea comunelor și artelurilor agricole. Și mă tem că, dacă una sau alta dintre comunele agricole va acorda țăranilor ajutor din acest fond, asta va stîrni doar ironii din partea țăranilor.

Și pe drept cuvînt. Orice țăran va spune : „Se înțelege că dacă vi se dă un fond de un miliard nu vă e greu să ne aruncați și nouă cîte ceva“. Mă tem că țăranul va rîde de un asemenea ajutor, pentru că în această problemă el este foarte atent și foarte neîncrezător. Secole de-a rîndul țăranul s-a obișnuit să vadă din partea puterii de stat numai asuprire și de aceea s-a deprins să fie neîncrezător față de tot ce vine de la stat. Și dacă comunele agricole vor acorda ajutor țăranilor numai pentru a îndeplini litera legii, un asemenea ajutor nu numai că va fi inutil, dar ar putea chiar să aducă numai rău. Căci denumirea de comună agricolă este ceva mare, care se leagă de noțiunea de comunism. Este bine cînd comunele dovedesc în practică că depun într-adevăr o muncă serioasă pentru îmbunătățirea gospodăriei țărănești ; aceasta contribuie, fără îndoială, la creșterea prestigiului comuniștilor și a partidului comunist. Dar în majoritatea cazurilor comunele și-au atras din partea țăranimii doar aprecieri negative, iar cuvîntul „comună“ a devenit uneori chiar o lozincă de luptă împotriva comunismului. Aceasta nu s-a întîmplat numai în cazul cînd s-au făcut încercări absurde de a-i sili pe țărani să intre în comune împotriva voinței lor. Absurditatea acestui procedeu a fost atît de evidentă pentru toți, încît Puterea sovietică a luat de multă vreme măsuri împotriva lui. Și sper că, chiar dacă astăzi se mai întîlnesc cazuri izolate de folosire a unei asemenea constrîngerii, ele nu sînt prea numeroase, iar dv. veți folosi prilejul pe care vi-l oferă congresul de față pentru a stîrpi în Republica sovietică ultimele rămășițe ale acestei scandaloase practici, astfel încît populația țărănească din împrejurimile comunelor agricole să nu mai poată invoca nici un caz concret în sprijinul vechii păreri cum că intrarea în comună s-ar datora constrîngerii.

Dar chiar dacă ne vom dezbăra de această veche deficiență și vom stîrpi din rădăcini această practică scandaloasă, asta nu va fi totuși decît o foarte mică parte din ceea ce avem de făcut. Căci necesitatea de a se acorda comunelor ajutor din partea statului rămîne în picioare, și noi n-am fi comuniști și partizani ai introducerii gospodăririi socialiste dacă n-am acorda ajutor de stat în-

treprinderilor agricole colective de orice fel. Noi trebuie să procedăm astfel atît din motivul că aceasta corespunde tuturor celorlalte sarcini ale noastre, cît și din cauză că, după cum știm foarte bine, aceste întovărășiri, arteluri și organizații colective sînt inovații care nu vor prinde rădăcini dacă nu vor fi sprijinite de clasa muncitoare aflată la putere. Și pentru ca ele să prindă rădăcini, este necesar ca — tocmai din motivul că statul le sprijină bănește și prin tot felul de alte mijloace — să se facă în așa fel încît țărănimea să nu le poată întîmpina cu ironii. Trebuie să ne ferim întotdeauna de a oferi țaranului prilejul de a spune despre membrii comunelor, artelurilor și întovărășirilor că sînt întreținuți de stat și că se deosebesc de țărani numai prin faptul că li se acordă avantaje. Orice nătărău va trăi ceva mai bine decît un țaran de rînd dacă i se dă pămînt și un ajutor pentru construcții din fondul de un miliard de ruble. Ce e comunist în aceasta și în ce constă aici îmbunătățirea — va spune țaranul —, pentru ce trebuie să-i stimăm? Firește, dacă alegi cîteva zeci sau sute de oameni și le pui la dispoziție miliarde, poți fi sigur că vor munci.

Tocmai o astfel de atitudine din partea țaranilor inspiră cele mai mari temeri și asupra acestei chestiuni aș dori să atrag atenția tovarășilor veniți la congresul de față. Ea trebuie rezolvată în practică în așa fel, încît să putem spune nu numai că am evitat această primejdie, ci și că am găsit mijloacele pentru a-l convinge pe țaran să nu gîndească astfel, ci, dimpotrivă, să vadă în fiecare comună agricolă, în fiecare artel o întreprindere care se bucură de solitudinea puterii de stat și să găsească în ea noi metode de cultivare a pămîntului, care să-și dovedească — nu în cărți sau în discursuri (asta e ceva foarte ieftin), ci în viața practică — superioritatea față de cele vechi. Iată în ce constă greutatea rezolvării acestei probleme și iată de ce, avînd în față numai cifre seci, ne e și nouă foarte greu să spunem dacă am reușit să dovedim în fapt că fiecare comună agricolă și fiecare artel agricol sînt într-adevăr superioare tuturor întreprinderilor de tip vechi, că aici puterea muncitorească îl ajută pe țaran.

Cred că pentru a rezolva efectiv această chestiune ar fi foarte de dorit ca dv., care cunoașteți din practică o serie întregă de comune, arteluri și întovărășiri agricole din împrejurimi, să elaborați metode eficiente de control asupra felului cum se aplică legea care prevede că populația din împrejurimi trebuie să primească ajutor din partea comunelor agricole; cum se realizează în practică trecerea la agricultura socialistă și prin ce se exprimă ea în mod concret în fiecare comună și întovărășire agricolă, în fiecare artel agricol; cum anume se face această trecere, câte întovărășiri și comune agricole o realizează efectiv și câte abia se pregătesc s-o facă; câte cazuri de acordare de ajutor din partea comunelor agricole s-au înregistrat și ce caracter a avut acest ajutor — filantropic sau socialist.

Dacă din ajutorul primit de la stat comunele și artelurile agricole cedează o parte țăranilor, asta va face pe fiecare dintre ei să creadă doar că aici s-au găsit niște oameni de treabă care îi dau o mână de ajutor, dar nu-l va convinge cătuși de puțin că s-a trecut la rînduieli socialiste. Țăranii însă s-au deprins dintotdeauna să nu aibă încredere în asemenea „oameni de treabă”. Noi trebuie să dăm dovadă de priceperea de a verifica în ce anume și-au găsit expresia concretă aceste rînduieli noi, cum anume li se demonstrează țăranilor că lucrarea pămîntului în întovărășire, în artel, este mai avantajoasă decît lucrarea lui în gospodăria țărănească individuală, și că e mai avantajoasă *nu* datorită ajutorului primit de la stat; trebuie să știm să le demonstrăm țăranilor că înfăptuirea practică a acestor noi rînduieli este posibilă și *fără* ajutor acordat de stat.

Din păcate, nu voi putea să asist pînă la sfîrșitul lucrărilor congresului dv. și de aceea nu voi avea posibilitatea să particip la elaborarea acestor metode de verificare. Dar sînt convins că împreună cu tovarășii din fruntea Comisariatului poporului pentru agricultură veți găsi metodele cele mai potrivite. Am citit cu plăcere articolul tov. Sereda, comisarul poporului pentru agricultură, în care se subliniază că comunele și întovărășirile agricole nu trebuie să se rupă de populația țărănească

Înconjurătoare, ci să tindă să-i îmbunătățească gospodăriile¹⁴⁰. Comuna agricolă trebuie să fie în așa fel organizată, încât să devină model de gospodărire, iar țărani din vecinătate să se simtă ei înșiși atrași spre ea ; trebuie să știm să le arătăm, pe bază de exemple practice, cum trebuie să fie ajutați oamenii care își duc gospodăria în condițiile atît de grele ale lipsei de mărfuri și ale ruinei generale. Pentru a stabili ce metode practice trebuie folosite în acest scop, este necesar să fie elaborate instrucțiuni foarte amănunțite, care să enumere toate formele de ajutorare a populației țărănești înconjurătoare, să întrebe fiecare comună agricolă ce a făcut pentru a veni în sprijinul țăranilor, să indice prin ce mijloace se poate obține ca fiecare din cele 2 000 de comune agricole și aproximativ 4 000 de arteluri existente să constituie o celulă capabilă să întărească efectiv în rîndurile țărănimii convingerea că lucrarea în comun a pămîntului, ca trecere la socialism, este ceva util, și nu o idee fantezistă, o simplă scornire.

Am mai spus că legea cere comunelor să dea ajutor populației țărănești din împrejurimi. Noi nu am putut da acestui text de lege o altă formulare, nu am putut da în cuprinsul lui vreo indicație practică. A trebuit să ne limităm la stabilirea principiilor generale, urmînd ca tovarășii conștienți care activează pe teren să aplice conștiincios această lege și să știe să găsească mii de mijloace pentru a o aplica practic în condițiile economice concrete ale fiecărei regiuni. Se înțelege însă că orice lege poate fi eludată, chiar și sub pretextul de a o aplica. Iar legea cu privire la ajutorarea țăranilor, dacă nu este aplicată conștiincios, se poate transforma într-o simplă jucărie și să ducă la rezultate diametral opuse. În dezvoltarea lor, comunele agricole trebuie să tindă ca, în contact cu ele și datorită ajutorului lor economic, condițiile gospodăriei țărănești să înceapă să se schimbe, iar fiecare comună, artel sau întovărășire agricolă să știe să creeze o bază pentru îmbunătățirea acestor condiții și să realizeze efectiv această îmbunătățire, dovedind în fapt țăranilor că această schimbare le aduce numai foloase.

S-ar putea să vă gândiți, firește, că ni se va obiecta : pentru a îmbunătăți gospodăria e nevoie de alte condiții decît cele ale actualei ruini economice, pricinuită de cei patru ani de război imperialist și de cei doi ani de război civil care ne-a fost impus de imperialiști. În condițiile noastre însă nioi nu ne putem gândi la o largă răspîndire a îmbunătățirilor în agricultură ; să zicem bogdaproste dacă reușim să ne menținem de bine, de rău și să nu murim de foame.

Firește că se pot exprima asemenea îndoieli. Dar dacă ar trebui să răspund la astfel de obiecții, iată ce aş spune eu. Să admitem că, într-adevăr, din cauza dezorganizării economiei, din cauza ruinei și a lipsei de mărfuri, din cauza slăbiciunii transporturilor și a distrugerilor de vite și de unelte, nu poate fi realizată pe scară largă o îmbunătățire a gospodăriei țărănești. E totuși în afară de orice îndoială că într-o serie de cazuri se poate obține o îmbunătățire restrînsă a acestei gospodării. Dar să admitem că nici acest lucru nu este posibil. Înseamnă oare aceasta că comunele nu pot aduce schimbări în viața țăranilor din împrejurimi și nu pot demonstra țăranilor că întreprinderile agricole colective nu sînt o plantă de seră, artificial crescută, ci un nou ajutor acordat de puterea muncitorească țărănimii muncitoare, un sprijin în lupta acesteia împotriva chiaburimii ? Sînt convins că, chiar dacă am pune în acest mod chestiunea, chiar dacă am admite imposibilitatea realizării unor îmbunătățiri în condițiile ruinei actuale, chiar și în acest caz, avînd în comune și în arteluri comuniști conștiincioși, se pot realiza multe, foarte multe lucruri.

Pentru a nu mă limita la simple afirmații, vă voi vorbi despre subotnice, — așa a fost denumită la noi, la orașe, munca pe care muncitorii de acolo o prestează, fără plată, peste ceea ce se cere de la fiecare muncitor, muncă de cîteva ore consacrată unei nevoi obștești oarecare. Subotnicele au fost introduse pentru prima oară la Moscova, de către muncitorii de la calea ferată Moscova—Kazan. La o chemare în care Puterea sovietică arăta că ostașii de pe front dau dovadă de un eroism fără seamăn și, cu toate suferințele pe care le îndură, repurtează vic-

torii fără precedent, că aceste victorii vor putea fi duse pînă la capăt numai dacă acest eroism, acest spirit de sacrificiu se va afirma nu numai pe front, ci și în spatele frontului, — muncitorii din Moscova au răspuns prin organizarea subotnicelor. Este neîndoielnic că muncitorii din Moscova au de îndurat mult mai multe calamități și lipsuri decît țărani; și dacă veți cunoaște mai îndeaproape condițiile lor de trai și vă veți gîndi la faptul că în aceste condiții neînchipuit de grele ei au putut porni la organizarea de subotnice, veți fi de acord că nici un fel de greutăți nu pot fi invocate ca scuză pentru a nu face ceea ce se poate face în orice condiții, întrebunțînd metoda pe care au folosit-o muncitorii din Moscova. Nimic n-a contribuit atît de mult la creșterea prestigiului partidului comunist la orașe, la creșterea stimei muncitorilor fără partid față de comuniști, cum au contribuit aceste subotnice atunci cînd au încetat să fie un fenomen izolat și cînd muncitorii fără partid au văzut în fapt că membrii partidului comunist, aflat la putere, au îndatoriri de îndeplinit, că partidul comunist primește în rîndurile sale noi membri nu pentru a le oferi posibilitatea de a se bucura de avantajele inerente situației de partid de guvernămînt, ci pentru a le cere să dea exemplu de muncă cu adevărat comunistă, adică de muncă prestată fără plată. Comunismul este treapta superioară a dezvoltării socialismului, cînd oamenii muncesc din conștiința necesității de a munci pentru folosul obștesc. Știm că nu putem introduce imediat rînduiețile socialiste; bine ar fi ca copiii noștri sau, poate, chiar nepoții noștri să le vadă statornicite la noi. Dar noi afirmăm că membrii partidului comunist, ai partidului care se află la putere, iau asupra lor cele mai mari greutăți în lupta împotriva capitalismului, trimițînd pe front pe cei mai buni dintre ei și cerînd celor ce nu pot fi folosiți în acest scop să participe la muncă în cadrul subotnicelor.

Subotnicele s-au încetățenit în fiecare oraș industrial mai mare; partidul cere acum fiecărui membru al său să participe la ele, sancționînd chiar cu excluderea din

partid pe cei care se sustrag de la această îndatorire. Introducînd subotnicele în comune, arteluri și întovărășiri agricole, veți putea și va trebui să obțineți, chiar și în condițiile cele mai grele, ca țăranul să vadă în fiecare comună, artel și întovărășire o asociație care se deosebește nu prin aceea că primește ajutor de la stat, ci prin faptul că grupează pe cei mai buni reprezentanți ai clasei muncitoare, care nu se mărginesc să propage socialismul pentru alții, ci știu să-l înfăptuiască ei înșiși, știu să arate că, chiar în condițiile cele mai grele, se pricep să-și ducă gospodăria în chip comunist și să ajute cu ce pot populația țărănească din împrejurimi. Aici nu încap nici un fel de tertipurii, nu pot fi invocate lipsa de mărfuri, lipsa de sămînță sau epizootiile. Aici căpătăm o posibilitate de verificare care în orice caz ne va permite să stabilim cu precizie în ce măsură știm să îndeplinim în practică greaua sarcină pe care ne-am asumat-o.

Sînt convins că această adunare generală a reprezentanților comunelor, întovărășirilor și artelurilor agricole va examina această chestiune și va ajunge la concluzia că folosirea acestei metode va constitui într-adevăr un serios instrument de consolidare a comunelor și întovărășirilor agricole și va duce în practică la astfel de rezultate, încît nicăieri în Rusia să nu poată exista vreun caz de atitudine ostilă din partea țăranilor față de comune, arteluri și întovărășiri. Și nu numai atît; e necesar ca țăranimea să le privească cu simpatie. În ceea ce ne privește pe noi, reprezentanții Puterii sovietice, vom face totul pentru atingerea acestui scop și pentru ca ajutorul statului nostru, din fondul de un miliard sau din alte surse, să fie acordat numai în cazurile cînd într-adevăr se va realiza în practică o apropiere între artelurile și comunele de muncă și viața țăranimii din împrejurimi. Considerăm că, fără aceste condiții, orice ajutor acordat artelurilor sau întovărășirilor este nu numai inutil, dar, fără doar și poate, dăunător. Ajutorul acordat de comune țăranilor din împrejurimi nu poate fi considerat drept ajutor dat numai pentru că există un prisos, ci trebuie să aibă un caracter socialist, adică să dea țăranilor posibilitatea de a trece de la gospodăria individuală,

izolată, la gospodăria cooperatistă. Aceasta însă se poate obține numai prin metoda organizării subotnicilor, despre care am vorbit aici.

Dacă vă veți însuși această experiență a muncitorilor de la orașe, care au început mișcarea în favoarea subotnicilor în condiții de trai incomparabil mai grele decât ale țăranilor, sînt convins că, cu sprijinul vostru general, unanim, vom face ca fiecare din cele cîteva mii de comune și arteluri agricole existente în prezent să devină o adevărată pepinieră de idei și vederi comuniste în rîndurile țăranilor, un exemplu concret care le va dovedi că fiecare comună și fiecare artel este o mlădiță care, deși încă mică și slabă, nu este artificială, nu este o plantă de seră, ci o mlădiță reală a noii orînduiri socialiste. Numai atunci vom repurta o victorie trainică asupra vechii ignoranțe, asupra ruinei și sărăciei, numai atunci nu va trebui să ne temem de nici o greutate întîmpinată în calea pe care o urmăm.

*O dare de seamă pentru presă
a fost publicată la 5 decembrie 1919
în „Izvestiia C.E.C.
din Rusia” nr. 273*

*Publicat în întregime la
5 și 6 decembrie 1919
în ziarul „Pravda” nr. 273 și 274*

*Se tipărește după textul
apărut în „Pravda”*

CU PRIVIRE LA ACTIVITATEA APARATULUI DE APROVIZIONARE

PROIECT DE REZOLUȚIE

Se va proceda la alegerea unei comisii pentru examinarea acestei probleme.

Se va considera că sarcina principală și urgentă o constituie, în primul rând, împrospătarea și reorganizarea aparatului organelor de aprovizionare, iar în al doilea rând, introducerea spiritului de inițiativă în însăși munca acestor organe.

Ca mijloace practice pentru îndeplinirea acestor sarcini se recomandă :

atragerea cooperăției muncitorești la o participare cât mai largă ;

aceiași lucru, deși pe scară mai puțin largă, în ceea ce privește cooperăția burgheză ;

transformarea mai rapidă a inspecției muncitorești din domeniul aprovizionării într-o organizație pentru atragerea muncitorilor în toate domeniile muncii de aprovizionare ;

se va introduce un sistem de premiere pentru diferite grupuri de funcționari și muncitori, precum și pentru oricare alte persoane din rândurile populației care s-au distins în mod deosebit, permițându-li-se să participe la muncă și stimulându-le în această activitate.

Comisia nu trebuie să se limiteze la aceste sarcini, ci să le considere ca o definiție aproximativă a orientării generale a lucrărilor ei.

În această comisie trebuie să fie alese persoane care nu participă la munca de aprovizionare.

Propun să fie aleși :

Kamenev

V. D. Bonci-Bruevici

Șmidt

Va fi invitat neapărat, fără a fi introdus în comisie Orlov, autorul cărții „Activitatea organelor de aprovizionare ale Puterii sovietice“.

Iakovlev
Sosnovski.

Scris la 6 decembrie 1919

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

AL VII-LEA CONGRES GENERAL AL SOVIETELOR DIN RUSIA¹⁴¹

5—9 DECEMBRIE 1919

O scurtă dare de seamă a apărut la 6 decembrie 1919 în ziarul „Pravda” nr. 274

Publicat, cu unele prescurtări, la 7, 9 și 10 decembrie 1919 în ziarul „Pravda” nr. 275, 276 și 277 și în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia” nr. 275 și 277

Publicat în întregime în 1920, în cartea: „Al VII-lea Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, ostașilor roșii și cazacilor. Dare de seamă stenografică”

Se tipărește după stenogramă, confruntată cu textele apărute în ziare și cu textul apărut în carte

1

RAPORTUL C.E.C. DIN RUSIA ȘI AL CONSILIULUI COMISARIILOR POPORULUI 5 DECEMBRIE

(Aplauze, delegații la congres se ridică în picioare și îl aclamă pe Lenin.)
Tovarăși! În conformitate cu hotărîrea prezidiului, raportul politic pe care urmează să-l prezint în fața dv. va conține atît raportul C.E.C. din Rusia cît și raportul Consiliului Comisarilor Poporului. Sper că nu vă așteptați să înșir aici o listă a legilor și a măsurilor administrative adoptate în anul la care se referă raportul. Nu mă îndoiesc că le cunoașteți din ziare. În afară de aceasta, aproape toate comisariatele noastre au scos mici broșuri, care se dau tuturor delegaților la congres și în care se arată principalele realizări obținute de fiecare comisarizat în această perioadă. Aș vrea să rețin atenția dv. asupra unora dintre concluziile generale, care, după părerea mea, pot fi trase din experiența pe care am trăit-o în acești ani și pot servi ca îndreptar și ca material folositor pentru munca pe care toți tovarășii delegați o vor desfășura de acum încolo pe teren.

Cînd vorbim despre rezultatele politice ale activității noastre și despre învățămintele politice care decurg din ea, e de la sine înțeles că pe primul loc figurează situația internațională a Republicii sovietice. Noi am spus întotdeauna, atît înainte de Octombrie cît și în timpul Revoluției din Octombrie, că ne considerăm și ne putem considera doar ca unul dintre detașamentele armatei internaționale a proletariatului, și anume un detașament care a ieșit în frunte nu pentru că ar fi mai evoluat și mai bine

pregătit, ci datorită condițiilor excepționale în care s-a aflat Rusia, și că de aceea victoria revoluției socialiste va putea fi socotită definitivă numai atunci când proletariatul va învinge cel puțin în câteva țări avansate. Și tocmai sub acest raport a trebuit să trecem prin greutăți deosebit de mari.

Mizînd — dacă ne putem exprima astfel — pe revoluția internațională, noi am pornit de la considerente care s-au confirmat în toate privințele, dacă privim lucrurile în ansamblu. Dar din punctul de vedere al ritmului de dezvoltare, noi am trecut printr-o perioadă deosebit de grea, simțind pe propria noastră piele că dezvoltarea revoluției în țările mai avansate s-a dovedit a fi mult mai lentă, mult mai dificilă, mult mai complexă. Acest lucru nu trebuie să ne mire, deoarece, în comparație cu țările avansate, unei țări ca Rusia i-a fost, firește, mult mai ușor să înceapă revoluția socialistă. În orice caz însă, această dezvoltare mai lentă, mai complexă, mai în zigzag a revoluției socialiste în Europa occidentală ne-a pricinuit greutăți de nedescris. Și în primul rînd te întrebi cum de a fost posibilă așa o minune, ca într-o țară înapoiată, ruinată și istovită de pe urma războiului Puterea sovietică să se mențină timp de doi ani, în pofida luptei înverșunate duse mai întîi de imperialismul german, care pe atunci era considerat atotputernic, iar apoi de imperialismul Antantei, care acum un an, după ce a doborât la pămînt Germania, nu avea rival în lume și domina toate țările globului, fără nici o excepție? Dacă luăm pur și simplu raportul de forțe militare, este într-adevăr o minune, căci Antanta a fost și rămîne incomparabil mai puternică decît noi. Și cu toate acestea, anul la care se referă raportul se deosebește mai ales prin faptul că noi am repercutat o victorie fără seamăn, o victorie atît de mare, încît se poate spune fără exagerare că *ce a fost mai greu a rămas în urmă*. Oricît de mari ar fi pericolele și greutățile care ne mai așteaptă, se pare însă că principalele greutăți au rămas în urmă. Trebuie să elucidăm cauzele acestui fenomen și — esențialul — să definim just politica noastră de viitor, căci e aproape sigur că viitorul ne va aduce — și nu o singură dată —

noi încercări de intervenție din partea Antantei și nu este exclusă o reconstituire a alianței banditești dintre capitaliștii internaționali și cei ruși pentru restaurarea puterii moșierilor și a capitaliștilor, pentru răsturnarea Puterii sovietice în Rusia, într-un cuvânt, pentru atingerea aceluiași țel, adică stingerea aceluiași focar al revoluției socialiste mondiale pe care îl constituie Republica Sovietică Federativă Socialistă Rusă.

Privind din acest punct de vedere istoria intervenției Antantei și învățămintele politice pe care le-am tras din ea, voi spune că această istorie se împarte în trei etape principale și că fiecare din ele ne-a adus, una după alta, mari și trainice victorii.

Prima etapă, firește mai accesibilă și mai ușoară pentru guvernele Antantei, a fost încercarea lor de a sugruma Rusia Sovietică cu ajutorul propriilor lor trupe. Desigur că, după victoria lor asupra Germaniei, ele dispuneau de armate de milioane, care nu cereau încă fățiș pace și care se mai aflau încă sub efectul propagandei antigermane, care în toate țările apusene agitase în fața lor sperietoarea imperialismului german. Într-un asemenea moment, Antantei îi era foarte ușor din punct de vedere militar, din punctul de vedere al politicii externe, să ia a zecea parte din armatele sale și să le trimită în Rusia. Și vă rog să rețineți că era stăpînă deplină pe mare și dispunea nestingherit de flotă. Transportarea trupelor și aprovizionarea au fost întotdeauna în întregime în mâinile ei. Dacă pe vremea aceea Antanta — urîndu-ne așa cum numai burghezia poate urî revoluția socialistă — ar fi putut arunca împotriva noastră, cu cît de mici șanse de reușită, fie și numai a zecea parte din armatele ei, nu încapă nici cea mai mică îndoială că soarta Rusiei Sovietice ar fi fost pecetluită și că ea ar fi avut destinul Ungariei.

De ce n-a reușit Antanta să facă acest lucru? Ea a debarcat trupe la Murmansk. Ofensiva împotriva Siberiei a fost întreprinsă cu ajutorul trupelor Antantei, iar trupele japoneze ocupă și astăzi o parte îndepărtată din Siberia răsăriteană, în toată Siberia apuseană au fost detașamente militare — nu prea numeroase, ce-i drept —

ale tuturor statelor Antantei. Trupe franceze au fost debarcate în sudul Rusiei. Aceasta este prima etapă a intervenției internaționale în treburile noastre, prima încercare, ca să spunem așa, de a sugruma Puterea sovietică cu ajutorul unor trupe pe care Antanta le-a luat din țările ei proprii, adică cu ajutorul muncitorilor și țăranilor din țările mai avansate; aceste trupe erau excelent înzestrate, și în genere, sub raportul condițiilor tehnice și materiale ale campaniei, nu era nici una pe care Antanta să nu fi fost în stare s-o satisfacă. În calea ei nu stătea nici un obstacol. Cum se explică deci că această încercare a eșuat? Ea s-a soldat cu aceea că Antanta a fost nevoită să-și retragă trupele din Rusia, deoarece s-au dovedit a fi incapabile să lupte împotriva Rusiei Sovietice revoluționare. Acesta, tovarăși, a fost întotdeauna argumentul nostru principal și fundamental. Chiar de la începutul revoluției am declarat că sîntem un partid al proletariatului internațional și că, oricît de mari ar fi greutățile revoluției, va veni un timp cînd, în momentul decisiv, își va spune cuvîntul solidaritatea muncitorilor asupriți de imperialismul internațional. Pentru aceasta am fost acuzați de utopism. Dar experiența ne-a arătat că, chiar dacă nu întotdeauna și nu pe orice acțiune a proletariatului se poate conta cu certitudine, în schimb se poate afirma că în acești doi ani de istorie universală s-a dovedit că am avut de o mie de ori dreptate. Încercarea englezilor și a francezilor de a sugruma cu trupele lor Rusia Sovietică, încercare care le promitea, fără îndoială, un succes foarte ușor într-un timp foarte scurt, s-a soldat cu un eșec; trupele engleze au plecat din Arhanghelsk; trupele franceze, debarcate în sud, au fost toate retrase și readuse în Franța. Cu toată blocada, cu toată încercuirea în care ne aflăm, ne parvin totuși știri din Europa occidentală, primim numere, fie și răzlețe, din ziarele engleze și franceze, din care aflăm că scrisorile pe care soldații englezi le-au trimis din regiunea Arhanghelsk au ajuns totuși în Anglia și au fost publicate acolo. Știm că numele tovarășei franceze Jeanne Labourbe, care s-a dus la Odesa să activeze în spirit comunist printre muncitorii și soldații francezi și a fost

împuşcată acolo, ştim că acest nume a devenit cunoscut întregului proletariat francez şi a devenit un stindard de luptă, a devenit un nume în jurul căruia s-au unit toţi muncitorii francezi — indiferent de apartenenţa lor la diferitele curente fracţioniste din mişcarea sindicală, care păreau să-i despartă în tabere atît de greu de împăcat —, s-au unit cu toţii în lupta împotriva imperialismului internaţional. Ceea ce a scris cîndva tov. Radek — pe care, din fericire, după cum se comunică astăzi, autorităţile germane l-au pus în libertate, aşa încît s-ar putea să-l vedem în curînd în mijlocul nostru —, ceea ce a scris el, şi anume că pămîntul Rusiei, încins de vîlvătaia revoluţiei, va fi prea fierbinte pentru trupele Antantei, ceea ce părea a fi o simplă figură de stil sub pana unui publicist, s-a dovedit a fi un fapt care s-a realizat întocmai. Într-adevăr, cu toată înapoierea noastră, cu toată greutatea luptei noastre, pe pămîntul nostru trupele Angliei şi Franţei s-au dovedit a nu fi în stare să lupte împotriva noastră. Rezultatul a fost în favoarea noastră. Prima încercare de a arunca împotriva noastră mari forţe militare — căci fără ele nu se poate învinge — s-a soldat cu aceea că, datorită justului lor instinct de clasă, soldaţii francezi şi englezi au adus din Rusia acelaşi bacil al bolşevismului pe care au căutat să-l combată imperialiştii germani atunci cînd i-au expulzat din Berlin pe reprezentanţii noştri¹⁴². Ei au crezut că prin aceasta vor reuşi să se baricadeze împotriva plăgii bolşevismului, care a dus acum în întreaga Germanie la întărirea mişcării muncitoreşti. Această victorie, pe care am obţinut-o impunînd retragerea trupelor engleze şi franceze, a fost principala victorie pe care am reperutat-o asupra Antantei. Noi i-am luat soldaţii. La imensa ei superioritate militară şi tehnică, noi am răspuns anihilînd această superioritate prin solidaritatea oamenilor muncii împotriva guvernelor imperialiste.

Cu acest prilej s-a văzut cît de superficială, cît de confuză este ideea pe care şi-o fac unii despre aceste ţări pretins democratice, pornind de la criteriile care stau în mod obişnuit la baza aprecierii lor. În parlamentele lor există o trainică majoritate burgheză. Asta numesc ei

„democrație“. Faptul că totul se află sub stăpînirea și apăsarea capitalului, care și astăzi continuă să recurgă la cenzură militară, asta numesc ei „democrație“. Printre milioanele de numere de ziare și reviste care apar acolo, abia dacă se va găsi o parte infimă în care să se spună ceva, fie și în cuvinte blîguitoare, în favoarea bolșevicilor. De aceea ei își zic : „Sîntem apărați împotriva bolșevicilor, la noi domnește ordinea“, și această ordine ei o numesc „democrație“. Dar cum se explică faptul că o mică parte din soldații englezi și din marinarii francezi a putut sili Antanta să-și retragă trupele din Rusia ? Ceva nu e în regulă aici. Aceasta înseamnă că masele populare sînt de partea noastră pînă și în țări ca Anglia, Franța și America ; înseamnă că ceea ce se vede sus e curată înșelătorie, cum au afirmat întotdeauna socialiștii care n-au vrut să trădeze socialismul ; înseamnă că parlamentarismul burghez, democrația burgheză, libertatea burgheză a presei este numai o libertate pentru capitaliști, libertatea de a corupe opinia publică, de a o supune presiunii sacului de bani. Iată ce au spus întotdeauna socialiștii atîta timp cît războiul imperialist nu-i împărțise încă în tabere naționale și nu transformase fiecare grup național de socialiști în lachei ai burgheziei proprii. Iată ce au spus socialiștii înainte de război, iată ce au spus întotdeauna internaționaliștii și bolșevicii în timpul războiului, și toate acestea s-au dovedit a fi purul adevăr. Tot ce se vede sus, toată această latură de fațadă e curată înșelătorie, care devine din ce în ce mai evidentă pentru mase. Ei fac cu toții o mare zarvă pe tema democrației, dar în nici un parlament din lume nu s-au încumetat să spună că declară război Rusiei Sovietice. De aceea, într-o serie întreagă de publicații franceze, engleze și americane care ne-au parvenit, citim următoarea propunere : „Șefii de stat să fie deferiți justiției pentru faptul că, ducînd împotriva Rusiei un război nedeclarat, au încălcat constituția“. Cînd, unde, care articol din constituție și ce parlament a aprobat acest război ? Unde au adunat ei pe deputați, fie și după ce în prealabil ar fi băgat la închisoare pe toți bolșevicii și pe toți bolșevizanții, după cum se exprimă presa franceză ? Nici în aceste condiții

ei nu puteau spune în parlamentele lor că duc război împotriva Rusiei. Iată deci cum se explică faptul că trupele Angliei și ale Franței, trupe excelent înarmate și care nu au cunoscut niciodată înfrîngerea, nu ne-au putut birui și s-au retras din nord — din Arhanghelsk — și din sud.

Aceasta este prima și cea mai importantă victorie a noastră, pentru că este nu numai o victorie militară, și chiar mai puțin ca orice militară, ci în fapt o victorie a acelei solidarități internaționale a oamenilor muncii în numele căreia am început noi întreaga revoluție și la care ne refeream atunci cînd spuneam că, oricît de multe ar trebui să îndurăm, toate aceste sacrificii se vor recupera însutit prin dezvoltarea revoluției internaționale, care este inevitabilă. Această dezvoltare și-a găsit expresia în faptul că, într-un domeniu în care contează în primul rînd factorii cei mai brutali și materiali, în domeniul militar, noi am învins Antanta prin aceea că i-am luat muncitorii și țărani înmbrăcați în vestoane de soldați.

După această primă victorie a început cea de-a doua etapă a intervenției Antantei în treburile noastre. În fruntea fiecărei națiuni se află un grup de oameni politici foarte versați și de aceea, pierzînd această miză, au hotărît să mizeze pe altă carte, folosind în acest scop dominația lor asupra întregii lumi. Nu există țară, nu a mai rămas azi nici o pîrticică din glob care să nu se afle în fapt sub dominația deplină a capitalului financiar englez, francez sau american. Pe această bază a fost întreprinsă de ei o nouă încercare, încercarea de a sili micile state limitrofe cu Rusia — dintre care multe, ca Polonia, Estonia, Finlanda, Gruzia, Ucraina etc., s-au eliberat și au căpătat posibilitatea de a se declara independente abia în timpul războiului — să lupte împotriva Rusiei cu bani englezi, francezi și americani.

Vă amintiți poate, tovarăși, că în toate ziarele noastre a apărut relatarea unei cuvîntări a cunoscutului ministru englez Churchill, care a spus că împotriva Rusiei vor porni la luptă 14 state și că pînă în septembrie va cădea Petrogradul, iar pînă în decembrie Moscova. Am auzit că Churchill a dezmințit această știre; presa noastră a

luat-o însă din ziarul suedez „Folkets Dagblad Politiken“ din 25 august. Dar chiar dacă s-ar dovedi că acest ziar a fost greșit informat, noi știm foarte bine că tocmai în acest sens au acționat Churchill și imperialiștii englezi. Știm foarte bine că asupra Finlandei, Estoniei și a altor țări mici au fost exercitate mari presiuni pentru a le determina să participe la războiul împotriva Rusiei Sovietice. Am avut prilejul să citesc în ziarul englez „Times“, cel mai influent ziar burghez din Anglia, un editorial scris în momentul când trupele lui Iudenici, despre care toată lumea știa că au fost înzestrate și echipate de Antantă și transportate pe navele ei, se aflau la câteva verste de Petrograd, iar Detskoe Selo fusese luat. Acest articol reprezenta un adevărat atac masiv, în care erau folosite toate mijloacele de presiune militară, diplomatică și istorică. Capitalul englez se răstrea la Finlanda și îi dădea un ultimatum : „Privirile întregii lumi sînt ațintite asupra Finlandei — spuneau capitaliștii englezi —, însăși soarta Finlandei depinde de împrejurarea dacă ea își va înțelege menirea, dacă va ajuta la înăbușirea valului turbure și sîngeros al bolșevismului și la eliberarea Rusiei“. Ca răsplată pentru această „mare și generoasă“ contribuție, pentru această „nobilă și luminată“ acțiune, i s-au promis Finlandei atîtea și atîtea milioane de lire sterline, o anumită bucată de teritoriu, precum și o serie de alte binefaceri. Și care a fost rezultatul? A fost un timp cînd trupele lui Iudenici se aflau la câteva verste de Petrograd, iar Denikin se afla la nord de Orel, cînd un ajutor oricît de mic primit de ei ar fi decis repede soarta Petrogradului în favoarea dușmanilor noștri, în termenul cel mai scurt și cu jertfe minime.

Finlanda a fost supusă la maximum de presiuni din partea Antantei, față de care ea, Finlanda, este literalmente înglodată în datorii. Și nu numai atît : fără ajutorul acestor țări, ea nu se poate menține nici măcar o lună. Cum s-a întîmplat deci „minunea“ că am cîștigat partida împotriva unui asemenea adversar? Și am cîștigat-o. Finlanda n-a intrat în război, iar Iudenici a fost înfrînt, a fost înfrînt și Denikin într-un moment cînd lupta lor comună ar fi dus în modul cel mai sigur și mai

rapid la terminarea întregii lupte în favoarea capitalismului internațional. Am câștigat partida împotriva imperialismului internațional în această crîncenă și grea încercare. Dar cum am câștigat-o? Cum a fost posibilă o „minune“ ca aceasta? Ea a fost posibilă pentru că Antanta a procedat așa cum procedează toate statele capitaliste, care acționează exclusiv prin înșelăciune și presiune, și de aceea cu fiecare act al ei stîrnea împotriva-și o rezistență atît de puternică, încît din aceasta rezulta un folos pentru noi. Noi stăteam slab înarmați, istoviți, și spuneam muncitorilor finlandezi, pe care îi reprimase burghezia finlandeză: „Nu trebuie să luptați împotriva noastră“. Iar Antanta venea cu toată puterea armamentului său, în toată splendoarea tăriei sale aparente, cu belșugul ei de produse alimentare pe care le putea oferi acestor țări, și le cerea să lupte împotriva noastră. Și noi am câștigat această partidă. Am câștigat-o pentru că, nemaiavind trupe proprii pe care să le poată arunca împotriva noastră, Antanta a fost nevoită să recurgă la forțele acestor mici popoare, care pînă la urmă însă — și nu numai muncitorii și țărani lor, ci chiar și o bună parte a burgheziei care sugrumase clasa muncitoare — n-au pornit împotriva noastră.

Cînd imperialiștii Antantei vorbeau despre democrație și independență, aceste popoare au avut, din punctul de vedere al Antantei, cutezanța, iar din punctul nostru de vedere — naivitatea de a lua în serios aceste promisiuni și de a crede că e vorba de o independență reală, și nu de un mijloc pentru îmbogățirea capitaliștilor englezi și francezi. Ele își închipuiau că democrație înseamnă a trăi liber, și nicidecum că toți miliardarii americani le pot despuia țara și că orice odraslă de nobil cu epoleți de ofițer își poate permite să se poarte ca un mitocan și să devină un speculant nerușinat, care pentru un profit de cîteva sute la sută nu se dă în lături de la cele mai murdare tranzacții. Iată cu ce am învins noi! Exercițind presiuni asupra acestor țări mici, asupra fiecăreia dintre aceste 14 țări, Antanta a întîmpinat împotrivire. Burghezia finlandeză, care cu ajutorul terorii albe reprimase zeci de mii de muncitori finlandezi

și care știe că aceasta nu i se va uita, că nu mai există baioneta germană care i-a dat posibilitatea să-și facă mendrele, — această burghezie urăște pe bolșevici din toate puterile, așa cum poate urî un exploatator rapace pe muncitorii care l-au doborât. Și totuși această burghezie finlandeză și-a spus: „Dacă urmăm indicațiile Antantei, înseamnă că vom pierde, fără doar și poate, orice speranțe de independență“. Or, această independență le-au dat-o bolșevicii în noiembrie 1917, când Finlanda avea un guvern burghez. Așa se explică faptul că cercuri largi ale burgheziei finlandeze au început să șovăie. Am câștigat partida împotriva Antantei pentru că ea a contat pe națiunile mici și în același timp a făcut totul pentru a le îndepărta de ea.

Această experiență confirmă pe scară gigantică, istorică universală, ceea ce noi am spus întotdeauna. Există două forțe pe pământ care pot determina soarta omenirii. O forță este capitalismul internațional, care, dacă va ieși biruitor, își va manifesta puterea prin atrocități nemai-auzite, ceea ce se vede din istoria dezvoltării fiecărei națiuni mici. Cealaltă forță este proletariatul internațional, care luptă pentru revoluție socialistă prin intermediul dictaturii proletariatului, pe care el o numește democrația muncitorilor. Nu ne-au dat crezare nici elementele șovăielnice de la noi, din Rusia, nici burghezia țărilor mici; dimpotrivă, am fost declarați utopiști sau tâlhari, sau poate chiar ceva și mai rău, căci nu există învinuire absurdă și monstruoasă care să nu ne fi fost pusă în cârcă. Dar când în fața acestor țări s-a pus tăios problema: să meargă cu Antanta, s-o ajute să sugrume pe bolșevici, sau să păstreze neutralitatea și să-i ajute astfel pe bolșevici, — s-a văzut că noi am câștigat partida, iar țările mici au rămas neutre. Deși noi nu aveam cu ele nici un fel de tratate, iar Anglia, Franța și America aveau tot felul de polițe, tot felul de tratate, totuși țările mici au procedat așa cum am vrut noi nu pentru că burgheziei poloneze, lituaniene sau letone îi făcea plăcere să ducă această politică de dragul ochilor frumoși ai bolșevicilor — asta ar fi, desigur, o ineptie —, ci pentru că noi am avut dreptate în definirea forțelor mondiale, și anume:

ori va învinge bestialul capital, și atunci, chiar și în cea mai democratică republică, el va căuta să sugrume toate popoarele mici din lume ; ori va învinge dictatura proletariatului, și aceasta e unica speranță a tuturor oamenilor muncii și a tuturor popoarelor mici, oprimate, slabe. Faptele au arătat că noi am avut dreptate nu numai în teorie, ci și în practica politicii mondiale. Când a început la noi această competiție pentru trupele Finlandei și Estoniei, noi am câștigat-o, deși ei ne-ar fi putut strivi cu forțe neînsemnate. Cu toate că Antanta a aruncat în cumpănă întreaga forță uriașă a presiunii sale financiare, a puterii sale militare și a livrărilor de produse alimentare, pentru a sili Finlanda să pornească la luptă, totuși noi am fost aceia care am câștigat partida.

Aceasta este, tovarăși, a doua etapă a intervenției internaționale, a doua victorie a noastră de însemnătate istorică mondială. În prima etapă am răpit Angliei, Franței și Americii posibilitatea de a folosi împotriva noastră pe muncitorii și țăranii lor. Aceste trupe nu au fost în stare să lupte împotriva noastră. În cea de-a doua le-am luat posibilitatea de a folosi împotriva noastră aceste țări mici, care ne sînt toate ostile și în care puterea aparține exclusiv burgheziei, și nu oamenilor muncii. Ele au păstrat față de noi o neutralitate binevoitoare și au mers împotriva atotputernicei Antante, căci Antanta era tîlharul care voia să le sugrume.

Aici s-a întîmplat pe scară mondială ceea ce s-a întîmplat și cu țăranul siberian, care crezuse în Adunarea constituantă și-i ajutase pe eseri și pe menșevici să se unească cu Kolceak și să ne bată pe noi. Când a simțit însă pe propria lui piele că Kolceak este reprezentantul celei mai negre dictaturi tîlhărești, exploataoare, a moșierilor și capitaliștilor, dictatură mai rea decît cea țaristă, el a pornit acel nesfîrșit șir de răscoale din Siberia despre care am fost precis informați de către tovarășii noștri și care ne asigură acum revenirea totală a Siberiei, de data aceasta o revenire conștientă. Ceea ce s-a întîmplat cu mujicul siberian, cu tot orizontul său redus și cu toată ignoranța lui politică, s-a întîmplat acum pe scară mai largă,

pe scară istorică mondială, cu toate națiunile mici. Ele urau pe bolșevici, iar unele dintre ele îi supuseseră unei crâncene represiuni sîngeroase, unei crunte terori albe, dar cînd i-au văzut la față pe „eliberatori“, pe ofițerii englezi, au înțeles ce înseamnă „democrația“ engleză și americană. Cînd reprezentanții burgheziei engleze și americane și-au făcut apariția în Finlanda, în Estonia, ei au început să le sugrume cu și mai multă nerușinare decît imperialiștii ruși, căci imperialiștii ruși erau oameni de modă veche și nu știau să sugrume cum se cuvine, pe cînd oamenii aceștia se pricep s-o facă și o fac pînă la capăt.

Iată de ce această victorie, în a doua etapă, este mult mai trainică decît pare acum. Sînt departe de orice exagerare și consider că exagerările sînt extrem de periculoase. Nu mă îndoiesc cîtuși de puțin că Antanta va mai încerca să asmută asupra noastră cînd unul, cînd altul dintre statele mici care se află în vecinătatea noastră. Asemenea încercări vor avea loc, pentru că statele mici depind în întregime de Antantă și pentru că toate aceste vorbe despre libertate, independență și democrație sînt curată fățarnicie, iar Antanta poate sili aceste state să ridice încă o dată mîna împotriva noastră. Dar dacă această încercare a eșuat într-un moment atît de propice, cînd le era atît de ușor să ducă lupta împotriva noastră, mi se pare că se poate spune fără ezitare: este cert că în această privință principala greutate a rămas în urmă. Avem tot dreptul s-o spunem fără teamă de exagerare și pe deplin conștienți de faptul că Antanta are de partea ei o uriașă superioritate de forțe. Am re-purtat o victorie trainică. Încercări se vor mai face, dar ne va fi mai ușor să le respingem, căci, cu toată orînduirea lor burgheză, statele mici s-au convins din experiență, nu din teorie — la teorie nu prea se pricep acești domni —, că Antanta este o fiară mai nerușinată și mai prădalnică decît li se par lor bolșevicii, care în toată Europa servesc ca sperietoare pentru copiii și pentru filistinii civilizați.

Dar victoriile noastre nu s-au mărginit la cele arătate pînă acum. În prima etapă, i-am răpit Antantei

posibilitatea de a folosi împotriva noastră pe muncitorii și pe țărani ei ; în etapa a doua, am dobândit neutralitatea popoarelor mici care îi sînt înrobite ; iar în cea de-a treia, am început să smulgem de sub influența Antantei, în propriile ei țări, mica burghezie și intelectualitatea mic-burgheză, care ne fuseseră întru totul ostile. În sprijinul acestei afirmații îmi voi îngădui să invoc mărturia ziarului „L'Humanité“ din 26 octombrie, pe care-l am aici în față. Acest ziar, care a fost întotdeauna o publicație a Internaționalei a II-a, iar în timpul războiului a avut o atitudine ultrașovină și a exprimat punctul de vedere al unor socialiști de teapa menșevicilor și eserilor de dreapta de la noi, continuînd să aibă și astăzi un rol de împăciuator, — acest ziar declară că s-a convins de schimbarea stării de spirit a muncitorilor. El a constatat această schimbare nu la Odesa, ci la Paris, pe străzi și în adunări, unde muncitorii nu-i lăsau să vorbească pe cei care se încumetau să spună ceva împotriva Rusiei bolșevice. Și ca oameni politici care au învățat cîte ceva în decursul cîtorva revoluții, ca oameni care știu ce forță reprezintă masele populare, ei nu se hazardează să spună o vorbă în favoarea intervenției și se pronunță cu toții împotriva ei. Dar nu numai atît. Acest lucru îl declară nu numai socialiștii (ei se intitulează socialiști, deși noi știm de mult ce fel de socialiști sînt ei). În același număr, din 26 octombrie, al ziarului „L'Humanité“ citim o declarație semnată de o serie întreagă de reprezentanți ai intelectualității franceze, ai opiniei publice franceze. În această declarație, sub care și-a pus primul iscălitura Anatole France și pe care figurează și semnătura lui Ferdinand Buisson, am numărat 71 de nume de reprezentanți ai intelectualității burgheze, cunoscuți în întreaga Franță, care spun că sînt împotriva intervenției în treburile Rusiei, deoarece blocada, care condamnă la moarte copii și bătrîni, nu poate fi admisă din punctul de vedere al culturii și al civilizației, și ei declară că nu pot tolera așa ceva. Iar cunoscutul istoric francez Aulard, care e pe de-a-ntregul pătruns de mentalitatea burgheză, într-o scrisoare adresată ziarului, declară : „Ca francez, sînt un dușman al bolșevi-

cilor ; ca francez, sînt un adept al democrației, și ar fi ridicol să fiu bănuț de contrarul, dar cînd citesc că Franța invită Germania să participe la blocada împotriva Rusiei, cînd citesc că Franța adresează o astfel de invitație Germaniei, simt că îmi crapă obrazul de rușine¹⁴³. Poate că asta nu e decît o figură de stil în gura unui intelectual, dar avem tot dreptul să spunem că aceasta este a treia victorie pe care am reputat-o asupra Franței imperialiste, chiar înăuntrul ei. Iată ce dovedește această manifestare șovăielnică și, în sine, jalnică a acelei intelectualități care, după cum am văzut din zeci și sute de exemple, știe să facă un tărboi disproporționat de mare în comparație cu forța ei reală, dar care se caracterizează prin însușirea de a fi un bun barometru, de a servi drept indiciu al oscilațiilor micii burghezii, al oscilațiilor opiniei publice, care e pe de-a-n-tregul burgheză. Dacă înăuntrul Franței, unde toate ziarele burgheze nu scriu despre noi altceva decît minciuni dintre cele mai gogonate, am obținut un asemenea rezultat, ne putem spune : se pare că în Franța începe o a doua afacere Dreyfus¹⁴⁴, dar de proporții mult mai vaste. Pe vremea afacerii Dreyfus, intelectualitatea burgheză a luptat împotriva reacțiunii clericale și militariste ; clasa muncitoare nu putea să vadă atunci în această luptă o cauză a ei, pentru că nu existau condiții obiective, nu exista o stare de spirit revoluționară atît de profundă ca acum. Dar acum ? Dacă, după recenta victorie electorală a celei mai negre reacțiuni și în pofida regimului care li se aplică acum acolo bolșevicilor, intelectualitatea burgheză din Franța declară că îi este rușine de alianța dintre Franța ultrareacționară și Germania ultrareacționară pentru înfometarea muncitorilor și a țaranilor din Rusia, atunci noi ne spunem : aceasta este, tovarăși, a treia victorie, și o victorie foarte mare. Așa stînd lucrurile înăuntrul statelor lor, aș vrea să văd cum vor reuși d-nii Clemenceau, Lloyd George și Wilson să întreprindă împotriva Rusiei noi tentative, la care ei visează și pe care le plănuiesc. Încercați, domnilor ! (A p l a u z e.)

Repet, tovarăși, ar fi cît se poate de greșit să tragem de aici concluzii pripite. Nu încape îndoială că ei vor întreprinde noi încercări. Sîntem însă ferm convinși că aceste încercări, oricît de mari ar fi forțele cu care vor fi întreprinse, vor eșua. Avem tot dreptul să spunem că războiul civil, care ne-a costat atîtea jertfe, a fost un război victorios. El a fost victorios nu numai pe scara Rusiei, ci și pe scară istorică mondială. Fiecare dintre concluziile pe care vi le-am înfățișat a fost trasă pe baza rezultatelor obținute pe cîmpul de luptă. Iată de ce, repet, orice noi încercări vor fi sortite eșecului, căci ei au devenit mult mai slabi decît au fost, în timp ce noi am devenit mult mai tari după victoria noastră asupra lui Kolceak și asupra lui Iudenici și după victoria — care e în mers și, după cît se pare, se transformă într-o victorie deplină — asupra lui Denikin. Parcă n-a beneficiat Kolceak de ajutorul acestei atotputernice Antante? Parcă țărani din Ural și din Siberia, care în alegerile pentru Adunarea constituantă au dat cel mai mic procent de voturi în favoarea bolșevicilor, n-au sprijinit pretutindeni frontul Adunării constituante, care era pe atunci un front al menșevicilor și al eserilor, parcă nu au fost ei cel mai bun material uman care putea fi folosit în lupta împotriva comuniștilor? Nu era oare Siberia o țară care nu a cunoscut proprietatea funciară moșierească și în care nu am putut da imediat maselor țărănești ajutorul pe care l-am dat țăranilor ruși? Ce i-a lipsit deci lui Kolceak pentru a fi putut obține victoria asupra noastră? I-a lipsit ceea ce le lipsește tuturor imperialiștilor. El a fost și a rămas un exploatator și a trebuit să acționeze în condițiile moștenirii lăsate de războiul mondial, în condiții care nu îngăduiau decît să se flecteze pe tema democrației și a libertății și lăsau numai posibilitatea de a alege între două dictaturi: ori dictatura exploatatorilor, care-și apără cu înverșunare privilegiile și cer achitarea integrală a polițelor în baza cărora ei vor să stoarcă tuturor popoarelor sume de miliarde; ori dictatura muncitorilor, care luptă împotriva puterii capitaliștilor și este ferm hotărîită să așeze pe baze trainice puterea oamenilor muncii. Numai

din această cauză și-a frînt gîtul Kolceak. Iată în ce mod, nu prin depunerea unui buletin de vot — deși, în anumite împrejurări, nici asta nu e o metodă rea —, ci prin fapte și-a hotărît soarta țăranul din Siberia și din Ural. În vara anului 1918 el a fost nemulțumit de bolșevici. El a văzut că bolșevicii îl obligă să predea surplusurile de cereale, și nu la prețuri de speculă; de aceea a trecut de partea lui Kolceak. Acum însă el a văzut cum stau lucrurile în realitate, a făcut o comparație și a ajuns la altă concluzie. El a ajuns la această concluzie în pofida tuturor teoriilor care i se propovăduiau, căci pe propria lui piele a învățat el să înțeleagă ceea ce nu vor să înțeleagă din teorie mulți eseri și menșevici (a p l a u z e), și anume că pot fi numai două dictaturi, că trebuie ales între dictatura muncitorilor — ceea ce înseamnă a sprijini lupta tuturor oamenilor muncii pentru doborîrea jugului exploatării — și dictatura exploataților. Noi l-am cîștigat pe țăran de partea noastră, am demonstrat în practică, printr-o experiență amară și nespuse de grea, că noi, ca reprezentanți ai clasei muncitoare, știm mai bine decît oricare alt partid să-l atragem pe țăran alături de noi. Celelalte partide ne reproșează de obicei că ne aflăm în luptă cu țărănimă și că nu știm să ne înțelegem cu ea, și toate își oferă bunele și generoasele lor oficii ca să ne împace cu țărănimă. Foarte mulțumim, domnilor, dar nu credem că veți reuși s-o faceți. Noi însă, în orice caz, am dovedit de mult că sîntem în stare s-o facem. Noi nu i-am înfățișat țăranului tablouri în culori trandafirii, nu i-am spus că din societatea capitalistă se poate ieși fără disciplină de fier și fără o fermă putere de stat a clasei muncitoare, că simpla adunare a unor buletine de vot va soluționa problema istorică mondială a luptei împotriva capitalului. Noi îi spunem fără ocol: dictatura este un cuvînt aspru, greu și chiar sîngeros, dar îi spunem totodată că dictatura muncitorilor îi va asigura doborîrea jugului exploataților, și s-a dovedit că am avut dreptate. Țăranul, încercînd în practică și o dictatură și cealaltă, a ales dictatura clasei

muncitoare și va merge cu ea mai departe pînă la victorie deplină. (Aplauze.)

Tovarăși, din ceea ce am spus despre victoriile noastre pe plan internațional rezultă — și mi se pare că asupra acestui lucru nu-i nevoie să insist prea mult — că este cazul să procedăm, cu maximum de calm și într-un spirit cît mai practic, la o repetare a propunerilor noastre de pace. Trebuie să le repetăm, zic, deoarece am mai făcut de multe ori asemenea propuneri. Și de fiecare dată am cîștigat în ochii fiecărui om cult, chiar dacă ne era dușman, făcîndu-l astfel să roșească de rușine. Așa s-a întîmplat cînd a venit aici Bullitt. El a fost primit de tov. Cicerin și, după discuțiile purtate cu el și cu mine, în cîteva ore am încheiat un tratat de pace preliminar. Bullitt căuta să ne încredințeze (acestor domni le place să se laude) că America este totul, că, dată fiind puterea Americii, părerea Franței nu contează. Dar cînd noi am semnat tratatul, atît ministrul Franței cît și ministrul Angliei au făcut un gest de felul acesta. (Lenin face un gest semnificativ cu piciorul. Rîsete.) Bullitt s-a trezit cu un petic de hîrtie în mînă, și i s-a spus : „Cui să-i treacă prin minte că poți fi atît de naiv, atît de prost, încît să crezi în democratismul Angliei și al Franței !“ (Aplauze.) Și acum citesc în același număr de ziar textul complet, în limba franceză, al tratatului cu Bullitt¹⁴⁵ ; același text a apărut în toate ziarele engleze și americane. Prin aceasta ei înșiși s-au pus în fața lumii întregi într-o postură de oameni necinstiți sau neserioși, — aleagă ce vor ! (Aplauze.) Iar toată simpatia micii burghezii, și chiar a burgheziei cît de cît culte, care și-a amintit că și ea a luptat cîndva împotriva propriilor ei împărați și regi, e de partea noastră, căci noi am fost de bună credință cînd, semnînd condiții de pace extrem de grele, am declarat : „Este prea prețios pentru noi sîngele muncitorilor și al soldaților noștri ; drept preț al păcii vă vom plăti, ca unor negustori, un tribut greu ; sîntem de acord să-l plătim, căci numai astfel putem cruța viețile muncitorilor și țăranilor noștri“. De aceea cred că nu-i nevoie să ne lansăm în dezbateri prea lungi, iar la sfîrșit vă voi citi

un proiect de rezoluție care, în numele congresului Sovietelor, proclamă dorința noastră fermă de a promova o politică de pace. (A p l a u z e.)

De la partea internațională și militară a raportului aș dori să trec acum la partea lui politică.

Noi am repurtat trei mari victorii asupra Antantei, și ele sînt departe de a avea un caracter exclusiv militar. Sînt victorii pe care le-a repurtat dictatura clasei muncitoare, și fiecare din ele a contribuit la consolidarea situației noastre nu numai pentru că adversarul nostru slăbea și rămînea fără trupe; situația noastră internațională se consolida deoarece cîștigam în ochii întregii omeniri muncitoare și chiar în ochii multora dintre reprezentanții burgheziei. În această privință, victoriile pe care le-am repurtat asupra lui Kolceak și asupra lui Iudenici, ca și aceea pe care o repurtăm acum asupra lui Denikin ne vor da posibilitatea ca și de aici înainte să cîștigăm simpatii pe cale pașnică și într-o măsură incomparabil mai mare decît pînă acum.

Am fost întotdeauna învinuiți de terorism. Este o învinuire larg răspîndită, care nu dispăre din coloanele presei. Sîntem învinuiți că am ridicat terorismul la rangul de principiu. La aceasta răspundem: „E o calomnie pe care nici voi n-o credeți“. Același istoric Aulard care a trimis ziarului „L'Humanité“ scrisoarea citată mai sus scrie: „Am studiat istoria și am predat-o și altora. Cînd citesc că printre bolșevici sînt numai monștri și sperietori, eu spun: același lucru s-a scris și despre Robespierre și Danton. Aceasta — spune el — nu înseamnă nicidecum că îi pun pe rușii de azi pe același plan cu acești oameni mari, nici gînd de așa ceva; nici o asemănare nu există între unii și ceilalți. Dar eu, ca istoric, spun: la urma urmelor, nu se poate da crezare fiecărui zvon“. Cînd un istoric burghez începe să folosească un asemenea limbaj, înseamnă că și minciunile care se răspîndesc pe socoteala noastră încep să se risipească. Noi spunem: teroarea ne-a fost impusă. Ei uită că terorismul a fost provocat de invazia atotputernicei Antante. Cînd flota tuturor țărilor blochează o țară înfometată, ce altceva este aceasta dacă nu teroare?

Cînd, profitînd de imunitatea lor diplomatică, reprezentanții unor țări străine organizează răscoale alb-gardiste, ce altceva este aceasta dacă nu teroare? Trebuie totuși să privim lucrurile cît de cît lucid. Doar nu e greu de înțeles că imperialismul internațional a pus totul în joc pentru a înăbuși revoluția, că el nu se dă în lături de la nimic și spune: „Pentru fiecare ofițer — un comunist, și vom cîștiga“. Și ei au dreptate. Dacă, atacați de aceste trupe create de banditismul internațional și sălbăticit de război, am fi încercat să le înrîurim cu vorbe, prin metoda convingerii, dacă am fi încercat să le influențăm altfel decît prin teroare, n-am fi rezistat nici două luni; am fi fost niște neghiobi. Teroarea ne-a fost impusă de terorismul Antantei, de teroarea atotputernicului capitalism mondial, care a căutat și caută să-i sugrume pe muncitori și pe țărani și îi condamnă la moarte prin înfometare pentru faptul că luptă pentru libertatea țării lor. Și fiecare pas al nostru pe calea spre victorie asupra acestei cauze prime și reale a terorii va fi în mod inevitabil și invariabil însoțit de crearea condițiilor necesare pentru ca în opera noastră de guvernare să ne dispensăm de acest mijloc de convingere și de înrîurire.

Ceea ce am spus despre terorism este aplicabil și atitudinii noastre față de toate elementele șovăielnice. Ni se reproșează că am creat condiții nespuse de grele pentru păturile de mijloc, pentru intelectualitatea burgheză. La aceasta răspundem: războiul imperialist a fost o continuare a politicii imperialiste și de aceea a dus la revoluție. În timpul războiului imperialist, toată lumea și-a dat seama că burghezia poartă acest război în numele intereselor ei de jaf, că în acest război poporul piere, în timp ce burghezia se îmbogățește. Acesta este leitmotivul întregii ei politici în toate țările, și el este acela care o duce la piere și-i va aduce pierea definitivă. Războiul nostru însă este o continuare a politicii revoluției, și fiecare muncitor și țăran știe — iar dacă nu știe, atunci simte prin instinct și vede — că acesta este un război de apărare împotriva exploatorilor, un război care impune

cele mai mari sacrificii muncitorilor și țăranilor, dar care ne obligă să impunem aceste sacrificii și celorlalte clase. Știm că ei, care au făcut parte din clasa privilegiată, le suportă mai greu decât muncitorii și țăranii. Dar noi spunem că, atunci cînd este vorba de a elibera de exploatare milioane de oameni ai muncii, un guvern care ar pregeta să impună sacrificii și celorlalte clase nu ar mai fi un guvern socialist, ci un guvern de trădători. Dacă am aruncat poveri pe umerii claselor de mijloc, e pentru că guvernele Antantei ne-au pus în condiții nemai-pomenit de grele. Și fiecare dintre victoriile noastre — asta o vedem din experiența revoluției, numai că nu am posibilitatea să insist aici asupra acestei chestiuni — face ca, în pofida tuturor oscilărilor și a numeroaselor tentative de a reveni la vechile rînduieli, un număr tot mai mare de elemente șovăielnice să se convingă că într-adevăr nu există altă alegere decât între dictatura oamenilor muncii și puterea exploataților. Dacă au fost timpuri grele pentru aceste elemente, vina nu e a puterii bolșevice, ci a albgardiștilor, a Antantei, și victoria asupra acestora va fi o condiție reală și trainică pentru îmbunătățirea situației tuturor acestor clase. În această privință, tovarăși, aș vrea ca, trecînd la învățămintele experienței politice din țară, să spun cîteva cuvinte despre însemnătatea pe care o are războiul.

Războiul nostru este o continuare a politicii revoluției, a politicii de răsturnare a exploataților, capitaliștilor și moșierilor. De aceea războiul nostru, oricît de cumplit de greu ar fi el, ne asigură simpatiile muncitorilor și ale țăranilor. Războiul nu este numai o continuare a politicii, el este o expresie concentrată a politicii; acest război nespus de greu, pe care moșierii și capitaliștii ni l-au impus cu ajutorul atotputernicei Antante, este totodată o școală politică. În focul acestui război, muncitorii și țăranii au învățat multe. Muncitorii au învățat cum să folosească puterea de stat și cum să transforme fiecare pas într-un prilej de propagandă și de luminare, cum să facă din această Armată Roșie, în care majoritatea o formează țăranii, un instrument de luminare a țărănimii, cum să facă din Armata Roșie un instrument de

folosire a specialiștilor burghezi. Știm că, în marea lor majoritate, acești specialiști burghezi sînt — și nu pot să nu fie — împotriva noastră, întrucît aici se manifestă natura lor de clasă; în această privință nu putem avea nici cea mai mică îndoială. Ne-au trădat sute și mii din acești specialiști, dar mii și zeci de mii dintre ei ne-au slujit cu credință mereu crescîndă, pentru că chiar în procesul luptei au fost treptat atrași de partea noastră și pentru că entuziasmul revoluționar care săvîrșea minuni în Armata Roșie izvora din faptul că noi apărăm și slujim interesele muncitorilor și ale țăranilor. Această ambianță pe care o constituie masa de muncitori și țărani care acționează uniți și care știu pentru ce luptă și-a produs efectul, astfel încît o parte din ce în ce mai mare dintre cei care au trecut la noi din cealaltă tabără, uneori în mod inconștient, s-au transformat și continuă să se transforme în partizani conștienți ai Puterii sovietice.

Tovarăși, în fața noastră stă acum sarcina de a transpune în domeniul construcției pașnice experiența pe care am dobîndit-o în activitatea noastră din timpul războiului. Nimic nu ne umple inimile de atîta bucurie — și nu ne îndreptățește în așa măsură să considerăm că cel de-al VII-lea Congres general al Sovietelor reprezintă o cotitură în istoria Rusiei Sovietice — ca faptul că am lăsat în urmă greul războaielor civile purtate de noi și că de aci înainte ne așteaptă, în principal, acea construcție pașnică care ne atrage pe toți, pe care o dorim, pe care trebuie s-o înfăptuim și căreia îi vom consacra toate eforturile noastre și întreaga noastră viață. Acum, după ce am rezistat grelelor încercări ale războiului, putem spune că în esență, sub raport militar și internațional, am ieșit învingători. În fața noastră se deschide drumul construcției pașnice. Trebuie, firește, să ținem minte că dușmanul ne pîndește la fiecare pas și că va mai face multe încercări să ne răstoarne prin toate mijloacele de care ar putea să dispună: violență, înșelăciune, corupție, comploturi etc. Sarcina noastră este să folosim acum la rezolvarea problemelor fundamentale ale construcției pașnice întreaga experiență dobîndită în domeniul mi-

litar. Voi numi aceste probleme principale. În primul rînd este *problema aprovizionării, problema cerealelor*.

Am dus o luptă înverșunată împotriva prejudecăților și a vechilor obișnuințe. Țăranul e, pe de o parte, un om al muncii, care a îndurat decenii de-a rîndul jugul moșierului și al capitalistului și care, cu instinctul omului asuprit, știe că aceștia sînt fiare care nu se vor da în lături să verse rîuri de sînge pentru a-și redobîndi puterea. Pe de altă parte însă, el este proprietar. El vrea să-și vîndă liber grînele, vrea „libertatea comerțului” și nu înțelege că într-o țară înfometată libertatea vînzării grînelor înseamnă libertatea speculei, libertatea de înavuțire pentru cei bogați. Și noi declarăm : asta n-o vom admite niciodată, mai bine murim cu toții în luptă decît să facem concesii în această privință.

Noi știm că în acest domeniu promovăm o politică în cadrul căreia muncitorii caută să-i convingă pe țărani să le dea cereale pe credit, căci banii de hîrtie nu constituie un echivalent al cerealelor. Țăranul ne dă cereale la preț oficial și nu capătă mărfuri, deoarece nu avem așa ceva, ci capătă hîrtii colorate. El ne dă cereale pe credit, iar noi îi spunem : „Dacă ești un om al muncii, poți tu să spui că asta nu e drept ? Cum poți tăgădui că surplusurile de cereale trebuie date pe credit la preț oficial, și nu vîndute la preț de speculă, cînd specula înseamnă reîntoarcere la capitalism, reîntoarcere la exploatare, la situația împotriva căreia am luptat ?” Aici ne-am lovit de o greutate enormă, care a provocat multe ezitări. Am făcut și continuăm să facem mulți pași pe dibuite, dar am dobîndit o experiență temeinică. Cînd veți asculta raportul tov. Țiurupa sau al celorlalți lucrători din domeniul aprovizionării, veți vedea că țăranii încep să se obișnuiască cu predarea obligatorie a surplusurilor, care în fond înseamnă un împrumut de cereale, că dintr-o serie de plăși avem știri cu privire la îndeplinirea în proporție de 100% a planurilor de predare obligatorie a surplusurilor, că deși succesele sînt infime, ele există totuși, că politica noastră de aprovizionare îi dă țăranului să înțeleagă tot mai clar : dacă vrei libertatea comerțului de cereale într-o țară ruinată, atunci du-te înapoi,

Încearcă să vezi cum e sub dominația lui Kolceak sau a lui Denikin! Împotriva liberei vânzări a cerealelor vom lupta pînă la ultima picătură de sînge. Aici nu poate fi vorba de nici un fel de concesi. În această problemă fundamentală, în problema cerealelor, vom lupta din răzputeri pentru a stîrpi specula, pentru a face cu neputință ca vânzarea cerealelor să-i îmbogățească pe cei bogați și pentru ca toate surplusurile de cereale, obținute de pe pămîntul statului prin eforturile unor întregi generații de oameni ai muncii, toate aceste surplusuri de cereale să fie un bun al statului, iar acum, cînd statul este ruinat, țărani să dea aceste surplusuri de cereale pe credit statului muncitoresc. Dacă țaranul va proceda astfel, vom ieși din toate greutățile, vom reface industria, și muncitorul îi va restitui țaranului datoria însutit. El îi va asigura și lui și copiilor lui posibilitatea de a trăi fără să muncească pentru moșier și capitalist. Aceasta este ceea ce îi spunem noi țaranului, și el se convinge că nu există altă alegere. La această convingere ajunge el nu atît datorită propagandei noastre, cît datorită adversarilor noștri — domnii Kolceak și Denikin. Ei sînt aceia care îi dau țaranului cele mai instructive lecții practice de viață, determinîndu-l să treacă de partea noastră.

Dar, tovarăși, după problema cerealelor urmează a doua *problemă* — aceea a *combustibilului*. La centrele de colectare avem acum cantități de cereale pe deplin suficiente pentru a-i hrăni pe muncitorii flămînzi din Petrograd și din Moscova. Dar dacă ați trece prin cartierele muncitorești ale Moscovei, ați vedea că oamenii suferă cumplit de frig, de mari lipsuri, care s-au agravat acum din cauza crizei de combustibil. În acest domeniu trecem printr-o criză gravă; aici am rămas în urma nevoilor. În ultimul timp, o serie întregă de ședințe ale Consiliului Apărării și ale Consiliului Comisarilor Poporului au fost în întregime consacrate elaborării de măsuri pentru lichidarea acestei crize¹⁴⁶. Din materialele pe care le-am primit de la tov. Ksandrov în vederea întocmirii raportului de față, reiese că am început să ieșim din această cumplită criză. La începutul lunii octombrie, cifra încărcărilor săptămînale a fost de 16 000 de

vagoane, iar la sfârșitul aceleiași luni a scăzut la 10 000. Aceasta a fost o criză, o catastrofă, și a însemnat pur și simplu foamea cea mai crîncenă pentru muncitorii dintr-o serie întregă de uzine și fabrici din Moscova, din Petrograd și dintr-o serie de alte localități. Urmările acestei catastrofe se mai resimt și azi. Atunci ne-am concentrat toată atenția asupra acestei probleme, ne-am încordat toate forțele, am procedat la fel ca în domeniul militar și am spus: toate forțele conștiente trebuie să fie mobilizate pentru rezolvarea problemei combustibilului nu pe vechea cale a capitalismului, cînd speculanților li se acordau prime și ei se îmbogățeau de pe urma diverselor livrări de produse; nu, noi am spus: rezolvați problema pe cale socialistă, pe calea jertfirii de sine, rezolvați-o așa cum am salvat noi Petrogradul roșu, cum am eliberat Siberia, cum am învins în toate clipele grele — ori de cîte ori am avut în față grele sarcini ale revoluției — și cum vom învinge întotdeauna. Și de la 12 000 de vagoane în ultima săptămîină a lunii octombrie, numărul vagoanelor încărcate s-a ridicat la 20 000. Sîntem pe cale de a ieși din această catastrofă, dar sîntem încă departe de a fi ieșit din ea. Este necesar ca toți muncitorii să știe și să țină minte că fără pîine pentru oameni, fără pîine pentru industrie, adică fără combustibil, țara este osîndită să îndure mari calamități. Și nu numai țara noastră. Ziarele de astăzi relatează că în Franța, țară învingătoare, transportul feroviar e aproape paralizat. Ce să mai spunem despre Rusia? Din această criză, Franța va căuta să iasă pe cale capitalistă, care va aduce capitaliștilor profituri, iar maselor noi privațiuni. Rusia Sovietică va ieși din ea făcînd apel la disciplina muncitorilor și la spiritul lor de sacrificiu, adresînd o chemare energetică țăranilor, acea chemare energetică pe care, în cele din urmă, țăranul o înțelege întotdeauna. Țăranul află din experiență că, oricît de grea ar fi trecerea, oricît de fermă ar fi mîna puterii de stat a muncitorilor, ea este însă o mîină de om al muncii, care luptă în numele alianței maselor muncitoare, în numele lichidării definitive a oricărei exploatare.

Ne mai amenință și un al treilea flagel — *păduchele, tifosul exantematic*, care seceră trupele noastre. Nici nu vă puteți închipui, tovarăși, în ce stare îngrozitoare se află localitățile contaminate de tifos exantematic, când populația e sleită de puteri, slăbită, când nu există mijloace materiale, iar orice viață, orice activitate obștească e complet paralizată. Aici noi spunem : „Tovarăși, această problemă trebuie să stea în centrul atenției dv. *Ori păduchii vor învinge socialismul, ori socialismul va învinge păduchii!*” Și în această problemă, tovarăși, uzînd de aceleași metode, începem să obținem rezultate pozitive. Firește că mai există medici care nutresc idei preconcepute și manifestă neîncredere față de puterea muncitorească, preferînd să încaseze onorarii de la bogați decît să pornească la luptă grea împotriva tifosului exantematic. Dar aceștia sînt o minoritate, numărul lor devine tot mai mic, pe cînd majoritatea o formează medicii care văd că poporul luptă pentru existența lui, că prin lupta sa el vrea să rezolve problema fundamentală a salvărdării oricărei culturi, și în această luptă grea și anevoioasă ei dau dovadă de același spirit de sacrificiu ca și oricare dintre specialiștii militari. Ei sînt gata să-și pună forțele în slujba maselor muncitoare. Trebuie să spun că și din această criză începem să ieșim. Tov. Semășko mi-a comunicat unele cifre cu privire la această chestiune. Pînă la 1 octombrie, potrivit datelor primite de pe front, au sosit acolo 122 de medici și 467 de felceri. O sută cincizeci de medici au fost trimiși din Moscova. Avem tot temeiul să ne așteptăm ca pînă la 15 decembrie să sosească pe front încă 800 de medici, care vor ajuta la combaterea tifosului exantematic. Trebuie să acordăm maximum de atenție acestui flagel.

Toată atenția noastră trebuie să fie concentrată asupra întăririi acestei temelii a întregii noastre activități — cerealele, combustibilul, combaterea tifosului exantematic. Asupra acestui lucru aș vrea să insist, tovarăși, cu atît mai mult, cu cît în construcția noastră socialistă s-a observat o oarecare dispersare de eforturi. E ceva întru totul explicabil. Cînd oamenii se hotărăsc să transforme lumea întregă, este cît se poate de firesc ca la

această muncă să fie atrași muncitori și țărani lipsiți de experiență. Este cert că va mai trece mult timp pînă să învățăm a stabili în mod just ce anume să punem în centrul atenției noastre. Nu este de mirare că sarcini istorice atît de mărețe au generat adesea fantezii mărețe, iar fanteziile mărețe răsar alături de numeroase fantezii mărunte și nereușite. Au fost numeroase cazurile cînd am început construcția de la cupolă, de la o mică și neînsemnată aripă sau cornișă, fără să fi dat temeliei atenția cuvenită. Aș vrea să vă spun că, pe baza experienței mele, pe baza constatărilor făcute de mine în procesul muncii, am ajuns la concluzia că sarcina actuală a politicii noastre este crearea acestei temelii. Este necesar ca fiecare muncitor, fiecare organizație, fiecare instituție să-și spună acest lucru la fiecare ședință. Dacă vom reuși să asigurăm aprovizionarea cu pîine, dacă vom reuși să sporim cantitățile de combustibil, dacă ne vom încorda toate forțele pentru a șterge de pe fața pămîntului rusesc tifosul exantematic — acest produs al lipsei de civilizație, al mizeriei și al inculturii —, dacă vom folosi în acest război nesîngeros toate forțele, întreaga experiență pe care am dobîndit-o în războiul sîngeros, putem fi siguri că în această operă, care e totuși mult mai ușoară și mai umană decît războiul, vom repurta succese din ce în ce mai mari.

Mobilizarea pe front a fost în întregime efectuată. Partidele care, ca eserii de pildă, ne-au combătut cu cea mai mare înverșunare, care au apărat și apără și astăzi ideile capitalismului au trebuit să recunoască, în pofida tuturor învinuirilor pe care ni le aruncă burghezia imperialistă, că Armata Roșie a devenit o armată populară. Aceasta înseamnă că în acest domeniu, cel mai anevoios, am reușit să înfăptuim unirea clasei muncitoare cu uriașa masă de țărani care trece de partea ei, și prin aceasta am arătat țărănimii ce înseamnă a fi condus de clasa muncitoare.

Cuvintele „dictatura proletariatului“ îi sperie pe țărani. În Rusia, ele constituie o sperietoare pentru țărani. Acum ele se întorc împotriva acelor care le folosesc ca sperietoare, căci țărani știu acum că dictatura proletariatului,

chiar dacă e o expresie latinească greu de înțeles, nu este în practică altceva decât Puterea sovietică, care dă aparatul de stat în mâinile muncitorilor. Ea este, așadar, cel mai credincios prieten și aliat al oamenilor muncii și cel mai înverșunat dușman al oricărei exploatare. De aceea îi vom învinge în cele din urmă pe toți imperialiștii, căci dispunem de un izvor de forțe atît de adînc, de un atît de uriaș rezervor de material uman cum nu are și nici nu va avea nicăieri nici un guvern burghez. Dispunem de un rezervor de material uman din care putem sorbi tot mai multe forțe, trecînd nu numai de la muncitorii înaintați la cei cu nivel mijlociu, ci și mai jos, la țărani muncitori, săraci și foarte săraci. În ultimul timp, tovarășii din Petrograd spuneau că Petrogradul și-a dat toți lucrătorii și că nu mai poate da nimic. Dar cînd situația a devenit critică, Petrogradul s-a comportat admirabil, după cum a spus pe drept cuvînt tov. Zinoviev, și anume ca un oraș care parcă a născut noi forțe. Acei muncitori care erau considerați a fi sub nivelul mijlociu și care nu aveau nici o experiență în munca politică și de stat s-au ridicat la înălțimea cerințelor, au dat o mulțime de forțe pentru propagandă, agitație și organizare, au săvîrșit noi și noi minuni. Asemenea izvoare de forțe care să săvîrșească noi și noi minuni avem încă multe, foarte multe. Fiecare pătură nouă de muncitori și țărani încă neaștrăși în muncă este pentru noi o sursă de prieteni și aliați dintre cei mai siguri. În opera de conducere a statului sîntem azi adesea nevoiți să ne sprijinim pe o pătură foarte îngustă de muncitori înaintați. Atît în munca noastră de partid cît și în munca noastră de stat trebuie să ne adresăm iarăși și iarăși păturilor de oameni ai muncii fără partid, muncitorilor și țărănilor fără partid, dar nu pentru a-i atrage dintr-o dată de partea noastră, de a-i atrage în partidul nostru — nu aceasta ne interesează pe noi —, ci pentru a-i face să înțeleagă că salvarea țării reclamă ajutorul lor. Și atunci cînd oamenii pe care moșierii și capitaliștii îi ținuseră cît mai departe de conducerea statului se vor convinge că-i chemăm să construiască, împreună cu noi, temelia

trainică a republicii socialiste, cauza noastră va deveni într-adevăr invincibilă.

Iată de ce, pe baza celor doi ani de experiență, vă putem afirma cu toată certitudinea că fiecare dintre victoriile noastre militare ne va apropia în ritm rapid de timpul — azi foarte aproape — când ne vom putea consacra în întregime operei de construcție pașnică. Pe baza experienței dobândite, putem afirma cu certitudine că în această operă de construcție pașnică vom săvârși, în anii care vin, minuni incomparabil mai mari decît cele săvârșite în acești doi ani de război victorios împotriva atotputernicei Antante. (A p l a u z e.)

În încheiere, tovarăși, îngăduiți-mi să dau citire proiectului de rezoluție pe care vi-l propun :

„Republica Sovietică Federativă Socialistă Rusă dorește să trăiască în pace cu toate popoarele și să-și concentreze toate eforturile asupra construcției interne, asupra organizării producției, transporturilor și a conducerii obștești pe baze sovietice, ceea ce nu a putut face pînă acum, mai întîi din cauza presiunii imperialismului german, iar apoi din cauza intervenției Antantei și a blocadei de înfometare.

Guvernul muncitoresc-țărănesc a oferit pace puterilor Antantei în repetate rînduri, și anume : la 5 august 1918 — în scrisoarea Comisariatului poporului pentru afacerile externe către reprezentantul Americii, d-l Pool ; la 24 octombrie 1918 — într-o scrisoare adresată președintelui Wilson ; la 3 noiembrie 1918 — într-o propunere adresată tuturor guvernelor Antantei prin intermediul reprezentanților țărilor neutre ; la 7 noiembrie 1918 — în numele celui de-al VI-lea Congres general al Sovietelor din Rusia ; la 23 decembrie 1918 — în nota lui Litvinov, la Stockholm, către toți reprezentanții Antantei ; apoi scrisorile din 12 și din 17 ianuarie, nota de la 4 februarie 1919 către guvernele Antantei ; proiectul de tratat elaborat împreună cu Bullitt la 12 martie 1919 ; declarația din 7 mai 1919, transmisă prin Nansen.

Aprobînd în întregime toate aceste repetate demersuri ale Comitetului Executiv Central din Rusia, ale Consiliului Comisarilor Poporului și ale Comisariatului poporului

pentru afacerile externe, Congresul al VII-lea al Sovietelor confirmă încă o dată năzuința sa constantă spre pace și propune din nou tuturor puterilor Antantei — Angliei, Franței, Statelor Unite ale Americii, Italiei, Japoniei, tuturor împreună și fiecareia în parte — să înceapă imediat negocieri de pace și însărcinează Comitetul Executiv Central al Sovietelor din Rusia, Consiliul Comisarilor Poporului și Comisariatul poporului pentru afacerile externe să continue sistematic această politică de pace, luând toate măsurile necesare pentru a-i asigura succesul“.

2

CUVÎNT DE ÎNCHEIERE
LA RAPORTUL C.E.C. DIN RUSIA
ȘI AL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI
6 DECEMBRIE

(Voci: „Trăiască tovarășul Lenin! Ura!“.
Aplauze.) Tovarăși! Cred că, prin cuvîntarea și prin declarația sa, Martov a reușit să ne dea un exemplu care ilustrează cît se poate de grăitor atitudinea pe care o au față de Puterea sovietică grupurile și partidele care au făcut și continuă să facă parte din Internaționala a II-a, împotriva căreia am întemeiat acum Internaționala Comunistă. Pe fiecare dintre dv. v-a frapat deosebirea dintre cuvîntarea lui Martov și declarația lui, deosebire pe care în remarcă sa a subliniat-o și tov. Sosnovski, adresîndu-i lui Martov întrebarea: „Nu cumva e declarația dv. de acum un an?“ Într-adevăr, cuvîntarea lui Martov se referă, evident, la evenimentele anului 1919, la cele de la sfîrșitul acestui an, pe cînd declarația e în așa fel întocmită, încît reprezintă o repetare textuală a celor spuse de ei în 1918. (Aplauze.) Și dacă, răspunzînd la remarcă lui Sosnovski, Martov a afirmat că această declarație e „pentru vecii vecilor“, eu mi-aș permite totuși, în cazul de față, să iau apărarea menșevicilor împotriva lui Martov. (Aplauze, rîsete.) Căci eu, tovarășu, am urmărit evoluția și desfășurarea activității menșevicilor, pot spune, timp mai îndelungat și cu mai multă atenție decît oricare altul, ceea ce n-a fost nicidecum prea plăcut. Și, pe baza acestor cincisprezece ani de observații, afirm că această declarație nu numai că nu e „pentru vecii vecilor“, dar nici măcar un singur an nu va rămîne în picioare (aplauze), deoarece întreaga evoluție a

menșevicilor, mai ales într-un moment de mare însemnătate ca cel care a început în istoria revoluției ruse, ne arată în rîndurile lor mari oscilări, care în ansamblu se reduc la aceea că ei se îndepărtează de burghezii și de prejudecățile ei, dar numai cu mare greutate și împotriva voinței lor. Cu frecvente opriri și reveniri, ei încep să se apropie — foarte încet, dar încep totuși să se apropie — de dictatura proletariatului, iar peste un an vor mai face cîțiva pași — de acest lucru sînt absolut siguri. Și declarația lor de azi nu va putea fi repetată atunci, căci dacă o veți dezbrăca de învelișul frazelor general-democratice și al expresiilor parlamentare, care ar face cinste oricărui lider de opoziție parlamentară, dacă veți da la o parte aceste fraze, care multora le plac, dar nouă ni se par plicticoase, și veți privi lucrurile în fond, veți vedea că întreaga declarație se rezumă la lozinca: înapoi la democrația burgheză, și nimic mai mult. (A p l a u z e.) Ei bine, cînd auzim asemenea declarații din partea unor oameni care afirmaseră că ne simpatizează, noi ne spunem: nu, atît teroarea oît și Ceka¹⁴⁷ sînt absolut necesare. (A p l a u z e.)

Tovarăși, ca să preîntîmpin o eventuală învinuire din partea dv. aici sau din partea altcuiva că mă leg de această declarație, țin să afirm, pe bază de fapte politice, că la o astfel de declarație ar subscrie acum, cu amîndouă mîinile, atît un menșevic de dreapta, cît și un eser de dreapta. Am dovezi în sprijinul afirmației mele. Consiliul partidului eserilor de dreapta, de care a fost nevoit să se despartă Volski și grupul său — Volski e președintele comitetului Adunării constituante, pe care l-ați auzit vorbind la tribună —, consiliul eserilor de dreapta, care s-a întrunit anul acesta, a declarat că ei vor să fuzioneze cu partidul menșevic, pe care-l consideră situat pe poziții apropiate de cele ale lor. De ce? Fiindcă pentru publicarea unor lucruri ca cele cuprinse în declarație și în publicațiile menșevice (care sînt, chipurile, pur teoretice și pe care noi degeaba nu le lăsăm să apară, cum a spus reprezentanta Bundului¹⁴⁸, plîngîndu-se că la noi presa nu se bucură de libertate deplină), pentru publicarea unor asemenea lucruri se pronunță eserii de dreapta, solidari-

zîndu-se cu menşevicii, a căror declaraţie este pe de-a-n-tregul clădită pe principii similare cu cele ale eserilor de dreapta. În acelaşi timp, după o luptă îndelungată, grupul Volski a fost nevoit să se despartă de ei. Iată acea harababură care arată incontestabil că noi nu ne legăm de menşevici, ci că aşa stau lucrurile în realitate, după cum se vede din exemplul grupului eserilor din minoritate. Aici s-a amintit, pe bună dreptate, de menşevicul Rozanov, pe care Martov şi partidul său l-ar fi exclus cu siguranţă, pe cînd la această declaraţie vor subscrie şi eserii şi menşevicii.

Aceasta înseamnă că pînă în ziua de azi continuă să existe în rîndurile lor două curente diferite, dintre care unul regretă, deplînge, compătimenteşte şi doreşte în teorie să se întoarcă la democratism, iar celălalt acţionează. Şi degeaba spune Martov că eu aş fi căutat să mă dezvinovăţesc în problema terorismului. Înseşi cuvintele lui arată cît de departe de noi sînt concepţiile democraţiei mic-burgheze şi cît de apropiate sînt ele de Internaţionala a II-a. În fapt, aceste concepţii nu au în ele nimic socialist, ba chiar dimpotrivă. Acum, cînd socialismul e aproape, ni se propovăduiesc iarăşi vechi concepţii burgheze. Eu nu am căutat să mă dezvinovăţesc, ci am vorbit despre un partid specific, creat de război — partidul ofiţerilor care au comandat în timpul războiului imperialist, care s-au ridicat în acest război şi care ştiu ce înseamnă politica practică. Cînd ni se spune: „Ceka voastră trebuie sau desfiinţată, sau mai bine organizată“, la aceasta, tovarăşi, răspundem: noi nu pretindem că tot ce facem e perfect, şi sîntem gata, sîntem bucuroşi să învăţăm fără nici un fel de idei preconceptuate. Dar cînd nişte oameni care au stat în Adunarea constituantă vor să ne înveţe pe noi cum să ne apărăm împotriva odraslelor de moşieri şi împotriva ofiţerilor albgardişti, noi le răspundem: voi aţi fost doar la putere şi împreună cu Kerenski aţi luptat împotriva lui Kornilov, aţi fost şi alături de Kolceak, şi aceiaşi albgardişti v-au azvîrlit de acolo fără luptă, ca pe nişte băieţandri. Şi după asta mai spuneţi că Ceka noastră e prost organizată! (A p l a u z e.) Nu, Ceka noastră e foarte bine organizată. (A p l a u z e.)

Și când în Germania domnii complotiști își bat joc acum de muncitori, când acolo ofițerii, în frunte cu feldmareșalii, strigă : „Jos guvernul de la Berlin“, când acolo sînt omorîți fără teamă de pedeapsă conducători comuniști, iar banda albgardistă tratează pe conducătorii Internaționalei a II-a ca pe niște băiețandri, vedem clar că acest guvern conciliator nu este nimic altceva decît o jucărie în mîinile unui grup de complotiști. Și acum, când avem în fața noastră acest exemplu concret, când abia am apucat să ieșim la drum, oamenii ăștia ne spun : „Ați instaurat un regim de teroare excesivă“. Dar parcă multe săptămîni au trecut de când am descoperit complotul de la Petrograd ? ¹⁴⁹ Parcă multe săptămîni au trecut de când Iudenici se afla la cîteva verste de Petrograd, iar Denikin la cîteva verste de Orel ? Reprezentantii acestor șovăielnice partide și ai acestei șovăielnice democrații ne spun : „Ne pare bine că Iudenici și Kolceak au fost învinși“. Cred și eu că le pare bine, căci ei știu la ce se puteau aștepta din partea lui Iudenici și a lui Kolceak. (A p l a u z e.) Eu nu le suspectez sinceritatea. Dar îi întreb : când Puterea sovietică trece prin momente grele, când elementele burgheze organizează comploturi și când, în momentul critic, reușim să descoperim aceste comploturi, înseamnă oare că ele se descoperă în mod cu totul întîmplător ? Nu, ele nu se descoperă întîmplător. Ele se descoperă pentru că complotiștii sînt nevoiți să trăiască în mijlocul maselor, pentru că în comploturile lor ei nu se pot dispensa de ajutorul unor muncitori și țărani, așa încît, în cele din urmă, ei dau întotdeauna peste oameni care se duc la această — cum s-a spus aici — prost organizată Ceka și declară : „În cutare și cutare loc s-au adunat exploataatori“. (A p l a u z e.) De aceea, când scurt timp după ce am trecut printr-o primejdie de moarte, în fața unui complot vădit pentru toată lumea, se găsesc oameni care să vină și să ni se plîngă că nu respectăm Constituția, că Ceka e prost organizată, eu declar că acești oameni nu au tras învățăminte politice din lupta împotriva albgardiștilor, nu au tras învățăminte din experiența pe care au făcut-o cu Kerenski, cu Iudenici, cu Kolceak și nu știu să tragă din această experiență nici un

fel de concluzii practice. Și deoarece dv., domnilor, începeți să vă dați seama că alde Kolceak și Denikin prezintă un pericol serios, că trebuie să vă decideți pentru Puterea sovietică, e timpul să vă lepădați „pe vecii vecilor“ de această declarație a lui Martov. (Rîsete.) În textul constituției s-a ținut seama de întreaga experiență a celor doi ani de cînd sîntem la putere; altminteri, după cum am declarat în cuvîntarea mea — și nimeni aici nici n-a încercat măcar să-mi infirme spusele —, nu ne-am fi putut menține nici două luni, darămite doi ani. Desfid pe oricine se pretinde a fi cît de cît obiectiv față de Puterea sovietică să infirme această aserțiune, fie și numai din punctul de vedere al istoricului, și nu al omului politic care vrea să se adreseze maselor muncitorești și să le influențeze, să acționeze împreună cu ele.

Ni se spune: Sovietele se întrunesc rar, alegerile nu au loc destul de des. Cred că la un asemenea reproș ar trebui să răspundem nu cu discursuri și cu rezoluții, ci cu fapte. După părerea mea, cel mai bun răspuns va fi să ducem la bun sfîrșit lucrările inițiate de Puterea sovietică pentru a se stabili cîte noi alegeri de Soviete județene și orașenești au avut loc în țară, cîte congrese ale Sovietelor s-au ținut etc. Tov. Vladimirski, locțiitor al comisarului poporului pentru afacerile interne, a publicat o serie de materiale cu privire la istoria acestor congrese¹⁵⁰. Cînd am răsfoit aceste materiale, am spus: iată un material istoric care dovedește, printre altele, că istoria popoarelor civilizate nu cunoaște țară în care democrația proletară să-și fi găsit o aplicare atît de largă ca la noi, în Rusia. Dacă se pretinde că la noi se țin rar alegeri pentru Soviete, că arareori convocăm congrese, recomand fiecărui delegat să stăruie pe lîngă forul în drept ca la acest congres să se distribuie un chestionar suplimentar, pe care fiecare delegat să poată indica: la ce dată — luna, ziua, anul — și unde anume — județul, orașul, localitatea — s-au întrunit congrese ale Sovietelor. Dacă fiecare dintre dv. își va da osteneala să completeze un asemenea chestionar, ceea ce e cît se poate de simplu, veți obține un material care va întregi datele noastre incomplete și care va dovedi că, în vremuri atît de grele

ca cele ale războiului, cînd constituțiile europene, statornicite de secole și adînc înrădăcinate în deprinderile europeanului occidental, au fost aproape în întregime suspendate, în asemenea vremuri, sub raportul participării maselor populare la conducerea țării și la rezolvarea de sine stătătoare a problemelor conducerii la congrese, în Soviete, precum și în alegeri, Constituția sovietică a fost aplicată în țară într-o măsură nemaivăzută în lume. Și dacă se pretinde că asta e prea puțin, dacă ni se aduc critici și se afirmă că „neconvocarea Comitetului vostru Executiv Central este o adevărată crimă“, la aceasta tov. Troțki a răspuns foarte bine reprezentantei Bundului, declarînd că Comitetul Executiv Central a fost pe front. La aceste cuvinte, reprezentanta Bundului, a aceleiași Bund care s-a situat pe platforma sovietică și care de aceea — e de presupus — a înțeles realmente, în fine, care este temelia Puterii sovietice —, reprezentanta Bundului — am notat răspunsul ei — a replicat : „E curios că C.E.C. a fost pe front, ar fi putut să trimită pe alții“.

Noi ducem o luptă crîncenă împotriva lui Kolceak, împotriva lui Denikin și a altora — și au fost destul de mulți ! Lupta s-a soldat cu victoria trupelor ruse, care i-au alungat ca pe niște băiețandri. Ducem un război greu și victorios. Dv. știți că fiecare ofensivă inamică ne-a obligat să trimitem pe front pe toți membrii Comitetului Executiv Central, dar iată că azi ni se spune : „E ceva curios, trebuia să găsiți alți oameni“. Nu cumva credeți că am acționat în afara timpului și a spațiului ? Sau poate vreți să naștem comuniști (a p l a u z e), măcar cîtiva pe săptămîină ? Asta nu se poate. Muncitori căliți în ani de luptă, muncitori cu experiență și care știu să conducă — asemenea muncitori, tovarăși, există la noi mai puțini decît în oricare altă țară. Trebuie să facem totul pentru a trimite la cursuri tineretul muncitoresc și a-i da pregătirea necesară, dar aceasta necesită cîteva luni sau chiar ani întregi. Și cînd toate acestea se întîmplă în condiții extrem de grele, se găsesc aici oameni care să ne întîmpine cu zîmbete ironice care nu denotă decît o totală neînțelegere a acestor condiții. Căci este într-adevăr o dovadă de ridicolă neînțelegere intelectualistă atunci

cînd ni se cere ca, în aceste condiții de război, să procedăm altfel decît am procedat pînă acum. Trebuie să ne încordăm la maximum toate forțele și de aceea trebuie să dăm frontului pe cei mai buni activiști și membri ai Comitetului Executiv Central și ai comitetelor executive. Și sînt convins că orice om cu oricît de puțină experiență practică în munca de conducere nu numai că nu ne va blama, ci, dimpotrivă, ne va aproba pentru că am făcut tot ce ne-a stat în putință ca să reducem la minimum instituțiile colegiale de pe lîngă comitetele executive, deoarece, sub presiunea războiului, ele se redusese la comitetul executiv, căci activiștii se grăbeau să plece pe front, așa cum astăzi vin cu sutele și cu miile să lucreze în domeniul aprovizionării cu combustibil. Aceasta este temelia fără de care Republica sovietică nu poate trăi. Și dacă în schimb va trebui ca timp de cîteva luni Sovietele să se întrunească mai rar, nu se va găsi nici un muncitor sau țaran cu judecată sănătoasă care să nu înțeleagă necesitatea acestui lucru și care să nu-l aprobe.

Eu afirm că, în ceea ce privește democrația și democratismul, adversarii noștri continuă să ne ofere prejudecățile democratismului burghez. Aici s-a declarat, în numele unui partid de opoziție, că trebuie sistată reprimarea burgheziei. Nu strică totuși să te gîndești înainte de a vorbi. Ce înseamnă reprimarea burgheziei? Moșierul poate fi reprimat și desființat prin abolirea proprietății funciare moșierești și prin trecerea pămîntului în stăpînirea țăranilor. Dar poate fi oare reprimată și desființată burghezia prin desființarea marelui capital? Oricine cunoaște principiile elementare ale marxismului știe că burghezia nu poate fi reprimată în felul acesta, că ea se naște din producția de mărfuri; și ce este, în aceste condiții ale producției de mărfuri, țaranul care are un surplus de cîteva sute de puduri de cereale peste cantitatea necesară pentru întreținerea familiei sale și care nu le dă pe credit statului muncitoresc spre a veni în ajutorul muncitorului înfometat, ci le vinde la prețuri de speulă? — Nu e asta burghezie? Oare nu aici se naște ea? În această problemă, în problema cerealelor, a combaterii

foametei de care suferă întreaga Rusie industrială, primim noi vreun ajutor din partea acelor care ne reproșează nerespectarea Constituției, reprimarea burgheziei? Nu! Cu ce ne ajută ei în această privință? Ei se ascund după cuvintele „înțelegere între muncitori și țărani“. Firește, această înțelegere e necesară. Noi am arătat cum realizăm această înțelegere atunci când, la 26 octombrie 1917, am preluat programul eserilor în partea privitoare la sprijinirea țăranilor și l-am aplicat în întregime. Prin aceasta am arătat atunci că țăranul care a fost exploatat de moșieri, care trăiește din munca sa și care nu-și vinde grânela la prețuri de speculă va găsi un apărător de nădejde în muncitorul trimis de puterea centrală de stat. Iată unde am realizat noi înțelegerea cu țăranul. Când noi promovăm o politică de aprovizionare care cere ca surplusurile de cereale depășind nevoile familiei țăranului să fie date ca împrumut de stat muncitorilor, orice obiecții împotriva acestei politici echivalează cu sprijinirea speculei. Asemenea atitudine mai există în masele mic-burgheze, care sînt obișnuite să trăiască în chip burghez. Iată de ce trebuie să ne temem, iată de unde vine primejdia care amenință revoluția socială! În această privință ne-au ajutat oare vreodată reprezentanții menșevicilor și ai eserilor, fie și cei mai de stînga dintre ei? Nu, niciodată! Presa lor, a cărei apariție — pretind ei — ar trebui s-o îngăduim în numele „principiilor libertății“ și din care posedăm suficiente mostre, dovedește incontestabil că ei nu ne ajută nici măcar cu un singur cuvînt; de fapte e de prisos să mai vorbim. Atîta timp cît n-am lichidat în întregime vechiul obicei, vechiul precept blestemat care proclamă: fiecare pentru sine și Dumnezeu pentru toți, — unica ieșire pentru noi este să luăm pe credit surplusurile de cereale pentru muncitorul înfometat. Știm că asta e o treabă înspăimîntător de grea. Aici nimic nu se poate face cu forța. Dar este ridicol să se spună că noi reprezentăm minoritatea clasei muncitoare; asemenea afirmații nu stîrnesc decît ilaritate. Așa ceva se poate spune la Paris, și nici acolo asemenea cuvinte nu mai sînt tolerate în adunările muncitorești. Într-o țară în care guvernul a fost răsturnat cu o ușurință fără seamăn, în care

muncitorii și țărani îi apără interesele cu arma în mână și în care ei o folosesc pe aceasta ca instrument al voinței lor, — a spune într-o asemenea țară că noi reprezentăm minoritatea clasei muncitoare înseamnă să te faci pur și simplu ridicol. Înțeleg să aud asemenea cuvinte din gura unora ca Clemenceau, Lloyd George, Wilson. Căci ale lor sînt cuvintele acestea, ale lor sînt aceste idei! Dar cînd aceste cuvinte ale lui Wilson, Clemenceau și Lloyd George — cei mai înrăiți dintre rechinii imperialismului — sînt repetate aici de Martov în numele Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia (rîsete), eu îmi zic că trebuie să fim cu ochii în patru și să știm că aici e nevoie de Ceka! (Aplauze.)

Toți vorbitorii care au luat cuvîntul în numele opoziției, inclusiv reprezentanții Bundului, ne reproșează că nu respectăm Constituția. Eu țin să declar că respectăm în modul cel mai strict prevederile Constituției. (O voce din lojă: „Nu zău?!“) Și deși din loja care pe vremuri a fost a țarului, iar acum e loja opoziției (rîsete), aud exclamația ironică „nu zău?!“, voi aduce totuși imediat o dovadă în sprijinul acestor afirmații. (Aplauze.) Vă voi citi un articol din Constituție pe care îl aplicăm cu cea mai mare strictețe și care arată că în întreaga noastră activitate noi respectăm Constituția. Cînd, la diferite adunări la care participau aderenți ai menșevicilor și ai eserilor, se întîmpla să vorbesc despre Constituție, dificultatea de care mă loveam era că nu aveam la îndemîna textul Constituției, pentru a putea cita paragrafele de care aveam nevoie. Adunările se țin de obicei în săli unde Constituția e afișată pe perete. În adunarea de față nu există așa ceva, dar m-a scos din încurcătură tov. Petrovski, care mi-a dat un exemplar de broșură intitulată „Constituția R.S.F.S.R.“ Dau citire textului articolului 23: „Călăuzindu-se după interesele întregii clase muncitoare, R.S.F.S.R. privează de drepturi persoanele și grupurile care uzează de aceste drepturi în detrimentul intereselor revoluției socialiste“.

Repet, tovarăși, noi nu am considerat niciodată că activitatea noastră, în general, și Constituția noastră, în special, ar fi un model de perfecțiune. La congresul de

față s-a pus problema modificării Constituției. Sîntem de acord s-o modificăm și sîntem gata să examinăm propunerile de modificări, fără a le statornici însă „pe vecii vecilor“. Dar dacă vreți să vă războiți, fiți cel puțin consecvenți în lupta voastră. Dacă ne cereți să respectăm Constituția, nu trebuie oare să cereți și respectarea articolului 23 ? (A p l a u z e.) În cazul cînd nu vreți așa ceva, sîntem gata să discutăm cu dv. dacă trebuie sau nu abrogat articolul care spune să nu venim în fața poporului cu fraze despre libertatea generală și despre egalitatea generală a oamenilor muncii. Dv. cunoașteți foarte bine dreptul constituțional, dar l-ați învățat după manuale vechi, burgheze. Vă aduceți aminte de cuvintele „libertate și democrație“, invocați prevederile Constituției și repetați lozincile de mai înainte, făgăduind poporului totul, spre a nu îndeplini apoi nimic. Noi însă nu făgăduim nimic de felul acesta, nu proclamăm egalitatea muncitorilor și a țăranilor. Dv. o revendicați ; să vedem deci cine are dreptate. Țăranilor care au cunoscut exploatarea moșierească și capitalistă și care muncesc pentru familiile lor pe pămîntul luat de la moșieri, acestor țărani le oferim egalitate deplină, prietenie și alianță frățească. Dar acelora dintre ei care, dintr-o veche deprindere, din neștiință sau din lăcomie trag înapoi spre burghezie, noi le refuzăm egalitatea. Dv. roștiți fraze generale despre libertatea și egalitatea oamenilor muncii, despre democrație, despre egalitatea muncitorilor și a țăranilor. Noi nu promitem că Constituția va asigura libertatea și egalitatea în general. Libertate — dar pentru care clasă și în ce scop ? Egalitate — dar între cine și cine ? Între oamenii muncii, pe care burghezia i-a exploatat zeci și sute de ani și care acum luptă împotriva burgheziei ? Asta se și spune în Constituție : dictatura muncitorilor și a țăranimii sărace pentru reprimarea burgheziei. De ce oare dv., cînd vorbiți despre Constituție, nu citați aceste cuvinte : „pentru reprimarea burgheziei, pentru reprimarea speculanților“ ? Arătați-ne un model de țară, o țară care să fie un model de aplicare a minunatei voastre constituții menșevice. Poate veți găsi un asemenea model în istoria Samarei, cel puțin, unde menșevicii au deținut

puterea de stat? Poate îl veți găsi în Gruzia, unde menșevicii se află azi la putere și unde reprimarea burgheziei, adică reprimarea speculanților, se desfășoară în cadrul libertății și egalității depline, al democrației consecvente, și fără Ceka? Arătați-ne un asemenea exemplu și noi ne vom strădui să învățăm de la el. Adevărul însă e că nici nu aveți ce arăta, căci știți foarte bine că pretutindeni unde la putere se află un guvern de conciliatori, menșevic sau semimenșevic, domnește o speculă deșănțată. Și Viena, orașul despre care pe bună dreptate a vorbit în cuvîntarea sa Troțki, orașul în care oameni de teapa lui Friedrich Adler fac parte din guvern, orașul care nu cunoaște „grozăviile bolșevismului“, ei bine, Viena flămânzește și suferă la fel ca Petrogradul și ca Moscova, dar fără a se putea consola cu ideea că, cu prețul foamei, muncitorii vienezi își croiesc drum spre victorie asupra burgheziei. Viena flămânzește și suferă mai rău decît Petrogradul și Moscova, și în același timp burghezia austriacă și vieneză se dedă la un jaf deșănțat și la o speculă monstruoasă pe străzile Vienei, pe arterele ei principale. Dv. sînteți aceia care nu respectați Constituția; noi însă o respectăm atunci cînd acordăm libertate și egalitate numai acelor care ajută proletariatul să învingă burghezia. Iar în articolul 23 noi spunem că pentru perioada de trecere nu promitem rîuri de lapte și munți de pilaf. Noi spunem că pentru a putea parcurge pînă la capăt această perioadă de trecere trebuie să rezistăm nu cîteva luni, ci ani în șir. După doi ani putem spune, și cuvintele noastre vor fi, fără doar și poate, crezute, că sîntem în stare să rezistăm cîteva ani tocmai pentru că am înscris în Constituție privarea de drepturi pentru anumite persoane și grupuri. Și noi nu ascundem pe cine anume privăm de drepturi, ci declarăm deschis că e vorba de grupul menșevicilor și al eserilor de dreapta. Prin aceasta ne-am atras blamul liderilor Internaționalei a II-a; noi însă spunem pe față grupului menșevicilor și eserilor că sîntem gata la orice, dar că ei trebuie să ne ajute să promovăm politica oamenilor muncii împotriva speculanților, împotriva acelor care sprijină specula cu alimente și care ajută bur-

ghezia. Pe măsură ce veți dovedi prin fapte că ne dați un asemenea ajutor, vom ridica măsurile luate împotriva voastră în baza Constituției ; pînă atunci însă, cuvintele voastre lipsite de conținut nu sînt decît simple tertipuri. Constituția noastră nu excelează prin fraze grandilocvente ; ea spune țăranilor : dacă ești țăran muncitor, ai toate drepturile, dar nu pot fi drepturi egale pentru toți într-o societate în care muncitorii flămînzesc și în care se desfășoară lupta împotriva burgheziei. Iar muncitorului îi spune : egalitate cu țăranul care te ajută în lupta împotriva burgheziei, dar nici un fel de generalizări ! În țară se desfășoară o luptă grea. Cine vrea să ne ajute e primit cu dragă inimă, indiferent de trecutul lui și fără a se ține seama de nici un fel de denumiri. Și noi știm că astfel de oameni din alte partide și dintre cei fără partid vin la noi în număr din ce în ce mai mare, și aceasta constituie o chezășie a victoriei noastre. (Aplauze puternice, strigăte de „bravo“.)

8

CUVÎNTARE ROSTITĂ
ÎN COMISIA ORGANIZATORICĂ ¹⁵¹
8 DECEMBRIE

Tovarăși ! Am primit din partea unor delegați câteva bilețele în care mi se cere să mă pronunț în această problemă. Mie mi s-a părut că nu e nevoie să intervin în dezbateri și, pînă la primirea acestor invitații, m-am abținut să iau cuvîntul, deoarece, din păcate, n-am avut posibilitatea să cunosc din practică munca pe teren, iar ideea pe care ți-o faci despre ea cînd lucrezi în Consiliul Comisarilor Poporului este, bineînțeles, prea neîndestulătoare. În afară de aceasta, sînt întru totul de acord cu cele spuse de tov. Troțki și de aceea mă voi limita la câteva scurte observații.

Cînd în Consiliul Comisarilor Poporului s-a pus în fața noastră problema sovhozurilor și a trecerii lor la secțiile agrare guberniale ¹⁵², cînd s-a pus problema direcțiilor generale și a centralelor, eu nu am avut nici cea mai mică îndoială că în ambele feluri de instituții există multe elemente contrarevoluționare. Dar ori de cîte ori s-au făcut și se fac încercări de a se arunca sovhozurilor acuzația că sînt deosebit de contrarevoluționare, am avut întotdeauna și am și acum impresia că aceasta înseamnă a trage alături de țintă, căci nici sovhozurile, nici direcțiile generale și nici centralele sau orice alte întreprinderi industriale mari, ca și în genere nici un fel de organizații centrale sau locale care au în atribuția lor vreo ramură cît de cît însemnată a economiei naționale nu pot și nu vor putea ocoli problema participării specialiștilor burghezi. Și mi se pare că atacurile împotriva direcțiilor generale și

a centralelor, atacuri pe deplin legitime din punctul de vedere al necesității de a se face aici o epurare radicală, sînt totuși greșite, pentru că în cazul de față acest tip de instituții e privit izolat de celelalte instituții similare. Or, din activitatea Consiliului economic se vede cît se poate de limpede că din acest punct de vedere nu este cîtuși de puțin admisibil să privești izolat direcțiile generale, centralele și sovhozurile, deoarece întreaga noastră muncă de stat, atît în domeniul militar cît și în domeniul ocrotirii sănătății, ca și în cel al învățămîntului, s-a lovit și se lovește pretutindeni și întotdeauna de această problemă. Fără ajutorul vechilor specialiști nu putem reconstrui aparatul de stat și nu putem pregăti un număr suficient de muncitori și țărani care să cunoască temeinic munca administrativă. Aceasta este o concluzie esențială pe care noi am tras-o din întreaga noastră operă de construcție, iar experiența ne arată că în toate domeniile, inclusiv cel militar, vechii specialiști — care de aceea se și numesc vechi — nu pot fi luați de nicăieri altundeva decît din societatea capitalistă, în care numai o pătură foarte restrînsă, feciorii de moșieri și de capitaliști și doar foarte puține elemente de origine țărănească, și numai din familiile avute, au posibilitatea de a deveni specialiști. De aceea, dacă ținem seama de mediul în care au crescut acești oameni și de ambianța în care lucrează ei acum, va deveni perfect explicabil faptul că acești specialiști, adică acești oameni cu experiență în munca de conducere pe scară largă, de stat, sînt în proporție de nouă zecimi pătrunși de vechile concepții și prejudecăți burgheze, și că chiar în cazurile cînd nu sînt trădători în sensul propriu al cuvîntului (ceea ce nu e un fenomen accidental, ci unul permanent), chiar și în aceste cazuri ei nu sînt în stare să înțeleagă noile condiții, noile sarcini, noile cerințe. Pe acest teren se observă pretutindeni, în toate comisariatele, fricțiuni, eșecuri și încurcături.

De aceea mi s-a părut că-și greșesc ținta criticile care sînt îndreptate exclusiv împotriva reacționarismului sovhozurilor, al direcțiilor generale, al centralelor și care încearcă să desprindă această problemă din contextul problemei noastre generale: cum să pregătim pentru munca

de conducere pe scară largă, de stat, un mare număr de muncitori și țărani. Noi facem acest lucru într-un ritm care, dacă se ține seama de starea înapoiată a țării și de condițiile grele în care ne aflăm, este, incontestabil, fără precedent în istoria omenirii. Dar, oricât de rapid ar fi acest ritm, el nu ne poate satisface, căci nevoia noastră de muncitori și de țărani care să știe să conducă și să cunoască domeniile speciale ale muncii de conducere este imensă și pînă în prezent n-a fost acoperită nici în proporție de o zecime, ba chiar nici măcar de o sutime. De aceea, cînd ni se spunea sau cînd la vreo ședință a Consiliului Comisarilor Poporului se demonstra că sovhozurile sînt adesea locuri de refugiu pentru vechii moșieri care și-au schimbat culoarea, iar uneori și pentru cei care nu și-au schimbat-o, că acolo se creează focare de birocratism, că fenomene similare se observă pretutindeni la centrale și în direcțiile generale, eu nu mă îndoiam niciodată de justetea acestor afirmații. Dar spuneam că dacă vă gândiți să înlăturați acest rău subordonînd sovhozurile secției agrare guberniale, atunci vă înșelați.

De ce au rămas în direcțiile generale, la centrale și în sovhozuri mai multe elemente contrarevoluționare, mai mult birocratism decît în domeniul militar? De ce în domeniul militar sînt mai puține elemente de acest fel? Pentru că, privit în ansamblu, acestui domeniu i s-a acordat mai multă atenție și aici au fost trimiși mai mulți comuniști, mai mulți muncitori și țărani, aici secțiile politice au desfășurat o activitate mai amplă; într-un cuvînt, înrîurirea muncitorilor și țăranilor înaintați asupra întregului aparat militar a fost mai cuprinzătoare, mai profundă și mai sistematică. Așa se explică de ce aici răul a fost, dacă încă nu stîrpit din rădăcină, cel puțin aproape stîrpit. Acestui lucru, spun eu, trebuie să-i acordăm maximum de atenție.

Noi facem abia primii pași spre statornicirea unor relații strînse între sovhozuri, de o parte, și populația țărănească și grupurile comuniste din vecinătatea lor, de alta, astfel încît nu numai în domeniul militar, ci pretutindeni să existe comisari, și să existe nu numai pe hîrtie. Indi-

ferent dacă ei vor fi membri ai respectivului colegiu, adjuncți ai directorilor sau comisari, ceea ce se cere e să existe răspundere personală: după cum conducerea prin colegii e necesară pentru discutarea problemelor fundamentale, tot așa răspunderea personală și dreptul de a dispune personal sînt necesare pentru stîrpirea birocrației, pentru excluderea oricărei posibilități de a se eschiva de la răspundere. Avem nevoie de oameni care în orice împrejurare să învețe să conducă în mod de sine stătător. Dacă vom face acest lucru, vom putea îndepărta răul în modul cel mai reușit.

În încheiere, țin să mă declar întru totul de acord cu tov. Troțki, care a spus că aici s-au făcut neîntemeiate încercări de a prezenta controversale noastre ca o controversă între muncitori și țărani și de a amesteca problema direcțiilor generale și a centralelor cu problema dictaturii proletariului. După părerea mea, aceste încercări sînt esențialmente greșite. Problema dictaturii proletariului se poate pune atunci cînd e vorba de reprimarea burgheziei. Atunci e de conceput să se pună această problemă, atunci avem nevoie de această dictatură, căci numai cu ajutorul ei putem reprima burghezia și menține puterea în mîinile acelei părți a populației muncitoare care e în stare să acționeze consecvent și să atragă de partea ei tot mai multe elemente șovăielnice. În cazul de față n-avem de-a face cu nimic de acest fel. Ne aflăm în controversă pe tema dacă e nevoie de mai mult sau de mai puțin centralism într-un domeniu dat și la un moment dat. Dacă tovarășii care acționează pe teren spun, iar tov. Troțki și numeroși comisari ai poporului confirmă că în ultima vreme nivelul activiștilor guberniali și, într-o măsură considerabilă, cel al activiștilor județeni a crescut extrem de mult (asemenea confirmări aud mereu și de la tov. Kalinin, care face dese vizite pe teren, și de la tovarăși care vin din diferite colțuri ale țării), înseamnă că trebuie să ținem seama de acest lucru și că trebuie să ne întrebăm dacă în cazul de față problema centralismului e just înțeleasă. Sînt convins că asemenea măsuri pentru îndreptarea activității instituțiilor sovietice va mai trebui

să luăm de foarte multe ori. În această privință abia acum începem să câștigăm experiența necesară în acest domeniu al construcției. Și când privești această experiență prin prisma Consiliului Apărării și a Consiliului Comisarilor Poporului, îți dai clar seama că ea nu se poate exprima în cifre și nu se poate reda într-o scurtă cuvîntare. Dar sîntem convinși că pe teren se lucrează potrivit sarcinilor fundamentale trasate de puterea centrală. La această situație s-a ajuns abia în ultima vreme.

Aici nu se pune nicidecum problema unui conflict între dictatura proletariatului și alte elemente sociale. Aici e vorba de experiența construcției noastre de stat, experiență care, după părerea mea, nu ține nici măcar de domeniul problemelor constituționale. Aici s-a vorbit mult despre modificarea Constituției. Mi se pare că nu aceasta e problema. Constituția statornicește principiile fundamentale ale centralismului. Acest principiu fundamental este pentru noi toți atît de indiscutabil (cu toții l-am învățat din lecția practică, sugestivă și chiar crîncenă pe care am primit-o de la Kolceak, Iudenici, Denikin, precum și din experiența partizanatului), încît nici vorbă nu poate fi de așa ceva. Nici tov. Sapronov nu respinge acest principiu fundamental al centralismului, atunci cînd e vorba de a se acorda unui comisar al poporului sau Consiliului Comisarilor Poporului dreptul de revocare. Asta nu e o problemă constituțională, ci una de utilitate practică. Trebuie să punem accentul cînd pe o latură, cînd pe alta, spre a obține rezultate pozitive. Cînd vorbim despre trusturile guberniale ale sovhozurilor și despre secțiile agrare guberniale, esențialul e ca ele să fie puse sub controlul muncitorilor și al țăranilor din împrejurimi, și aceasta cu totul independent de subordonarea lor ierarhică unuia sau altuia dintre organele de stat. Eu cred că prin nici un fel de modificări constituționale nu veți reuși vreodată să vă descotorosiți de moșierii camuflați sau de capitaliștii și de burghezii care și-au schimbat culoarea. Trebuie să introducem în instituții — ca membri ai unor colegii restrînse, ca directori adjuncți sau în calitate de comisari — un număr suficient de muncitori și țărani

cu experiență practică și întru totul devotați cauzei. Aceasta este esențialul ! Prin aceasta veți asigura o creștere neîncetată a numărului muncitorilor și țăranilor care învață munca de conducere și care, după ce-și fac cuvenitul stagiou pe lângă vechii specialiști, trec în locurile acestora, îndeplinesc însărcinări similare și pregătesc în viața noastră civilă, în domeniul conducerii industriei și al întregii activități economice, o înnoire de cadre conducătoare similară cu aceea care se produce la noi în domeniul militar. De aceea cred că în cazul de față n-avem nici un motiv să pornim de la considerentele principiale pe care le-au formulat aici unii dintre vorbitori ; dimpotrivă, problema în discuție trebuie privită nu ca una constituțională, ci ca o problemă de experiență practică. Dacă, după dezbateri amănunțite, majoritatea activiștilor Sovietelor locale vor găsi că trusturile guberniale ale sovhozurilor trebuie să fie subordonate secțiilor agrare guberniale, ei bine, vom face o încercare în acest sens și vom soluționa problema prin prisma experienței practice. Dar înainte de toate va trebui să stabilim dacă în felul acesta vom reuși să-i înlăturăm pe moșierii camuflați și să organizăm mai bine folosirea specialiștilor, dacă vom reuși astfel să pregătim pentru munca de conducere un număr mai mare de muncitori și țărani, dacă vom reuși să-i atragem pe țăranii din împrejurimi la exercitarea unui control efectiv asupra sovhozurilor și să elaborăm formele practice ale acestui control. Iată care este întrebarea ! Dacă vom reuși să rezolvăm aceste sarcini, nu va fi cazul să considerăm că ne-am irosit de pomană timpul și munca. Să încercăm chiar să folosim în diferite comisariate sisteme diferite : *un* sistem în sovhozuri, direcții generale și centrale, *alt* sistem în armată sau la Comisariatul pentru ocrotirea sănătății. Sarcina noastră este să atragem un mare număr de specialiști, să-i verificăm în practică, să-i înlocuim, pregătind astfel noi cadre de conducere, noi cadre de specialiști, care trebuie să-și însușească munca de conducere, muncă extrem de grea, cu totul nouă și foarte complexă. Acest proces nu trebuie să se desfășoare în forme neapărat identice. Tov. Troțki a avut perfectă dreptate când a spus că asta nu se găsește scris în nici un

fel de cărți pe care să le putem folosi ca îndreptare și nu decurge din nici o concepție socialistă despre lume, nu se bazează pe experiența nimănui, ci trebuie dedus din propria noastră experiență. De aceea cred că în această privință trebuie să acumulăm experiență și, în cursul efectuării ei în practică, să verificăm rezultatele obținute în construcția comunistă, spre a stabili definitiv cum trebuie să procedăm în problemele care ne stau în față.

4

CUVÎNTARE ROSTITĂ
LA ÎNCHIDEREA CONGRESULUI
9 DECEMBRIE

(Aplauze prelungite. Delegații și invitații la congres se ridică în picioare și aplaudă furtunos timp de câteva minute.) Tovarăși! Aș vrea să spun câteva cuvinte despre principalele probleme discutate la acest congres.

Am avut, tovarăși, o mică discuție în problema democrației și a Puterii sovietice. Și deși la prima vedere s-ar părea că această discuție n-a avut nici o contingență cu sarcinile practice stringente, actuale, ale Republicii sovietice, cred totuși că ea este departe de a fi fost inutilă. Tovarăși! În lumea întreagă se desfășoară acum în toate organizațiile muncitorești, iar de foarte multe ori și în parlamentele burgheze și, în orice caz, în timpul alegerilor parlamentare din țările burgheze, aceleași dezbateri principale despre democrație — despre *vechea* democrație burgheză, nuanță pe care mulți n-o sesizează — și despre noua putere de stat — Puterea Sovietelor. Democrația veche, sau burgheză, proclamă libertatea și egalitatea, egalitate indiferent de împrejurarea că omul are sau nu proprietate, indiferent de faptul că posedă sau nu capital; ea proclamă libertatea proprietarilor privați de a dispune de pământ, de capital, iar pentru cel ce nu posedă pământ sau capital — libertatea de a-și vinde forța de muncă capitalistului.

Tovarăși! Puterea noastră sovietică a rupt în mod categoric cu această libertate și cu această egalitate, deoarece sînt vădit false (a p l a u z e), și a declarat tu-

turor oamenilor muncii că socialiștii care concep astfel libertatea și egalitatea au uitat principiile elementare ale socialismului și tot conținutul său. Căci noi și socialiștii care n-au trădat încă socialismul am demascat întotdeauna minciuna, înșelătoria și fățărnicia societății burgheze, care vorbește despre libertate și egalitate, fie și despre libertatea și egalitatea în alegeri, cînd de fapt puterea capitaliștilor, proprietatea privată asupra pămîntului, a fabricilor și a uzinelor determină nu libertatea, ci oprimarea și înșelarea oamenilor muncii în toate țările burgheze, oricît de „democratice” și de „republicane” ar fi rînduiele lor.

Noi spunem: țelul nostru, țelul socialismului mondial este desființarea claselor, iar clasele sînt grupuri dintre care unul are posibilitatea de a trăi din munca celuilalt, unul își însușește munca celuilalt. Ei bine, dacă e să vorbim despre această libertate, despre această egalitate, trebuie să recunoaștem, așa cum recunoaște imensa majoritate a oamenilor muncii din Rusia, că nici o țară n-a făcut încă atît de mult — și într-un termen atît de scurt — pentru libertatea reală și pentru egalitatea reală, nici o țară n-a asigurat oamenilor muncii într-un termen atît de scurt libertatea față de principala clasă care îi exploata, clasa moșierilor și a capitaliștilor, nici o țară n-a asigurat într-o asemenea măsură egalitatea în ce privește principala sursă de mijloace de existență — pămîntul. Și pe această cale, pe calea eliberării de sub jugul exploatării capitaliste pînă la completa desființare a claselor, noi am pornit cu hotărîre la luptă pentru desființarea completă a claselor și o vom continua pînă la capăt. Știm foarte bine că aceste clase sînt înfrînte, dar nu și desființate. Știm foarte bine că moșierii și capitaliștii sînt înfrînți, dar nu și desființați. Lupta de clasă continuă și, împreună cu țărănimea săracă, proletariatul trebuie să continue lupta pentru desființarea completă a claselor, atrăgînd de partea lui pe toți cei care ocupau o poziție de mijloc și străduindu-se ca prin întreaga sa experiență, prin exemplul luptei sale să atragă pe toți cei care pînă acum au stat în rîndurile șovăielnicilor.

Tovarăși, trecînd la lucrările congresului nostru, trebuie să spun că Congresul al VII-lea este primul care a reușit să consacre atît de mult timp sarcinilor concrete ale construcției, că pentru prima oară la acest congres am izbutit să inițiem discutarea practică, izvorîată direct din experiență, a sarcinilor referitoare la mai buna organizare a economiei sovietice, la mai buna organizare a activității Sovietelor.

Am avut, desigur, prea puțin timp ca să ne fi putut opri mai amănunțit asupra acestei probleme, dar cu toate acestea am făcut mult în această privință, și întreaga activitate ulterioară a Comitetului Executiv Central și a tovarășilor care activează pe teren se va desfășura sub semnul celor statornicite aici.

În sfîrșit, tovarăși, aș vrea să relev în mod special contribuția adusă de congres la consolidarea situației noastre internaționale.

Tovarăși, noi am reînnoit aici propunerea de pace făcută tuturor puterilor și țărilor Antantei. Am exprimat aici convingerea — bazată pe extrem de bogata și valoroasa noastră experiență — că ce a fost mai greu a rămas în urmă și că sîntem, fără îndoială, pe cale de a ieși victorioși din războiul pe care ni l-a impus Antanta și pe care de doi ani îl ducem împotriva unui inamic mult mai puternic decît noi.

Cu toate acestea, tovarăși, cred că apelul pe care l-am auzit acum din partea reprezentantului Armatei noastre Roșii este cît se poate de bine venit. Tovarăși, dacă e cert că ce a fost mai greu a rămas în urmă, nu-i mai puțin adevărat însă că și sarcinile construcției se desfășoară în fața noastră în toată amploarea lor. Nu încap nici o îndoială că mai există grupuri capitaliste foarte influente și foarte puternice, incontestabil dominante în multe țări, care au hotărît cu orice preț să ducă pînă la capăt războiul împotriva Rusiei Sovietice. Este cert, de asemenea, că acum, cînd într-un anumit sens se poate spune că am repercutat o victorie decisivă, trebuie să depunem și mai multe eforturi suplimentare, să ne încordăm

încă o dată forțele pentru a folosi din plin această victorie și pentru a o duce pînă la capăt. (A p l a u z e.)

Tovarăși ! Nu uitați două lucruri : în primul rînd, slăbiciunea noastră generală e legată, poate, de caracterul slav — nu sîntem destul de statornici și de consecvenți în urmărirea țelurilor pe care ni le fixăm —, iar în al doilea rînd, experiența a arătat, o dată în răsărit și a doua oară în sud, că în momentul hotărîtor n-am știut să exercităm o presiune îndeajuns de puternică asupra inamicului care o luase la fugă și i-am dat posibilitatea să-și refacă forțele. Nu încape nici umbră de îndoială că guvernele și cercurile militariste din Europa occidentală urzesc acum noi planuri de salvare a lui Denikin și că vor căuta să înzecească ajutorul pe care i-l acordă, deoarece își dau seama cît de mare este primejdia care-l amenință din partea Rusiei Sovietice. De aceea, acum, în perioada primelor victorii, trebuie să spunem exact ceea ce spuneam și în vremurile grele : „Tovarăși, țineți minte că de viitoarele cîteva săptămîni, cel mult două-trei luni, depinde acum dacă vom încheia războiul nu numai printr-o victorie decisivă, ci și cu nimicirea totală a inamicului, sau dacă vom condamna din nou zeci și sute de mii de oameni la un război îndelungat și istovitor. Bazați pe experiența pe care am dobîndit-o, putem spune acum cu toată certitudinea că, dacă vom reuși să ne triplăm eforturile, de viitoarele cîteva săptămîni sau cel mult două-trei luni depinde nu numai posibilitatea de a învinge definitiv, ci și aceea de a-l nimici pe inamic și de a cuceri o pace trainică, o pace îndelungată“.

De aceea, tovarăși, mai mult ca orice aș vrea să vă rog ca fiecare dintre dv., cînd se va întoarce acasă, să pună în fiecare organizație de partid, în fiecare instituție sovietică, la fiecare adunare de muncitori și de țărani, următoarea chestiune : tovarăși, actuala campanie de iarnă ne poate aduce în mod cert nimicirea definitivă a inamicului dacă noi, încurajați de succes și de perspectivele construcției sovietice, care ni se deschid clar acum, vom

transforma săptămânile și lunile viitoare într-o perioadă de maximă încordare, când va trebui să ne triplăm eforturile în domeniul militar și al activității legate de el, — este cert că într-un timp extrem de scurt vom reuși să-l nimicim în așa fel pe inamic și să încheiem în așa fel războiul civil, încât să ni se deschidă posibilitatea unei îndelungate opere de construcție socialistă pașnică.
(A p l a u z e.)

MATERIALE
PREGĂTIȚOARE

PLANURILE ARTICOLULUI „CU PRIVIRE
LA SARCINILE INTERNAȚIONALEI A III-a“*

1

Ramsay MacDonald
despre Internaționala a III-a

- 1) In Extenso.
2) Poziție tipică de „centru“...
2 *bis*. Încredere în bur- || Puterea sovietică din Rusia
ghezie || Ungaria.
3) Manifestul de la Basel
(α) revoluția proletară
(β) ar fi o crimă ca ei să tragă unii în alții.
4) Social-șovinism — „otrăviți de { || Rusia Asasinii
și oportunist imperialism“ { || Germania *knecht* și
(cf. „fabian ai *Rosci*
imperia- lism“**) { || Franța *Luxem-*
burg
4 *bis*: Coloniile; ajutorarea luptei lor revoluționare.
4 *t e r*: Aristocrația clasei muncitoare. Mica burghezie.
Engels 1852—1892***.
5) A sluji revoluția nu înseamnă s-o pomenești la fiecare
pas, să-i juri mereu credință, ci s-o pregătești, s-o
propagi, să combați reformismul.
5 *bis*: Greva de masă etc.

* Vezi volumul de față, p. 91—110. — *Nota red.*

** — „imperialismul fabian“. — *Nota trad.*

*** În manuscris această frază este tăiată. — *Nota red.*

- 6) Munca ilegală. (Îmbinarea ei cu cea legală.)
- 7) Liderii sindicatelor și ai cooperativelor: labour lieutenants of the capitalist class.
- 8) Transformarea războiului imperialist în război civil.
- 9) Dictatura proletariatului, a unei singure clase.
- 10) Statul nu este decît un instrument.
- 11) Democrația burgheză.
- 12) Puterea Sovietelor.

2

0. Despre articolul lui Ramsay MacDonald.
1. Sovietele și atitudinea față de ele. 1917.
2. Socialismul și războiul. Manifestul de la Basel.
3. Șovinismul și oportunismul.
4. Reformismul, oportunismul.

A sluji revoluția nu înseamnă s-o pomeniști la
 α fiecare pas, să-i juri mereu credință, ci s-o pregătești, s-o propagi, să combați reformismul.

β Munca ilegală. (Îmbinarea ei cu cea legală.)

γ Liderii sindicatelor și ai cooperativelor: labour lieutenants of the capitalist class.

δ Coloniile; ajutorarea luptei lor revoluționare.

ϵ Greva de masă etc.

{ { să pregătim } }

5. Transformarea războiului imperialist în război civil — „Liebknecht“ cf. Barbusse „*Le feu*“, „*Clarté*“.
6. Dictatura proletariatului, a unei singure clase
 statul nu este decît un instrument
 democrația burgheză
 Puterea Sovietelor.
 „Neutralitatea“
 „mai presus de ambele extreme“

dar în realitate?

(α) atitudinea față de războiul civil

(β) „schimbul“, „industria“

(γ) dezvoltare în direcția socialismului

(δ) reformismul

(ε) „libertatea“.

Scris înainte de 14 iulie 1919

*Publicat pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV*

Se tipărește după manuscris

PLANUL CUVÎNTĂRII ROSTITE
LA PRIMUL
CONGRES GENERAL AL LUCRĂTORILOR
DIN DOMENIUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI AL
CULTURII SOCIALISTE*

Argumentele *ideologice* ale apărătorilor capitalismului, menșevicii și eserii:

„Dictatura *unui singur partid*“?
= avangarda proletariatului. = Dictatura proletariatului.

1900—1903

- (1) 1903—1904
- (2) 1905—1907
- (3) 1908—1911
- (4) 1912—1914
- (5) 1914—1917
- (6) 1917 II.—X.

Front unic socialist (sau democratic)?
= mici concesi în favoarea burgheziei.

(C.C. al menșevicilor. 26.VII.1919)¹⁵³.

„Sufletul socialismului = libertatea“.

„Egalitatea democrației muncii“.

§ 23 din Constituția sovietică.

Votul universal

obișnuința de a pune semnul
egalității între bogați și săraci.

* Vezi volumul de față, p. 133—140. — *Nota red.*

{ Puterea bogăției, puterea obișnuinței, puterea intereselor }
{ diferite ale micilor gospodării + libertate de agitație + }
{ vot egal! }

*Scris nu mai devreme de
26 iulie 1919*

*Publicat pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV*

Se tipărește după manuscris

PLANURILE ARTICOLULUI
„ÎN ODAIA LACHEILOR“*

1

„În odaia lacheilor“. 1) Literatură din sud. — 2) Lacheii în condițiile de extremă ascuțire a luptei. — 3) Livrea de lacheu. — 4) Ipocrizie de lacheu. — 5) Lașitate de lacheu. — 6) „Războiul civil“. — 7) Formele lui. — 8) Războiul civil și caracterul său crâncen etc. — 9) „Războiul civil în rîndurile proletariatului“. — 10) 1793 vs** 1919. — 11) Înfrîngerea *primei* revoluții. — 12) Bolșevismul mondial și Sovietele. — 13) Internaționala a II-a și Internaționala a III-a. — 14) α) Reforme și revoluție, β) reformiști și revoluționari. — 15) Complotul de la Petrograd din VI. 1919 (ad § 7). — 16) Labour lieutenants of the capitalist class (ad 2—5) = Internaționala de la Berna. — 17) „Anarho-blanquism“ = § 14 β. — 18) „O singură masă reacționară“. — 19) Muncitorul și țăranul. — 20) Punctul de vedere al „consumatorului“. — 21) „Dezmățul soldășimii“ (ad § 7). — 22) Ideea pe care și-o face lacheul despre „libertatea presei“ + „parlamentarismul“... — 23) Marx 1848 și 1914—1919. — 24) Social-democrații gruzini și alianța cu Antanta. — 25) Nuanțe de la Martov pînă la Potresov. —

2

Introducere.

I. I. Lacheii. 2—5***

* Vezi volumul de față, p. 141—147. — *Nota red.*

** — versus — față de. — *Nota trad.*

*** Cifrele indică trimiteri la diferite puncte din prima schiță de plan. — *Nota red.*

- II. Războiul civil.
6—9
- III. 20—21—22
Argumentele „lor“
+ 19.
- IV. Atitudinea față de Antantă.
(Basel)
+ 24.
- V. Învățămintele. 23.
16. 25.
17.
13. + 14. + 17. + 18.
- VI. Complotul de la Petrograd. 15.
- VII. ΣΣ*
10. 11. 12.

„Mai presus de extreme“
Martov.

3

Sfârșitul articolului „În odaia lacheilor“ ar trebui expus cam așa:

- a) Pretenția lui Martov de a fi „mai presus“ de ambele extreme — burghezia și proletariatul; împotriva ambelor dictaturi.
- b) Esența acestei pretenții = micii burghezi
în 1848 ei au fost jalnici și ridicoli (în 1793 fuseseră măreți)
în 1918 au fost dezgustători, odioși.
- c) Rezoluțiile celui de-al IX-lea consiliu al partidului
eserilor din 18—21.VI.1919
idem
mai presus de ambele extreme, împotriva ambelor dictaturi etc. dar în realitate?
- d) Atitudinea față de războiul civil? La fel cu a lui Martov:
impas, fără ieșire, împăcare pe baza votului universal
(= lacheii burgheziei).

* — Summa summarum — în concluzie. — *Nota trad.*

- e) „Schimbul“, „industria“
(pentru capitalism).
- f) „Dezvoltare în direcția socialismului — prin democrație“
(= reformism).
- ff) *Țăranii și muncitorii.*
- g) Reformism *împotriva* revoluției deja începute = lacheii
burgheziei.
- h) Pentru Internaționala de la Berna
(iarăși lozinci reformiste).
- i) „Libertatea“ *împotriva* dictaturii.
- k) Mici burghezi, reacționari, șovăielnici.
- l) Unii acționează (Liber, Aleksinski, Avksenticv etc.)
iar alții pălăvrăgesc (Martov, Cernov etc.).
- m) $\Sigma\Sigma = \text{m i c i b u r g h e z i r e a c \u021c i o n a r i .}$

Scris în iulie 1919

*Publicat pentru prima oară în 1925,
în revista „Bolșevik“ nr. 23—24*

Se tipărește după manuscris

DIRECTIVE CĂTRE COMISARIATUL POPORULUI PENTRU AGRICULTURĂ CU PRIVIRE LA MODIFICAREA UNOR INSTRUCȚIUNI

Instrucțiunile Comisariatului poporului pentru agricultură* se vor modifica în spiritul celor de mai jos, instituindu-se totodată, prin intermediul tuturor organelor Puterii sovietice, un control eficient asupra îndeplinirii lor:

1) Foștilor moșieri sau administratori de moșie li se va interzice cu desăvârșire să ocupe posturi în sovhozurile din județul unde și-au avut domiciliul înainte de revoluție sau din județele învecinate.

2) Se vor întocmi liste de directori și funcționari ai sovhozurilor, care, ca și specialiștii militari, vor fi supravegheați îndeaproape din punctul de vedere al atitudinii lor contrarevoluționare.

3) Se vor lua măsuri pentru sporirea numărului reprezentanților secțiilor agrare județene și guberniale în sovhozuri și pentru intensificarea controlului acestor secții asupra reprezentanților lor.

4) Se va cere consiliului sindicatelor să acorde mai multă atenție activității comitetelor sindicale ale sovhozurilor și să le acorde tot sprijinul necesar.

5) Se va interzice în sovhozuri sistemul arendării cu plata în produse etc.

6) Vor fi imediat deferite justiției conducerrile sovhozurilor care nu vor dovedi efectiv că îndeplinesc prevederile § 59 din Hotărârea cu privire la organizarea socialistă a teritoriului, că dau adică *ajutor* țăranilor din partea locului.

* În manuscris, după cuvintele „Comisariatului poporului pentru agricultură”, este inserat următorul text: „cu privire la organizarea și activitatea direcțiilor guberniale și raionale ale sovhozurilor”, scris de L. A. Fotieva, secretară a Consiliului Comisarilor Poporului. — *Nota red.*

7) Se vor elabora norme care să prevadă formele în care sovhozurile și comitetele lor sindicale vor prezenta populației țărănești din împrejurimi dări de seamă și informări asupra activității lor.

8) Rapoarte concrete cu privire la îndeplinirea prevederilor de mai sus vor fi prezentate lunar Consiliului Comisarilor Poporului de către Comisariatul poporului pentru agricultură, precum și de către un comitet sindical de sovhoz și 1—2 secții agrare guberniale din principalele gubernii.

9) Să se prevadă că Direcția Centrală de Statistică va introduce în chestionarul pentru descrierea monografică a sovhozurilor întrebările necesare pentru verificarea îndeplinirii punctelor arătate mai sus.

10) Să se prevadă că repartizarea pământului către sovhozuri va fi revizuită în special spre a se stabili dacă nu dețin prea mult pământ sau dacă acesta n-a fost acaparat de organizații neproletare.

11) Desemnarea de candidaturi pentru ocupare de funcții în sovhozurile secțiilor agrare guberniale și județene trebuie să devină o regulă generală.

12) Instrucțiunile și propunerile de măsuri vor fi prezentate Consiliului Comisarilor Poporului, după ce vor fi fost examinate de o comisie* Sereda, Saprnov, Vladimirski, Țiurupa, Miliutin și Golubev**.

Scris nu mai târziu de 5 august 1919

*Publicat pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV*

Se tipărește după manuscris

* În continuare figurează în manuscris cuvintele „formată din“, scrise de L. A. Fotieva. — *Nota red.*

** În continuare figurează în manuscris următorul text scris de L. A. Fotieva: „Comisia își va încheia lucrările în termen de o săptămână. Sereda va fi însărcinat cu convocarea ei și cu înțocmirea raportului“. — *Nota red.*

PLANURILE ARTICOLULUI
„DESPRE LIBERTATEA COMERȚULUI
DE CEREALE“*

1

N.B.

*Despre libertatea
comerțului de cereale*

Libertatea comerțului de cereale este o crimă împotriva
statului

„ „ „ „ înseamnă înfometarea a
milioane de oameni
de dragul interese-
lor capitalului.

„ „ „ „ înseamnă kolceakism.

Muncitorul și țăranul.

Socialismul. Quid est? **

Desființarea claselor. *Ergo****, desființarea țărănimii,
desființarea muncitorului (*a clasei muncitoare*).

Nici țărani, nici muncitori, toți să fie lucrători.

Surplusurile să fie predate.

Specula.

Proprietate = dezbinare.

Muncă = unire.

Menșevicii și eserii = *reacționari înrăiți*.

Argumentele lor sînt folosite de *toate* ziarele, de toți
„colaboratorii idcologici“ ai lui Kolceak și ai lui Denikin.

* Vezi volumul de față, p. 169-172. — *Nota red.*

** — Ce înseamnă el? — *Nota trad.*

*** — Prin urmare. — *Nota trad.*

Menşevicii şi eserii = furnizori de „*i d e i*“ pentru *e i*.
 De la 1 august 1917 pînă la 1 august 1918 = 3 0, fără
 participarea Siberiei, a regiunii Donului şi a Ucrainei.
 De la 1 august 1918 pînă la 1 august 1919 = 1 0 5.
 ($105 \times 3.5 = 367.5$)

2

(Libertatea comerţului de cereale)

*Despre libertatea comerţului de cereale
 şi despre atitudinea ţăranului faţă de muncitor*

1. Cum să facem să ieşim la liman?
2. Să se livreze statului 400 000 000 de puduri de cereale.
3. Care este obstacolul principal?
4. Puterea obişnuinţei, a dezbinării, a nemulţumirii, a zîzaniei, a *capitalismului*.
5. Libertatea comerţului de cereale înseamnă *capitalism*,
 revenire la alotputer-
 nicia celor bogaţi, a
 moşierilor şi capita-
 liştilor.
6. „ „ „ „ înseamnă a lovi în
 milioane de oameni
 de dragul profitului
 capitaliştilor.
7. „ „ „ „ înseamnă kolceakism.
8. „ „ „ „ este o crimă împotriva
 statului.
9. Sofismele (sau argumentele „ideologice“) ale men-
 şevicilor şi eserilor.

{ „cooperativele“
 un aparat comercial particular
 jos cu comitetele sărăcimii¹⁵⁴ }

PLANUL ARTICOLULUI
„EXEMPLUL MUNCITORILOR DIN PETROGRAD“*

Pilda Petrogradului
Însemnătatea ei:
„victoriile de la Kursk“
vor să ne intimideze
panică
niciodată!

+

{ Veșenskaia, }
{ spre centrul }
{ căzăcimii } ||||| Să nu modificăm planul, *să nu*
{ de la Don } ||||| *revocăm dispozițiile*, să nu
ne lăsăm cuprinși de panică, să dăm
forțe **s u p l i m e n t a r e**.

Dar să le *dăm* și cu maximum de rapiditate, căci
primejdia e foarte mare, cum n-a fost nici-
odată.

Inițiativa proletară.
Pilda Petrogradului.
Dictatura proletariatului.
Dezertorul „șovăie“.
Prin Biroul Organizatoric“.

Scris nu mai târziu de 3 octombrie 1919

*Publicat pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV*

Se tipărește după manuscris

* Vezi volumul de față, p. 207-209. — Nota red.

ÎNSEMNĂRI PENTRU O BROȘURĂ DESPRE DICTATURA PROLETARIATULUI ȘI PLANUL BROȘURII*

1

(UNELE ASPECTE ALE PROBLEMEI
DICTATURII PROLETARIATULUI)

PROBLEMA DICTATURII PROLETARIATULUI

Trecerea de la societatea cu clase la o societate fără clase. Trei grupuri, clase principale: exploatații, exploatorii, grupul de mijloc; muncitorii, capitaliștii, mica burghezie. Cum se poate realiza această trecere? O „majoritate“ în general, alcătuită din clase diferite?

Nu luptă de clasă, ci majoritate?

Continuarea luptei de clasă în altă formă: clasa dominantă (exploatații; *proletariatul*, și nu exploatații în general).

Cei din grupul de mijloc, șovăielnicii, sînt conduși. Capitaliștii (exploatorii), *reprimații*, se reprimă împotrivirea lor.

Dictatura proletariatuului ca formă nouă a luptei de clasă, a trecerii (a stadiului de tranziție a societății) de la capitalism la socialism.

Aici se pun două probleme esențiale:

- α) Condiția ca proletariatul să constituie majoritatea populației, adică dictatura proletariatuului este admisibilă *numai atunci* cînd proletariatul formează majoritatea populației.
- β) Formele luptei de clasă în acest stadiu deosebit. Formele vechi sau forme noi? în ce constă noul?

* Vezi volumul de față, p. 263—272. — *Nota red.*

Ad α	51% mini- muni? (etwa)	}	etwa	}	Proletariatul intr-o țară im- perialistă % imperia- liștilor față de proletariat? à l'anglaise? * (cf. Engels 1852—1892). Ceea ce e nou și esențial, ceea ce e con- cret se dă la o parte și se re- petă mereu a- celeași vechi platitudini despre „prole- tariat“ în ge- neral.
+ $\frac{51}{10}$ (sărăc.) din 40 $\frac{61}{61}$	40% grupul de mijloc (mica bur- ghezie) 9% capita- liști <hr style="width: 10%; margin: 0 auto;"/> 100				
dar dacă etwa:	20% proleta- riat + 20 + 30 + $\frac{15\frac{1}{2}}{65}$ 30	}	30 săraci 30 mijlocași 15 bogași	}	
	75% micăbur- ghezie 5% capi- taliști <hr style="width: 10%; margin: 0 auto;"/> 100				

2

UNELE ASPECTE TEORETICE ALE PROBLEMEI DICTATURII PROLETARIATULUI

Dictatura proletariatului privită ca *conducere* a maselor muncitoare (și a întregii societăți) de către proletariat.

Două sarcini esențiale (și, respectiv, două forme noi) ale luptei de clasă în condițiile dictaturii proletariatului:

(1) reprimarea împotrivirii exploatatorilor (și a oricărei recidive de capitalism, a oricărei reveniri la capitalism și la tradițiile capitaliste).

(2) exercitarea sistematică a unei *influențe* conducătoare (tot = o luptă, dar de un fel deosebit, înfrângerea unei anumite împotriviri, ce-i drept, cu totul alt fel de împotri-

* — ca în Anglia? — *Nota trad.*

vire și cu totul alt gen de înfrângere) asupra tuturor oamenilor muncii, cu excepția proletarilor.

Dictatura proletariatului înseamnă transformarea acestuia în clasă *dominantă*. Dominația unei singure clase exclude libertatea și egalitatea.

N.B.:

în legătură cu eliberarea de sub jugul exploatării „în general“ Libertatea și egalitatea sînt ori o kritiklose* repetare a lozincilor democrației *burgheze*, ori o nebuloasă și utopică năzuință (echt kleinbürgerliche**) spre nu știu ce orînduire cu totul nouă, spre un socialism în abstracto.

Proletariatul revoluționar însă are nevoie (atît în general cît și mai ales acum) de o definire concretă a sarcinilor lui în *perioada de trecere*, de o definire a *pașilor treptați de la* vechi la nou.

Pași *efectivi* spre „libertate și egalitate“, adică (sonst Phrase, lauter Phrase!***)) spre *desființarea claselor*. Printr-o singură metodă, pe o singură cale, putem și trebuie să desființăm clasa (și clasele) exploataților.

Ele pot fi „*răsturnate*“.

Nu pot fi „*răsturnate*“ clasele *neexploatare* sau cele *indirect* exploatare (intelectualitatea burgheză; mica burghezie, care, *qua* Eigentümerin der Produktionsmittel****, este, în aceeași măsură, exploatare în potenția et partialiter în praxi*****).

3

TEME CU PRIVIRE LA DICTATURA PROLETARIATULUI

1. Dictatura proletariatului este *continuarea* luptei de clasă (într-o formă nouă).

2. Statul *nu este decît* un instrument în cadrul ei.

* — necritică. — *Nota trad.*

** — autentic mic-burgheză. — *Nota trad.*

*** — altminteri nu e decît o frază, o frază goală! — *Nota trad.*

**** — deoarece are în proprietate mijloace de producție. — *Nota trad.*

***** — în potență, iar în parte și în practică. — *Nota trad.*

3. Forma acestui instrument nu poate fi aceeași ca înainte. Egalitatea formală, în special, nu poate fi o formă de luptă pentru egalitatea materială, împotriva inegalității reale.

4. Dictatura proletariatului presupune două linii (sau forme sau tipuri) principale ale luptei de clasă:

5. A) reprimarea exploataților. = Un război mai necruțător decât oricare altul.

6. B) „neutralizarea“ elementelor de mijloc, a micii burghezii, a țărănimii. Neutralizare înseamnă convingere, plus exemplu, plus instruire cu ajutorul experienței, plus curmarea prin violență a abaterilor etc.

7. C) subordonarea elementelor ostile în vederea folosirii lor în munca pozitivă („specialiștii“).

8. [+ D) Făurirea unei discipline noi.]

9. Dictatura vs democrație. Dictatura este negarea democrației (în general). Dictatura clasei asupra clasei este negarea democrației pentru clasa asupra clasei, lărgirea democrației pentru clasa asupra clasei.

10. În mod concret, democrația =

11. α) egalitatea tuturor cetățenilor în fața legilor. — Nu poate fi egalitate cu exploatații atunci când sînt răsturnați.

12. β) libertate politică pentru toți cetățenii. — Nu poate fi libertate politică pentru exploatați.

13. γ) hotărârile se iau cu majoritatea voturilor exprimate de toți cetățenii. — Nu: cu excepția exploataților și în *poziția șocărilor*.

14. Hotărârile se adoptă *prin votare*, — aceasta este esența democrației pașnice sau a democrației pure. În realitate însă *prin intermediul banilor* în condițiile democrației burgheze. Prin *luptă de clasă*, prin război civil în condițiile eliberării de sub jugul capitalului, ale doborîrii capitalului.

15. O singură clasă duce, în condițiile capitalismului, lupta de clasă împotriva capitalului. Idem când această luptă de clasă continuă sub forma dictaturii proletariatului. Mica burghezie — „în măsura în care“ (cf. „Manifestul Comunist“).

16. Hotărârile se adoptă prin votare, adică printr-o formă expresivă de voință în condițiile menținerii facto-

rilor capitaliști care determină (și motivează) voința = democrație burgheză. Hotărârile se obțin prin luptă de clasă și prin război civil împotriva exploatatorilor = democrație proletară. Prin lupta sa, prin lupta revoluționară proletariatul *distruge* relațiile de proprietate capitaliste, ergo, factorii capitaliști care determină (și motivează) voința și hotărîrea pentru elementele șovăielnice.

17. Hotărârile se adoptă prin votare = toți sînt egali, „*fără a se ține seama*“ de bani, de capital, de proprietate privată. Hotărîre prin luptă de clasă și război civil: mai întîi trebuie distrusă apăsarea banilor, a capitalului, a proprietății private, iar apoi să voteze neexploatorii. Pe măsura realizării primei condiții va fi înfăptuită și cea de-a doua. Paralel cu succesele în realizarea primei condiții va fi înfăptuită și cea de-a doua.

18. Aplicarea consecventă a principiului că hotărârile se adoptă prin votare ar fi posibilă dacă toți ar fi de bună credință (ergo, *numai* în societatea fără clase), cînd nu va mai fi împotrivire din partea exploatatorilor. = Utopie a reformismului.

19. Democrația în condițiile dictaturii proletariatului: congrese, adunări, autoadministrare locală, hotărârile exprimă voința celor ce muncesc; religia, femeia, națiunile asuprite: „Cerule și pămîntul“. A învăța pe oamenii muncii să se dispenseze de capitaliști = democrație în condițiile dictaturii proletariatului.

20. Înșelarea oamenilor muncii prin egalitate formală în condițiile menținerii asupririi, apăsării, robiei capitaliste = democrație burgheză.

21. Dictatura proletariatului este instruirea tuturor oamenilor muncii de către *o singură* clasă, de către proletariat; idem conducere. *A duce după sine. Clasa dominantă* = proletariatul, *numai el*. Dominația exclude libertatea și egalitatea.

22. Țăranii ca oameni ai muncii = aliați; ca proprietari și speculanți = dușmani. „În măsura în care“. Astea nu sînt votări, ci desfășurarea revoluției, desfășurarea războiului civil, învățămintele lui, rezultatele lui.

23. Nu proletariatul în general, în abstracto, ci proletariatul în secolul al XX-lea, după războiul imperialist.

Este inevitabilă o *sciziune* cu vîrfurile. Ocolirea problemelor concrete, *înşelarea* prin abstracţii. (Dialectica versus eclectică.)

24. Engels în 1852 despre Anglia. 1852—1892. Cf. 1914—1919. Dictatura proletariatului = răsturnarea vîrfurilor lui oportuniste, trecerea de la aristocraţia clasei muncitoare la masă, „lupta pentru influenţă“. Nu fără sciziune.

25. Sovietele = democraţia proletară = dictatura proletariatului. Muncitorii şi ţăranii în Constituţia sovietică. „Egalitatea democraţiei muncii“. § 23 din Constituţie. „Dictatura unui singur partid“.

26. Împotrivirea exploatatatorilor începe înaintea răsturnării lor şi se accentuează după răsturnare. Ascuţirea luptei de *ambele* părţi sau eschivare de la luptă (Kautsky).

27. A fost un timp (etwa 1871—1914) cînd luminarea celor înapoiţi trebuia făcută prin vot universal, fără revoluţie (+ greve etc.). — A sosit timpul revoluţiilor (1917—), cînd luminează însăşi revoluţia *proletariatului* desfăşurarea războiului civil.

28. Proletariatul luminat şi „moderne Barbaren“*. Experiinţa revoluţiei. *A antrena* şi *a îndruma*. Autoritatea proletariatului revoluţionar în rîndurile *oamenilor muncii*.

29. Şovăielnicii şi obosiţii versus proletariatul.

30. Imperialismul = abrutizarea capitalismului, putrefacţia lui, putere militară asupra celor înapoiţi. (Cf. Hobson şi lucrarea mea „Imperialismul“.)

31. Transformarea războiului imperialist în război civil. Marx 1870: îi va învăţa mînuirea armelor. Cf. Kautsky 1914—1918.

32. „**Majoritatea**“? 51% ($\alpha\alpha$) proletariat *înseamnă mai puţin* decît 20% ($\beta\beta$) proletariat, *dacă* în $\alpha\alpha$ e mai multă contaminare imperialistă şi rezistenţă din partea micii burghezii.

33. „O singură masă reacţionară“.

N.B. Engels în 1875. Referiri la Comună şi la orice *dictatură a proletariatului*.

* — „barbarii moderni“. — *Nota trad.*

Patru secțiuni principale (*A, B, C, D*); *A B C* — general; *D* — „rusesc“.

ca

Dictatura proletariatului este continuarea luptei de clasă a proletariatului (1.

Statul, în condițiile dictaturii proletariatului, nu e decît o nouă armă a luptei lui de clasă (2.

Dictatura proletariatului înseamnă noi sarcini și noi forme ale acestei lupte (3. 4.

Patru sarcini principale noi ale luptei de clasă în condițiile dictaturii proletariatului (5. 6. 7. 8.+26.)

A.

Dictatura proletariatului ca formă nouă a luptei de clasă a proletariatului (și stadiu nou, cu sarcini noi).

Dictatura proletariatului ca negare a democrației burgheze (9. 10. 11. 12. 13. 14. 16. 17. 18. 20. + 32.

Dictatura proletariatului ca făurire a democrației proletare.

Succesele democrației în condițiile dictaturii proletariatului (19.

B.

Dictatura proletariatului ca distrugere a democrației burgheze și făurire a democrației proletare.

ad 6 { Dictatura proletariatului și mica burghezie sovăietică, în special țărănimea (15. 21. 22.+ 25. 28. 29. 33.

Dictatura proletariatului este dictatura elementelor revoluționare ale clasei exploatare (înseamnă despărțirea de vîrfurile oportuniste ale proletariatului) (23. 24.

C. Dictatura proletariatului și particularitățile imperialismului (30.

× coloniile

× scindarea socialismului

- ad { Dictatura proletariatului și războiul civil (31. }
 A { cf.27. }
 { Dictatura proletariatului și „desființarea“ parti- }
 { dului revoluționar al proletariatului (cf. Kautsky) }

D. Dictatura proletariatului și Constituția sovietică (25).

§ 9. Dictatura vs democrație („Democrație pură“).

Allgemeines*

10. (α) Egalitate (11).
11. (β) Libertate politică (12)
12. (γ) și libertatea în general.
13. (δ) Se decide prin majoritate de voturi (13).
14. Condiții
egalitate
15. bună-credință
16. înșelătoria
17. birocratismul.
18. Dictatura burgheziei**.
19. Se decide prin luptă în forme
deosebit de ascutite (16).
20. Majoritate și *forță* (32).
21. Succesele democratismului (19).

* — Noțiuni generale. — *Nota trad.*

** În manuscris, paragrafele 9—18 au fost tăiate de Lenin. — *Nota red.*

Manuscrisul lui V. I. Lenin
„Planul unei broșuri
despre dictatura
proletariatului”. — 1919

N.B. PLANUL UNEI BROȘURI DESPRE DICTATURA
PROLETĂRIATULUI

Econo-
micul	1. Planul broșurii.	Temele principale
	2. Conspect. Avantajele și dezavantajele lui	(I) Esența.
(II) 3 grupuri principale.
	3. Esența.	(III) Munca unită (din întreprinderile marelui capital) vs mica burghezie
	4. Trei grupuri principale...	(IV) Ilustrări.
	5. Comerțul cu desaga și specula. Datele Direcției centrale de statistică pe ultimul an.	(α) <i>Direcția centrală de statistică</i>
	6. Un pas înapoi?	+ (V) Sofismele reformiștilor.
	7. Reformism vs revoluție.	
	8. Lupta pentru revoluția burgheză sau pentru cea socialistă .	
	9. Principalul dușman „ <i>i n t e r n</i> “ = mica burghezie (economicul).	
	10. Munca unită vs mica gospodăric.	

Poli-
ticul

§ § 1—8.
9—20.
21—25.
26—32.

Scris în septembrie-octombrie 1919

Publicat pentru prima oară în 1925
în „Culegeri din Lenin“, vol. III

Se tipărește după manuscris⁸

**ÎNSEMNĂRI
FĂCUTE LA O CONSFĂTUIRE A DELEGAȚILOR
LA CEL DE-AL II-LEA CONGRES GENERAL
AL ORGANIZAȚIILOR COMUNISTE
ALE POPOARELOR DIN ORIENT**

Consfătuirea de la 21/XI, 1919

Principiul teritorial
să fie îmbinat cu cel
neteritorial

+ Principiul neteritorial?

+ Alianță cit mai
strînsă cu masele
muncitoare ruse.

- A) Sarcini esențiale: însemnătatea principială a organizațiilor și partidelor comuniste din Orient.
- B) Probleme organizatorice pe linie de partid.
- C) Probleme administrative și de stat.
- D) *Problemele concrete ale fiecărei națiuni*, în funcție de gradul ei de dezvoltare, de particularitățile ei etc.
- E) Mijloace și măsuri pentru stabilirea unei legături *cu sărăcimea, cu oamenii muncii, cu exploatații fiecărei națiuni* împotriva feudalilor, împotriva birocrăției și burgheziei ei.

Publicat pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

**OBSERVAȚII PE MARGINEA
PROIECTULUI DE HOTĂRÎRE CU PRIVIRE
LA BIROUL FRAȚIUNII P.C. (b) DIN RUSIA
DE PE LÎNGĂ CONSILIUL CENTRAL AL
SINDICATELOR DIN RUSIA¹⁵⁵**

- 1) Atît tov. Tovski cît și întregul birou al fracțiunii Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia (birou a cărui componență se aprobă exclusiv de către Comitetul Central al P.C.(b) din Rusia) vor fi invitați la ședințele Biroului Organizatoric al C.C. al P.C.(b) din Rusia în toate problemele privind mișcarea sindicală.
- 2) Biroul fracțiunii Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia va elabora un statut amănunțit care să reglementeze relațiile dintre el și Biroul Organizatoric al C.C. Acest statut se aprobă de către Biroul Organizatoric.
- 3) „Hotărîrea cu privire la fracțiunea P.C.(b) din Rusia de pe lîngă Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia“ trebuie modificată după cum urmează:

din § 1 să se scoată cuvintele: „conducătoare“¹⁵⁶
în § § 3¹⁵⁷ și? să se insereze cuvintele: „Comitetele
Centrale“ (ale uniunilor).

Întreaga Hotărîre va fi revăzută în ceea ce privește formularea diferitelor ei paragrafe*
trebuie revăzută în sensul celor de mai sus, luîndu-se ca bază proiectul și îndreptîndu-l numai din punct de vedere redacțional.

*Scris nu mai devreme
de 4 decembrie 1919*

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

* În manuscris, textul care începe cu cuvintele: „trebuie modificată“ e tăiat de V. I. Lenin. — *Nota red.*

PLANUL RAPORTULUI C.E.C. DIN RUSIA
 ȘI AL CONSILIULUI COMISARIILOR POPORULUI
 LA CEL DE-AL VII-LEA CONGRES GENERAL
 AL SOVIETELOR
 ȘI PLANUL CUVÎNTĂRII ROSTITE LA ÎNCHI-
 DEREA LUI*

Planul raportului

1. (Introducere)
 Războiul civil, împotrivirea exploatatorilor, si-
 tuația internațională.
2. Prima etapă a intervenției Antantei: *trupe proprii*
 (în Arhanghelsk, la sud). [Cumpărarea cehilor].
 Marinarii francezi (Labourbe).
 Arhanghelsk, soldații englezi. **Faliment.**
3. A doua etapă a intervenției Antantei: ± 16 state
 (Churchill a negat, **d a r** Estonia + Finlanda).
 Iudenici. *F a l i m e n t.*
4. Războiul = continuarea politicii, } dictatura cla-
 expresia ei concentrată, } sei muncitoare
 bilanțul ei } țăranul
 verificare rezumat etc. } „specialistul“
5. Kolccak și țăranul *s i b e r i a n.*
 Denikin și țăranul *u c r a i n e a n.*
A - l d u c e d u p ă s i n e p e ț ă r a n = esența
 dictaturii proletariatului.
6. Discuțiile despre pace. Încă o propunere de pace.
 Inamicul va mai face tentative.
7. Teroarea ne-a fost impusă — *v a s l ă b i.*
8. Păturile de mijloc, mica burghezie, intelectualii,
 „specialiștii“. Va fi mai blînd.

* Vezi volumul de față, p. 393-421, 422-433. — *Nota red.*

9. Experiența (socială, economică, politică, organiza-torică, tehnică etc.) din timpul războiului la cereale (predarea obligatorie versus libertatea comerțului)
10. — combustibil (ultima serie de măsuri)
11. — combaterea păduchilor (a tifosului exantematic).
12. Subotnicele. Curățirea rîndurilor partidului.
13. ————— Noii membri de partid.
14. Conferințele muncitorilor și țaranilor fără partid*.
15. Mobilizarea resurselor umane, mobilizarea industriei.
16. În opera de construcție internă, pașnică, oamenii muncii vor da dovadă de și mai multă abnegație, vor obține succese și mai mari și vor săvîrși „minuni“ și mai mari decît în decursul acestor doi ani de război împotriva imperialismului.

—

- (1) etapa întii:
trupe proprii
- (2) a doua:
popoarele mici
- (3) a treia:
(Aulard)
- (4) *Propunere de pace.*
- (5) Cauza socială a victoriilor asupra lui Kolceak etc.
- (6) Concluzia:
(proletariatul + specialiștii + țăranul).
- (7) Teroarea ne-a fost impusă.
- (8) „Se va ușura“ situația păturilor de mijloc.
- (9) Construcția pașnică.
- (10) Cerealele.
- (11) Combustibilul.
- (12) „Păduchii“...
- (13) „Fantezie“ și „temelie“.
- (14) Mobilizarea industriei.

* În manuscris, punctele 12, 13 14 au fost tălitate de V. I. Lenin.
— Nota red.

- (15) Izvorul forțelor este mai adânc și mai bogat:
 (16) *Rezoluția.*

33 000 000—40 000 000 de puduri

Predarea obligatorie a surplusurilor de produse agricole a fost îndeplinită în proporție de 75%.

*Scris nu mai târziu
 de 5 decembrie 1919*

*Publicat pentru prima oară în 1933,
 în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV*

Se tipărește după manuscris

PLANUL CUVÎNTĂRII POSTITE LA ÎNCHIDEREA CONGRESULUI

Prima jumătate a cuvîntării lui Martov

- (1) și a doua — *d e c l a r a ț i a*: „**democratizarea**“ Constituției și *a p l i c a r e a* ei... în afară de dictatură.
 (2) {Eserii de dreapta sînt alături de menșevici}
 {Volski e împotriva eserilor de dreapta. }

§ 23

Teroarea și Ceka

Ceka nu corespunde
 menirii sale

- (3) libertăți
 (α) dar comploturile?
 (ββ) dar chiaburul?

Către *m a s e l e f ă r ă p a r t i d*
 „pentru reprimarea burgheziei“

din partea *B u n d u l u i*:

există serioase cazuri de revocare a unor hotărîri
 ale comitetelor executive de către Soviete...
 noi alegeri pentru Soviete
 „nu se întrunesc Sovietele“

Întregul C.E.C. a fost trimis pe front
 Curioasă pretenție: „Trebuiau trimiși alții“.

Scris la 6 decembrie 1919

*Publicat pentru prima dată în 1933,
 în „Culegeri din Lenin“, volumul XXIV*

Se tipărește după manuscris

LISTA LUCRĂRILOR LUI
V. I. LENIN
CARE N-AU FOST GĂSITE

—
ADNOTĂRI

—
INDICI

—
DATE DIN
VIAȚA ȘI ACTIVITATEA LUI
V. I. LENIN

LISTA LUCRĂRILOR LUI V. I. LENIN
CARE N-AU FOST GĂSITE PÎNĂ ÎN PREZENT

(28 iunie—15 decembrie 1919)

A DOUA PRELEGERE DESPRE STAT,
ȚINUTĂ LA UNIVERSITATEA COMUNISTĂ
„I. M. SVERDLOV“

În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se păstrează o scrisoare din 9 martie 1929 a lui I. I. Berzs, fost cursant al Universității Comuniste „I. M. Sverdlov“, în care se spune că a doua prelegere a lui Lenin „Despre stat, însemnătatea lui, apariția lui și apariția claselor“ a avut loc la 29 august 1919.

CUVÎNTARE CU PRIVIRE
LA PUTEREA SOVIETICĂ ÎN UCRAINA,
ROSTITĂ LA CEA DE-A VIII-A CONFERINȚĂ GENERALĂ
A P.C.(b) DIN RUSIA

3 DECEMBRIE 1919

O informație cu privire la această cuvîntare a fost publicată în ziarul „Pravda“ nr. 272 din 4 decembrie 1919. Ea a fost de asemenea menționată în diferite cuvîntări rostite de participanții la această conferință (vezi „Conferința a opta a P.C.(b) din Rusia. Decembrie 1919. Procese-verbale“, Moscova, 1961, p. 95, 103, 104).

În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se păstrează stenogramele cuvîntărilor rostite la Conferința a VIII-a a P.C.(b) din Rusia, inclusiv stenograma cuvîntării de încheiere la raportul „Cu privire la Puterea sovietică în Ucraina“. Aceasta ne îndreptățește să presupunem că și sus-menționata cuvîntare a lui Lenin a fost stenografiată, dar stenograma ei n-a fost găsită pînă în prezent.

LISTA DOCUMENTELOR
LA A CĂROR REDACTARE A PARTICIPAT
V. I. LENIN

HOTĂRÎREA PLENAREI C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA
ÎN PROBLEMA MUTĂRII SEDIULUI COMANDAMENTULUI
ARMATEI A 7-A DE LA NOVGOROD LA PETROGRAD
SAU ÎN ÎMPREJURIMILE ACESTUIA DIN URMĂ

În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se păstrează proiectul de hotărîre, cu o completare făcută de V. I. Lenin. Hotărîrea a fost adoptată la 4 iulie 1919 (vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI, p. 78).

DECRETE, HOTĂRÎRI ȘI INSTRUCȚIUNI
ALE CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI
ȘI ALE CONSILIULUI APĂRĂRII

HOTĂRÎREA CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA NORMELE DE ÎNSPĂȘINĂRE A DIVERSELOR INSTITUȚII, ÎNTREPRINDERI ȘI UZINE CARE LUCREAZĂ PENTRU NEVOILE APĂRĂRII. *18 iulie 1919.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA DEMOBILIZAREA MUNCITORILOR PROVENIȚI DE LA UZINELE DE PE VIKSA ȘI DIN KULEBAKI. *23 iulie 1919.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA RECENSĂMINTUL SUPRAFETELOR ÎNSĂMINȚATE DE POPULAȚIA SĂTEASCĂ. *24 iulie 1919.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA CREAREA UNEI COMISII PERMANENTE PENTRU ORGANIZAREA FORȚEI DE MUNCĂ ÎN VEDEREA CAMPANIEI DE RECOLTARE. *25 iulie 1919.*

DECRETUL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA OBLIGATIVITATEA SCHIMBULUI DE MĂRFURI. *5 august 1919.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA NORMELE PENTRU DEPLASAREA MUNCITORILOR CARE PLEACĂ ÎN CONCEDIU; COMPLETARE LA HOTĂRÎREA DIN 1 AUGUST 1919. *6 august 1919.*

DECRETUL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA COLECTAREA CARTOFILOR. *15 august 1919.*

INSTRUCȚIUNI CU PRIVIRE LA CONDUCEREA SOVHOZURILOR. *28 august 1919.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA BIBLIOTECILE ȘTIINȚIFICE. *4 septembrie 1919.*

HOTĂRIREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA CUMULUL DE FUNCȚII. 8 septembrie 1919.

HOTĂRIREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA ABROGAREA DECRETULUI DIN 4 APRILIE 1919 PENTRU ACORDAREA DE AVANSURI FUNCȚIONARILOR ȘI MUNCITORILOR ÎN VEDEREA ACHIZIȚIILOR DE PRODUSE NERAȚIONALIZATE. 30 septembrie 1919.

HOTĂRIREA CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA EVACUAREA PETROGRADULUI ȘI A KRONSTADTULUI. 1 octombrie 1919.

DECRETUL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA COMBATAREA SPECULEI, A SUSTRAGERILOR DIN DEPOZITELE STATULUI, A FALSURILOR ȘI A ALTOR MALVERSAȚIUNI ÎN SERVICIILE ECONOMICE ȘI DE DISTRIBUIRE. 21 octombrie 1919.

HOTĂRIREA CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA DESCĂRCAREA VAGOANELOR. 5 noiembrie 1919.

HOTĂRIREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA ÎNFIINȚAREA UNUI COLEGIU SUPERIOR PENTRU CONSTRUIREA DE LINII DE CALE FERATĂ ÎN REGIUNILE PRODUCĂTOARE DE COMBUSTIBIL. 21 noiembrie 1919.

HOTĂRIREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA COLECTAREA CARTOFILOR. 22 noiembrie 1919.

INSTRUCȚIUNILE CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA TAIERILE DE ARBORI PENTRU LEMNE DE FOC. 29 noiembrie 1919.

În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se păstrează proiectele sus-menționatele decrete, hotărâri și instrucțiuni ale Consiliului Comisarilor Poporului și Consiliului Apărării, cu modificările făcute de V. I. Lenin. O parte din ele au fost publicate (vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV, p. 46—49, 163; „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV, p. 195).

TELEGRAME

TELEGRAMĂ ADRESATĂ DIRECTIEI REGIONALE A NAVIGAȚIEI FLUVIALE NIJNINOVGOROD CU PRIVIRE LA EXPEDIEREA IMEDIATĂ A ȘLEPURILOR INCARCATE CU CEREALE PE RIURILE KAMA ȘI BELAIA. 12 iulie 1919.

TELEGRAMĂ PRIN CARE SE ADUCE LA CUNOȘȚINȚA COMISARULUI MILITAR AL DIVIZIEI A 25-a CĂ SE APROBĂ FOLOSIREA UNITĂȚILOR MILITARE LA STRÎNGEREA CEREALELOR ÎN REGUNEA URAL. 16 iulie 1919.

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI DRONIN, LA SARATOV, IAR ÎN COPIE LUI TRETAEKOV, LA POKROVSK, ÎN CARE SE CONFIRMĂ DISPOZIȚIA DATĂ DE A. D. ȚIURUPA LUI HIGHER, REPREZENTANTUL BIROULUI CENTRAL DE ACHIZIȚII, DE A EXPEDIA IMEDIAT ȘLEPUL CU CEREALE REȚINUT DE EL. 17 iulie 1919.

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. V. STALIN, LA CONSILIUL MILITAR-REVOLUȚIONAR AL FRONTULUI DE VEST, ÎN CARE SE ÎNTREABĂ DE CE A FOST REȚINUTĂ MISIUNEA DANEZĂ A CRUCII ROȘII, CARE OBTINUSE PERMISIUNEA DE A SE INTOARCE ÎN DANEMARCA. 17 iulie 1919.

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI CIURSIN, PREȘEDINTELE DIRECȚIEI RAIONALE A NAVIGAȚIEI FLUVIALE ȚARIȚIN, ÎN CARE SE ADUC MULȚUMIRI PERSONALULUI DIRECȚIEI PENȚRU CONTRIBUȚIA ADUSĂ LA EVACUAREA ȚARIȚINULUI, CARE A FOST EFECTUATĂ ÎN CONDIȚII DEOSEBIT DE GRELE. 1 august 1919.

TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIILOR MILITARE-REVOLUȚIONARE ALE FRONTURILOR DE VEST, EST, SUD ȘI NORD, ÎN CARE LI SE ADUCE LA CUNOȘȚINȚĂ CĂ S-A ACORDAT COMISARULUI APROVIZIONĂRII DREPTUL DE A PREZENTA RAPOARTE CONSILIULUI MILITAR-REVOLUȚIONAR AL REPUBLICII, IAR COMISIILOR DE APROVIZIONARE ALE FRONTURILOR ȘI ALE ARMATELOR DREPTUL DE A PREZENTA RAPOARTE CONSILIILOR MILITARE-REVOLUȚIONARE ALE ARMATELOR ȘI FRONTURILOR. 15 august 1919.

TELEGRAMA C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CĂTRE COMITETELE GUBERNIALE DE PARTID DIN PERM, EKATERINBURG ȘI UFA ÎN CEFA CE PRIVEȘTE SARCINILE COMITETELOR GUBERNIALE DE A ÎNTĂRI CU CADRE ORGANIZAȚIILE ȘI INSTITUȚIILE DIN REGIUNILE ELIBERATE DE SUB STĂPINIREA LUI KOLCEAK. După 24 august 1919.

TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETELOR EXECUTIVE GUBERNIALE ȘI ORAȘENEȘTI DIN DVINA DE NORD, ARHANGHELSK, TAMBOV, PETROGRAD, SMOLENSK, KAZAN, NIJNI NOVGOROD, VEATKA, UFA, PENZA, SAMARA, SARATOV ȘI ORENBURG, ÎN CARE LI SE CERE SĂ COMUNICE DE CE N-AU RĂSPUNS LA ÎNTREBAREA REPETATĂ A COMITETULUI CENTRAL PRIVIND EVIDENȚA MOBILIZAȚILOR. 8 octombrie 1919.

TELEGRAMĂ ADRESATĂ PREȘEDINTELUI COMITETULUI EXECUTIV GUBERNIAL NIJNI NOVGOROD, ÎN CARE SE DISPUNE SĂ SE IA MĂSURI URGENTE PENTRU GRĂBIREA ÎNCĂRCĂRII ȘI EXPEDIERII CEREALELOR LA MOSCOVA. Nu mai devreme de 17 octombrie 1919.

TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETELOR EXECUTIVE GUBERNIALE PERM ȘI ECATERINBURG CU PRIVIRE LA NECESITATEA DE A UTILA ȘI A PUNE DE URGENȚĂ ÎN FUNCȚIUNE FABRICA DE TIMBRE A STATULUI ȘI DE A DA TOT CONCURSUL DIRECTORULUI FABRICII, A. E. MINKIN. 20 octombrie 1919.

TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETELOR EXECUTIVE GUBERNIALE SARATOV, TAMBOV, PRECUM ȘI ALTOR INSTITUȚII DIN ACESTE GUBERNII CU PRIVIRE LA INTENSIFICAREA RITMULUI ÎNCĂRCĂRII LEMNELOR PENTRU LOCOMOTIVE, ÎN SCOPUL ACCELERĂRII TRANSPORTURILOR DE CEREALE PE CĂILE FERATE. 20 octombrie 1919.

TELEGRAMĂ ADRESATĂ C.E.C. DIN TURKESTAN, IAR ÎN COPIE CONSILIULUI MILITAR-REVOLUȚIONAR AL ARMATEI I, LUI S. Z. ELIAVE, PREȘEDINTELE COMISIEI PENTRU PROBLEMELE TURKESTANULUI, PRIVIND LUCRĂRILE DIRECȚIEI GENERALE A PETROLULUI PENTRU DESCOPERIREA DE ZĂCĂMINTE PETROLIFERE. 29 octombrie 1919.

În Arhiva centrală a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se păstrează originalele telegramelor enumerate, cu modificările făcute de V. I. Lenin. O parte din ele au fost publicate (vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV, p. 17, 74—75, 94—95, 135; „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV, p. 193, 194; „Proletarskaia RevoluȚiia“, 1934, nr. 3, p. 231—232; V. V. Fomin. Lenin și transporturile. Moscova, 1933, p. 16).

LEGITIMAȚIE ELIBERATĂ DE COMISARIATUL POPORULUI
PENTRU AFACERILE EXTERNE LUI LIU ȚZE-IUN
(LAU SIU-DJAU), MEMBRU AL PARTIDULUI
SOCIALIST CHINEZ ȘI PREȘEDINTE
AL COMITETULUI EXECUTIV CENTRAL
AL ASOCIAȚIEI MUNCITORILOR CHINEZI DIN RUSIA

În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se păstrează o fotocopie a acestui document, pe care figurează un adaos făcut de V. I. Lenin la 19 noiembrie 1919. Adaosul a fost publicat în revista „Voprosî Istorii KPSS“, 1960, nr. 2, p. 193.

ADNOTĂRI

- 1 Lenin se referă la complotul prin care se urmărea predarea Petrogradului, complot condus de organizația contrarevoluționară „centrul național”, care coordona activitatea unei serii de grupuri antisovietice și a unei rețele de spionaj. În noaptea de 12 spre 13 iunie 1919 complotiștii au declanșat o rebeliune la fortul Krasnaia Gorka, situat pe una dintre principalele căi de acces spre Petrograd.

Conducătorul rebeliunii era Nekliudov, comandantul fortului, fost locotenent în armata țaristă. Complicii lui au răsculat și unitățile de la forturile Seraia Loșad și Obrucev. Prin ocuparea fortului Krasnaia Gorka, răsculații urmăreau să slăbească zona fortificată Kronstadt și, unind răscoala cu ofensiva generală de pe front, să ocupe Petrogradul.

Împotriva rebelilor au fost trimise trupe ale apărării de coastă, nave ale flotei din Baltica, forțe militare aeriene și detașamente de voluntari. În noaptea de 15 spre 16 iunie, unitățile apărării de coastă au ocupat fortul. Organizația contrarevoluționară care a condus complotul a fost descoperită și lichidată. — 14.

- 2 *Bătălia de la Sadova* (sat, astăzi oraș, din regiunea Hradec-Králové, Cehoslovacia) a avut loc la 3 iulie 1866. Această bătălie, care s-a încheiat cu victoria deplină a Prusiei și cu înfrângerea Austriei, a hotărât soarta războiului austro-prusian. — 19.
- 3 Este vorba de programul partidului adoptat la Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia (vezi „Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia. Martie 1919. Procese-verbale”, Moscova, 1959, p. 404—405 ; V. I. Lenin. Opere complete, vol. 38, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 98, 120). — 22.
- 4 Vezi K. Marx. „Capitalul”, vol. I, București, Editura politică, 1960, ed. a IV-a, p. 323—324. — 23.
- 5 Printr-un decret adoptat la 16 martie 1919, Consiliul Comisarilor Poporului a unit toate cooperativele de consum și le-a

- reorganizat în cadrul unui organ unic de distribuție, pe care l-a denumit „comună de consum“. Pe alocuri însă, noua denumire a cooperativelor a dus la o greșită înțelegere și interpretare a decretului. Ținând seama de aceasta, C.E.C. al Sovietelor din Rusia, prin hotărârea sa „Cu privire la asociațiile de consum muncitorești-țărănești“, adoptată la 30 iunie 1919, aprobând decretul de mai sus, a hotărât ca denumirea de „comună de consum“ să fie înlocuită prin aceea de „asociație de consum“, cu care populația se obișnuise (vezi „Izvestiia C.E.C. din Rusia“, nr. 143 din 3 iulie 1919). — 27.
- 6 Această ședință a avut loc în urma unei hotărâri a plenarei din 3 iulie 1919 a C.C. al P.C. (b) din Rusia. Ea s-a ținut într-un moment cînd Republica sovietică era grav amenințată de ofensiva dezlănțuită de trupele lui Denikin. Pe ordinea de zi a ședinței a figurat o singură problemă: situația actuală și sarcinile imediate ale Puterii sovietice. Din însărcinarea C.C. al P.C. (b) din Rusia, raportul la această ședință a fost prezentat de V. I. Lenin. Participanții la ședință au adoptat un apel intitulat „Către toți muncitorii, țăranii, ostașii roșii și matrozii“, care conținea un îndemn la încordarea tuturor forțelor pentru a-l respinge pe dușman, la maximum de vigilență (vezi „Pravda“ nr. 145 din 5 iulie 1919). — 31.
- 7 Lenin se referă la cel de-al V-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, care se întrunise la 4 iulie 1918. La congres au participat 1164 de delegați cu vot deliberativ, dintre care bolșevici — 773, eseri de stînga — 353, maximaliști — 17, anarhiști — 4, menșevici internaționaliști — 4, membri ai altor partide — 3, fără partid — 10.
- Raportul de activitate al C.E.C. din Rusia a fost prezentat de I. M. Sverdlov, raportul de activitate al Consiliului Comisarilor Poporului — de V. I. Lenin. După dezbateri furtunoase pe marginea acestor rapoarte, congresul a adoptat cu majoritate de voturi rezoluția propusă de fracțiunea comunistă, prin care a declarat că „aprobă întru totul politica externă și internă a guvernului sovietic“. Rezoluția eserilor de stînga, care propuseseră congresului să-și exprime neîncrederea în guvernul sovietic, să denunțe tratatul de pace de la Brest și să schimbe politica externă și internă a Puterii sovietice, a fost respinsă.
- Înfrinți la congres, eserii de stînga au recurs la acțiune armată fățișă, declanșînd la 6 iulie o rebeliune contrarevoluționară la Moscova. Datorită acestui fapt, congresul și-a întrerupt lucrările; ele au fost reluate la 9 iulie, cînd, după ce a ascultat comunicatul guvernului cu privire la evenimentele din 6 și 7 iulie, congresul a aprobat întru totul acțiunile energice întreprinse de guvern în vederea lichidării aventurii criminale a eserilor de stînga și a arătat că aceia dintre ei care împărtășesc vederile clicii lor conducătoare „n-au ce căuta în Sovietele de deputați ai muncitorilor și țăranilor“.

În rezoluția adoptată la raportul prezentat de A. D. Tiurupa, comisarul poporului pentru aprovizionare, congresul a confirmat imuabilitatea monopolului cerealelor, a subliniat necesitatea unei reprimări hotărâte a împotrivirii chiaburimii și a aprobat organizarea comitetelor sărăcimii. La 10 iulie, în ședința sa finală, congresul a ascultat raportul cu privire la organizarea Armatei Roșii și a adoptat în unanimitate rezoluția propusă de fracțiunea comunistă, în care se trasau o serie de măsuri pentru organizarea și întărirea Armatei Roșii pe baza serviciului militar obligatoriu pentru oamenii muncii.

Congresul a adoptat prima Constituție a R.S.F.S.R., care a consfințit cuceririle oamenilor muncii din Țara Sovietelor. — 31.

8 V. I. Lenin se referă la rebeliunea contrarevoluționară a eserilor de stînga (6—7 iulie 1918).

Eserii de stînga — partidul socialiștilor-revoluționari de stînga, constituit în mod oficial la primul său Congres general, care a avut loc în noiembrie 1917. Pînă la acest congres, eserii de stînga au militat în cadrul partidului eserilor, alcătuiind aripa lui stîngă, care a început să se formeze în anii războiului imperialist mondial și în fruntea căreia au stat M. A. Spiridonova, B. D. Kamkov și M. A. Natanson (Bobrov). La cel de-al doilea Congres general al Sovietelor din Rusia, eserii de stînga au alcătuit majoritatea fracțiunii eserilor, care s-a scindat în problema participării la congres: eserii de dreapta, conformîndu-se directivei date de C.C. al partidului lor, au părăsit congresul, în timp ce eserii de stînga au participat la lucrările lui și în principalele probleme de pe ordinea de zi au votat alături de bolșevici, respingînd însă propunerea acestora de a intra în guvernul sovietic.

După multe șovăieli, căutînd să-și păstreze influența în rîndurile țărănimii, eserii de stînga au ajuns la o înțelegere cu bolșevicii, iar reprezentanții lor au fost incluși în Consiliul Comisarilor Poporului. Deși au acceptat să colaboreze cu bolșevicii, eserii de stînga erau în divergență cu ei în problemele fundamentale ale revoluției socialiste și se pronunțau împotriva diktaturii proletariatului. În ianuarie-februarie 1918, C.C. al partidului eserilor de stînga a pornit o luptă activă împotriva încheierii tratatului de pace de la Brest, iar după semnarea și ratificarea lui la cel de-al IV-lea Congres al Sovietelor, în martie 1918, eserii de stînga au ieșit din guvern, continuînd însă să activeze în colegiile comisariatelor poporului și în organele locale ale puterii. O dată cu desfășurarea revoluției socialiste la sate, în rîndurile eserilor de stînga au început să se accentueze tendințele antisovietice.

La 24 iunie, C.C. al eserilor de stînga a hotărît să declanșeze o rebeliune împotriva Puterii sovietice. Înfrinți la congres, eserii de stînga, urmărind să torpileze tratatul de pace de la Brest și să trîască Țara Sovietelor într-un război cu Germania, l-au

asasinat la 6 iulie, la Moscova, pe contele Mirbach, ambasadorul Germaniei, și imediat după aceasta au declanșat o rebeliune armată. Rebelii au bombardat cu artileria Kremlinul, au ocupat centrala telefonică și telegraful. Datorită măsurilor energice ale guvernului sovietic și acțiunilor unite ale muncitorilor și ale garnizoanei din Moscova, rebeliunea a fost înăbușită în termen de 24 de ore; ultimele ei focare au fost lichidate în după-amiaza zilei de 7 iulie. Această rebeliune a fost o parte integrantă a ofensivei generale a contrarevoluției interne și a imperialiștilor Antantei împotriva Republicii sovietice; rebelii se bucurau de sprijinul ocult al unor misiuni diplomatice străine. Eserii de stînga au încercat de asemenea să declanșeze rebeliuni la Petrograd, Volodga și în alte orașe.

După lichidarea rebeliunii, cel de-al V-lea Congres general al Sovietelor din Rusia a hotărît ca toți eserii de stînga care împărtășeau linia aventuristă a conducerii lor să fie excluși din Soviete. — 31.

- 9 Trădarea lui M. A. Muraviev, comandantul trupelor sovietice de pe Frontul de est, a fost săvîrșită în strînsă legătură cu rebeliunea eserilor de stînga din iulie 1918. Potrivit planului rebelilor, Muraviev urma să ridice împotriva Puterii sovietice trupele de pe Frontul de est și, unindu-se cu cheii albi, să pornească asupra Moscovei. La 10 iulie, în ziua sosirii sale la Simbirsk, Muraviev a declarat că nu recunoaște pacea de la Brest și că declară război Germaniei. Unitățile înșelate de el au ocupat poșta, telegraful, postul de radio și au încercuit sediul Comitetului executiv și al Comandamentului grupului de trupe de la Simbirsk. Printr-o radiogramă emisă de postul de radio din localitate, Muraviev i-a chemat pe algardiști și pe intervenționiști, de la Samara și pînă la Vladivostok, să pornească ofensiva asupra Moscovei.

Guvernul sovietic a luat măsuri urgente pentru lichidarea aventurii lui Muraviev. Comuniștii din Simbirsk au desfășurat o amplă muncă de lămurire în rîndurile soldaților și ale populației din oraș. Unitățile militare care îl sprijiniseră pe Muraviev și-au afirmat hotărîrea de a lupta împotriva rebelilor. Invitat să participe la ședința din seara zilei de 11 iulie a Comitetului executiv din Simbirsk, Muraviev a interpretat invitația ca o dovadă de capitulare din partea Comitetului executiv. Cînd în ședință au fost înfățișate telegramele prin care Muraviev ordonase încetarea operațiilor militare împotriva intervenționiștilor și algardiștilor, comuniștii au cerut arestarea lui. Muraviev a încercat să opună rezistență și a fost ucis pe loc; complicii lui au fost arestați. — 31.

- 10 Este vorba de rebeliunea algardiștilor din Iaroslavl, izbucnită la 6 iulie 1918. Ea a fost organizată de „Uniunea pentru apărarea patriei și a libertății”, organizație contrarevoluționară al cărei conducător era eserul de dreapta B. V. Savinkov. Ca și

celelalte rebeliuni contrarevoluționare care izbucniseră pe vremea aceea în Rusia Sovietică, cea de la Iaroslavl a fost și ea pregătită de imperialiștii Antantei cu participarea activă a menșevicilor și eserilor. Imperialiștii din țările Antantei au pus la dispoziția „Uniunii” lui Savinkov însemnate fonduri bănești. Organizarea acestei rebeliuni făcea parte din planul general al intervenției în Rusia, plan care prevedea ca acțiunea armată de la Iaroslavl să fie declanșată concomitent cu rebeliunea eserilor de stînga de la Moscova. Simultan urmau să înceapă rebeliuni la Murom, Kostroma, Rîbinsk și în alte orașe din regiunea Volgăi și din centrul Rusiei.

La 6 iulie, rebelii au ocupat centrul orașului, arsenalul, poșta, telegraful și alte instituții. Au început o sîngeroasă răfuială cu activiștii de partid și de stat.

Rebelii au încercat să ocupe și cartierele muncitorești de la periferia orașului, dar acolo au întîmpinat îndată o rezistență energetică și dîrză. Guvernul sovietic a trimis în ajutorul muncitorilor din Iaroslavl o serie de unități militare și detașamente de muncitori înarmați din Moscova, Petrograd, Ivanovo-Voznesensk, Kostroma, Vologda și Rîbinsk. La 21 iulie rebeliunea a fost înăbușită. — 32.

- 11 *Consiliul Apărării* (Consiliul Apărării Muncitorești și Țărănești) a fost creat printr-o hotărîre din 30 noiembrie 1918 a Comitetului Executiv Central al Sovietelor din Rusia. În această hotărîre se arăta că Consiliul Apărării Muncitorești și Țărănești se creează pentru a traduce în viață prevederile decretului C.E.C. din Rusia din 2 septembrie 1918, prin care Republica sovietică a fost declarată tabără militară. Consiliul Apărării a fost un organ extraordinar al Statului sovietic, organ a cărui creare a fost dictată de situația excepțional de grea în care se afla țara. El dispunea de puteri depline în domeniul mobilizării forțelor și resurselor țării în interesul apărării. Președinte al Consiliului Apărării a fost numit V. I. Lenin.

Hotărîrile Consiliului Apărării erau obligatorii pentru toate departamentele și instituțiile centrale și locale, pentru toți cetățenii Republicii sovietice. El a fost principalul organ central de conducere militară și de planificare a economiei de război a republicii în perioada intervenției străine și a războiului civil. Sub controlul permanent al Consiliului Apărării a fost pusă activitatea Consiliului militar-revoluționar și a altor organe militare.

La începutul lunii aprilie 1920, Consiliul Apărării a fost reorganizat și a căpătat denumirea de Consiliu al Muncii și Apărării (C.M.A.). Printr-o hotărîre a celui de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor, în decembrie 1920, Consiliul Muncii și Apărării a fost transformat într-o comisie a Consiliului Comisarilor Poporului, a cărei sarcină principală era coordonarea activității tuturor departamentelor în domeniul construcției economice; a funcționat pînă în 1937. — 39.

- 12 Este vorba de nota „Menşevicii despre Kolceak“, publicată în „Izvestiia C.E.C. din Rusia“ nr. 144 din 4 iulie 1919. — 39.
- 13 V. I. Lenin se referă la tratatul de pace dintre Rusia Sovietică și puterile Cvadruplei alianțe (Germania, Austro-Ungaria, Bulgaria și Turcia), semnat la 3 martie 1918 la Brest-Litovsk și ratificat la 15 martie de către cel de-al IV-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. Condițiile impuse Rusiei Sovietice au fost extrem de grele. Potrivit tratatului, Polonia, aproape întreaga Ținut baltic și o parte din Bielorusia urmau să treacă sub controlul Germaniei și al Austro-Ungariei. Ucraina se despărțea de Rusia Sovietică și se transforma într-un stat dependent de Germania. Sub stăpînirea Turciei urmau să treacă orașele Kars, Batum și Ardagan. În august 1918, Germania a impus Rusiei Sovietice un acord suplimentar și un acord financiar care formulau noi pretenții de jaf.

Deși conținea condiții atât de grele, tratatul de la Brest a dat Statului sovietic un răgaz de pace, i-a permis să demobilizeze armata veche, care se descompunea, și să creeze o armată nouă — Armata Roșie, i-a permis să desfășoare construcția socialistă și să acumuleze forțe pentru viitoarele bătălii împotriva contrarevoluției interne și a intervențiștilor străini. Încheierea tratatului de la Brest a contribuit la intensificarea luptei pentru pace, la creșterea stării de spirit revoluționare în rândurile trupelor și ale maselor largi populare din toate țările beligerante. Tratatul de pace de la Brest a fost un compromis politic rezonabil, un exemplu care ilustra în chip viu înțelegerea și suplețea tacticii leniniste, priceperea de a elabora într-o situație extrem de complexă singura politică justă în problema războiului și a păcii.

Încheierea păcii de la Brest a fost precedată de o luptă dîră dusă împotriva lui Troțki și a grupului antipartinic al „comuniștilor de stînga“. Tratatul de pace cu Germania a fost semnat numai datorită marilor eforturi depuse de V. I. Lenin. După revoluția din noiembrie 1918 din Germania, care a răsturnat regimul monarhic, C.E.C. al Sovietelor din Rusia a anulat la 13 noiembrie tratatul de la Brest. — 43.

- 14 Lenin se referă la tratatul de pace de la Versailles, care a pus capăt războiului imperialist din 1914—1918. Tratatul a fost încheiat la 28 iunie 1919, semnat fiind de S.U.A., Imperiul britanic, Franța, Italia, Japonia și puterile asociate, de o parte, și Germania, de altă parte.

La 15 octombrie 1920, caracterizînd tratatul de pace de la Versailles, Lenin a spus: „Este o pace fără precedent, o pace tîlhărească, care pune într-o situație de sclavi zeci de milioane de oameni dintre cei mai civilizați“ (Opere, vol. 31, București, E.S.P.L.P. 1956, p. 309). Prin acest tratat a fost consfințită reîmpărțirea lumii capitaliste în favoarea puterilor învingătoare; totodată a fost creat un sistem de relații între țări prin care se

urmărea sugrumarea Rusiei Sovietice și înfrângerea mișcării revoluționare în lumea întreagă. — 43.

- 15 *Lucrarea „Totul pentru lupta împotriva lui Denikin!”* a fost scrisă de V. I. Lenin în legătură cu hotărârile plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia care a avut loc în zilele de 3 și 4 iulie 1919 și care a discutat principalele probleme ce se puneau în fața țării, în legătură cu începerea noii ofensive a imperialiștilor. Pe copia dactilografiată a acestui document, Lenin a făcut următoarea însemnare: „Rog Biroul Organizatoric și Biroul Politic al C.C. să decidă dacă acest document să fie publicat ca un comentariu al autorului la hotărârile plenarei, ca scrisoare a C.C. sau, eventual, ca foaie volantă semnată de autor etc.” Dată fiind importanța documentului, s-a hotărît ca lucrarea „Totul pentru lupta împotriva lui Denikin!” să fie publicată ca scrisoare a C.C. al P.C. (b) din Rusia către organizațiile de partid. La Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se păstrează textul observațiilor făcute de Kamenev, Krestinski, Serebriakov și Troțki pe marginea scrisorii lui Lenin. S-au păstrat, de asemenea, observațiile făcute de Smilga și de Stalin, care au fost consemnate de Lenin.

În scrisoarea „Totul pentru lupta împotriva lui Denikin!” Lenin a arătat că „unele organe de partid adoptă un ton greșit față de specialiștii militari (cum s-a întâmplat nu de mult la Petrograd)”. El a subliniat că „ar însemna să comitem o greșeală ireparabilă și să dăm dovadă de o slăbiciune de neiertat” dacă din cauza înțetirii cazurilor de trădare din partea specialiștilor militari organele în drept ar pune pe tapet „problema modificării principiilor politicii noastre în domeniul militar” (vezi volumul de față, p. 59, 57).

Lucrarea „Totul pentru lupta împotriva lui Denikin!” a fost publicată la 9 iulie 1919 sub semnătura C.C. al P.C. (b) din Rusia în „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia” nr. 4, iar apoi, în același an, a apărut și în broșură. — 45.

- 16 „*Uniunea pentru renașterea Rusiei*” — organizație contrarevoluționară care a luat ființă în 1918, alcătuită fiind din cadeți, „socialiști-populiști”, eseri de dreapta și menșevici, a avut legături directe cu misiunile și cu serviciile de spionaj străine. În fruntea „Uniunii” au stat liderii respectivelor partide — N. D. Avksentiev, A. A. Argunov, V. E. Pavlov, V. G. Boldîrev și alții. „Uniunea” avea drept scop răsturnarea cu ajutorul armelor a Puterii sovietice și restaurarea rînduielilor capitaliste. — 57.
- 17 *Vezi* „Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia. Martie 1919. Procese-verbale”, Moscova, 1959, p. 404; V. I. Lenin. Opere complete, vol. 38, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 98, 120, — 58,

18 Este vorba de rebeliunea armată contrarevoluționară a corpului de armată cehoslovac, organizată de imperialiștii Antantei cu participarea activă a menșevicilor și eserilor. Corpul de armată cehoslovac, alcătuit din prizonieri de război cehi și slovaci, a fost organizat în Rusia încă înaintea victoriei Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. În vara anului 1918, el număra peste 60 000 de oameni (în Rusia se aflau aproape 200 000 de prizonieri cehi și slovaci). După instaurarea Puterii sovietice, finanțarea corpului a fost preluată de puterile Antantei, care hotărâseră să-l folosească în lupta împotriva Republicii sovietice. Th. Masaryk, liderul partidului popular ceh și președintele Consiliului național cehoslovac, a declarat corpul cehoslovac parte integrantă a armatei franceze, iar reprezentanții Antantei au pus problema evacuării lui în Franța. Guvernul sovietic a consimțit la evacuarea cehoslovacilor, punând însă condiția ca soldații ruși aflați în Franța să fie repatriați. Prin acordul intervenit la 26 martie 1918, corpului cehoslovac i-a fost acordată posibilitatea de a părăsi Rusia prin Vladivostok, cu condiția de a preda armamentul. Dar comandamentul contrarevoluționar al corpului cehoslovac a încălcat cu perfidie acordul încheiat cu guvernul sovietic în ceea ce privește predarea armamentului și, la ordinul imperialiștilor Antantei, a declanșat la sfârșitul lunii mai o rebeliune armată. Guvernele S.U.A., Angliei și Franței au pornit pe calea sprijinirii fățișe a rebeliunii; la ea au participat nemijlocit și ofițeri francezi. Acționînd în strînsă legătură cu albgardiștii și cu chiaburimea, rebelii cehoslovaci au ocupat o bună parte din Ural, regiunea Volgăi și Siberia, restaurînd pretutindeni puterea burgheziei. În regiunile ocupate de rebelii cehoslovaci au fost formate, cu participarea menșevicilor și a eserilor, guverne albgardiste: la Omsk — „guvernul“ Siberiei, la Samara — comitetul membrilor Adunării constituante ș.a.m.d.

Curînd după izbucnirea rebeliunii, la 11 iunie, Comitetul executiv central al grupurilor comuniste cehoslovace a adresat soldaților corpului cehoslovac un apel în care demasca caracterul ei contrarevoluționar și chema pe muncitorii și țărani cehi și slovaci să-i pună capăt și să se înroleze în unitățile cehoslovace ale Armatei Roșii. Majoritatea prizonierilor cehi și slovaci nutreau simpatii față de Puterea sovietică și nu s-au lăsat influențați de propaganda antisovietică a clicii reacționare din fruntea corpului cehoslovac. Dîndu-și seama că au fost înșelați, mulți soldați l-au părăsit, refuzînd să lupte împotriva Rusiei Sovietice. Circa 12 000 de cehi și slovaci au luptat în rîndurile Armatei Roșii.

Regiunea Volgăi a fost eliberată de Armata Roșie în toamna anului 1918. Cehii albi au fost definitiv înfrînți o dată cu lichidarea aventurii lui Kolceak. — 62.

19 *Universitatea comunistă „I. M. Sverdlov“* a fost creată prin reorganizarea cursurilor pentru agitatori și instructori de pe lângă Comitetul Executiv Central din Rusia, înființate în 1918

din inițiativa lui I. M. Sverdlov. În ianuarie 1919, aceste cursuri fuseseră transformate într-o școală pregătitoare de cadre pentru aparatul de stat, care, după hotărârea Congresului al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia cu privire la organizarea pe lângă C.C. a unei școli superioare de cadre de partid, a fost reorganizată și transformată în Școală centrală pentru cadre de stat și de partid. La 3 iulie, plenara C.C. al P.C. (b) din Rusia a hotărât să schimbe denumirea acestei școli în aceea de Universitatea comunistă „I. M. Sverdlov”. V. I. Lenin a acordat multă atenție organizării acestei universități, elaborării programelor ei analitice. La 11 iulie și 29 august 1919, Lenin a ținut aici două prelegeri despre stat (înregistrarea celei de-a doua nu a fost găsită). La 24 octombrie, Lenin a rostit o cuvântare în fața auditorilor Universității „Sverdlov” care plecau pe front (vezi volumul de față, p. 242—250).

În 1932, printr-o hotărâre a C.C. al P.C. (b) din Rusia, Universitatea comunistă „I. M. Sverdlov” a fost reorganizată și transformată în Universitatea agricolă comunistă „I. M. Sverdlov”, menită să pregătească cadre de organizatori de partid pentru transformarea agriculturii; în 1935, universitatea a fost transformată în Școală superioară de propagandiști de pe lângă C.C. al P.C. (b) din U.R.S.S. În 1939 a fost creată Școala superioară de partid de pe lângă C.C. al P.C. (b) din U.R.S.S. — 66.

- 20 *Conferința Organizației orășenești Moscova a P.C. (b) din Rusia* a avut loc la 12 iulie 1919. La această conferință au participat 200 de delegați cu vot deliberativ. Pe ordinea de zi a conferinței au figurat următoarele probleme: 1) ultimele măsuri adoptate de Consiliul Apărării; 2) problema aprovizionării; 3) situația externă și internă a republicii; 4) situația de pe fronturi; 5) detașamentele cu destinație specială; 6) rapoarte informative asupra situației din Caucaz și din regiunea Donului.

Ultimele două probleme n-au fost discutate, fiind amânate pentru conferința următoare. Raportul cu privire la situația internă și externă a fost prezentat de V. I. Lenin. În rezoluția cu privire la momentul actual, conferința a subliniat că principalele forțe trebuie să fie concentrate în domeniul militar, pe frontul aprovizionării și în domeniul prevederilor sociale. Conferința a hotărât să se desfășoare o amplă muncă de lămurire politică în rîndurile populației Moscovei și ale unităților militare din garnizoană, să se convoace în mod regulat conferințe raionale ale muncitorilor fără partid și conferințe ale ostașilor roșii fără partid. — 86.

- 21 În legătură cu situația alimentară deosebit de grea în care se afla țara, unele Soviete locale de deputați ai muncitorilor și țăranilor și alte organe sovietice au adoptat hotărâri cu privire la aprovizionarea muncitorilor și funcționarilor pe cont propriu și la libera transportare a produselor alimentare achiziționate în acest scop. Astfel, la 24 august 1918 Sovietul din Moscova,

iar la 5 septembrie Sovietul din Petrograd au hotărât să acorde muncitorilor și funcționarilor dreptul de a transporta liber, exclusiv pentru consumul propriu, o cantitate de cel mult un pud și jumătate de produse alimentare. La 30 iunie 1919, Consiliul Comisarilor Poporului a adoptat un decret prin care „marilor organizații muncitorești și țărănești din regiunile bîntuite de foamete li se acorda în perioada 1 iulie—15 august dreptul de a se aproviziona cu cereale pe cont propriu în tot cuprinsul guberniei Simbirsk“. A. I. Sviderski, care își prezentase raportul în problema aprovizionării înainte ca Lenin să fi luat cuvîntul, pare să se fi referit la aceste măsuri forțate ale Puterii sovietice. — 86.

- 22 Este vorba de cel de-al IX-lea consiliu al partidului eserilor, care a avut loc la Moscova între 18 și 20 iunie 1919. La ședințele consiliului au participat 33 de delegați cu vot deliberativ și 14 cu vot consultativ. În principala problemă de pe ordinea de zi — atitudinea partidului eserilor față de Puterea sovietică — discuțiile au arătat că delegații se situează pe puncte de vedere diferite. V. K. Volski s-a pronunțat pentru o înțelegere cu bolșevicii. Pe o poziție apropiată de cea a lui Volski s-a situat N. I. Rakitnikov, care a propus ca partidul eserilor să pună capăt luptei armate împotriva bolșevicilor și să intre cu o platformă proprie în Soviets. Consiliul al IX-lea a adoptat însă rezoluția prezentată de C.C. al partidului eserilor, condus de V. M. Cernov. Această rezoluție declara război pe două fronturi: împotriva reacțiunii și împotriva comuniștilor. Spre deosebire de consiliul al VIII-lea al eserilor, care proclamase fățiș lupta armată împotriva Puterii sovietice, rezoluția consiliului al IX-lea a hotărât să se renunțe vremelnice la lupta armată împotriva bolșevicilor, subliniind totodată că această renunțare nu trebuie privită ca o recunoaștere a Puterii sovietice, ci ca o hotărîre tactică, dictată de situația reală. Consiliul a hotărât ca partidul eserilor să fuzioneze cu menșevicii, pronunțându-se totodată, în rezoluția sa, împotriva Internaționalei a III-a. — 87.
- 23 „L'Humanité“ — cotidian; a fost fondat de J. Jaurès în 1904, ca organ de presă al Partidului socialist francez. În timpul primului război mondial, aflîndu-se în mîna aripilor de extremă dreaptă a Partidului socialist francez, ziarul a avut o poziție social-șovină. Din decembrie 1920, după scindarea Partidului socialist francez, ziarul a devenit organul central al Partidului Comunist Francez. — 91.
- 24 *Partidul laburist independent* (Independent Labour Party) din Anglia — organizație reformistă creată de conducătorii „noilor trade-unionuri“ în 1893, în condițiile înviorării luptei greviste și ale intensificării mișcării pentru independența clasei muncitoare engleze față de partidele burgheze. Din P.L.I. făceau parte membrii „noilor trade-unionuri“ și ai unor sindicate

mai vechi, precum și reprezentanți ai intelectualității și ai micii burghezii, aflați sub influența fabienilor. În fruntea partidului se aflau Keir Hardie și R. MacDonald.

Din momentul înființării sale, P.L.I. s-a situat pe poziții burghezo-reformiste, punând în centrul atenției sale formele parlamentare de luptă și acordurile parlamentare cu partidul liberal. — 91.

- 25 *Internaționala a III-a, Comunistă (Comintern)* — organizație revoluționară proletară internațională, care a ființat între anii 1919 și 1943, unind sub steagul marxism-leninismului partidele comuniste din diferite țări.

Internaționala a III-a a fost creată, din inițiativa lui V. I. Lenin, la Congresul I (de constituire), care a avut loc între 2 și 6 martie 1919. Congresele următoare au avut loc în 1920, 1921, 1922, 1924, 1928 și 1935.

Partidele comuniste din diferite țări făceau parte din Internaționala a III-a în calitate de secții ale acesteia. Organul suprem al Internaționalei a III-a a fost Congresul mondial; în perioada dintre congrese, Internaționala a III-a era condusă de Comitetul Executiv al Internaționalei Comuniste (C.E.I.C.).

Partidul Communist din România s-a afiliat la Internaționala a III-a în 1921 și a fost membru al acesteia pînă la autodizolvarea ei.

În anii ce au urmat creării Internaționalei a III-a, partidele comuniste au desfășurat o largă activitate pentru mobilizarea maselor muncitoare din țările respective la lupta împotriva exploatarei capitaliste, au dus o temeinică muncă de educare comunistă a acestor mase. Ele s-au situat în fruntea clasei muncitoare în marile bătălii de clasă, în lupta împotriva fascismului, pentru eliberarea socială și națională. În această luptă partidele comuniste s-au maturizat, s-au călit, s-au întărit din punct de vedere organizatoric și ideologic, prestigiul și influența lor au crescut considerabil.

În ultima perioadă de existență a Cominternului, situația internațională, precum și condițiile concrete din fiecare țară au făcut ca forma organizatorică a unirii muncitorilor, adoptată la crearea Internaționalei a III-a, să fie tot mai mult depășită, rezolvarea problemelor mișcării muncitorești dintr-o țară sau alta de către un centru internațional să nu mai corespundă stadiului de dezvoltare a mișcării comuniste și muncitorești mondiale, să constituie o frînă în calea creșterii acesteia. În aceeași perioadă practicile și metodele greșite, amestecul în treburile interne ale partidelor au adus grave prejudicii mișcării comuniste și muncitorești internaționale.

În mai 1943, Internaționala a III-a s-a autodizolvat. — 91.

- 26 Este vorba de hotărârile celei de-a șaptea Conferințe generale (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia, care a avut loc la Petrograd între 24 și 29 aprilie (7—12 mai) 1917 (vezi „Re-

zoluțiile și hotărârile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.“, partea I, București, E.P.L.P. 1954, p. 344—364). — 95.

- 27 *Manifestul de la Basel* — manifestul cu privire la război adoptat de Congresul socialist internațional extraordinar care s-a ținut la Basel în zilele de 24 și 25 noiembrie 1912. Manifestul pune în gardă popoarele împotriva pericolului iminent al războiului imperialist mondial, dezvăluia scopurile de jaf ale acestui război și chema pe muncitorii din toate țările să ducă o luptă energetică pentru pace, să opună „imperialismului capitalist forța solidarității internaționale a proletariatului“. În *Manifestul de la Basel* a fost inclus punctul din rezoluția Congresului de la Stuttgart (1907) formulat de V. I. Lenin, în care se spunea că, în cazul izbucnirii unui război imperialist, socialiștii trebuie să folosească criza economică și politică provocată de război în vederea luptei pentru revoluția socialistă. — 96.
- 28 Vezi K. Marx și F. Engels. *Opere*, vol. 18, București, Editura politică, 1964, p. 657—658; vol. 22, București, Editura politică, 1965, p. 267—271, 318—321; scrisoarea lui Engels din 24 septembrie 1852 către Marx — K. Marx și F. Engels. *Ausgewählte Briefe*, Dietz Verlag, Berlin, 1953, p. 131—132; scrisorile lui Engels din 21.IX. și 10.XI.1872 către F. A. Sorge și scrisoarea lui Marx din 4 august 1874 către F. A. Sorge, scrisoarea lui Engels din 11 august 1881 către Marx — K. Marx și F. Engels. *Ausgewählte Briefe*, Dietz Verlag, Berlin, 1953, p. 420, 495. — 99.
- 29 V. I. Lenin se referă la membrii *Societății fabienilor* — organizație reformistă engleză întemeiată în 1884, denumită astfel după numele generalului roman din secolul al III-lea î.e.n. Fabius Maximus, poreclit „Cunctator“ („Temporizatorul“) din cauza tacticii lui de espedativă, de evitare a bătăliilor decisive în războiul cu Hanibal. Membrii *Societății fabienilor* au fost în marea lor majoritate reprezentanți ai intelectualității burgheze — oameni de știință, scriitori, oameni politici (S. și B. Webb, R. MacDonald, B. Shaw și alții); ei negau necesitatea luptei de clasă a proletariatului și a revoluției socialiste și afirmau că trecerea de la capitalism la socialism e posibilă numai prin reforme mărunte, prin transformări treptate ale societății. În 1900, *Societatea fabienilor* a intrat în partidul laburist. „Socialismul fabian“ este unul dintre izvoarele ideologiei laburiștilor.
- Caracterizarea fabienilor a fost făcută de V. I. Lenin în articolul „Pacifismul englez și aversiunea englezilor față de teorie“ (*Opere complete*, vol. 26, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 266—272). — 99.

- 30 Vezi F. Engels. Scrisoarea din 18 ianuarie 1893 către F. A. Sorge (K. Marx și F. Engels. *Ausgewählte Briefe*, Dietz Verlag, Berlin, 1953, p. 547). — 99.
- 31 Vezi F. Engels. Scrisoarea din 7 decembrie 1889 către F. A. Sorge (K. Marx și F. Engels. *Ausgewählte Briefe*, Dietz Verlag, Berlin, 1953, p. 495). — 100.
- 32 Este vorba de cuvântarea rostită de Harry Quelch la Congresul de la Stuttgart, din 1907, al Internaționalei a II-a. În această cuvântare, el a calificat Conferința internațională de la Haga, ale cărei lucrări se încheiaseră de curînd, drept „o adunătură de tîlhari“, fapt pentru care guvernul german l-a expulzat din Stuttgart (vezi articolul lui V. I. Lenin „Harry Quelch“, *Opere complete*, vol. 23, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 469—471). — 108.
- 33 Este vorba de Conferința din 2—9 august 1919 de la Lucerna (Elveția) a Internaționalei a II-a. Inițial se proiectase convocarea unui „congres internațional“, dar, deoarece nu s-au prezentat decît 40 de delegați, în loc de congres s-a ținut o conferință. Pe ordinea de zi a conferinței au figurat două probleme: refacerea Internaționalei și situația politică internațională. Caracterizarea cuvîntărilor rostite de diverși delegați la această conferință a fost făcută de Lenin în articolul „Cum îi folosește burghezia pe renegați“ (vezi volumul de față, p. 184—196). — 110.
- 34 *Bastilia* — fortăreață și închisoare din Paris în secolele XIV—XVIII. La 14 iulie 1789, masele populare răscolite au cucerit Bastilia, declanșînd astfel revoluția burgheză franceză. Ziua de 14 iulie a devenit o sărbătoare națională a francezilor. — 112.
- 35 Este vorba de greva politică internațională a muncitorilor care urma să fie declarată la 21 iulie 1919, sub lozincă sprijinirii revoluțiilor rusă și ungară și cu cererea ca guvernele imperia-liste să nu se amestece în treburile Rusiei și ale Ungariei. La data fixată au avut loc greve răslețe în Anglia, Italia, Germania, Norvegia și în alte țări. Dar o acțiune unită a proletariatului tuturor țărilor n-a avut loc.
- Liderii de dreapta ai partidelor socialiste și ai sindicatelor au făcut totul pentru a împiedica declararea unei greve internaționale. De o comportare trădătoare au dat dovadă social-conciliatorii francezi. În scopul de a-i înșela pe muncitori, Jouhaux, Merrheim și alți conducători ai Confederației Generale a Muncii s-au pronunțat inițial în favoarea grevei, dar apoi, în ajunul declarării ei, au propus să fie amînată și în felul acesta au zădărnicit-o. — 112.
- 36 *Republica sovietică ungară* a luat ființă la 21 martie 1919. Revoluția socialistă din Ungaria a avut un caracter pașnic;

nedisponînd de suficiente posibilități de luptă, burghezia ungară nu s-a putut decide în acel moment să opună împotriva instaurării puterii Sovietelor.

Deoarece nu era în stare să facă față greutăților interne și externe, burghezia ungară intenționa să cedeze pentru un timp puterea social-democraților de dreapta, spre a împiedica adîncirea revoluției. Dar prestigiul de care se bucura Partidul Comunist din Ungaria în rîndurile maselor a fost atît de mare pe vremea aceea și cererile membrilor de rînd ai partidului social-democrat de a se alia cu comuniștii erau atît de categorice, încît conducerea partidului social-democrat a trebuit să adreseze conducătorilor arestați ai partidului comunist propunerea de a forma împreună guvernul. Liderii social-democraților s-au văzut nevoiți să accepte condițiile puse de comuniști în timpul tratativilor; formarea unui guvern al Sovietelor, dezarmarea burgheziei, crearea unei Armate Roșii și a unei miliții populare, confiscarea pămînturilor moșierești, naționalizarea industriei, încheierea unei alianțe cu Rusia Sovietică și altele. Concomitent a fost semnat un acord cu privire la unificarea celor două partide și formarea unui singur partid al clasei muncitoare — Partidul socialist din Ungaria. La realizarea unificării celor două partide au fost comise unele greșeli, care s-au făcut simțite mai tîrziu; unificarea a fost înfăptuită printr-o fuzionare mecanică, fără să fi fost înlăturate elementele reformiste.

Chiar la prima sa ședință, Consiliul revoluționar de stat a adoptat o hotărîre cu privire la crearea Armatei Roșii. La 26 martie, guvernul a emis decrete cu privire la naționalizarea întreprinderilor industriale, a transporturilor și a băncilor; la 2 aprilie a fost adoptat un decret cu privire la instituirea monopolului comerțului exterior. Au fost majorate salariile muncitorilor în medie cu 25%, introdusă ziua de muncă de 8 ore; la 3 aprilie a fost adoptată legea pentru reforma agrară, prin care au fost confiscate toate moșiile în suprafață de peste 100 de holzi (57 ha). Dar pămînturile confiscate n-au fost împărțite țăranilor cu pămînt puțin și celor fără pămînt, ci au fost trecute în folosința cooperativelor agricole de producție și a gospodăriilor de stat organizate în localitățile respective. Țărănimea săracă, care sperase să capete pămînt, a rămas deziluzionată. Aceasta a împiedicat stabilirea unei alianțe trainice între proletariat și țărănime și a dus la slăbirea Puterii sovietice în Ungaria.

Imperialiștii Antantei au întîmpinat cu ostilitate instaurarea dictaturii proletariatului în Ungaria; Republica sovietică ungară a fost supusă unei blocaje economice. Împotriva ei a fost organizată o intervenție militară. Ofensiva trupelor intervenționiste a activizat contrarevoluția ungară. Trădarea săvîrșită de social-democrații de dreapta, care se aliaseră cu imperialismul internațional, a constituit de asemenea una din cauzele căderii Republicii sovietice ungare.

Un rol negativ a avut și conjunctura internațională nefavorabilă ce se crease în vara anului 1919, când Rusia Sovietică, asediată din toate părțile de dușmani, n-a putut să dea ajutor Republicii sovietice ungare. La 1 august 1919, ca urmare a acțiunilor unite ale intervenției imperialiste din afară și ale contrarevoluției interne, Puterea sovietică din Ungaria a fost răsturnată. — 112.

37 La 24 mai 1919, Consiliul Apărării a adoptat o hotărâre prin care ostașilor roșii din unitățile de pe front care operau în regiuni cerealiere bogate li se permitea să trimită colete cu alimente familiilor lor în regiunile înfometate. Consiliul Apărării a însărcinat Comisia centrală pentru aprovizionarea armatei să elaboreze și să prezinte pînă la 1 iunie un proiect de instrucțiuni amănunțite pentru traducerea în viață a acestei hotărâri. Proiectul de instrucțiuni a fost aprobat de Consiliul Apărării la 23 iulie 1919. — 113.

38 Articolul de față constituie răspunsul lui Lenin la următoarele cinci întrebări ce i-au fost puse de Agenția „United Press“ :

„1) Dacă Republica Sovietică Rusă a adus schimbări, mici sau mari, programului guvernamental inițial în domeniul poliției interne și externe și în domeniul economic, cînd au fost aduse și care sînt ele ?

2) Care este tactica Republicii Sovietice Ruse față de Afganistan, față de India și de celelalte țări musulmane din afara hotarelor Rusiei ?

3) Ce scopuri politice și economice urmăriți față de Statele Unite și de Japonia ?

4) În ce condiții ați fi dispuși să încheiați pace cu Kolceak, Denikin și Mannerheim ?

5) Ce ați mai avea de adus la cunoștința opiniei publice din America ?“

Răspunsurile lui Lenin au fost trimise la Budapesta pentru presa americană.

În octombrie 1919 a apărut în revista socialistă de stînga „The Liberator“ articolul „A Statement and a Challenge“ („O declarație și o chemare“). Într-o notă la acest articol, redacția revistei menționa că Agenția „United Press“ a trimis ziarului răspunsul lui Lenin, dar fără răspunsul la întrebarea a cincea, pe care l-a calificat drept „propagandă pur bolșevică“. — 115.

39 Lenin se referă la tratativele cu Bullitt, care venise în martie 1919 în Rusia Sovietică pentru a afla de la guvernul sovietic în ce condiții ar accepta să încheie pace cu aliații, precum și cu guvernele albgardiste care se constituiseră pe teritoriul Rusiei. Prin intermediul lui Bullitt i-au fost transmise guvernului sovietic propunerile făcute de președintele Statelor Unite, Wilson, și de primul ministru al Marii Britanii, Lloyd George.

În dorința de a grăbi pe cât posibil încheierea păcii, guvernul sovietic a acceptat să ducă tratative pe baza condițiilor propuse, cărora le-a adus însă o serie de modificări esențiale (vezi în culegerea „Documente de politică externă a U.R.S.S.“, vol. II, 1958, p. 91—95, textul proiectului de propunere de pace a țărilor aliate și asociate, elaborat de reprezentantul guvernului S.U.A., Bullitt, și de guvernul R.S.F.Ș.R.).

Curînd după plecarea lui Bullitt din Rusia Sovietică, Kolceak a reușit să obțină unele succese pe Frontul de est, iar guvernele imperialiste, sperînd că Statul sovietic va fi zdrobit, au refuzat să continue negocierile de pace. Wilson a interzis publicarea proiectului de acord adus de Bullitt, iar Lloyd George, luînd cuvîntul în parlament, a declarat că nu a fost informat asupra tratativelor purtate cu guvernul sovietic. — 117.

- 40 Este vorba de răspunsul guvernului sovietic la scrisoarea lui F. Nansen către V. I. Lenin din 17 aprilie 1919 (scrisoarea a fost recepționată prin radio la 4 mai). În scrisoarea sa, Nansen arăta că la 3 aprilie a adresat lui Wilson, Clemenceau, Lloyd George și Orlando propunerea de a se acorda Rusiei Sovietice un ajutor în alimente și medicamente. La 17 aprilie, „Consiliul celor patru“ a răspuns că acceptă propunerea lui Nansen, specificînd însă totodată că acest plan trebuie să presupună încetarea ostilităților, încetarea oricăror deplasări de trupe și transporturi de material de război pe teritoriul Rusiei Sovietice. Întrucît acest plan nu oferea nici o garanție că încetarea ostilităților nu va fi folosită de contrarevoluție, guvernul sovietic, în scrisoarea sa din 7 mai către Nansen, a arătat că tratativele cu privire la încetarea ostilităților pot fi duse chiar cu guvernele țărilor Antantei. „Am fost întotdeauna și sîntem și astăzi dispuși — se spune în scrisoare — să ducem tratative de pace, și vom fi foarte bucuroși să începem cît mai curînd discutarea acestor probleme“ („Documente de politică externă a U.R.S.S.“, vol. II, 1958, p. 158). La baza răspunsului dat de guvernul sovietic au stat observațiile făcute de V. I. Lenin pe marginea celor două proiecte de scrisoare de răspuns către Nansen, întocmite de G. V. Cicerin. Lenin arăta că în scrisoarea de răspuns trebuie dezvoltată ideea de pace; dacă „armistițiul nu se încheie în vederea păcii, ci pentru a înlesni un anumit joc politic, el *nu ne interesează*. Cu pacea nu e de glumit. Nu ne vom lăsa păcăliți de nimeni“. Nansen a comunicat că propunerile guvernului sovietic vor fi transmise guvernelor Antantei. Din partea puterilor Antantei n-a urmat însă nici un răspuns la aceste propuneri. — 117.

- 41 Conferința de la Moscova a comitetelor de întreprindere cu reprezentanții sindicatelor și delegații Cooperativei muncitorești centrale și ai consiliului Asociației „Cooperația“ din Moscova a fost convocată de Sovietul de deputați ai muncitorilor și osta-

șilor roșii din Moscova și de Consiliul Sindicatelor din Moscova, în vederea îndeplinirii prevederilor decretului C.C.P. din 16 martie 1919 cu privire la unificarea organelor de distribuție și la crearea unei asociații de consum unice. Conferința s-a ținut în Casa sindicatelor în zilele de 29 și 30 iulie 1915. Pe ordinea de zi a conferinței au figurat două probleme: 1. Organizarea unei asociații de consum la Moscova; 2. Alegerea conducerii provizorii a Asociației de consum din Moscova (A.C.M.). La dezbaterile pe marginea rapoartelor cu privire la organizarea A.C.M. și la statutul ei au luat cuvîntul o serie de menșevici și de partizani ai unei cooperatii „independente”, care au combătut tendința Puterii sovietice de a crea o cooperatie cu adevărat muncitorească. La 30 iulie a luat cuvîntul la conferință V. I. Lenin, care a vorbit despre situația aprovizionării și situația militară. Conferința a adoptat statutul Asociației de consum din Moscova și a ales organele ei de conducere provizorii. — 120.

- 42 La 16 iulie 1919, Consiliul Apărării a aprobat un decret prin care se permitea ca muncitorii ce se întorc din concediu să transporte cu ei două puduri de produse alimentare raționalizate și neraționalizate. Decretul nu a fost dat publicității, dar sub semnătura lui A. D. Ţiurupa, comisarul poporului pentru aprovizionare, s-a trimis tuturor comitetelor guberniale de aprovizionare și comandanților de detașamente de control o telegramă prin care li se aducea la cunoștință că muncitorii ce se întorc din concediu au dreptul să transporte un bagaj de maximum două puduri. Această dispoziție a fost în vigoare pînă în 1920. — 126.

- 43 La 26 mai 1919, Consiliul aliat suprem i-a adresat lui Kolceak o notă semnată de Wilson, Lloyd George, Clemenceau, Orlando și Saiondzi, în care se arăta că aliații sînt dispuși să-l recunoască și să-i acorde un ajutor în armament, alimente și muniții, spre a-i da posibilitatea să se consolideze în calitate de cîrmuitor al întregii Rusii. În același timp, aliații i-au cerut lui Kolceak să se oblige să convoace o adunare constituantă după luarea Moscovei, să recunoască independența Poloniei și a Finlandei, iar în caz de imposibilitate de a regla relațiile dintre Rusia, de o parte, și Estonia, Letonia, Lituania, regiunile caucaziene și transcaspice, de altă parte, să aducă această problemă în fața Ligii Națiunilor; pînă atunci el urma să recunoască autonomia acestor teritorii. În scrisoarea sa de răspuns către Consiliul aliat suprem, Kolceak a comunicat că acceptă o serie de condiții ale aliaților. La 12 iulie, Anglia, Franța, S.U.A. și Italia s-au declarat satisfăcute de răspunsul lui Kolceak și au confirmat încă o dată hotărîrea lor de a-i acorda ajutor. — 128.

- 44 *Primul Congres general al lucrătorilor din domeniul învățămîntului și al culturii socialiste* a avut loc la Moscova între 28 iulie

și 1 august 1919. La congres au participat 277 de delegați reprezentând 32 de gubernii. Principala sarcină a congresului a fost aceea de a înființa sindicatul general al lucrătorilor din învățământ și de a elabora principiile fundamentale pe baza cărora urma să fie organizat sindicatul. La congres au fost prezentate rapoarte cu privire la mișcarea sindicală și sarcinile sindicatului lucrătorilor din învățământ, programul în domeniul învățământului și sarcinile imediate ale construcției culturale, mișcarea tineretului din Rusia și din Occident și altele. La 31 iulie a luat cuvântul la congres V. I. Lenin.

În rezoluția adoptată, congresul a hotărât ca la baza organizării sindicatului să stea statutul model al Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia, însărcinând totodată Comitetul Central al Sindicatului să creeze o comisie care să aducă statutului modificările cerute de natura și de specificul sindicatului; la cel de-al III-lea Congres general al sindicatelor din Rusia urma să se pună problema confirmării acestor modificări. Congresul a chemat pe toți lucrătorii din învățământ să participe la munca de lămurire politică în rândurile armatei și să mențină un strâns contact cu uniunea tineretului. — 133.

- 45 Vezi Karl Marx. „Capitalul“, vol. I, București, Editura politică, 1960, ed. a IV-a, p. 204. — 134.
- 46 Articolul a rămas neterminat. Din cele șapte capitole prevăzute în planul articolului (vezi volumul de față, p. 454—456) au fost scrise numai două: „Lacheii“ și „Războiul civil“. — 141.
- 47 „Misl“ — revistă menșevică săptămînală, apoi bilunară; a apărut la Harkov din ianuarie pînă în iulie 1919. La revistă au colaborat în mod regulat V. Bazarov, S. Devdariani (San), M. Kricevski ș.a. Au apărut în total 15 numere. Articolul „Bolșevismul mondial“ de Martov, menționat de Lenin, a fost publicat în aprilie-iulie, în nr. 10, 12, 13 și 15 ale revistei. — 141.
- 48 „Greadușcii Den“ — revistă de orientare menșevică; a apărut la Odesa, cu colaborarea activă a lui S. O. Zagorski, D. O. Zaslavski, P. S. Iușkevici, M. V. Vișneak, A. V. Peșehonov ș.a. Au apărut în total două numere: nr. 1 în martie și nr. 2 în aprilie 1919. — 141.
- 49 „Iujnoe delo“ — culegeri menșevice periodice, editate în 1918 la Harkov și la Kiev cu participarea regulată a lui M. Balabonov, G. Naumov și S. Sumski. Au apărut în total două numere. — 141.
- 50 „Obedinenie“ — revistă lunară de orientare menșevico-eseristă; a apărut la Odesa, din septembrie 1918 pînă în 1920, sub îngrijirea lui N. M. Osipovici și P. S. Iușkevici. Au apărut în total 5 numere.

Articolul „Revoluția și războiul civil“ de Iușkevici, pe care Lenin îl menționează mai jos, a fost publicat în nr. 1—2 ale revistei pe ianuarie-februarie 1919. — 141.

- 51 *Vandeea* (Vandée) — departament în partea de apus a Franței, unde în martie 1793, în timpul revoluției burgheze din Franța, a izbucnit o răscoală contrarevoluționară. În marea lor majoritate, răsculații se recrutau din rîndurile populației țărănești înapoiate, instigată și condusă de clerul contrarevoluționar și de nobili. Răscoala a fost înăbușită în 1795, dar încercări de a o reaprinde au mai avut loc în 1799 și în anii care au urmat. Vandeea a devenit sinonimul rebeliunilor reacționare și al focarelor de contrarevoluții. — 145.
- 52 *Conferința muncitorilor și ostașilor roșii fără partid* a avut loc în zilele de 6 și 7 august 1919. La această conferință au participat circa 1 000 de delegați din partea raioanelor Presnea, Sușcevsko-Mariinski, Hamovniki și Butîrki din Moscova. La conferință au luat cuvîntul: V. I. Lenin, care a vorbit despre situația internă și externă a Rusiei Sovietice, A. I. Sviderski, despre situația alimentară, N. I. Podvoiski, despre situația de pe fronturi, și alții. Pe marginea cuvîntării lui Lenin a fost adoptată o rezoluție în care participanții la conferință au declarat că aprobă și salută politica internă și externă a Puterii sovietice și se angajează să-i acorde tot sprijinul. — 148.
- 53 În ședința extraordinară din 25 iulie 1918 a Sovietului din Baku a fost dezbătută problema situației politice și militare din Baku în legătură cu ofensiva trupelor turcești. Sub pretextul apărării orașului Baku, menșevicii, dașnaccii și eserii au cerut să fie chemate „în ajutor“ trupele engleze. Membrii bolșevici ai guvernului sovietic din Baku (S. G. Șaumean, M. A. Azizbekov, P. A. Djaparidze, I. D. Zevin și alții) s-au ridicat în mod categoric împotriva acestor propuneri trădătoare. Ei au declarat că „invitarea“ la Baku a intervențiștilor englezi ar însemna o trădare a Republicii sovietice și au prezentat un proiect de rezoluție în care insistau să se ia măsuri urgente pentru apărarea orașului Baku cu forțe proprii. În pofida eforturilor depuse de bolșevici, a fost adoptată, cu o neînsemnată majoritate de voturi, o rezoluție prin care trupele engleze erau chemate să vină la Baku.
- Rămăși în minoritate, membrii bolșevici ai Consiliului Comisarilor Poporului din Baku au declarat că demisionează din guvern. Curînd însă bolșevicii din Baku și-au dat seama că, în condițiile create, ar fi o greșeală să demisioneze și că, dimpotrivă, trebuie să rămîna la putere și să folosească toate posibilitățile pentru a izola și înfrînge pe conciliatori și trădători. La o ședință extraordinară a Comitetului executiv al Sovietului din Baku s-a hotărît ca, pînă la rezolvarea definitivă a problemei puterii, toți comisarii poporului să rămîna la posturile lor. Conferința orașenească din 27 iulie a bolșevicilor din

Baku a hotărât ca puterea să nu fie cedată fără luptă; totodată s-a hotărât să se organizeze de urgență apărarea orașului Baku sub conducerea Consiliului Comisarilor Poporului, să se decreteze mobilizarea generală și să se adreseze muncitorilor apelul de a se ridica în apărarea orașului și a Puterii sovietice. În îndeplinirea acestei hotărâri, Consiliul Comisarilor Poporului din Baku a luat o serie de măsuri: a decretat în oraș starea de război, a însărcinat Ceka să curme agitația contrarevoluționară, a chemat pe muncitorii din Baku să formeze detașamente înarmate și să apere orașul pînă la ultima posibilitate.

Dar eforturile eroice ale comuniștilor din Azerbaidjan și ale părții înaintate a proletariatului din Baku au fost zădărnice de trădarea dașnacilor, a eserilor și menșevicilor. Unitățile dașnace au părăsit frontul, iar în breșa formată au pătruns trupele turcești. La 31 iulie, sub presiunea intervenționiștilor străini și a agenturii lor, Puterea sovietică din Baku a fost vremelnic înlăturată. Pe lângă intervenția străină au fost și alte cauze care au contribuit la căderea Puterii sovietice din Baku, și anume: organizațiile de partid din Azerbaidjan și Consiliul Comisarilor Poporului din Baku nu asiguraseră o alianță trainică între proletariatul din Baku și țărănimea muncitoare din Azerbaidjan, iar în plus au comis o serie de greșeli în problema națională, lucru de care musavatiștii, dașnaccii și ceilalți contrarevoluționari au profitat pentru a înșela masele.

Agentura Antantei — eserii, menșevicii și dașnaccii — au format un guvern contrarevoluționar, așa-numita „dictatură a Caspicii centrale”. Conducătorii Puterii sovietice din Azerbaidjan au fost arestați. În noaptea de 19 spre 20 septembrie, 26 de comisari din Baku (S. G. Șaumean, M. A. Azizbekov, P. A. Djaparidze, I. T. Fioletov, I. D. Zevin, G. N. Korganov, M. G. Vezirov și alții) au fost în mod bestial asasinați de intervenționiștii englezi, cu participarea directă a eserilor și menșevicilor. — 150.

- 54 La 16 iulie 1919, Sylvia Pankhurst i-a adresat lui Lenin o scrisoare în care-l ruga să-și expună părerea în problema atitudinii față de parlamentarism. Caracterizînd partidele și grupurile care au existat pe vremea aceea în Anglia, Pankhurst le-a dat o numerotare pe care a păstrat-o și Lenin în răspunsul său:
1. Trade-unioniștii și liderii politici muncitorești de tip vechi;
 2. Partidul laburist independent;
 3. Partidul socialist britanic;
 4. Industrialiștii revoluționari (în acest grup, Pankhurst a inclus și pe membrii comitetelor muncitorești și pe delegații de întreprindere);
 5. Partidul laburist socialist;
 6. „Federația socialistă a muncitorilor”;
 7. Asociația socialistă din Walles-ul de sud.
- Scrisoarea Sylviei Pankhurst a fost publicată pentru prima oară în 1919, în revista „Internaționala Comunistă” nr. 5. — 162.
- 55 Este vorba de Congresul de constituire a Partidului Comunist din Germania, care a avut loc la Berlin între 30 decembrie 1918 și 1 ianuarie 1919. La congres au participat 83 de

delegați reprezentând 46 de organizații locale, 3 delegați ai Uniunii soldaților roșii, 1 reprezentant al tineretului și 16 invitați. La acest congres a fost înființat Partidul Comunist din Germania, a fost ales un Comitet Central și adoptat programul partidului, program care formula ca sarcină fundamentală lupta directă pentru adâncirea revoluției, pentru instaurarea puterii muncitorilor și țăranilor. În același timp însă, congresul a comis și greșeli serioase: el n-a înțeles rolul partidului ca avangardă a clasei muncitoare, a subapreciat rolul țărănimii ca aliat al proletariatului, a renunțat la activitatea în sindicatele reformiste. Congresul a adoptat, de asemenea, o hotărâre greșită în problema alegerilor pentru Adunarea națională (constituantă). Conducătorii spartachiștilor arătau maselor populare cât de naivă este încrederea lor în Adunarea națională, dezvăluiau adevărata esență a acesteia din urmă. Dar când s-a văzut clar că alegerile se vor ține totuși, R. Luxemburg și K. Liebknecht s-au pronunțat pentru participarea partidului la campania electorală, pentru folosirea tribunei Adunării naționale în scopurile agitației și propagandei revoluționare. În jurul acestei probleme s-au încins la congres dezbateri furtunoase. În favoarea participării la alegeri s-au pronunțat Liebknecht, Luxemburg, Dunker, Heckert și alții, dar, cu o majoritate de 62 de voturi contra 23, congresul a respins această propunere. Ulterior, Congresul al II-lea al Partidului Comunist din Germania a calificat drept greșită tactica boicotării alegerilor pentru Adunarea națională. — 163.

- 56 *Partidul social-democrat independent din Germania* — partid centrist, creat în aprilie 1917 la Congresul de constituire de la Gotha. „Independenții“ propagau unitatea cu social-șoviniștii și se situau pe poziții care în fond însemnau renunțarea la lupta de clasă. Nucleul acestui partid îl constituia organizația kautskistă „Arbeiterverein“. În octombrie 1920, la Congresul său de la Halle, Partidul social-democrat independent s-a scindat; o parte considerabilă dintre membrii lui s-au alăturat în decembrie 1920 Partidului Comunist din Germania, în timp ce elementele de dreapta au format un partid separat, care, sub vechea denumire de Partid social-democrat independent din Germania, a ființat pînă în 1922. — 164.
- 57 *B. S. P.* — British Socialist Party (Partidul socialist britanic) a fost creat în 1911, la Manchester, prin fuzionarea Partidului social-democrat cu alte grupuri socialiste. P.S.B. a desfășurat agitație în spiritul ideilor marxismului; Lenin l-a caracterizat ca partid „care nu e oportunist, ci e într-adevăr independent față de liberali“ (Opere complete, vol. 23, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 365). Dar faptul că numărul membrilor săi era prea mic și că legăturile lui cu masele erau prea slabe i-a imprimat un caracter întrucîtva sectar. În timpul războiului imperialist mondial s-a desfășurat în acest partid o luptă înverșunată între curențul internaționalist (W. Galla-

cher, A. Inkpin, J. Maclean, F. Rotstein și alții) și curentul social-șovin, în frunte cu Hyndman. În rândurile curentului internaționalist erau și elemente inconsecvente, care într-o serie de probleme se situau pe poziții centriste. În februarie 1916, un grup de militanți ai P.S.B. au fondat ziarul „The Call” („Chemarea”), care a avut un rol important în strângerea rândurilor internaționaliștilor. Conferința anuală din aprilie 1916 a P.S.B., care a avut loc la Salford, a condamnat poziția social-șovină a lui Hyndman și a adeptilor lui; în consecință, aceștia s-au retras din partid.

Partidul socialist britanic a salutat Marea Revoluție Socialistă din Octombrie. Membrii lui au jucat un rol însemnat în mișcarea oamenilor muncii englezi pentru apărarea Rusiei Sovietice împotriva intervenției străine. În 1919, majoritatea organizațiilor acestui partid (98 contra 4) s-au pronunțat pentru intrarea în Internaționala Comunistă. Alături de Grupul unității comuniste, P.S.B. a avut un rol de frunte în crearea Partidului Comunist din Marea Britanie. La primul Congres (de unificare) din 1920, majoritatea covârșitoare a organizațiilor locale ale P.S.B. au intrat în partidul comunist. — 164.

- 58 *Workers Committees și Shop Stewards Committees* (Comitete muncitorești și Comitete ale delegaților de întreprindere) — organizații muncitorești electivă care au căpătat în Anglia o largă răspândire în anii războiului imperialist mondial. În condițiile avântului mișcării muncitorești și ale nemulțumirii crescânde față de politica reformistă promovată de liderii trade-unionurilor, delegații de întreprindere, grupați în comitete raionale, orașenești și avînd în fruntea lor un Comitet național, au condus o serie de importante acțiuni muncitorești împotriva războiului imperialist și pentru îmbunătățirea condițiilor de trai. Centrul mișcării delegaților de întreprindere a fost raionul Clyde. Aici a fost organizat Comitetul muncitoresc din Clyde, a cărui influență se extindea asupra tuturor muncitorilor din acest raion. Teza programatică a statutului Comitetului din Clyde pune în fața acestei organizații sarcina de a organiza pe muncitori pe baza principiului de clasă și de a duce lupta pînă la desființarea totală a sistemului muncii salariate. Comitete similare, sub denumirea de comitete muncitorești, comitete ale delegaților de uzină etc., au luat ființă și în alte orașe ale țării.

După victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, în perioada intervenției militare străine împotriva Republicii sovietice, comitetele delegaților de întreprindere au acordat un sprijin activ Rusiei Sovietice. O serie de militanți ai acestor comitete (W. Gallacher, H. Pollit, A. Mac-Manus și alții) au intrat în Partidul Comunist din Anglia. Vorbînd despre mișcarea delegaților de întreprindere, Lenin a caracterizat-o ca mișcare de masă, cu caracter profund proletar. — 164.

- 59 „*The Times*” — cotidian fondat în 1785 la Londra ; unul dintre marile ziare conservatoare ale burgheziei engleze. — 168.
- 60 Corpul de cavalerie al lui Mamontov a fost trimis de Denikin cu misiunea de a da o lovitură în spatele trupelor sovietice de pe Frontul de sud. La 10 august 1919, cavaleria lui Mamontov a rupt linia frontului în apropiere de Novohopersk și a întreprins un raid asupra unei serii de sate și orașe. Raidul cavaleriei lui Mamontov a creat o situație amenințătoare în spatele trupelor sovietice, a îngreuiat pregătirile de ofensivă ale trupelor Armatei Roșii de pe Frontul de sud și a dezorganizat în mai multe locuri conducerea trupelor și aprovizionarea lor. Partidul și guvernul au luat o serie de măsuri excepționale de luptă împotriva cavaleriei lui Mamontov. La 23 august, Consiliul Apărării a declarat starea de război în guberniile Reazan, Tula, Orel, Voronej, Tambov și Penza, pe al căror teritoriu întreaga putere a fost concentrată în mâna comitetelor revoluționare. Aceștia din urmă le-a revenit răspunderea pentru organizarea apărării împotriva atacurilor albgardiștilor și reprimarea acțiunilor contrarevoluționare. V. I. Lenin a acordat o mare importanță organizării înfringerii corpului lui Mamontov. Corpul de cavalerie al lui Mamontov a fost zdrobit în octombrie-noiembrie 1919. — 173.
- 61 V. I. Lenin a cerut în repetate rânduri Consiliului militar-revoluționar al Republicii, condus de Troțki, să ia energice măsuri de luptă împotriva trupelor lui Mamontov. La 16 septembrie 1919, el scria : „Lupta împotriva lui Mamontov stagnează. Întârzieri peste întârzieri. Au întârziat trupele care veneau din nord și se îndreptau spre Voronej. S-a întârziat cu dislocarea Diviziei 21 în sud. Au întârziat automobilele blindate înzestrate cu mitraliere. S-a întârziat cu transmisiunile... Se vede că C.M.R.R.-ul nostru «comandă» fără a se interesa de executarea ordinelor, sau poate că nu se pricepe să urmărească executarea lor. Dacă acesta e la noi un păcat general, în materie militară el înseamnă pur și simplu dezastru” (Opere, vol. 35, București, E.S.P.L.P. 1958, p. 397—398). — 173.
- 62 Conferința muncitorilor și ostașilor roșii fără partid din raioanele Basmannii, Lefortovo, Alekseevski și Sokolniki a avut loc la 3—4 septembrie 1919. La lucrările conferinței au luat parte circa 3 000 de oameni. La conferință au luat cuvântul : V. I. Lenin, care a vorbit despre momentul actual, A. I. Sviderski — despre situația aprovizionării, A. N. Vinokurov — despre activitatea în domeniul prevederilor sociale etc. Pe marginea cuvântării lui Lenin a fost adoptată o rezoluție în care se arăta că clasa muncitoare și țărănimea „sînt amenințate de pericolul restaurării jugului moșieresc și capitalist și că numai lupta necruțătoare împotriva dușmanilor va înlătura acest pericol” („Pravda” nr. 195 din 4 septembrie 1919). Participanții la conferință s-au angajat să contribuie din toate puterile la

întărirea Armatei Roșii, să depună maximum de eforturi în toate ramurile economiei naționale, să respecte disciplina revoluționară, să îndeplinească întocmai și fără abatere dispozițiile Puterii sovietice. — 175.

- 63 *Primul Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia* s-a ținut la Petrograd între 3 și 24 iunie (16 iunie—7 iulie) 1917. La congres au participat 1090 de delegați. Bolșevicii, care pe vremea aceea erau în minoritate în Soviete, aveau 105 delegați. Majoritatea covârșitoare a delegaților aparțineau blocului esero-menșevic și micilor grupări care-l sprijineau.

V. I. Lenin a luat cuvîntul la congres în ziua de 4 (17) iunie, vorbind despre atitudinea față de guvernul provizoriu, și în ziua de 9 (22) iunie, cînd s-a ocupat de problema războiului (vezi *Opere complete*, vol. 32, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 279—309). Bolșevicii au folosit din plin tribuna congresului pentru a demasca politica imperialistă a guvernului provizoriu și tactica conciliatoristă a menșevicilor și eserilor, cerînd ca întreaga putere să treacă în mîinile Sovietelor. Ei au prezentat și au susținut rezoluții proprii în toate problemele principale. În cuvîntările lor, bolșevicii se adresau nu numai delegaților la congres, ci și maselor largi ale poporului — muncitorilor, țăranilor, soldaților.

În rezoluțiile adoptate, majoritatea esero-menșevică a congresului s-a situat pe poziția sprijinirii guvernului provizoriu, a încuviințat hotărîrea lui de a începe o ofensivă pe front și s-a pronunțat împotriva trecerii puterii în mîinile Sovietelor. Congresul a ales un Comitet Executiv Central (C.E.C.), care a ființat pînă la Congresul al II-lea al Sovietelor și în care eserii și menșevicii dispuneau de o mare majoritate.

Apreciind însemnătatea congresului, V. I. Lenin scria că acesta a arătat „deosebit de clar” că liderii eserilor și ai menșevicilor s-au îndepărtat de revoluție (vezi *Opere complete*, vol. 32, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 329). — 176.

- 64 *Guvernul Siberiei* a fost format cu sprijinul intervenționiștilor, la Omsk, în ziua de 30 iunie 1918. Din el au făcut parte eseri, menșevici, precum și cadeți. În fruntea lui se afla P. V. Vologodski. Sub paravanul unor false lozinci democratice, guvernul Siberiei a promovat o politică contrarevoluționară: a restituit foștilor proprietari întreprinderile industriale și comerciale, precum și pămînturile și moșiile, a desființat ziua de muncă de 8 ore, a introdus curțile marțiale, a dizolvat și a interzis Sovietele, a anulat decretul Puterii sovietice, a repus în vigoare vechea legislație țaristă și legile adoptate de guvernul provizoriu burghez. Pentru a rupe de restul țării Siberia, guvernul acesteia a proclamat-o „stat de sine stătător”. — 178.

- 65 „*Le Titre Censuré!!!*“ („Titlul cenzurat!!!“) — mică publicație săptămînală, editată la Paris de G. Anquetil între 19 aprilie și 21 iunie 1919. Au apărut în total zece numere. Începînd cu numărul opt, această publicație a pus o parte din pagini la dispoziția gazetei „*Le Titre Enchaîné*“ („Titlul încătușat“). În coloanele săptămînalului „Titlul cenzurat“ se publicau în special articolele lui Anquetil, dar se reproduceau și materiale din alte ziare. — 181.
- 66 Este vorba de chemarea „Sovietul din Petrograd către muncitorii din Estonia“, publicată cu prilejul sosirii la Petrograd a unor tovarăși estonieni expulzați, și de radiograma din 3 septembrie 1919 către guvernul Estoniei. — 182.
- 67 Lenin pare a se referi aici la o cuvîntare rostită de Churchill, al cărei conținut a fost relatat de ziarul suedez „*Folkets Dagblad Politiken*“ nr. 195 din 25 august 1919. După cum scria ziarul, în cuvîntarea sa ministrul de război al Angliei, Winston Churchill, a declarat că împotriva Rusiei Sovietice se pregătește o ofensivă la care vor participa armatele a 14 state. Potrivit calculelor lui Churchill, ofensiva urma să înceapă la sfîrșitul lunii august sau la începutul lunii septembrie și să se încheie în preajma Anului nou. Churchill punea mari speranțe în participarea Letoniei, Estoniei și Finlandei (cărora America urma să le livreze mărfuri).
- Pe telegrama Agenției telegrafice ruse (ROSTA) cu textul cuvîntării lui Churchill, care se deosebește întrucîtva de cele relatate în ziar, Lenin a înșirat următoarele 14 state: „Anglia, Statele Unite ale Americii, Franța, Italia, Japonia, Finlanda, Estonia, Letonia, Lituania, Polonia, Ucraina, Gruzia, Azerbaidjan, Armenia“ și, mai la o parte, în paranteză, „Kolceakia, Denikia“ („Culegeri din Lenin“, vol. XXIV, p. 197). — 182.
- 68 Proiectul de hotărîre a fost adoptat în ședința din 4 septembrie 1919 a Consiliului Comisarilor Poporului. — 183.
- 69 „*Vorwärts*“ — cotidian, organ central al Partidului social-democrat din Germania; a început să apară la Berlin în 1891 sub denumirea de „*Vorwärts. Berliner Volksblatt*“, în baza unei hotărîri a Congresului de la Halle al partidului; era o continuare a ziarului „*Berliner Volksblatt*“, care apăruse din 1884. În coloanele acestui ziar, F. Engels a combătut diversele manifestări ale oportunismului. Începînd din a doua jumătate a ultimului deceniu al secolului trecut, după moartea lui Engels, redacția ziarului „*Vorwärts*“ a ajuns pe mîinile aripii de dreapta a partidului și a început să publice sistematic articole scrise de oportuniști. În perioada războiului imperialist mondial, „*Vorwärts*“ s-a situat pe pozițiile social-șovinismului; după Marea Revoluție Socialistă din Octombrie a desfășurat propagandă antisovietică. A apărut la Berlin pînă în 1933. — 184.

- 70 Lenin se referă la articolul „Kautsky gegen Spartakus“ („Kautsky contra lui Spartacus“) de F. Stampfer, apărut în ziarul „Vorwärts“ nr. 457 din 7 septembrie 1919. — 184.
- 71 Vezi „Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. Iulie-august 1903. Procese-verbale“, Moscova, 1959, p. 193. — 185.
- 72 „*The New Republic*“ — săptămânalul liberal, fondat la Washington în 1914 de familia milionarilor Streyt. Apare și în prezent. — 187.
- 73 Vezi adnotarea 28. — 192.
- 74 În S.U.A. au fost create în 1919, pe baza aripii stîngi a Partidului socialist din America, două partide comuniste: la 31 august — Partidul muncitoresc comunist din S.U.A., în frunte cu J. Reed, și la 1 septembrie — Partidul Comunist din S.U.A., în frunte cu Ch. Ruthenberg. Între aceste două partide n-au existat divergențe programatice. La congresele lor de constituire, ambele partide au adoptat hotărîrea de a se afilia la Internaționala a III-a. În mai 1921 a avut loc unificarea acestor partide, care au format un partid comunist unic. — 193.
- 75 *Comitetul pentru restabilirea legăturilor internaționale* — a fost creat în ianuarie 1916 de un grup de internaționaliști francezi. Formarea acestui comitet a fost prima încercare de a se crea în Franța o organizație revoluționară-internaționalistă a socialiștilor, în opoziție cu organizațiile social-șovine. V. I. Lenin considera necesară folosirea „Comitetului pentru restabilirea legăturilor internaționale“ în vederea unirii elementelor internaționaliste; din indicația lui Lenin, la activitatea acestui comitet a participat I. F. Armand.
- Sub influența Marii Revoluții Socialiste din Octombrie și a intensificării mișcării muncitorești din Franța, comitetul a devenit un centru de grupare a elementelor revoluționare-internaționaliste. În 1920, el a intrat în Partidul Comunist din Franța.
- Comitetul apărării sindicale* a fost creat în toamna anului 1916 de un grup de sindicaliști care se retrăseseră din Comitetul pentru restabilirea legăturilor internaționale, deoarece contestau necesitatea participării la activitatea parlamentară. În mai 1919, Comitetul apărării sindicale a hotărît să adere la Internaționala Comunistă. — 194.
- 76 „*L'Internationale*“ — publicație săptămînală a sindicaliștilor francezi, organ al Comitetului apărării sindicale; a apărut la Paris din februarie pînă în iulie 1919, sub îngrijirea lui R. Péricat. — 194.
- 77 *Partidul socialist elvețian* (Partidul social-democrat din Elveția) a fost creat în deceniul al 8-lea al secolului trecut; a făcut parte din Internaționala I. Pentru a doua oară a fost întemeiat

în 1888. În rîndurile lui au avut o influență puternică oportuniștii, care în perioada primului război imperialist mondial s-au situat pe poziții social-șovine. În toamna anului 1916, elementele de dreapta s-au desprins din partid și au format o organizație proprie. Majoritatea partidului, în frunte cu R. Grimm, a adoptat o poziție centristă, social-pacifistă. Aripa stîngă a partidului s-a situat pe poziții internaționaliste. Sub influența Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, aripa stîngă a Partidului social-democrat din Elveția s-a întărit. În decembrie 1920, elementele de stînga au părăsit partidul și în 1921 au intrat în Partidul Comunist din Elveția. — 194.

- 78 *Partidul socialist italian* a fost înființat în 1892. Chiar din momentul înființării lui s-a desfășurat în rîndurile sale o ascuțită luptă ideologică între curentul oportunist și cel revoluționar. În 1912, la Congresul de la Reggio-Emilia, sub presiunea elementelor de stînga, reformiștii cei mai inveterați — partizani ai războiului și ai colaborării cu guvernul și cu burghezia (Bonomi, Bisolati și alții) — au fost excluși din partid. De la declararea războiului imperialist mondial și pînă la intrarea Italiei în război, Partidul socialist italian a militat împotriva războiului și a propagat lozinca „Împotriva războiului, pentru neutralitate!”. În decembrie 1914 a fost exclus din partid un grup de renegați (Mussolini și alții), care susțineau politica imperialistă a burgheziei și se pronunțau pentru intrare în război. În urma intrării Italiei în război de partea Antantei (mai 1915), în Partidul socialist italian s-au conturat net trei curente: 1) curentul de dreapta, care ajuta burghezia să ducă războiul; 2) curentul centrist, care grupa majoritatea membrilor partidului și milita sub lozinca: „Nici să nu participăm la război, nici să nu-l sabotăm”, și 3) cel de stînga, care se pronunța mai categoric împotriva războiului, dar nu știa să desfășoare o luptă consecventă împotriva lui; elementele de stînga nu înțelegeau necesitatea transformării războiului imperialist în război civil, necesitatea unei rupturi totale cu reformiștii. Socialiștii italieni au organizat la Lugano (1914) o conferință comună cu socialiștii elvețieni, au participat activ la conferințele socialiste internaționale de la Zimmerwald (1915) și Kiental (1916), unde au aderat la majoritatea centristă.

După Revoluția Socialistă din Octombrie, în rîndurile Partidului socialist italian s-a întărit aripa lui stîngă. Congresul al XVI-lea al partidului, care a avut loc între 5 și 8 octombrie 1919 la Bologna, a adoptat hotărîrea de a se afilia la Internaționala a III-a. Reprezentanții ai P.S.I. au participat la lucrările Congresului al II-lea al Internaționalei Comuniste. G. Serrati, șeful delegației, care se situa pe poziții centriste, s-a pronunțat — după congres — împotriva unei rupturi cu reformiștii. În ianuarie 1921, la Congresul al XVII-lea, de la Livorno, al partidului, centriștii, dispunînd de majoritate la congres, au refuzat să rupă cu reformiștii și să recu-

noască în întregime condițiile de admitere în Internaționala Comunistă. La 21 ianuarie, delegații de stînga au părăsit congresul și au întemeiat Partidul Comunist din Italia. — 194.

- 79 *Spartachiștii* — membri ai organizației revoluționare a social-democraților de stînga din Germania, creată la începutul războiului imperialist mondial de K. Liebknecht, R. Luxemburg, F. Mehring, C. Zetkin, J. Marchlewski, L. Ioghihes (Tyszka) și W. Pieck. Spartachiștii au desfășurat o activitate de propagandă revoluționară în mase, au organizat acțiuni de masă împotriva războiului, au condus o serie de greve, au demascat caracterul imperialist al războiului mondial și trădarea comisă de liderii oportuniști ai social-democrației. În același timp însă, spartachiștii au avut greșeli serioase într-o serie de probleme teoretice și politice. Lenin a criticat în repetate rînduri greșelile social-democraților de stînga din Germania, ajutîndu-i să adopte o poziție justă (vezi, de pildă, lucrările „Broșura lui Junius“, „Programul militar al revoluției proletare“. Opere complete, vol. 30, București, Editura politică, 1964, ediția a doua, p. 1—16, 133—145).

În aprilie 1917, spartachiștii au intrat în Partidul social-democrat independent din Germania, de orientare centristă, păstrîndu-și însă independența organizatorică. În noiembrie 1918, în timpul revoluției din Germania, spartachiștii au constituit „Uniunea Spartacus“ și, publicînd la 14 decembrie 1918 un program propriu, au rupt cu „independenții“. La Congresul de constituire, care a avut loc între 30 decembrie 1918 și 1 ianuarie 1919, spartachiștii au creat Partidul Comunist din Germania. — 194.

- 80 „*La Feuille*“ — cotidian ; a apărut la Geneva din august 1917 pînă în 1920 sub redacția lui J. Debry. Fără să fie în mod formal organul vreunui partid, ziarul se situa în fapt pe pozițiile Internaționalei a II-a. — 194.

- 81 Articolul de față a fost scris în legătură cu începutul mobilizării pe front a comuniștilor din Petrograd. În perioada intervenției militare străine și a războiului civil s-a recurs în repetate rînduri la mobilizarea în masă și prin ordine de chemare individuale a comuniștilor. V. I. Lenin atribuia o mare importanță acestor mobilizări, văzînd în ele o condiție hotărîtoare pentru întărirea rîndurilor Armatei Roșii. „Noi concentrăm — scria el — cele mai bune forțe ale partidului nostru în Armata Roșie ; recurgeam la mobilizarea celor mai buni dintre muncitorii noștri ; mergeam să căutăm forțe noi acolo unde se află cea mai adîncă rădăcină a dictaturii noastre“ (Opere, vol. 33, București, E.S.P.L.P. 1957, p. 476).

În legătură cu situația grea de pe Frontul de sud, plenara din 21 și 26 septembrie 1919 a C.C. al P.C. (b) din Rusia a hotărît să mobilizeze pe comuniști și să trimită pe front pe cei mai buni reprezentanți ai partidului și ai clasei muncitoare.

- Într-o scrisoare întocmită în dezvoltarea hotărârilor plenarei și publicată în „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia“ nr. 6 din 30 septembrie 1919, C.C. a arătat că comuniștii trebuie să fie rechemăți din instituțiile în care pot fi înlocuiți prin lucrători fără partid, femeii sau invalizi din războiul civil și trimiși pe front. Chemarea partidului comunist a avut un larg răsunet în rîndurile oamenilor muncii. Ca răspuns la chemarea C.C. al partidului, Comitetul din Petrograd al P.C.(b) din Rusia a hotărât să mobilizeze pentru Frontul de sud 1 200 de comuniști. La 30 septembrie Petrogradul a trimis pe front primul grup de comuniști mobilizați, la 1 octombrie — al doilea grup, iar la 2 octombrie — al treilea. Mobilizarea a continuat și în zilele următoare. La 2 octombrie, V. I. Lenin a adresat muncitorilor din Petrograd o telegramă de mulțumire pentru munca lor energetică în sprijinul Frontului de sud. Organizația de partid Petrograd a trimis pe front în cursul lunilor septembrie-noiembrie peste 4 000 de comuniști, dintre care 1 800 au fost mobilizați prin ordine de chemare individuale pentru munci de conducere în armată. — 207.
- 82 Corespondentul ziarului american „The Chicago Daily News“, I. Levin, care se afla în Rusia Sovietică, adresase lui V. I. Lenin rugămintea de a-i răspunde la cinci întrebări. Aceste întrebări împreună cu răspunsul lui Lenin au fost publicate în nr. 257 din 27 octombrie 1919 al ziarului „The Chicago Daily News“. În Opere, răspunsul lui Lenin se tipărește după manuscris (în traducere din limba engleză), iar întrebările — după textul apărut în ziar. — 210.
- 83 „*Dezideratele în problema cooperăției*“ au fost scrise în legătură cu consfătuirea fracțiunilor de partid ale Uniunii centrale a cooperativelor și Comisariatului poporului pentru aprovizionare, care a fost organizată de Consiliul Comisarilor Poporului și s-a ținut la 9 octombrie 1919 sub președinția lui V. I. Lenin. — 212.
- 84 „*Bednota*“ — ziar pentru țărani; a apărut la Moscova, zilnic, de la 27 martie 1918 pînă la 31 ianuarie 1931. Ziarul a fost înființat, în baza unei hotărâri a C.C. al P.C.(b) din Rusia, în locul ziarelor „Derevenskaia Bednota“, „Derevenskaia Pravda“ și „Soldatskaia Pravda“. El a militat activ pentru întărirea alianței dintre clasa muncitoare și țărănimie, pentru organizarea și unirea maselor de țărani săraci și mijlocași în jurul partidului comunist și al Puterii sovietice. „Bednota“ a jucat un rol important în educarea politică și ridicarea culturală a păturilor muncitoare ale țărănimii, în promovarea de activiști pe tărîm obștesc din rîndurile țărănimii sărace și mijlocașe, în educarea unei numeroase armate de corespondenți țărani. La 1 februarie 1931, „Bednota“ a fuzionat cu ziarul „Soțialisticeskoe Zemledelie“. — 212.

- 85 Este vorba de decretul „Cu privire la comunele de consum“, adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului la 16 martie 1919. — 212.
- 86 „Die Rote Fahne“ — ziar fondat de K. Liebknecht și de R. Luxemburg ca organ central al „Uniunii Spartacus“; ulterior a devenit organul central al Partidului Comunist din Germania. Ziarul a apărut la Berlin cu începere de la 9 noiembrie 1918; a fost deseori sancționat și suspendat de autoritățile germane.
- „Die Rote Fahne“ a jucat un rol important în lupta pentru transformarea Partidului Comunist din Germania într-un partid proletar revoluționar de masă și pentru curățirea lui de elementele oportuniste. Ziarul a desfășurat o luptă energetică împotriva militarizării țării, pentru unitatea de acțiune a clasei muncitoare în lupta împotriva fascismului. La acest ziar a colaborat activ E. Thälmann, președintele C.C. al Partidului Comunist din Germania. După instaurarea dictaturii fasciste în Germania, „Die Rote Fahne“ a fost interzis, dar a continuat să apară ilegal, luptând cu hotărâre împotriva regimului fascist. În 1935, editarea ziarului a fost mutată la Praga (Cehoslovacia); din octombrie 1936 pînă în toamna anului 1939, ziarul „Die Rote Fahne“ a fost editat la Bruxelles (Belgia). — 214.
- 87 „Die Freiheit“ — cotidian, organ al Partidului social-democrat independent din Germania; a apărut la Berlin de la 15 noiembrie 1918 pînă la 30 septembrie 1922. — 215.
- 88 *Săptămîna partidului* a fost organizată pe baza hotărîrii Congresului al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia cu privire la lărgirea efectivelor partidului. Ea s-a desfășurat într-o perioadă de maximă încordare a luptei Statului sovietic împotriva intervenției militare străine și a contrarevoluției interne. „În aceste condiții — scria în raportul său de activitate C.C. al P.C. (b) din Rusia —, a poseda un carnet de membru al partidului nostru însemna într-o anumită măsură a fi candidat la spînzurătoare pe teritoriul ocupat de Denikin“ („Izvestia C.C. al P.C. (b) din Rusia“ nr. 8 din 2 decembrie 1919). Pentru prima oară, săptămîna partidului a fost organizată la Petrograd între 10 și 17 august (cea de-a doua săptămîină a partidului a fost organizată aici în octombrie-noiembrie 1919); între 20 și 28 septembrie, săptămîna partidului a fost organizată în gubernia Moscova. Generalizînd prima experiență de organizare a săptămîinii partidului, plenera din 26 septembrie a C.C. al P.C. (b) din Rusia a hotărît să organizeze în viitorul apropiat o săptămîină a partidului la orașe, la sate și în armată. La sfîrșitul lunii septembrie, Comitetul Central a adresat tuturor organizațiilor de partid o scrisoare circulară, în care a arătat că în momentul de față, cînd

reînregistrarea membrilor partidului și curățirea rândurilor lui a fost încheiată aproape în toate organizațiile de partid, C.C. consideră că se poate proceda la primirea de noi membri în partid. C.C. sublinia că în cursul săptămânii partidului trebuie să fie primiți în partid numai muncitori, muncitoare, ostași roșii, marinari, țărani și țărance. Pentru toți ceilalți, în cursul săptămânii partidului primirea în partid trebuie să fie sistată. Ca rezultat al acestei acțiuni, numai în 38 de gubernii ale părții europene a R.S.F.S.R. au intrat în partid peste 200 000 de oameni, dintre care mai mult de jumătate muncitori, iar pe fronturi au fost primiți în partid până la 25 la sută din întregul efectiv al armatei și flotei. Lenin scria că muncitorii și țăranii care au intrat în partid într-un moment atât de greu „constituie cele mai bune și mai sigure cadre de conducători ai proletariatului revoluționar și ai părții neexploatare a țărănimii” (Opere, vol. 30, București, E.S.P.L.P. 1956, p. 395). — 225.

- 89 *Reînregistrarea membrilor partidului* a fost efectuată în perioada mai-septembrie 1919, pe baza hotărârii Congresului al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia, care a stabilit necesitatea unei reînregistrări generale a membrilor partidului, în cadrul căreia să fie deosebit de riguros verificați membrii de partid care au intrat în rândurile lui după Revoluția Socialistă din Octombrie. În vederea efectuării reînregistrării, C.C. al P.C. (b) din Rusia a elaborat instrucțiuni speciale. „Scopul reînregistrării — se arată în aceste instrucțiuni — este acela de a curăți rândurile partidului de elementele necomuniste, și în primul rând de elementele care s-au strecurat în el numai pentru că se află la putere și care folosesc în interesul lor personal titlul de membru de partid” („Pravda” nr. 86 din 24 aprilie 1919). Cu prilejul reînregistrării, membrii de partid erau obligați să depună carnetele lor de partid, să completeze fișe personale, să prezinte recomandări din partea a doi membri de partid care aveau un stagiul de cel puțin 6 luni și pe care comitetul de partid îi cunoștea drept comuniști siguri. În tot cursul reînregistrării a fost sistată primirea de noi membri în partid. Urmău să fie excluși din partid toți cei care s-au făcut vinovați de fapte nedemne de un comunist, toți cei care încalcă hotărârile partidului, care nu-și plătesc cotizațiile sau care au dezertat din armată. Această reînregistrare a fost de fapt prima curățire a rândurilor partidului. Ea a dus la întărirea considerabilă a disciplinei de partid, la întărirea legăturii partidului cu masele, la îmbunătățirea calitativă a compoziției partidului și la ridicarea combativității lui. — 225.

- 90 Ambasada extraordinară a Afganistanului, în frunte cu Muhammed Vali-han, a plecat din Kabul, îndreptându-se spre Rusia Sovietică, la sfârșitul lunii aprilie 1919.

Sosind în iunie la Tașkent, ambasada afgană a putut pleca la Moscova abia la sfârșitul lunii septembrie, după ce, în urma

înfrîngerii suferite de albgardiști în Uralul de sud, au putut fi restabilite comunicațiile feroviare dintre Turkestanul sovietic și Moscova. La 10 octombrie ambasada a sosit la Moscova, iar la 12 octombrie Muhamed Vali-han, ambasadorul extraordinar al Afganistanului, însoțit de movlevi Seifurrahman-han, judecătorul suprem al armatei afgane, și de secretarul ambasadei, a făcut o vizită comisarului poporului pentru afacerile externe. El a fost primit de întregul colegiu al acestui comisariat. La 14 octombrie ambasada afgană a fost primită de V. I. Lenin, președintele Consiliului Comisarilor Poporului, în prezența reprezentanților Comisariatului poporului pentru afacerile externe. Convorbirea dintre ambasador și Lenin a durat peste o jumătate de oră. — 228.

91 Răspunsurile la problemele atinse în scrisoarea emirului Amanulla-han au fost date într-o scrisoare din 27 noiembrie 1919, semnată de Lenin ca președinte al C.C.P. — 228.

92 Această cuvîntare a fost rostită la 24 octombrie 1919 în Casa sindicatelor, în fața muncitorilor comuniști din Ivanovo-Voznesensk care fuseseră mobilizați spre a fi trimiși pe front și care se aflau în trecere prin Moscova. La 3 octombrie a avut loc la Ivanovo-Voznesensk o adunare a organizației orășenești de partid, care a cerut fiecărui membru al partidului să contribuie cu toate forțele sale la zdrobirea armatei lui Denikin și a obligat organizațiile de partid să procedeze la mobilizarea comuniștilor. La 9 octombrie, biroul Comitetului gubernial Ivanovo-Voznesensk a hotărît să declare mobilizarea generală a comuniștilor. În scurt timp au fost mobilizați circa 350 de oameni. La 22 octombrie a plecat pe front primul grup de mobilizați, iar la 24 octombrie comuniștii mobilizați au sosit la Moscova. Într-o scrisoare adresată Consiliului militar-revoluționar al Frontului de sud, Lenin scria: „Recomand în mod special pe tov. Stepan Nazarov, bolșevic pe care îl cunosc personal de multă vreme.

Împreună cu ceilalți tovarăși din Ivanovo-Voznesensk, ei au alcătuit un grup (între 300 și 500 de oameni) *anume organizat* pentru deservirea multilaterală și asanarea unei întregi armate.

Îi recomand cu toată căldura pe acești tovarăși și vă rog stăruitor să luați toate măsurile ca ei să nu se piardă printre ceilalți, ci să fie repartizați în mod judicios și cu toată grija“ („Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV, p. 237). — 241.

93 P.P.S. — Partidul socialist polonez (Polska Partia Socjalistyczna) — partid naționalist reformist, înființat în 1892. Sub înfrîngerea muncitorilor de rînd, în tot cursul existenței P.P.S. s-au format în sînul său diferite grupări de stînga. Unele dintre ele au aderat ulterior la aripa revoluționară a mișcării muncitorești poloneze.

În 1906, P.P.S. s-a scindat în „levița“ P.P.S. și în așa-numita „pravîța“ P.P.S. („fracțiunea revoluționară“), cu orientare șovină

de dreapta. Sub influența partidului bolșevic, precum și a S.D.R.P. și L. (Social-democrația din Regatul Poloniei și din Lituania), „levița“ P.P.S. a evoluat treptat spre poziții consecvente revoluționare.

În anii primului război mondial, o mare parte din „levița“ P.P.S. s-a situat pe poziții internaționaliste, iar în decembrie 1918 a fuzionat cu S.D.R.P. și L. Cele două partide fuzionate au format Partidul muncitoresc comunist din Polonia (aceasta a fost denumirea Partidului Comunist din Polonia pînă în 1925). Aripa dreaptă a P.P.S. și-a continuat în timpul primului război mondial politica național-șovină; ea a organizat pe teritoriul Galiției legiuni poloneze, care au luptat de partea imperialismului austro-german. După crearea statului burghez polonez, aripa dreaptă a P.P.S. a fuzionat în 1919 cu organizațiile P.P.S. de pe teritoriul polonez care a fost sub stăpînirea Germaniei și a Austriei, adoptînd din nou denumirea de P.P.S. Devenind partid de guvernămînt, P.P.S. a înlesnit trecerea puterii în mîinile burgheziei poloneze, a desfășurat o propagandă anti-comunistă sistematică și a sprijinit politica de agresiune împotriva Țării sovietice, politica de cotropire și asuprire a Ucrainei apusene și a Bielorusiei apusene. Unele grupări din P.P.S. care nu au fost de acord cu această politică au fuzionat cu Partidul Comunist din Polonia.

După lovitura de stat fascistă a lui Pilsudski (din mai 1926), P.P.S. a trecut formal în rîndurile opoziției parlamentare; în realitate însă, el nu a dus o luptă activă împotriva regimului fascist, ci a continuat să-și desfășoare propaganda antisovietică și anticomunistă. Elementele de stînga din P.P.S. au colaborat în acești ani cu comuniștii polonezi, sprijinind într-o serie de campanii tactica de front unic.

În timpul celui de-al doilea război mondial, P.P.S. s-a scindat din nou. Partea lui reacționară, șovină, care a adoptat denumirea de „Wolność, Równość, Niepodległość“ („Libertate, Egalitate, Independență“), a participat la formarea „guvernului“ reacționar polonez din emigrație, de la Londra. Cealaltă parte, adică aripa stîngă a P.P.S., care a adoptat denumirea de „Partid muncitoresc al socialiștilor polonezi“ (R.P.P.S.), sub influența „Partidului muncitoresc polonez“ (P.P.R.), înființat în 1942, a aderat la frontul popular de luptă împotriva ocupanților hitleriști, a participat la lupta pentru eliberarea Poloniei din robia fascistă și a militat pentru stabilirea de relații de prietenie cu U.R.S.S.

În 1944, după eliberarea părții răsăritene a Poloniei de sub ocupația germană și după formarea Comitetului polonez de eliberare națională, R.P.P.S. și-a reluat denumirea de P.P.S. și, împreună cu P.P.R., a participat la construirea Poloniei democrat-populare. În decembrie 1948, P.P.R. și P.P.S. au fuzionat, formînd Partidul Muncitoresc Unit Polonez (P.M.U.P.). — 245.

94 Este vorba de campania electorală începută în octombrie 1919 în vederea alegerilor parlamentare. — 252.

- 95 Scindarea Partidului Comunist din Germania s-a produs la Congresul al II-lea al partidului, care a avut loc la Heidelberg în octombrie 1919. La congres au participat 46 de delegați reprezentând 16 000 de membri ai partidului. Congresul a stabilit că boicotarea alegerilor pentru Adunarea constituantă este o tactică greșită și a hotărât ca partidul să participe la alegerile parlamentare. Împotriva hotărârilor adoptate s-a ridicat la congres grupul „celor de stînga”, care milita sub steagul unor lozinci anarho-sindicaliste: boicotarea parlamentului, negarea luptei politice, refuzul de a participa la activitatea sindicatelor reacționare etc. „Cei de stînga” au rămas în minoritate. Excluși din rîndurile partidului, ei au format așa-numitul Partid muncitoresc comunist din Germania (P.M.C.G.); mai târziu, acesta a degenerat într-un mic grup sectar, lipsit de orice sprijin în rîndurile clasei muncitoare. O dată cu scrisoarea de față, adresată Comitetului Central al Partidului Comunist din Germania, Lenin a trimis o scrisoare și grupului desprins din partid (vezi volumul de față, p. 258—259). — 256.
- 96 Lucrarea de față, precum și celelalte trei conspecte și planul (vezi volumul de față, p. 463—471) constituie, pe cît se vede, materialele pregătitoare pentru o broșură despre dictatura proletariatului, pe care însă Lenin n-a mai scris-o. — 263.
- 97 Lenin se referă la scrisoarea lui K. Marx din 5 martie 1852 către J. Weidemeyer (vezi K. Marx și F. Engels. „Ausgewählte Briefe, Dietz Verlag, Berlin, 1953, p. 84—86 [vezi și K. Marx și F. Engels. „Scrisori despre «Capitalul», București, E.S.P.L.P. 1955, p. 46—47]). — 265.
- 98 Lenin pare a se referi aici la broșura lui Kautsky „Dictatura proletariatului”. — 266.
- 99 Lenin se referă la scrisoarea lui K. Marx din 13 decembrie 1870 către L. Kugelmann (vezi K. Marx și F. Engels. Ausgewählte Briefe, Dietz Verlag, Berlin, 1953, p. 292). — 267.
- 100 Vezi „Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia. Martie 1919. Procese-verbale”, Moscova, 1959, p. 393; V. I. Lenin. Opere complete, vol. 38, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 113. — 267.
- 101 Vezi K. Marx și F. Engels. Opere, vol. 4, București, Editura politică, 1963, ed. a doua, p. 475—476. — 267.
- 102 Lenin se referă la scrisoarea lui F. Engels din 18—28 martie 1875 către A. Bebel (vezi K. Marx și F. Engels. Opere, vol. 19, București, Editura politică, 1964, p. 4). — 267.
- 103 Vezi „Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia. Martie 1919. Procese-verbale”, Moscova, 1959, p. 399. — 268.

- 104 Lenin se referă la scrisoarea lui F. Engels din 18—28 martie 1875 către A. Bebel (vezi K. Marx și F. Engels. Opere, vol. 19, București, Editura politică, 1964, p. 7). — 268.
- 105 Vezi K. Marx și F. Engels. Opere, vol. 20, București, Editura politică, 1964, p. 114—116. — 268.
- 106 Vezi F. Engels. „Originea familiei, a proprietății private și a statului“ (K. Marx și F. Engels. Opere, vol. 21, București, Editura politică, 1965, p. 167—168). — 269.
- 107 Lenin se referă la aserțiunile făcute de Marx și Engels, în perioada 1852—1892, cu privire la procesul de îmburghezire a vîrfurilor clasei muncitoare (vezi adnotarea 28). — 271.
- 108 Lenin se referă la cuvîntarea rostită de Marx la Congresul de la Haga, din septembrie 1872, al Internaționalei I. Despre această cuvîntare a lui Marx vorbește Engels în scrisorile sale din 21 septembrie și 5 octombrie 1872 către Sorge. — 271.
- 109 „*Arbeiter-Zeitung*“ — cotidian, organul central al social-democrației austriece; a fost fondat de V. Adler în 1889 la Viena. În anii războiului imperialist mondial s-a situat pe poziții social-șovine. Lenin l-a calificat drept ziar „al trădătorilor vienezi ai socialismului“ (Opere complete, vol. 38, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 394). În 1934 a fost interzis; și-a reluat apariția în 1945, ca organ central al Partidului socialist din Austria. — 271.
- 110 Paragraful 23 din Constituția R.S.F.S.R., adoptată la 10 iulie 1918 de către cel de-al V-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, glăsuiește: „Călăuzindu-se de interesele întregii clase muncitoare, Republica Sovietică Federativă Socialistă Rusă privează anumite persoane și anumite grupuri de drepturile pe care acestea le folosesc în dauna intereselor revoluției socialiste“. Această prevedere a fost în vigoare pînă la cel de-al VIII-lea Congres general extraordinar al Sovietelor din U.R.S.S., care a adoptat în 1936 noua Constituție a U.R.S.S., care a acordat cetățenilor dreptul egal de a alege și de a fi aleși în Soviete. — 272.
- 111 Vezi K. Marx și F. Engels. Opere, vol. 20, București, Editura politică, 1964, p. 114—116. — 285.
- 112 Articolul a rămas neterminat. — 285.
- 113 Lenin se referă la Comitetul executiv al Sindicatului feroviarilor (Vikjel). Vikjelul a fost creat la Primul congres general al muncitorilor și funcționarilor feroviari din Rusia, care s-a ținut la Moscova în iulie-august 1917. Conducerea Vikjelului se afla în mâinile menșevicilor și ale eserilor. După victoria insurecției armate din Octombrie la Petrograd, Vikjelul a devenit unul din-

tre bastioanele contrarevoluției. Camuflându-se sub paravanul unor declarații de neutralitate și al îndemnurilor la încetarea războiului civil, Vikjelul a împiedicat trimiterea unor detașamente revoluționare din Petrograd în ajutorul Moscovei, unde era în curs lupta armată pentru instaurarea Puterii sovietice, și a amenințat că va întrerupe traficul feroviar. La 29 octombrie (11 noiembrie) 1917, Vikjelul a adoptat o rezoluție în care a cerut formarea unui guvern nou, a unui așa-zis „guvern socialist omogen“, din care să facă parte reprezentanți ai tuturor partidelor — „de la bolșevici pînă la socialiștii-populiști“. Politica și acțiunile contrarevoluționare ale Vikjelului au stîrnit o adîncă nemulțumire în rîndurile muncitorilor feroviarilor. Printr-o hotărîre a Congresului general extraordinar al feroviarilor din Rusia, care a avut loc în ianuarie 1918, Vikjelul a fost lichidat. Congresul a ales o nouă conducere a sindicatului feroviarilor (Vikjedor), în marea ei majoritate formată din bolșevici. — 298.

- 114 Scrisoarea „*Către tovarășii comuniști din Turkestan*“ a fost scrisă de Lenin în legătură cu trimiterea în Turkestan a unei comisii a C.E.C. din Rusia și a Consiliului Comisarilor Poporului al R.S.F.S.R. Comisia a fost creată printr-o hotărîre din 8 octombrie 1919 a C.E.C. din Rusia și a C.C.P.; din ea făceau parte: G. I. Bokia, F. I. Goloșekin, V. V. Kuibîșev, I. E. Rudzutak, M. V. Frunze, Ș. Z. Eliava. Învătită cu atribuții de organ de stat și de partid, ea a avut drept sarcini principale întărirea alianței dintre popoarele Turkestanului și oamenii muncii din Rusia Sovietică, consolidarea Puterii sovietice, îndreptarea greșelilor comise în aplicarea politicii naționale în Turkestan, organizarea muncii de partid. În activitatea lor, membrii comisiei erau obligați să se călăuzească după hotărîrea din 8 octombrie 1919 a C.E.C. din Rusia și a C.C.P., în care se arăta că „auto-determinarea popoarelor din Turkestan și desființarea oricărei inegalități și a privilegiilor unui grup național în dauna celorlalte constituie temelia întregii politici a guvernului sovietic al Rusiei și servește drept principiu călăuzitor în întreaga activitate desfășurată de organele ei și că numai printr-o astfel de activitate poate fi definitiv învinsă neîncrederea maselor muncitoare băștinașe din Turkestan față de muncitorii și țărani din Rusia, neîncredere creată de îndelungata dominație a țarismului rus“ („Din istoria războiului civil din Rusia“. Culegere de documente, vol. 2, 1961, p. 739). Oamenii muncii din Turkestan au întâmpinat cu însuflețire hotărîrea C.E.C. din Rusia și a Consiliului Comisarilor Poporului. Întrunite în ședință comună, Comitetul de ținut al Partidului Comunist din Turkestan, biroul musulman al P.C.T. și prezidiul C.E.C. al Sovietelor din Turkestan, după ce au luat cunoștință de scrisoarea lui Lenin și au ascultat raportul prezentat de Eliava, președintele comisiei, au adoptat o rezoluție în care se spunea: „Jurăm că vom îndeplini toate sarcinile istorice ce ne revin, respectînd cu strictețe directivele C.C. al partidului nostru și ale Internaționalei

- a III-a". În ianuarie 1920, scrisoarea lui Lenin a fost discutată la cea de-a V-a Conferință de ținut a Partidului Comunist din Turkestan. Conferința a adresat lui Lenin o scrisoare, în care comuniștii din Turkestan se angajau să îndrepte greșelile comise și să sprijine din toate puterile Comisia pentru problemele Turkestanului. — 307.
- 115 La 8 noiembrie, în cadrul unei ședințe a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, a fost discutată problema combustibilului. Biroul Politic a hotărât să trimită comitetelor guberniale o scrisoare circulară în care să le atragă atenția asupra necesității de a se concentra toate forțele pe frontul combustibilului. Cu întocmirea acestei scrisori a fost însărcinat V. I. Lenin. Scrisoarea C.C. al P.C. (b) din Rusia, intitulată „La luptă împotriva crizei de combustibil“ și scrisă de Lenin, a fost publicată în ziarul „Pravda“ din 13 noiembrie. Chemarea C.C. al partidului a avut un larg răsunet în țară. La 14 noiembrie, comuniștii din Krasnaia Presnea au hotărât să organizeze o „săptămână de muncă comunistă pe frontul combustibilului“ și au obligat pe toți membrii de partid să participe la subotnice. La 18 noiembrie, Comitetul din Moscova al P.C. (b) din Rusia a mobilizat 200 de comuniști la lucrările pentru asigurarea combustibilului. Conferința gubernială de partid din Vladimir a hotărât să trimită la țară câteva sute de muncitori comuniști care să pregătească mobilizarea populației și a mijloacelor necesare pentru transportarea combustibilului. Avântul în muncă ce cuprinsese orașul s-a extins curînd și asupra satului. Între 24 noiembrie și 1 decembrie a fost declarată în Armata Roșie o săptămână a combustibilului. Măsurile luate de partid au dus la o simțitoare atenuare a crizei de combustibil. Dacă în octombrie media zilnică a încărcărilor de lemne a fost de 1941 de vagoane, în decembrie această medie a crescut la 2895 de vagoane. Combustibilul a avut un rol hotărîtor în asigurarea activității industriei, a transporturilor și a gospodăriei comunale. — 309.
- 116 *Prima consfătuire pe țară în problemele muncii de partid la sate* a avut loc între 16 și 19 noiembrie 1919, la Moscova. Cu excepția regiunilor Orenburg, Ural și Don și a guberniilor Orel, Voronej, Astrahan și Arhanghelsk, au participat la această consfătuire delegați reprezentînd toate comitetele guberniale, numeroase comitete județene și unele comitete de plasă ale partidului. Consfătuirea a fost convocată în vederea unui schimb de experiență în munca de partid la sate și a elaborării unor măsuri practice pentru intensificarea ei. Pe ordinea de zi a consfătuirii au figurat următoarele probleme: rapoartele organizațiilor locale, raportul în problema organizatorică, munca în rîndurile țărăncilor și ale tineretului țărănesc, munca culturală la sate, ziarul țărănesc și cartea la sate, săptămîna partidului la sate etc.

Consfătuirea s-a declarat de acord cu teza, formulată de secția pentru munca la țară de pe lângă C.C. al P.C. (b) din Rusia, că trebuie create cadre de partid pentru munca în rîndurile țărănilor; ea a adoptat totodată, cu mici modificări, un proiect de instrucțiuni pentru munca la țară. Consfătuirea a subliniat necesitatea de a atrage pe femei în toate domeniile construcției de stat, de a atrage masele largi ale tineretului țărănesc în Uniunea Tineretului Comunist din Rusia, și a adoptat o hotărîre cu privire la organizarea săptămîinii partidului la sate, aprobînd totodată practica convocării unor conferințe ale oamenilor muncii fără partid.

În prima zi a lucrărilor ei, consfătuirea a adoptat o moțiune prin care-l ruga pe Lenin să participe la aceste lucrări. Lenin a luat cuvîntul la consfătuire în ziua de 18 noiembrie. La începutul cuvîntării sale, el a felicitat pe delegați cu prilejul eliberării orașului Kursk de către trupele Armatei Roșii. — 314.

117 *Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia* a avut loc la Moscova între 18 și 23 martie 1919. La lucrările lui au participat 301 delegați cu vot deliberativ și 102 cu vot consultativ, reprezentînd 313766 de membri de partid. Pe ordinea de zi a congresului au figurat următoarele probleme: 1) Raportul de activitate al Comitetului Central; 2) Programul P.C. (b) din Rusia; 3) Crearea Internaționalei Comuniste; 4) Situația militară și politica militară; 5) Munca la țară; 6) Probleme organizatorice; 7) Alegerea Comitetului Central. În prima ședință, la propunerea prezidiului congresului, au fost create trei comisii: agrară, militară și organizatorică.

V. I. Lenin a rostit cuvîntări la deschiderea și la închiderea congresului, a prezentat raportul de activitate al C.C. al P.C. (b) din Rusia, rapoartele cu privire la programul partidului și despre munca la țară și a luat cuvîntul la dezbaterile în jurul problemei militare.

Problema centrală de pe ordinea de zi a congresului a fost dezbaterea și adoptarea noului program al partidului, elaborat sub conducerea și cu participarea directă a lui V. I. Lenin. În cursul dezbaterii programului partidului, Buharin a propus să fie scoase din program punctele referitoare la capitalism și la mica producție de mărfuri și să se lase doar caracterizarea imperialismului pur, pe care el îl considera drept formațiune social-economică aparte. Declarîndu-se împotriva acestor propuneri, Lenin a demonstrat inconsistența lor teoretică și caracterul lor dăunător din punct de vedere politic. Ignorarea micii producții de mărfuri ducea la negarea rolului țărănimii mijlocașe ca aliat al proletariatului, a rolului ei în construcția socialistă. Ea disimula totodată faptul nașterii și creșterii elementelor capitaliste din mica producție de mărfuri, ceea ce l-a dus ulterior pe Buharin la teoria oportunistă a „integrării clihburului” în socialism. Congresul a respins propunerile antibolșevice ale lui Buharin și a aprobat tezele lui Lenin.

O critică nimicitoare a făcut V. I. Lenin și concepțiilor greșite ale lui Peatakov și Buharin în problema națională, care ceruseră să fie scos din program punctul referitor la dreptul națiunilor la autodeterminare. Lenin a demonstrat că adoptarea acestor propuneri ar aduce mari prejudicii Statului sovietic și solidarității proletariatului internațional. Congresul a adoptat programul leninist în problema națională.

După cuvântul de încheiere al lui V. I. Lenin la raportul asupra programului partidului, congresul a hotărât „să adopte ca bază proiectul de program” și să-l transmită spre redactare definitivă comisiei pentru elaborarea programului. La propunerea acesteia, V. I. Lenin a scris un „Proiect al punctului al 3-lea din partea politică generală a programului (pentru comisia de elaborare a programului), proiect care a fost adoptat de comisie (vezi Opere complete, vol. 38, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 184). La 22 martie, congresul a aprobat textul definitiv al Programului.

Una dintre cele mai importante probleme dezbătute la congres a fost aceea a atitudinii față de țărănimea mijlocașă. În toate cuvântările lui și mai cu seamă în raportul despre munca la țară, Lenin a fundamentat noua politică a partidului față de țărănimea mijlocașă: trecerea de la politica de neutralizare a țărănimii mijlocașe la făurirea unei alianțe trainice între clasa muncitoare și țărănimea mijlocașă, rolul conducător în această alianță aparținând clasei muncitoare. Aliindu-se cu țăranul mijlocaș, clasa muncitoare trebuie totodată să se sprijine pe țăranul sărac și să ducă lupta împotriva chiaburului. Această lozincă a fost formulată de Lenin încă la sfârșitul lunii noiembrie 1918. Congresul a adoptat „Rezoluția cu privire la atitudinea față de țărănimea mijlocașă”, scrisă de Lenin. Politica leninistă a contribuit la întărirea alianței militare și politice dintre clasa muncitoare și țărănime și a avut un rol hotărâtor în victoria asupra intervențiștilor și albgardiștilor, asigurând ulterior construirea socialismului prin eforturile comune ale muncitorilor și țăranilor.

Un loc important a ocupat în lucrările congresului problema situației militare, a politicii militare a partidului și a organizării Armatei Roșii. Împotriva tezelor Comitetului Central s-a ridicat la congres așa-zisa „opозиție militară”, din care făceau parte foști „comuniști de stînga” (V. M. Smirnov, G. I. Safarov, G. L. Peatakov și alții), precum și o serie de delegați care nu aveau nici o legătură cu grupările opoziționiste. „Opoziția militară” a apărat rămășițele partizanatului, a contestat necesitatea atragerii vechilor specialiști militari și s-a ridicat împotriva introducerii unei discipline de fier în armată. Luînd cuvîntul la 21 martie 1919, în cadrul unei ședințe plenare închise a congresului, Lenin a apărat tezele C.C. și a fundamentat necesitatea creării unei armate regulate, bine disciplinate, necesitatea folosirii realizărilor științei militare burgheze, a atragerii specialiștilor militari, care vor trebui să lucreze sub controlul

comisarilor și al celulelor de partid. Majoritatea vorbitorilor la congres au condamnat „opozitia militară“. Totodată au fost aspru criticate greșelile și lipsurile din activitatea Consiliului militar-revoluționar al republicii și în special acțiunile lui Troțki, președintele acestui consiliu. Indicațiile lui V. I. Lenin au fost incluse în programul partidului, în partea referitoare la problema militară, și au servit ca îndreptar în opera de construcție militară.

După îndelungate dezbateri, cu o majoritate de 174 de voturi contra 95, congresul a adoptat ca bază tezele C.C. în problema militară. Rezoluția cu privire la această problemă, elaborată de o comisie de coordonare și bazată pe propunerile formulate de Lenin, a fost aprobată în unanimitate (cu o singură abținere) de congresul partidului.

În rezoluția cu privire la problema organizatorică, congresul a dat o ripostă grupului oportunist Sapronov-Osinski, care nega rolul conducător al partidului în sistemul dictaturii proletarietului.

În hotărârea sa cu privire la construcția de partid, congresul a subliniat că trebuie sporite exigențele la primirea în partid a elementelor nemuncitorești și nețărănești, pentru a se împiedica înrăutățirea compoziției sociale a partidului. Congresul a hotărât ca pînă la 1 mai 1919 să fie efectuată reînregistrarea generală a membrilor de partid.

Congresul a respins principiul federativ în construcția de partid, considerînd că trebuie să existe un partid comunist centralizat unic, cu un Comitet Central unic, care să conducă întreaga activitate a partidului. Congresul a stabilit structura internă a Comitetului Central: C.C. organizează Biroul Politic, Biroul Organizatoric și Secretariatul.

Congresul a ales un Comitet Central, în frunte cu V. I. Lenin.

Congresul a salutat crearea Internaționalei a III-a, Comuniste, și a aderat întru totul la platforma ei. — 315.

- 118 *Al II-lea Congres general din Rusia al organizațiilor comuniste ale popoarelor din Orient*, convocat de Biroul central al organizațiilor comuniste ale popoarelor din Orient, care funcționa pe lângă C.C. al P.C. (b) din Rusia, a avut loc la Moscova între 22 noiembrie și 3 decembrie 1919. În ajunul deschiderii congresului, la 21 noiembrie, s-a ținut sub președinția lui Lenin o consfătuire preliminară a membrilor C.C. al partidului cu un grup de delegați la congres. La acest congres au participat 71 de delegați cu vot deliberativ și 11 cu vot consultativ. În prima zi a congresului, V. I. Lenin a prezentat un raport cu privire la momentul actual. Rezoluția adoptată la raportul lui Lenin a fost transmisă prezidiului „în vederea concretizării și elaborării principalelor teze care trebuie să stea la baza muncii în Orient“. Congresul a ascultat raportul de activitate al Biroului Central al organizațiilor comuniste ale popoarelor din Orient, rapoartele organizațiilor locale, raportul Colegiului

- militar musulman central și al Comisariatului musulman central de pe lângă Comisariatul poporului pentru problemele naționalităților, raportul cu privire la problema tătaro-bașkiră și rapoartele prezentate de diferite comisii: cu privire la problemele construcției de stat și de partid, despre munca în rândurile femeilor din Orient, în rândurile tineretului și altele. Congresul a trasat sarcinile în domeniul muncii de partid și sovietice în Orient și a ales un nou Birou Central al organizațiilor comuniste ale popoarelor din Orient. — 323.
- 119 Raportul cu privire la situația internațională a fost prezentat de G. V. Cicerin la cea de-a VIII-a Conferință generală a P.C. (b) din Rusia. Conferința a adoptat proiectul de rezoluție cu privire la situația internațională, scris de V. I. Lenin. În raportul de activitate al C.E.C. din Rusia și al Consiliului Comisarilor Poporului, Lenin a prezentat acest proiect la cel de-al VII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia (vezi volumul de față, p. 420—421). Proiectul a fost adoptat de congres în unanimitate, ca propunere de pace adresată țărilor Antantei. — 337.
- 120 Documentul de față a stat la baza hotărârii plenarei Comitetului Central din 29 noiembrie 1919 cu privire la componența Comitetului Executiv Central, care urma să fie ales la cel de-al VII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. — 338.
- 121 V. I. Lenin se referă la hotărârea adoptată de Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia în problema organizatorică. În partea referitoare la construcția de stat se spunea în această hotărâre că componența C.E.C. al Sovietelor din Rusia urmează să fie modificată în sensul că membrii acestuia trebuie să se recruteze în special dintre activiștii care desfășoară o muncă permanentă în rândurile țăranilor și ale muncitorilor (vezi „Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia. Martie 1919. Procesee-verbale“, Moscova, 1959, p. 427). — 338.
- 122 La baza rezoluției de față au stat tezele scrise de Lenin. În ședința sa din 21 noiembrie 1919, Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia a discutat tezele lui Lenin și le-a transmis unei comisii spre redactare definitivă. Pe baza acestor teze, comisia a întocmit proiectul de rezoluție, care, cu adăugarea punctului 2 introdus de Lenin, a fost adoptat la 29 noiembrie 1919 de plenara C.C. al P.C. (b) din Rusia, iar apoi confirmat de cea de-a VIII-a Conferință generală a P.C. (b) din Rusia. — 339.
- 123 În ședința sa comună din 18 mai 1919 cu Sovietul de deputați ai muncitorilor din Kiev, cu sindicatele și cu comitetele de întreprindere din acest oraș, împreună cu Congresul deputaților țăranimii din județul Kiev, C.E.C. al Sovietelor din R.S.S. Ucraineană a adoptat o rezoluție cu privire la necesitatea unirii

tuturor forțelor republicilor sovietice în lupta armată împotriva dușmanilor Puterii sovietice și a concentrării mijloacelor materiale în mâinile unui centru unic. C.E.C. al Sovietelor din R.S.S.U. a însărcinat Prezidiul său să adreseze Comitetului Executiv Central al Sovietelor din Rusia propunerea „de a elabora formele concrete de organizare a unui front unic de luptă revoluționară”. Propuneri similare au fost făcute de guvernele sovietice ale Letoniei, Lituaniei și Bielorusiei.

Pe baza acestor deziderate, exprimate de organele supreme ale republicilor sovietice, C.E.C. din Rusia a adoptat la 1 iunie decretul „Cu privire la unirea republicilor sovietice Rusia, Ucraina, Letonia, Lituania și Bielorusia în lupta împotriva imperialismului mondial”. În acest decret se spunea: „Situându-se întru totul pe poziția recunoașterii independenței, libertății și autodeterminării maselor muncitoare din Ucraina, Letonia, Lituania, Bielorusia și Crimeea... Comitetul Executiv Central al Sovietelor din Rusia consideră necesară înfăptuirea unei strânse unificări 1) a organizației militare și a comandamentului militar, 2) a consiliilor economice, 3) a administrației căilor ferate, 4) a finanțelor și 5) a comisariatelor pentru problemele muncii din republicile sovietice socialiste Rusia, Ucraina, Letonia, Lituania, Bielorusia și Crimeea, în scopul de a concentra în mîna unor colegii unice conducerea menționatei ramuri ale vieții populului”. („Culegere de legi și dispoziții ale guvernului muncitoresc și țărănesc”, 1919, p. 264). Așa a fost realizată alianța militară și politică a republicilor sovietice socialiste, care a avut un rol imens în făurirea victoriei asupra intervențiștilor și a contrarevoluției interne. — 339.

- 124 *Comitetele revoluționare* — organe extraordinare ale puterii, create în anii războiului civil și ai intervenției militare străine. Potrivit hotărîrii din 24 octombrie 1919 a C.E.C. al Sovietelor din Rusia, comitetele revoluționare se împărțeau în 3 categorii: 1) comitetele revoluționare din localitățile eliberate de sub ocupația inamică; aceste comitete erau formate din 3—5 membri numiți de Consiliul militar-revoluționar al armatei cu participarea organelor locale ale Puterii sovietice; 2) comitetele revoluționare din zona de front; acestea se instituiau de către Consiliul militar-revoluționar al armatei cu participarea comitetului executiv gubernial local și erau formate din reprezentanți ai Consiliului militar-revoluționar și ai comitetului executiv. Comitetele executive puteau fi vremelnice dizolvate și înlocuite prin respectivele comitete revoluționare, sub a căror conducere treceau toate secțiile comitetelor executive; 3) comitetele revoluționare din spatele frontului se înființau în gubernii și județe printr-o hotărîre a Consiliului Apărării și erau formate din președintele comitetului executiv, un membru al acestui comitet și comisarul militar local.

Pe măsura statornicirii și consolidării Puterii sovietice, comitetele revoluționare au fost dizolvate. Printr-o hotărîre a

Consiliului Apărării din 2 ianuarie 1920, comitetele revoluționare au fost desființate, cu excepția celor din regiunile de curînd eliberate de sub ocupație inamică. Consiliilor militare-revoluționare ale fronturilor și armatelor li se acorda dreptul de a cere menținerea comitetelor revoluționare dacă așa cereau împrejurările. — 340.

- 125 În ședința din 2 decembrie 1919 a Consiliului Comisarilor Poporului a fost dezbătut proiectul de decret „Cu privire la îmbunătățirea activității căilor ferate în legătură cu transporturile militare“. În cadrul discuțiilor care au avut loc, V. I. Lenin a prezentat documentul de față, care a intrat în § 10 al decretului. Cu acest adaos și cu alte modificări, decretul a fost adoptat de C.C.P. și publicat parțial în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia“ nr. 281 din 14 decembrie 1919. — 343.

- 126 *A VIII-a Conferință generală a P.C. (b) din Rusia* a avut loc între 2 și 4 decembrie 1919 la Moscova. Potrivit hotărîrii Congresului al VIII-lea al partidului, conferințele de partid urmau să fie convocate o dată la trei luni. La convocarea Conferinței a VIII-a însă, acest termen nu a fost respectat din cauza grelei situații militare în care se afla țara. Pregătirile în vederea convocării conferinței au fost începute în septembrie 1919; spre a fi larg discutat în organizațiile de partid, a fost dat publicității proiectul noului statut. La 20 octombrie, C.C. al P.C. (b) din Rusia a trimis tuturor comitetelor guberniale de partid o scrisoare, în care se propunea ca viitoarea conferință să fie convocată la sfîrșitul lunii noiembrie, cu puțin înainte de întrunirea celui de-al VII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. Plînara din 29 noiembrie a C.C. al P.C. (b) din Rusia a fixat pentru ziua de 2 decembrie data deschiderii conferinței, a aprobat definitiv ordinea ei de zi și a numit raportorii care vor prezenta raportul politic și cel organizatoric ale C.C. al P.C. (b) din Rusia. La conferință au participat 45 de delegați cu vot deliberativ: 40 de reprezentanți ai comitetelor guberniale, 5 ai organizațiilor regionale, de ținut și ai altor organizații; 73 de delegați cu vot consultativ. Comitetele guberniale de partid din Tobolsk, Omsk, Celeabinsk, Samara, Kursk, Orenburg și Astrahan, precum și Turkestanul n-au fost reprezentate la conferință.

Ordinea de zi a conferinței: 1. Raportul C.C.; 2. Raportul cu privire la situația internațională; 3. Problemele ordinii de zi a celui de-al VII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia (problema construcției de stat); 4. Cu privire la Puterea sovietică în Ucraina; 5. Statutul partidului; 6. Despre munca în rândurile noilor membri de partid; 7. Problema combustibilului.

Lucrările conferinței au fost conduse de V. I. Lenin. El a rostit cuvîntul de deschidere a conferinței, a prezentat raportul politic al Comitetului Central al partidului, a luat cuvîntul în

problema Puterii sovietice în Ucraina, a rostit cuvîntul de încheiere la raport și la problema Puterii sovietice în Ucraina. Delegații la conferință au aprobat în unanimitate linia politică și activitatea organizatorică a Comitetului Central al partidului. În problema situației internaționale, delegații la conferință au ascultat raportul prezentat de G. V. Cicerin, comisarul poporului pentru afacerile externe, care a insistat asupra esenței politicii externe a Statului sovietic și asupra eforturilor depuse de el pentru încheierea cît mai grabnică a păcii. Pe marginea raportului lui Cicerin, conferința a adoptat proiectul de rezoluție scris de Lenin. Una dintre cele mai importante probleme discutate la conferință a fost aceea a construcției de stat. În această problemă, raportul a fost prezentat de M. F. Vladimirski, în numele C.C. al P.C. (b) din Rusia, iar coraportul — de T. V. Sapronov. În raportul lui Vladimirski s-a făcut un bilanț al construcției de stat, formulîndu-se totodată propuneri concrete pentru o serie de completări în textul Constituției R.S.F.S.R. Împotriva directivelor C.C. în problema construcției de stat a luat atitudine grupul Sapronov, Osinski ș.a., care contestau principiul conducerii unice și cereau continuarea „aplicării nelimitate a principiului conducerii prin colegii”. Acest grup oportunist a încercat să impună conferinței concepțiile lui, care urmăreau să submineze centralismul și rolul conducător al partidului în Soviete. Conferința a respins categoric concepțiile antipartinice ale lui Sapronov și ale grupului său, consfințind principiul leninist al centralismului democratic atît în construirea organelor puterii, cît și în relațiile dintre ele.

Conferința a adoptat o serie de hotărîri menite să contribuie la întărirea aparatului de stat, a dictaturii proletariatului, la atragerea maselor largi ale oamenilor muncii în opera de construire a Statului sovietic. Deosebit de importantă a fost sub acest raport discutarea punctului „Cu privire la Puterea sovietică în Ucraina” și adoptarea unei rezoluții în această problemă.

Conferința a adoptat noul statut al partidului, în care a fost precis definită structura organizațiilor de partid. Statutul a fost completat cu un capitol nou, capitolul „Despre candidații de partid”, care prevedea că toți cei care solicită să fie primiți în partid trebuie să facă un stagiul de candidat, considerat ca o treaptă de pregătire și de verificare. Durata stagiului de candidat era în funcție de categoria socială din care făcea parte solicitantul: pentru muncitori și țărani — 2 luni, pentru toți ceilalți — cel puțin 6 luni. În scopul întăririi influenței partidului, al promovării politicii lui în rîndurile oamenilor muncii fără partid și al stabilirii controlului de partid asupra activității tuturor instituțiilor și organizațiilor, a fost introdus în statut capitolul „Despre fracțiunile de partid din organizațiile și instituțiile din afara partidului”. În statut a fost inclus și un capitol special „Despre disciplina de partid”, în care se arăta că respectarea cea mai strictă a disciplinei de partid este prima

datorie a tuturor membrilor de partid și a tuturor organizațiilor de partid.

Conferința a aprobat „Tezele cu privire la folosirea noilor membri de partid“, în care au fost trasate măsuri concrete menite să contribuie la ridicarea nivelului politic-ideologic și de cultură generală al comuniștilor, la însușirea de către ei a cunoștințelor militare, la întărirea disciplinei de partid. A VIII-a Conferință generală a P.C.(b) din Rusia a avut o importanță deosebit de mare. Ea a făcut bilanțul celor doi ani de experiență a partidului în lupta pentru întărirea dictaturii proletariatului și înfăptuirea hotărârilor Congresului al VIII-lea al P.C.(b) din Rusia, și a generalizat rezultatele acestei experiențe. Hotărârile conferinței în problemele construcției economice, militare și de stat, precum și în problemele politicii externe au stat la baza hotărârilor adoptate de cel de-al VII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. — 345.

- 127 Lenin se referă la cel de-al VII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia (vezi adnotarea 141). — 347.
- 128 Lenin se referă la „Folkets Dagblad Politiken“.
- „Folkets Dagblad Politiken“ — ziar al social-democraților suedezi de stînga, care în 1917 au înființat Partidul social-democrat de stînga din Suedia; a apărut la Stockholm din aprilie 1916, la început o dată la două zile, apoi zilnic (pînă în noiembrie 1917 — sub denumirea de „Politiken“). În anii 1918—1919, redactorul lui a fost F. Ström. În 1921, Partidul social-democrat de stînga din Suedia s-a afiliat la Internaționala Comunistă, adoptînd denumirea de partid comunist; ziarul a devenit organul lui de presă. După scindarea Partidului Comunist din Suedia, în octombrie 1929, ziarul a trecut în mîinile aripii lui de dreapta. Și-a încetat apariția în mai 1945. — 353.
- 129 Lenin se referă la articolul „Finland and the Bolsheviks“, apărut la 24 octombrie 1919 în ziarul „The Times“ nr. 42 239. — 353.
- 130 „Reci“ — cotidian, organul central al partidului cadet; a apărut la Petersburg de la 23 februarie (8 martie) 1906, sub redacția efectivă a lui P. N. Miliukov și I. V. Ghessen și cu colaborarea activă a lui M. M. Vinaver, P. D. Dolgorukov, P. B. Struve ș.a. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917, ziarul a sprijinit activ politica internă și externă a guvernului provizoriu, a dus o campanie de ațîțări pogromiste împotriva lui Lenin și a bolșevicilor. Ziarul a fost interzis la 26 octombrie (8 noiembrie) 1917 de Comitetul militar-revoluționar de pe lîngă Sovietul din Petrograd. Ulterior (pînă în august 1918) a continuat să apară sub diferite denumiri: „Nașa Recî“, „Svobodnaia Recî“, „Vek“, „Novaia Recî“, „Naș Vek“. — 353.

- 131 Este vorba de rezoluția „Atitudinea față de Armata Roșie“, adoptată de consiliul al IX-lea al partidului eserilor și publicată în „Suplimentul la «Listok Dela Naroda» nr. 2“. — 357.
- 132 Lenin se referă la articolul „Conferințele țăranilor fără partid“ de N. P. Rastopcîn, apărut în nr. 260 al ziarului „Pravda“ din 20 noiembrie 1919. — 367.
- 133 Proiectul de „Instrucțiuni pentru uzul comitetelor guberniale, județene și de plasă ale P.C. din Rusia privind munca la sate“ a fost elaborat de secția pentru munca la sate a C.C. al P.C.(b) din Rusia și publicat la 20 septembrie 1919 în ziarul „Izvestiia C.C. al P.C.(b) din Rusia“ spre a fi amplu dezbătut. Proiectul stabilea îndatoririle organizatorilor de plasă, județeni, guberniali etc. El prevede că organizatorii sînt obligați să ceară sovhozurilor și comunelor agricole să dea ajutor țăranilor din împrejurimi. Proiectul a fost adoptat, cu mici modificări, la prima Consfătuire pe țară în problemele muncii de partid la sate și definitiv aprobat de Conferința a VIII-a generală a P.C. (b) din Rusia. — 369.
- 134 *Proiectul de rezoluție cu privire la politica internațională* a fost întocmit de Lenin în ședința din 2 decembrie 1919 a celei de-a VIII-a Conferințe generale a P.C. (b) din Rusia. Cu mici modificări, proiectul a fost adoptat de conferință, iar apoi, prezentat de Lenin la 5 decembrie în raportul său la cel de-al VII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia (vezi volumul de față, p. 420), a fost adoptat în unanimitate ca propunere de pace adresată țărilor Antantei. Rezoluția congresului a fost publicată de ziare la 6 decembrie 1919. Propunerea de pace a congresului a fost trimisă reprezentanților puterilor Antantei la 10 decembrie 1919. Guvernele Angliei, Franței, S.U.A. și Italiei au refuzat să examineze această propunere. — 373.
- 135 *Al VI-lea Congres general extraordinar al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor Armatei Roșii* a avut loc la Moscova între 6 și 9 noiembrie 1918. La congres au participat 1 296 de delegați (963 cu vot deliberativ și 333 cu vot consultativ), dintre care 1 260 comuniști. Pe ordinea de zi a congresului au figurat următoarele probleme: aniversarea Revoluției din Octombrie, situația internațională, situația militară, construirea Puterii sovietice la centru, comitetele sărăcimii și Sovietele locale. V. I. Lenin a fost ales președinte de onoare al congresului. După cuvîntarea rostită de Lenin în legătură cu aniversarea revoluției, în prima sa ședință, din 6 noiembrie, congresul a adresat un mesaj de salut muncitorilor, țăranilor și soldaților care luptă pentru pace și socialism și conducătorilor lor din toate țările și a trimis un salut fierbinte Armatei Roșii, care apără cu eroism cuceririle revoluției socialiste. Congresul a adresat guvernelor

aflate în război împotriva Rusiei Sovietice propunerea de a începe tratative de pace.

În ședința a doua a congresului, din 8 noiembrie, Lenin a rostit o cuvîntare cu privire la situația internațională. Congresul a aprobat în unanimitate rezoluția scrisă de Lenin și adoptată la 22 octombrie 1918 în ședința comună a Comitetului Executiv Central al Sovietelor din Rusia, a Sovietului din Moscova, a comitetelor de întreprindere și a sindicatelor. În aceeași zi, congresul a adoptat o hotărîre cu privire la legalitatea revoluționară, întocmită pe baza tezelor lui Lenin (vezi Opere complete, vol. 37, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 129—131, 132—133). În ultima ședință, din 9 noiembrie, congresul a examinat problemele referitoare la situația militară și construcția sovietică. Delegații la congres au primit cu multă înșuflețire știrea că în Germania a izbucnit revoluția și și-au exprimat solidaritatea cu muncitorii, soldații și marinarii germani răsculați.

Congresul a ales un nou C.E.C., format din 207 membri și 39 de membri supleanți. Congresul Sovietelor a făcut bilanțul principalelor rezultate ale primului an de existență a Puterii sovietice și a trasat programul de activitate al guvernului sovietic în perioada următoare. — 373.

- 136 *Borotbiștii* — membrii partidului mic-burghez, naționalist, care a luat ființă în mai 1918, după scindarea partidului eserilor ucraineni. Li se zicea borotbiști pentru că organul central al partidului lor apărea sub denumirea de „Borotba”. În martie 1919 partidul lor și-a schimbat denumirea în aceea de Partid al eserilor comuniști borotbiști ucraineni, iar în august același an a renunțat și la această denumire, adoptînd-o pe aceea de Partid comunist ucrainean al borotbiștilor. În fruntea partidului se aflau V. Blakitnîi, G. Grinko, A. Șumski și alții. În rîndurile lui se aciuseră multe elemente contrarevoluționare petliuriste, care, sub paravanul unei frazeologii revoluționare și al declarațiilor de recunoaștere a platformei comuniste, acționau în fapt împotriva dictaturii proletariatului și promovau o linie orientată spre scindarea frontului revoluționar unic al oamenilor muncii din Ucraina și din Rusia.

În proiectul de rezoluție cu privire la borotbiști, V. I. Lenin scria: „Borotbiștii trebuie să fie considerați drept partid care încalcă principiile fundamentale ale comunismului prin propaganda lor pentru fărîmîțarea forțelor militare și prin sprijinirea banditismului, ceea ce nu poate decît să convină albilor și imperialismului internațional.

Tot atît de contrară intereselor proletariatului este și lupta lor împotriva lozincii pentru alianță cît mai strînsă cu R.S.F.S.R.

Întreaga politică trebuie orientată în mod sistematic și neabătut spre lichidarea borotbiștilor într-un viitor apropiat” („Culegeri din Lenin”, vol. XXXV, p. 93—94).

Borotbiștii au cerut în două rânduri Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste să fie primiți în Internaționala Comunistă și recunoscuți drept principalul partid comunist din Ucraina. La 26 februarie 1920, Internaționala Comunistă a adoptat în legătură cu aceasta o hotărâre specială, în care a recomandat borotbiștilor să-și lichideze partidul și să intre în P.C. (b) din Ucraina. Dorința de a crea în Ucraina un al doilea partid, paralel cu cel existent, se spunea în rezoluție, nu poate fi privită de Comitetul Executiv al Internaționalei Comuniste altfel decât ca o încercare de a scinda rândurile oamenilor muncii.

În urma creșterii influenței bolșevicilor în rândurile maselor țărănești și a succeselor obținute de Puterea sovietică în Ucraina, borotbiștii s-au văzut nevoiți să adopte o hotărâre cu privire la dizolvarea partidului lor.

Conferința a IV-a a P.C. (b) din Ucraina, care a avut loc între 17 și 23 martie 1920, s-a pronunțat pentru primirea borotbiștilor în rândurile Partidului Comunist din Ucraina, cu condiția ca toți cei primiți să fie supuși reînregistrării. Ulterior însă mulți dintre aceștia au continuat să desfășoare o activitate antisovietică, situându-se în fruntea luptei elementelor contrarevoluționare, burghezo-naționaliste din Ucraina. — 375.

- 137 *Primul congres al comunelor și artelurilor agricole* a fost convocat de Comisariatul poporului pentru agricultură și s-a ținut între 3 și 10 decembrie 1919, la Moscova. La congres au participat 140 de delegați, dintre care 93 comuniști. Lenin a luat cuvântul în ziua a doua a lucrărilor congresului. Congresul a adoptat statutul Uniunii generale a colectivelor (comunelor și artelurilor) agricole de producție din Rusia, care a fost apoi aprobat de Comisariatul poporului pentru agricultură. Statutul prevedea că sarcina de căpetenie a noii organizații este aceea de a uni toate colectivele agricole în cadrul unei singure uniuni de producție, de a propaga ideea cultivării în comun a pământului și de a acorda un ajutor practic țăranimii din împrejurimi, și în primul rând familiilor de ostași roșii și sărăcimii satelor. — 377.
- 138 *Fondul de un miliard* a fost creat, în conformitate cu decretul din 2 noiembrie 1918 al Consiliului Comisarilor Poporului, „în scopul îmbunătățirii și dezvoltării agriculturii și al îndrumării ei cât mai grabnice pe făgașul transformării socialiste“. Din acest fond se acordau ajutoare și împrumuturi comunelor și întovărășirilor agricole, precum și asociațiilor sătești sau grupurilor de gospodărie țărănești, cu condiția să treacă la cultivarea în comun a pământului. Comisariatele poporului pentru agricultură și finanțe au elaborat norme detaliate cu privire la acordarea de împrumuturi și ajutoare pentru dezvoltarea agriculturii (vezi „Izvestiia C.E.C. din Rusia“ nr. 42 din 23 februarie 1919). — 377.

139 „Hotărîrea cu privire la organizarea socialistă a teritoriului și la măsurile pentru trecerea la agricultura socialistă” a fost adoptată de C.E.C. al Sovietelor din Rusia în februarie 1919. La baza ei au stat hotărîrile primului Congres general al secțiilor agricole, comitetelor sărăcimii și comunelor agricole din Rusia, care a avut loc în decembrie 1918. La elaborarea și redactarea „Hotărîrii” a participat îndeaproape V. I. Lenin. „Hotărîrea” trasa o serie de măsuri practice pentru ridicarea productivității agriculturii, lărgirea suprafețelor cultivate și transformarea agriculturii pe baze socialiste. „Pentru lichidarea definitivă a oricărei exploatare a omului de către om, pentru organizarea agriculturii pe baze socialiste, cu aplicarea tuturor cuceririlor științei și tehnicii, pentru educarea maselor muncitoare în spiritul socialismului, precum și pentru unirea proletariatului și a sărăcimii satelor în lupta lor împotriva capitalului — se spunea în „Hotărîre” — este necesară trecerea de la formele individuale la forme cooperatiste de folosire a pământului. Marile gospodării de stat, comunele, cultivarea în comun a pământului și alte forme de folosire cooperatistă a pământului constituie cele mai bune mijloace pentru atingerea acestui țel; de aceea toate formele de folosire individuală a pământului trebuie să fie privite ca trecătoare și perimate” („Izvestiia C.E.C. din Rusia” nr. 34 din 14 februarie 1919). — 377.

140 Este vorba de articolul „Uniunea comunelor și artelurilor agricole” de S. P. Sereda, apărut în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia” nr. 271 din 3 decembrie 1919. — 383.

141 *Cel de-al VII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia* a avut loc între 5 și 9 decembrie 1919 la Moscova. La congres au participat 1366 de delegați (1002 cu vot deliberativ și 364 cu vot consultativ), dintre care 1278 comuniști. Pe baza hotărîrii din 27 noiembrie 1919 a Prezidiului C.E.C. din Rusia au fost admiși să participe la lucrările congresului, cu vot consultativ, reprezentanții partidelor de opoziție care adoptaseră hotărîrea de a-și mobiliza membrii și de a-i trimite pe fronturile războiului civil. Problema congresului a fost discutată la plenara din 21 noiembrie 1919 a C.C. al P.C.(b) din Rusia, care l-a însărcinat pe V. I. Lenin să prezinte la congres raportul de activitate al C.E.C. din Rusia și al Consiliului Comisarilor Poporului, aprobînd totodată următoarea ordine de zi a congresului: 1. Raportul C.E.C. din Rusia și al Consiliului Comisarilor Poporului; 2. Situația militară; 3. Internaționala Comunistă; 4. Situația aprovizionării; 5. Problema combustibilului; 6. Construcția de stat la centru și în provincie; 7. Alegerea C.E.C. al Sovietelor din Rusia.

În ziua deschiderii congresului, Lenin a prezentat raportul de activitate al C.E.C. din Rusia și al Consiliului Comisarilor Poporului; în ziua următoare, el a rostit cuvîntul de încheiere la raport; la 8 decembrie a luat cuvîntul în ședința comisiei

organizatorice, cu prilejul dezbaterii raportului cu privire la construcția de stat, iar în ședința finală a congresului a rostit cuvântarea de închidere a lucrărilor lui.

Congresul Sovietelor a aprobat politica externă și internă a guvernului sovietic. Problemele privind construcția de stat, situația aprovizionării și asigurarea combustibilului, dată fiind importanța lor practică deosebit de mare, au fost discutate în cadrul comisiilor respective. Elaborate de aceste comisii, proiectele de hotărâri în aceste probleme au fost apoi aprobate în ședința plenară finală a congresului, la 9 decembrie. Hotărârea „Cu privire la construcția de stat”, adoptată de congres, prevedea măsuri pentru întărirea continuă a aparatului de stat sovietic și preciza atribuțiile organelor centrale și locale ale Puterii sovietice.

La propunerea lui Lenin, congresul a adoptat o rezoluție asupra păcii și a adresat din nou guvernelor Angliei, Franței, S.U.A., Italiei și Japoniei propunerea de a începe tratative de pace (vezi volumul de față, p. 420). Congresul Sovietelor a adoptat o rezoluție „Cu privire la națiunile asuprite”, în care a confirmat încă o dată principiile politicii naționale a guvernului sovietic. Într-o rezoluție specială, congresul și-a exprimat indignarea împotriva dezmățului terorii albe din Ungaria. Congresul a salutat înființarea Internaționalei a III-a, relevând uriașa importanță internațională a creării ei. — 391.

- 142 Sub pretextul că reprezentanții oficiali sovietici ar fi făcut agitație revoluționară în Germania, la 5 noiembrie 1918 guvernul german a rupt relațiile diplomatice cu R.S.F.S.R. și a cerut membrilor ambasadei sovietice să părăsească Berlinul. Relațiile diplomatice dintre Germania și R.S.F.S.R. au fost re luate abia în 1922. — 397.
- 143 Aici și la p. 411 Lenin expune conținutul scrisorii lui Aulard apărută în nr. 5 669 din 26 octombrie 1919 al ziarului „L'Humanité”. — 406.
- 144 *Afacerea Dreyfus* — proces înscenat în 1894 de cercurile reacționare și monarhiste ale clictii militare din Franța împotriva ofițerului de stat-major Dreyfus, de origine evreu, care fusese pe nedrept acuzat de spionaj și înaltă trădare. Condamnarea lui Dreyfus la detențiune pe viață, inspirată de clicla militară reacționară, a fost folosită de cercurile reacționare din Franța pentru ațitarea antisemitismului și pentru o ofensivă împotriva regimului republican și a libertăților democratice. În 1898, când socialiștii și reprezentanții progresiști ai democrației burgheze (printre care și E. Zola, J. Jaurès, A. France și alții) au pornit o campanie pentru revizuirea procesului Dreyfus, acest proces a căpătat un caracter politic pronunțat și a împărțit țara în două tabere: republicanii și democrații, de o parte, și blocul monarhiștilor, clericalilor, antisemiților și naționalis-

lor, de cealaltă parte. În 1899, sub presiunea opiniei publice, Dreyfus a fost grațiat; în 1906, printr-o hotărîre a Curții de casație, el a fost declarat nevinovat și reintegrat în armată. — 406.

- 145 Lenin se referă la „Texte intégral des propositions acceptées par Lénine“ („Textul integral al propunerilor acceptate de Lenin“), publicat în nr. 5 669 din 26 octombrie 1919 al ziarului „L'Humanité“. — 409.
- 146 V. I. Lenin pare a se referi la următoarele măsuri, elaborate de Consiliul Apărării și de Consiliul Comisarilor Poporului la sfîrșitul anului 1919: hotărîrea C.A. din 29 octombrie „Cu privire la măsurile pentru intensificarea transporturilor de lemne de foc și de alte categorii de combustibil“, în care se arăta că transportarea combustibilului la rampele de încărcare ale căilor ferate, încărcarea lui în vagoane etc. se asimilează cu misiunile operative-militare, împuterniciții speciali ai Consiliului Apărării pentru aplicarea măsurilor de stare de război pe căile ferate fiind autorizați să mobilizeze populația locală și mijloacele de transport necesare pentru pregătirea lemnului în pădure și transportarea lor la rampele de încărcare; hotărîrea C.A. din 8 noiembrie prin care toți muncitorii și funcționarii întreprinderilor însărcinate cu aprovizionarea cu lemne au fost declarați mobilizați pe loc; hotărîrea din 12 noiembrie cu privire la înființarea Comitetului special pentru aplicarea măsurilor de stare de război pe căile ferate; hotărîrea din 19 noiembrie cu privire la introducerea unor prestații către stat: 1) prestație de lemne în natură, 2) prestație de muncă pentru pregătirea, încărcarea și descărcarea de combustibili de orice fel; 3) prestația de mijloace de transport hipo pentru transporturi militare, alimentare, de combustibil și alte materiale ale statului; decretul Consiliului Comisarilor Poporului din 21 noiembrie „Cu privire la măsurile pentru atragerea întregului personal al departamentului economiei forestiere și a tuturor organelor silvice ale Comisariatului agriculturii la muncă pentru tăiere de lemne în pădure și cu privire la unele schimbări în componența organelor de conducere a silviculturii“; hotărîrea cu privire la înființarea unui colegiu superior pentru construirea de căi ferate destinate transporturilor de combustibil și altele. — 415.
- 147 *Ceka* — *Ceka din Rusia* (Comisia extraordinară din Rusia) a fost creată la 7 (20) decembrie 1917, printr-o hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului, în vederea „luptei necruțătoare împotriva contrarevoluției, a sabotajului și a speculei“. Fiind unul dintre principalele organe ale dictaturii proletarietului, Ceka a avut un mare rol în lupta împotriva activității subversive a contrarevoluției și în apărarea securității de stat a Republicii sovietice. În decembrie 1921, în raportul prezentat la cel de-al IX-lea Congres general al Sovietelor

din Rusia, V. I. Lenin a caracterizat astfel activitatea Cekăi : „Este vorba de o instituție care a fost arma noastră nimicitoare în lupta împotriva nenumăratelor comploturi, a nenumăratelelor atentate îndreptate contra Puterii sovietice“ (Opere, vol. 33, București, E.S.P.L.P. 1957, p. 164). Congresul al IX-lea al Sovietelor, relevând în „Rezoluția cu privire la Comisia extraordinară din Rusia“ munca eroică a organelor Cekăi întru apărarea cuceririlor Revoluției din Octombrie și ținând seama de faptul că între timp Puterea sovietică s-a întărit considerabil, a propus ca sfera de activitate a Cekăi să fie restrânsă. În această rezoluție și-au găsit expresia propunerile făcute de Lenin la 1 decembrie 1921, în proiectul de hotărâre a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la Ceka (vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI, p. 369). La 6 februarie 1922, Comitetul Executiv Central al Sovietelor din Rusia a adoptat un decret prin care a declarat desființată Comisia extraordinară din Rusia. — 423.

- 148 *Bundul* („Uniunea generală a muncitorilor evrei din Lituania, Polonia și Rusia“) a fost organizat în 1897, la Congresul de constituire al grupurilor social-democrate evreiești, care a avut loc la Vilno; el grupa în special elementele semiproletare ale meșteșugărimii evreiești din regiunile apusene ale Rusiei.

În timpul primului război mondial (1914—1918), bundiștii s-au situat pe poziții social-șovine. În 1917, Bundul a sprijinit guvernul provizoriu burghez și a luptat de partea dușmanilor Revoluției Socialiste din Octombrie. În anii intervenției militare străine și ai războiului civil, conducătorii Bundului s-au unit cu forțele contrarevoluției. În același timp, printre membrii de rînd ai Bundului s-a conturat o schimbare de atitudine în favoarea colaborării cu Puterea sovietică. În martie 1921, Bundul s-a dizolvat, iar o parte din membrii săi au intrat în P.C. (b) din Rusia pe bază de cereri individuale. — 423.

- 149 Lenin se referă la complotul contrarevoluționar descoperit în noiembrie 1919 la Petrograd. În fruntea complotului se afla o organizație albgardistă care întreținea legături cu Iudenici și era subvenționată de Antantă. Din această organizație făceau parte demnitari, generali și amirali ai armatei țariste, membri ai partidului cadet, precum și persoane apropiate de partidul eserilor și de cel al menșevicilor. Această organizație contrarevoluționară își propunea să declanșeze la Petrograd o răscoală în momentul apropierei lui Iudenici de oraș și să formeze un guvern albgardist. — 425.

- 150 Lenin se referă la articolul „Doi ani de construcție de stat“, de M. F. Vladimirski, apărut în octombrie 1919 în revista „Vlast Sovietov“ nr. 11. — 426.

- 151 *Comisia organizatorică*, sau comisia pentru problemele construcției de stat, a fost desemnată la cel de-al VII-lea Congres

- general al Sovietelor din Rusia în vederea examinării schimbărilor intervenite în practica construcției de stat după adoptarea Constituției R.S.F.S.R. la cel de-al V-lea Congres al Sovietelor, care a avut loc în iunie 1918. Comisia a ținut două ședințe la 8 decembrie 1919. În ședința a doua, după intervenția lui V. I. Lenin în cadrul dezbaterilor pe marginea raportului cu privire la construcția de stat, comisia a adoptat în principiu rezoluția celei de-a VIII-a Conferințe de partid cu privire la construcția de stat și a numit o subcomisie care să-i dea redactarea definitivă. Hotărârea cu privire la construcția de stat, adoptată de comisie la 9 decembrie, a fost în două rînduri discutată în ședințele Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia. În ședința a doua, Biroul Politic a aprobat textul hotărîrii cu modificările propuse de Lenin și adoptate în ședința precedentă. Congresul al VII-lea al Sovietelor a adoptat-o definitiv în ultima sa ședință plenară. — 434.
- 152 V. I. Lenin se referă la ședința din 5 august 1919 a Consiliului Comisarilor Poporului, în care a fost ascultat raportul cu privire la relațiile dintre direcțiile guberniale ale sovhozurilor și secțiile agrare guberniale, prezentat de S. P. Sereda, comisarul poporului pentru agricultură. În cadrul discutării instrucțiunilor propuse de Sereda în legătură cu această problemă, Consiliul Comisarilor Poporului a adoptat directivele scrise de Lenin, prin care se propunea modificarea instrucțiunilor întocmite de Comisariatul poporului pentru agricultură (vezi volumul de față, p. 457—458). Aceste directive au intrat integral în textul hotărîrii C.C.P. — 434.
- 153 V. I. Lenin se referă la apelul C.C. al menșevicilor, intitulat „Ce-i de făcut”. Unul din exemplarele acestui apel, cu însemnarea făcută de Lenin: „Primit la 26.VII.1919”, se păstrează la Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. — 452.
- 154 *Comitetele sărăcimii* au fost înființate prin decretul din 11 iunie 1918 al C.E.C. din Rusia „Cu privire la organizarea și aprovizionarea sărăcimii satelor”. Decretul prevedea că în sarcina acestor comitete intră: evidența rezervelor de produse alimentare ale gospodăriilor țărănești, stabilirea rezervelor și a surplusurilor de produse alimentare ale gospodăriilor chiburești, acordarea de ajutor organelor sovietice de aprovizionare în confiscarea acestor surplusuri, aprovizionarea sărăcimii cu produse alimentare confiscate de la gospodăriile chiburești, distribuirea uneltelor agricole și a mărfurilor industriale etc. În practică însă, munca desfășurată de comitetele sărăcimii îmbrățișa toate aspectele activității la sate. În fapt, ele au fost puncte de sprijin, organe ale dictaturii proletariatului la sate; organizarea acestor comitete a însemnat dezvoltarea în continuare a revoluției socialiste la sate. La sfârșitul anului 1918, comitetele sărăcimii, ducîndu-și la îndeplinire sar-

cinile trasate, au fost contopite cu Sovietele de plasă și sătești. — 460.

- 155 Observațiile lui V. I. Lenin au stat la baza hotărârii Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, care în ședința din 27 decembrie 1919 a dezbătut proiectul de „Hotărâre cu privire la biroul fracțiunii P.C.(b) din Rusia de pe lângă Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia“. — 473.
- 156 În primul paragraf al proiectului de „Hotărâre“ se spunea că fracțiunea P.C.(b) din Rusia de pe lângă Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia este organizația de partid care conduce întreaga mișcare sindicală din țară. — 473.
- 157 În proiectul de „Hotărâre“, paragraful 3 avusese următoarea redactare: „În scopul coordonării activității tuturor Uniunilor sindicale pe țară și al aplicării cât mai eficiente și mai organizate a liniei unice a partidului comunist în mișcarea sindicală, toate fracțiunile de partid existente și cele ce se vor crea pe viitor pe lângă Uniunile sindicale pe țară vor fi direct subordonate fracțiunii de partid de pe lângă Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia“. — 473.
-

INDICE DE LUCRĂRI
ȘI IZVOARE CITATE SAU MENȚIONATE
DE V. I. LENIN

- A. J. Muncă în spirit revoluționar.* (Un subotnic comunist). — „Pravda“, Moscova, 1919, nr. 105, 17 mai, p. 1—2. — 6—8, 13.
- A. T. R. Menșevicii despre Kolceak.* — „Izvestiia C.E.C al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1919, nr. 144 (696), 4 iulie, p. 3. — 39—40.
- * *Al doilea Congres ordinar al P.M.S.D.R.* Textul integral al proceselor-verbale. Editat de C.C. Genève, tip. partidului, [1904]. 397, II p. (P.M.S.D.R.). — 185—186.
- Al VII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia.* — „Pravda“, Moscova, 1919, nr. 274, 6 decembrie, p. 2. — 431—433.
- Amănunte în legătură cu luarea orașului Perm.* — „Pravda“, Moscova, 1919, nr. 144, 4 iulie, p. 1, la rubrica : Apărarea Rusiei Sovietice. — 40.
- Atitudinea față de Armata Roșie.* [Rezoluția adoptată de consiliul al IX-lea al partidului eserilor]. — „Supliment la «Listok Dela Naroda» nr. 2“, f. 1., [1919], p. 2. Sub titlul comun : Rezoluțiile adoptate de consiliul al IX-lea al partidului eserilor. 18—20 iunie 1919. — 357.
- Atitudinea față de partidele socialiste.* [Rezoluția adoptată de consiliul al IX-lea al partidului eserilor]. — Loc. cit., p. 2. — 421—422.
- „Bednota“, Moscova. — 213, 292.
- „Colecția de hotărâri și dispoziții ale guvernului muncitoresc și țăranesc“, Moscova, 1919, nr. 21, 6 iunie, p. 280—281. — 339.

* Cu asterisc sînt notate cărțile, articolele și documentele pe care se află însemnări făcute de V. I. Lenin și care se păstrează în Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.

- Conferința de la Berna.* [Articol de fond]. — „Vsegda Vpered!“, Moscova, 1919, nr. 4, 11 februarie, p. 1 — 101.
- Constituția (Legea fundamentală) a Republicii Sovietice Federative Socialiste Ruse.* Publicată în „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor din Rusia“, nr. 151 din 19 iulie 1918. Moscova, Editura de stat, 1919. 16 p. (R.S.F.S.R.). — 85, 116, 272, 282—283, 330, 425, 426—427, 428, 430—431, 432—433, 438, 468, 470, 476.
- Cu privire la cantitatea de produse alimentare pe care o pot transporta la bagaj muncitorii care se întorc din concediu.* [Telegrama Comisariatului poporului pentru aprovizionare către toate comitetele guberniale de aprovizionare și către toți comandanții de detașamente de control]. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1919, nr. 165 (717), 29 iulie, p. 2, la rubrica: Aprovizionarea. — 126.
- Cu privire la săptămîna partidului.* Către toate organizațiile de partid. Scrisoare circulară a C.C. al P.C. (b) din Rusia. — „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia“, Moscova, 1919, nr. 6, 30 septembrie, p. 1. Semnat: Comitetul Central al P.C. din Rusia. — 300.
- Cu privire la unirea Republicilor sovietice Rusia, Ucraina, Letonia, Lituania și Bielorusia în lupta împotriva imperialismului mondial.* [Decretul din 1 iunie 1919 al C.E.C. din Rusia]. — „Colecția de legi și dispoziții ale guvernului muncitoresc și țăranesc“, Moscova, 1919, nr. 21, 6 iunie, p. 280—281. Sub titlul comun: Decrete ale Comitetului Executiv Central al Sovietelor din Rusia. — 339.
- Culegere de documente secrete din arhiva fostului Minister al Afacerilor Externe.* Nr. 1—7. Editat de Comisariatul poporului pentru afacerile externe. Petrograd, tip. Comisariatului poporului pentru afacerile externe, decembrie 1917—februarie 1918. 7 volume. — 178.
- De la Comisariatul poporului pentru afacerile externe.* — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1919, nr. 106 (658), 18 mai, p. 2. — 117, 373—374, 420—421.
- Decizia prezidiului Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova privind dreptul de a aduce liber produse alimentare pentru consumul propriu.* — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai țăranilor, muncitorilor, soldaților și cazacilor din Rusia și a Sovietului de de-

- putați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova", 1918, nr. 183 (447), 25 august, p. 1. — 126.
- Decretul [C.C.P.] privind constituirea unui fond special pentru finanțarea dezvoltării agriculturii.* [2 noiembrie 1918]. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai țăranilor, muncitorilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova", 1918, nr. 243 (507), 6 noiembrie, p. 12, la rubrica : Acte și dispoziții ale guvernului. — 377, 379—380.
- Decretul Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la comunele de consum.* [16 martie 1919]. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova", 1919, nr. 60 (612), 20 martie, p. 3, la rubrica : Acte și dispoziții ale guvernului. — 27, 212.
- Dezbaterile pe marginea rapoartelor prezentate la Conferința generală a Partidului Comunist din Rusia.* — „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia", Moscova, 1919, nr. 9, 20 decembrie, p. 2. — 369, 370.
- Dezbaterile pe marginea raportului prezentat de tov. Lenin.* — „Pravda", Moscova, 1919, nr. 275, 7 decembrie, p. 1. Sub titlul comun : Al VII-lea Congres general al Sovietelor. — 422—433, 476.
- Diacenko, A. Însemnări de la un subotnic.* — „Pravda", Moscova, 1919, nr. 122, 7 iunie, p. 1. — 10—14.
- Engels, F. Anti-Dühring. Domnul Eugen Dühring revoluționează știința.* Septembrie 1876—iunie 1878. — 268, 285.
- *Originea familiei, a proprietății private și a statului.* Sfârșitul lunii martie—26 mai 1884. — 69, 82, 269.
- *Prefață la ediția engleză (din 1892) a lucrării „Situția clasei muncitoare din Anglia".* 11 ianuarie 1892. — 99, 192, 271, 449, 464, 468.
- *Prefață la ediția a doua germană (din 1892) a lucrării „Situția clasei muncitoare din Anglia".* 21 iulie 1892. — 99, 192, 271, 449, 464, 468.
- *Problema țărănească în Franța și în Germania.* 15—22 noiembrie 1894. — 267.
- *Scrisoare către A. Bebel.* 18—28 martie 1875. — 235, 267, 268, 454, 468.
- *Scrisoare către K. Kautsky.* 12 septembrie 1882. — 99, 192, 271, 449, 464, 468.

- *Scrisoare către K. Marx.* 24 septembrie 1852. — 99, 192, 271, 449, 464, 468.
- *Scrisoare către K. Marx.* 7 octombrie 1858. — 99, 192, 271, 449, 464, 468.
- *Scrisoare către K. Marx.* 11 august 1881. — 99, 192, 271, 449, 464, 468.
- *Scrisoare către F. A. Sorge.* 21 septembrie 1872. — 99, 192, 271, 449, 464, 468.
- *Scrisoare către F. A. Sorge.* 5 octombrie 1872. — 99, 192, 271, 449, 464, 468.
- *Scrisoare către F. A. Sorge.* 4 august 1874. — 99, 192, 271, 449, 464, 468.
- *Scrisoare către F. A. Sorge.* 7 decembrie 1889. — 99, 100, 192, 271, 449, 464, 468.
- *Scrisoare către F. A. Sorge.* 18 ianuarie 1893. — 99.
- „*Greadușcii Den*”, Odesa. — 141.

Grigorovici, D. V. Acrobații filantropiei. — 25.

Hotărîre cu privire la organizarea socialistă a teritoriului și cu privire la măsurile pentru trecerea la agricultura socialistă. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova”, 1919, nr. 34 (586), 14 februarie, p. 5, la rubrica: Acte și dispoziții ale guvernului. — 377, 378—379, 382, 383, 457.

Hotărîre cu privire la transportul produselor alimentare. „Severnaia Kommuna”, Petrograd, 1918, nr. 98, 6 septembrie, p. 1. — 126.

Hotărîrea Comitetului Executiv Central din Rusia cu privire la asociațiile de consum muncitorești-țăărănești. [30 iunie 1919]. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova”, 1919, nr. 143 (695), 3 iulie, p. 3, la rubrica: Acte și dispoziții ale guvernului. — 27.

**Instrucțiuni cu privire la organizarea și activitatea direcțiilor guberniale și raionale ale sovhozurilor.* [Moscova, Comisariatul poporului pentru agricultură, 1919]. 2. p. — 457—458.

Instrucțiuni pentru uzul comitetelor guberniale, județene și de plasă ale P.C. din Rusia privind munca la sate. [Proiect elaborat de secția pentru munca la sate de pe lângă Secretariatul C.C. al P.C. (b) din Rusia]. — „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia”,

- Moscova, 1919, nr. 5, 20 septembrie, p. 4. Sub titlul comun :
Despre munca la sate. — 369, 370.
- „Iskera“ [München], 1902, nr. 18, 10 martie, p. 1. — 272.
- „Iujnoc Delo“, Kiev—Harkov. — 141.
- Iușkevici, P.S. *Revoluție și război civil.* — „Obedinenic“, Odesa,
1919, nr. 1—2, p. 162—183. — 143—144.
- „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia“, Moscova, 1919, nr. 5,
20 septembrie, p. 4. — 369, 370.
- 1919, nr. 6, 30 septembrie, p. 1. — 300.
- 1919, nr. 8, 2 decembrie, p. 4. — 376.
- 1919, nr. 9, 20 decembrie, p. 1—2. — 369—370.
- 1920, nr. 12, 14 ianuarie, p. 1. — 347.
- „Izvestiia C.E.C. și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și solda-
ților din Petrograd“, 1917, nr. 208, 27 octombrie, p. 1. — 178.
- 1917, nr. 209, 28 octombrie, p. 1. — 277, 428—429.
- „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai țăranilor, muncitorilor,
soldaților și cazacilor din Rusia și a Sovietului de deputați ai
muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“. — 212.
- 1918, nr. 183 (447), 25 august, p. 1. — 126.
- 1918, nr. 233 (497), 25 octombrie, p. 3. — 373—374, 420—421.
- „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai țăranilor, muncitorilor,
cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați
ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1918, nr. 243 (507),
6 noiembrie, p. 12. — 376, 379—380.
- 1918, nr. 244 (508), 9 noiembrie, p. 3. — 373—374, 420—421.
- „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor,
cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați
ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1919, nr. 8 (560),
14 ianuarie, p. 3. — 373—374, 420—421.
- 1919, nr. 26 (578), 5 februarie, p. 1. — 373—374, 420—421.
- 1919, nr. 34 (586), 14 februarie, p. 5. — 377, 378—379, 382,
383, 457.
- 1919, nr. 60 (612), 20 martie, p. 3. — 27, 212.
- 1919, nr. 106 (658), 18 mai, p. 2. — 117, 373—374, 420—421.
- 1919, nr. 110 (662), 23 mai, p. 1. — 117, 210, 211, 373—374,
408—410, 420—421.
- 1919, nr. 124 (676), 11 iunie, p. 1. — 128.

- 1919, nr. 143 (695), 3 iulie, p. 3. — 27.
- 1919, nr. 144 (696), 4 iulie, p. 3. — 39—40.
- 1919, nr. 165 (717), 29 iulie, p. 2. — 126.
- 1919, nr. 190 (742), 28 august, p. 2. — 167—168.
- 1919, nr. 191 (743), 30 august, p. 2. — 399—400.
- 1919, nr. 203 (755), 13 septembrie, p. 1. — 245.
- 1919, nr. 222 (774), 5 octombrie, p. 3. — 245.
- 1919, nr. 262 (814), 22 noiembrie, p. 1. — 328.
- 1919, nr. 271 (823), 3 decembrie, p. 1. — 383.
- 1919, nr. 273 (825), 5 decembrie, p. 2. — 415—417.
- „*Izvestiia Sovietului de deputați ai țăranilor din Rusia*“, Petrograd, 1917, nr. 88, 19 august, p. 3—4. — 428—429.
- In pragul opririi circulației trenurilor.* — „*Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova*“, 1919, nr. 273 (825), 5 decembrie, p. 2, la rubrica : Ultimele știri. — 416.
- In problema organizatorică.* [Rezoluția adoptată de Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia]. — În : Congresul al VIII-lea al Partidului Comunist (bolșevic) din Rusia. Moscova, 18—23 martie 1919. Dare de seamă stenografică. Moscova, „*Kommunist*“, 1919, p. 365—370. (P.C. (b) din Rusia). — 338, 347.
- Kautsky, K. Slavii și revoluția.* — „*Iskra*“, [München], 1902, nr. 18, 10 martie, p. 1. — 272.
- „*Kommunist*“, Kiev, 1919, nr. 62 (90), 20 mai, p. 2. — 339.
- „*Kommunisticeskii Internațional*“, Petrograd, 1919, nr. 1, 1 mai, col. 105—110. — 90.
- 1919, nr. 4, august, col. 447—462. — 449—451.
- 1919, nr. 5, septembrie, col. 681—684. — 162—168.
- 1919, nr. 6, octombrie, col. 907—914, 915—916. — 213, 256, 257, 258.
- [*Lenin, V. I.*] *Cu privire la atitudinea față de țăranimea mijlocașă.* [Rezoluție adoptată la Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia]. — În : Congresul al VIII-lea al Partidului Comunist (bolșevic) din Rusia. Moscova, 18—23 martie 1919. Dare de seamă stenografică. Moscova, „*Kommunist*“, 1919, p. 370—372. (P.C. (b) din Rusia). — 317—318.
- *Cu privire la libertatea comerțului de cereale.* August 1919. — 459—460.

- *Cu privire la sarcinile Internaționalei a III-a* (Ramsay MacDonald despre Internaționala a III-a). — „Kommunisticeskii Internațional“, Petrograd, 1919, nr. 4, august, col. 447—462. Semnat : N. Lenin. — 449—451.
- *Cuvînt de încheiere la raportul C.E.C. din Rusia și al Consiliului Comisarilor Poporului. 6 decembrie* — vezi Lenin, V. I. Cuvînt de încheiere rostit de tov. Lenin.
- *Cuvîntare rostită la primul Congres general al lucrătorilor din domeniul învățămîntului și al culturii socialiste. 31 iulie 1919.* — vezi Lenin, V. I. Cuvîntare rostită de tov. Lenin la Congresul general al lucrătorilor din domeniul învățămîntului și al culturii socialiste.
- *Cuvîntarea rostită de tov. Lenin în ședința din 12 martie [1919] a Sovietului din Petrograd.* — „Severnaia Kommuna“, Petrograd, 1919, nr. 58 (251), 14 martie, p. 1. — 14.
- *Cuvîntarea rostită de tov. Lenin la 5 decembrie.* — „Pravda“, Moscova, 1919, nr. 275, 7 decembrie, p. 2 ; nr. 276, 9 decembrie, p. 3 ; nr. 277, 10 decembrie, p. 3. — 422, 474—476.
- *Cuvîntarea rostită de tov. Lenin la Congresul general al lucrătorilor din domeniul învățămîntului și al culturii socialiste.* — „Pravda“, Moscova, 1919, nr. 170, 3 august, p. 2. — 452—453.
- *Cuvîntarea tov. Lenin.* — „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia“, Moscova, 1919, nr. 9, 20 decembrie, p. 1—2. Sub titlul comun : Conferința generală a P.C. (b) din Rusia. — 369—370.
- *Cuvîntul de încheiere rostit de tov. Lenin.* — „Pravda“, Moscova, 1919, nr. 275, 7 decembrie, p. 1—2. Sub titlul comun : Al VII-lea Congres general al Sovietelor. — 474, 476.
- *Decret asupra păcii, adoptat în unanimitate în ședința din 26 octombrie 1917 a Congresului general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor din Rusia.* — „Izvestiia C.E.C. din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd“, 1917, nr. 208, 27 octombrie, p. 1. — 178.
- *Decret asupra pămîntului, adoptat de Congresul Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților (în ședința din 26 octombrie, ora 2 noaptea).* — „Izvestiia C.E.C. din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd“, 1917, nr. 209, 28 octombrie, p. 1. — 277, 428—429.
- *Despre dictatura proletariatului. Septembrie—octombrie 1919.* — 463—471.
- *Despre sarcinile proletariatului în actuala revoluție.* — „Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 26, 7 aprilie, p. 1—2. Semnat : N. Lenin. — 95.

- *Despre sarcinile proletariatului în actuala revoluție.* 4 și 5 (17 și 18) aprilie 1917. — 95.
- *— *Imperialismul, cea mai nouă etapă a capitalismului.* (Expunere populară). Petrograd, „Jizn i Znaie“, 1917. [3], 130 p. Înaintea titlului, autor: N. Lenin (Vl. Ilin). — 270, 468.
- *Imperialismul, stadiul cel mai înalt al capitalismului* — vezi Lenin, V. I. *Imperialismul, cea mai nouă etapă a capitalismului.*
- *În odaia lacheilor.* Iulie 1919. — 454—456.
- *La luptă împotriva crizei de combustibil.* (Scrisoare circulară către organizațiile de partid). — „Pravda“, Moscova, 1919, nr. 254, 13 noiembrie, p. 1. Semnat: C.C. al P.C. din Rusia. — 415.
- *Exemplul muncitorilor din Petrograd.* — „Pravda“, Moscova, 1919, nr. 221, 4 octombrie, p. 1. Semnat: N. Lenin. — 462.
- *Proiect de rezoluție cu privire la politica internațională, [prezentat la cea de-a VIII-a Conferință generală a P.C. (b) din Rusia. 1919].* — 366, 409—410.
- *Raport cu privire la politica externă și internă a Consiliului Comisarilor Poporului prezentat la ședința din 12 martie 1919 a Sovietului din Petrograd* — vezi V. I. Lenin, Cuvântarea rostită de tov. Lenin în ședința din 12 martie 1919 a Sovietului din Petrograd.
- *Raport prezentat la adunarea bolșevicilor participanți la Consfătuirea generală a Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților.* 4 (17) aprilie 1917. — 95.
- *Raportul C.E.C. din Rusia și al Consiliului Comisarilor Poporului prezentat la 5 decembrie [1919 la cel de-al VII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia]* — vezi Lenin, V. I. Cuvântarea rostită de tov. Lenin la 5 decembrie.
- *Raportul politic al Comitetului Central prezentat în ziua de 2 decembrie 1919 la cea de-a VIII-a Conferință generală a P.C. (b) din Rusia* — vezi Lenin, V. I. Cuvântarea tov. Lenin.
- *Răspuns la bilețelele [primite în ședința din 12 martie 1919 a Sovietului din Petrograd].* — 13—14.
- *Războiul și social-democrația din Rusia.* — „Soțial-Demokrat“, Geneva, 1914, nr. 33, 1 noiembrie, p. 1. Semnat: Comitetul Central al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia. — 105, 146, 190—191.
- *— *Revoluția proletară și renegatul Kautsky.* Moscova—Petrograd, „Kommunist“, 1918. 135 p. [P.C. (b) din Rusia]. Înaintea titlului, autor: N. Lenin (Vl. Ulianov). — 110, 185, 187.

- *Rezoluția C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la Puterea sovietică în Ucraina.* — „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia“, Moscova, 1919, nr. 8, 2 decembrie, p. 4. — 376.
- *Rezoluții pe hîrtie.* — „Rabocii“, Petrograd, 1917, nr. 2, 8 septembrie (26 august), p. 1—2. — 185—186.
- *Salut comuniștilor italieni, francezi și germani* — „Kommunisticeskii Internațional“, Petrograd, 1919, nr. 6, octombrie, col. 907—914, la rubrica : Documente ale mișcării comuniste internaționale. — 256, 257, 258.
- *Scrisoare către muncitorii americani.* — „Pravda“, Moscova, 1918, nr. 178, 22 august, p. 2—3. Semnat : N. Lenin. — 198.
- *— *Statul și revoluția.* Învățătura marxistă despre stat și sarcinile proletariatului în revoluție. Partea I. Petrograd, „Jizn i Znanie“, 1918. 115 p. (Biblioteca științelor sociale, nr. 40). Înaintea titlului, autor : V. Ilin (N. Lenin). — 110, 163, 266.
- *Tezele C.C. al P.C.(b) din Rusia în legătură cu situația de pe Frontul de est.* — „Pravda“, Moscova, 1919, nr. 79, 12 aprilie, p. 2. Semnat : Comitetul Central al P.C. (b) din Rusia. — 29, 385.
- *Tovarășilor comuniști care au făcut parte din „Partidul Comunist din Germania“ și care au format acum un partid nou.* 28 octombrie 1919. — 257.
- Liga națiunilor și tratatul de pace.* — „Izvestiia C.E.C al Sovietelor de deputați ai țăranilor, muncitorilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1919, nr. 262 (814), 22 noiembrie, p. 1, la rubrica : De peste hotare. Sub titlul comun : Antanta. — 328.
- Lucrările Comisiei organizatorice* (8 decembrie). — „Pravda“, Moscova, 1919, nr. 277, 10 decembrie, p. 1—2. Sub titlul comun : Al VII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. — 434, 437, 439.
- Mandatul model.* Întocmit pe baza a 242 de mandate aduse de deputați din diferite regiuni ale țării la primul Congres general al Sovietelor de deputați ai țăranilor din Rusia, care a avut loc la Petrograd în 1917. „Izvestiia Sovietului de deputați ai țăranilor din Rusia“, Petrograd, 1917, nr. 88, 19 august, p. 3—4. — 428—429.
- Manifestul de la Basel* — vezi Manifest der Internationales zur gegenwärtigen Lage...
- Martov, L. Bolșevismul mondial.* — „Misl“, Harkov, 1919, nr. 10, aprilie, p. 333—343. — 144—146, 454, 455.

- Marx, K. și Engels, F. Manifestul Partidului Comunist.* Decembrie 1847—ianuarie 1848. — 267, 466, 467.
- Marx, K. Capitalul.* Critica economiei politice, vol. I. 1867. — 23, 134—135, 138.
- Rezumat al unei intervenții a lui Marx în legătură cu mandatul lui Barry. Din procesul-verbal al ședinței din 3 septembrie 1872 a Congresului de la Haga al Asociației Internaționale a Muncitorilor. — 99, 192, 271, 449, 464, 468.
- *Scrisoare către L. Kugelmann.* 13 decembrie 1870. — 267, 468.
- *Scrisoare către F. A. Sorge.* 4 august 1874. — 271.
- *Scrisoare către J. Weidemyer.* 5 martie 1852. — 265.
- „*Misl*“, Harkov. — 141.
- 1919, nr. 10, aprilie, p. 333—343. — 144—146, 454, 455.
- N. R. Primul subotnic comunist de la Atelierele căii ferate Aleksandrovskaja.* — „*Pravda*“, Moscova, 1919, nr. 110, 23 mai, p. 1. — 10, 13.
- *Un exemplu demn de imitat.* — „*Pravda*“, Moscova, 1919, nr. 107, 20 mai, p. 2. — 9—10, 13.
- Norov, N. În spatele frontului lui Denikin.* — „*Vecernie Izvestiia Moskovskogo Soveta*“, 1919, nr. 376, 24 octombrie, p. 1. — 247.
- Nota adresată de aliați lui Kolceak.* — „*Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova*“, 1919, nr. 124 (676), 11 iunie, p. 1. — 128.
- Nota adresată de guvernul sovietic președintelui Wilson.* — „*Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai țăranilor, muncitorilor, soldaților și cazacilor din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova*“, 1918, nr. 233 (497), 25 octombrie, p. 3. — 373—374, 420—421.
- O *proiectată propunere de pace din partea Antantei către toate guvernele de facto din Rusia.* — „*Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova*“, 1919, nr. 110 (662), 23 mai, p. 1. — 117, 210, 211, 373—374, 408—410, 420—421.
- „*Obedinenie*“, Odesa. — 141, 143, 144.
- 1919, nr. 1—2, p. 162—183. — 143—144.
- Orlov, N. A. Activitatea organelor de aprovizionare ale Puterii sovietice.* Cu prilejul aniversării Revoluției din Octombrie.

Editat de Comisariatul poporului pentru aprovizionare. Moscova, 1918, 398 p. — 389.

P. L. *Apelul menșevicilor*. — „Vecernie Izvestiia Moscovskogo Soveta“, 1919, nr. 301, 26 iulie, p. 1—2. — 135—136, 137, 158—160, 452.

[*Pankhurst, S. Scrisoare către V. I. Lenin*. 16 iulie 1919]. — „Kommunisticeskii Internațional“, Petrograd, 1919, nr. 5, septembrie, col. 681—684, la rubrica: Documente ale mișcării comuniste internaționale. Sub titlul comun: Socialismul în Anglia. — 162—168.

Partiinaia Jizn. — „Pravda“, Moscova, 1919, nr. 153, 15 iulie, p. 2. — 86.

„*Petrogradskaia Pravda*“, 1919, nr. 198, 4 septembrie, p. 1. — 182.

— 1919, nr. 200, 6 septembrie, p. 1. — 182.

— 1919, nr. 255, 7 noiembrie, p. 1. — 419.

„*Pravda*“, Petrograd-Moscova. — 212.

— Petrograd, 1917, nr. 26, 7 aprilie, p. 1—2. — 95.

— Moscova, 1918, nr. 178, 22 august, p. 2—3. — 196—197.

— 1919, nr. 79, 12 aprilie, p. 2. — 29, 385.

— 1919, nr. 105, 17 mai, p. 1—2. — 6—8, 13—14.

— 1919, nr. 107, 20 mai, p. 2. — 9—10, 13—14.

— 1919, nr. 110, 23 mai, p. 1. — 10—11, 13—14.

— 1919, nr. 121, 6 iunie, p. 2. — 13.

— 1919, nr. 122, 7 iunie, p. 1. — 10—14.

— 1919, nr. 123, 8 iunie, p. 3. — 13—14.

— 1919, nr. 144, 4 iulie, p. 1. — 40.

— 1919, nr. 153, 15 iulie, p. 2. — 86.

— 1919, nr. 170, 3 august, p. 2. — 452—453.

— 1919, nr. 210, 21 septembrie, p. 2—3. — 197.

— 1919, nr. 221, 4 octombrie, p. 1. — 462.

— 1919, nr. 254, 13 noiembrie, p. 1. — 416.

— 1919, nr. 260, 20 noiembrie, p. 1. — 367.

— 1919, nr. 274, 6 decembrie, p. 2. — 431—433, 443.

— 1919, nr. 275, 7 decembrie, p. 1—2. — 422—433, 476.

- 1919, nr. 275, 7 decembrie, p. 2 ; nr. 276, 9 decembrie, p. 3 ; nr. 277, 10 decembrie, p. 3. — 422, 473—475.
- 1919, nr. 277, 10 decembrie, p. 1—2. — 434, 437, 439—440.
- Președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Estone, d-l Strandman.* — „Petrogradskaia Pravda“, 1919, nr. 198, 4 septembrie. — 182.
- Programul bolșevicilor englezi.* — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1919, nr. 190 (742), 28 august, p. 2, la rubrica : De peste hotare. Sub titlul comun : Anglia. — 167—168.
- **Programul Partidului Comunist (bolșevic) din Rusia.* Adoptat de Congresul al VIII-lea al partidului, care a avut loc între 18 și 23 martie 1919. Moscova-Petrograd, „Kommunist“, 1919. 24 p. (P.C. (b) din Rusia). — 22, 58—59, 79, 85, 238, 268, 271, 277, 332, 361.
- Programul Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia, adoptat la Congresul al II-lea al partidului.* — În : Congresul al II-lea ordinat al P.M.S.D.R. Textul integral al proceselor-verbale. Editat de C.C. Genève, tip. partidului, [1904], p. 1—6. (P.M.S.D.R.). — 185—186.
- Propunere de armistițiu adresată puterilor aliate.* — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai țăranilor, muncitorilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1918, nr. 244 (508), 9 noiembrie, p. 3. Sub titlul comun : Al VI-lea Congres general extraordinar al Sovietelor. — 373—374, 420—421.
- Propuneri de tratative de pace [făcute guvernelor țărilor baltice și Finlandei].* — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1919, nr. 203 (755), 13 septembrie, p. 1. Sub titlul comun : De la Comisariatul poporului pentru afacerile externe. — 245—246.
- „*Rabocii*“, Petrograd, 1917, nr. 2, 8 septembrie (26 august), p. 1—2. — 185—186.
- Radiograma comisarului poporului pentru afacerile externe adresată guvernelor Marii Britanii, Franței, Italiei, Japoniei și Statelor Unite ale Americii.* [4 februarie 1919]. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1919,

- nr. 26 (578), 5 februarie, p. 1. Sub titlul comun : Rusia și aliații. — 373—374, 420—421.
- Rastopcin, N. P. Conferințele țăranilor fără partid.* — „Pravda“, Moscova, 1919, nr. 260, 2 noiembrie, p. 1. — 367.
- „*Reci*“ („Naș Vek“), Petrograd. — 353.
- Relațiile ruso-americeane.* — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1919, nr. 8 (560), 14 ianuarie, p. 3. — 373—374, 420—421.
- Rezoluția [C.E.C. al R. S. S. Ucrainene cu privire la unificarea forțelor militare ale republicilor sovietice.* 18 mai 1919]. — „Kommunist“, Kiev, 1919, nr. 62 (90), 20 mai, p. 2. — 339.
- Rezoluția celui de-al VII-lea Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, ostașilor roșii și cazacilor din Rusia, adoptată în unanimitate în ședința din 5 decembrie.* — „Pravda“, Moscova, 1919, nr. 274, 6 decembrie, p. 2. Sub titlul comun : Al VII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. — 443, 474, 475, 476.
- Rezoluție cu privire la curentele „socialiste“ și la Conferința de la Berna.* Adoptată pe baza referatelor prezentate de G. Zinoviev și F. Platten. — „Kommunisteskii Internațional“, Petrograd, 1919, nr. 1, 1 mai, col. 105—110. Sub titlul comun : Hotărârile primului Congres al Internaționalei Comuniste. — 91.
- Rezoluțiile adoptate de consiliul al IX-lea al partidului eserilor, care a avut loc între 18 și 20 iunie 1919.* — „Supliment la «Listok Dela Naroda» nr. 2“, f. 1., [1919], p. 1—2. — 357, 423—424, 452, 455—456.
- Rezoluțiile Conferinței generale a Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia, care a avut loc între 24 și 29 aprilie 1917.* — „Soldatskaia Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 13, 16 (3) mai. Supliment la ziarul „Soldatskaia Pravda“, p. 1—4. — 95.
- Rezoluțiile Congresului de la Bologna al Partidului socialist italian.* — „Kommunisteskii Internațional“, Petrograd, 1919, nr. 6, octombrie, col. 915—916. — 213.
- Scrisoare către Nansen* — vezi De la Comisariatul poporului pentru afacerile externe.
- Scrisoarea din 12 ianuarie* — vezi Relațiile ruso-americeane.
- Sereda, S. P. Uniunea comunelor și artelurilor agricole.* (În legătură cu Congresul general al comunelor și artelurilor agricole). — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, ță-

- ranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova", 1919, nr. 271 (823), 3 decembrie, p. 1. — 382.
- „*Severnaia Kommuna*“, Petrograd, 1918, nr. 98, 6 septembrie, p. 1. — 126.
- 1919, nr. 58 (251), 14 martie, p. 1. — 14.
- „*Soldatskaia Pravda*“, Petrograd, 1917, nr. 13, 16 (3) mai. Supliment la ziarul „*Soldatskaia Pravda*“, p. 1—4. — 95.
- „*Sozial-Demokrat*“, Geneva, 1914, nr. 33, 1 noiembrie, p. 1. — 105, 146, 190.
- Sovietul din Petrograd către muncitorii din Estonia.* — „*Petrogradskaia Pravda*“, 1919, nr. 200, 6 septembrie, p. 1. Sub titlul comun : Cu prilejul sosirii unor tovarăși estonieni. — 182.
- Statutul Partidului Comunist (bolșevic) din Rusia.* (Adoptat la Conferința [a VIII-a] generală a partidului). — „*Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia*“, Moscova, 1920, nr. 12, 14 ianuarie, p. 1. — 347.
- Struve P. B. Note critice cu privire la problema dezvoltării economice a Rusiei.* Partea I, Petersburg, 1894. X, 293 p. — 272.
- Subotnice comuniste.* — „*Pravda*“, Moscova, 1919, nr. 123, 8 iunie, p. 3, la rubrica : Telegramme. — 13—14.
- „*Supliment la «Listok Dela Naroda» nr. 2*“, f. 1, [1919], p. 2. — 357. 423—424, 452, 455—456.
- Tratatивele de pace.* Radiograma primită din partea celor trei guverne ale țărilor baltice. — „*Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova*“, 1919, nr. 222 (774), 5 octombrie, p. 3, la rubrica : Ultimele știri. — 245.
- Un subotnic comunist.* — „*Pravda*“, Moscova, 1919, nr. 121, 6 iunie, p. 2, la rubrica : Viața muncitorească. — 13—14.
- Unica ieșire.* — „*Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova*“, 1919, nr. 191 (743), 30 august, p. 2, la rubrica : De peste hotare. Sub titlul comun : Aliații și Rusia. — 399—400.
- „*Vecernie Izvestiia Moskovskogo Soveta*“, 1919, nr. 301, 26 iulie, p. 1—2. — 136, 137, 158—159, 452.
- 1919, nr. 376, 24 octombrie, p. 1, — 247.

- Vladimirski, M. F. *Doi ani de experiență în construcția de stat.* — „Vlast Sovetov“, Moscova, 1919, nr. 11, octombrie, p. 1—4. — 426.
- „Vlast Sovetov“, Moscova, 1919, nr. 4, 11 februarie, p. 1—4. — 426.
- „Vsegda Vpered!“ Moscova, 1919, nr. 4, 11 februarie, p. 1. — 101.
- Zinoviev, G. E. *Cu privire la componența numerică a partidului.* „Pravda“, Moscova, 1919, nr. 210, 21 septembrie, p. 2—3. — 197.
- Petrograd. — „Petrogradskaia Pravda“, 1919, nr. 255, 7 noiembrie, p. 1. — 419.
-
- Adler, F. *Die Aufgaben der Arbeiterräte und die politische Lage.* — „Arbeiter-Zeitung“. Morgenblatt, Wien, 1919, Nr. 180, 2. Juli, S. 3—4. — 271.
- „Arbeiter-Zeitung“. Morgenblatt, Wien, 1919, Nr. 180, 2. Juli, S. 3—4. — 271.
- Aulard, A. *Une lettre de l'historien de la révolution.* — „L'Humanité“, Paris, 1919, N 5 669, 26 octobrie, p. 1. — 405—406, 410, 475.
- Barbusse, H. *Clarté.* — 107, 118, 450.
- Le feu. — 107, 118, 450.
- Bericht über den Gründungsparteitag der Kommunistischen Partei Deutschlands (Spartakusbund) vom 30. Dezember 1918 bis 1. Januar 1919.* Hrsg. von der Kommunistischen Partei Deutschlands (Spartakusbund). Berlin, [1919]. 56 S. — 163—164, 222.
- Bernstein, E. *Die Voraussetzungen des Sozialismus und die Aufgaben der Sozialdemokratie.* Stuttgart, Dietz, 1899. X, 188 S. — 272.
- Chase, S. *Mannerheim and Kolchak.* — „The New Republic“, New York, 1919, No. 242, June 25, p. 251—252. — 187—189.
- „The Chicago Daily News“. — 210.
- Elezioni politiche e tattica elettorale.* [Rezoluție adoptată de Congresul al XVI-lea al Partidului socialist italian în ziua de 8 octombrie 1919]. — În: Resoconto stenografico del XVI Congresso Nazionale del Partito Socialista Italiano. (Bologna 5—6—7—8 ottobre 1919). Roma, 1920, p. 307. (Direzione del Partito Socialista Italiano). — 260,

- Feuerbach, L. Vorlesungen über das Wesen der Religion. Nebst Zusätzen und Anmerkungen.* Leipzig, Wigand, 1851. VIII, 463 S. — 142.
- „*La Fenille*“, Genève. — 194.
- Finland and the Bolshevists.* — „The Times“, London, 1919, No. 42 239, October 24, p. 4. — 353—401.
- Fjorton stators arméer och resurser mot Sovjet-Ryssland.* Härnads-tåget skall börja i dagarne. — „Folkets Dagblad Politiken“, Stockholm, 1919, N:r. 195, 25 august, s. 1. Sub titlul comun: Imperialismens dråpslag mot den ryska revolutionen. — 182, 330, 353, 399—400, 474.
- „*Folkets Dagblad Politiken*“, Stockholm. — 400.
— 1919, N:r. 195, 25 august, s. 1. — 182, 330, 353, 400, 474.
- „*Die Freiheit*“, Berlin. — 215.
— Morgen-Ausgabe, Berlin, 1919, Nr. 114, 9. März. Beilage zur „Freiheit“, S. 1—3. — 104.
- Hobson, J. A. Imperialism. A Study.* London, Nisbet, 1902. VII, 400, (4) p. — 468.
- „*L'Humanité*“, Paris. — 91, 350, 405, 410.
— 1919, N 5 475, 14 avril, p. 1. — 91—110, 449—452.
— 1919, N 5 669, 26 octobre, p. 1. — 405—406, 409, 410, 475.
- Hyndman, H. The Record of an Adventurous Life.* London, Macmillan, 1911. X, 460 p. — 100.
- „*L'Internationale*“, Paris. — 181, 194, 214.
- Internationale Sozialistenkonferenz in Luzern.* — „Vorwärts“, Berlin, 1919, Nr. 404, 9. August, S. 3; Nr. 405, 10. August, S. 3. — 194.
- internationaler Sozialistenkongress zu Stuttgart.* 18. bis 24. August 1907. Berlin, Buchh. „Vorwärts“, 1907. 132 S. — 107—109.
- Jacoby, J. Das Ziel der Arbeiterbewegung.* Rede des Abgeordneten J. Jacoby vor seinen Berliner Wählern am 20. Januar 1870. Berlin, Cohn, 1870. 24 S. — 19.
- **Kautsky, K. Die Agrarfrage.* Eine Übersicht über die Tendenzen der modernen Landwirtschaft und die Agrarpolitik der Sozialdemokratie. Stuttgart, Dictz, 1899. VIII, 451 S. — 267.
- * — *Die Diktatur des Proletariats.* Wien, Brand, 1918. 63 S. — 95, 108—110, 187, 196, 266, 268, 272, 280, 470.

- *Die soziale Revolution*. I. Sozialreform und soziale Revolution. Berlin, Buchh. „Vorwärts“, 1902. 56 S. — 146, 266.
- *Die soziale Revolution*. II. Am Tage nach der sozialen Revolution. Berlin, Buchh. „Vorwärts“, 1902. 48 S. — 146, 266.
- *Terrorismus und Kommunismus*. Ein Beitrag zur Naturgeschichte der Revolution. Berlin, Berger, 1919. 154 S. — 184—196.
- Laufenberg, H. Zwischen der ersten und zweiten Revolution*. Hamburg, Willaschek, 1919. 48 S. — 215.
- MacDonald, J. R. La troisième Internationale*. — „L'Humanité“, Paris, 1919, N 5 475, 14 avril, p. 1. — 91—110, 449—451.
- Manifest der Internationale zur gegenwärtigen Lage, [angenommen auf dem Ausserordentlichen Internationalen Sozialistenkongress zu Basel]*. — In : Ausserordentlicher Internationaler Sozialistenkongress zu Basel am 24. und 25. November 1912. Berlin, Buchh. „Vorwärts“, 1912. S. 23—27. — 96—97, 144, 214, 449, 450, 455.
- „*The New Republic*“, New York. — 187.
- 1919, No. 242, June 25, p. 251—252. — 187—190.
- Der Revolutions-Parteitag*. — „Die Freiheit“. Morgen-Ausgabe, Berlin, 1919, Nr. 114, 9. März. Beilage zur „Freiheit“, S. 1—3. — 104.
- „*Die Rote Fahne*“, Berlin-Praha-Brüssel. — 214, 256, 258.
- Schiff, W. Die Radikalisierung der englischen Arbeiter*. — „Vorwärts“, Berlin, 1919, Nr. 477, 18. September, S. 1. — 271.
- Stampfer, F. Kautsky gegen Spartakus*. — „Vorwärts“, Berlin, 1919, Nr. 457, 7. September, S. 1—2. — 184—185, 187, 190, 193, 195—196.
- Texte intégral des propositions acceptées par Lénine*. — „L'Humanité“, Paris, 1919, N 5 669, 26 octobre, p. 1. Sub titlul comun : La Russie veut la paix. — 409.
- „*The Times*“, London. — 168, 353, 400.
- 1919, No. 42, 239, October 24, p. 4. — 353, 400.
- „*Le Titre Censuré !!!*“, Paris. — 181, 194, 214.
- To Mr. Poole, American Consul General*. 5-th August, 1918. — In : Correspondance diplomatique se rapportant aux relations entre la République Russe et les Puissances de l'Entente. 1918. Publié par le Commissariat du peuple pour les affaires étrangères. Moscou, 1919, p. 29—30, — 373—374, 420.

- Un grand crime se commet. Nous protestons.* — „L'Humanité“, Paris, 1919, N 5 669, 26 octobre, p. 1. Semnat: Anatole France ș.a. — 405.
- Die Verfassung des Deutschen Reichs vom 11. August 1919.* Textausgabe. Berlin, Lehmann, 1919. 48 S. — 181, 218, 272.
- „Vorwärts“, Berlin. — 184, 185, 215, 221.
- 1919, Nr. 404, 9. August, S. 3; Nr. 405, 10. August, S. 3. — 193.
- 1919, Nr. 457, 7. September, S. 1—2. — 184—185, 187, 190, 192—194, 195—196.
- 1919, Nr. 477, 18. September, S. 1. — 271.
-

INDICE DE NUME

A

A. J. — 6—8.

Adler, Friedrich (1879—1960) — lider al aripii de dreapta a social-democrației austriece. După revoluția din 1918 din Austria a trecut în tabăra contrarevoluției. V. I. Lenin l-a caracterizat pe Adler în acea perioadă drept unul dintre cei mai infami trădători ai socialismului. Adler a fost unul dintre organizatorii Internaționalei a II ¹/₂, centriste (1921—1923), iar după aceea unul dintre liderii așa-numitei „Internaționale muncitorești socialiste“. — 213, 214, 216, 271, 276, 432.

Aleksinski, G. A. (n. 1879) — la începutul activității sale politice a fost social-democrat. În perioada primei revoluții ruse a aderat la bolșevici. În anii reacțiunii a făcut parte din rîndurile otzoviștilor și a fost unul dintre organizatorii grupului antipartinic „Vpered“. În timpul primului război mondial s-a manifestat ca social-șovinist și a colaborat la o serie de ziare burgheze. În 1917 s-a alăturat grupului plehanovist „Edinstvo“; s-a situat pe poziții contrarevoluționare. În iulie 1917, confecționînd, cu concursul serviciului de contraspionaj al armatei, o serie de documente false, a calomniat pe V. I. Lenin și pe bolșevici. În aprilie 1918 a fugit în străinătate. În emigrație s-a alăturat taberei ultrareacționare. — 456.

Amanulla-han (n. 1892) — emir (1919—1926), apoi padișah (1926—1929) al Afganistanului. — 228.

Anquetil, George — ziarist francez; în 1919 a fost redactor al ziarului „Le Titre Censuré!!!“. — 194, 214.

Aulard, François-Alphonse (1849—1928) — istoric burghez francez, autorul mai multor lucrări de istorie a revoluției burgheze franceze de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, membru al partidului radical. În perioada 1886—1922 a fost la Sorbona profesor de istorie a revoluției franceze. A fost prim-secretar al „Societății pentru studierea istoriei revoluției franceze“ și redactor-șef al revistei „Révolution française“. În lucrările sale, întemeiate pe un vast material

arhivistic, a combătut de pe poziții burghezo-liberale tendința istoricilor reacționari de a denatura istoria revoluției franceze. Opera sa fundamentală este „Histoire politique de la Révolution française“ (1901). — 405, 410, 475.

Avksentiev, N. D. (1878—1943) — unul dintre liderii partidului socialist-revoluționar, membru al Comitetului Central al acestui partid. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost președinte al Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai țăranilor din Rusia; ministru de interne în cel de-al doilea guvern provizoriu, de coaliție, prezidat de Kerenski, iar mai târziu președinte al „Consiliului provizoriu al Republicii ruse“ (Preparlament), instituție contrarevoluționară. După Revoluția Socialistă din Octombrie a participat la organizarea unor rebeliuni contrarevoluționare. În 1918 a fost președinte al așa-numitului „Directorat de la Ufa“, apoi a emigrat în străinătate, unde a continuat să ducă o luptă activă împotriva Puterii sovietice. — 62, 456.

B

Babușkin, I. V. (1873—1906) — muncitor, revoluționar de profesie, bolșevic. Și-a început activitatea revoluționară în 1893; a participat la un cerc muncitoresc condus de V. I. Lenin. A luat parte, alături de Lenin, la elaborarea primului manifest agitatoric social-democrat — „Către muncitorii de la Întreprinderea «Semeannikov»“ — și la difuzarea lui în incinta acestei întreprinderi. Din momentul organizării „Uniunii de luptă pentru eliberarea clasei muncitoare“ din Petersburg, Babușkin a devenit unul dintre membrii ei cei mai activi și colaboratorul cel mai apropiat al lui Lenin. A participat îndeaproape la organizarea „Iskrei“ leniniste; a fost unul dintre primii ei agenți și unul dintre corespondenții ei activi. A fost în repetate rânduri arestat, deportat și deținut în închisori. A participat activ la revoluția din 1905—1907 și a făcut parte din comitetele de la Irkutsk și Cita ale P.M.S.D.R. În timp ce însoțea un transport de arme, Babușkin a fost prins de un detașament de represalii și împușcat pe loc, fără judecată. Necrologul lui Babușkin a fost scris de Lenin (Opere complete, vol. 20, București, Editura politică, 1963, ed. a doua, p. 83—87). — 101.

Balabanov, M. S. (n. 1873) — social-democrat, menșevic. A colaborat la organele de presă menșevice „Nacealo“ și „Delo“, iar (cu începere) din 1909 a colaborat la ziarul „Kievskaja Miśl“, de orientare burghezo-liberală. În 1917 a fost consilier municipal la Kiev. În 1918 a făcut parte din contrarevoluționara Radă centrală a Ucrainei, iar în 1919 a fost membru în Comitetul organizației menșevice din Kiev. — 141.

Barbusse, Henri (1873—1935) — cunoscut scriitor și militant pe tărîm social din Franța. Membru al Partidului Comunist Francez din 1923. Conștiința sa revoluționară s-a format în cursul primului

război mondial, la care a participat ca simplu soldat. A fost un prieten al Statului sovietic din primele zile ale existenței acestuia; a luat parte activă la mișcarea împotriva intervenției antisovietice din 1918—1920.

În deceniile al 3-lea și al 4-lea a avut un important rol în mișcarea oamenilor de cultură progresiști din Franța și din lumea întreagă împotriva războiului și a fascismului. — 107, 118, 450.

Bauer, Otto (1882—1938) — unul dintre liderii social-democrației austriece și ai Internaționalei a II-a, ideolog al așa-numitului „austro-marxism“. A avut o atitudine ostilă față de Revoluția Socialistă din Octombrie. — 216.

Bazarov, V. (Rudnev, V. A.)* (1874—1939) — a intrat în mișcarea social-democrată în 1896. În anii 1905—1907 a colaborat la o serie de publicații bolșevice. În perioada reacțiunii s-a îndepărtat de bolșevism, a propagat „zidirea de Dumnezeu“ și empiriocriticismul și a fost unul dintre principalii reprezentanți ai revizuirii marxismului în spirit machist. În 1917 a făcut parte din rândurile menșevicilor internaționaliști și a fost unul dintre redactorii ziarului semimenșevic „Novaia Jizn“; a luat atitudine împotriva Revoluției Socialiste din Octombrie; în 1919 a colaborat activ la revista menșevică „Misl“.

Începînd din 1921 a lucrat în Comisia de Stat a Planificării; în ultimii ani de viață s-a îndeletnicit cu traduceri de lucrări literare și filozofice. — 141.

Bentham, Jeremy (1748—1832) — jurist și filozof englez, ideolog al liberalismului burghez, teoretician al utilitarismului. Potrivit teoriei sale, societatea nu este altceva decît totalitatea indivizilor legați între ei exclusiv prin tendința de a realiza folosul personal. Marx a făcut o apreciere nimicitoare teoriei lui Bentham și l-a calificat drept „geniu al prostiei burgeze“ (K. Marx. „Capitalul“, vol. I, București, Editura politică, 1960, ediția a IV-a, p. 612). — 134—135, 138.

Bernstein, Eduard (1850—1932) — unul dintre conducătorii social-democrației reformiste germane, teoretician al revizionismului și reformismului, lider al aripii de dreapta a Internaționalei a II-a. Sub pretextul „dezvoltării creatoare a marxismului“, a trecut la revizuirea teoriei marxiste, la golirea marxismului de conținutul său revoluționar. A negat sau a denaturat principalele teze ale marxismului. Bernstein a lansat lozincă: „Telul final nu reprezintă nimic, mișcarea este totul“, propagînd codismul, ploconirea în fața spontaneității mișcării muncitorești și reducînd progresul social exclusiv la reforme în cadrul capitalismului. El preconiza armonia de interese între proletariat și burghezie, se pronunța împotriva teoriei marxiste a luptei de clasă, nega necesitatea revoluției socialiste, a dictaturii proletariatului. În economia politică, el nega teoria marxistă a plusvalorii, legile acumulării capitaliste. În filozofie s-a ridicat împotriva materialismului dialectic, încercînd să substituie filozofiei marxiste

* În paranteză, cu litere cursive, se dau adevăratele nume de familie.

filozofia idealistă kantiană și hegeliană. În perioada primului război mondial s-a situat pe poziții centriste, social-șovine. V. I. Lenin a demascat temeinic și în mod necruțător concepțiile revizioniste ale lui Bernstein, a căror consecință practică directă a fost sprijinirea imperialismului german. — 272.

Blanc, Louis (1811—1882) — istoric francez, reprezentant al socialismului mic-burghez. A negat caracterul ireconciliabil al contradicțiilor de clasă în condițiile capitalismului, a fost adversar al revoluției proletare, situându-se pe pozițiile politicii de conciliere cu burghezia. În perioada revoluției din 1848, intrând în guvernul provizoriu și aflându-se în fruntea comisiei pentru „studierea problemei muncitorești“, prin tactica sa conciliatoare a ajutat burghezia să abată pe muncitorii din calea luptei revoluționare. Ales în februarie 1871 membru al Aduăării naționale, Blanc a făcut parte dintre adversarii Comunei din Paris. — 216, 217, 220.

Bonci-Bruevici, V. D. (1873—1955) — militant sovietic pe tărîm social și politic; revoluționar de profesie. A participat la mișcarea revoluționară cu începere din ultimii ani ai deceniului al 9-lea al secolului trecut; în 1896 a emigrat în Elveția. În străinătate a participat la activitatea grupului „Eliberarea muncii“, a colaborat la „Iskra“, a luat parte activă la organizarea apariției unor ziare și reviste bolșevice și la organizarea editurilor de partid. A fost prigonit de autoritățile țariste. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al redacției ziarului „Izvestiia Sovietului din Petrograd“ (pînă în mai 1917); după aceea a redactat ziarul bolșevic „Rabocii i Soldat“. A participat activ la insurecția armată din Octombrie la Petrograd. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost director al treburilor Consiliului Comisarilor Poporului (pînă în octombrie 1920), redactor-șef al editurii „Jizn i Znanie“. Începînd din 1930 a fost director al Muzeului de literatură din Moscova, organizat de el, iar din 1946 director al Muzeului de istorie a religiei și ateismului din Leningrad, de pe lîngă Academia de Științe a U.R.S.S. A scris amintiri despre V. I. Lenin. — 389.

Branting, Karl Hjalmar (1860—1925) — lider al Partidului social-democrat din Suedia, unul dintre conducătorii Internaționalei a II-a. S-a situat pe poziții oportuniste. În anii 1887—1917 a fost (cu întreruperi) redactor al ziarului „Socialdemokraten“, organ central al partidului; în perioada 1897—1925 a fost deputat în Riksdag. În timpul primului război mondial s-a manifestat ca social-șovinist. În 1917 a făcut parte din guvernul de coaliție burghez, a sprijinit intervenția militară împotriva Rusiei Sovietice. În anii 1920, 1921—1923 și 1924—1925 a prezidat cabinete social-democrate. — 94, 100, 107, 188, 193.

Breșkovskaia, E. K. — vezi Breșko-Breșkovskaia, E. K.

Breșko-Breșkovskaia, E. K. (1844—1934) — unul dintre organizatorii și conducătorii partidului eserilor, reprezentînd aripa de extremă

dreaptă a acestui partid. După revoluția din februarie 1917 a sprijinit guvernul provizoriu burghez. Adeptă a continuării războiului imperialist „pînă la victoria finală“. După Revoluția Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii sovietice. În 1919 a emigrat în S.U.A. Ulterior s-a stabilit în Franța. În străinătate a dus o campanie de calomniere a Rusiei Sovietice și a militat pentru o nouă intervenție. A colaborat la „Dni“, organ al emigranților albi din Paris. — 127.

Bubnov, A. S. (1883—1940) — militant de seamă al partidului bolșevic și al Statului sovietic. Membru al partidului bolșevic din 1903. A dus muncă de partid la Ivanovo-Voznesensk, Moscova, Petersburg și în alte orașe. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Biroului regional Moscova al P.M.S.D. (b) din Rusia, membru al Comitetului din Petersburg și al C.C. al partidului. A luat parte activă la pregătirea și desfășurarea Revoluției Socialiste din Octombrie, a fost membru al Comitetului militar-revoluționar din Petrograd și al Centrului militar-revoluționar pentru conducerea insurecției armate, creat de C.C. al partidului. Începînd din 1918 a avut munci de răspundere pe linie de partid, de stat și în armată. A făcut parte din grupul antipartinic al „comuniștilor de stînga“. A fost membru al guvernului sovietic al Ucrainei și al C.C. al P. C. (b) din Ucraina, membru al Consiliului militar-revoluționar al Frontului ucrainean și al Consiliului militar-revoluționar al districtului militar Caucazul de nord. În 1920—1921 a făcut parte din grupul oportunist al „centralismului democratic“. În anii 1922—1923 a condus Secția de agitație și propagandă a C.C. al P.C. (b) din Rusia. În 1923 a semnat declarația troțkistă a celor 46; ulterior a participat la lupta împotriva troțkismului. Începînd din 1924 a fost șeful Direcției politice a Armatei Roșii muncitorești-tărănești și membru al Consiliului militar-revoluționar al U.R.S.S.; în 1925 — secretar al C.C. al P.C. (b) din Rusia. Din 1929 pînă în 1937 a fost comisar al poporului pentru învățămînt al R.S.F.Ș.R. A fost ales în repetate rînduri membru și membru supleant al C.C. al partidului. — 375—376.

Buisson, Ferdinand Edouard (1841—1932) — om politic francez, membru de vază al partidului radical-socialist; profesor de pedagogie la Sorbona. Membru al Camerei deputaților în 1902—1914 și 1919—1924; a fost autorul mai multor proiecte de legi, în cea mai mare parte consacrate reglementării învățămîntului public. — 405.

Bullitt, William Christian (n. 1891) — ziarist și diplomat reacționar american, unul dintre promotorii activi ai politicii antisovietice a imperialiștilor din S.U.A. În 1917 a fost șeful Biroului de informații pentru Europa centrală al Departamentului de Stat al S.U.A. În 1918—1919 a deținut funcția de atașat al delegației americane la Conferința de pace de la Paris. În 1919 a fost trimis de Wilson și de Lloyd George în Rusia Sovietică cu o misiune specială. După aceea și-a dat demisia. A revenit la activitatea

diplomatică în 1933. În anii 1933—1936 a fost primul ambasador american în U.R.S.S., iar în anii 1936—1941 — ambasador în Franța. În timpul șederii lui în U.R.S.S. și în Franța a promovat o linie ostilă Uniunii Sovietice. În anii 1942—1943 a deținut funcția de adjunct special al ministrului marinei al S.U.A. După cel de-al doilea război mondial se manifestă ca partizan activ al politicii „războiului rece”. — 117, 211, 373, 409, 420.

Bunakov, I. (Fundaminski, I. I.) (1879—1942) — unul dintre liderii partidului eserilor. În anii primului război mondial s-a situat pe poziții social-șovine; a colaborat activ la ziarul social-șovin „Prizîv”, care apărea la Paris. În 1918 a făcut parte din organizația contrarevoluționară „Uniunea pentru renașterea Rusiei”. A emigrat în Franța, unde a participat la editarea revistei „Sovremennîe Zapiski”. — 141.

C

Cavaignac, Louis-Eugène (1802—1857) — general francez, om politic reacționar. A participat la cucerirea Algeriei (1831—1848), s-a distins prin metodele sale barbare de ducere a războiului. După revoluția din februarie 1848 a fost numit guvernator al Algeriei; din mai 1848, după alegerea lui ca deputat în Adunarea constituantă, a devenit ministru de război; din iunie 1848 a fost în fruntea diktaturii militare, a înăbușit cu o nemaipomenită cruzime insurecția din iunie a muncitorilor parizieni. Între iunie și decembrie 1848 a fost șeful puterii executive. Numele lui a întruchipat, după cum a arătat Marx, „dictatura burgheziei prin sabie” (Opere, vol. 7, București, Editura politică, 1960, p. 41). — 191.

Cernenkov, B. N. (n. 1883) — membru al partidului eserilor cu începere din 1903, de profesiune statistician. Membru al Adunării constituante, participant la Consfătuirea de stat din Ufa în 1918, ministru al agriculturii în Directoratul contrarevoluționar din Ufa. În 1919 a făcut parte din grupul socialist-revoluționar „Narod”. — 29.

Cernov, V. M. (1876—1952) — unul dintre liderii și teoreticienii partidului eserilor. Din mai pînă în august 1917 a fost ministru al agriculturii în guvernul provizoriu burghez; a promovat o politică de crunte represiuni împotriva țăranilor care trecuseră la ocuparea pămînturilor moșierești. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii rebeliunilor antisovietice. În 1920 a emigrat; în străinătate a continuat să desfășoare activitate anti-sovietică. — 42, 56, 61, 87, 129, 188, 189, 191, 281, 283, 456.

Chase, Stuart (n. 1888) — cunoscut publicist și economist burghez american; a scris o serie de lucrări în domeniul sociologiei și al economiei. — 187—188.

Churchill, Winston (1874—1965) — om politic englez, lider al partidului conservator în anii 1940—1955. Între anii 1908 și 1929 a fost ministru în diferite guverne. În perioada 1918—1921, ca ministru de război, a fost unul dintre inspiratorii și organizatorii intervenției armate împotriva Rusiei Sovietice. V. I. Lenin l-a calificat pe Churchill drept „dușman de moarte al Rusiei Sovietice“.

În anii 1940—1945 a fost prim-ministru al unui guvern de coaliție. În timpul celui de-al doilea război mondial a fost principalul inițiator al politicii de tergiversare a deschiderii celui de-al doilea front, politică prin care se urmărea slăbirea Uniunii Sovietice. În 1945, fiind înfrânt în alegeri, guvernul Churchill a demisionat. În 1946 Churchill a rostit la Fulton (S.U.A.) un discurs care a marcat începutul „războiului rece“ împotriva U.R.S.S. și a țărilor de democrație populară. Ca lider al „opoziției parlamentare“ în anii 1945—1950 și numit din nou prim-ministru în anii 1951—1955, Churchill a promovat o linie orientată spre reînvierea militarismului german și crearea de blocuri militare-politice îndreptate împotriva U.R.S.S. și a țărilor de democrație populară. În 1955 a demisionat din postul de prim-ministru și de lider al partidului conservator, dedicându-se scrierii de memorii și lucrări istorice în care a căutat să justifice politica cercurilor guvernante ale Marii Britanii. — 245, 330, 353, 399—400, 474.

Cicerin, G. V. (1872—1936) — om de stat sovietic, diplomat eminent. În anii 1904—1917 s-a aflat în emigrație, unde, în 1905, a intrat în P.M.S.D.R. În perioada reacțiunii a fost adept al menșevismului; în anii primului război mondial s-a situat pe poziții internaționaliste; la sfârșitul anului 1917 a trecut pe pozițiile bolșevismului și în 1918 a fost primit în rândurile P.C. (b) din Rusia. Din 1918 până în 1930 a fost comisar al poporului pentru afacerile externe, a condus delegațiile sovietice la conferințele internaționale de la Genova și Lausanne. A fost membru al C.E.C. din Rusia și al C.E.C. al U.R.S.S. La congresele al XIV-lea și al XV-lea ale partidului a fost ales membru al C.C. — 337, 366, 409.

Clemenceau, Georges Benjamin (1841—1929) — om politic și om de stat francez; timp de mulți ani a fost unul dintre liderii partidului radical. Din 1876 — membru al Camerei deputaților din Franța. Între anii 1906 și 1909 a fost șeful guvernului francez. Apărând interesele marelui capital, a promovat o politică de crunte represiuni împotriva clasei muncitoare. În timpul primului război mondial s-a manifestat ca un șovinist inveterat. Din noiembrie 1917, Clemenceau a venit din nou în fruntea guvernului francez, instaurând în țară un regim de dictatură militară. A fost unul dintre inspiratorii și organizatorii blocadei și ai intervenției armate împotriva Rusiei Sovietice; fiind înfrânt în alegerile prezidențiale din 1920, s-a retras din viața politică. — 100, 129, 130, 406, 430.

D

Däumig, Ernst (1866—1922) — social-democrat german; ziarist. Unul dintre întemeietorii Partidului social-democrat independent din Germania, iar din august 1919 președintele lui. În decembrie 1920, împreună cu aripa stângă a „independenților“, a intrat în rândurile Partidului Comunist din Germania, dar în 1922 a revenit în partidul social-democrat. — 164.

Denikin, A. I. (1872—1947) — general țarist; în timpul războiului civil a fost unul dintre căpeteniile mișcării albgardiste. După moartea generalului Kornilov a fost comandantul-șef al forțelor armate antisovietice din sudul Rusiei. După înfrângerea trupelor de sub comanda sa a emigrat. — 34—35, 36, 37, 38, 39, 44, 45—65, 89, 112, 116, 117, 122, 126, 127, 138, 144, 149, 155, 156, 157, 158—159, 160, 169, 171, 180, 189, 199, 202, 207, 209, 225, 229, 233, 236, 245, 246, 248, 252—253, 292, 296, 300, 304, 309, 315, 316, 320, 324, 327, 342, 354, 357, 359, 364, 367, 368, 400, 407, 410, 415, 427, 438, 444, 459, 474.

Diacenko, A. P. (1875—1952) — membru al partidului bolșevic din 1917. În 1919 a lucrat ca felcer la calea ferată Moscova-Kazan. După terminarea războiului civil a lucrat în ținutul Altai. — 10—13.

Dreyfus, Alfred (1859—1935) — ofițer al Marelui stat-major al armatei franceze. În 1894, în urma unei false acuzații de înaltă trădare, a fost pe nedrept condamnat la recluziune pe viață. Datorită acțiunilor pe care le-au desfășurat în apărarea lui clasa muncitoare și intelctualitatea progresistă, Dreyfus a fost grațiat în 1899, iar în 1906 reabilitat. — 406.

Drobnis, I. N. (1891—1937) — membru al partidului bolșevic cu începere din 1906. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost ales membru în C.C. al P.C. (b) din Ucraina. În 1922 a făcut parte din Micul C.C.P. al R.S.F.S.R., iar în 1923 a fost președintele lui. În anii 1924—1927 a deținut funcția de vicepreședinte al Micului C.C.P. al R.S.F.S.R. În 1920—1921 a fost un militant activ al grupului antipartinic al „centralismului democratic“, iar din 1926 a aderat la blocul antipartinic troțkisto-zinovievist. În 1927, Congresul al XV-lea al P.C. (b) al U.R.S.S. l-a exclus din partid ca militant activ al opoziției troțkiste. În 1930 a fost reprimit în partid, dar, deoarece a continuat să desfășoare o activitate antipartinică, a fost apoi din nou exclus din rândurile P.C. (b) al U.R.S.S. — 375—376.

E

Eberlein, Hugo (Albert, M.) (1887—1944) — comunist german. A fost unul dintre conducătorii „Uniunii Spartacus“ și membru al C.C. al Partidului Comunist din Germania. Delegat la congresele

I, al IV-lea și al VII-lea ale Internaționalei Comuniste; în anii 1935—1937 a fost membru al comisiei internaționale de control a Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste. — 256—257.

Engels, Friedrich (1820—1895) — unul dintre întemeietorii comunismului științific, conducător și învățător al proletariatului internațional, prieten și tovarăș de luptă al lui K. Marx (vezi articolul lui V. I. Lenin „Friedrich Engels“, în Opere complete, vol. 2, București, Editura politică, 1963, ed. a doua, p. 1—14). — 66, 69, 82, 99, 100, 192, 267, 268, 269, 271, 285, 449, 464, 468.

Epstein, I. A. — vezi Iakovlev, I. A.

F

Feuerbach, Ludwig Andreas (1804—1872) — eminent filozof materialist și ateist german, unul dintre precursorii marxismului. Feuerbach a criticat filozofia idealistă a lui Hegel, a arătat legătura dintre idealism și religie; în explicarea fenomenelor sociale însă, Feuerbach a rămas idealist. Materialismul lui a fost metafizic și contemplativ. Deși s-a apropiat de înțelegerea rolului practicii în procesul cunoașterii, el nu a conceput-o însă ca practică social-istorică, transformatoare, revoluționară.

În ultimii ani ai vieții sale a manifestat interes pentru literatura socialistă, a citit „Capitalul“ lui Marx, iar în 1870 a intrat în Partidul social-democrat din Germania. — 142.

Foch, Ferdinand (1851—1929) — mareșal al Franței. În timpul primului război mondial a fost comandant de armată, iar apoi șef al Marelui stat-major al armatei franceze; comandant suprem al forțelor armate ale Antantei. În anii 1918—1920 a fost unul dintre organizatorii activi ai intervenției militare împotriva Rusiei Sovietice, președintele Consiliului militar aliat suprem și unul dintre autorii tratatului de pace de la Versailles. — 19.

France, Anatole (Thibaut, Anatole François) (1844—1920) — eminent scriitor francez. În scrierile sale a demască cu vigoare viciile societății burgheze. Luptător activ pentru democrație, a combătut șovinismul și militarismul. În 1917 a salutat cu entuziasm Revoluția Socialistă din Octombrie, iar la sfârșitul vieții a aderat, prin concepțiile sale, la comuniști; a colaborat la ziarul „L'Humanité“. — 405.

Fundaminski, I. I. — vezi Bunakov, I.

G

Galliffet, Gaston-Alexandre-August (1830—1909) — general francez, a participat la o serie de războaie purtate de Franța; călau al Comunei din Paris din 1871. Comandând o brigadă de cavalerie

din armata versaillezilor, a dat dovadă de o deosebită cruzime în reprimarea comunarilor. În 1872 a înăbușit o răscoală a arabilor din Algeria. Ulterior a deținut o serie de posturi importante în armată, iar din iunie 1899 pînă în mai 1900 a fost ministru de război în guvernul Waldeck-Rousseau. — 191.

Goldman, M. I. — vezi Liber, M. I.

Golosov — vezi Nikolaevski, B. I.

Goltz, Rüdiger (1865—1930) — general german. În calitate de comandant al grupului expediționar de trupe germane și împreună cu detașamentele finlandezilor albi a reprimat în aprilie 1918 revoluția muncitorească din Finlanda. În ianuarie 1919 a fost comandant-șef al trupelor de ocupație germane din țările baltice. Cu concursul imperialiștilor din S.U.A. și Anglia a creat din unități germane și albgardiste o armată antisovietică. În anii care au urmat, el a fost unul dintre organizatorii bandelor fasciste în Germania. — 221.

Golubev, I. M. (1875—1938) — membru al P.M.S.D.R. din 1900, bolșevic. A dus muncă revoluționară la Petersburg, Tver, Baku și Moscova. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a făcut parte din Sovietul din Moscova și din primul lui Comitet executiv. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost comisar al Comitetului militar-revoluționar al raionului Basmannî din Moscova, iar din august 1918 — înputernicit al Comisariatului aprovizionării pentru colectări de cereale în gubernia Orel; în anii următori a lucrat la Comisariatul poporului pentru agricultură, la Direcția generală a energiei electrice și la Tribunalul Suprem al R.S.F.S.R. — 458.

Gompers, Samuel (1850—1924) — fruntaș al mișcării sindicale americane. A fost unul dintre întemeietorii Federației americane a muncii (A.F.L.); din 1895 a fost președinte inamovibil al A.F.L. A promovat o politică de colaborare de clasă cu capitaliștii și a fost adversar al luptei revoluționare a clasei muncitoare. În primul război mondial s-a situat pe poziții social-șovine. Față de Revoluția Socialistă din Octombrie și față de Statul sovietic a avut o atitudine ostilă. — 193.

Grigoriev, N. A. (1878—1919) — ofițer în armata țaristă. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost partizan al Radei centrale, apoi l-a sprijinit pe hatmanul Skoropadski, iar la sfîrșitul anului 1918 a trecut de partea lui Petliura. La începutul anului 1919, în legătură cu succesele obținute de Armata Roșie în Ucraina, el a recurs la o manevră, declarînd că trece de partea Puterii sovietice. În mai 1919 a organizat și a condus o rebeliune contrarevoluționară în spatele unităților militare sovietice din sudul Ucrainei. După înfrîngerea rebclunii, la sfîrșitul lunii mai 1919, a fugit la comandamentul detașamentului lui Mahno, unde scurt timp după aceea a fost ucis. — 36.

Grossman, G. A. (n. 1863) — ziarist, menșevic, a colaborat la revistele „Russkoe Bogatstvo“, „Obrazovanie“ și „Jizn“; a tradus în limba rusă cartea lui Ed. David „Socialismul și agricultura“. Față de Marea Revoluție Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă. În 1919, la Odesa, a participat la editarea revistei menșevice antisovietice „Greadușcii Den“ („Ziua de mâine“), apoi a emigrat. — 141

H

Haase, Hugo (1863—1919) — unul dintre liderii social-democrației germane, oportunist. În 1911 a fost ales președinte al conducerii Partidului social-democrat german. Deputat în Reichstag în anii 1897—1907 și 1912—1918. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziții centriste. În aprilie 1917 a fost unul dintre întemeietorii Partidului social-democrat independent din Germania. În timpul revoluției din noiembrie 1918 din Germania, Haase a făcut parte din așa-numitul Consiliu al împuterniciților poporului, care a dus o politică de înăbușire a mișcării revoluționare. — 164, 216, 221.

Hilferding, Rudolf (1877—1941) — unul dintre liderii oportuniști ai social-democrației germane și ai Internaționalei a II-a; teoretician al așa-numitului „austro-marxism“. Din 1907 până în 1915 a fost redactor al ziarului „Vorwärts“, organ central al Partidului social-democrat din Germania. Principala sa operă, „Capitalul financiar“, apărută în 1910, a fost apreciată de V. I. Lenin, care a criticat însă definiția greșită dată capitalului financiar, faptul că Hilferding trece cu vederea contradicțiile imperialismului etc. În anii primului război mondial, Hilferding s-a situat pe poziții centriste, a apărut unitatea cu social-imperialiștii. După război a lansat teoria „capitalismului organizat“, devenind un apologet al capitalismului monopolist de stat. Din 1917 — lider al Partidului social-democrat independent din Germania. A fost în repetate rânduri membru al guvernului burghez al Republicii de la Weimar. După instaurarea fascismului a emigrat în Franța. — 193, 216.

Hindenburg, Paul (1847—1934) — militar și om de stat german, feldmareșal, reprezentant al elementelor reacționare și șovine ale imperialismului german. În anii primului război mondial a fost comandant al armatei germane pe Frontul de est, apoi șef al Marelui stat-major. Unul dintre organizatorii intervenției militare împotriva Rusiei Sovietice. A participat la înăbușirea revoluției din noiembrie 1918 din Germania. În anii 1925—1934 a fost președinte al Republicii de la Weimar. În 1933 l-a însărcinat pe Hitler cu formarea guvernului, trecând astfel în mod oficial întreaga putere în mâna fasciștilor. — 19.

Hobson, John Atkinson (1858—1940) — economist englez, reprezentant tipic al reformismului și pacifismului burghez, autor al unei serii de cărți, dintre care cele mai cunoscute sînt: „Problemele sără-

ciei" (1891), „Evoluția capitalismului contemporan" (1894), „Imperialismul" (1902). În ultima perioadă a vieții sale, Hobson a devenit un apologet fățiș al imperialismului și a propagat „teoria statului universal". — 468.

Huysmans, Camille (n. 1871) — unul dintre cei mai vechi militanți ai mișcării muncitorești din Belgia ; profesor de filologie, ziarist. În anii 1904—1919 a fost secretar al Biroului socialist internațional ; în timpul primului război mondial s-a situat pe poziții centriste și a fost conducătorul de fapt al B.S.I. A făcut parte în repetate rânduri din guvernul belgian. În anii 1946—1947 a fost prim-ministru. Începând din 1910 a fost membru al Camerei deputaților ; în anii 1936—1939 și 1954—1959 a fost președintele ei. În ultimii ani s-a pronunțat pentru stabilirea de contacte între partidele socialiste și P.C.U.S., pentru refacerea unității mișcării muncitorești internaționale. — 193.

Hyndman, Henry Mayers (1842—1921) — socialist englez, reformist. În 1881 a fondat Federația democratică, devenită în 1884 Federația social-democratică. În anii 1900—1910 a fost membru al Biroului socialist internațional. A fost unul dintre liderii Partidului socialist britanic, din care s-a retras în 1916, după ce Conferința de partid de la Salford l-a condamnat pentru poziția sa social-șovină față de războiul imperialist. A avut o atitudine ostilă față de Revoluția Socialistă din Octombrie și a sprijinit intervenția armată împotriva Rusiei Sovietice. — 100.

I

Iakovlev (Epștein), I. A. (1896—1939) — membru al partidului bolșevic din 1913. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a activat în cadrul Organizației din Petrograd a P.M.S.D.R. (b), iar din mai 1917 a fost secretar al Comitetului de partid din Ekaterinoslav. A participat activ la Revoluția Socialistă din Octombrie și la războiul civil în Ucraina, a fost președinte al Comitetului revoluționar din Harkov, președinte al comitetelor guberniale de partid Ekaterinoslav și Kiev, șeful secției politice a Armatei a 14-a. A fost apoi membru al Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Ucraina, adjunct al comisarului poporului pentru Inspekția muncitorească-tărănească, comisar al poporului pentru agricultură al U.R.S.S., șef al secției agrare a C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S. La Congresul al XVII-lea al partidului a fost ales membru în C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S. — 375.

Iakovleva, V. N. (1885—1944) — membră a partidului bolșevic din 1904. A desfășurat muncă de partid la Moscova. În 1917 a fost secretar al Biroului organizației P.M.S.D.R. (b) din regiunea Moscova. După Revoluția Socialistă din Octombrie a lucrat în aparatul de stat și pe linie de partid : a fost membră a colegiului Comisariatului poporului pentru afacerile interne și a colegiului Comisariatului poporului pentru aprovizionare, director al treburilor Consiliului eco-

onomic superior, secretar al Comitetului de partid din Moscova, secretar al Biroului regional de partid din Siberia, adjunct al comisarului poporului pentru învățămînt al R.S.F.S.R., comisar al poporului pentru finanțe al R.S.F.S.R. În 1918 a făcut parte din grupul anti-partinic al „comuniștilor de stînga“; în timpul discuției din 1920—1921 cu privire la sindicate a făcut parte din grupul „tampon“, care ulterior s-a unit cu Troțki; în 1923 a semnat declarația troțkistă a celor 46. În anii 1924—1926 a activat în cadrul centrului troțkist, apoi a rupt cu opoziția. — 200, 389.

Iudenici, N. N. (1862—1933) — general în armata țaristă. În anii 1905—1906 a comandat o expediție de represalii în Armenia. În 1917 a fost comandantul Frontului din Caucaz. După Revoluția Socialistă din Octombrie a făcut parte dintr-un guvern contrarevoluționar — „guvernul Regiunii de nord-vest“ —, a fost comandant-șef al armatei albgardiste de nord-vest. S-a bucurat de sprijinul larg al imperiaștilor Antantei. În 1919 a întreprins două încercări nereușite de a ocupa Petrogradul. Înfrînt de Armata Roșie în noiembrie 1919, s-a retras în Estonia, iar după aceea a plecat în Anglia. — 155, 159, 229, 233, 252, 286, 292, 309, 315, 318, 320, 324, 326, 329—330, 353, 355, 367, 400, 407, 410, 425, 438, 474.

Iușkevici, P. S. (1873—1945) — social-democrat, menșevic; licențiat în matematică; în filozofie era adept al pozitivismului și pragmatismului, curente înrudite cu machismul.

Adversar al Puterii sovietice, în anii 1917—1919 a colaborat, în Ucraina, la revista esero-menșevică „Obedinenie“ (1918—1920) și la alte publicații antibolșevice; ulterior s-a retras din viața politică. — 143—144.

Ivanovici, St. — vezi Portugheis, S. I.

Jacoby, Johann (1805—1877) — publicist și om politic german, democrat burghez; de profesiune medic. În 1848 a fost unul dintre liderii aripii stîngi a Adunării naționale din Prusia. În deceniul al 7-lea al secolului trecut a aderat la partidul „progresiștilor“; a avut o atitudine negativă față de politica lui Bismarck. În 1872 a intrat în Partidul social-democrat, pe ale cărui liste a fost ales, în 1874, deputat în Reichstag. Jacoby n-a fost marxist, dar K. Marx și F. Engels l-au prețuit ca pe un democrat care s-a situat de partea mișcării proletare, cu toate că în multe privințe nu era de acord cu ea. — 19.

K

Kaledin, A. M. (1861—1918) — general în armata țaristă, hatman al cazacilor de pe Don. În august 1917, la Consfătuirea de stat de

la Moscova, a prezentat un plan de înăbușire a revoluției; a participat activ la rebeliunea lui Kornilov. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost unul dintre conducătorii mișcării contrarevoluționare a cazacilor de pe Don, a participat la crearea „armatei de voluntari” a albgardiștilor, a condus rebeliunea cazacilor. În urma înfrângerilor suferite pe front în ianuarie 1918 s-a împușcat. — 176.

Kalinin, M. I. (1875—1946) — eminent activist al partidului comunist și al Statului sovietic, membru de partid din 1898. A activat în primele cercuri muncitorești marxiste ilegale și în „Uniunea de luptă pentru eliberarea clasei muncitoare”, întemeiată de V. I. Lenin la Petersburg. A participat activ la prima revoluție rusă. A desfășurat muncă de partid la Petersburg, Tiflis, Reval, Moscova și în alte orașe din Rusia. A fost în repetate rânduri arestat, întemnițat și deportat de autoritățile țariste. În 1912, la Conferința a VI-a (de la Praga) a partidului, a fost ales membru supleant al C.C., iar apoi a fost cooptat în Biroul din Rusia al C.C. al P.M.S.D.R. A fost unul dintre organizatorii editării ziarului „Pravda”. În timpul revoluției burghezo-democratice din februarie 1917 a fost unul din conducătorii acțiunilor de luptă ale muncitorilor și soldaților din Petrograd, membru al Comisiei executive a Comitetului din Petrograd al partidului. A participat activ la insurecția armată din Octombrie 1917 la Petrograd. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost președinte al Dumei orașenești, apoi comisar pentru problemele gospodăriei comunale al orașului Petrograd. Din martie 1919 a fost președintele Comitetului Executiv Central din Rusia, din decembrie 1922 președintele Comitetului Executiv Central al U.R.S.S., iar din 1938 președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. Din 1919 membru al C.C., iar din 1926 membru al Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S. — 317, 318, 337.

Kamenev (Rozenfeld), L. B. (1883—1936) — membru al partidului bolșevic din 1901. A făcut parte din redacția ziarelor „Proletarii” și „Pravda”. La Conferința a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia a fost ales în C.C. al partidului. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a adoptat o poziție semimeneșevică față de guvernul provizoriu și în problema războiului, s-a ridicat împotriva liniei leniniste a partidului, orientată spre revoluția socialistă. În octombrie 1917, în numele lui și al lui Zinoviev, a publicat în ziarul semimeneșevic „Novaia Jizn” o declarație în care se arăta că ei nu sînt de acord cu rezoluția Comitetului Central cu privire la insurecția armată, ceea ce a constituit o divulgare a unei hotărîri secrete a partidului, o trădare a revoluției.

După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost președinte al Sovietului din Moscova, vicepreședinte al Consiliului Comisarilor Poporului, membru în Biroul Politic al C.C. În repetate rânduri s-a ridicat împotriva politicii leniniste a partidului: în noiembrie 1917 s-a pronunțat pentru crearea unui guvern de coaliție în

care să intre și menșevicii și eserii, în 1925 a fost unul dintre organizatorii „noii opoziții”, iar în 1926 unul dintre liderii blocului antipartinic troțkisto-zinovievist. În 1927, Congresul al XV-lea al P.C. (b) al U.R.S.S. l-a exclus din partid ca militant activ al opoziției troțkiste. În 1928 a declarat că-și recunoaște greșelile și a fost reprimat în partid, dar, întrucât nu și-a încetat activitatea antipartinică, în 1932 a fost din nou exclus din P.C. (b) al U.R.S.S. În 1933 a fost din nou reprimat în partid. În 1934, pentru activitate antipartinică a fost pentru a treia oară exclus din partid.

— 389.

Kautsky, Karl (1854—1938) — unul dintre teoreticienii social-democrației germane și ai Internaționalei a II-a; începînd din 1910 a devenit ideolog al centrismului (kautskismului) — una dintre cele mai periculoase și mai dăunătoare variante ale oportunismului. A fost redactorul revistei „Die Neue Zeit”, publicație teoretică a social-democrației germane.

În mișcarea socialistă a intrat în 1874. Concepțiile sale din acea vreme reprezentau un amestec de lassalleanism și anarhism. În 1881 a făcut cunoștință cu K. Marx și F. Engels și, sub influența lor, a aderat la marxism. În această perioadă a activității sale, el a publicat o serie de lucrări valoroase, ca „Doctrina economică a lui Karl Marx” (1887), „Problema agrară” (1899) ș.a., contribuind la popularizarea teoriei marxiste în Germania și în alte țări. Dar, încă pe vremea aceea, el a dat dovadă de inconsecvență ideologică, făcînd concesii revizionismului. La începutul secolului al XX-lea, inconsecvența ideologică a lui Kautsky s-a accentuat pe linia renunțării treptate la esența revoluționară a marxismului. El a devenit ideologul centrismului. În timpul primului război mondial s-a situat în esență pe pozițiile social-șovinismului. A formulat teoria antimarxistă a „ultraimperialismului”, care estompa contradicțiile imperialismului.

În 1918, Kautsky a luat atitudine împotriva revoluției din Germania. După victoria Revoluției Socialiste din Octombrie, Kautsky a negat necesitatea dictaturii proletariatului, opunîndu-i teoria utopică, neștiințifică a democrației „pure”, situate deasupra claselor. Concepțiile antimarxiste ale lui Kautsky au fost combătute de Engels, ca și de frunțașii aripii de stînga a social-democrației germane, și supuse unei aspre critici de către V. I. Lenin, mai ales în lucrarea „Revoluția proletară și renegatul Kautsky” (1918). — 17, 23, 94, 95, 96, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 145—147, 164, 184—196, 213, 214, 215, 216, 218, 219, 221, 266, 267, 268, 272, 276, 280, 281, 283, 468, 470.

Kerensky, A. F. (n. 1881) — eser. În anii primului război mondial a fost un social-șovinist inveterat. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost ministru al justiției, ministru de război și ministru al marinei, iar apoi prim-ministru în guvernul provizoriu burghez și comandant suprem al armatei. După Revoluția Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii so-

vietice ; în 1918 a fugit peste graniță. În prezent trăiește în S.U.A., unde desfășoară propagandă antisovietică. — 39, 87, 95, 115, 120, 150, 176—178, 189, 302, 424, 425.

Kolceak, A. V. (1873—1920) — amiral al flotei țariste, monarhist, unul dintre principalii conducători ai contrarevoluției ruse în anii 1918—1919, protejatul Antantei. După Revoluția Socialistă din Octombrie, cu sprijinul imperialiștilor din S.U.A., Anglia și Franța, el s-a proclamat cîrmuitor suprem al Rusiei și a trecut în fruntea dictaturii militare burghezo-moșierești din Ural, Siberia și Extremul Orient. Loviturile date de Armata Roșie și creșterea mișcării partizanilor revoluționari au grăbit sfîrșitul dictaturii lui Kolceak. Luat prizonier, la 7 februarie 1920 a fost împușcat în baza unei hotărîri a Comitetului revoluționar din Irkutsk. — 35—36, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 47—48, 49, 50, 52, 54, 55—56, 60, 62, 63, 64, 65, 87—88, 112, 117, 126, 127, 128—129, 130—131, 138—139, 148, 149, 153—161, 169, 171, 176, 178, 179, 180, 189, 199, 202, 207, 209, 221, 233, 244, 247, 252, 292, 296, 302—303, 309, 315—316, 318, 320, 324, 325, 326, 329, 352, 354—355, 356—357, 359—360, 364, 368, 370, 403, 407, 410, 415, 424, 425—426, 427, 433, 459, 474, 475.

Kornilov, L. G. (1870—1918) — general în armata țaristă, monarhist. În iulie 1917 a fost numit comandant suprem al armatei ruse. În august a condus o rebeliune contrarevoluționară. După reprimarea rebeliunii a fost arestat și întemnițat, dar a evadat, plecînd în regiunea Donului, unde a devenit unul dintre organizatorii „armatei de voluntari“ a albgardiștilor, iar apoi comandantul acesteia. A fost ucis în timpul luptelor de lîngă Ekaterinodar. — 39, 177, 424.

Krasnov, P. N. (1869—1947) — general în armata țaristă ; a participat activ la rebeliunea lui Kornilov din august 1917. La sfîrșitul lunii octombrie 1917 a comandat detașamentele de cazaci trimise de Kerenski împotriva Petrogradului în timpul rebeliunii antisovietice. În 1918—1919 a condus armata albgardistă a cazacilor de pe Don. În 1919 a fugit în străinătate, unde și-a continuat activitatea antisovietică ; ulterior a colaborat cu hitleriştii. A fost luat prizonier, judecat și condamnat la moarte printr-o sentință a Colegiului militar al Tribunalului Suprem al U.R.S.S. — 115, 144, 360.

Ksandrov, V. N. (1877—1942) — membru al partidului bolșevic din 1904. După Revoluția Socialistă din Octombrie a condus Direcția generală a combustibilului, a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru căile de comunicație. Din 1920 a fost membru al prezidiului Consiliului economic superior al Ucrainei, apoi membru al prezidiului Consiliului economic superior al U.R.S.S., al Comisiei de Stat a Planificării din U.R.S.S. Cu începere din 1934 a lucrat ca șef al serviciului de întreținere din cadrul Direcției căilor ferate de vest. — 415.

Kun, Béla (1886—1939) — militant al mișcării muncitorești ungare și internaționale; unul dintre întemeietorii și conducătorii Partidului Comunist din Ungaria. În timpul războiului imperialist mondial, aflându-se ca prizonier de război la Tomsk, a desfășurat o muncă de propagandă revoluționară în rândurile prizonierilor. În 1916 a stabilit legături cu organizația locală a P.M.S.D.R. (b) și a intrat în rândurile partidului bolșevic. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost ales membru în Comitetul Organizației guberniale de partid Tomsk. În toamna anului 1918 s-a înapoiat în Ungaria. Arestat în februarie 1919, a fost eliberat în martie. În perioada existenței Republicii Sovietice Ungare, Béla Kun a fost conducătorul de fapt al guvernului, deținând în el posturile oficiale de comisar al poporului pentru afacerile externe și de membru al colegiului Comisariatului poporului pentru problemele militare. După înfrângerea revoluției din Ungaria, a emigrat în Austria și apoi în Rusia Sovietică. În 1920 a fost membru al Consiliului militar-revoluționar al Frontului de sud, mai târziu — președinte al Comitetului revoluționar din Crimeea. Începând din 1921, a dus activitate de partid în Ural, a fost membru al Prezidiului C.E.C. al Sovietelor din Rusia, împrumut al C.C. al P.C. (b) din Rusia în C.C. al Uniunii Tineretului Comunist din Rusia, membru al Prezidiului Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste. — 148.

L

Labourbe, Jeanne-Marie (1879—1919) — fiică de militant al Comunei din Paris. În 1896 a plecat în Rusia, la Tomașov, unde a lucrat ca profesoară. Din 1917 a dus muncă de partid în cadrul Organizației orășenești de partid Moscova. A participat la războiul civil din Rusia Sovietică, a luptat activ împotriva intervenționiștilor și albardiștilor. În 1918 a organizat la Moscova „Grupul comunist francez”. Din februarie 1919 s-a aflat la Odesa, unde a desfășurat muncă ilegală în rândurile trupelor intervenționiste, a redactat ziarul „Le Communiste”, care se difuza printre soldații și marinarii francezi. În martie 1919 a fost arestată de serviciul de contraspionaj francez și împușcată. — 350, 396, 474.

Lașevici, M. M. (1884—1928) — membru al P.M.S.D.R. din 1901; bolșevic. A dus muncă de partid la Odesa, Nikolaev, Ekaterinburg și în alte orașe. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost secretar, apoi președinte al fracțiunii bolșevice din Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd. A participat la pregătirea și desfășurarea insurecției armate din Octombrie, a fost membru al Comitetului militar-revoluționar din Petrograd. După Revoluția Socialistă din Octombrie a lucrat în aparatul de stat și în armată: comandant al trupelor circumscripției militare Siberia și președinte al Comitetului militar-revoluționar din această regiune, adjunct al comisarului poporului pentru problemele

militare și maritime, membru al Consiliului militar-revoluționar al U.R.S.S., președinte al Uniunii centrale a cooperativelor de construcții de locuințe, membru al prezidiului Consiliului economic superior. La congresele al VII-lea, al XII-lea, al XIII-lea și al XIV-lea ale partidului a fost ales în C.C. al P.C. (b) din Rusia. În 1925—1926 a fost militant activ al „noii opoziții”; pentru participare la opoziția troțkistă a fost exclus din partid de către Congresul al XV-lea al P.C. (b) al U.R.S.S., iar apoi reprimat în rîndurile lui. — 173.

Laufenberg, Heinrich (1872—1932) — social-democrat de stînga și publicist german. A fost redactor al ziarului social-democrat „Düsseldorfer Volkszeitung” (1904—1907). În timpul primului război mondial s-a situat pe poziții internaționaliste. După revoluția din noiembrie 1918 a intrat în Partidul Comunist din Germania, în rîndurile căruia a trecut după scurt timp în fruntea opoziției de stînga, care propaga concepțiile anarho-sindicaliste și programul mic-burghiez naționalist al așa-zisului „bolșevism național”. La sfîrșitul anului 1919 a fost unul dintre organizatorii scindării P.C.G. și al creării în aprilie 1920 a așa-zisului Partid muncitoresc comunist din Germania. La sfîrșitul anului 1920 a fost exclus din rîndurile P.M.C.G. — 215.

Lazzari, Constantino (1857—1927) — militant de seamă al mișcării muncitorești din Italia, unul dintre întemeietorii Partidului socialist italian, membru al C.C. al acestui partid. În anii 1912—1919 a deținut funcția de secretar general al Partidului socialist italian. În timpul primului război mondial a fost unul dintre conducătorii curentului maximalist (centrist) din partid. După Revoluția Socialistă din Octombrie a militat pentru sprijinirea Rusiei Sovietice, a participat la lucrările congreselor al II-lea și al III-lea ale Internaționalei Comuniste. În 1922 s-a despărțit din punct de vedere organizatoric de reformiști, dar n-a fost în stare s-o rupă definitiv cu ei. În 1926 a fost arestat; a murit curînd după eliberarea sa din închisoare. — 152.

Ledru-Rollin, Alexandre-Auguste (1807—1874) — publicist și om politic francez, unul dintre liderii democraților mic-burghezi; de profesiune avocat. Redactor al ziarului „La Réforme”. În perioada revoluției din 1848 a fost ministru al afacerilor interne în guvernul provizoriu, deputat în Adunarea constituantă și în cea legislativă, unde a condus partidul montagnarzilor. În timpul insurecției din iunie a muncitorilor parizieni a participat activ la înăbușirea ei. După reprimarea demonstrației din 13 iunie 1849, care fusese organizată de deputații montagnarzi, a emigrat în Anglia, de unde s-a întors în 1870. A fost ales deputat în Adunarea națională, dar și-a depus mandatul de deputat în semn de protest împotriva clauzelor oneroase ale tratatului de pace de la Frankfurt din 1871. Față de Comuna din Paris din 1871 a avut o atitudine ostilă. — 216.

Lenin, V. I. (Ulianov, V. I., Lenin, N., N. L.) (1870—1924) — date biografice. — 14, 35, 39, 40, 66, 95, 101, 110, 114, 115, 117, 119, 130, 133, 152, 162, 163, 167, 175, 176, 181, 185, 187, 197, 198, 199, 209, 210—211, 228, 229, 232, 234, 242, 249, 250, 251, 252, 254—255, 256—257, 258—259, 260—261, 266, 287, 308, 314, 323, 328, 347, 348, 353, 369, 377, 382—383, 393, 399—400, 405—406, 407—408, 409—410, 415, 417—418, 420—421, 422—423, 426, 430, 434, 437, 468.

Levi, Paul (1883—1930) — social-democrat german, de profesie avocat. A participat la Conferința de la Zimmerwald (1915); membru al grupului elvețian al zimmerwaldienilor de stînga; a făcut parte din „Uniunea Spartacus“. La Congresul de constituire al Partidului Comunist din Germania a fost ales în C.C. al partidului. A fost delegat la Congresul al II-lea al Internaționalei Comuniste. În 1920 a fost ales în Reichstag din partea P.C.G.

În februarie 1921 a ieșit din C.C. al P.C.G., iar în aprilie a fost exclus din partid pentru încălcarea grosolană a disciplinei de partid și editarea unei broșuri antipartinice. Ulterior a revenit în rîndurile partidului social-democrat. Vezi în Opere, vol. 32, București, E.S.P.L.P. 1956, p. 524—528, și vol. 33, E.S.P.L.P. 1957, p. 197—201, aprecierea făcută de V. I. Lenin poziției lui P. Levi. — 256—257.

Liber (Goldman), M. I. (1880—1937) — unul dintre liderii Bundului. În perioada primului război mondial s-a situat pe poziții social-șovine. După revoluția burghez-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd și membru al Prezidiului C.E.C. în prima legislatură; s-a situat pe poziții menșevice și s-a pronunțat pentru un guvern de coaliție. Față de Revoluția Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă. Ulterior a lucrat în domeniul economiei. — 456.

Liebkecht, Karl (1871—1919) — militant de seamă al mișcării muncitorești germane și internaționale; unul dintre conducătorii aripii de stînga a social-democrației germane; fiul lui Wilhelm Liebknecht. A luptat activ împotriva oportunismului și a militarismului. În 1912 a fost ales deputat în Reichstag. În anii primului război mondial s-a situat pe poziții internaționaliste-revoluționare, a fost unul dintre organizatorii și conducătorii grupului „Die Internationale“, care ulterior și-a schimbat denumirea în „Spartacus“, iar mai târziu în „Uniunea Spartacus“. Pentru propagandă sa antimilitaristă a fost judecat în 1916 și condamnat la muncă silnică. În timpul revoluției din noiembrie 1918 din Germania a condus, împreună cu R. Luxemburg, avangarda revoluționară a muncitorimii germane. A fost redactor al ziarului „Die Rote Fahne“ și unul dintre întemeietorii Partidului Comunist din Germania și conducătorii insurecției muncitorilor berlinezi din ianuarie 1919. După înăbușirea insurecției a fost ucis în mod bestial de către contrarevoluționari. Caracterizînd ac-

tivitatea lui K. Liebknecht, Lenin scria că „acest nume este simbolul conducătorului devotat intereselor proletariatului, simbolul devotamentului față de revoluția socialistă... Acest nume este simbolul luptei neîmpăcate împotriva imperialismului, nu în vorbe, ci în fapte...” (Opere complete, vol. 37, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 474). — 107, 131, 147, 163—164, 166, 184, 186, 223, 449, 450.

Litvinov, M. M. (1876—1951) — militant al partidului bolșevic, om de stat și remarcabil diplomat sovietic. Și-a început activitatea revoluționară în 1898; a fost agent al „Iskrei”, a participat la prima revoluție rusă din 1905—1907. Din iunie 1914 a fost reprezentant al C.C. al P.M.S.D.R. în Biroul socialist internațional; membru al secției bolșevice de la Londra a P.M.S.D.R. După Revoluția Socialistă din Octombrie a lucrat în diplomație. Din 1921 Litvinov a fost adjunct al comisarului poporului pentru afacerile externe. Din 1930 până în 1939 — comisar al poporului pentru afacerile externe. În anii 1941—1943 a fost adjunct al comisarului poporului pentru afacerile externe și ambasador al U.R.S.S. în S.U.A.; reîntors din S.U.A., a fost până în 1946 adjunct al comisarului poporului pentru afacerile externe. La Congresul al XVII-lea al partidului a fost ales membru în C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S.; a fost în repetate rânduri membru al C.E.C. al U.R.S.S. și deputat în Sovietul Suprem al U.R.S.S. În 1936, la Montreux, a căzut de acord cu N. Titulescu asupra textului unui tratat de asistență mutuală între U.R.S.S. și România. — 373, 420.

Lloyd George, David (1863—1945) — om politic englez, lider al partidului liberal. Din 1890 — membru al parlamentului. În anii 1905—1908 a fost ministru al comerțului, iar în anii 1908—1915 — ministru de finanțe. Prin măguleli, minciuni, precum și prin făgăduieli făcute muncitorilor, a încercat să împiedice crearea în Anglia a unui partid revoluționar al clasei muncitoare. Lenin scria că „Lloyd George slujește burghezia în mod admirabil și o slujește tocmai în rîndul muncitorilor, promovează influența ei tocmai în rîndurile proletariatului, acolo unde este cel mai necesar și cel mai greu să-ți subordonezi din punct de vedere moral masele” (Opere complete, vol. 30, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 177). În anii 1916—1922, în calitate de prim-ministru, a căutat să consolideze pozițiile imperialismului englez în Orientul Apropiat și Mijlociu, precum și în Balcani; a reprimat cu cruzime mișcarea de eliberare națională din colonii și din țările dependente. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost unul dintre inspiatorii și organizatorii intervenției armate și ai blocadei împotriva Statului sovietic. — 128, 130, 406, 430.

Longuet, Jean (1876—1938) — unul dintre liderii Partidului socialist francez și ai Internaționalei a II-a, publicist. În anii primului război mondial a condus minoritatea centristă-pacifistă a Partidului socialist francez. A fost unul dintre fondatorii și redac-

torii ziarului „Le Populaire“, organ al cenșriștilor francezi. S-a pronunțat împotriva afilierei P.S.F. la Internaționala Comunistă și a creării Partidului Comunist Francez. Din 1921 a fost membru al Comitetului Executiv al Internaționalei (a II^{1/2}) de la Viena, iar din 1923 unul dintre conducătorii așa-numitei „Internaționale socialiste muncitorești“.

În deceniul al 4-lea a militat pentru unitatea de acțiune a socialiștilor și comuniștilor împotriva fascismului, a făcut parte dintr-o serie de organizații internaționale de luptă împotriva fascismului și a războiului. — 187, 189, 254, 276.

Loriot, Ferdinand (1870—1930) — socialist francez. În anii primului război mondial s-a situat pe poziții internaționaliste; la Conferința de la Kiental (1916) a aderat la stînga zimmerwaldiană. În anii 1920—1927 a făcut parte din Partidul Comunist Francez. A fost delegat la Congresul al III-lea al Internaționalei Comuniste.

În 1927 a fost exclus din partid pentru oportunism de dreapta. — 101, 254—255.

Ludendorff, Erich (1865—1937) — general german, ideolog militar al imperialismului german. În perioada primului război mondial a fost șef de stat-major, iar din 1916, împreună cu Hindenburg, conducătorul efectiv al tuturor operațiilor întreprinse de armatele germane. A participat la organizarea intervenției militare împotriva Rusiei Sovietice. În anii 1919—1923 s-a aflat în fruntea forțelor contrarevoluționare, care voiau să restaureze monarhia în Germania. Organizator al puciurilor hitleriste; autorul teoriei fasciste a războiului total. — 221.

Lvov, G. E. (1861—1925) — prinț, mare moșier, cadet. În perioada primului război mondial a fost președinte al Uniunii zemstvelor din Rusia, iar apoi unul dintre președinții Uniunii generale a zemstvelor și orașelor — organizații ale burgheziei imperialiste și ale moșierimii. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost, din martie pînă în iulie, președinte al Consiliului de Miniștri și ministru al afacerilor interne în guvernul provizoriu burghez. A fost unul dintre organizatorii masacrării muncitorilor și soldaților din Petrograd în iulie 1917. După Revoluția Socialistă din Octombrie — emigrant alb; a participat la organizarea intervenției militare străine împotriva Rusiei Sovietice. — 111.

Luxemburg, Rosa (1871—1919) — militantă de seamă a mișcării muncitorești internaționale, unul dintre liderii aripii de stînga a Internaționalei a II-a. A fost unul dintre întemeietorii și conducătorii Partidului social-democrat din Polonia. Începînd din 1897 a participat activ la mișcarea social-democrată germană, a luptat împotriva bernsteinismului și a millerandismului. A luat parte la prima revoluție rusă (la Varșovia).

De la începutul primului război mondial s-a situat pe poziții internaționaliste. A fost unul dintre inițiatorii creării în Germania a grupului „Die Internationale”, care ulterior și-a schimbat denumirea în „Spartacus”, iar mai târziu în „Uniunea Spartacus”. În timpul revoluției din noiembrie 1918 din Germania a fost unul dintre conducătorii avangărzii revoluționare a muncitorilor germani. A participat la Congresul de constituire a Partidului Comunist din Germania, congres la care a avut un rol conducător. În ianuarie 1919 a fost arestată și în mod bestial ucisă de contrarevoluționari. — 108, 131, 147, 163—164, 184, 186, 223, 449.

M

MacDonald, James Ramsay (1866—1937) — om politic englez, lider al Partidului laburist și al Internaționalei a II-a. A promovat o politică ultraoportunistă, a propagat teoria colaborării între clase și a integrării treptate a capitalismului în socialism. La începutul primului război mondial s-a situat pe poziții pacifiste, apoi a pornit pe calea sprijinirii fâțișe a burgheziei imperialiste. În anii 1918—1920 a încercat să împiedice lupta muncitorilor englezi care se ridicaseră împotriva intervenției antisovietice. În 1924 și 1929—1931 a deținut postul de prim-ministru. Guvernul laburist MacDonald a promovat o politică antimuncitorească, a reprimat mișcarea de eliberare națională din coloniile engleze. În anii 1931—1935, MacDonald s-a aflat în fruntea așa-numitului „guvern național”, a cărui politică o stabileau conservatorii. — 91—110, 187, 193, 276, 449, 450.

Maiski, I. M. (n. 1884) — membru al P.M.S.D.R. din 1903; până în 1918 menșevic. Din 1908 până în 1917 s-a aflat în emigrație. În anii războiului imperialist mondial s-a situat pe poziții centriste. În 1918 a făcut parte din guvernul contrarevoluționar al Siberiei. Rupând cu menșevismul, în februarie 1921 a intrat în rândurile P.C. (b) din Rusia. Începând din 1922 a lucrat în diplomație; între anii 1943 și 1946 a fost adjunct al comisarului poporului pentru afacerile externe. A scris mai multe lucrări de istorie și memorii; din 1946 — academician. — 42, 56, 129, 178.

Maklakov, V. A. (1870—1959) — cadet, moșier, de profesiune avocat; a pledat în numeroase procese politice. Deputat în Dumele a II-a, a III-a și a IV-a de stat din partea orașului Moscova; membru al C.C. al partidului cadeților. După revoluția burghezodemocratică din februarie 1917, ambasador al guvernului provizoriu burghez la Paris; după aceea a devenit emigrant alb. — 127, 135.

Mamontov, K. K. (1869—1920) — colonel în armata țaristă, general albgardist, comandant al corpului de cavalerie în armatele lui Krasnov și Denikin. În august 1919, corpul comandat de Mamontov a fost trimis de Denikin să lovească în spatele trupelor sovietice de pe Frontul de sud. Incursiunile corpului de cavalerie al lui Mamontov au fost însoțite de jafuri și atrocități. În octombrie-noiem-

brie 1919 corpul comandat de Mamontov a fost zdrobit. — 173—174, 363.

Mannerheim, Karl Gustav Emil (1867—1951) — om de stat reacționar finlandez, mareșal. Până la 1917 a fost general-locotenent în armata rusă. În 1918 a comandat armata contrarevoluționară a finlandezilor albi, care împreună cu intervențiștii germani a înăbușit revoluția muncitorească din Finlanda. Mannerheim a fost unul dintre partizanii cei mai activi ai politicii de intervenție armată împotriva Rusiei Sovietice. În războaiele duse de Finlanda împotriva U.R.S.S., în anii 1939—1940 și 1941—1944, a fost comandant-șef al armatei finlandeze. În anii 1944—1946 a deținut postul de președinte al Finlandei. — 116, 117, 189.

Manuilski, D. Z. (1883—1959) — militant de seamă al P.C.U.S. și al Statului sovietic. Membru de partid din 1903. A dus muncă de partid la Petersburg, Dvinsk, Kronstadt și Moscova; a participat la revoluția din 1905—1907. În 1906, pentru participare la răscoala de la Kronstadt, a fost arestat și deportat în Iakuția. În drum spre locul de deportare a evadat, iar la sfârșitul anului 1907 a emigrat. În anii reacțiunii a făcut parte din grupul antipartinic „Vpered”. În perioada primului război mondial s-a situat pe poziții internaționaliste. În mai 1917 s-a reîntors în Rusia; pînă în august a făcut parte din grupul „interraioniștilor”. După Revoluția Socialistă din Octombrie a avut munci de răspundere pe linie de partid, în aparatul de stat și în diplomație: în anii 1920—1922 a fost comisar al poporului pentru agricultură al R.S.S. Ucrainene, secretar al C.C. al P.C. (b) din Ucraina și redactor al ziarului „Kommunist”; din 1924 — membru al Prezidiului, iar între anii 1928 și 1943 — secretar al Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste; între anii 1944 și 1953 a fost vicepreședinte al Consiliului Comisarilor Poporului al R. S. S. Ucrainene și totodată, în anii 1944—1952, ministru al afacerilor externe al acestei republici. La Congresul al XI-lea a fost ales membru supleant, iar la congresele XII—XVIII membru al C.C. al partidului. — 375—376.

Martov, L. (Țederbaum, I. O.) (1873—1923) — unul dintre liderii menșevismului. În anii reacțiunii și ai noului avînt revoluționar a fost lichidator. În perioada primului război mondial s-a situat pe poziții centriste. În 1917 s-a aflat în fruntea grupului menșevicilor-internaționaliști. După Revoluția Socialistă din Octombrie a luat atitudine împotriva Puterii sovietice. În 1920 a emigrat în Germania; a editat la Berlin revista menșevică contrarevoluționară „Socialisticeskii Vestnik”. — 17, 61—62, 101, 141, 144—147, 188—189, 191, 281, 283, 422, 424, 430, 454, 455, 456, 476.

Marx, Karl (1818—1883) — întemeietor al comunismului științific, gînditor genial, conducător și învățător al proletariatului internațional (vezi articolul lui V. I. Lenin „Karl Marx (Scurtă schiță biografică și expunere a marxismului)”. Opere complete, vol. 26,

București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 43—92). — 23, 66, 134—135, 163, 192, 265, 267, 271, 363, 454, 468.

Meakotin, V. A (1867—1937) — unul dintre liderii partidului mic-burghez al „socialiștilor-populiști“, istoric și publicist. În anii 1905—1906 a fost unul dintre conducătorii „Uniunii asociațiilor“, organizație de intelectuali burghezi care încerca să abată proletariatul de la lupta revoluționară. După Revoluția Socialistă din Octombrie, Meakotin a luptat activ împotriva Puterii sovietice, a fost unul dintre fondatorii organizației contrarevoluționare „Uniunea pentru renașterea Rusiei“, apoi emigrant alb. — 141.

Merrheim, Alphonse (1881—1925) — lider sindical francez, adept al sindicalismului; din 1905 a fost unul dintre conducătorii federației muncitorilor metalurgiști și ai Confederației generale a muncii din Franța. La începutul primului război mondial a fost unul dintre liderii aripii de stînga a mișcării sindicaliste din Franța; a luat atitudine împotriva social-șovinismului și a războiului imperialist; a participat la Conferința de la Zimmerwald, unde a aderat la dreapta zimmerwaldiană. Ezitățile și teama de o ruptură definitivă cu social-șovinistii l-au adus, pe la sfîrșitul anului 1916, pe poziții centriste-pacifiste, iar la începutul anului 1918 pe pozițiile social-șovinismului și ale reformismului fățiș. A avut o atitudine ostilă față de U.R.S.S. — 100, 254.

Miliutin, V. P. (1884—1938) — a intrat în mișcarea social-democrată în 1903; la început a fost menșevic, iar din 1910 — bolșevic. A dus muncă de partid la Kursk, Moscova, Orel, Petersburg și Tula; a fost în repetate rînduri arestat. La Conferința a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia a fost ales membru al C.C. al partidului. La Congresul al II-lea al Sovietelor a fost numit comisar al poporului pentru agricultură. În noiembrie 1917 s-a pronunțat pentru formarea unui guvern de coaliție în care să intre menșevicii și eserii și, declarîndu-se în dezacord cu politica partidului, a ieșit din C.C. și din guvern. În 1918—1921 a fost vicepreședinte al Consiliului economic superior, apoi a deținut alte funcții de răspundere în aparatul de stat și în domeniul economiei; a fost membru supleant al C.C. al partidului și membru al Comisiei Centrale de Control. — 458.

Muhammed Vali-han — ambasador extraordinar al Afganistanului în Republica sovietică în 1919. — 228.

Muraviev, M. A. (1880—1918) — ofițer în armata țaristă. După Revoluția din Octombrie a aderat la eserii de stînga. În iulie 1918, fiind comandant al trupelor de pe Frontul de est, a trădat Puterea sovietică și a încercat să provoace o rebeliune în armată. Această provocare a fost descoperită și lichidată. În timpul arestării, Muraviev a opus rezistență și a fost ucis, — 31, 62, 87.

N

N. L. — *vezi* Lenin, V. I. (Ulianov, V. I.).

N. R. — 8—9.

Nansen, Fridtjof (1861—1930) — eminent om de știință norvegian, explorator al Arcticii, cunoscut militant pe tărîm social. În timpul primului război mondial s-a ocupat de îmbunătățirea situației prizonierilor de război din diferite țări. După război a fost numit înalt comisar al Ligii Națiunilor pentru repatrierea prizonierilor de război. A avut o atitudine de simpatie față de Uniunea Sovietică. În 1921, oînd Uniunea Sovietică a fost bîntuită de foamete, el a organizat o comisie internațională pentru ajutorarea populației înfometate. A fost ales membru de onoare al Sovietului din Moscova. În 1922 i s-a decernat Premiul Nobel pentru pace. În 1927 a fost delegat de Norvegia ca reprezentant al ei în comisia pentru dezarmare de pe lîngă Liga Națiunilor. — 117, 373, 420.

Nicolaie al II-lea (Romanov) (1868—1918) — ultimul împărat al Rusiei; a domnit din 1894 pînă la revoluția burghezo-democratică din februarie 1917. La 17 iulie 1918 a fost executat la Ekaterinburg (Sverdlovsk), în baza unei hotărîri a Sovietului regional de deputați ai muncitorilor și soldaților din Ural. — 176, 178, 185.

Nikolaevski, B. I. (Golosov) (n. 1887) — menșevic, începînd din anul 1905 a activat la Samara, apoi la Ufa și în Siberia, a colaborat la ziare menșevice. După Revoluția Socialistă din Octombrie a publicat în paginile presei menșevice din emigrație articole îndreptate împotriva Puterii sovietice. În prezent trăiește în S.U.A. și continuă să se ocupe de falsificarea istoriei marxismului. — 39.

Noske, Gustav (1868—1946) — unul dintre liderii oportuniști ai Partidului social-democrat din Germania. În timpul războiului s-a situat pe poziții social-șovine. În 1918, în timpul revoluției din noiembrie din Germania, a fost unul dintre conducătorii acțiunii de înăbușire a mișcării revoluționare a marinarilor din Kiel. În 1919—1920 a fost ministru de război; a organizat represuniile împotriva muncitorilor din Berlin și a pus la cale asasinarea lui K. Liebknecht și a Rosei Luxemburg, ceea ce i-a atras apelativul de „ciîne sîngeros”. Mai tîrziu a fost președinte al provinciei prusiene Hanovra. În perioada dictaturii fasciste, guvernul hitlerist i-a acordat o pensie de stat.

Lenin l-a calificat pe Noske drept „social-trădător”, unul dintre „călăii odioși, ieșiți din rîndurile muncitorilor, dar care au trecut în slujba monarhiei și a burgheziei contrarevoluționare” (Opere complete, vol. 38, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 304). — 147, 185, 214, 215.

Noulens, Joseph (1864—1939) — om politic și diplomat francez. În anii 1913—1914 a fost ministru de război, iar în 1914—1915

ministru de finanțe. În 1917—1918 a fost ambasador în Rusia. După Revoluția Socialistă din Octombrie a participat la organizarea intervenției țărilor Antantei și a unor acțiuni contrarevoluționare dinăuntrul Rusiei Sovietice, ca: rebeliunea corpului cehoslovac din 1918, rebeliunea eserilor din Iaroslavl, complotul lui Lockkart și altele. Reîntors în Franța, a desfășurat activitate în cadrul unor organizații antisovietice de peste hotare. — 32.

O

Orlov, N. A. — în anii 1918—1919 secretar de redacție al revistei „Buletinul Comisariatului poporului pentru aprovizionare“; în anii 1920—1921 redactor-șef adjunct al acestei reviste. — 383—384.

P

Pankhurst, Sylvia Estella (1882—1960) — militantă a mișcării muncitorești engleze. În timpul primului război mondial s-a manifestat ca pacifistă. După Revoluția Socialistă din Octombrie a militat pentru încetarea intervenției militare a statelor imperialiste împotriva Rusiei Sovietice. A participat la crearea organizației de extrema stîngă „Federația socialistă a muncii“ și a fost unul dintre liderii ei; a redactat gazeta „The Workers' Dreadnought“, organul de presă al acestei organizații. A participat la lucrările Congresului al II-lea al Internaționalei Comuniste. În 1921 a intrat în Partidul Comunist din Anglia, curînd însă a fost exclusă din rîndurile lui pentru refuzul de a se supune disciplinei de partid. S-a dedat la atacuri împotriva Partidului Comunist din Anglia, precum și împotriva Uniunii Sovietice. — 162—168.

Péricat, Raymond — secretar al Federației muncitorilor constructori din Franța. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziții internaționaliste. A avut o atitudine de simpatie față de Revoluția Socialistă din Octombrie, față de Puterea sovietică. În 1919 — fondator și redactor al ziarului „L'Internationale“, membru al Comitetului din Franța al Internaționalei a III-a. — 194, 214.

Peterson, K. A. (1877—1926) — membru al P.M.S.D.R. din 1898, bolșevic. A dus muncă revoluționară la Libava, Riga, Petersburg și în alte orașe. A fost în repetate rînduri arestat și întemnițat. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a făcut parte din fracțiunea bolșevică a C.E.C. din Rusia. În perioada Revoluției Socialiste din Octombrie a fost membru al Comitetului militar-revoluționar, apoi membru în Prezidiul C.E.C. din Rusia și al Tribunalului revoluționar de pe lîngă C.E.C. din Rusia, comisar militar-revoluționar al diviziei de pușcași letoni. Din decembrie 1918 a deținut postul de comisar al poporului pentru treburile militare al Leroniei Sovietice, apoi a fost comisar militar al guberniei Enisei, iar mai

tîrziu împuternicit al Comisariatului afacerilor externe la Novo-rossiisk. — 251.

Petrovski, G. I. (1878—1958) — unul dintre cei mai vechi participanți la mișcarea muncitorească revoluționară, bolșevic, eminent activist de partid și de stat, membru de partid din 1897. În timpul primei revoluții ruse a fost unul dintre conducătorii mișcării muncitorești la Ekaterinoslav (azi Dnepropetrovsk). Deputat în Duma a IV-a de stat din partea muncitorilor guberniei Ekaterinoslav, a fost membru al fracțiunii bolșevice din Dumă. În noiembrie 1914, pentru activitate revoluționară îndreptată împotriva războiului imperialist, a fost arestat împreună cu ceilalți deputați bolșevici și deportat, în 1915, în ținutul Turuhan. A participat activ la Revoluția Socialistă din Octombrie. În 1917—1919 a fost comisar al poporului pentru afacerile interne al R.S.F.S.R., din 1919 pînă în 1938 a fost președintele C.E.C. al Ucrainei; după constituirea U.R.S.S. — vicepreședinte al C.E.C. al U.R.S.S.; în anii 1938—1940 — vicepreședinte al Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. La Congresul al IX-lea al P.C. (b) din Rusia a fost ales membru supleant, iar la congresele X—XVIII — membru al C.C. al partidului. În 1926—1939 a fost membru supleant al Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S. Începînd din 1940 a deținut postul de director-adjunct al Muzeului Revoluției al U.R.S.S. — 430.

Peșehonov, A. V. (1867—1933) — în ultimul deceniu al secolului trecut — narodnic liberal, colaborator al revistei „Russkoe Bogatstvo“, iar cu începere din 1904 membru al redacției acesteia; a colaborat la revista liberalo-monarhistă „Osvobođenje“ și la „Revoluționaia Rossiia“, ziar al eserilor. Începînd din 1906 a fost unul dintre liderii partidului mic-burghez al „socialiștilor-populiști“. În 1917 a fost ministru al aprovizionării în guvernul provizoriu burghez. După Revoluția Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii sovietice; din 1922 — emigrant alb. — 141.

Poole, Dewit Clinton (1885—1952) — diplomat american. Între anii 1911 și 1914 a fost viceconsul la Berlin, iar între anii 1914 și 1916 la Paris. Din iulie 1917 — consul la Moscova, din noiembrie 1918 pînă în iunie 1919 — însărcinat cu afaceri pe lîngă „guvernul provizoriu al Regiunii de nord“, guvern al albgardiștilor. A participat la organizarea intervenției țărilor Antantei împotriva Rusiei Sovietice și a unor acțiuni contrarevoluționare din interiorul țării. — 373, 420.

Portugheis, S. I. (Ivanovici, St.) — menșevic, publicist. A participat la Congresul al V-lea (de la Londra) ca delegat din partea Organizației din Odesa a P.M.S.D.R. În anii reacțiunii și ai noului avînt revoluționar a fost lichidator, a colaborat la ziarul „Golos Soțial-Demokrata“, la revista „Nașa Zarea“ și la alte organe de presă ale menșevicilor lichidatori. În perioada războiului imperialist mondial s-a situat pe poziții social-șovine. După Revoluția Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii Sovietice, a colaborat la

presa albgardistă din sudul țării; mai târziu a emigrat. În articolele și cărțile sale s-a dedat la calomnii împotriva Uniunii Sovietice și a P.C.U.S. — 141.

Potresov, A. N. (1869—1934) — unul dintre liderii menșevismului. În anii reacțiunii și ai noului avânt revoluționar s-a manifestat ca ideolog al lichidatorismului. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziții social-șovine. În 1917 a redactat ziarul „Den“, care a dus o campanie furibundă împotriva bolșevicilor. După Revoluția Socialistă din Octombrie a emigrat; în străinătate a colaborat la „Dni“, săptămânalul lui Kerenski, în coloanele căruia s-a dedat la atacuri împotriva Rusiei Sovietice. — 141, 454.

Q

Quelch, Harry (1858—1913) — militant de seamă al mișcării muncitorești engleze și internaționale, lider al elementelor revoluționare din rîndurile Federației social-democrate engleze, propagator al ideilor marxismului. Din 1886 a fost redactor al cotidianului „Justice“, organul central al social-democraților englezi, și al revistei „Social-Democrat“. A reprezentat în repetate rînduri social-democrația engleză la congresele internaționale ale Internaționalei a II-a și a fost membru al Biroului socialist internațional. A participat îndeaproape la activitatea sindicatelor engleze. În perioada editării la Londra a „Iskrei“ leniniste (1902—1903), a sprijinit activ organizarea tipăririi ziarului.

V. I. Lenin a arătat că, în pofida unor greșeli cu caracter sectar, „Quelch s-a aflat în primele rînduri ale celor care luptau cu consecvență și cu convingere împotriva oportunistului și a politicii muncitorești liberale în mișcarea muncitorească engleză“ (Opere complete, vol. 23, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 469—471). — 106.

R

Racovski, C. (1873—1941) — militant al mișcării muncitorești din România și al mișcării muncitorești internaționale. A făcut parte din delegația română la Conferința de la Zimmerwald.

Începînd din 1917 Racovski a fost membru al partidului bolșevic. După Revoluția Socialistă din Octombrie a ocupat în Republica sovietică diferite funcții pe linie de partid și de stat. În 1918 a fost numit președinte al Consiliului Comisarilor Poporului din Ucraina, iar începînd din 1923 a îndeplinit misiuni diplomatice în Anglia și în Franța. — 375.

Radek, K. B. (1885—1939) — începînd din primii ani ai secolului nostru a participat la mișcarea social-democrată din Galiția, Polonia și Germania. În anii primului război mondial s-a situat pe

poziții internaționaliste, manifestând însă unele ezitări în direcția centrismului; a avut o poziție greșită în problema dreptului națiunilor la autodeterminare. În partidul bolșevic a intrat în 1917. După Revoluția Socialistă din Octombrie a lucrat la Comisariatul poporului pentru afacerile externe, a fost secretar al Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste. La congresele VIII—XII ale P.C. (b) din Rusia a fost ales membru al C.C. S-a ridicat în repetate rânduri împotriva politicii leniniste a partidului; în 1918 a făcut parte din grupul „comuniștilor de stînga”; începînd din 1923 — partizan activ al opoziției troțkiste. În 1927, la Congresul al XV-lea al P.C. (b) al U.R.S.S., a fost exclus din partid pentru activitate fracționistă. În 1929 a declarat că-și recunoaște greșelile și a fost reprimat în partid, dar nu și-a încetat activitatea anti-partinică și de aceea în 1936 a fost din nou exclus. — 352, 397.

Rastopcin, N. P. (n. 1884) — membru al partidului bolșevic din 1903. A dus muncă de partid la Nijni Novgorod, Moscova, Petersburg și Saratov. A fost în repetate rânduri arestat și întemnițat. În anii 1917—1918 a fost membru al Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor din gubernia Kostroma, președinte al comitetului orășenesc de partid și redactor al ziarului „Severnii Rabocii”, organul de presă al organizației de partid din această gubernie; în anii 1919—1920 — președinte al Comitetului organizației guberniale de partid Iaroslavl. În anii care au urmat a avut munci de răspundere pe linie de partid, în aparatul de stat și în armată. — 367.

Renaudel, Pierre (1871—1935) — unul dintre liderii reformiști ai Partidului socialist francez. În anii 1902—1914 a fost redactor al ziarului „Le Peuple”, iar în anii 1914—1920 — redactor al ziarului „L'Humanité”; în anii 1914—1919 și 1924 a fost membru al Camerei deputaților. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziții social-șovine. În 1927 s-a retras din conducerea partidului socialist, iar în 1933 a fost exclus din partid. Mai tîrziu a organizat o mică grupare neosocialistă. — 193.

Rennenkampf, P. K. (1854—1918) — general țarist, unul dintre călăii și sugrumătorii mișcării revoluționare. În 1900—1901 a dat dovadă de sălbatică cruzime la înăbușirea răscoalei „boxerilor” din China. În 1906, împreună cu generalul Meller-Zakomelski, a condus o expediție de represalii pe calea ferată transiberiană. În primul război mondial a comandat Armata I rusă în timpul ofensivei din Prusia Orientală. Dînd dovadă de lipsă de hotărîre și inițiativă în acțiunile sale, și-a expus armata contraloviturii întreprinse de trupele germane; în 1915 a fost destituit din post. În 1918 a fost împușcat pentru activitate contrarevoluționară. — 101.

Renner, Karl (1870—1950) — om politic austriac, lider și teoretician al social-democraților de dreapta din Austria. Unul dintre ideologii așa-numitului „austro-marxism” și autorii teoriei burghezo-naționaliste a „autonomiei cultural-naționale”. În perioada primului

război mondial s-a situat pe poziții social-șovine. În anii 1919—1920 a fost cancelarul Austriei, iar în anii 1945—1950 președintele ei. — 214.

Rozanov, V. N. (1876—1939) — social-democrat, menșevic. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 — membru al fracțiunii menșevice a Sovietului de deputați ai muncitorilor din Petrograd; social-șovinist. Față de Revoluția Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă; a participat la activitatea mai multor organizații contrarevoluționare; implicat în procesul „Centrului tactic”, a fost judecat și condamnat. După amnistie s-a retras din viața politică și a lucrat în diferite instituții medicale. — 424.

Rudnev, V. A. — *vezi* Bazarov, V.

S

Sapronov, T. V. (1887—1933) — membru al partidului bolșevic din 1912. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost președinte al Comitetului executiv gubernial Moscova (1918—1919), președinte al Comitetului revoluționar gubernial Harkov (1919—1920). În anii care au urmat a avut diverse munci de răspundere: secretar al Biroului pentru Ural al C.C., președinte al Micului C.C.P., președinte al Comitetului Central al Uniunii sindicatelor muncitorilor din construcții, membru al prezidiului C.E.C. din Rusia, membru al Comitetului concesiunilor. La Congresul al XI-lea al P.C. (b) din Rusia a fost ales în C.C. S-a ridicat în repetate rânduri împotriva politicii partidului. În 1918 a făcut parte din grupul „comuniștilor de stînga”. În timpul discuției cu privire la sindicate din 1920—1921 a condus grupul antipartinic al „centralismului democratic”. În 1923 a semnat declarația troțkistă a „celor 46”. În anii 1925—1927 a fost unul dintre participanții activi ai „noii opoziții” și ai blocului troțkisto-zinovievist, lider al grupului antipartinic al „celor 15” (partizani ai „centralismului democratic”). În 1927, la Congresul al XV-lea al P.C. (b) al U.R.S.S., a fost exclus din partid pentru activitate antipartinică. — 369—370, 438, 458.

Savinkov, B. V. (1879—1925) — unul dintre conducătorii partidului eserilor. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost adjunct al ministrului de război, iar apoi guvernator general militar al Petrogradului. După Revoluția Socialistă din Octombrie a participat la organizarea mai multor rebeliuni contrarevoluționare, a sprijinit intervenția militară împotriva Republicii sovietice; emigrant alb. În 1924 a venit clandestin în U.R.S.S. și a fost arestat. Colegiul militar al Tribunalului Suprem al U.R.S.S. l-a condamnat la moarte prin împușcare, dar printr-o hotărîre a C.E.C. al U.R.S.S. pedeapsa capitală i-a fost comutată în 10 ani de reclusiune. S-a sinucis în închisoare. — 32, 127.

Sazonov, S. D. (1861—1927) — diplomat de seamă al Rusiei țariste, exponent al intereselor marilor moșieri și ale marii burghezii

Incepînd din 1904 a deţinut o serie de posturi diplomatice în Europa; în 1909 a fost numit subsecretar de stat la externe. În 1910—1916 a fost ministru de externe, iar în 1916 a fost numit ambasador la Londra. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a sprijinit politica contrarevoluţionară a guvernului provizoriu. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost reprezentantul lui Kolceak, iar apoi reprezentantul lui Denikin la Paris, unde a şi rămas în emigraţie. — 138.

Scheidemann, Philipp (1865—1939) — unul dintre liderii aripii de extremă dreaptă, oportunistă, a social-democraţiei germane. În timpul revoluţiei din noiembrie 1918 din Germania a făcut parte din așazisul Consiliu al Împuterniciților poporului, a cărui activitate era determinată de interesele burgheziei. Din februarie pînă în iunie 1919 s-a aflat în fruntea guvernului de coaliție al Republicii de la Weimar; a fost unul dintre organizatorii reprimării sîngeroase a mișcării muncitorești germane în anii 1918—1921. Ulterior s-a retras din viața politică. — 94, 107, 147, 164, 185, 190, 193, 213, 214, 215, 218, 221.

Semașko, N. A. (1874—1949) — eminent activist de stat și savant sovietic; membru al P.M.S.D.R. din 1893, bolșevic. În 1905 a participat la insurecția armată de la Nijni Novgorod, a fost arestat, iar după ce a fost pus în libertate a emigrat din țară. A fost secretar și trezorier al Biroului din străinătate al C.C. al P.M.S.D.R. S-a înapoiat în Rusia în septembrie 1917. A luat parte activă la insurecția armată de la Moscova din octombrie 1917. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost șeful secției medico-sanitare a Sovietului din Moscova. În anii 1918—1930 a deținut postul de comisar al poporului pentru ocrotirea sănătății al R.S.F.S.R. A fost membru al Prezidiului C.E.C. al U.R.S.S., membru al Academiei de științe medicale a U.R.S.S. și al Academiei de științe pedagogice a R.S.F.S.R. În anii 1947—1949 a fost director al Institutului de organizare a ocrotirii sănătății și de istorie a medicinei de pe lîngă Academia de științe medicale a U.R.S.S. A scris numeroase lucrări științifice în domeniul igienei sociale și al organizării ocrotirii sănătății. — 417.

Sereda, S. P. (1871—1933) — remarcabil activist de stat sovietic. Membru al partidului bolșevic din 1903. A desfășurat muncă de partid la Smolensk, Kiev și Kaluga. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor din Reazan. După Revoluția Socialistă din Octombrie a deținut diferite funcții de răspundere: în anii 1918—1921 a fost comisar al poporului pentru agricultură al R.S.F.S.R., din 1921 — membru al prezidiului Consiliului economic superior și al Comisiei de Stat a Planificării, șef-adjunct și apoi șeful Direcției Centrale de Statistică a R.S.F.S.R.; din 1930 — vicepreședinte al Comisiei de Stat a Planificării. — 382, 458.

Serrati, Giacinto Menotti (1872—1926) — militant de seamă al mișcării muncitorești italiene, unul dintre conducătorii Partidului socialist italian. În anii 1915—1923 a fost director al ziarului „Avanti!”, organul central al partidului socialist. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziții internaționaliste. A participat la conferințele de la Zimmerwald și Kiental. După întemeierea Internaționalei Comuniste a insistat ca Partidul socialist italian să adere la ea. A fost șeful delegației italiene la Congresul al II-lea al Internaționalei Comuniste, unde s-a pronunțat împotriva rupturii totale cu reformiștii. Ulterior și-a lichidat greșelile centriste și în 1924, împreună cu fracțiunea „adeptilor Internaționalei a III-a”, condusă de el, a intrat în Partidul Comunist Italian, în cadrul căruia a activat până la sfârșitul vieții. — 152, 260—261.

Solț, A. A. (1872—1945) — membru al P.M.S.D.R. din 1898, bolșevic. A desfășurat activitate revoluționară la Vilno, Petersburg și în alte orașe. A fost în repetate rânduri arestat și întemnițat de autoritățile țariste. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al redacției ziarului „Soțial-Demokrat”, care apărea la Moscova, iar apoi al redacției ziarului „Pravda”. După Revoluția Socialistă din Octombrie a deținut posturi de răspundere în aparatul de stat și de partid. Din 1920 a fost membru al Comisiei Centrale de Control, din 1921 — membru al prezidiului Comisiei Centrale de Control a partidului, apoi membru al Tribunalului Suprem al U.R.S.S.; a deținut posturi de răspundere în Procuratura U.R.S.S. — 212.

Sorge, Friedrich Adolf (1828—1906) — socialist german, militant de seamă al mișcării muncitorești și socialiste internaționale, prieten și tovarăș de luptă al lui K. Marx și F. Engels. A participat la revoluția din 1848—1849 din Germania. După înfrângerea revoluției a emigrat în Elveția, iar de acolo în America; a fost organizatorul secțiilor Internaționalei I în America, secretar al Consiliului General al Internaționalei I (1872—1874). A participat activ la întemeierea Partidului muncitoresc socialist din S.U.A. și a Uniunii muncitorești internaționale. Sorge a pregătit pentru tipar corespondența sa cu K. Marx, F. Engels și alții. Activitatea lui Sorge a fost foarte apreciată de V. I. Lenin, care îl numea veteran al Internaționalei I. — 99.

Sosnovski, L. S. (1886—1937) — membru al partidului bolșevic din 1904. În anii 1918—1924 a fost, cu unele întreruperi, redactor al ziarului „Bednota”. În timpul discuției cu privire la sindicate (1920—1921) a sprijinit platforma lui Troțki. În 1927, la Congresul al XV-lea al P.C. (b) al Uniunii Sovietice, a fost exclus din partid ca militant activ al opoziției troțkiste. În 1935 a fost reprimat, iar în 1936 a fost din nou exclus pentru activitate antipartinică. — 388—389.

Spartacus (m. 71 î.e.n.) — conducătorul uneia dintre cele mai mari răscoale a sclavilor din Roma antică — răscoala din anii 74

(sau 73)—71 î.e.n.; a repurtat o serie de victorii strălucite asupra trupelor stăpînitorilor de sclavi. Numele lui Spartacus a rămas în istorie ca unul dintre cele mai strălucite exemple de vitejie, generozitate și neîfămurit devotament față de popor, un exemplu de luptă necruțătoare a celor asupriți împotriva asupritorilor lor. — 78.

Stampfer, Friedrich (1874—1957) — unul dintre liderii aripii de dreapta a social-democrației germane, publicist. În anii 1900—1902 a fost redactor al ziarului social-democrat „Leipziger Volkszeitung”. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziții social-șovine. Între anii 1916 și 1933 a fost redactor-șef al ziarului „Vorwärts”, organul central al Partidului social-democrat, și membru al conducerii acestuia din urmă. În perioada 1920—1933 — deputat în Reichstag. După instaurarea la putere a fascismului în Germania, a fost membru al conducerii Partidului social-democrat la Praga. În 1938 a emigrat în Franța, iar de acolo în S.U.A. În 1948 s-a reîntors în Germania. — 184, 187, 190, 193, 196, 221.

Struve, P. B. (1870—1944) — economist și publicist burghez, unul dintre liderii partidului cadet. În ultimul deceniu al secolului trecut a fost unul dintre reprezentanții de seamă ai „marxismului legal”, a procedat la o „completare” și la o revizuire „critică” a teoriei economice și filozofice a lui K. Marx, a căutat să adapteze marxismul și mișcarea muncitorească la interesele burgheziei. Struve a fost unul dintre teoreticienii și organizatorii grupării monarhisto-liberale „Uniunea eliberării” (1903—1905). O dată cu înființarea partidului cadet în 1905, el devine membru al Comitetului Central al acestui partid. Struve a fost unul dintre ideologii imperialismului rus. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost un dușman înrăit al Puterii sovietice, membru al guvernului contrarevoluționar al lui Vranghel, iar apoi emigrant alb. — 272.

Sviderski, A. I. (1878—1933) — activist de stat sovietic, membru al P.M.S.D.R. din 1899, bolșevic. A dus muncă de partid la Petersburg, Samara și Ufa. A fost în repetate rînduri arestat și deportat. În 1917 a fost redactor al ziarului bolșevic „Vpered”, care apărea la Ufa, apoi președinte al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Ufa. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru aprovizionare, membru al colegiului Inspecției muncitorești-țărănești. Între anii 1923 și 1928 — adjunct al comisarului poporului pentru agricultură al R.S.F.S.R. Cu începere din 1929 — reprezentant plenipotențiar al U.R.S.S. în Letonia. — 86, 200.

§

Ser, V. V. (1884—1940) — social-democrat, menșevic. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost secretar al Sovietului de deputați ai soldaților din Moscova; după evenimentele din iulie a fost numit comandant-adjunct al circumscripției

militare Moscova, iar apoi șef al direcției politice din Ministerul de Război. După instaurarea Puterii sovietice a lucrat la Uniunea centrală a cooperativelor de consum, la Consiliul economic superior și la Banca de Stat. În 1931 a fost judecat și condamnat de Tribunalul Suprem al U.R.S.S. pentru activitatea dușmănoasă desfășurată împotriva Statului sovietic. — 29.

Șkuro, A. G. (1886—1947) — locotenent-colonel în oastea căzăcească a Kubanului, apoi general în armata albgardistă. În mai 1918 a condus un detașament chiaburesc de cazaci din Kuban care se răsculasera împotriva Puterii sovietice. În „armata de voluntari” de sub comanda lui Denikin, căpătînd gradul de general, a comandat brigada cazacilor din Kuban, apoi Corpul 3 cavalerie; a devenit faimos prin cruzimea și prin jafurile patronate de el. În 1919 a emigrat, continuîndu-și în străinătate activitatea contrarevoluționară antisovietică. În perioada 1941—1945 a colaborat cu hitleriștii. A fost luat prizonier și condamnat la moarte printr-o sentință a Colegiului militar al Tribunalului Suprem al U.R.S.S. — 247.

Șmidt, V. V. (1886—1940) — membru al partidului bolșevic din 1905. A dus muncă de partid la Petersburg și Ekaterinoslav. În anii 1914—1917 a fost secretar al Sindicatului metalurgistilor din Petrograd și al Comitetului din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost secretar al Consiliului sindical din Petrograd. În anii 1918—1928 a fost secretar al Consiliului Central al Sindicatelor, apoi comisar al poporului pentru problemele muncii. Din 1928 — vicepreședinte al Consiliului Comisarilor Poporului al U.R.S.S. A fost un timp partizan al opoziției de dreapta din P.C. (b) al U.R.S.S., dar s-a îndepărrat de ea curînd. La congresele al VII-lea, al XIV-lea și al XV-lea ale P.C. (b) al U.R.S.S. a fost ales membru în C.C. — 388—389.

T

Thibaut, Anatole François — vezi France, Anatole.

Tomski, M. P. (1880—1936) — membru al partidului bolșevic din 1904. În anii reacțiunii și ai noului avînt revoluționar a avut o atitudine împăciuitoare față de lichidatori, otzoviști și troțkiști. În 1917 a făcut parte din Comisia executivă a Comitetului din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost președinte al Consiliului sindical din Moscova; din 1919 — președinte al prezidiului Consiliului Central al Sindicatelor. La Congresul al VIII-lea al partidului a fost ales membru al C.C. al P.C. (b) din Rusia, iar la Congresul al XI-lea — membru al Biroului Politic al C.C. În repetate rînduri s-a ridicat împotriva politicii leniniste a partidului. În 1928, împreună cu Buharin și Rîkov, a fost în fruntea deviatorilor de dreapta din P.C. (b) al U.R.S.S. — 473.

Troelstra, Piter Jelles (1860—1930) — militant al mișcării muncitorești olandeze, socialist de dreapta. A fost (în 1894) unul dintre întemeietorii și liderii Partidului muncitoresc social-democrat din Olanda. La începutul primului deceniu al acestui secol a trecut pe poziții ultraoportuniste. A luptat împotriva aripii de stînga a Partidului muncitoresc social-democrat din Olanda, aripă care, începînd din 1907, s-a grupat în jurul ziarului „De Tribune” și care, în 1909, a constituit Partidul social-democrat din Olanda. În timpul primului război mondial, Troelstra s-a manifestat ca social-șovinist de orientare germanofilă. În condițiile situației revoluționare care se crease în Țările de Jos în toamna anului 1918, Troelstra și partidul condus de el s-au limitat să facă declarații în parlament și au renunțat la lupta pentru putere. V. I. Lenin a criticat cu asprime, în repetate rînduri, politica oportunistă a lui Troelstra. — 194—196.

Troțki (Bronștein), L. D. (1879—1940) — membru al P.M.S.D.R. din 1897, menșevic. În anii reacțiunii și ai noului avînt revoluționar, camuflîndu-se sub masca „nefracționismului”, s-a situat în fapt pe pozițiile lichidatorilor. În 1912 a organizat gruparea antiparti-nică cunoscută sub denumirea de „Blocul din august”. În perioada primului război mondial s-a situat pe poziții centriste. Înapoiindu-se din emigrație după revoluția burghezo-democratică din februarie 1917, a aderat la grupul interraioniștilor și împreună cu ei, la Congresul al VI-lea al P.M.S.D. (b) din Rusia, a fost primit în partidul bolșevic. În realitate însă, Troțki nu trecuse pe pozițiile bolșevismului și a continuat să ducă o luptă fățișă și camuflată împotriva leninismului, împotriva politicii partidului.

După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost comisar al poporului pentru afacerile externe, comisar al poporului pentru problemele militare și maritime, președinte al Consiliului militar revoluționar al republicii, membru în Biroul Politic al C.C. și membru în Comitetul Executiv al Internaționalei Comuniste. În 1918 a fost împotriva liniei leniniste în problema încheierii păcii de la Brest; în 1920—1921 s-a situat în fruntea opoziției în discuția cu privire la sindicate, iar începînd din 1923 a dus o înverșunată luptă fracționistă împotriva liniei generale a partidului, împotriva programului leninist de construire a socialismului; a susținut teoria capitulară a imposibilității victoriei socialismului în U.R.S.S. Partidul comunist, demascînd troțkismul ca deviere mic-burgheză în partid, l-a zdrobit din punct de vedere ideologic și organizatoric. În 1927 Troțki a fost exclus din partid; în 1929 a fost expulzat din U.R.S.S. pentru activitate antisovietică, iar în 1932 i s-a retras cetățenia sovietică. În străinătate, Troțki, dușman înrăit al leninismului, a continuat lupta împotriva Statului sovietic și a partidului comunist, împotriva mișcării comuniste internaționale. — 35, 36, 37—38, 173, 174, 200, 246, 296, 427, 432, 434, 439.

Turati, Filippo (1857—1932) — militant al mișcării muncitorești italiene, unul dintre organizatorii Partidului socialist italian și lider

al aripii lui reformiste de dreapta. În perioada primului război mondial s-a situat pe poziții centriste. Față de Revoluția Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă. După scindarea Partidului socialist italian (în 1922) a trecut în fruntea Partidului socialist unitar, de orientare reformistă. În 1926 a emigrat din Italia fascistă, stabilindu-se în Franța. — 107, 187.

T

Federbaum, I. O. — vezi Martov, L.

Țiurupa, A. D. (1870—1928) — eminent activist al partidului comunist și al Statului sovietic. În mișcarea revoluționară a intrat în 1891; membru al P.M.S.D.R. din 1898. A desfășurat muncă de partid la Ufa, Harkov, Tula și în alte orașe. A fost în repetate rânduri arestat și întemnițat de autoritățile țariste. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului unificat, apoi al Comitetului bolșevic P.M.S.D.R. și al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Ufa, președintele comitetului gubernial de aprovizionare și al Dumei orășenești din Ufa. În zilele insurecției armate din Octombrie a fost membru al Comitetului militar-revoluționar din Ufa. Din noiembrie 1917 — adjunct al comisarului poporului pentru aprovizionare; de la începutul anului 1918 — comisar al poporului pentru aprovizionare al R.S.F.S.R. Din 1921 — vicepreședinte al Consiliului Comisarilor Poporului și al Consiliului Muncii și Apărării. În anii 1922—1923 — comisar al poporului pentru Inspekția muncitorească-țăărănească, între anii 1923 și 1925 — președinte al Comisiei de Stat a Planificării, iar în 1925 — comisar al poporului pentru comerțul interior și exterior. La congresele XII—XV ale P.C. (b) al U.R.S.S. a fost ales membru în C.C.; membru al Prezidiului C.E.C. din Rusia și al C.E.C. al U.R.S.S. — 414, 458.

V

Vandervelde, Emile (1866—1938) — lider al Partidului muncitoresc din Belgia, președinte al Biroului socialist internațional al Internaționalei a II-a; ultraoportunist. În timpul primului război mondial s-a manifestat ca social-șovinist; a făcut parte din guvernul burghez. Față de Revoluția Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă, a sprijinit organizarea intervenției militare împotriva Rusiei Sovietice. În anii 1925—1927 a fost ministru de externe al Belgiei; a participat la încheierea acordurilor de la Locarno (1925), îndreptate împotriva U.R.S.S. A luptat activ împotriva creării Frontului unic antifascist al comuniștilor și socialiștilor. — 94, 100—101, 107, 110, 193.

Vișneak, M. V. (n. 1883) — eser de dreapta, jurist și publicist. În perioada primului război mondial s-a situat pe poziții social-

șovine. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai țăranilor, consilier al Dumei orășenești din Moscova, membru al Consfătuirii de stat, secretar al „Consiliului provizoriu al Republicii ruse” (Preparlamentul). Față de Revoluția Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă. În 1918 a făcut parte din organizația contrarevoluționară „Uniunea pentru renașterea Rusiei” și a fost redactor al revistei „Vozrojdenie”, editată de eseri. În vara anului 1918 a plecat în Ucraina; în 1919 a emigrat în Franța, unde a fost unul dintre fondatorii și redactorii revistei eseriste „Sovremennje Zapiski”. În 1940 s-a stabilit în S.U.A. — 141.

Vladimirskei, M. F. (1874—1951) — activist de stat și de partid, membru al P.M.S.D.R. din 1895, bolșevic. A desfășurat muncă de partid la Moscova, Arzamas, Nijni Novgorod și în străinătate. A fost în repetate rânduri arestat și întemnițat de autoritățile țariste. În 1905 a participat activ la insurecția armată de la Moscova. În 1906 a emigrat în Franța, unde a activat în diverse organizații bolșevice. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost ales membru în biroul Comitetului din Moscova al P.M.S.D. (b) din Rusia. În octombrie 1917 a fost unul dintre conducătorii insurecției armate la Moscova. După Revoluția Socialistă din Octombrie a deținut succesiv posturile de comisar al orașului, președinte al Consiliului Dumelor raionale din Moscova, membru al Prezidiului C.E.C. din Rusia, adjunct al comisarului poporului pentru afacerile interne al R.S.F.S.R., vicepreședinte al Consiliului Comisarilor Poporului al R.S.S. Ucrainene, vicepreședinte al Comisiei de Stat a Planificării din U.R.S.S. În anii 1930—1934 a fost comisar al poporului pentru ocrotirea sănătății al R.S.F.S.R. La congresul al VII-lea al P.C. (b) din Rusia a fost ales membru în C.C. al partidului, iar la Congresul al XIV-lea — membru în Comisia Centrală de Control a P.C. (b) al U.R.S.S. Din 1927 și pînă în 1951 a deținut funcția de președinte al Comisiei Centrale de Revizie a P.C. (b) al U.R.S.S. — 426, 458.

Volski, V. K. (n. 1877) — eser, membru al Adunării constituante, președintele Comitetului de la Samara al membrilor Adunării constituante, organ contrarevoluționar care, cu ajutorul intervenționiștilor străini, și-a instaurat în vara anului 1918 puterea în regiunea Volgăi și a Uralului. După lovitura de stat a lui Kolceak, care a fost însoțită de arestarea unui mare număr de membri ai Adunării constituante, și după ce, datorită înaintării Armatei Roșii, teritoriul pe care își exercita puterea comitetul a fost aproape în întregime eliberat de sub controlul lui, Volski, împreună cu un mic grup de eseri, a încetat lupta împotriva Puterii sovietice și a intrat în Biroul organizatoric central al minorității eseriste, care edita revista „Narod”. — 62, 423—424, 476.

W

Wilson, Woodrow (1856—1924) — om de stat american. În 1913 a fost ales președinte al S.U.A. și a deținut acest post pînă în 1921. În interiorul țării a promovat o politică de reprimare cruntă a mișcării muncitorești. Politica externă a guvernului Wilson a avut un caracter prădălnic, expansionist, mai ales în ceea ce privește țările Americii Latine, în ale căror treburile s-a amestecat în repetate rânduri folosind forța armată. Apărind interesele miliardarilor americani, Wilson a contribuit la intrarea Statelor Unite ale Americii în războiul imperialist mondial alături de Antantă.

După victoria Revoluției Socialiste din Octombrie, Wilson a propus un plan de dezmembrare a Rusiei și a fost unul dintre organizatorii intervenției militare a S.U.A. împotriva Rusiei Sovietice. În 1918 a propus un „program de pace imperialist” („cele paisprezece puncte”), care urmărea instaurarea dominației mondiale a S.U.A. A condus delegația americană la Conferința de pace de la Paris (1919—1920). Înfrînt în alegerile prezidențiale din 1920, s-a retras din viața politică. — 128, 130, 373, 406, 420, 430.

Z

Zetkin, Clara (1857—1933) — militantă de seamă a mișcării muncitorești și comuniste germane și internaționale, scriitoare de talent, orator și tribun înflăcărat. Împreună cu R. Luxemburg, F. Mehring și K. Liebknecht a participat activ la lupta împotriva lui Bernstein și a celorlalți oportuniști. În anii primului război mondial s-a situat pe pozițiile internaționalismului revoluționar și a luptat împotriva social-șovinismului. În 1916 a intrat în grupul „Die Internationale”, care în curînd și-a schimbat denumirea în „Spartacus”, iar apoi în „Uniunea Spartacus”. A fost unul dintre întemeietorii Partidului Comunist din Germania. La Congresul al III-lea al Internaționalei Comuniste a fost aleasă în Comitetul Executiv al Internaționalei, în cadrul căruia a condus Secretariatul internațional pentru problemele femeilor. Din 1924 și pînă la sfîrșitul vieții a fost președintă a Comitetului Executiv al Organizației internaționale pentru ajutorarea luptătorilor revoluției (Ajutorul Roșu). — 256—257.

Zinoviev (Radomîlski), G. E. (1883—1936) — membru al partidului bolșevic din 1901. Din 1908 pînă în aprilie 1917 s-a aflat în emigrație, a făcut parte din redacția ziarelor „Proletarii” și „Soțial-Demokrat”, organul central al partidului. La Congresul al V-lea al P.M.S.D.R. a fost ales membru al C.C. al partidului. În perioada de pregătire și de îndeplinire a Revoluției Socialiste din Octombrie a luat atitudine împotriva insurecției armate. Declarația publicată de Kamenev, în numele lui și al lui Zinoviev, în ziarul semimensevic „Novaia Jizn”, declarație în care se arată că ei nu sînt de acord cu rezoluția Comitetului Central cu privire la insurecția armată, a con-

stituit o divulgare a unei hotărâri secrete a partidului, o trădare a cauzei revoluției.

După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost președinte al Sovietului din Petrograd, membru al Biroului Politic al Comitetului Central, președinte al Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste. S-a ridicat în repetate rânduri împotriva politicii leniniste a partidului : în noiembrie 1917 s-a declarat pentru crearea unui guvern de coaliție din care să facă parte menșevicii și eserii ; în 1925 a fost unul dintre organizatorii „noii opoziții“, iar în 1926 unul dintre conducătorii blocului antipartinic troțkist-zinovievist. În noiembrie 1927 a fost exclus din partid pentru activitate fracționistă. În 1928 a declarat că-și recunoaște greșelile și a fost reprimat în partid, dar, întrucît nu și-a încetat activitatea antipartinică, în 1932 a fost din nou exclus din P.C. (b) al U.R.S.S. În 1933 a fost pentru a doua oară reprimat în partid. În 1934 a fost din nou exclus din partid pentru activitate antipartinică. — 181, 197, 246, 419.

Zubatov, S. V. (1864—1917) — colonel de jandarmi, inspiratorul și organizatorul „socialismului polițienesc“ (așa-zisul „zubatovism“). În ultimul deceniu al secolului trecut a fost numit șef al secției din Moscova a ohranei, unde a organizat un vast sistem de spionaj politic și a creat așa-zisele „echipe volante de filare“ ca mijloc de luptă împotriva organizațiilor revoluționare ; în 1902 a devenit șef al secției speciale din departamentul poliției. În anii 1901—1903 a organizat o serie de asociații muncitorești controlate de poliție — „Asociația de ajutor reciproc a muncitorilor din întreprinderile de construcții mecanice“ din Moscova, „Uniunea muncitorilor ruși din întreprinderile industriale ale orașului Petersburg“ etc. — cu scopul de a abate pe muncitori de la lupta revoluționară. După falimentul politicii sale de provocare, Zubatov a fost demis și a renunțat la activitatea politică. În primele zile ale revoluției burghezo-democratice din februarie 1917 și-a pus capăt zilelor. — 101.

DATE DIN VIAȚA ȘI ACTIVITATEA
LUI V. I. LENIN

(28 iunie—15 decembrie 1919)

Iunie, 28

Lenin termină de scris broșura „Marea inițiativă (Despre eroismul muncitorilor în spatele frontului. Cu prilejul «subotnicelor comuniste»)“.

Iulie, 1

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută următoarele probleme: normele de înzestrare a agriculturii cu unelte și mașini agricole, reducerea chirii la Moscova și la Petrograd, deschiderea unui credit extraordinar la dispoziția Consiliului militar-revoluționar al republicii.

Într-o telegramă adresată lui M. M. Lașevici și K. K. Iurenev, membri ai Consiliului militar-revoluționar al Frontului de est, Lenin felicită trupele sovietice cu prilejul eliberării orașelor Perm și Kungur.

Lenin asistă la adunarea de partid a școlii de cadre „C.E.C. din Rusia“, adunare care fusese convocată din inițiativa lui și la care a fost creată celula de partid din această școală.

Iulie, 2

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută problema militarizării personalului tipografiilor, a trecerii tuturor uzinelor de muniții și de echipament militar în subordinea C.E.S., măsuri concrete pentru aprovizionarea cu combustibil a căilor ferate, problema ridicării și transportării produselor alimentare colectate în Ucraina, proiectul de hotărîre cu privire la mobilizarea medicilor și felcerilor veterinari, proiectul de hotărîre cu privire la măsurile pentru asigurarea pazei depozitelor militare, mobilizarea muncitorilor feroviari la săpatul tranșeeilor în împrejurimile Saratovului etc.

- Lenin face însemnări pe marginea hotărârii Consiliului Apărării cu privire la formarea a două regimente de pușcași din batalionul Veatka al trupelor Ceka și din Regimentul 8 de aprovizionare Veatka.
- Iulie, 3* Lenin semnează decretul Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la naționalizarea comunicațiilor telefonice în Republica rusă.
- Iulie, 3—4* Lenin participă la lucrările plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia, la care se discută principalele probleme ce se puneau în fața Republicii sovietice în legătură cu noua ofensivă dezlănțuită de imperialiști.
- Iulie, 4* La ședința comună a C.E.C. din Rusia, a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova, a Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia și a reprezentanților comitetelor de întreprindere din Moscova, Lenin prezintă un raport cu privire la situația actuală și sarcinile imediate ale Puterii sovietice.
- Intre 4 și 8 iulie* Lenin scrie chemarea intitulată „Totul pentru lupta împotriva lui Denikin! (Scrisoarea Comitetului Central al Partidului Comunist (bolșevic) din Rusia către organizațiile de partid)“.
- Iulie, 8* Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului. La această ședință se discută problema distribuirii rației de piine pentru populația din Moscova, numirea lui S. S. Kamenev în postul de comandant-șef al tuturor forțelor armate ale R.S.F.S.R., componența Consiliului militar-revoluționar al republicii etc.
- Intr-o telegramă adresată lui V. A. Radus-Zenkoviici, președintele Comitetului executiv al guberniei Saratov, Lenin indică măsurile care trebuie luate în zona frontului în lupta împotriva chiaburilor, a dezertorilor și a bandelor care se adăposteau în păduri.
- Iulie, 9* Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării. La această ședință se discută situația alimentară a personalului exploatărilor de turbă și necesitatea adoptării unor măsuri urgente pentru aprovizionarea lor cu piine, mersul operațiilor de mobilizare pe linie sindicală, proiectul de hotărâre cu

privire la introducerea stării de război la căile ferate etc.

Iulie, 10

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută hotărîrea cu privire la crearea unor instanțe de judecată în regimente, proiectul de hotărîre provizorie cu privire la comitetul revoluționar al ținutului kirghiz, problema convocării unui congres general al calmucilor, a necesității de a adresa un apel către delegații la acest congres etc.

Intr-o convorbire cu A. M. Gorki, care la rugămintea lui Lenin venise de la Petrograd, V. I. Lenin discută problema organizării și activității comisiei centrale pentru ajutorarea oamenilor de știință și-l asigură că-i va acorda tot sprijinul și ajutorul necesar; dă dispoziții lui V. D. Bonci-Bruevici să comunice Sovietului din Petrograd și Comisariatului aprovizionării că este necesar să i se acorde lui Gorki tot sprijinul în vederea ajutorării oamenilor de litere și de știință.

Iulie, 11

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, prezintă un proiect de hotărîre cu privire la măsurile de luptă împotriva elementelor contrarevoluționare din armată. La această ședință se discută, de asemenea, mersul operațiilor de mobilizare, aprovizionarea cu combustibil a căilor ferate, adoptarea unor măsuri urgente pentru organizarea pazei depozitelor de piese și proiectile de artilerie, trecerea trupelor de grăniceri în subordinea departamentului militar, proiectul de decret pentru rechiziționarea bicicletelor și a motocicletelor etc.

La Universitatea comunistă „I. M. Sverdlov“, Lenin ține o prelegere despre stat și răspunde la întrebările cursanților.

Iulie, 12

La Conferința Organizației orășenești de partid Moscova, Lenin face o expunere asupra situației interne și externe a republicii.

Iulie, 14

Lenin scrie articolul „Despre sarcinile Internaționalei a III-a (Ramsay MacDonald despre Internaționala a III-a)“.

Lenin vizitează cursurile de mitraliori de la Moscova.

Iulie, 15

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută situația transportului

hipomobil, situația alimentară a orașului Moscova și se confirmă componența colegiului de conducere al Băncii poporului.

Intr-o convorbire cu V. M. Zagorski, secretar al Comitetului Organizației de partid Moscova, și cu A. F. Measnikov, care veniseră să-l însoțească la conferința ostașilor roșii din garnizoana Hodînka, Lenin se interesează de starea de spirit a muncitorilor, de activitatea Organizației de partid Moscova.

Luînd cuvîntul la conferința ostașilor roșii fără partid din garnizoana Hodînka, Lenin face o expunere despre situația externă și internă a Republicii sovietice.

Iulie, 16

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută problema Centralei textilelor, măsurile pentru recoltarea cerealelor în zona frontului, acordarea cantității de păcură necesară Comisariatului poporului pentru căile de comunicație în scopul de a scoate din Astrahan cele mai importante bunuri militare și produse alimentare; se aprobă proiectul de decret prin care se acordă muncitorilor ce se întorc din concediu dreptul de a aduce cu ei două puduri de produse raționalizate și neraționalizate etc.

Iulie, 17

Intr-o telegramă adresată lui M. M. Lașevici și K. K. Iurenev, membri ai Consiliului militar-revoluționar al Frontului de est, Lenin îi felicită cu ocazia eliberării orașelor Zlatoust și Ekaterinburg.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema deschiderii unui credit la dispoziția Comitetului pentru problemele prizonierilor și refugiaților, finanțarea cooperativelor de consum, situația alimentară a orașului Moscova etc.

Iulie, 18

Intr-o scrisoare adresată lui A. M. Gorki, la Petrograd, Lenin îl invită să vină la Moscova.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută problema înlocuirii cu femei a bărbaților care lucrează în instituțiile sovietice, problema folosirii la lucrări agricole a muncitorilor de la uzinele și fabricile care se închid, mobilizarea muncitorilor de la uzina din Ijevsk, măsurile pentru recoltarea cerealelor în zona frontului, acordarea rației de ostaș roșu pentru an-

gajații civili care lucrează la construcția de fortificații în zona Frontului de est și la Penza etc.

Iulie, 19

Lenin cere în scris Secretariatului Consiliului Comisarilor Poporului să stabilească din a cui vină s-a produs întârzierea aprobării instrucțiunilor referitoare la trimiterea de colete alimentare din armată.

Iulie, 20

Lenin scrie „Răspuns la întrebările unui ziarist american“.

Iulie, 22

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema majorării soldei ostașilor roșii, măsurile pentru prevenirea unei înrăutățiri a aprovizionării populației Petrogradului în legătură cu reparațiile ce se fac la mori etc.

Lenin semnează apelul Consiliului Comisarilor Poporului către poporul calmuc.

Iulie, 23

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării; prezintă un raport cu privire la armata de aprovizionare. La aceeași ședință se discută, de asemenea, proiectul de instrucțiuni privind trimiterea de colete alimentare din armată, problema asigurării mijloacelor de transport pentru muncitorii care nu devenit disponibili în urma închiderii unor întreprinderi și care pleacă la lucrări agricole, precum și pentru muncitorii care pleacă în concediu, îmbunătățirea aprovizionării muncitorilor de la uzinele care lucrează pentru nevoile apărării, măsurile pentru efectuarea mobilizării pe linie sindicală etc.

Lenin semnează hotărârea Consiliului Apărării prin care se aduc mulțumiri ostașilor roșii și cadrelor de comandă ale Armatei a 4-a, care timp de 2 luni au rezistat în orașul Uralsk unui asediu al trupelor dușmane, acordându-li-se totodată o recompensă bănească egală cu triplul soldei pentru fiecare lună de asediu.

Iulie, 24

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută componența Comitetului militar-revoluționar al ținutului kirghiz, situația din industria metalurgică din Ural, hotărârea cu privire la organizarea unui recensământ al suprafețelor arabile, al vitelor, inventarului și populației în gospodăriile țărănești și în sovhozuri, decretul cu privire la noua reglemen-

tare a folosinței pământului în regiunile locuite de calmuci etc.

Iulie, 25

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută raportul comisiei de anchetă pentru stabilirea cauzelor cedării orașului Vilno, problema fabricării cartușelor din tuburi reconșionate, a trimerii de unități militare pe Frontul de sud, măsurile necesare pentru completarea armatei de aprovizionare, pentru asigurarea transportării combustibilului la stațiile de cale ferată.

Iulie, 29

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema măsurilor pentru restrângerea circulației autovehiculelor, situația economică și politică a orașului și guberniei Moscova etc.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută problema strîngerii recoltei, proiectul de hotărîre privind măsurile pentru asigurarea transportării combustibilului la stațiile de cale ferată etc.

Iulie, 30

La conferința comitetelor de întreprindere, a reprezentanților sindicatelor și a delegaților cooperativei muncitorești centrale și ai consiliului asociației „Cooperatiya” din Moscova, Lenin rostește o cuvîntare cu privire la situația aprovizionării și la situația militară.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută mersul lucrărilor la exploatarea de turbă, problema transportării combustibilului la stațiile de cale ferată, aprovizionarea cu pîine a feroviarilor de la nodul de cale ferată Petrograd, rechiziționarea autoambulanțelor sanitare, instalarea unui puternic post de radio la Moscova, problema armatei de aprovizionare, proiectul de hotărîre cu privire la încadrarea posturilor administrative din unitățile militare etc.

Iulie, 31

Lenin rostește o cuvîntare la primul Congres general al lucrătorilor din domeniul învățămîntului și al culturii socialiste.

Într-o scrisoare adresată lui A. M. Gorki, Lenin răspunde la o scrisoare în care acesta îi înfățișase situația din Petrograd.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema înființării

unui Fond muzeistic unic de stat, prelungirea creditelor deschise la dispoziția secției centrale și a secțiilor locale de aprovizionare a armatei, numirea unei comisii pentru cercetarea activității desfășurate în Siberia, problema prețurilor fixe etc.

*Sfârșitul lunii
iulie*

Lenin scrie o scrisoare lui Béla Kun cu privire la atitudinea Rusiei Sovietice față de Ungaria.

Iulie

Într-o convorbire cu comunistul german A. Kurrella, conducătorul organizațiilor tineretului comunist din München, și cu reprezentanții Uniunii tineretului din Ungaria, Lenin discută sarcinile mișcării comuniste a tineretului și programul Internaționalei Comuniste a Tineretului.

Lenin scrie articolul „In odaia lacheilor”.

August, 1

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării; prezintă un raport referitor la asigurarea forței de muncă necesare pentru fabricile de cartușe. În aceeași ședință se discută de asemenea problema evacuării Țariținului, a trimerii de unități militare pe Frontul de sud, problema transferării pe front a ofițerilor din instituțiile militare, mobilizarea feroviarilor din Saratov la săpatul tranșeelor, transportarea stocurilor de produse metalice din Ural, măsuri pentru obținerea imediată a unui număr cât mai mare de muncitori pentru strângerea recoltei, proiectul de decret cu privire la rechiziționarea bicicletelor etc.

Lenin semnează o telegramă adresată Consiliului militar-revoluționar al Armatei a 7-a, în care se cere ca Petrogradul să nu fie cedat cu nici un preț.

August, 5

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; propune o serie de modificări și completări la proiectul de instrucțiuni ale Comisariatului poporului pentru agricultură „Cu privire la organizarea și activitatea direcțiilor guberniale și raionale ale sovhozurilor”. În aceeași ședință se discută de asemenea proiectul de apel către muncitorii, țăranii, locuitorii de altă naționalitate și cazacii muncitori din Siberia, proiectul de decret cu privire la obligativitatea schimbului de produse, proiectul de hotărâre cu privire la unificarea serviciilor de aprovizionare ale Armatei Roșii etc.

Lenin participă la ședința Biroului Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste, la care se

- discută problema atitudinii față de parlamentarism etc.
- August, 6* Lenin rostește o cuvîntare la conferința muncitorilor și ostașilor roșii fără partid din raioanele Presnea, Sușcevsco-Mariinski, Hamovniki și Butîrka din Moscova.
- Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută situația plutăritului, problema trimiterii de muncitori la fabricile de cartușe din Simbirsk, Kovrov și Podolsk, a folosirii muncitorilor la strîngerea recoltei etc.
- August, 7* Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema creării pe lîngă Conducerea centrală a Băncii poporului a unei comisii pentru repartizarea semnelor monetare, măsurile pentru instituirea unui control asupra specialiștilor care lucrează la Centrala textilelor, proiectul de decret cu privire la asigurările asupra vieții; se aprobă decretul cu privire la obligativitatea schimbului de produse etc.
- August, 8* Lenin semnează o telegramă către Consiliul militar-revoluționar al Armatei a 5-a cu ocazia împlinirii unui an de la crearea ei, trimite salutul său ostașilor roșii și cadrelor de comandă și le aduce mulțumiri pentru eforturile depuse și pentru dîrzenia de care au dat dovadă în apărarea revoluției socialiste.
- Într-o scrisoare adresată Biroului Organizatoric al C.C. al P.C. (b) din Rusia, Lenin atrage atenția asupra necesității unor măsuri pentru asigurarea materială a membrilor colegiilor și a familiilor lor.
- Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută problema aprovizionării cu pîine a feroviarilor de la nodul de cale ferată Petrograd, măsurile pentru o mai bună desfășurare a mobilizării, suspendarea operațiilor de lichidare a Inspecției militare superioare etc.
- August, 9* În numele Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, Lenin dă Consiliului militar-revoluționar al republicii și Consiliului comisarilor poporului al Ucrainei directiva de a apăra pînă la ultima posibilitate orașele Odesa și Kiev.
- August, 10* Într-o scrisoare adresată lui E. M. Skleanski, vicepreședintele Consiliului militar-revoluționar al

republicii, în legătură cu întârzierea ofensivei în sectorul Voronej, Lenin cere să i se comunice cauzele întârzierii și data când va începe ofensiva.

August, 13

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută problema aplicării decretului privind trimiterea de colete alimentare din armată, repartizarea unei cantități de 1 000 de puduri de pîine spre a fi distribuită suplimentar printre ostașii roșii care lucrează la descongestionarea portului din Nijni Novgorod, planul de baraj al șenalelor și intrărilor în porturile Kronstadt și Petrograd, scutirea de mobilizare la săpatul tranșeelor a tuturor muncitorilor care lucrează la încărcatul combustibilului etc.

Lenin semnează o telegramă adresată Consiliului militar-revoluționar al Frontului de sud, în care se dau dispoziții cu privire la pregătirea unei ofensive împotriva lui Denikin.

În numele Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, Lenin adresează Consiliului Comisarilor Poporului al Ucrainei o telegramă în care se cere să se ia măsuri pentru închiderea tuturor comisariatelor, cu excepția comisariatelor pentru treburile militare, pentru căi de comunicație și pentru aprovizionare, să se decreteze mobilizarea populației pentru lucrări cu caracter militar; totodată se arată că este necesar ca Consiliul Comisarilor Poporului, Consiliul Apărării, C.E.C. și C.C. al P.C. (b) din Ucraina să fie unificate în cadrul unei singure instituții.

Lenin participă la ședința comună a Biroului Politic și a Biroului Organizatoric al C.C. al P.C. (b) din Rusia și face o comunicare cu privire la necesitatea lansării unui apel către cazaci.

August, 14

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută textul unui apel către muncitorii, țăranii, locuitorii de altă naționalitate și cazacii muncitori din Siberia, apelul către oștile căzăcești din ținutul Donului, Kuban, Terek, Siberia, Semirecie, Transbaikal, Amur, Irkutsk și ținutul Ussuri, problema aprovizionării cu combustibil a Moscovei, situația colectărilor de cartofi etc.

- August, 15* Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută problema stabilirii unei legături între organele de aprovizionare ale Armatei Roșii și Consiliile militare-revoluționare, măsurile pentru combaterea dezertărilor, organizarea conducerii bazinului carbonifer de lângă Moscova, proiectul de hotărâre cu privire la măsurile practice pentru descongestionarea portului Saratov și a altor porturi de pe Volga și pentru accelerarea transporturilor de cereale și alte produse etc.
- August, 16* Lenin participă la ședința comună a Biroului Politic și a Biroului Organizatoric ale C.C. al P.C. (b) din Rusia.
- August, 19* Lenin scrie o scrisoare către socialiștii italieni Serrati și Lazzari.
- August, 20* Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută proiectul de decret cu privire la îmbunătățirea aprovizionării familiilor de ostași roșii, problema militarizării personalului morilor din orașul Moscova etc.
- Intr-un interviu acordat profesorului englez W. Hood, Lenin vorbește despre propunerile făcute de Bullit la Conferința de la Paris, despre atitudinea Republicii sovietice față de popoarele mici care și-au proclamat independența. La despărțire, Lenin îi dă lui Hood o fotografie cu o dedicație scrisă în limbile engleză și rusă.
- August, 21* Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema construirii unor cazărmi, deschiderea unor credite extraordinare la dispoziția împrumutnicului Consiliului Apărării pentru aprovizionarea Armatei Roșii și a Flotei etc.
- August, 22* Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută instituirea unei anchete pentru stabilirea cauzelor cedării orașului Tambov, trimiterea pe front a ofițerilor din instituțiile militare etc.
- Lenin primește o delegație a Congresului Sovietelor din gubernia Moscova.
- Intr-un bilet adresat lui L. B. Kamenev, Lenin cere să fie supusă Biroului Politic al C.C.

al P.C. (b) din Rusia problema aprobării Constituției Republicii Sovietice Socialiste Turkestan.

- August, 24* Lenin scrie „Scrisoare către muncitori și țărani cu prilejul victoriei asupra lui Kolceak“.
- August, 26* Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema premierii detașamentelor de colectare, a evidenței funcționarilor sovietici, proiectul de decret cu privire la unificarea activității teatrale etc.
- August, 27* Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării; prezintă rapoarte în problema diviziei bașkire din Belebei și a evacuării Petrogradului. În aceeași ședință se discută de asemenea problema reorganizării Direcției generale a cărbunelui, a fabricării cartușelor din cartușe recondiționate, acordarea rației de ostaș roșu muncitorilor de la uzina din Ijevsk, problema lipsei de vagoane, proiectul de hotărâre cu privire la declararea stării de război în guberniile Reazan, Tula, Orel, Voronej, Tambov și Penza, proiectul de hotărâre cu privire la evidența celor supuși recrutării sau mobilizării, proiectul de hotărâre cu privire la mobilizarea șoferilor care deservește mașinile rechiziționabile etc.
- August, 28* Lenin scrie o scrisoare către Sylvia Pankhurst. Lenin semnează instrucțiunile Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la conducerea sovhozurilor.
- Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută măsurile practice pentru aplicarea decretului privind alimentația gratuită pentru copiii din Moscova și din Petrograd, asigurarea necesarului de lemne de foc pentru Moscova, premiarea muncitorilor de la detașamentele de colectare pentru îndeplinirea cu succes a sarcinilor de colectare a cerealelor în cadrul predării obligatorii a surplusurilor, raportul comisiei pentru reglementarea relațiilor dintre sovhozuri și secțiile agricole guberniale, proiectul de hotărâre privind folosirea organizațiilor militare la colectarea produselor alimentare etc.
- August, 29* Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută problema trimiterii pe front a foștilor ofițeri, problema extinderii hotărârilor Consiliului Apărării cu privire la militarizarea

muncitorilor și funcționarilor din industria cărbunelui asupra muncitorilor și funcționarilor de la minele de cărbuni din Ural, Siberia și din alte bazine carbonifere etc.

Lenin ține a doua prelegere despre stat la Universitatea comunistă „I. M. Sverdlov”.

August, 30

Într-o telegramă adresată lui M. V. Frunze, comandantul Frontului din Turkestan, Lenin arată că este necesar să se ia toate măsurile pentru a împiedica pe cazaci să incendieze rezervoarele de petrol de la Guriev, astfel încât întreaga cantitate de petrol care se află acolo să cadă în mâinile trupelor sovietice.

*Sfârșitul
lunii august*

Lenin scrie proiectele de hotărâri ale Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la măsurile de luptă împotriva lui Mamontov.

August

Lenin discută cu Ș. Agurski despre situația din mișcarea comunistă și muncitorească din America.

Lenin scrie articolul „Despre libertatea comerțului de cereale”.

Vara

Într-un bilet adresat lui E. M. Skleanski și I. T. Smilga, membri ai Consiliului militar-revoluționar al republicii, Lenin dă referințe pozitive despre cunoscutul revoluționar Kamo (S. A. Ter-Petrosian).

*Nu mai târziu
de 1 septembrie*

Într-un bilet adresat lui N. N. Krestinski și I. I. Gancky, Lenin îi roagă să transmită lui D. B. Vighilev, care locuia în Galiția, rugămintea de a lua măsurile necesare pentru asigurarea integrității bibliotecii lăsate acolo de Lenin și pentru expedierea ei în Rusia Sovietică.

Septembrie, 2

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema alocării unui fond la dispoziția Comisariatului poporului pentru agricultură în vederea ajutorării familiilor de ostași roșii, problema majorării rației ostașilor roșii, premierea muncitorilor din detașamentele de colectare etc.

Septembrie, 3

La Conferința muncitorilor și ostașilor roșii fără partid din raioanele Basmanni, Lefortovo, Alekseevski și Sokolniki din Moscova, Lenin rostește o cuvîntare despre momentul politic.

Septembrie, 4

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; scrie proiectul de hotărâre a C.C.P. cu privire la introducerea conducerii unice la Centrala textilelor. La aceeași ședință se discută, de asemenea, rezultatele verificării bibliotecilor științifice, aprovizionarea cu pâine a orașului Moscova etc.

Într-un bilet adresat lui E. M. Skleanski, Lenin atrage atenția asupra rolului aeroplanelor în lupta împotriva cavaleriei.

Lenin dă indicații Comisariatului poporului pentru afacerile externe să înceapă tratative de pace cu Estonia.

Lenin semnează decretul Consiliului Comisarilor Poporului în care se prevede că volumele din fostele biblioteci particulare trec în posesia Muzeului „Rumeanțev“.

Într-un bilet adresat lui E. M. Skleanski, Lenin dispune să se publice în presă știrile în care se afirmă că englezii se pregătesc să plece curînd din Caucaz și să lase armatei lui Denikin materialul lor de război.

Septembrie, 5

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării; scrie proiectul de hotărâre cu privire la evacuarea Petrogradului. La această ședință se discută, de asemenea, problema lichidării breșei formate lângă Tambov, măsurile pentru reglementarea navigației pe Volga, aprovizionarea cu furaje a orașului Moscova, măsuri pentru accelerarea transporturilor de lemne și de sare din regiunea Kamei, productivitatea uzinelor din Tula etc.

Într-o telegramă adresată Comitetului revoluționar din Bașkiria, Lenin cere să se trimită de urgență unități bașkire pentru apărarea Petrogradului; roagă să se transmită salutul său ostașilor bașkiri.

Septembrie, 6

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, la care se discută problema de a i se acorda un concediu de o săptămîină sau două.

Din însărcinarea Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, Lenin semnează o telegramă adresată lui L. D. Troțki, precum și lui L. P. Serebreakov și M. M. Lașevici, membri ai

Consiliului militar-revoluționar al Frontului de sud, cu privire la regruparea forțelor de pe acest front.

Lenin scrie o scrisoare „Către toți membrii colegiilor și către toți comisarii poporului“, în care le atrage atenția că broșura „Respectați legile Republicii sovietice!“, publicată de A. Gohibarg și trimisă o dată cu scrisoarea, conține textul hotărârii cu privire la respectarea legilor, adoptată de cel de-al VI-lea Congres general extraordinar al Sovietelor din Rusia la 8 noiembrie 1918.

Septembrie, 10

Lenin ascultă referatul lui N. D. Vinogradov cu privire la ridicarea de monumente și-i trimite lui A. V. Lunacearski o telegramă în care-l admonestează pentru atitudinea sa neglijentă față de această acțiune.

Septembrie, 11

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, votează pentru inițierea imediată a unor tratative de pace cu guvernele Finlandei, Lituaniei și Letoniei; ia cuvântul în problema datei la care trebuie făcută oferta de pace.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema creditelor pentru alimentația școlărilor, reducerea impozitului în natură pentru gospodăriile țărănești, îmbunătățirea salarizării specialiștilor etc.

Septembrie, 12

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută rezultatele activității întreprinderilor din bazinul carbonifer de lângă Moscova, alocarea unui fond de produse alimentare pentru muncitorii din Petrograd și Kronstadt care execută comenzi deosebit de importante pentru armată etc.

Lenin transmite lui I. V. Stalin o sesizare primită din partea comitetului muncitorilor și funcționarilor de la Smolnîi, în care se arată că în aparatul Sovietului din Petrograd s-au strecurat elemente străine; Lenin roagă să se ia măsuri pentru verificarea faptelor semnalate.

Septembrie, 15

Într-o scrisoare adresată lui A. M. Gorki, Lenin comunică măsurile luate de C.C. al P.C. (b) din Rusia pentru verificarea cazurilor de arestări de intelectuali burghezi.

Septembrie, 16

Într-o scrisoare adresată lui I. I. Gusev, membru al Consiliului militar-revoluționar al republicii,

Lenin critică aspru felul în care acest consiliu exercită conducerea operațiilor militare.

Septembrie, 18—20 Lenin scrie articolul „Cum îi folosește burghezia pe renegați“.

Septembrie, 21 În numărul 210 al ziarului „Pravda“ apare prefața lui Lenin la articolul lui G. E. Zinoviev „Cu privire la componența numerică a partidului nostru“.

Lenin participă la lucrările plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia, propune ca Divizia letonă și brigada de cavalerie a căzăcimii roșii să fie dizlocate de pe Frontul de vest pe cel de sud.

Septembrie, 22 Lenin semnează o hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului în care se stabilește că muncitorii care prestează muncă fizică vor primi echipament de protecție.

Septembrie, 23 Lenin scrie scrisoarea „Către muncitorii americani“.

La cea de-a IV-a Conferință orășenească a muncitoarelor fără partid din Moscova, Lenin rostește o cuvîntare despre sarcinile mișcării femeilor muncitoare din Republica sovietică.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; introduce pe ordinea de zi a ședinței problema numirii lui V. A. Avanesov în postul de adjunct al comisarului poporului pentru Controlul de stat și prezintă un proiect de hotărîre în această problemă. La aceeași ședință se discută, de asemenea, problema alcătuirii Comisiei pentru treburile Turkestanului și a desfășurării lucrărilor ei, problema combustibilului lichid, un proiect de decret în care se prevede că drepturile și avantajele acordate ostașilor roșii și familiilor lor vor fi extinse asupra cadrelor de comandă ale Armatei Roșii etc.

Intre 23 și 30 septembrie Lenin ia cunoștință de memoriul în problema petrolului de la Uhta, prezentat de A. S. Soloviev, și face însemnări pe marginea lui.

Septembrie, 24 Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută măsurile pentru urgentarea deplasării diviziei baškire din Belibei și problema trimiterii lui N. V. Krîlenko la Comitetul revoluționar din Bașkiria, organizarea instrucției

militare generale, militarizarea personalului uzinei „Russkaia mașina“, propunerea de a se acorda muncitorilor de la fabrica de cartușe și de la fabrica de instrumente optice din Podolsk dreptul la rația de ostaș roșu, proiectul de hotărîre cu privire la mobilizarea muncitorilor și funcționarilor de la Comitetul construcțiilor de stat, proiectul de hotărîre cu privire la strîngerea mantalelor militare deținute de populație etc.

Lenin semnează hotărîrile Consiliului Apărării cu privire la organizarea instrucției militare generale a oamenilor muncii, cu privire la pregătirea apărării teritoriului cuprins între limitele: Moscova—Vitebsc—Cernigov—Voronej—Tambov—Șațk—Moscova și declararea stării de război pe acest teritoriu.

Lenin semnează decretul Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la organizarea alimentației copiilor.

*Mai tîrziu de
25 septembrie*

Într-o convorbire cu M. S. Olminski, Lenin subliniază necesitatea adoptării unor măsuri pentru combaterea birocratismului din aparatul de stat.

Septembrie, 26

Lenin participă la ședința plenară a C.C. al P.C. (b) din Rusia, la care se discută problema terorii, planul strategic al comandantului-șef, măsurile pentru întărirea Frontului de sud, crearea unui Comitet al apărării orașului Moscova, despre Internaționala a III-a, săptămîna partidului, Congresul al VII-lea al Sovietelor, Conferința a VII-a a P.C. (b) din Rusia și altele.

*Septembrie,
27—28*

Lenin stă două zile la casa de odihnă a Comitetului executiv al guberniei Moscova, organizată la fosta moșie „Vasilievskoe“ din județul Ruza.

Septembrie, 30

Într-un bilet adresat Consiliului economic superior, Lenin roagă ca memoriul referitor la petrolul din Uhta să fie trimis la secția respectivă și să i se comunice ce măsuri concrete au fost întreprinse în legătură cu această problemă.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; pune în discuție problema desemnării unei comisii care să analizeze situația cri-

tică a transporturilor și a aprovizionării cu combustibil. Consiliul Comisarilor Poporului adoptă proiectul de hotărîre cu privire la desființarea secțiilor juridice ale C.E.S., scris de Lenin.

*Sfîrșitul lunii
septembrie*

Lenin îl primește pe Mac Bride, corespondentul ziarului american „Christian Science Monitor“, și răspunde la întrebările puse de el.

*Nu mai tîrziu
de sfîrșitul
lunii septembrie*

Într-un bilet adresat lui E. M. Skleanski, Lenin arată necesitatea de a se acorda ajutor prizonierilor francezi și adaugă că a primit în acest sens o sesizare din partea unui socialist francez — ziaristul Guilbeaux.

*Septembrie-
octombrie*

Lenin lucrează la întocmirea planului și a conșpectelor unei broșuri despre dictatura proletariatului.

*Septembrie-
decembrie*

Lenin face însemnări și observații pe marginea unei scrisori a lui G. V. Cicerin în legătură cu încheierea tratatului de pace cu țările baltice.

*Mai tîrziu de
luna septembrie*

În cursul unei convorbiri cu A. A. Beleakov, membru în conducerea Direcției generale a industriei textile, Lenin face însemnări cu privire la activitatea acestei direcții.

Octombrie, 1

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută proiectul de hotărîre cu privire la acordarea unei recompense Armatei 1 pentru eliberarea localităților Orsk, Aktiubinsk și Temir, proiectul de instrucțiuni privind rechiziționarea cailor aflați la dispoziția instituțiilor sovietice, a întreprinderilor obștești și particulare, problema aprovizionării muncitorilor de la Sormovo etc.

Lenin semnează hotărîrea Consiliului Apărării prin care diviziilor 45 și 58 li se decerne steagul de onoare al revoluției pentru marșul eroic efectuat în vederea joncțiunii cu Armata a 12-a, iar întregului grup de sub comanda lui I. E. Iakir i se acordă o recompensă bănească egală cu solda pe o lună.

Octombrie, 2

Lenin prezidează o consfătuire a fracțiunilor comuniste de la Uniunea centrală a cooperativelor de consum și de la Comisariatul poporului pentru aprovizionare; scrie un proiect de hotărîre a consfătuirii cu privire la rezultatele colectărilor de produse alimentare.

- Lenin trimite muncitorilor din Petrograd o telegramă în care le adresează salutul său pentru munca energetică depusă la mobilizarea și trimiterea pe Frontul de sud a celor mai buni din rândurile lor.
- Octombrie, 3* Lenin scrie articolul „Exemplul muncitorilor din Petrograd“.
- Octombrie, 4* Lenin comunică lui S. T. Smilga, membru al Consiliului militar-revoluționar al Frontului de sud-est, că este necesar să se ia măsuri urgente pentru sprijinirea Frontului de sud.
- Octombrie, 5* Lenin scrie răspunsul la întrebările lui I. Levin, corespondentul ziarului american „The Chicago Daily News“.
- Octombrie, 6* Lenin trimite un mesaj de salut celui de-al doilea Congres general al Uniunii Tineretului Comunist din Rusia.
- Octombrie, 7* Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, la care se discută referatul lui M. M. Litvinov cu privire la necesitatea de a completa delegația însărcinată să trateze condițiile de pace cu Estonia, precum și alte probleme.
- Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; ia de două ori cuvântul la dezbateri. La această ședință se discută, printre altele, problema creării unui comitet al transporturilor feroviare, măsuri pentru combaterea speculei, pregătirea necesarului de lemne de foc pentru Moscova, proiectul de decret pentru stimularea creșterii vitelor în regiunea locuită de calmuci, proiectul de decret cu privire la acordarea unor reduceri la stabilirea impozitului în natură pentru gospodăriile țărănești etc.
- Octombrie, 8* Lenin semnează hotărârea C.E.C. din Rusia și a C.C.P. al R.S.F.S.R. privind crearea Comisiei pentru problemele Turkestanului.
- Lenin discută cu V. V. Kuibîșev problema creării Comisiei pentru problemele Turkestanului.
- În numele Consiliului Apărării, Lenin semnează o telegramă adresată Comitetului gubernial de partid Orenburg și Comitetului executiv al guberniei Orenburg, în care li se trasează sarcina

de a da Frontului de sud un ajutor în oameni și echipament militar.

Octombrie, 9

Lenin conduce lucrările celei de-a doua consfătuiri a fracțiunilor comuniste de la Uniunea centrală a cooperativelor de consum și de la Comisariatul poporului pentru aprovizionare în problema colectării produselor alimentare; în timpul discutării acestei probleme face o serie de însemnări; scrie „Deziderate în problema cooperatiei“.

Octombrie, 10

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării; propune o serie de modificări și completări la hotărârea „Cu privire la sporirea productivității muncii în întreprinderile care lucrează pentru nevoile apărării“. La aceeași ședință se discută, de asemenea, problema măsurilor pentru asigurarea pazei depozitelor de artilerie, organizarea serviciului transmisiunilor de campanie de pe lângă Consiliul militar-revoluționar al republicii, măsuri pentru combaterea dezertărilor din armată, proiectul de decret privind rechiziționarea tuturor aparatelor telefonice de campanie deținute de instituțiile civile și de instituțiile de spate ale departamentului armatei spre a fi puse la dispoziția frontului etc.

Lenin scrie articolul „Salut comuniștilor italieni, francezi și germani“.

Octombrie, 11

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, la care se discută problema organizării aprovizionării armatei, componența Comisariatului poporului pentru problemele naționalităților, problema primirii partidului bolșevicilor în Internaționala a III-a etc.

Lenin scrie articolul „Statul muncitorilor și săptămîna partidului“.

*Înainte de
13 octombrie*

Într-o convorbire cu A. V. Lunacearski, recent întors din zona fortificată Tula, Lenin discută despre situația încordată din această zonă, despre starea unităților garnizoanei; îi recomandă lui Lunacearski să se reîntoarcă la Tula spre a-și continua munca în unitățile militare și în rândurile populației.

Octombrie, 13

Într-o telegramă adresată lui S. N. Smirnov, membru al Consiliului militar-revoluționar al Armatei a 5-a, și lui M. V. Frunze, comandantul

Frontului din Turkestan, Lenin comunică directiva C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la mobilizarea muncitorilor și țăranilor din această regiune în vederea înlocuirii unităților Armatei a 5-a care pot fi trimise pe Frontul de sud.

Octombrie, 14

Lenin primește ambasada extraordinară a Afganistanului și se întreține cu ambasadorul Muhammed Vali-han.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului. La această ședință se discută raportul lui N. A. Semașko cu privire la aplicarea măsurilor pentru îmbunătățirea situației sanitare a cazărmilor în care sînt cantonate detașamentele de pază internă, problema măsurilor pentru combaterea speculei și altele.

Într-o telegramă adresată Comitetului executiv al Sovietului din Petrograd, Lenin cere să se ia toate măsurile pentru a respinge ofensiva întreprinsă de ludenici, să se dea în continuare sprijin Frontului de sud, să se procedeze la mobilizarea lucrătorilor din instituțiile sovietice în vederea trimiterii lor pe front.

Lenin scrie în limba germană o scrisoare adresată unui grup de comuniști străini, în care subliniază situația grea în care se află Rusia Sovietică, creșterea mișcării comuniste și inevitabilitatea victoriei revoluției internaționale.

Octombrie, 15

Într-un bilet adresat lui E. M. Skleanski, Lenin arată că e necesar să se trimită de urgență radio-emitoare pe Frontul de sud.

Comitetul Central al P.C. (b) din Rusia instituie o comisie, sub președinția lui Lenin, pentru întocmirea unui proiect de decret privind identificarea și inventarierea tuturor bunurilor care pot fi folosite în scopuri militare.

Într-o scrisoare adresată lui E. M. Skleanski, N. A. Semașko și L. B. Kamenev, Lenin cere să se întocmească un proiect de decret privind crearea pe lângă C.E.C. din Rusia a unui Comitet pentru ajutorarea răniților.

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, la care se discută problema situației pe fronturile războiului civil. Lenin este ales în comisia însărcinată cu întocmirea unui decret pentru simplificarea adminis-

trației civile în vederea eliberării persoanelor care pot fi folosite la muncă în armată.

Octombrie, 16

Din balconul Sovietului de deputați ai muncitorilor și țăranilor din Moscova, Lenin rostește o cuvântare în fața muncitorilor comuniști mobiliizați din guberniile Iaroslavl și Vladimir.

Octombrie, 17

Lenin scrie apelul „Către muncitorii și ostașii roșii din Petrograd”.

Ca răspuns la hotărârea lui Troțki și Zinoviev de a ceda albgardiștilor Petrogradul, Lenin transmite prin fir direct Comitetului din Petrograd al P.C. (b) din Rusia dispoziția de a apăra Petrogradul pînă la ultima picătură de sînge.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării; propune o serie de completări la proiectul de hotărîre cu privire la introducerea orelor suplimentare în întreprinderile care lucrează pentru nevoile apărării. La aceeași ședință se discută, de asemenea, problema scutirilor de mobilizare pentru cei care lucrează la construirea de fortificații, problema mobilizării pescarilor din Regiunea de nord, identificarea și inventarierea bunurilor care pot fi folosite în scopurile militare, asigurarea echipamentului de protecție pentru feroviari etc.

Pe o telegramă primită de la Comitetul revoluționar din Siberia, Lenin pune o rezoluție în care dispune să se dea echipamentul necesar pentru trupele care luptă împotriva lui Kolceak și cere să se ia măsuri imediate pentru trimiterea Armatei a 5-a pe Frontul de sud.

Octombrie, 17—18

Lenin cere Comisariatului aprovizionării date privind cantitățile de produse alimentare care au fost trimise la Petrograd și comunică telegrafic Sovietului din Petrograd datele primite.

Octombrie, 18

Într-o telegramă adresată Comitetului din Petrograd al P.C. (b) din Rusia, Lenin cere să se întreprindă o ofensivă rapidă în vederea încercuirii trupelor lui Iudenici.

Într-o telegramă adresată lui M. V. Frunze, comandantul Frontului din Turkestan, Lenin cere ca, în conformitate cu hotărârea Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, să se depună toate eforturile pentru înfrîngerea cazacilor albi

din Ural și să se urgenceze pe cât posibil trimiterea de trupe în ajutorul Frontului de sud.

Octombrie, 19

Lenin scrie chemarea „Către tovarășii ostași roșii“.

Lenin cere telegrafic lui B. I. Goldberg, comandantul armatei de rezervă, să comunice dacă dispune de efective suficiente pentru organizarea de noi unități, dacă activitatea se desfășoară normal, dacă primește ajutor din partea organizațiilor locale; roagă să li se comunice acestora conținutul telegramelor și să i se dea răspuns la întrebările puse.

Octombrie, 20

Lenin semnează o telegramă către comitetele forestiere guberniale și județene, către comitetele feroviare, comitetele executive guberniale etc. din Saratov și Tambov, în care li se cere să ia măsuri urgente pentru asigurarea cantităților necesare de lemne.

Lenin recomandă lui G. N. Kaminski, V. I. Mejlauk și D. P. Oskin, membri ai Comitetului revoluționar din Tula, să-și concentreze întreaga atenție asupra muncii în rândurile armatei și asupra activității de aprovizionare a armatei.

*Octombrie, nu
mai devreme de
20 ale lunii*

Luând cunoștință de tabelele statistice referitoare la producția și consumul de pîine și carne în anii 1918—1919 în 26 de gubernii ale Rusiei Sovietice, tabele întocmite de Direcția Centrală de Statistică, Lenin face pe marginea lor o serie de însemnări; folosește unele din aceste materiale în lucrarea sa „Economicul și politicul în epoca dictaturii proletariatului“.

Octombrie, 21

Lenin scrie articolul „Bilanțul săptămînii partidului la Moscova și sarcinile noastre“.

Într-o telegramă adresată lui I. N. Smirnov, membru al Consiliului revoluționar-militar al Armatei a 5-a, Lenin îl roagă să-i comunice părerea lui despre necesitatea menținerii Frontului de est, precum și efectivul trupelor pe care ei le vor putea trimite pe Frontul de sud.

Într-o telegramă adresată lui V. M. Ghittis și A. I. Poteaev, membri ai Consiliului militar-revoluționar al Frontului de vest, Lenin îi roagă să verifice exactitatea știrii că soldații polonezi fraternizează cu ostașii roșii și să-i comunice

care este starea de spirit a soldaților polonezi.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisailor Poporului și ia de câteva ori cuvîntul la dezbatere; în cadrul discutării proiectului de decret cu privire la simplificarea aparatului civil al Puterii sovietice, Lenin face propuneri pentru alcătuirea unei comisii care să pună de acord textul proiectului cu punctul de vedere al reprezentanților comisariatelor interesate. La aceeași ședință se discută, de asemenea, proiectul de decret pentru combaterea speculei, fraudelor, falsurilor și a altor abuzuri, proiectul de decret cu privire la emiterea de semne monetare și bancnote de model nou.

Octombrie, 22

Ca răspuns la propunerea lui L. D. Troțki de a se da trupelor sovietice ordinul de a intra pe teritoriul Estoniei, Lenin îi comunică în scris că e împotriva adoptării unui asemenea plan.

Într-un bilet adresat lui L. D. Troțki, Lenin subliniază importanța zdrobirii trupelor de sub comanda lui Iudenici, arată că în acest scop trebuie să fie mobilizați încă 20 000 de muncitori din Petrograd și că e periculos să se scoată trupe de pe Frontul de sud.

Luînd cunoștință de conținutul raportului în care comandantul-șef S. S. Kamenev cerea ca proiectele de directive operative ale guvernului să-i fie prezentate spre avizare prealabilă, Lenin pune pe raport o rezoluție de aprobare.

Octombrie, 23

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, la care se discută problema înființării Direcției sanitare generale, a numirii comandantului zonei fortificate Moscova etc.

Octombrie, 24

Lenin rostește o cuvîntare în fața cursanților Universității „Sverdlov“ înainte de plecarea lor pe front.

Lenin rostește o cuvîntare în fața muncitorilor comuniști din Ivanovo-Voznesensk care pleacă pe front.

Lenin dă dispoziție lui E. M. Skleanski, adjunct al comisarului poporului pentru problemele militare, să ia măsuri urgente pentru trimiterea unor unități militare pe Frontul de sud și să numească persoane responsabile de îndeplinirea măsurilor indicate.

Într-o scrisoare adresată lui V. V. Vorovski, directorul Editurii de stat, Lenin îi dă o muștrare severă pentru neglijență în editarea broșurii „Internaționala a III-a. 6—7 martie 1919“.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută problema măsurilor sanitare pentru combaterea tifosului exantematic în armată, rezultatele activității întreprinderilor din bazinul carbonifer de lângă Moscova, măsurile pentru îmbunătățirea aprovizionării cu combustibil a Armatei Roșii, a transporturilor și a unei serii de întreprinderi etc.

Octombrie, 25

Lenin discută cu M. I. Kalinin înainte de plecarea acestuia la muncă de agitație în zona frontului.

Într-o scrisoare adresată Consiliului militar-revoluționar al Frontului de sud, Lenin roagă să se ia măsuri pentru repartizarea judicioasă a municionilor comuniști de la Ivanovo-Voznesensk, care alcătuiesc „un grup *anume organizat*... pentru deservirea multilaterală și asanarea unei întregi armate“.

*După
25 octombrie*

Într-o scrisoare adresată lui G. E. Zinoviev, Lenin cere să se depună toate eforturile pentru exploatarea zăcămintelor de turbă și trasează măsuri concrete pentru executarea acestor lucrări.

Octombrie, 26

Lenin semnează o telegramă adresată unei consfățuri a organelor de colectări din județul Pugaciov, în care cere să se comunice de urgență lista localităților sau plășilor care și-au îndeplinit în întregime obligațiile de predare obligatorie a surplusurilor.

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia.

Octombrie, 28

Lenin scrie scrisori adresate unor comuniști din străinătate: „Tovarășului Loriot și tuturor prietenilor francezi care au aderat la Internaționala a III-a“, „Scrisoare în legătură cu sciziunea, adresată Comitetului Central al Partidului Comunist din Germania“, „Tovarășilor comuniști care au făcut parte din «Partidul Comunist din Germania» și care au format acum un partid nou“, „Tovarășului Serrati și comuniștilor italieni în general“.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului și ia de 12 ori cuvântul la dezbateri. La această ședință se discută, de asemenea, proiectul de hotărâre cu privire la măsurile pentru combaterea speculei, cererea Consiliului militar-revoluționar al Frontului de sud-est de a se acorda Comitetului gubernial de aprovizionare Saratov permisiunea de a lăsa țăranilor o parte din furaje și cereale în vederea îndeplinirii unor sarcini urgente în ceea ce privește transportarea lemnului de foc la stațiile de cale ferată etc.

Lenin rostește o cuvântare în fața audiențelor cursurilor pentru lucrătorii învățământului extra-scolar înainte de plecarea lor pe front.

Octombrie, 29

Lenin trimite intendentului Kremlinului un bilet cu următorul conținut: „Astăzi urmează să fie adusă o hîrtie de la ostașul Grigori Ivanovici Nikolski (care urmează cursurile de la Kremlin). Vă rog s-o primiți și să mi-o transmiteți mie personal chiar astăzi. Președintele C.C.P. V. Ulianov (Lenin)“.

Octombrie, 30

Lenin scrie articolul „Economicul și politicul în epoca dictaturii proletariatului“.

Octombrie, 31

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, la care se discută problema participării la viitorul Congres general al Sovieților din Ucraina, situația colectărilor de cartofi, normele privind examinarea problemelor de principiu pe care le ridică comisariatele poporului și alte instituții sovietice, fuzionarea Comisariatului poporului pentru problemele muncii cu Comisariatul poporului pentru prevederi sociale etc.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută problema mobilizării studenților, mersul îndeplinirii hotărârii Consiliului Apărării cu privire la transportarea cerealelor colectate în raioanele Kustanai și Troițk, măsurile pentru dezvoltarea extracției de cărbune în Ural etc.

Octombrie

Lenin discută cu M. V. Frunze problema trimiterii lui în Turkestan ca membru al respectivei comisii a C.E.C. din Rusia și a Consiliului Comisarilor Poporului.

Lenin primește în audiență pe profesorul V. N. Tonkov, cu care discută problema îmbu-

- nătățirii condițiilor de trai ale oamenilor de știință.
- Noiembrie, 1* Într-o telegramă trimisă la Petrograd, Lenin dă directiva de a se concentra mari forțe pentru zdrobirea armatei lui Iudenici.
- Într-o telegramă adresată Consiliului militar-revoluționar al Armatei a 5-a, Lenin cere să i se comunice cîte și care anume divizii din această armată pot fi dislocate pe Frontul de sud, cu precizarea datei plecării lor.
- Noiembrie, 4* Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută un proiect de decret de amnistie, proiectul de decret pentru simplificarea aparatului civil al Puterii sovietice, problema fuzionării Comisariatului poporului pentru problemele muncii cu Comisariatul poporului pentru prevederi sociale și altele.
- Noiembrie, 5* Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută problema mobilizării felcerilor, măsurile pentru combaterea tifosului exantematic pe Frontul din Turkestan etc.
- Lenin semnează hotărîrea Consiliului Apărării cu privire la măsurile pentru combaterea tifosului exantematic pe Frontul de est și pe cel din Turkestan.
- Lenin scrie articolul „Salut muncitorilor din Petrograd“, în legătură cu cea de-a doua aniversare a Revoluției din Octombrie.
- Noiembrie, 6* În nr. 249 al ziarului „Pravda“ apare articolul lui Lenin „Puterea sovietică și situația femeii“.
- Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia; prezintă un referat cu privire la oferta de pace făcută prin intermediul lui Lorient. La aceeași ședință se discută, de asemenea, problema convocării celei de-a VIII-a Conferințe generale de partid și a celui de-al VII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia.
- Noiembrie, 7* În nr. 478 al ziarului „Bednota“ apare articolul lui Lenin „La cea de-a doua aniversare a Puterii sovietice“.
- La ședința comună a C.E.C. al Sovietelor din Rusia, a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova, a Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia și a comitetelor de

întreprindere, Lenin rostește o cuvîntare consacrată celei de-a doua aniversări a Revoluției din Octombrie.

Noiembrie, 7—10 Scrisoarea lui Lenin „Către tovarășii comuniști din Turkestan“ apare în ediția festivă comună a ziarelor „Turkestanskii Kommunist“, „Izvestiia C.E.C. al Republicii Turkestan“ și „Krasnii Front“.

Noiembrie, 8 Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută problema asigurării orașului Moscova cu minimumul necesar de combustibil, mobilizarea a cinci contingente de vîrstnici la tăiere de lemne în pădure, crearea unei Comisii centrale pentru îmbunătățirea stării sanitare a populației și altele.

Lenin semnează hotărîrea Consiliului Apărării prin care toate persoanele care lucrează la șantierele de construcție ale termocentralelor Șatura și Kașira sînt considerate ca fiind în serviciul militar.

Noiembrie, 10 Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută proiectul de hotărîre cu privire la militarizarea întreprinderii „Neftegaz“ din Petrograd, problema construirii unor linii ferate înguste etc.

Noiembrie, 11 Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema creării unui organ silvic unic, problema mobilizării funcționarilor de stat pentru tăiere de lemne în pădure, asigurarea cu lemne a Muzeului „Tretiakov“, a bibliotecilor și a altor instituții culturale-educative, problema consiliilor de judecată tovarășească etc.

Într-o scrisoare adresată Direcției generale a exploatării zăcămintelor de turbă, Lenin roagă să i se prezinte o dare de seamă asupra rezultatelor campaniei de lucru din 1919.

Noiembrie, 12 Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută măsurile pentru combaterea tifosului exantematic în armată, aprovizionarea orașului Moscova cu turbă extrasă din împrejurimile lui, mersul colectărilor de cartofi, proiectul de hotărîre pentru militarizarea organizațiilor de aprovizionare cu combustibil și trecerea activității lor sub supravegherea Cekăi.

- Noiembrie, 13* În nr. 254 al ziarului „Pravda“ apare scrisoarea circulară a C.C. al P.C. (b) din Rusia către organizațiile de partid intitulată „La luptă împotriva crizei de combustibil“ și scrisă de V. I. Lenin.
- Noiembrie, 15* Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută proiectul de decret pentru limitarea consumului de energie electrică în instituțiile sovietice, mersul colectărilor de cartofi, aprovizionarea muncitorilor etc.
- Lenin primește în audiență pe V. I. Kadziulis, președintele secției politice a Direcției căii ferate Sîzran—Veazma, care fusese numit de C.C. al P.C. (b) din Rusia cu însărcinarea de a lua măsuri extraordinare pentru aprovizionarea cu combustibil a căilor ferate.
- Noiembrie, 17* Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută problema instituirii unei anchete pentru cercetarea sabotajului ce se practică în livrarea șinelor de cale ferată destinate întreprinderii pentru aprovizionarea cu combustibil a orașului Moscova, proiectul de hotărîre cu privire la mobilizarea dentiștilor, raportul C.Ė.S. și al Comisariatului aprovizionării privind rezultatele lucrărilor de revizuire a repartizării bunurilor militare, raportul Direcției silvice generale cu privire la activitatea exploatărilor forestiere, raportul Direcției generale a combustibilului cu privire la ritmul încărcărilor de combustibil etc.
- Noiembrie, 18* Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, scrie un proiect de hotărîre cu privire la colectările de cartofi. La aceeași ședință se discută, de asemenea, problema alocării unui fond special de mărfuri spre a fi schimbate pe în, măsurile pentru îmbunătățirea activității transporturilor, situația critică a producției tipografice etc.
- Lenin rostește o cuvîntare la prima Consfătuire pe țară în problemele muncii de partid la sate ; după aceea, el se fotografiază cu participanții la conferință și stă de vorbă cu ei.
- Noiembrie, 19* Lenin primește în audiență pe Liu Ţze-jun (Lau Siu-djau), membru al Partidului muncitoresc socialist chinez și președinte al Comitetului executiv central al Uniunii muncitorilor chinezi din Rusia,

și discută cu el despre revoluția chineză, despre activitatea uniunii.

Noiembrie, 20

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută problema mobilizării la muncă obligatorie pentru lucrările de dezăpezire, aprovizionarea cu combustibil a oficiilor telegrafice și telefonice, problema adoptării unor măsuri excepționale pentru sporirea numărului de vagoane destinate transporturilor de lemne, scăderea capacității de tranzit a căii ferate Reazan—Ural, proiectul de hotărâre cu privire la crearea unui organ unic de conducere a construcțiilor de căi ferate înguste pentru deservirea exploatărilor forestiere în întreaga republică etc.

Noiembrie, 21

Într-un bilet adresat lui A. S. Enukidze, Lenin roagă să se acorde o cantitate suplimentară de produse alimentare pentru persoanele care au venit din străinătate să dea ajutor Republicii sovietice.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută proiectul de decret pentru simplificarea aparatului civil al Puterii sovietice, proiectul de hotărâre cu privire la folosirea specialiștilor silvici, proiectul de hotărâre privind crearea Colegiului superior al construcțiilor de căi ferate înguste și normale pentru deservirea exploatărilor forestiere în întreaga republică etc.

Lenin conduce consfătuirea preliminară a membrilor C.C. al P.C. (b) din Rusia cu un grup de delegați sosiți la cel de-al doilea Congres general din Rusia al organizațiilor comuniste ale popoarelor din Orient; în timpul consfătuirii el își face o serie de însemnări.

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, la care se discută și se adoptă tezele cu privire la Puterea sovietică în Ucraina, scrise de el.

Noiembrie, 22

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută proiectul de decret cu privire la colectările de cartofi, precum și alte probleme.

Lenin prezintă raportul la cel de-al doilea Congres general din Rusia al organizațiilor comuniste ale popoarelor din Orient.

- Noiembrie, 25* Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema aprovizionării cu pâine a orașelor Moscova și Petrograd, proiectul de decret cu privire la simplificarea aparatului civil al Puterii sovietice etc.
- Lenin scrie, spre a fi transmis prin fir direct, un bilet adresat medicului B. S. Veisbrod în problema măsurilor pentru combaterea tifosului exantematic pe Frontul de est.
- Noiembrie, înainte de 26 ale lunii* Pe o scrisoare primită de la I. Zalamaev, țăran din plasa Kasplea, gubernia Smolensk, Lenin scrie o rezoluție în care dispune să-i fie restituită imediat vaca, care i-a fost luată pe nedrept.
- Noiembrie, 26* Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută problema activității Comitetului special pentru aplicarea măsurilor de instituire a stării de război la căile ferate, măsurile pentru accelerarea încărcărilor de cărbuni în bazinul carbonifer de lângă Moscova, aprovizionarea muncitorilor și funcționarilor de la centrala electrică nr. 1, acordarea unei rații suplimentare pentru familiile de ostași roșii, proiectul de hotărâre cu privire la reducerea duratei cursurilor pentru studenții din anul 5 de medicină și la mobilizarea lor etc.
- Noiembrie, 27* Lenin recomandă prezidiului C.E.S. să examineze problema publicării în ziarul „*Ekonomičeskaia Jizn*” a unor dări de seamă periodice cu privire la rezultatele lucrărilor întreprinse pentru dezvoltarea principalelor ramuri ale economiei naționale.
- Noiembrie, 28* Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută proiectul de decret privind prestarea de muncă obligatorie la dezăpezirea căilor de comunicație, proiectul de regulament pentru combaterea comerțului cu desaga, în legătură cu suspendarea traficului de călători pe căile ferate care duc spre estul țării, proiectul de hotărâre cu privire la evidența stocurilor existente și la sporirea producției de fire telegrafice și telefonice etc.
- Noiembrie, 29* Lenin conduce lucrările plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia, scrie proiectul de hotărâre prin care plenara îl însărcinează pe G. V. Cicerin să întocmească tezele pentru un scurt raport în pro-

blema păcii și a tratativelor de pace, spre a fi prezentat la Congresul al VII-lea al Sovietelor. Plenara adoptă, cu adăugarea punctului 2 propus de Lenin, proiectul de rezoluție cu privire la Puterea sovietică în Ucraina; îl însărcinează pe Lenin să prezinte raportul politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia la cea de-a VIII-a Conferință generală a partidului și raportul de activitate al C.E.C. din Rusia și al Consiliului Comisarilor Poporului la apropiatul congres al Sovietelor.

*Toamna
anului 1919*

Lenin îl primește în audiență pe P. I. Travin, care se întorsese din S.U.A. după ce a dus acolo „Scrisoarea către muncitorii americani“, scrisă de Lenin la 20 august 1918.

Împreună cu N. K. Krupskaja și N. A. Semașko, Lenin vizitează spitalul militar nr. 151, stă de vorbă cu ostașii răniți și se interesează de sănătatea lor, întreabă dacă sînt mulțumiți de hrana și de îngrijirea ce li se dă; face o comunicare despre situația de pe fronturi, despre înfrîngerea armatei lui Iudenici și despre succesele în lupta împotriva lui Denikin.

Lenin vizitează școala experimentală a Direcției generale a învățămîntului profesional, stă de vorbă cu conducerea școlii și cu elevii, se interesează de condițiile lor de trai și de felul cum învață, asistă la un program artistic.

Decembrie, 1

Lenin primește în audiență pe S. P. Sereda, comisarul poporului pentru agricultură, și pe D. P. Karpunkov, delegat al guberniei Kaluga la primul congres al comunelor și artelurilor agricole, și stă de vorbă cu ei.

Într-o convorbire prin fir direct cu A. I. Rîkov, Lenin se interesează de situația militară din Astrahan și arată că e necesar să se ia toate măsurile pentru a împiedica căderea Astrahanului și pentru a scoate de acolo stocurile existente de pește, țesături, metale, grăsimi și sare.

Decembrie, 2

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; propune o serie de completări la proiectul de decret „Cu privire la îmbunătățirea activității căilor ferate în vederea asigurării transporturilor militare“.

- Lenin rostește cuvîntul de deschidere a lucrărilor Conferinței a VIII-a a P.C. (b) din Rusia, este ales în prezidiu și prezidează prima ședință (de dimineață) a conferinței. La ședința a doua (de seară) prezintă raportul de activitate al Comitetului Central și rostește cuvîntul de încheiere la raport; scrie proiectul de rezoluție cu privire la politica internațională.
- Decembrie, 3* La ședința a treia (de dimineață) a conferinței, Lenin rostește o cuvîntare despre Puterea sovietică în Ucraina, iar la ședința a patra (de seară) — cuvîntul de încheiere în această problemă.
- Lenin adresează Biroului Organizatoric al C.C. al P.C. (b) din Rusia o scrisoare în legătură cu editarea proiectului de statut al P.C. (b) din Rusia.
- Decembrie, 4* Lenin rostește o cuvîntare la primul congres al comunelor și artelurilor agricole.
- Decembrie, nu mai devreme de 4 ale lunii* Lenin scrie observații pe marginea proiectului de „Hotărîre cu privire la biroul fracțiunii P.C. (b) din Rusia de pe lîngă C.C.S. din Rusia“.
- Decembrie, 5* La prima ședință a celui de-al VII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, Lenin este ales în prezidiu; prezintă raportul de activitate al C.E.C. din Rusia și al Consiliului Comisarilor Poporului și dă citire proiectului de rezoluție cu privire la politica internațională, pe care congresul îl adoptă în unanimitate.
- Decembrie, 6* La cea de-a doua ședință a Congresului al VII-lea al Sovietelor, Lenin rostește cuvîntul de încheiere la raportul C.E.C. din Rusia și al Consiliului Comisarilor Poporului.
- Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; scrie un proiect de hotărîre a C.C.P. privind aprovizionarea orașului Moscova.
- Decembrie, 7* Lenin semnează hotărîrea Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la ajutorarea și înlesnirea reîntoarcerii la vatră a familiilor căzăcești din Ural pe care comandamentul trupelor albgardiste le evacuase în stepa cazahă.
- Decembrie, 8* La ședința a doua a secției organizatorice a celui de-al VII-lea Congres general al Sovietelor, Lenin ia cuvîntul la dezbaterile pe marginea raportului cu privire la construcția de stat.

- Decembrie, 9* La ședința a cincea a celui de-al VII-lea Congres general al sovietelor din Rusia, Lenin este ales membru al C.E.C. din Rusia; la aceeași ședință el rostește cuvântul de închidere a lucrărilor congresului.
- Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută problema aprovizionării muncitorilor de la uzinele siderurgice din Ural.
- După data de 9 decembrie* Lenin ține o consfătuire în problema națională cu delegații la cel de-al VII-lea Congres general al Sovietelor.
- Decembrie, 10* Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută problema organizării pe lângă Consiliul militar-revoluționar al Frontului de vest a unei consfătuiri speciale în vederea intensificării lucrărilor de tăiere și transportare a lemnelor de foc, acordarea unei recompense egale cu o soldă lunară pentru militarii Armatelor a 3-a și a 5-a, proiectul de hotărîre privind transporturile de produse alimentare din Siberia și Ural etc.
- La cererea lui M. V. Frunze de a se trimite pe Frontul din Turkestan lucrători politici pentru munci de răspundere, Lenin scrie un bilet către Biroul Organizatoric al C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care spune: „Mai întîi să eliberăm toată Ucraina; Turkestanul să mai rabde“.
- Decembrie, 11* Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută propunerea de a se acorda comisiilor guberniale pentru combaterea dezertărilor dreptul de a judeca cazurile flagrante de dezertare, problema aprovizionării muncitorilor de la exploatările forestiere, aprovizionarea muncitorilor din Moscova, măsurile pentru îmbunătățirea aprovizionării armatei, măsurile pentru echiparea și înarmarea armatei de aprovizionare etc.
- Lenin conduce o consfătuire consacrată discutării sarcinilor delegației care va duce tratative de pace cu Estonia.
- Decembrie, 12* Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema modificării repertoriului teatrelor, se adoptă decretul pentru îmbunătățirea activității căilor ferate în vederea asigurării transporturilor militare etc.

Decembrie, 15

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema aprovizionării muncitorilor din Moscova, activitatea colegiului Comisariatului poporului pentru ocrotirea sănătății, aprovizionarea cu produse alimentare și obiecte de larg consum a muncitorilor de la uzinele și minele din Ural, de la exploatările forestiere și de la exploatările de turbă din Ural etc.

Intr-o telegramă adresată lui I. N. Smirnov, la Omsk, Lenin felicită trupele Frontului de est cu prilejul eliberării orașului Novo-Nikolaevsk și dă indicații să fie eliberat raionul Kuznețk.

CUPRINS

Prefață	VII
-------------------	-----

1919

MAREA INIȚIATIVĂ (<i>Despre eroismul muncitorilor în spațele frontului. Cu prilejul „subotnicelor comuniste”</i>) . . .	1—30
---	------

CU PRIVIRE LA SITUAȚIA ACTUALĂ ȘI SARCINILE IMEDIATE ALE PUTERII SOVIETICE. <i>Raport prezentat la ședința comună a C.E.C. din Rusia, a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova, a Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia și a reprezentanților comitetelor de întreprindere din Moscova. 4 iulie 1919</i>	31—44
---	-------

TOTUL PENTRU LUPTA ÎMPOTRIVA LUI DENIKIN ! (<i>Scrisoarea Comitetului Central al Partidului Comunist (bolșevic) din Rusia către organizațiile de Partid</i>) . . .	45—65
--	-------

Sarcina principală a momentului	46
Să se explice poporului adevărul despre Kolceak și Denikin	47
Munca printre cei supuși mobilizării	48
Munca printre dezertori	49
Ajutorarea directă a armatei	50
Restrângerea activității nemilitare	52
Munca în zona de front	55
Atitudinea față de specialiștii militari	57
Lupta împotriva contrarevoluției în spatele frontului	60
Mobilizarea întregii populații pentru nevoile războiului	63
„Muncă în spirit revoluționar”	64

*DESPRE STAT. <i>Prelegere ținută la Universitatea „Sverdlov”. 11 iulie 1919</i>	66—85
--	-------

* Cu asterisc sînt notate titlurile date de Institutul de marxism-leninism de pe linșă C. C. al P.C.U.S.

EXPUNERE ASUPRA SITUAȚIEI INTERNE ȘI EXTERNE A REPUBLICII PREZENTATĂ LA CONFERINȚA ORGANIZAȚIEI MOSCOVA A P.C. (b) DIN RUSIA. 12 IULIE 1919. <i>Relatare apărută în presă</i> . . .	86—90
DESPRE SARCINILE INTERNAȚIONALEI A III-A (<i>Ramsay MacDonald despre Internaționala a III-a</i>) . . .	91—110
I	95
II	96
III	98
IV	101
V	105
VI	108
CUVÎNTARE CU PRIVIRE LA SITUAȚIA EXTERNĂ ȘI INTERNĂ ROSTITĂ LA CONFERINȚA OSTAȘILOR ROȘII FĂRĂ PARTID DIN GARNIZOANA HODINKA. 15 IULIE 1919. <i>Scurtă relatare apărută în presă</i> . . .	111—112
*DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARIATUL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI	113—114
RĂSPUNS LA ÎNTREBĂRILE UNUI ZIARIST AMERICAN	115—119
CUVÎNTARE CU PRIVIRE LA SITUAȚIA APROVIZIONĂRII ȘI LA SITUAȚIA MILITARĂ ROSTITĂ LA CONFERINȚA COMITETELOR DE ÎNTREPRINDERE CU REPREZENTANȚII SINDICATELOR ȘI DELEGAȚII COOPERATIVEI MUNCITOREȘTI CENTRALE ȘI AI CONSILIULUI ASOCIAȚIEI „COOPERAȚIA“ DIN MOSCOVA. 30 IULIE 1919	120—132
CUVÎNTARE ROSTITĂ LA PRIMUL CONGRES GENERAL AL LUCRĂTORILOR DIN DOMENIUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI AL CULTURII SOCIALISTE. 31 IULIE 1919	133—140
IN ODAIA LACHEILOR	141—147
I	141
II	143
CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CONFERINȚA MUNCITORILOR ȘI OSTAȘILOR ROȘII FĂRĂ PARTID. 6 AUGUST 1919. <i>Cronică de ziar</i>	148—151
Varianta întâi	148
Varianta a doua	150

TOVARAȘILOR SERRATI și LAZZARI	152
SCRISOARE CĂTRE MUNCITORI ȘI ȚĂRANI CU PRILEJUL VICTORIEI ASUPRA LUI KOLCEAK . . .	153—161
*SCRISOARE CĂTRE SYLVIA PANKHURST	162—168
*DESPRE LIBERTATEA COMERȚULUI DE CEREALE	169—172
Principala condiție a victoriei	169
Calea sigură spre victorie	170
Ce înseamnă libertatea comerțului de cereale? . .	172
*PROIECTE DE HOTĂRÎRI ALE BIROULUI POLITIC AL C.C. CU PRIVIRE LA MĂSURILE DE LUPTĂ ÎMPOTRIVA LUI MAMONTOV	173—174
1	173
2	174
3	—
CUVINTARE ROSTITĂ LA CONFERINȚA MUNCITO- RILOR ȘI OSTAȘILOR ROȘII FĂRĂ PARTID DIN RA- IOANELE BASMANNII, LEFORTOVO, ALEKSEEVSKI ȘI SOKOLNIKI. 3 SEPTEMBRIE 1919	175—182
*INTRODUCEREA PRINCIPIULUI CONDUCERII UNICE LA CENTRALA TEXTILELOR, ÎN LOCUL CONDUCERII PRIN COLEGII. <i>Proiect de hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului</i>	183
CUM ÎI FOLOSEȘTE BURGHEZIA PE RENEGAȚI	184—196
*PREFAȚA LA ARTICOLUL LUI G. ZINOVIEV „CU PRIVIRE LA COMPONENTA NUMERICĂ A PARTI- DULUI NOSTRU“	197
CĂTRE MUNCITORII AMERICANI	198—199
*DESPRE SARCINILE MIȘCĂRII FEMEILOR MUN- CITOARE DIN REPUBLICA SOVIETICĂ. <i>Cuvîntare rostită la cea de-a IV-a conferință orășenească a muncitoa- relor fără partid din Moscova. 23 septembrie 1919</i> . . .	200—206
EXEMPLUL MUNCITORILOR DIN PETROGRAD	207—209
*RĂSPUNS LA ÎNTREBĂRILE CORESPONDENTULUI ZIARULUI AMERICAN „THE CHICAGO DAILY NEWS“	210—211
*DEZIDERATE ÎN PROBLEMA COOPERĂȚIEI	212
SALUT COMUNIȘTILOR ITALIENI, FRANCEZI ȘI GERMANI	213—224

STATUL MUNCITORILOR ȘI SĂPTĂMINA PARTIDULUI	225—227
*CONVORBIRE CU AMBASADORUL EXTRAORDINAR AL AFGANISTANULUI — MUHAMED VALI-HAN. 14 OCTOMBRIE 1919. <i>Rélatare apărută în presă</i>	228
*CUVINTARE ROSTITĂ DIN BALCONUL SOVIETULUI DE DEPUTAȚI AI MUNCITORILOR ȘI OSTAȘILOR ROȘII DIN MOSCOVA ÎN FAȚA MUNCITORILOR COMUNIȘTI MOBILIZAȚI. 16 OCTOMBRIE 1919. <i>Cronică de ziar</i>	229—230
CĂTRE MUNCITORII ȘI OSTAȘII ROȘII DIN PETROGRAD	231—232
CĂTRE TOVARĂȘII OSTAȘI ROȘII	233—234
BILANȚUL SĂPTĂMINII PARTIDULUI LA MOSCOVA ȘI SARCINILE NOASTRE	235—240
*CUVINTARE ROSTITĂ ÎN FAȚA MUNCITORILOR COMUNIȘTI DIN IVANOVVO-VOZNESENSK CARE PLEACĂ PE FRONT. 24 OCTOMBRIE 1919. <i>Cronică de ziar</i>	241
*CUVINTARE ROSTITĂ ÎN FAȚA ABSOLVENȚILOR UNIVERSITĂȚII „SVERDLOV“ ÎNAINTE DE PLECAREA LOR PE FRONT. 24 OCTOMBRIE 1919	242—250
*DISPOZIȚIE CĂTRE LOCTIITORUL COMISARULUI POPORULUI PENTRU TREBURILE MILITARE	251
*CUVINTARE ROSTITĂ ÎN FAȚA AUDIENȚILOR CURSURILOR PENTRU LUCRĂTORII ÎNVĂȚĂMÎNTULUI EXTRAȘCOLAR ÎNAINTE DE PLECAREA LOR PE FRONT. 28 OCTOMBRIE 1919	252—253
TOVARĂȘULUI LORIOT ȘI TUTUROR PRIETENILOR FRANCEZI CARE AU ADERAT LA INTERNAȚIONALA A III-A	254—255
*SCRISOARE ÎN LEGĂTURĂ CU SCIZIUNEA, ADRESATĂ COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST DIN GERMANIA	256—257
TOVARĂȘILOR COMUNIȘTI CARE AU FĂCUT PARTE DIN „PARTIDUL COMUNIST DIN GERMANIA“ ȘI CARE AU FORMAT ACUM UN PARTID NOU	258—259
TOVARĂȘULUI SERRATI ȘI COMUNIȘTILOR ITALIENI ÎN GENERAL	260—261

DESPRE DICTATURA PROLETARIATULUI	263—272
I (A) Dictatura proletariatului ca forme noi ale luptei de clasă a proletariatului	265
II (B) Dictatura proletariatului ca distrugere a de- mocrației burgheze și creare a democrației pro- letare	268
III (C) Dictatura proletariatului și particularitățile imperialismului	271
IV (D) Dictatura proletariatului și puterea soviete- lor	272
ECONOMICUL ȘI POLITICUL ÎN EPOCA DICTATU- RII PROLETARIATULUI	275—285
1	275
2	276
3	278
4	280
5	283
SALUT MUNCITORILOR DIN PETROGRAD	286—287
PUTEREA SOVIETICĂ ȘI SITUAȚIA FEMEII	288—291
LA CEA DE-A DOUA ANIVERSARE A PUTERII SO- VIETICE	292—294
*CUVINTARE ROSTITĂ LA ȘEDINȚA COMUNĂ A C.E.C. AL SOVIETELOR DIN RUSIA, A SOVIETULUI DE DEPUTAȚI AI MUNCITORILOR ȘI OSTAȘILOR ROȘII DIN MOSCOVA, A CONSILIULUI CENTRAL AL SINDICATELOR DIN RUSIA ȘI A COMITETELOR DE ÎNTREPRINDERE, CONSACRATĂ CELEI DE-A DOUA ANIVERSĂRI A REVOLUȚIEI DIN OCTOM- BRIE. 7 NOIEMBRIE 1919	295—306
CĂTRE TOVARĂȘII COMUNIȘTI DIN TURKESTAN	307—308
LA LUPTĂ ÎMPOTRIVA CRIZEI DE COMBUSTIBIL. <i>Scrisoare circulară către organizațiile de partid</i>	309—313
CUVINTARE ROSTITĂ LA PRIMA CONSFĂTUIRE PE ȚARĂ ÎN PROBLEMELE MUNCII DE PARTID LA SATE. 18 NOIEMBRIE 1919	314—322

*RAPORT PREZENTAT LA CEL DE-AL DOILEA CONGRES GENERAL DIN RUSIA AL ORGANIZAȚIILOR COMUNISTE ALE POPOARELOR DIN ORIENT. 22 NOIEMBRIE 1919	323—336
*PROIECT DE HOTĂRÎRE A PLENAREI C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA	337
*ÎN LEGĂTURĂ CU PROIECTUL DE HOTĂRÎRE A PLENAREI C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA COMPONENTA C.E.C. AL SOVIETELOR DIN RUSIA	338
PROIECT DE REZOLUȚIE A C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA PUTEREA SOVIETICĂ ÎN UCRAINA	339—342
*CU PRIVIRE LA ÎMBUNĂTĂȚIREA CONDUCERII CĂILOR FERATE. <i>Proiect de hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului</i>	343
*A VIII-A CONFERINȚA GENERALĂ A P.C. (b) DIN RUSIA. 2—4 decembrie 1919	345—376
*1. CUVÎNTARE ROSTITĂ LA DESCHIDEREA CONFERINȚEI. 2 DECEMBRIE	347
*2. RAPORTUL POLITIC AL COMITETULUI CENTRAL. 2 DECEMBRIE	348
*3. CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL POLITIC AL COMITETULUI CENTRAL. 2 DECEMBRIE	369
*4. PROIECT DE REZOLUȚIE CU PRIVIRE LA POLITICA INTERNAȚIONALĂ	373
*5. CUVÎNT DE ÎNCHEIERE CU PRIVIRE LA PUTEREA SOVIETICĂ ÎN UCRAINA. 3 DECEMBRIE	375
*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA PRIMUL CONGRES AL COMUNELOR ȘI ARTELURILOR AGRICOLE. 4 DECEMBRIE 1919	377—387
*CU PRIVIRE LA ACTIVITATEA APARATULUI DE APROVIZIONARE. <i>Proiect de rezoluție</i>	388—389

*AL VII-LEA CONGRES GENERAL AL SOVIETELOR
DIN RUSIA. 5—9 decembrie 1919 391—445

- *1. RAPORTUL C.E.C. DIN RUSIA ȘI AL CONSILIULUI COMISARIILOR POPORULUI. 5 DECEMBRIE 393
- *2. CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL C.E.C. DIN RUSIA ȘI AL CONSILIULUI COMISARIILOR POPORULUI. 6 DECEMBRIE 422
- *3. CUVÎNTARE ROSTITĂ ÎN COMISIA ORGANIZATORICĂ. 8 DECEMBRIE 434
- *4. CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ÎNCHIDEREA CONGRESULUI. 9 DECEMBRIE 441

MATERIALE PREGATITOARE

*PLANURILE ARTICOLULUI „CU PRIVIRE LA SARCINILE INTERNAȚIONALEI A III-A“ 449—451

- 1 449
- 2 450

*PLANUL CUVÎNTĂRII ROSTITE LA PRIMUL CONGRES GENERAL AL LUCRĂTORILOR DIN DOMENIUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI AL CULTURII SOCIALISTE 452—453

*PLANURILE ARTICOLULUI „ÎN ODAIA LACHEILOR“ 454—456

- 1 454
- 2 —
- 3 455

*DIRECTIVE CĂTRE COMISARIATUL POPORULUI PENTRU AGRICULTURĂ CU PRIVIRE LA MODIFICAREA UNOR INSTRUCȚIUNI 457—458

*PLANURILE ARTICOLULUI „DESPRE LIBERTATEA COMERȚULUI DE CEREALE“ 459—461

- 1 459
- 2 460
- 3 461

*PLANUL ARTICOLULUI „EXEMPLUL MUNCITORILOR DIN PETROGRAD“ 462

*ÎNSEMĂNĂRI PENTRU O BROȘURĂ DESPRE DICTA- TURA PROLETARIATULUI ȘI PLANUL BROȘURII	463—471
1. (Unele aspecte ale problemei dictaturii proletaria- tului). Problema dictaturii proletariatului	463
2. Unele aspecte teoretice ale problemei dictaturii proletariatului	464
3. Teme cu privire la dictatura proletariatului	465
4. Planul unei broșuri despre dictatura proletaria- tului	471
*ÎNSEMĂNĂRI FĂCUTE LA O CONSFĂTUIRE A DELE- GAȚILOR LA CEL DE-AL II-LEA CONGRES GE- NERAL AL ORGANIZAȚIILOR COMUNISTE ALE PO- POARELOR DIN ORIENT	472
*OBSERVAȚII PE MARGINEA PROIECTULUI DE HOTĂRÎRE CU PRIVIRE LA BIROUL FRACTI- UNII P.C. (b) DIN RUSIA DE PE LÎNGĂ CONSILIUL CENTRAL AL SINDICATELOR DIN RUSIA	473
*PLANUL RAPORTULUI C.E.C. DIN RUSIA ȘI AL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI LA CEL DE-AL VII-LEA CONGRES GENERAL AL SOVIE- TELOR ȘI PLANUL CUVÎNTĂRII ROSTITE LA ÎNCHIDEREA LUI	474—476
*Planul cuvîntării rostite la închiderea con- gresului	476
—	
Lista lucrărilor lui V. I. Lenin care n-au fost găsite pînă în prezent (28 iunie—15 decembrie 1919)	479
Lista documentelor la a căror redactare a participat V. I. Lenin	480—483
Adnotări	484—537
Indice de lucrări și izvoare citate sau menționate de V. I. Lenin	538—555
Indice de nume	556—594
Date din viața și activitatea lui V. I. Lenin	595—628
—	

ILUSTRĂȚII

V. I. Lenin vorbind din balconul Sovietului din Moscova în fața muncitorilor comuniști mobilizați. — 16 octombrie 1919	XXIV—1.
Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Marea inițiativă”. — 28 iunie 1919	3
Coperta broșurii lui V. I. Lenin „Scrisoare către muncitori și țărani cu prilejul victoriei asupra lui Kolceak”. — 1919	152—153
Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Economicul și politicul în epoca dictaturii proletariatului”. — 30 octombrie 1919	273
Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Proiect de rezoluție cu privire la politica internațională”. — 2 decembrie 1919	371
Manuscrisul lui V. I. Lenin „Planul unei broșuri despre dictatura proletariatului”. — 1919	470—471

*Dat la cules 26.01.1966. Bun de tipar 01.06.1966.
Apărut 1966. Hirtie tiper înalt tip A de 63 g m²,
ft. 540×840/16. Coli editoriale 37,86. Coli de ti-
par 41,50. Planșe colorate 3. C.Z. pentru bibliotec
3 C 23 = R.*

Tiparul executat sub comanda nr. 8063 60063 la Combi-
natul Poligrafic „Casa Științei”, Piața Științei nr. 1,
București — Republica Socialistă România

